ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLTÓSÁGOSABB OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S A SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

AZ ORSZÁGOS OLTÁREGYESÜLET MEGBIZÁSÁBÓL

SZERKESZTI

DR. MAKAY LAJOS

KIADJA

A BUDAPESTI KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

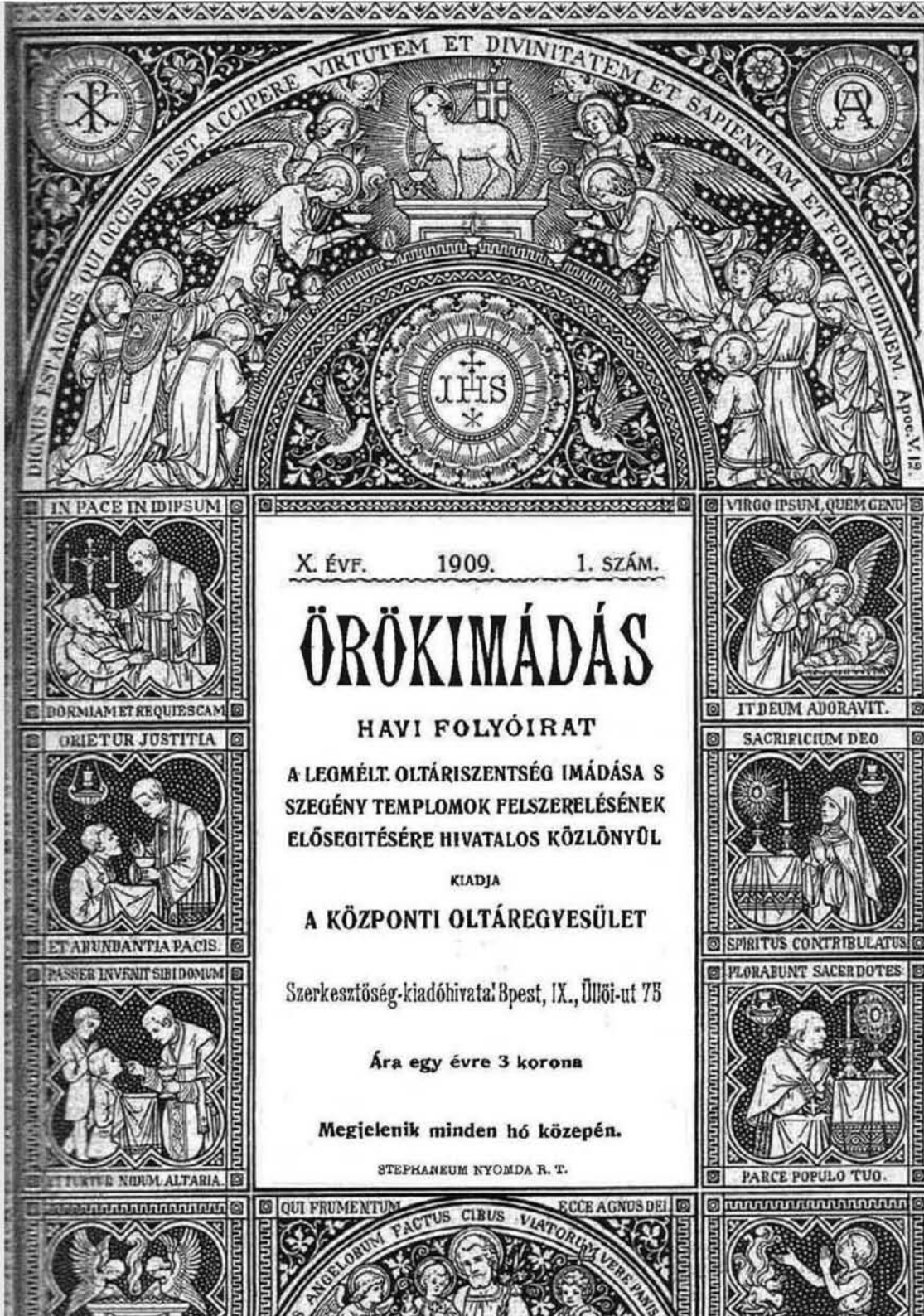
1909. X. ÉVFOLYAM

Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, IX., Üllői-út 77.

BUDAPEST

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

1909



X. ÉVF. 1909. 1. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal: Bpest, IX., Üllői-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó közepén.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

A katholikus olvasóközönséghez.

Az Örökimádás tizedik évfolyamába lép. Tizedik éve immár, hogy kitartással, hűséggel és becsülettel szolgáljuk a szeplőtelen zászlót, a melynek jelszava ez: Oltáriszentség! Katholikus öntudat!

Ez újesztendő küszöbén új előfizetésre szólítjuk fel a katholikus olvasóközönséget, azon szent meggyőződéssel, hogy a folyton növekedő érdeklődés és pártolás mellett mindinkább tartalmassabbá, változatossá és érdekessé tehetjük lapunkat, hogy az újabban fellendülő katholikus sajtó igényeinek megfelelve a lelkek ezreit az eucharisztikus Úr Jézus imádására vezessük!

Az évi előfizetés továbbra is csak 3 korona.

A ki tíz új előfizetőt gyüjt és az összeget beküldi, ingyen kapja meg az oltáregyesületek ötvenéves jubileumára az 1909. év folyamán kiadandó remek kiállítású emlékkönyvünket

Az Úr Jézus áldása legyen mindnyájunkon!

Budapest, 1909. jan. 15. az Örökimádás szerkesztősége.

Péterfillérek. (Pro Calabria.)

Marik Józsefné 20 k, Erbler Jozefa főnöknő gyüjtése 15 k, özv. Burián Nándorné ívén 24 k, Perruchon Teréz 5 k, Pálfi Mária 1 k, dr. Metzker József ívén 100 k, Kaszab József Szolnok városi közgyám 10 k, Fehérpataky Ferencz gyüjtése Nagyborove 60 k, ft. Balázs Ferencz főesp. torjai gyüjtése 100 k, Győri Ferenczné 2 k, Feleky Géza 20 k, özv. Feleky Rezsőné 20 k, Marucska Klára 20 f, Révay Olga 2 k, Bucskovics Mihály gyüjtése Mohács 10 k. 98 f, Bernát Ignáczné ívén 20 k, Dix Anna 1 k, egy család 1 k, Hratkó Cecilia és Valek Mária 2 k, ft. Hazay Gyula Békés-Csaba 12 k, Nagydivényi plébánia hivei 30 k, Keszegfalvi plébánia 5 k, Batizfalvi plébánia 4 k, Odeckmalovic Leopoldina Podolin 5 k, Minye Ilona ívén 32 k, Kégl Gizella ívén 17 k. 30 f, Keszteli Betti ívén 23 k. 90 f, ft. Leticz Peregrin ívén 15 k. 40 f, Nagydivényi plébánia hivei 19 k, egy budai asszony 20 k, ft. Sinkovics Frigyes gyüjtése 10 k, Kurucz Andor Svábfalva 10 k. 55 f, Adorján Bács m. plébánia hivei 10 k, ft. Holéczy Ignácz a tallósi hivektől 14 k, Haasz Emilia gyüjtése 101·07 f, Aigner Antonia 3 k, Bencs Mihályné 5 k.

A budapesti központi Oltáregyesület választmánya 1909-ben. Elnök: Őrgróf Pallavicini Edéné. Alelnök: Kiss Aladárné. Igazgató: Kánter Károly praelatus kir. várpalotai plébános. Választmány: Gróf Almásy Dénesné IX., Erkel-u. 15. sz. Cziráky Luiza grófnő IV., Ferencziek-tere 9. Cziráky Almásy Erzsébet grófnő IV., Váczi-u. 48. sz. Fejérváry Coelestin úrnő VIII., Rökk Szilárd-u. 22. Felmayer Vilma úrnő VIII., Baross-u. 44. sz. Ghyczy Ida úrhölgy V., Sas-u. 11. Győry Teréz grófnő IV., Szép-u. 4. Özv. Heinrich Ferenczné úrnő VIII., Üllői-út 32. sz. Özv. gróf Korniss Miklósné VIII., Baross-u. 10. Özv. Kövér Kálmánné úrnő IV., Havas-u. 2. sz. Özv. Kürthy Antalné úrnő IV., Váczi-u. 70. báró Orosdy Fülöpné VI., Damjanich-u. 12. sz. Orczy Thekla bárónő VIII., Baross-u. 10. Pálffy Anna grófnő VIII., Eszterházy-u. 44. sz. Özv. Rudnyánszky Ferenczné Szada, Seldeneck Fanny bárónő IV., Szép-u. 4. gróf Széchenyi Andor Pálné IV. Veres Pálné-u. 26. sz. Özv. Szelmayer Károlyné VII., Dob-u. 14. Török Hermin grófnő Szobráncz, báró Vécsey Józsefné, Vécsey Eszter bárónő VIII., Rökk

X. ÉVFOLYAM. 1909. JANUÁR. 1. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: A gárda jelszava. — *Nagyfalusi Lajos:* Jézus szent neve. — *Makay Lajos:* Az Oltáriszentség kronológiája. — *Szohurek Antal:* Szenteltessék meg a te neved. — *Reviczky Aladár C. M.:* Szent Paszkál életrajza. — *Juhász Vincze:* A katakombák világában. — *Dávid király zsoltárkönyve:* Isten neve. — A romok városa. — Az élet kenyere. — *Prohászka Ottokár: Elmélkedések.* A mágusok imája. — *Tichy Sándor C. M.:* Életképek. — Röptében a nagyvilág körül.

A GÁRDA JELSZAVA

Az eucharisztikus sajtóirodalomról.*

Korunknak nagyszerű kezdeményezései a szó hatalmát hirdetik. Az emberi szó a sajtó szárnyain tovaterjedve fölébreszti a lélekben szunnyadó erőket és létrehozza a tetteket. Az élő szóról, melyet az Atyaisten az örökkévalóságban kimondott, azt mondja szent János evangéliuma kezdetén, hogy minden e világon Ő általa lett. Ez az örökkévaló isteni szó itt visszhangozik a tabernakulumban, itt imádjuk Őt az Eucharisztiában; az Oltáriszentség az Isten igéje, az az élő szó, mely a tabernakulumból belekiált a világba, hogy ujjáteremtse azt. Hatalmas szavával öntudatra ébreszt. Mindannyian a hang után megyünk s a szent áldozásban mindennap ajkunkra vesszük a hatalmas isteni szót s e szóval ajkainkon megyünk az emberek közé.

S az Isten igéje izgalomba hozza az áldozó lelkeket; érezzük, hogy ez az a szó, a melyről minket katholikusokat, s minket áldozópapokat megismernek, erről ismerjük meg egymást s ezzel különböztetjük meg másoktól mindmagunkat.

Az Oltáriszentségben élő isteni szó a mi jelszavunk: a jel, a melynek ellene mondanak. Signum cui contradicetur! Így jövendölte meg azt már az agg Simeon, midőn halála előtt ajkára vette és megcsókolta a gyermek Jézust, Istennek élő igéjét. Ellene mondanak az élő igének mindazok, kiknek fáj az Ő hatalmas szava; hiszen Ő ébreszti föl a bűnösöket, s az Ő szava derít fényt tetteikre. Ezért fáj az Oltáriszentség a

* Makay Lajos beszéde a VIII. országos katholikus nagygyülésen tartott eucharisztikus értekezleten.

szocziáldemokráczianak, s ezért súgja meg ösztönük, hogy ez a jel, a melynek ellene kell mondani. Tudják, hogy ez a keresztény társadalom megteremtője s a katholiczizmus szive dobbanása. Azon napon, midőn jelszavunk mellett tanúságot tettünk s az Oltáriszentséget diadallal körülhordoztuk, a szocziáldemokráczia az utczán és a sajtóban támadta meg az Oltáriszentséget, hivatalos közlönye pedig ily vezérczikket közölt: Az Oltáriszentség tüntető sétája. Hasábokon át szórta rágalmait és szította a gyülöletet. S nem volt, ki ezt a blasphemiát megtorolja! Ily tünetek arczunkba kergetik a vért; s midőn azt látjuk, hogy a sajtóban, a nyilvánosság előtt hurczolják meg legdrágább kincsünket, az Oltáriszentségben élő szent igét, a kinek hivatott szolgái és hirdetői vagyunk, fölébred bennünk az öntudat és tetté lesz az elhatározás, hogy egy életerős, hatalmas sajtót kell teremteni az Oltáriszentség szolgálatára. Bele kell vinnünk e legdrágább jelszavunkat a küzdelembe, meg kell teremtenünk az agitálni tudó és akaró eucharisztikus irodalmat.

Ha van valaki, a kinek az Oltáriszentségről élő szóval is, írásban is tanúságot tennie kell és tanúságot tennie lehet, az maga az áldozópap, Jézusnak alteregoja, az Eucharisztia képemása. Mi Jézussal élünk ép úgy mint az apostolok. Az Oltáriszentséggel élünk, beszélünk, társalgunk, hozzá imádkozunk, róla elmélkedünk, Ő vele dolgozunk. Szükségét érzem, hogy tanúskodjam róla, necessitas mihi incumbit et vae mihi, si non praedicem. Hisz az Eucharisztia maga is egy evangélium, egy örvendetes hír mindazok számára, kik megváltásért esedeznek.

Ha tehát Krisztus apostola vagyok és együtt apostolkodunk az eucharisztikus Jézussal, leszek evangélistája is az eucharisztikus Üdvözítőnek. Megirom az Eucharisztia evangéliumát, az Úr Jézusnak az Oltáriszentségben való életét. Ha lelkipásztor vagyok, tanúskodhatom róla, hogy mint végzi az Eucharisztia én velem a pasztorácziót. Ő a jó pásztor, ki életét adja juháiért.

Ha hitoktató vagyok, tanuskodhatom róla, mert ismerem az eucharisztikus Jézust, a katechetát, a kihez gyakran küldöm áldozni gyermekeimet, jól tudva, hogy Ő a legjobb katecheta, mindenre megtanítja a gyermeket a buzgó munkálkodásom jutalmaképen pótolni fogja emberi gyarlóságom hiányait. Ha kórházban működöm, tanúskodhatom az Oltáriszentség mellett, hogy Ő a legjobb orvos, tudok eseteket fölsorolni s látom napról-napra, mint működik, mint fárad, mint enyhít és gyógyít az Eucharisztia a betegek között. Ezeket írjuk le esetről-esetre. Az eucharisztikus Úr Jézus evangéliumát a mi szivünk szerint. Egyszerűen; nem értekezés, hanem levél alakjában, a közvetlenség hangján. Hazánkban négy eucharisztikus lap működik: a fővárosban az *Örökimádás*, a vidéken a *Reménységünk*, az Eucharisztia Társulat *Értesítője* és az *Erdélyi Oltáregyesületi Lap*. Küldjük el eucharisztikus leveleinket ezeknek a lapoknak s örömmel látjuk majd, hogy mily sokat fognak ebből a papok és hivők egyaránt tanulni. A legparányibb eucharisztikus mozgalom vagy esemény se kerülje el figyelmünket, akár oltáregyesületről, akár a gyakori áldozás terjedéséről, vagy bármily statisztikai adatról van szó, írjuk meg azonnal az örvendetes hírt és értesítjük egymást. Az egész világon, mint az szünidei utamban a londoni eucharisztikus kurzusokon megtudtam, több mint száz eucharisztikus lap működik nagy sikerrel és folytatja az evangélisták munkáját. Karoljuk föl mi is a mi négy derék eucharisztikus lapunkat s hassunk oda, hogy ezek egymás között is, mint azt az evangélisták tették, minél inkább összeműködjenek. Egyesülésben van az erő s eucharisztikus programmunkat ez uton fogjuk legbiztosabban megvalósítani. Terjesszük az agitácziónak minden eszközével eucharisztikus lapjainkat, hogy társadalmunkban fokról-fokra kialakulhasson az eucharisztikus közvélemény. Ha a nép között agitálunk, sikerünk biztos lesz, hisz a néplélek természeténél fogva eucharisztikus, a szegény nep értette meg legelőször az Eucharisztia misztériumát, most is tehát ő reá kell támaszkodnunk. A szántóföldek egyszerű vetéseiből lesz az angyalok kenyere, a föld egyszerű népéből fognak kivállani nagy tömegekben az áldozni kész eucharisztikus lelkek. Az őskeresztény eucharisztikus irodalom egyik szép gondolatát elevenítem föl, midőn azt mondom, hogy miként sok ezer apró búzaszemből lesz ostya és kenyér, ép úgy sok ezer meg ezer egyszerű léleknek a szentáldozásban való egyesüléséből fog kialakulni Krisztusnak titkos értelmű teste, az eucharisztikus társadalom. Az eucharisztikus folyóiratok legyenek vezérlapjai épületes irodalmunknak. Ez legyen a kenyér, melyből a tömeg él. Tömeg alatt értem in globo az egész társadalmat, annak minden rétegét. Minél müveltebb valaki, annál nagyobb barátja lesz az eucharisztikus irodalomnak, mert tudni fogja, hogy az Oltáriszentségnek igazán kulturális jelentősége van. Ő az egész keresztény kulturának gyujtópontja. Körülötte kering hitrendszerünk, tudomány, művészet, élet és társadalom innen nyer táplálékot. De az eucharisztikus irodalomnak szocziális jelentősége is van, mert megérteti olvasóival, hogy az Oltáriszentség nélkül a szocziális kezdeményezések semmire sem tudnak menni. Sine me nihil potestis facere, mondotta Ő maga. Hisz megpróbálhattok mindent, vállalatokba bocsátkozhattok, de ha nem eszitek az ember fiának testét és nem isszátok az ő vérét, nem lesz élet tibennetek. Vállalataitok élettelenek lesznek és kezdeményezéseitek elsenyvednek. Csak vánszorogni fogtok, de nem haladni. Nélkülem nincs haladás! Ezt kell megértetni az eucharisztikus sajtónak a katholikus társadalommal; szóval az eucharisztikus sajtónak agitálnia kell, mert csak igy fogja megmozditani a katholikus tevékenység érdekében a nagy tömegeket, csak az Oltáriszentség s az eucharisztikus apostolkodás fogja fölébreszteni a szunnyadó erőket és

lángra gyujtani a katholikus öntudatot. Ehhez a nagyarányú programmhoz emberek kellenek, íróink legjobbjai.

A hol a test van, odagyülnek a sasok, a hol az Úr teste van, sasszárnyakon repülnek oda a katholikus írók legjobbjai. E test köré gyüljön a papság, az Oltáriszentség írói gárdája. Az egész katholikus sajtóvilág eucharisztikus érdekeért küzd ugyan, de mi vagyunk a gárda, kik tollainkkal a test körül harczolunk.

Ha a hazai oltáregyesületek központja, a magyar eucharisztikus papságának otthona lett, legyen az a lap, melyet itt az eucharisztikus Úr Jézus trónjánál szerkesztünk az *Örökimádás*, az egész magyar eucharisztikus világnak összekötő kapcsa. Legyen a magyar papság otthona egy irodalmi központ, a hol a magyar eucharisztikus irodalom vezérei találkozhassanak s a honnan szavukat az egész országba szétvihessék lapunknak szárnyain. Azért indítványozom, alapítsuk meg itten helyszinén *az eucharisztikus könyvtárt*. Nyájas otthont, meleg otthont könyvtár nélkül el nem képzelhetünk.

Adakozzunk reá mindannyian, hisz ez a könyvtár mindnyájunknak segítségére lesz. Ha a vidéki pap feljön Budapestre exercitiumot tartani, vagy a fővárosi pap napi útját teszi meg, be-befog térni az Örökimádás templomába az ő otthonába és meg fogja látogatni az eucharisztikus könyvtárt is. Sok kérdésre fog itt feleletet találni s elmélkedése, buvárkodása közben sok kérdést fog ő maga is megoldani. Mert az eucharisztia és a tudomány kongeniális. S igy az eucharisztia tűzhelyénél szárnyra kel majd az eucharisztikus irodalom. Lesznek élettől duzzadó folyóirataink, népiratkáink, eucharisztikus hitvédelmi irataink s előbb-utóbb saját eucharisztikus nyomdánk, hol az egész eucharisztikus irodalmat s az oltáregyesületek évkönyveit, statisztikáit nyomathatjuk. Ez létre fogja hozni a hazai szentségi társulatok és oltáregyesületek szolidaritását s akkor egyesült erővel működve, megvalósíthatjuk programmunkat: az eucharisztikus társadalom kialakítását. Az eucharisztikus irodalom paralizálni fogja társadalmi életünknek egyik legfonákabb jelenségét, a személyek bálványozását, mert az imádandó Oltáriszentség hatalmas egyénisége mellett el fog törpülni és nevetségessé lesz minden túlhajtott személykultusz. Az eucharisztikus sajtópropaganda ellene fog mondani a fékevesztett pornografiának, mert az emberi test imádásának, az isteni test imádását állítja ellenébe. És ha a piszkos kenyérkérdés megteremtette a társadalombontó szocziáldemokrácziát, az eszményi kenyérkérdés a gyakori szentáldozás meg fogja teremteni a társadalmat újra egyesítő keresztény szocializmust. Föl tehát a zászlóval és vigyük bele a küzdelembe, e két szó van rája irva:

Oltáriszentség! Katholikus öntudat!

JÉZUS SZENT NEVE

Jézus a rád emlékezés
Édes, tiszta örvendezés, —
Méznél tisztább és édesebb:
Téged birni legédesebb!

Dév nem hevit lángolóbban,
Dal nem vidit bájolóbban,
Gondolat sincs oly édeni:
Mint Jézus, nincs oly isteni.

Mert Jézus a reménységünk,
Meghallgatsz, ha esdve kérünk.
Üdvösségünk, ha megtérünk:
Menyország, ha benned élünk.

De nincsen mód ezt leirni:
Szivedbe kell beleirni
Ha angyalibb már lehet-e?
Mint a Jézus szeretete!

Légy hát Jézus szent vigalmunk
Legeslegszentebb jutalmunk:
Mindörökre dicsőségünk,
És végetlen üdvösségünk! Ámen.

Dagyfalusi Lajos.

Az Oltáriszentség kronológiája.

Az üdvösségnek ezerkilenczszázkilenczedik esztendejét irjuk. Ezerkilenczszázkilencz esztendővel ezelőtt született meg Jézus Krisztus, a testté lett Ige, az az imádandó test, melyet templomainkban féltve őrizünk s a melyet áldozásainkban magunkhoz veszünk. Az Úr teste megjelent dicsőségben és békességet hozott a világnak, az Isten új és örök szövetséget kötött a világgal és testét, vérét adta a szövetség zálogául. Ettől kezdi a müvelt világ az ő időszámítását, az a világ, mely telefonon beszél, a levegőben repül s a nemzetek testvériességét hirdeti. Nemzetközi szerződésekben, közjogi iratokban, csak az az irat érvényes, a melyen a modern időszámítás dátuma van, mely Krisztussal kezdődik. Még Krisztus ellenségei is e szerint számítanak. A középkorban a hosszmérték alapjául Krisztus teste hosszát vették, a melyet a turini halotti lepelről mértek le, az Úr imádandó teste volt a mérvadó mindenben, a háznak, a kertnek, a földbirtoknak, az országútnak, a csatornának, a ruhának, butornak, tányérnak, a velenczei csipkének, a milanói aczélpengének, a finom czipőknek, a könyveknek méretében. Krisztus teste volt igazán a mérvadó magasságban, hosszúságban, szélességben, mélységben. Igy vagyunk most az időszámítással is. Az Ő imádandó teste a mérvadó: a mikor az megjelent Betlehemben, akkor kezdődött az első esztendő s a mint az a test folyton növekedett, úgy növekedett az idő is. Január 1908. év óta van már közöttünk s az ő dicsősége mindinkább növekedőben van. Akarva nem akarva a mi időszámításunk eucharisztikus. Egy eucharisztikus időpont: az Oltáriszentségben buzgón imádandó isteni testnek a világraszületése ez az első esztendő. A többi időt is tőle számítjuk, csakhogy visszafelé. Hiszen azok a Krisztus előtti idők is csak ő róla beszélnek. Perpetua charitate dilexi te!

Örök szeretettel szerettelek téged! Így szól Isten a bünös emberiséghez. A szentirásnak minden egyes eseménye előképe, jelképe, újabb és újabb megigérése az élet kenyerének, az Oltáriszentségnek. Erre készült elő a bünös világ, mely e megváltásra várt. Nem tudjuk biztosan az emberi nem korát. Történetirók, természettudósok, hittudósok, bölcselők, geografusok vitatkoznak fölötte. Némelyek szerint huszezer éves, mások szerint tízezer éves az emberiség. Minél öregebbeknek tartja magát az emberi nem, annál inkább kell csodálkoznia az isteni szeretteteten. Tehát sok ezer év mult el már azóta, hogy az összülők az eredeti bünnel az emberi természetet megrontották; ugyanily idős az az isteni igéret, melynek teljesülése az Oltáriszentséget, emberi természetünk orvosszerét nekünk megszerezte. Ekkor mondotta Isten az ősi kigyónak: «Ellenkezést vetek közötted és az asszony között, a te ivadékod és az ő ivadéka között: ő megrontja fejedet és te sarka után leselkedel.» Megigérte Isten a Szeplőtelen Fogantatást, kitől a szeplőtelen ostyában jelenlevő Úr Jézusnak szent teste született. Az emberiség őskorába nyulik vissza az Oltáriszentségről tett első fönséges igéret. Azok a csodaszép hatalmas fák, melyek valahol Indiának vagy Ceylonnak őserdejében, vagy a Tigris partján, vagy a Jordán bájos vidékén ez isteni igéretet hallották, átélték a vízözönt, a tűzhányók kitöréseit, a világot átgyúró földrengéseket, már régen kőszénné, petróleummá váltak, talán a paradicsom fáival és állataival fűtünk meg világítunk most, midőn az isteni szeretet igéretéhez ép oly hű, mint régente volt s az Oltáriszentség, melyet látunk, tapintunk, izlelünk, világít és melegít nékünk bünös emberi lelkeknek. Sodoma és Gomorra elpusztultak, de ugyanakkor Isten új igéretet tesz az Oltáriszentségről, a bünök özönvize nem tudta eloltani az ő szeretetét.

Négyezer esztendő tünt el az idők tengerében azóta, hogy Melkizedek jeruzsálemi király Save völgyében a harczból győztesen visszatérő Ábrahámmal találkozott és az Úr Jézus ősatyja előtt kenyeret és bort áldozott s így a szentmiseáldozatot jelképezte, körülbelül 3400 esztendő mult el azon idő óta, hogy az egyptomi rabságból megmenekült zsidók a pusztában hulló égi kenyérrel, a mannával táplálkoztak s így a mindennapi szentáldozást jelképezték. Ugyancsak 3400 esztendő folyt le azon naptól kezdve, a melyen Mózes és Áron a zsidó nép vezérei először állitották föl a frigyszekrényt, a mely fölött két angyal imádkozott s a melyben a tízparancsolat az Isten szava és az égből hullott manna volt elrejtve. Ez előképe volt az Úr Jézus örökös jelenlétének templomaink oltárán. Körülbelül 2920 esztendeje immár, hogy Dávid király az Úr Jézus koronás őse és az Oltáriszentségnek prófétai lantosa uralkodott és aranyat meg ezüstöt gyüjtött a jeruzsálemi templom fölépítésére, melyet csak fia Salamon fejezett be dicsően, úgy hogy Szába királynője jött el messze napkeletről bámulni az Úr felkentjének dicsőségét. Lesz még idő, a mikor majd a fényes napkelet nemzetei eljönnek Jézus Krisztus Anyaszentegyházába s bámulni fogják annak dicsőségét s leborulva imádják majd az Anyaszentegyház a csodás napkelet összes drágaköveinél és gyöngyeinél is drágább kincsét, a legméltóságosabb Oltáriszentséget. Majdnem 2340 éve immár, hogy az Isten prófétát támasztott a zsidó nép között, Malakiás prófétát, a kinek ajkán így szólt a zsidó néphez és annak papjaihoz, kik hitvány állatokat áldoztak a jeruzsálemi templom oltárain: Nem kedvellek titeket, úgymond a seregek Ura és az ajándékot nem fogadom el kezeitekből, mert napkeletből napnyugatig nagy lesz az én nevem a nemzetek között és minden helyen áldozni fognak és tiszta áldozatot bemutatni az én nevemnek. (Malakiás 1, 10, 11.)

Malakiás volt a zsidók utolsó prófétája, mert utána jött az, a kiért a nemzetek epedtek, a világ megváltója, az éhező lelkek kenyere, Jézus Krisztus. 1909. éve van annak, hogy az örökkévaló Ige testet öltött és Betlehemben megszületett, hogy imádandó testével tápláljon minket bünös embereket. Betlehem zsidóul annyi, mint kenyér háza. Arabul pedig a mostani lakók nyelvén annyit jelent, mint az élő test háza. Valóban ez az a ház, hol az ige testet öltött s a mi azelőtt kenyér volt, a Ő szavára az Ő teste lett. Ezzel engesztelte ki az örökkévaló atyát, ez volt az áldozat, a melylyel az emberek büneit eltörölte. Egész életét e nagy műnek szentelte, minden tette, minden szava, minden gondolata erre vonatkozik.

Régen volt és még most sem feledte el az emberiség. Iskolában tanulják azt. Mindenki tudja már, hogy 1879 év mult el a kánai menyegző óta, melyen az Úr a vizet borrá változtatta és ezen első csodájával előre jelezte utolsó nagy csodáját, a melylyel az utolsó vacsorán a bort saját vérévé változtatta.

1877 esztendő tünt le azóta, hogy ötezer embert a pusztában csodálatos módon kielégített s az utána való napon Oltáriszentséget megigérte Kafarnaum városában s egyersmind parancsot adott, áldozzunk mindannyian mondván: Ha nem eszitek az ember fiának testét és nem isszátok az Ő vérét, nem lészen élet tibennetek. Mert az én testem valóban étel s az én vérem valóban ital.

1876 év óta van a legfölségesebb Oltáriszentség az Úr Jézus a kenyér és bor szine alatt e világon; ennyi esztendővel ezelőtt mondotta ugyanis apostolainak, midőn velük a husvéti bárányt ette s a lakoma után kezébe vette a kenyeret: Vegyétek és egyétek: ez az én testem. Majd vevé a bort, megáldá és mondá: Vegyétek és igyatok ebből mindannyian; ez az én vérem, az új és örök szövetség kelyhe, mely érettetek és sokakért kiontatik büneik bocsánatára. Krisztus Urunk egyszersmind hozzátette: Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre s ezzel hatalmat és parancsot adott

az apostoloknak és az ő utódainak, hogy ők is ezt cselekedjék. Az apostolok óta minden pillanatban van valahol a földkerekén szentmise s így Krisztus folytonosan, minden pillanatban halált szenved oltárainkon érettünk és mindennapi büneinkért. Azért az első keresztények nagyon megbecsülték az Oltáriszentséget; ezzel erősítették magukat a vértanúk háromszázados üldözésen át.

A gyermekek erősekké lettek. Immár 1650 éve annak, hogy Tarzicius a kis ministránsfiú a pápa megbizásából egy beteghez vitte az éltet adó kenyeret s gonosz pogány játszótársai megkövezték őt. Ebben az évben mult ki a gyakorta és mindennap áldozó gyermekeknek pártfogója és XIII. Leo pápa rendeletéből az eucharisztikus kongresszusok védőszentje.

1584 esztendeje annak, hogy I. Szilveszter pápa és Nagy Konstantin császár rendeletére a világnak 318 püspöke a Kis-Ázsiában tartott niceai zsinatra egybegyült, mely fényes bizonyságot tett az Úr Jézusnak a szent ostyában és a szent borban való jelenlétéről és egyszersmind megparancsolta, hogy az eddig divó szokás szerint a püspökök és a papok azon betegeknek, kik a mennyei eledel után vágyódnak, a legméltóságosabb Oltáriszentséget elvigyék. Ebből azt látjuk, hogy az őskeresztények az Oltáriszentséget a misén kívül is tartották, tehát hittek az Úr Jézus állandó jelenlétében. Sokan haza is vitték a szent ostyát értékes kendőkben és drága szelenczékben, különösen az üldözések ideje alatt, hogy így naponta áldozhassanak, mert a régi keresztények ezt tették; csak később lanyhult a buzgóságuk s azért történt 1403 évvel ezelőtt, hogy az agdei zsinat évente háromszori áldozást rendelt el karácsonykor, husvétkor és pünkösdkor.

A kereszténység mindenüvé elterjedt, háborús világ volt mindig, a papok aránylag kevesebben voltak s így a hivők kevesebbszer is áldoztak. De a lanyhaság főoka volt ennek. Így történt azután, hogy az Oltáriszentség vételének csökkenésével az Oltáriszentségben való élő hit is sokakban elgyengült, sőt némelyeknél hajótörést is szenvedett. 829 éve annak, hogy Berengár, ki egész életén át téves dolgokat tanított az Oltáriszentségről, tanait visszavonva és töredelmes bűnbánatot tartva, az Anyaszentegyházzal kibékülve, meghalt. Idővel a keresztények még lanyhábbak lettek, úgy hogy 694 évvel ezelőtt a tizenkettedik egyetemes és negyedik lateráni zsinatnak az Anyaszentegyházból való kizárás terhe alatt az Anyaszentegyház negyedik parancsában elrendelte, hogy minden keresztény hivő az Oltáriszentséget évenkint legalább egyszer, husvét táján magához vegye.* Az áldozás ezek folytán ismét gyakoribb lett s az egész kor az Oltáriszentség dicsőségét hirdette; e korban látta Cornelioni Juliánna a

* Rómából nyert értesüléseink szerint X. Pius pápa az agdei zsinat határozatát az évenkint való háromszori áldozást (karácsony, husvét, pünkösd) fogja az anyaszentegyház 4. parancsában visszaállítani. (Fentartással közöljük.)

tündöklő napkorongban azt a kis foltot, hitéletünk napjának, az Oltáriszentségnek tiszteletében azt az égető hiányt, az Úrnapjának megünnepelését. Lüttichben volt az első körmenet s nemsokára rá 645 évvel ezelőtt IV. Orbán pápa, szent Juliánna földije azt az egész világra kiterjesztette.

635 éve már, hogy Aquinói szent Tamás, az angyali doktor, az Oltáriszentségnek védője és az újszövetségben ép oly nagynevű lantosa, mint Dávid király az ószövetségben volt, Istenben elhunyt. Utána szomorú idők következtek Krisztus egyházára; bár az Oltáriszentségnek nagy szentjei voltak, a nagy egyházszakadás, a háborúk, a pogány világ föléledése, a renaissance eltérítették az embereket Krisztus imádandó testétől, melyről az Üdvözítő maga mondotta: Nélkülem nem tudtok seminire sem menni. Az egyház meg is sinylette ezt, mert hatalmas teste száradni kezdett és az elszáradt tagok lehullottak. Luther Márton tagadásba vette az Oltáriszentségnek állandó jelenlétét. Szerette volna az egészet föladni, mert mint mondá, az Oltáriszentség letagadásával a legnagyobb döfést adná Krisztus helytartójának, a pápának. De nem mert hozzányulni, mert nagyon világosaknak találta Krisztus szavait. 380 éve immár, hogy Luther és Zwingli Marburgban ezek fölött vitatkoztak, mert Zwingli a kenyérben csak puszta jelképet látott, mely mint mondá, hűségre int és ép úgy emlékeztet minket Krisztusra, mint a jegygyűrű a távollevő hitvesre.

Mindjárt kitünt, hogy az Anyaszentegyház szent egységét az Oltáriszentség tartja össze; a hol ezt tagadják, ott az egység megbomlik. Azért az Anyaszentegyház szorosabban ragaszkodott Luther föllépése után az éltet adó mennyei kenyérhez. 370 éve már, hogy III. Pál pápa az Úr testének testvérületét helybenhagyta. 358 év mult el azóta, hogy a tridenti zsinat 13. ülésében a legméltóságosabb Oltáriszentségben való változatlan hitet újra körvonalazta és a hivőket a gyakori áldozásra buzdította. Ez időtájt kezdték meg Milanóban és Rómában a nyilvános szentségimádásokat.

Az Oltáriszentség gyakori vétele új vértanúkat adott az egyháznak; 337 éve annak, hogy a gorkumi vértanúk Hollandiában az Oltáriszentségért meghaltak. A protestánsok jeiszava az volt, hogy térjünk vissza az ősegyházhoz! Ez meg is történt, mert az egyház visszatért az apostoli idők erényéhez, a gyakori áldozáshoz. Az Oltáriszentségnek az apostoli korban való buzgó imádását és vételét a katakombák is bizonyítják. 331 éve annak, hogy Bosizio az ezer év óta nem látott római katakombákat az Oltáriszentségnek eme legszentebb helyeit fölfedezte. 317 évvel ezelőtt hozta be VIII. Kelemen pápa a negyvenórai szentségimádást annak emlékére, hogy Krisztus Urunk teste negyven óra hosszat feküdt a sirban. 255 éve már annak is, hogy Ausztriai Anna királynő kezdeményezésére Mechtild benedekrendi apácza az első apáczarendet alapította az Oltáriszentség örökimádására.

235 év mult el azóta, hogy az Oltáriszentségben elrejtett édes Üdvözítő életnagyságban látható alakban jelent meg boldog Alacoque Margitnak s azt kívánta, hogy minden hónap első pénteken megáldozzunk, engesztelésképpen azon sérelmekért, melyekkel az Ő szentséges Szivét az emberek az Oltáriszentségben illetik. 102 esztendő mult el azóta, hogy Mária Magdalena de la Incarnazione Rómában egy újabb női szerzetet alapított az Oltáriszentség örökimádására. 98 éve már annak, hogy P. Eymard az Oltáriszentség atyái szerzetének, a papi imaegyesületének és az Oltáriszentség testvérületének alapítója megszületett.

— 58 éve annak, hogy az Oltáriszentség örökös imádására és a szegény templomok fölsegélyezésére Brüsselben az oltáregyletek anyatársulata (később Rómába tétetett át) megalakult és IX. Pius pápától megerősítést nyert. 51 éve, hogy a Mária Reparatrix-ról nevezett örökimádás apáczák társulatát IX. Pius pápa jóváhagyta. 50 éve annak, hogy hazánk szivében a központi oltáregyesület megalakult. 31 éve annak, hogy IX. Pius, az Oltáriszentség nagy pápája az örökkévalóságba költözött. 22 éve, hogy XIII. Leó pápa a papi imaegyesületet megerősítette. 14. éve, hogy XIII. Leó pápa az Oltáriszentség atyáinak társulatát jóváhagyta.

12 éve, hogy XIII. Leó pápa Baylon szent Paszkált a szentségi társulatok védnökének jelentette ki.

6 éve, hogy XIII. Leó végrendeleteképen a legméltóságosabb Oltáriszentségről írt körlevelét kiadta.

3 éve, hogy X. Pius pápa a gyakori áldozásról enciklikáját kiadta és ezzel a keresztény világnak százados előítéleteit megdöntve a lelkeket az élet kenyeréhez, Jézus Krisztushoz visszavezette. 1 éve, hogy hazánk fővárosában az Örökimádás temploma fönnáll s az Úr Jézus végtelen szeretete nemzetünk szivéből árasztja ki kegyelmének sugarait oly sokat szenvedett édes hazánkra. *Makay Lajos.*

SZENTELTESSÉK MEG A TE NEVED.

Kimondani nem lehet téged
Nincs arra név, nincs arra szó.
Minden névnél szebben beszél
Virágillat, pacsirtaszó,
És a csillag csöndes fénye
Sejtelmeket keltő éjbe'
Mikor kigyul, leint, nevet:
Szenteltessék meg a neved!

Könnyek között szenvedésben
Ki hol téged hívnak titkon,
Oltan még a faluvégi
Rozzant kunyhó is egy templom.
Szegénységnek fakó színe
Megszépül ott egyszeribe.
Besugárzod azt a helyet...
Szenteltessék meg a neved!...

Szólítani alig merlek,
Hisz a neved már imádság
S attól félek, beszennyezem
Szeplőtelen tisztaságát.
S csak úgy halkan elsóhajtom...
Az ártatlan gyermekajkon
Vagyon a te legszebb helyed:
Szenteltessék meg a neved...

Szoburek Antal.

Szent Paszkál életrajza

TIZEDIK FEJEZET.

Szigorú birói szive.

Ha nem tudnók azt, hogy Isten terveiben a legellentétesebb dolgok összhangba olvadnak, úgy a jelen fejezetet el kellene hagynunk, mert ellentétbe látszik lenni eddigi fejezeteinkkel.

Az eddigiekből olyannak ismertük Paszkált, mint a kinek gyengéden érző szive, meleg szeretete, nemes érzelemvilága van. Hogyan lehetséges, hogy ugyanezen egyéniségnek szigorú birói szive is legyen? Hiszen a biró nem ismer irgalmat, nem ismer részvétet, vagy legalább is, ha ezen érzelmek jelentkeznek, el kell nyomnia azokat és a törvény szellemében kell itélnie, melynek ő védője és megsértésének boszuállója is.

Paszkál élete bizonyítja, hogy önmagunkhoz szigorú birónak kell lennünk, ha örök üdvünket biztosítani akarjuk. Pedig sokszor ép az ellenkezőjét cselekeszszük: felebarátainkhoz szigorúak vagyunk, — önmagunk iránt pedig túlságos jók, enyhék s magunknak mindent elnézünk.

Paszkál az önmaga iránt való szigorúságban majdnem a túlságig ment. Ő nemcsak szigorú birája, de gyötrője volt önmagának. Erről meggyőződhetünk, ha ama könyvecskét átnézzük, melyet sajátkezüleg irt s mely neki rendszabályul szolgált. Az első része igy szól:

«Paszkál testvér vésd lelkedbe a következő elveket:

1. Ne becsüld magadat többre, mint a hullát, melytől mindenki elfordul.

2. Ha érdemed szerint becsülteted magad, akkor méltó volnál arra, hogy szemedet kikaparják, füleidet, orrodat és nyelvedet kitépjék és minden érzékedet megbénítsák, mert ezekkel vétkeztél.

3. Ne haragudjál, ha mások is úgy itélnek meg téged, mint te magad. És ez itéletet tartsd kegyelemnek.

4. Ha szenvedéseidben csüggedsz, ha a penitentia szigorúnak látszik, gondolj az Úr Jézusra, a ki irántad való szeretetből megengedte, hogy úgy bánjanak vele, mint gonosztevővel.»

Ezen pontokat ő naponkint átolvasta s a mint látni fogjuk, azokat meg is tartotta.

Szentük több kolostorban megfordult, igy: Elchében, Sumillában, Almanzúrában, Monteforteban és Villareálban. De bármely kolostorban volt is az állomása, mindenhol a legrosszabb czellát választotta magának. Még a csavargók sem fogadták volna el, ha valaki megkínálta volna őket, mint a hogy meg is történt, hogy a gályarabok, miután a kolostort feldúlták, elmentek s e gúnyos megjegyzést tették:

— Lehetetlen itt maradni, ez csak a barátoknak való hely.

Villareálban a torony alatti átjáró folyosót választotta czellájául. Keskeny, alacsony, ablaknélküli kis lyuk volt. S Paszkál addig könyörgött elöljáróinak, míg e helyet meg nem kapta. Ágyat nem lehetett benne találni, de még csak elhelyezni sem. Éjjel egy nagy pokróczba csavarva és egyik sarokban meghúzva magát, pihente ki a nap fáradalmait, ha ugyan ezt pihenésnek és éjszakai nyugalomnak lehet nevezni.

— De hogyan tud ebben a hideg, légvonatos helyiségben megmaradni és aludni? — kérdé tőle egyik fráter.

— Oh, ön nem tudja, hogy én mint juhpásztor hozzá vagyok ehhez szokva? — volt a válasz.

Ruházata is elveinek megfelelő volt. Durva, nehéz kámzsa, melyet belépésekor kapott s melyen kívül többet egész életében nem használt. Képzelhető, mennyi folt lehetett rajta s mily szánalomra méltó külsőt kölcsönzött neki ez a ruhadarab. De ez még nem volt elég. Önmagához való szigorúságát akkor láthatjuk legjobban, midőn ama vezeklő öveket, vaslánczokat, hegyes eszközöket szemléljük, melyeket ő állandóan kámzsája alatt hordott, hogy testét fékezze, zabolázza és sanyargassa. Ezek után valóban elmondhatta:

— Az én szeretetem föl van feszítve. — Ez volt az ő jelszava. Ezt tükrözte vissza egész élete. Isteni Mesterével a keresztre volt szegezve. S ez a szenvedő szeretet volt egyúttal örömének kiapadhatatlan forrása.

A milyen volt lakása és ruházata, olyan volt táplálkozása. Az éhség mindennapi keresztje volt. Tíz éven át kenyéren és vizen élt, a vasár- és ünnepnapokat kivéve, midőn egy kis zöldséget is vett magához. Az ebédlőben a számára készített rész hamar eltünt a fiókban, onnan pedig a szegények kezébe juttatta s ily táplálkozás mellett kora reggeltől késő estig dolgozott, vagy imádkozott, de szórakozásra, pihenésre ideje alig jutott.

— Sohsem láttam őt — mondá dr. Benet, a kolostor orvosa, — hogy munkában ne lett volna.

Paszkál bölcsen és mélyen felfogta, hogy mily nemes dolog a munka, hogy mennyire meg lehet szentelni még a legközönségesebb szolgálatokat, munkákat is s mennyire az Isten akarata, hogy itt a földön dolgozzunk.

Önmagának nemcsak birája, hanem a legszigorúbb fogházfelügyelője volt, ki még a legkisebb kedvezményt sem adta meg vasravert rabjának.

E mellett ő nem volt egészséges. Gyenge, beteges szervezete volt. S midőn az orvos s elöljárói őt betegségéből gyógyítani akarták, Paszkál nyugodtan s prófétai lélekkel mondotta:

— Isten akarja, hogy beteg maradjak.

Dr. Benet maga is beismerte, hogy Paszkál betegségét nem tudja

megmagyarázni. Sokszor ellentétes hatásokat vett észre, midőn a természet rendje szerint bajának rosszabbodni kellett volna, Paszkál erőben és életkedvben nyert, midőn biztos javulás, gyógyulás előtt volt állapota, bajából mégsem gyógyult ki.

Mindenki csodálta, hogy szenvedései közepette sem veszítette el jókedvét, mosolygott, énekelt, víg volt s óriási akaraterejével felülkerekedett betegségén, mintha lelke nem beteg testben volt volna, mintha a lélek függetlenítette volna magát a testtől.

Ily gyenge szervezettel a szigorított ferenczrendiek szabályait pontosan megtartani is már magában véve csendes vértanuság volt. És Paszkál mindenben betartotta a rendet, nem tett semmiben kivételt. Ezt bizonyítja a szentéletü Hibernon András rendtársa, kivel szentünk jó ideig együtt élt, s ki őt igen gyakran megfigyelte; ezen szerzetes így nyilatkozik: «Nem lehet méltóbb ferenczrendit kívánni Paszkálnál, ki a szabályzatnak minden pontját oly lelkiismeretesen betartja.»

Méltán mondotta róla valaki ama jellemzést, hogy ő az önmegtagadásnak élő csodája volt.

P. Sanchez, villareali házfőnök így ír róla:

«Paszkálon kívül nem ismertem senkit, ki magához oly szigorú és felebarátaihoz oly szelid lett volna.»

A világ gyermekei előtt különösnek látszik s maguknak megmagyarázni nem képesek, hogy ily nagy szenvedés, önsanyargatás, gyötrés, kínzás mellett hogyan lehet valaki jókedvű, hogyan hajolhatnak ajkai mosolyra, hogyan lehet lelkének alaphangulata a derültség, az öröm, a boldogság?

Krisztus keresztje által juthat a lélek a világossághoz, az élethez, a boldogsághoz. A szenvedés, önsanyargatás, a keresztek, a test teljes megfékezése a lelket oly magasra emelik, hogy nagyon-nagyon kis dolognak látja s érzi testének kínjait, gyötrelmeit. Így a szenvedés, fájdalom élvezetté válik, s ez élvezet sarkalja a lelket arra, hogy testét minél inkább összezúzza. Az ily lélek krisztusi lélek. Krisztus is végtelen szeretetében engedte, hogy testét összezúzzák.

A világ földi örömök, élvezetek kielégítésében szeretné életét, boldogságát megtalálni. De ezekben hamar megcsömörlik, ezekből hamar kiábrándul, sőt sokszor elvesztve lelkének egyensúlyát, kétségbeesik. Nincs mosoly az ajkán — annál több keserű vonás, nincs derültség tekintetében — annál több életuntság arczkifejezésében. A világ nem tudja, hol van az igazi öröm, boldogság, élvezet.

A krisztusi önmegtagadó élet útja a derült kedély, az igazi élvezet és boldogság kulcsa.

Reviczky Aladár C. M.

A katakombák világában

Az Oltáriszentség symbolumai.

A KERESZTÉNYSÉG első századai a pünkösdi tűz átalakító erejének kora, élete Krisztus s az apostolok munkájának gyümölcse. A Szentlélek éltető sugara látszik meg az őskeresztény hitén s erénygyakorlatain egyaránt. Melege a szívekbe hatolt s a híveket kölcsönös szeretettel kapcsolta egybe. Ereje martyrokat nevelt, sugarának fénye azok homlokát glória-koszorúval övezte. Az őskeresztény Istenben találta kedvét: szeme a felfeszített Megváltóra tapadt, szelleme példás és áldozatos életét fürkészte, hogy óhajának — Kövess engem! — mindenben eleget tegyen. Ezt hirdeti e korból reánk maradt minden történeti kútfő, ezt hirdetik a katakombák festményei és szobrászati művei, ezt minden kicsike emlék, melyet csak a gondviselés örökségül s buzdításul megőrzött számunkra.

De bármily erőteljes volt az őskeresztényeknek ez a mélységes hitben gyökerező élete, mindazáltal a pogányság ellenséges magatartása s a véres üldözések szükségessé tették a titoktartás rendszabályát (disciplina arcani), mely a keresztények Credóját csak elburkoltan, symbolumokban engedte külsőleg kifejezésre juttatni. Élt az első keresztényekben a Szentírás intelme: «Ne adjátok a szentet ebeknek és ne hányjátok gyöngyeiteket a sertések elé, netalán eltapodják azokat lábaikkal és megfordulván szétszaggassanak titeket!» (Mt. 7, 6.) Így születtek meg egy-egy hitágazatnak a jelképei, symbolumai.

Misem természetesebb, hogy főkép magát a legfölségesbb Oltáriszentséget törekedtek a pogányok elől elrejteni, hogy minden gúnytól és megszentségtelenítéstől megmentsék. E nagy óvatosság példájául elég a kis Tarzicius esetét említenünk, ki a magával vitt Eucharistiát nemcsak, hogy a pogányoknak nem árulta el, hanem vértanúi halált halt érette. E czélt szolgálták az Oltáriszentség symbolumai is, a melyek közül jelen czikkünk csak egynéhányra akarja felhívni az olvasók figyelmét.

Térjünk be tehát lélekben a katakombákba, az őskereszténységnek e történeti emlékekben gazdag kútfőgyüjteményébe s a theológia első becses könyvtárába! Utunk először szent Péter és Marczellin katakombájába vezet, hol tekintetünket leginkább az a kép vonja magára, melynek közepén a jó Pásztor áll, vállán az eltévedt juhval. Körötte bibliai események festményei váltakoznak. A kép négy sarkában egy-egy bárányt látunk, a melyek hátán *dicsfénnyel körülvett tejescsésze* van ábrázolva. E tejescsésze hasonló értelemben, de más festmények keretében többször is előfordul. Szent Luczina temetőjében oltáron áll, az oltár mellett a jó Pásztor botja, míg az oltár mindkét oldalán egy-egy juh látható. Más helyen pedig a jó Pásztor saját kezében tartja a tejescsészét, mely mindenesetre egyszerű, de mégis páratlan jelezet!

Vajjon mit symbolizálhat a dicskörös tejes csésze? Halljuk csak szent Perpetuát! A vértanú maga mondja, hogy álmában egy végtelen nagy kertben a jó Pásztort látta, a mint az épen bárányait fejte. A jelenet szinhelyén fehér ruhában sokan állottak, a kik, midőn a jó Pásztor e szavakkal — «Légy üdvözz, leányom!» — Perpetuát magához intette s az önfejte tejből készült sajtból egy darabkát tett Perpetua szájába, együttesen felelték: Amen. Perpetua, mikor felébredt, édes ízt érzett szájában.

Nemde a csésze, melyben a bárány teje van, csakis az Oltáriszentségnek lehet a symboluma, mert miként a csészéből nyújtott tej a testnek, úgy az Eucharistiában Krisztus vére lelkünknek nyújt táplálékot. Itt tehát az Oltáriszentségről van szó, melynek szentségi jellegét, megszentelt voltát a fénykör is igazolja; a tejes csésze pedig a bárány hátán ezt az igazságot állítja az őskeresztény elé: «Krisztus a bárány, mely tejével (szent vérével) táplál». Ennél hathatósabb kifejezést adni az Oltáriszentségbe vetett mély hitnek, nemcsak hogy a katakombák festője nem tudott, de tán nem tudna a XX. század képírója sem!

Ha most tovább nézegetjük a katakombák festményeit, a tejescsészén kívül ott találjuk a *mannát*, mint az Oltáriszentségnek második symbolumát, a melyről már maga Szent Ágoston így nyilatkozik: «Az égből mindenesetre manna hullott alá, azonban figyeld csak meg, hogy kit ábrázol; nemde azt, a ki magáról így szólott: Én vagyok az élő kenyér, ki mennyből szállottam alá». A manna tehát Krisztus testére hívta fel az őskeresztény figyelmét, úgyszintén a *kalász és szőlőfürt*, míg *Izsák föláldoztatásának képe* Krisztus Urunk keresztáldozatának a szentmisében történő megújulását állította az őskeresztény szemei elé.

Az Eucharistiának azonban leghűbb s a pogányok előtt legérthetetlenebb symbolumai mégis a *hal és kenyér* voltak, a melyek hol különkülön, hol együtt ábrázolva fejezték ki jelképesen az Oltáriszentség titkát a keresztényeknek s rejtették azt el a pogányok elől. Erre vonatkozólag Domitilla coemeteriumában (temető) van a legrégibb fresco, melyen két férfit látunk egy háromlábú asztalka (tripos) mellett ülve. Előttük az asztalon három kenyér és hal van s a képen látható szolga bort hoz az ebédhez. A kép első tekintetre az evangéliumi csodálatos kenyérszaporítást juttatja eszünkbe, a mely alkalommal Jézus öt árpakenyérrel s két hallal ötezer embert kielégített. A katakombákban azonban e jelenet ábrázolása az Oltáriszentségre emlékeztette az őskeresztényt.

Hogy a hal és kenyér itt csakugyan ezen értelemben veendő, kifejezőbb példa reá szent Callixt katakombájának festménye, hol egy úszó hal

hátán kenyérrel telt kosarat visz, vagy még ennél is hangosabban szóló kép a «Szentség kápolná»-jáé. Itt ugyanis egy pap áldja meg az asztalon lévő halat és kenyeret. A közelben egy imádkozó női alak van a festményen. «Nos pogányok ezt értsétek meg! És ti keresztények boruljatok le és imádjátok!» mert itt a kenyér s a hal Krisztus testévé és vérévé változik; áldozzatok, vegyetek példát az imádkozó női alaktól, ki a szent áldozásra készülő hívők jelképe gyanánt áll előttetek!

Igy folytathatnók még az Eucharistia jelképeinek ismertetését tovább is, szemeink elé állíthatnónk még több festményt is, de nem tesszük, mert ez említett symbolumok is hangosan tanuskodnak két tényről: arról a nagy óvatosságról és tiszteletről az Eucharistia iránt, a melylyel az őskeresztény a pogányoktól azt távoltartotta, valamint arról az Oltáriszentség erejébe vetett mély hitről, mely tetőfokát a martyrságban érte el.

Azóta sok század telt el, a viszonyok teljesen átalakultak; akkor symbolumokra volt szükség, a hit a lelkekben élt, ma hitetlen korban élünk, hitre, mélységes hitre van szükségünk. Akkor földalatti katakombákba tért be a hívő a szent áldozásra, ma erre magas tornyú templomok szólítanak, melyekben az Úr Jézus szent testével a modern kor számára nevel Tarziciusokat. Ma ezekbe kell betérnünk, hogy át tudjuk élni a vihart, kiállani a próbát a modern köntösbe öltözött pogánysággal szemben, őskeresztény hittel, szívvel, becszülettel!

Juhász Vincze.

ISTEN NEVE

VIII. zsoltár.

Uram, világok Istene,
Óh mily csodálatos a Te Neved!
E föld dicseddel van tele,
Fönséged túlragyogja az eget;
S Te gyermekeknek ajakán
Hangoztatod magas dicséreted,
Hogy elnémuljon a kaján
Ki vakmerő tagadni Tégedet.

Ha nézem és csodálom itt
A holdas és a csillagos eget,
Ujjadnak alkotványait,
A melyek megdicsőitik Neved:
Lelkem csodálva kérdez, esd,
Mi az ember s az ember-müvelet?!
Nem érdemes, hogy fölkeresd
S Te ráhalmoztad Istenségedet.

Hisz csaknem angyallá tevéd,
Uralkodik kézműveid felett,
Dicsfénnyel övezted fejét
S lábához dobtad a természetet
Övé a lét, nagy s kis neme
Tengerben, földön, föld alatt s felett;
Isten, világok Istene,
Óh mily csodálatos a te, te neved.

Dávid király zsoltárkönyve.

A romok városa

Ugy éreztük, hogy az Isten szive dobbant meg akkor, midőn egy irtózatos földrengés Sziczilia gyöngyét porrá zúzta, városokat és az emberek ezreit néhány percz alatt eltemette. Mikor Jézus teste a keresztfán függött és isteni szive utolsót dobbant fájdalmában az emberek bűneiért, vére pedig csendesen hullott alá a bűnös földre, földrengés volt Jeruzsálemben és környékén, élők meghaltak, halottak föltámadtak, a templom kárpitja ketté szakadt, a keresztnél álló százados pedig azt kiáltotta: Ez valóban Isten fia volt! Mintha csak a mi korunk beszélne! Hányan vannak, kik Jézust nem ismerik, hányan, a kik félreismerik, hányan, a kik ismerik, de látni nem akarják, tudják, hogy most is közöttünk él, nálunk lakik, jár, kel, apostolkodik és sokan nem érzik, nem látják nem hiszik, gúnyt űznek a százados hitéből. Hiszen a gazdagok nem élnek kenyérrel! azok a dölyfös gazdagok, a kiket a Magnificat szavai szerint üresen bocsát el Isten. A kenyér nem tesz reájuk benyomást, hiszen az a kis falatka, mivel a szegények áldoznak, nem lehet az Ő Istenük. Farizeus, szadduceus világ a XX. században. S mikor minderre az Isten szive fájdalmában megdobban s a szívdobbanástmeghallja a föld, a tenger, a tűz, a víz és minden összeomlik, akkor a végső kétsébeesésben fölkiáltja a nyers hatalom: Ez valóban Isten fia volt! Ez volt Messzina végzete.

Messzina hatalmas város volt az ókorban is. Azt mondják, Szent Pál is itt járt és megalapította a keresztény hitközséget. Lakói sokféle népelemből állanak, gazdag kikötő város volt, püspökség székhelye s épen úgy, mint a földrengésben elpusztult San-Francisco, Messzina is a templomok városa. A város számos temploma közül a legrégibb a Cattolica nevű, mely a normannok idejéből származik. Ebben a korban épült ugyan a dóm is, mert 1098-ban fejezte be azt II. Roger, de valójában a mai székesegyházban már néhány támpilléren kivül alig van kő, mely a normann időből származnék. IV. Konrád temetése alkalmából (1254) leégett az egész templom. Akkor újra építették. 1682-ben belülről újjá alakították ugyan, de az 1783-iki földrengés csaknem az egész épületet rombadöntötte. Főoltára talán a világ egyik legdrágább (3,850.000 lirába került) oltára. Ennek egyik oldalszekrényében őrzik azt a levelet, a melyet állítólag a Boldogságos Szűz írt és 42-ben Szent Pál apostol által elküldött a messzinabéliekhez, a mely azonban Laskaris Konstantin hamisításának bizonyult. Említésre méltóbb, bár éppenséggel nem művészi becsű temlomai még a S. Annunziata dei Catalani, a Szent Ágoston, az assisi Szent Ferencz templom és az Oratorio di S. Francesco.

A messzinai dóm romjai közül sikerült a templom legtöbb oltárfől-

szerelését s a mesés értékű templomi kincseket, műtárgyakat megmenteni. Az ásatásoknál annak jöttek nyomára, hogy fosztogatók már kisérletet tettek a kincsek elrablására, de eredménytelenül.

Ez jellemzi az olasz népet, mely talán Isten legnagyobb jótéteményei közepette megfeledkezik a hazájának 55.000 templomában közötte élő és gondját viselő Oltáriszentségről. Az olasz legtöbbet Isten testét Corpo di Dio! káromolja. Itáliában minden nyilvános szentségimádásnál plakát van kitéve a templom falára, hogy a szentségimádás a káromlások kiengesztelésére történik. A legnagyobb blasphemia e mellett a templomrablás.

A kolostorok, szeretetházak most kórházakká lettek, hol az egyház fiai nyujtják a segélyt felebarátjaiknak, ugyanazoknak, kik az egyháznak legádázabb ellenségei; mert hisz éppen Messzina volt mindig a főfészke a délolaszországi antiklerikális és szabadkőmíves mozgalmaknak. Szicília és Calabria a legromlottabb része Itáliának; sokan az Isten újját látják ebben a büntetésben, melyet a nép viselkedésével mintegy kihivott. A közmondás szerint a káromkodás olyan kő, melyet az ember az égre dob, de a mely saját fejére esik vissza. Mert rosszul áll ott a morál, a hol az emberek olyan élczlapon mulatnak mint az «Il Telefono», melynek deczember 25-iki számában egy közismert olasz karácsonyi ének paródiája ilyenképen aposztrofálta az isteni kisdedet.

Oh isteni kisded gyermek,
Igaz Isten, igaz ember,
Keresztedre kérünk téged,
Hallgassad meg esdő néped.
Tedd meg oh, a mire kérünk:
Küldj egy kis földrengést nékünk!

A földrengés csakugyan megérkezett, az istenitélet bekövetkezett. Az egyház fiai pedig ott állnak a füstölgő romok között és szedik ki a szerencsétleneket. A Szentatya egy milliót adott és ezer árvát fölneveltet, azonkivül a «Civiltá Cattolica» által gyüjtött 700 ezer lirát a szegény éhezőknek juttatta. Különben is a Vatikánhoz napról-napra tömérdek segélypénz érkezik, hogy ő juttassa a szerencsétleneknek, mert az emberek az 1905-iki kalábriai földrengés idejéből már tudják, hogyan lehet az olasz hatóságokra bízni a segélypénzeket s még jól emlékeznek azokra a botrányos panamákra, melyeket a segélypénzkezelő-bizottság elkövetett.

Ámde nemcsak családok, emberek, vagyon és épületek pusztultak el. Rettenetes a rombolás és pusztulás a *templomokban, szemináriumokban, szerzetesházakban, iskolákban*, kórházakban és egyéb közhasznú intézményekben. Eltekintve attól, hogy ezen intézményeknek csaknem valamennyije nagy történelmi és művészi értékkel is birt, mint például a messinai, a reggioi, a catanzaróí templomok és eltekintve attól a roppant

anyagi kártól, a melyet a katasztrófa ezen intézmények rombadöntése által okozott: a sujtott vidékeken megmaradt lakosságnak elsőrendű erkölcsi érdeke is, hogy a *rombadőlt templomok, szemináriumok, iskolák, kórházak, szerzetesházak mielőbb újra fölépülhessenek* és magasztos rendeltetésöknek szolgálhassanak. Mi tehát nemcsak a károsult emberek egyéni és anyagi érdekében emeljük föl esdő szózatunkat, hanem az egyház szolgálatában álló, a krisztusi szeretetet hirdető és gyakorló intézetek és intézmények érdekében is. És midőn ezt tesszük, hivatkozhatunk a külföldi katholikusai köreiben ez irányban máris megindult akciókra és hivatkozhatunk nemcsak arra, hogy ez a kérelmünk tökéletesen megfelel a Szentatya intenciójának, de hivatkozhatunk a magyar katholikusok vallásos lelkületére, a mely hasonló kérelmek iránt mindig fogékonynak mutatkozott. A külföldi német, franczia, belga, spanyol és angol bizottságok *X. Pius pápának küldik be* a délolaszországi templomok és egyéb egyházi intézmények újrafölállítása czéljából náluk befolyt adományokat.

A kereszténység első századai a könyörületes felebaráti szeretet magasztos példáit mutatják.

A Szentirás lapjain olvassuk, hogy Antiochia segélyt küldött az éhhaláltól fenyegetett jeruzsálemieknek s hogy szent Pál gyüjtést rendezett számukra az achaji, maczedoniai és galatai községekben. (Apostolok Cselekedetei 11, 29.; Kor. II., 8. és 9. fejezet.)

Cyprian, Carthago szent püspöke, 100.000 sestertitust (körülbelül 26.000 korona) gyüjtött össze hivei körében a fogságba került numidiaiak kiváltására (Ep. 60). Szent Vazul pedig beszéli, hogy egyháza még az ő idejében is hálásan emlékezett vissza arra a segítségre, melyet egykor Dénes, római püspök küldött a veszedelembe jutott községnek. (Ep. 80 ad Damas.)

Ez az áldozatkész szeretet, mely a régi kereszténységnek lelkét oly annyira áthatotta, éledjen föl a mi szivünkben is és hallgatva az Üdvözítő szavaira: «Boldogok az irgalmas szivüek, mert ők irgalmasságot nyernek» (Máté 5, 7), siessünk segítségére a délitáliai katasztrófa által oly mérhetetlenül sujtottaknak!

Az élet kenyere

Az ifjúság és a gyakori áldozás.[1]

Tudod-e, micsoda az, mi a fővezérnek tömérdek fejtörést okoz? A hadseregnek mindennap enni adni, ez sokszor a legnagyobb föladat. Öt-hatszázezer harczos gyomrának sok, nagyon sok kell s ha nem kapnak enni, vagy nem kapnak egészséges ételt: a hősök is tehetetlen gyerme-

[1] Szuszai: A jellem útja.

kekké lesznek. Hosszú ideig tartó háborúban sokkal több katonát tesznek harczraképtelenné a hiányos élelmezés okozta betegségek, mint a kard s golyó.

Az étel az, mi a testet s a lelket összetartja s az élet tüzét a kialvástól megóvja. Mindent meg lehet tanulni, még a koplalást is, csak azt nem tanulta meg senki, hogyan lehet étel nélkül megélni. Nem ok nélkül mondjuk minden áldott nap: «Mindennapi kenyerünket adjad nekünk ma».

Ama naptól kezdve, hogy lelkünk fölébred szendergéséből s különbséget tesz a jó s a rossz között, harczosok vagyunk, küzdenünk kell a rossz ellen, mi elvonni akar minket az Istentől s harczunknak csak a halál vet véget. Vajjon lelkünk királya, az Úr Jézus Krisztus nem gondoskodott-e harczosainak élelmezéséről, hogy az élethalál-harczban el ne gyengüljenek s ki ne dőljenek?

Rettenetes áron, saját vére árán megszerezte számunkra a lélek isteni életét a megszentelő malasztot, nem lesz-e gondja rá, hogy az az isteni élet ki ne aludjék a lelkekben?

Felütöm az Isten könyvét és örvendezve olvasom: «Én vagyok az élő kenyér, ki mennyből szállottam alá. Ha valaki e kenyérből eszik, örökké él és a kenyér, melyet én adandó vagyok, az én testem». (Ján. 6, 51—52.) Amondó vagyok, hogy nem akad király, nem akad fővezér, ki ennyire gondoskodott embereiről. Hogy a maga asztaláról ad egy fővezér katonáinak, azt még értem, de hogy saját testével-vérével táplálja katonáit, azt a legjobb fővezér se tudja megtenni s az Úr isteni szeretete s hatalma megtette!

Miből készíti lelkünk eledelét?

Két étel van a természetben, melyek ezt a nevet: étel — teljes mértékben megérdemlik — e két étel: a kenyér meg a tej. A kenyérben és tejben minden megvan, a mi a test fönntartásához szükséges; a többi ételt keverten kell élvezni, hogy a testet táplálják s a kenyér egymaga táplálja. Ha az emberek kenyéren és tejen élnének, legalább százéves kort érnének el.

Valamikor nagy becsülete volt a kenyérnek. Miként a görögök legrégibb s legnagyobb költője, Homérosz beszéli, az ő korában a királyok friss kenyérrel vendégelték meg királyi vendégeiket. Az ételek királyát választotta az Úr, hogy számunkra titokzatos isteni ételt készítsen; mintegy tudtunkra adta ezzel, hogy az ő isteni étele minden gyengeségünkben erőt ad lelkünknek.

Hogyan táplálja a kenyér a testet? Hát úgy, miként a fa táplálja a tüzet. A kenyér tápláló részei vérré változnak s a vér a test tápláló nedve. Az Úr teste a megszentelő malasztot gyarapítja s ez *a megszentelő malaszt lelkünk isteni vére*. Mennél több az egészséges testben a vér, annál egészségesebb, annál erősebb a test; mennél több a megszentelő malaszt a lélekben, annál több benne az isteni élet s annál erősebb a lélek s az erős lélek keményen tud harczolni.

Voltál-e már nagy kórházban? A szent Rókus vagy szent István kórház Budapesten olyan, mint egy nagy csatatér, a sok ezer beteget a betegségek golyói terítették le. Ha egyszer benézesz ily kórházba, tanító nélkül is megérted, mekkora kincs az egészség. Nem tudom, végig tudnál-e menni a négy-ötezer ágyon a nélkül, hogy magad is beteggé ne légy. S lám vannak nők, kik nem egy napra, nem egy évre, hanem teljes életükre bezárkóznak s éjjel-nappal ápolják őket, mint egy anya egyetlen gyermekét ápolja.

Ha csak egy beteg van a házban s pár napig kell őt éjjel-nappal megszakítás nélkül ápolni, az ápoló maga is kidől, ha nincs ki fölváltsa. Egyetlen egy apácza sokszor 10—15 beteget ápol egyszerre, annyi türelmet és szeretetet pazarol rájuk, mint egy anya gyermekére, s ő ezeket az embereket soha életében sem látta! Fárasztó munkáért nagy bért követelnek az emberek: az apácza sovány kosztján kívül semmit sem kap; azaz mégis, a mai szocziáldemokrata világban angyali szeretetéért nem egyszer vad szitkokat, sértéseket kap. S ő hallgat és mosolyog s lelkében az Úr lábaihoz rakja a sértéseket. Ha egyszer ily irgalmas nénikével találkozol az utczán, emeld meg kalapodat mert hőssel találkoztál! S ha megkérdezed az irgalmas nénikét, honnan veszi az erőt hősies életéhez, a jó lélek a szentségházra mutat: a gyakori, a mindennapi áldozás az, a mi hősi lelkületet s erőt önt szivébe, az irgalmas nénike mindenről lemond, de egyről a világért se mond le: az Oltáriszentségről, mert akkor erejéről mondana le.

A vértanúk milliói vérüket ontották lelkük királyáért, az Úr Jézus Krisztusért. Voltak köztük gyenge öregek s gyermekek is s ők is hősi halállal tudtak meghalni. S a halált rendszerint hosszú kínzások előzték meg, miket csak a pokol gondolhat ki. Mi adott a hit hőseinek erőt a kínok elviselésére, a hősi halálra? Az Úr, testének a vétele. Mivel nem tudták, vajjon pap hozzájuk férhet-e a börtönbe, már eleve kis érczedényben ruhájuk alá rejtették az Úr testét, hogy magukat az utolsó nagy küzdelemre megerősítsék. Egy alkalommal pap is volt a börtönben, nagynehezen kenyeret és bort is szereztek a keresztény foglyok. Ámde a pap oda volt lánczolva a padozathoz. Mit tettek hát a foglyok? Odatették a kenyeret és bort a pap mellére s így fekve mondotta el az átváltozás isteni igéit s a keresztények mégis megszerezték a hősök eledelét!

A hősiesség netovábbja a testet-lelket ezer kisértés és veszély közepette tisztán megőrizni. Mikor az Egyház a szent szüzek emléknapjait üli meg, kik egyben vértanúságot is szenvedtek, e szenteket nem mint vértanúkat, hanem mint szüzeket ünnepli. Ezzel tudtunkra adja az Egyház: a tisztaságért vivott harcz a vértanúságnál is nagyobb hősiesség. De honnan

veszik az erény hősei az erőt küzdelmeikhez? Krisztus oltára az ő asztaluk, az Oltáriszentség az ő erőforrásuk. A tisztaság drága kincsét holtod napjáig gyakori áldozás nélkül lehetetlen megőrizned, a mint gyakori evés nélkül lehetetlen egészségben maradnod.

Te tán azt mondod: gyakorta áldoztam s mégis elbuktam! Elhiszem, de bukásodnak nem az Oltáriszentség gyengesége, hanem saját hibád volt az oka.

Itt isteni eledelről van szó, melyet nem akárhogy, hanem a kellő módon kell magadhoz venned. A legjobb orvosság se használ, ha a beteg nem az előírás szerint veszi be.

Ki adja neked ezt az eledelt? Lelked királya, az Úr Jézus Krisztus. De mielőtt odaadja néked szentséges testét, próbát kíván tőled, hősi próbát a hitben. Szemed nem fér hozzá az Oltáriszentségben, füled, izlésed is tehetetlen itt, még az eszed is megáll e titokkal szemben, nem fogja föl, hogyan van itt jelen az Úr valóságos élő teste. Egyszerre fölhangzik lelkedben az Úr szava: «Ez az én testem, mely értetek adatik». Most válik el, valóban hiszesz-e lelked királyának. Ha azt mondod: Uram, Jézusom! Nem érzékeimnek, nem eszemnek hiszek, a te isteni becsületszavadra vallom: Ez a te tested! akkor kiálltad a hit próbáját, bátran odaléphetsz az Úr asztalához. (Folyt. köv.)

A mágusok imája

És ime a csillag előttük méne, mígnem oda eljutván, megállapodék a hely fölött a hol a gyermek vala. És bemenvén a házba, megtalálták a gyermeket anyjával s leborulván, imádták őt.» (Lukács 2., 9.)

A mágusok imája az erőteljes hit kivirágzása s bódító illata. Nem szokásból, nem divatból imádkoznak. Ez az ima egy küzdelmes lélek munkája, mely utat tört magának sziklák közt s harczban áll egy világgal. Látnak gyermeket, édes anyát, tűzhelyet, gyékényt, üstöt, eperfabotot, zsákot, tömlőt, az orientális igénytelenség kulturáját... de a csillag elég nekik; imádják a miszteriumot. Van-e nagyobb örvény, mint az, mely gyermek s Isten közt nyilik? Sebaj! örvények nyiladoznak körülöttünk; a homokszem a végtelenből, a pillanat az örökkévalóból, a virág s a gyermek az Isten szeretetéből való. Nem nézünk-e mindenütt a végtelenbe? A csillagokon túl nem a mérhetetlenség özönlik-e lelkünkbe? A végtelenség oceánján lotuszvirág a lelkünk! Igen, igen az, ha imádkozni, ha a tenger hullámain ringatózni, ha illatozni tud! Úgy legyen, jertek imádkozzunk az ég alatt a holdsugárban, a tengeren, de még inkább a gyermek előtt s az Oltáriszentség titka előtt.

Imádásuk alázatos, meghajolva térdelnek az Isten végzései előtt; átérzik, hogy nagy kegyelem az, így imádkozni. S ez nem esett terhükre; hiszen az Úr gyermek lett; mily édes és egyszerű, mily kegyes és biztató. Beszélhetnek vele. A gyermek légkörében mindenki alázatos lesz. Különben az ember merev és büszke, fölületes és léha; de a gyermekeknek köszönhetjük a mélyebb, az igazi életet. Különösen pedig e gyermeknek. Minél mélyebben hajlunk meg előtte, annál jobban emel magához, mert az az alázatos, az a bölcs lélek tetszik neki.

Imádásuk odaadó, tapadó volt. Nem is értem, hogy nem tört meg szivük, s nem lehelték hódolatban lelküket a gyermek arczába. Szivüket elvitték Jézus kegyelmével telve, aranyos, tömjénes, mirrhás kegyelmével. Aranyos lelket, tisztát, értékeset, — tömjénes szivet, imádkozó illatos érzelmes szivet s mirrhás kezet adott nekik viszont ajándékba, kezet mely nagyot teremt, mely áldozatot hoz. Ó aranyos, tömjénes, mirhás, Jézusunk! ilyen vagy, ha kincsünk vagy, ha imádásunk s áldozataink féltett központja vagy! Ilyen vagy, ha mindent odaadunk érted, mindent, a mi egy szemerrel is kiszoríthatna téged a lelkünkből s ha édes emléked s titkos jelenléted úgy kiséri lépteinket, mint a füstoszlop a puszta népét. Te tűzoszlopunk vagy, te tömjénfüstünk vagy; s mirrhát szedünk sebzett kezeidből, mirrhát elernyedés, rothadás és hervadás ellen. Hát testvérek, ma aranyat, tömjént, mirrhát hozzatok Jézusnak!

A napkeleti bölcsek fölajánlanak aranyat Jézusnak, a királynak; nem nézik, hogy hol van trónja; tudják, szív a trónja; nem nézik, hol van koronája; tudják, hogy az új csillag sugarából van fonva; nem nézik, hol van udvara; látják, hogy a szent Szűz hódolatos lelke mindent pótol. Ó fölség, hódolok neked. Térdhajtásom, imádásom, oltáraid előtt imádkozó néped, ez káprázatos, mélységes hódolat; háttérbe szorul tőle udvar és trón; az áhítatos lélek ragyogó tekintete minden aranysugárzást homályba borít.

Tömjént ajánlanak föl! hódolnak, mint Istennek. Istent itt se látni; de a csillag, az elég, hogy higyjük. Nekünk Jézus egyénisége s az műve elég, hogy higyjünk; elég nekünk ez a csillagos élet, ez a csillagos történet... ezek a virágos nyomok a földön s a csillagos lelkek árama a történelemben; ez az árama az életnek, az ihletnek, a bensőségnek, a gyengédségnek; elég nekünk az erénynek, az individualitásoknak ez az őserdeje; elég nekünk az igazságoknak ez az oczeánja; elég nekünk a kontemplácziónak ez a csillagfényes csendes pusztai éje... Elég az a viziós lendület, mely lelkeket megittasított, elragadott, szerelmesekké tett égő, forró szeretettel. Áldozatokról álmodoztak; ez volt egyetlen enyhülésük; enélkül a szív kinlódott, de a permetező vér lett gyógyító, meleg borogatása; Ó lelkek, kik lázban égtek Krisztusért... ó szép anyaszentegyház lilius virginum candida, martyrum sanguine roseo rubea, te kötsz minket Krisztushoz!

Mirrhát ajánlanak föl; megtisztelik Jézusban a szenvedő embert, megsajnálják. Ez ad résztvevő gyengédséget érzelmeiknek... Ti finom, gyengéd, résztvevő lelkek, ti betegjei a résztvevő szeretetnek! Krisztus iránt való tiszteletetek hódolatosan alázatos, bensőséges és gyengéd. Így tisztelnek, kik szeretnek, ez a tisztelet szeretet. Olvassuk el Szent Juliánna Falkoneri érzelmeit az Oltáriszentség iránt.

Prohászka Ottokár: Elmélkedések.

Életképek

Mintegy 18 évvel ezelőtt Pittsburgban valami Berkmann Sándor nevű anarchista rálőtt Mr. Frickre, a newyorki többszörös milliomosra; a golyó egy hajszálnyira tért el a kiszemelt áldozattól. A merénylőt elfogták, bíróság elé állították, mely őt kényszermunkára ítélte. Az ítélet kihirdetése után fenhangon megesküdött, hogy a mint kiszabadul a fogházból, ismét megkisérli a merényletet. A dúsgazdag tőkepénzesre az eset rettentő hatással volt; búskomorrá lőn. New-Yorkban él gyönyörű palotában, hatalmas vasrácsozat védi a külvilág esetleges támadásai ellen. A nyilvánosság előtt nem mer többé megjelenni, mert az a meggyőződése, hogy a gyilkos golyót vagy tőrt ki nem kerülheti. Ha titokban néha el is hagyja erődszerű palotáját, a titkos rendőrök egész serege veszi őt körül. Mr. Frick jelenleg 58 éves s «koksz-király» néven ismeretes. Különféle üzleti vállalatai évente mintegy 80 millió márka jövedelmet biztosítanak számára; és ezen újkori Krözus vidám mosolyra képtelen, kerüli őt az álom, állandó rettegésben, mint fogoly él palotájában, 40.000 márkát fizetve évente az őrizetére rendelt személyzetnek. De azért még mindig kétséges, vajjon előbb vagy utóbb ujabb gyilkos merényletnek nem esik-e áldozatul.

Igy fest a társadalom Isten nélkül; megátalkodott gonoszság egyfelől, a földiek rendetlen szeretete másfelől. «Én nélkülem semmit sem tehettek.» A tapasztalat fényesen igazolja. Azért a «Zukunft-Staat» elméletben még úgy a hogy tetszetős lehet némelyek előtt, de a gyakorlatban merő képtelenség. Krisztus a szegletkő, a kizárólagos alap, melyre egészséges társadalmat épiteni lehet. A földre az Isten átka nehezedik, ettől csak Ő szabadíthatja meg; az a sok gazdasági, társadalmi reform-tervezet Krisztus nélkül csődöt mond; a legjelesebb nemzetgazdászok, ha állandó eredményeket akarnak elérni, föltétlenül az isteni Mester által hirdetett alapelvek tiszteletben tartásával, sőt azok hangoztatásával fogják csak szolgálhatni a közjót. Mert nem elég csak rámutatni a módozatokra, melyek segélyével a nyomor kiküszöbölhető és a jólét növelhető, hanem nyomatékosan rá kell mutatni egyszersmind azon elvekre is, melyek megtanítják a vagyontalant, vagy a kevésbbé vagyonosat arra, hogy elégedjék meg a magáéval, ne áhitozzék máséra; tanulja meg, hogy okos és takarékos gazdálkodással, munkával ő is elérheti, hogy nyomort nem látva saját családjában, boldog megelégedésben töltheti élte napjait. Viszont a dúsgazdag, ha a krisztusi elveket nem hangoztatják előtte, hanem csak a gazdaságiakat, úgy ő vagyonát megkétszerezheti, de arra nem igen gondol majd, hogy a kevésbbé módos, vagy elszegényedett embertársainak sorsa kell, hogy őt is érdekelje, mert épen az említett krisztusi elvek kötelezik őt, hogy jövedelmének fölöslegéből támogassa a segélyre szorulókat, mert azok reá nézve nem idegenek, hanem felebarátai, testvérei Krisztusban. Megszünnék így az áldatlan osztályharcz, mely végre is forradalomra vezet; ebben pedig nem a jog, méltányosság s igazság győz, hanem bizonyos érdekcsoportok kerekednek felül, melyek a helyzetet kizsarolják a maguk előnyére számtalan jogos érdek rovására.

Azért ne mondjuk, hogy a keresztény elvek hirdetése kizárólag a szószékre való, a templom a hely, hol szivesen meghallgatják ezen elveket azok, kik azok szolgálatába szegődtek. Az igazságot, szerény véleményem szerint, mindenütt kell érvényesiteni s a hamisságot sehol sem szabad méltürni, még gazdasági téren sem, mert ez vétek a közjó ellen. Tehát késztetnünk kell a hamis elvekkel telített «népboldogitókat» az igazság elfogadására. Ezt pedig csak úgy érjük el, ha ott lépünk fel ellenük, hol ők is, követőik is meghallják szavunkat. Ezzel nem mondok új dolgot, a dolog lényegében s természetében rejlik annak igazsága.

Berkmann Sándor nem áll egyedül: ő typus; követői számosak; ép úgy Mr. Frick is. Egyik sem boldog; pedig mindakettő boldogságra van hivatva. Hát szívleljék meg a zsoltáros szavait: «Jöjjetek, fiaim! halljatok engem, az Úr félelmére tanítlak titeket». Ez lesz az orvosság a társadalmi bajokra és pedig hatékony gyógyír; Isten félelme nélkül az összes elméletek csak kuruzslók tapaszai lesznek, melyek ideig-óráig elfödik a sebet, de nem hegesztik. Ezt az Úr félelmét az *Eucharistiánál tanulja meg* leghamarább az ember. Ha a szentségi Jézus szól hozzánk, nagy világosság támad lelkünkben; elveink jobbak, okoskodásaink következetesebbek s a mi a lényeges, a végeredmény tévmentes lesz.

Tichy Sándor, C. M.

Isten szeretett minket: ez a katholikus hittan. Szeressük mi az Istent, ez a katholikus erkölcstan.

Röptében a nagyvilág körül.

Kis hirek. Az erdélyi Oltáregyesület ez évben tíz éves fönállását ünnepeli. A jubileum idején bővebb beszámolót hozunk. — Dr. *Hutyán* Pál beszterczebányai egyházmegyei oltáregyesületi és eucharisztia-társulati igazgató Korponára neveztetett ki plébánosnak s helyébe Császik István papneveldei lelkiigazgató és teológiai tanár neveztetett ki igazgatónak. — A *battonyai* Oltáregyesület új elnöknője Fodorné Hervay Vilma lett, ki a központi Oltáregyesület ötvenéves jubileumán való személyes részvételét bejelentette. — *Dr. Prohászka Ottokár* a mult év deczemberében az Oltáregyesület meghivására Szabadkán konferencziákat tartott. — 1908. deczember 23-án a budapesti központi Oltáregyesület házi kápolnájában Dr. Prohászka Ottokár a bérmálás szentségében részesítette báró Orosdy Rudolfot a bécsi Teréziánum-intézet növendékét, báró Orosdy Fülöp és Csetey-Herzog Sarolta gyermekét. A bérmakeresztapai tisztet báró Barkóczy Sándor teljesítette. — Budapesten a Rózsafüzér királynéja templomegyesület januárban nagyszabású gyűlést tartott a Szent-István-Társulat nagytermében. — Az Örökimádás templomegyesület 1909. január 21-én tartott beszámoló gyűlést. A *hamvazószerda előtti háromnapi szentségimádás a budapesti központi oltáregyesület tagjai számára a belvárosi plébánia helyett ez évben február 21., 22. és 23-án az Örökimádás templomában fog a szokásos körmenettel kapcsolatban megtartatni.*

Pro Calabria. A délolaszországi földrengések áldozataiért, különösen a Messzinában oly számos Oltáregyesületi tagokért mint elhunyt kedves testvéreinkért a központi Oltáregyesület január hó 16-án engesztelő szent misét mondott, melyen az egyesület választmánya, terjesztőnői és a tagok ezrei voltak jelen. A szentmisét Kánter Károly prelátus, a központi Oltáregyesület igazgatója tartotta. A herczegprimási körlevél értelmében az Örökimádás temploma január negyedik vasárnapján, azaz e hó 24-én rendez gyűjtést a hivők között a messzinai templomok fölépítésére. Úgy értesülünk, hogy Messzinában a nagy katasztrófa emlékére az olasz nemzet is fog egy Örökimádás templomot építeni. Adományokat a földrengés áldozataiért péterfillérek alakjában elfogad a központi Oltáregyesület; az adományokat e lap nyugtázza.

A gyakori áldozás ligája. Egy évvel ezelőtt jeleztük már, hogy a gyakori áldozás ligája — egy eucharisztikus népszövetség — már alakulóban van. Lesz még alkalmunk megismertetni becses olvasóinkat azon tervezettel, melylyel lapunk főmunkatársa, Reviczky Aladár, a mult ősszel a központi Oltáregyesületben tartott országos eucharisztikus értekezleten a papság elé lépett s melyet a hazai papság örömmel üdvözölt. Ilyképen a gyakori áldozás ligáját az Oltáregyesület és a Jézus Szent Szive Társulat keretében megvalósítjuk. A központi oltáregyesületben az 1908. év januárjában *Kánter* Károly igazgató szervezte a ligát, melynek működése a pápai jubileum alkalmából azt a nagyszerű lelki demonstrácziót szervezte, mely, mint arról a három kötetes diszalbum tanuskodik, Krisztus helytartójának oly sok örömet szerzett. Úgy érezzük, hogy a ligának hatalmas lökést fog adni az a fölhivás, melyet a biboros primás bocsátott papjaihoz s mely következőképen hangzik:

A gyakori szent áldozás terjesztésének egyik legjobb módja a hivek eucharisztikus ligájának szervezése lévén, fölhivom a tisztelendő lelkészkedő papságot, hogy az Oltáregyesület és a Jézus Szent Szive Társulat keretében a hivek eucharisztikus ligáját megalakítani törekedjenek. Útmutatásul hasznos szolgálatot tehet *Reviczky Aladár* missziótársasági áldozárnak az eucharisztikus liga szervezésére vonatkozó füzete, melyet egyik korábbi körlevelem kapcsán küldtem meg a plebános és h. plebános uraknak. *Mindenünnen értesítést kérünk a liga szervezéséről!!*

Az oltáregyesületek nemzetközi kiállítása, a melyben a budapesti központi Oltáregyesület is fényesen volt képviselve, 1908. utolsó napjaiban záródott be. A pápa, ki többször is megjelent a Vatikán kiállítási csarnokában, elismerését fejezte ki az eucharisztikus világ példaszerű áldozatkészsége fölött. Ezen őszi kiállításról úgy szerezhetünk kellő fogalmat, ha legalább annak részletes statisztikáját közöljük.

Tunicella volt 72, miseruha (casula) 1730, vecsernyepalást 218, stóla 618, bursa 475, corporale 6004, kehelytörlő 10.450, vállkendő 3735, karöltő 5650, miseing 1025, karing 825, öv 723, kehelyfedő 3250, tobalea 1045, szentségmutató 114, áldoztató kehely 206, kehely 534, ostyaszelencze 24, fémszelencze a szentség számára beteglátogatásnál 21, fémdobozok a szent olajok számára 11, füstölő 38, gyertyatartó 476, kereszt 57, lámpa 35, ámpolna 22, misekönyv 205, misekönyvállvány 8, áldoztatóköpenyke 331, vánkos 53, kéztörlő 243, csengő 11, vélum 10, conopeum (oltárszekrény elé való függöny) 35, misszió kazetta 50, kép 10, szobor 4, gyászmisekönyv 33, ereklyetartó 4, keleti szertartásokhoz szükséges öltönyök 13, keresztelőmedencze 27, selyemernyő (déli vidékeken szentségátvitelnél használják) 28, oltárszekrény 3, trón szentségkitételhez 4, keresztút 3, virágváza 16, ostyatartó 12 stb.

Magyarország a nemzetek versenyében. Levelet kaptunk Rómából, az Oltáregyesületek anyatársulatától. Elismeréssel adózik a magyar nőnek, a ki kezének munkájával és az imádandó Oltáriszentség mellett való tanuságtételével becsületet szerzett a magyar nő nevének. A levél Kánter Károly pápai prelátushoz, mint igazgatóhoz van intézve s a következőképen hangzik: Van szerencsénk itt mellékelten elküldeni azt a nagy kedvezményt és fölhatalmazást, melyben Szentséges Atyánk mindazokat részesíti, kik a

jubileumi esztendőben a kegyelet ajándékaihoz valamiképen hozzájárultak. Boldogoknak éreztük magunkat, midőn a vatikáni kiállításon azt a tényt tanusíthattuk, hogy a Budapesti Központi Oltáregyesület a legodaadóbb szeretettel egyesült a római központtal, hogy Szentséges Atyánk iránt való hűségének és ragaszkodásának kifejezését adja. Legyen szabad imáinkba ajánlanunk az Oltáregyesület messzinai tagjait, a deczember 29-iki katasztrófa nagy zömét. Sokan voltak és buzgók voltak. Itt Rómában szentmisét mondunk érettük, a melyen az összes tagok megjelennek.

Roma, 1909. jan 9. Via Nomentana 4. *Victorine de Robiano.*

Ide csatoljuk egyszersmind a Központi Oltáregyesületnek úgy a tavaszi (májusi), mint az őszi (novemberi) jubiláris kiállításra küldött ajándéktárgyairól szóló statisztikát a következő adatokban:

Antipendium 53, oltárterítő 122, humerale 404, csipke 8, cingulum 64, alba 138, karing 127, ministránsing 16, corporale 768, palla 459, stolavédő 89, burza 10, stola 59, velum 17, ciboriumköpenyke 31, betegláto gatási burza 16, pulpitus terítő 4, dalmatica 6, casula (miseruha) 135, pluviale 3, párna 24, kehely 12, ciborium 3, missio casetta 17, misekanna 5 pár, csengő 1, olajtartó 1, füstölő tömjémtartóval 1, ereklyetartó 2, gyertyatartó 2, virágkoszorú 1, méz 1 hordócska.

X. Pius pápa szózata az egész földön elterjedt Oltáregyesületekhez. A legméltóságosabb Oltáriszentség örökimádására és a szegény templomok fölsegélyezésére alakult római Oltáregyesület, mint anyatársulat, valamint a hozzá bekebelezett Oltáregyesületek különös elismerésünkben részesülnek; méltóknak bizonyulnak erre nemcsak azért a szorgalomért, a melylyel a legszentebb ügynek szolgálatában állanak, hanem azért a kegyeletért is, a melylyel áldozári jubileumunkat megünnepelni óhajtották, hogy Nékünk az istentiszteletre szükséges tárgyakat ajándékoztak. Épen azért Mi az összes egyesületeknek atyai szívvel nyujtjuk apostoli áldásunkat, égi segítséget esdve le reájuk és újólag megerősítjük azon kedvezményeket és előjogokat, a melyekben úgy Mi általunk, mint Elődeink által részesíttettek. Egyszersmind kifejezzük azon legforróbb óhajunkat, hogy ezen egyesületek különösen a püspökök buzgó támogatása folytán számban mindinkább gyarapodjanak és hogy az összes tagok, a kik az egyezség és a szeretet eme legfölségesebb Szentségének különös szolgálatában állva, egymás iránt való szeretetben s Jézus Krisztus helytartójával is egyeknek érezik magukat és a katholikus egységnek legfölségesebb példaképét nyujtják, törekedjenek továbbra is a római anyatársulathoz ragaszkodva újabb, meg újabb kitartó munkára lelkesedni. Kelt a Vatikánban, 1908. deczember hó 21-én. *X. Pius.*

Jubileumi áldás. Az oltáregyesületi igazgatók fölhatalmazása. Szentséges Atyánk X. Pius pápa Vanutelli Vincze biborost az Oltáregyesületek

fővédnökét azzal bizta meg, hogy fejezze ki köszönetét a legméltóságosabb Oltáriszentség örökimádására és a szegény templomok fölsegélyezésére alakult egyesületeknek, melyek a Szentatyának ötvenéves áldozási jubileuma alkalmából a katholikus istentisztelet fényének növelésére ajándékokat ajánlottak föl; az Oltáregyesületek igazgatóinak pedig az egész föld kerekségén fölhatalmazást adott, hogy a jubileumi év leteltével egy általuk választott napon teljes bucsúval összekötött pápai áldást adhatnak az anyaszentegyházban szokásos szertartások és föltételek szerint. A bucsúban az Oltáregyesületek tagjai és mindazok a jelenlevők részesülhetnek, kik a jubileum alkalmából a Legméltóságosabb Oltáriszentség iránt való imádásnak és Szentséges Atyánk iránt való gyermeki hódolatnak tanújelét adták. Róma, 1908. november hó 23-án. *Vanutelli Vincze*, biboros.

Az örökimádás templomában Kánter Károly prelátus, a központi Oltáregyesület igazgatója február hó 14-én vasárnap délután 5 órakor fogja a pápai áldást kiosztani.

Az eucharisztikus díszalbumok statisztikája Ime a magasabb mathesis. a Krisztusban való eszményi élet számokban kifejezve. Szentséges Atyánk jubileumára a katholikus nemzetek albumokat adtak át a szentatyának, a melyben az érette fölajánlott áhitatgyakorlatok voltak följegyezve. A budapesti központi Oltáregyesület ezen lelki ajándékát a Pázmány egyesület római zarándoklatja alkalmából dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök adta át a jubiláris pápának. Hazánkon kívül Olaszország, Belgium, Franciaország, Spanyolország, Portugália, Ausztria, Irország, Egyesült-Államok, Venezuela, Mexikó részről a következők ajánltattak föl a Krisztus helytartójának hosszú boldog uralkodásáért: Áldozás 1,098.753; imaóra 774.788; szentséglátogatás 1,733.833; mise 478.965; rózsafüzér 1,155.887; keresztút 160.534; önmegtagadás 148.372; alamizsna 174; irgalmasság egyéb fölajáalott cselekedetei 714.213; alamizsnálkodásban, jócselekedetben, imában töltött napok száma 10.000. Elmondhatjuk az apostolok cselekedeteinek irójával: Az Isten igéje pedig megsokasodék és terjedezék.

Az Oltáriszentség a világ legelső birodalmában. Ha valahol a világon, úgy a világhódító brittek birodalmában imponál a személyiség ereje. Az Oltáriszentségben legyőzhetetlen Jézus megjelent London utcáin. Vanutelli biboros a pápa követe a Westminster kathedrális oromzatáról megmutatta az angol népnek Őt, a kitől minden gazdagság, hatalom, dicsőség, származik. Ennyi volt az egész. Az Oltáriszentség nem jött ki a terekre, az utczákra, csak a magasból látták Őt, de a lelkesedés, mely a britt szivekből e pillanatban elemi erejével tört ki, ez is elég volt ahhoz, hogy Asquith miniszterelnök, ki ismeri a nagy egyéniségek értékét, az Oltáriszentség előtt takarodót fuvatott és politikát változtatott. A londoni eucharisztikus kongresszus nyomásának köszönhetjük, hogy az angol iskolatörvény

javaslatát visszavonták. Hogy a katholiczizmus bátor föllépése mennyire megfélemlítette a kormányt, annak nemcsak a javaslat visszavonása az egyetlen bizonyítéka, hanem *Asquith* miniszterelnöknek az a nyilatkozata is, melyet a javaslat visszavonása után tett. Régi sérelme ugyanis az angol katholikusoknak, hogy a még a XVI. században szerkesztett angol királyi esküforma tiszteletlenül említi az Oltáriszentséget és szűz Máriát. A londoni eucharisztikus kongresszus alkalmával a határozati javaslatok első pontja volt ennek az esküformának a megváltoztatása. Azóta ezt úgy a felső- és alsóházban interpellációk alakjában sürgették, de Asquith miniszterelnök folyton igyekezett kitérni a dolog elől. Mikor azonban a kultuszminiszter a hirhedt education bill-t beterjesztette a házba, akkor a fölzúduló katholikus közvélemény csillapítására *Bray* lord interpellációjára a gyarmatügyi államtitkár a kormány tudtával természetesen olyan nyilatkozatot tett, hogy az esküforma megváltoztatása ma már igenis lehetséges. Mikor tehát Runciman visszavonta javaslatát, utána fölállt a miniszterelnök és kijelentette, hogy a felekezetek békéjét óhajtja s a katholikusok sérelmeit orvosolni akarja, igéri tehát, hogy a katholikusok megnyugtatására nemcsak a népoktatási törvényjavaslatnak a napirendről való levételét óhajtja, hanem a királyi esküforma szövegének megváltoztatását is és ennek végrehajtását teljes erejével szorgalmazni fogja.

Új bucsúk szentségimádók számára. X. Pius pápa mindannyiszor 100 napi bucsút engedélyez mindazok számára, a kik zárt oltárszekrény előtt bármily nyelven a következő imát mondják: *Jézusom, édes Istenem, imádlak Téged, ki a szeretet eme szentségében jelen vagy.* Azok, kik ezen imádságot térdenállva az ünnepélyesen imádásra kitett legfölségesebb Oltáriszentség előtt mondják 300 napi bucsút nyernek, azok pedig, kik valamely templom vagy kápolna előtt, a hol az Oltáriszentség őriztetik, tovamennek s a szentség iránt való tiszteletüknek és imádatos hódolatuknak bármi jelét adják, szintén 100 napi bucsúban részesülnek. Szentséges Atyánk ezen bucsúkat 1908. junius hó 28-án Szent Péter és Pál ünnepének előestéjén engedélyezte.

Saragossa fényárban. A spanyol nemzet régi dicsőségéből csak egyet őrzött meg: hitét. A vadregényes és bűvös-bájos Pyrenéek csúcsain két csillag ragyog még: az Oltáriszentség imádása és Mária tisztelete. Nemrégiben Catalonia fővárosára, Barcelonára fordult figyelmünk. Azt olvastuk erről a hatalmas gyárvárosról, hogy ez az anarkia fészke, hol a bombák garmadaszámban hevernek. És ime a sötét gyárváros füstgomolyát is áttörte az Oltáriszentség fényes sugara: Barcelona a Mária-kongregációk leghatalmasabb szervezője. A munkáskongregációnak itt nemcsak háza, de fényes palotája van, modern igények szerint berendezve, a hol a mindennapi áldozás és a katholikus sajtó, a Jézusban való, húsból-vérből való katholikus életnek ez a két hatalmas mozgatója nem ismeretlen. Ejnye de igaz az a közmondás, a mit Cataloniáról mondanak: Dicen che los Catalanes de las pietras sacan penes. Azt mondják, hogy a kataloniak még a kövekből is kenyeret csinálnak. Ime a kőszivű anarchistákból eucharisztikus embereket csináltak azok a kongreganisták, embereket, kik a mennyei kenyérrel élnek és hozzá hasonlóak lesznek; nem kövek többé, hanem jók mint kenyerek, a kik másokért föláldozzák magukat és életüket is odaadják ha kell. A barcellonai munkáskongregáczió szabályzatában benne van, hogy a kongregáczió tagjai fáklyákkal kisérik el az Oltáriszenséget, ha a pap ezt beteghez viszi. Így él még a modern Spanyolországban a nagy ősök tradicziója. És Mária tisztelete? A mult év szeptemberében Saragossában nemzetközi Mária-kongresszust tartottak, mely talán jelentőségében hasonló a londoni eucharisztikus kongresszushoz. A kongresszus fénypontja szeptember 28-a volt. A spanyol büszkeség és a lelkesedés imájában és szertartásaiban is megnyilatkozik. Déli nép, lelke éget és ragyog, ez az ő imádkozó lelkének psychologiája. Szeptember 28-án, hétfőn, az istenitisztelet után San-Carlos püspöke szent Bernárd nyelvén remekelt szűz Mária beszédével, a pápai követtel élükön az egész hallgatóság könyárban úszott, minek hatása alatt a hivek a templomból kimenet óriási tüntetést rögtönöztek az ékesen szóló püspök mellett. Délután fölolvasták a határozatokat, a melyek a kongregácziók apostolkodását irányítják és a Mária-sajtó terjesztését stb. czélozzák Áldás után következett a szent olvasó körmenete. Érdekes. A szent olvasó minden egyes titkát, a lorettói letenye minden egyes mondatát különálló festményben állították elé s minden ilyen egyes képet hat-hat férfiú vitt a körmenetben. Az óriási néptömeg minden egyes képnél élénken tüntetett, a mint előttük elhaladt. Minden egyes képet négy katona követett és tizenkét lámpavivő a tíz üdvözlet, miatyánk és dicsőség példázására. Minden egyes csoportot ministráns ruhába öltözött oltárszolgák választottak el egymástól, a kiket a katonai zenekar követett zászlójuk alatt. A jámbor társulatok nyomukban haladtak, égő gyertyával kezükben és szent olvasóval az ajkukon. Majd következtek a királyi főherczegnők, hivatalos személyek, püspökök, a pápai követ; majd a szentolvasó basilikának hű utánzata egy fényesen kivilágított kocsin, végül Spanyolország nagy kegyhelyének, a pilári szűz Anyának szobra pompás trónuson. Mindenki mélyen meghódolt a szűz Anya előtt s egetrázóan folyton visszhangzott ajkukon: «Éljen Jézus! Éljen szűz Mária!» Ilyen csak Spanyolországban lehetséges, a hol Máriatisztelettel teli a levegő. Tíz diadalív s a székesegyház nyolcz tornya villamárban úszott.

A lavinák hazájában. Svájczban a Sitten közelében levő Nax községben néhány hét előtt egy vasárnap délelőtt az istentisztelet alkalmával a templom tetőzete beomlott és a templomban levő hiveket maga alá temette. A szerencsétlenségről újabban a következő részleteket jelentik:

A pap épen megkezdte rendes miséjét, a mikor óriási recsegés és ropogás között a templom beszakadt és maga alá temette a templom középhajójában egybegyült hiveket. Mintegy százan, férfiak, nők és gyermekek vegyesen kerültek a romok alá. A szerencsétlenség hirére megjelent hatósági közegek azonnal megkezdték a törmelék eltávolítását és körülbelül egy órai megfeszített munka után sikerült a szerencsétlen áldozatokat a templom mellett lévő szabad térségre kihozni. A romok közül az eddigi hirek szerint harminczegy holttestet és mintegy hetven többé-kevésbbé súlyosan sebesült áldozatot húztak ki. A sérülések némelyike olyan súlyos, hogy még több haláleset várható. A középkorban épített templom teljesen elpusztult. Az oltár előtt álló papnak és a közelében lévő egyházközségi előljárónak semmi baja nem történt. A templomot nemrég tatarozták és egyuttal ki is bővítették; azt hiszik, hogy a falak akkor megrendültek és ez a körülmény okozta az óriási szerencsétlenséget. A vidék lakósai vallásos emberek, vérbeli hegyi lakók, Svájcznak azon vidékéről valók, honnan a pápa svájczi gárdájának szálas katonái kerülnek ki.

Az ima megadóztatása Francziaországban. A szinpad ezúttal Francziaország és az örömapa — ki, ha nem ő — Briand. Briand miniszter ujat gondolt és nagyot: megadóztatta az — imát. Köriratot intézett az iskolák rektoraihoz, melyben felszólítja őket, hogy összehiván az iskolatanácsot, vitassák meg, mily adót kelljen azon iskolásfiukra kivetni, a kik a vallási oktatáson és a vallási gyakorlatokon résztvesznek. Tehát Francziaországban a jövőben azok az iskolásfiuk, a kik a vallási gyakorlatokon és ünnepségeken résztvesznek, speciális adót fizetnek.

Marseilleben minden egyes imádkozó fiúra 30 frank esik évente.

«*Ez az* a szabadság — mondta egy alkalommal Briand — a melyet én gondolok.»

Milyenek az eucharisztikus mozgalmak franczia földön. Mint a *La Croix*-ban olvassuk, Mons. *Donais* beauvais-i püspöknek sok gondot okozott, hogy az egyházmegyéje területén az egyház és a vallás elleni közönyt hogyan győzze le. Miután haszon és eredmény nélkül maradt a régi kipróbált eszközök alkalmazása, végre elhatározta magában, hogy felhasználva a franczia nép rendjel után vágyó szenvedélyét, ő is egy új rendjelet alapít; a mit tényleg meg is tett. Az új rendjel neve: *egyházi tisztikereszt* s piros-zöld szalagon függő emaillirozott keresztből áll, melyre a beauvaisi-i egyházmegye czimere van festve és azoknak adatik, kik templomlátogatási és összes egyéb egyházi és vallási kötelességüknek buzgósággal felelnek meg. Mint a «La Croix» tudósítója mondja, azóta soha sehol sem lehet látni az egyházmegye területén üres templomot.

Szerkesztő: **Makay Lajos.**

Szilárd-u. 24. sz. gróf Zichy Nándorné VIII., Scitovszky-tér 2. Zichy Luiza grófnő VIII., Vas-u. 10 sz. Zichy Kray Irma grófnő VIII., Muzeum-utcza 15.

Az Oltáregyesület terjesztésével foglalkozó úrnők névjegyzéke: Az I. kerületben: Hajda Károlyné Albert-u. 83. sz. Karkis Malvin Tigris-u. 2. Lorenz Adél kir. várpalota. Miskó Józsefné Attila-körút 22. sz. Özv. báró Skerlecz Károlyné, Báró Skerlecz Kara és Mária, Uri-u. 64. Zubriczky Józsefné Naphegy-u. 1/c sz.

A II. kerületben: Erdélyi Teréz Kacsa-u. 22. I. 15. sz. Fábry Sarolta Medve-u. 22. Gervay Luiza Medve-u. 22. sz. Özv. Zuber Kálmánné Csaba-utcza 12. II. 9. sz.

A III. kerületben: Bernáth Ignáczné Kerék-u. 41. Laub Jánosné Templom-utcza 6. szám.

A IV. kerületben: Éberling Józsefné Veres Pálné-u. 9. sz. III. Finta Róza Veres Pálné-u. 27. Fischer Ágnes és Róza Városház-u. 4. sz. III. 12. Galli Betti Régiposta-u. 1. sz. I. Novák Mártonné Egyetem-u. 3. Tausch Hermin Borz-u. 8. sz.

Az V. kerületben: Steindl Rezsőné Erzsébet-tér 7.

A VI. kerületben: Blaskovich Ida ny. pályaudvar I. sz. raktárpavillon. Kraemer Gézáné Rákóczy-út 10. II. Özv. Lafranko Jánosné Erzsébet-körút 58. sz.

A VII. kerületben: Dancer Aloisia Dob-u. 14. I. Harer Gyuláné Bajza-u. 14. sz. özv. Klär Józsefné Nagydiófa-u. 10. özv. Klusatsek Rezsőné Vörösmarty-utcza 10/b sz.

A VIII. kerületben: Báró Barkóczy Ilona Sándor-u. 23/a. Gróf Batthyány Tivadarné Horánszky-u. 4. sz. Özv. Bányai Miklósné József-u. 20. I. Özv. Farkas Györgyné Tavaszmező-u. 16. sz. Gosztonyi Kálmánné József-körút 63. II. Hellebronth Berta Üllői-út 68. sz. III. Herman Lászlóné Német-u. 37. özv. Hoffmann Tódorné Mária-u. 22. sz. Holéczy Józsefné Kemény Zsigmond-u. 12. II. Hornyák Istvánné Illés-u. 26. sz. Özv. Edvi Illés Gyuláné Népszinház-u. 40. II. 3. sz. Jungmayer Mihályné Óriás-u. 42. II. 11. sz. Kvassay Jenőné sz. Barkóczy bárónő Rökk Szilárd-u. 41. Lafrankó Károlyné Mária-u. 21. sz. I. Murman Alexandra Horánszky-u. 28. Rózsay Valéria Sándor-u. 13. sz. II. 8. Gróf Serényi Istvánné Szentkirályi-u. 16. sz. Tihanyi Béláné Szentkirályi-u. 11. Tretter Györgyné Magdolna-u. 15. sz. Gróf Zichy Livia Klára Scitovszky-tér 2.

A IX. kerületben: Dr. Cseley Józsefné Üllői-út 79. sz. Keszteli Betti Üllői-út 85. Madaras Józsefné Kinizsy-u. 2. sz. Rabolt Margit Üllői-út 9.

A X. kerületben: Herfort Ilona és Irén Alsó vaspálya-u. 5. sz. 13.

A szepesi egyházmegye területéről befolyt adományokról 1908-ik évben. Lykavkai hivek 10 k, Márkusfalvi hivek 26 k, Trsztenai hivek 106 k 16 f, Mindszenti hivek 28 k 32 f, Szlanina Ilona Igló 2 k, Batizfalvi hivek 7 k 20 f. Összesen 178 korona 73 fillér.

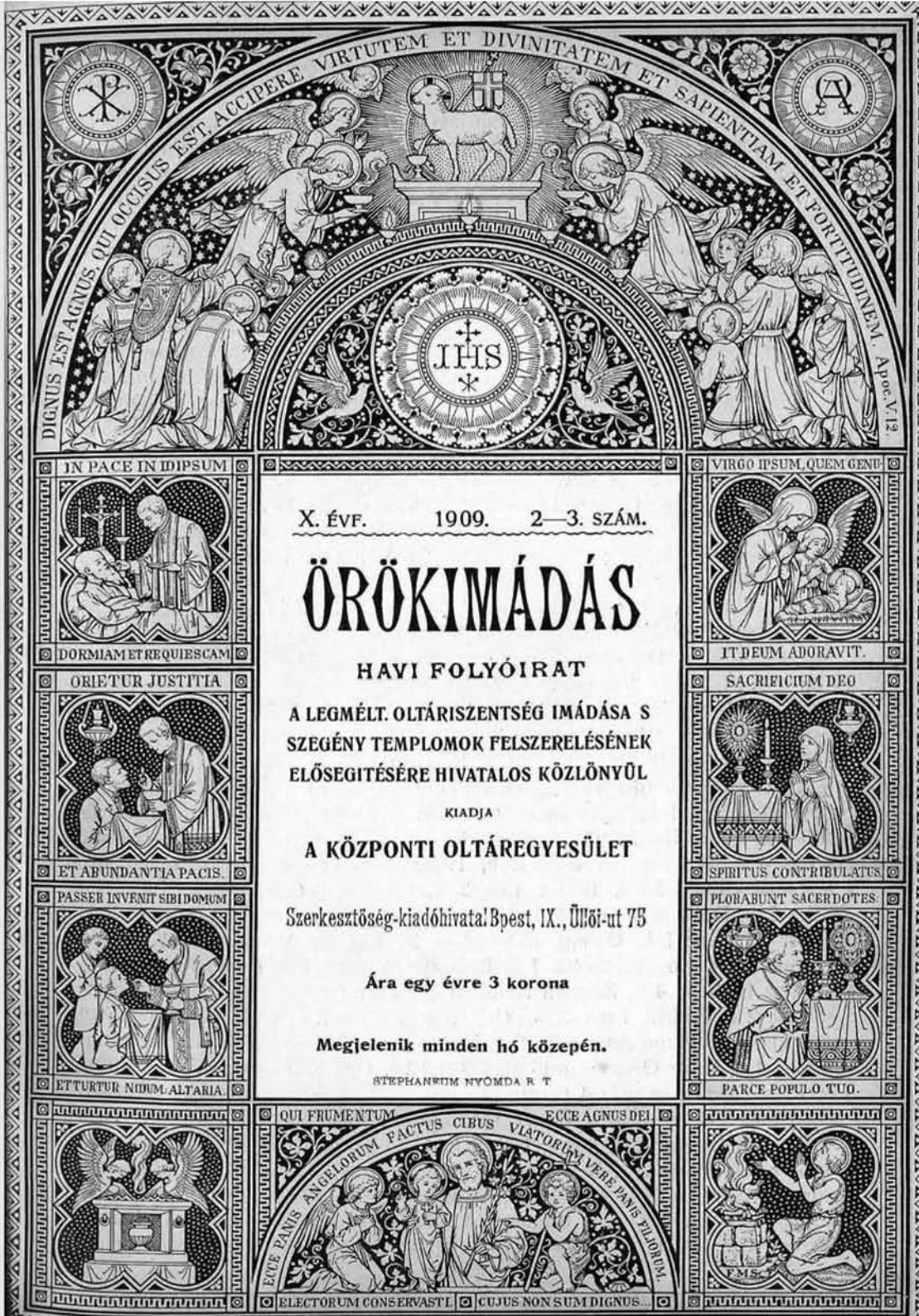
Az eperjesi gör. szer. kath. püspöki egyházmegye az Oltáregyesület szent czéljainak előmozdítására 1908. évben. A havaji egyház és oltáregyleti tagok illetéke 11 k 14 f. A kopói egyház és oltáregyesületi tagok illetéke 25 k. A kisszebeni-majorsági fiókegyház illetéke 12 k 24 f. A varannói esp. kerület egyházainak illetéke 7 k 50 f. A felsőszepesi kerület egyházainak illetéke 8 k. A lomnai kerület egyházainak illetéke 7 k 02 f. Berkenyédi egyház illetéke 2 k. Felsősomi anyaegyház és jákórécze-kisszebeni majorsági fiókegyházak illetéke 3 k 96 f, A molnárvágási egyház és az oltáregyleti tagok illetéke 12 k 62 f, A makoviczai esp. k. egyházainak illetéke 17 k, A miskolczi egyház és oltáregyleti tagok illetéke

13 k, A kassai egyház és oltáregyleti tagok illetéke 40 k 08 f, A kopói egyház és oltáregyleti tagok illetéke 24 k 04 f, A mucsonyi egyház és oltáregyleti tagok illetéke 28 k, A hajókereszturi egyház és oltáregyleti tagok illetéke 30 k, A kisszebeni és majorsági templ. és egyesület illetéke 11 k 24 f, A zsolcai egyház és oltáregyleti tagok illetéke 56 k 80 f. Összesen 309 korona 64 fillér.

Özv. Erdélyi Györgyné gyüjtése. Ürge Ágnes 2 k, Bús Margit 1 k, Tott Viktória 40 f, Nagy Mária 1 k, Ürge Viktória 1 k, Tott Rozália 40 f, Nyesó Márczel 40 f, Árpás Magdolna 40 f, Ürge Léni 40 f, Vizi Ercsi 40 f, Katona Apolónia 2 k, Ürge Angela 2 k, Katona Margit 2 k, Deák Emilia 2 k, Erdélyi Ágnes 2 k, Özv. Erdélyi Imréné 1 k, Ürge Borbála 2 k, Erdélyi Ignácz 2 k, Ürge Magdolna 2 k, Özv. Ürge Dávidné 4 k, Morvai Ferencz 50 f, Morvai Ferenczné 50 f, Morvai József 50 f, Morvai Józsefné 50 f, Erdélyi Ágostonné 2 k, Erdélyi Jozefin 2 k, Erdélyi Angelika 2 k, Nagy Emilia 2 k, Ürge Katalin 2 k, Mohácsi Katalin 2 k, Pálfi Jánosné 2 k, Skalicsár Mária 24 fillér.

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1908. évben befolyt tagdijak.

Május hóban befolyt dijak: Meixner Jánosné 10 k, Heinrich Flóra 10 k, Heinrich Kálmánné 10 k, Tömöry Kálmánné 5 k, özv. Kéry Jánosné 4 k, Lutzenbacher Pálné 10 k, özv. Geist Gyuláné 10 k, Wolf Anna 2 k, Stromszki Matild 2 k, özv. Stromszki Lajosné 2 k, Jakob Magdolna 2 k, Kóczán Lászlóné 2 k, Péceli Paula 1 k, Bodonovits Borbála 24 f, Nagy Anna 1 k, Posch Borbála 1 k, Sebestyén Mária 60 f, Pintér Auguszta 60 f, Peruchon Teréz 2 k, Hevesy Jenny 5 k, Fellner Károly és neje 6 k, a tarnamérai tagoktól befolyt 17 k 18 f, Iszkra Teréz 2 k, Szabó Mártonné 1 k, Laub Jánosné terjesztőnő által özv. Haszman Józsefné 2 k, özv. Széger Józsefné 2 k, Willinger Ferenczné 2 k, özv. Egerer Ferenczné 2 k, összesen 10 k, Gradl Anna 4 k, Hausler Márton 4 k, Tomasits Emma és Mária 2 k, Spuller Istvánné 2 k, özv. Sibinger Antalné 2 k, Kovács Rozália 20 k, Kis Erzsébet 1 k, Cseri Mihályné 1 k 20 f, Landsteiner Gizella 2 k, Csongor Veronika 30 f, Pap Antalné 2 k, Tary Józsefné 2 k, Szabó Mária 1 k, Zomzeli Juszti 30 f, Schelly Irma 4 k, Kodor Zsófi 1 k, Dancer Aloissia terjesztőnő által, Váradi Andrásné 1 k, Nürnberger Katalin 24 f, Petró Júlia 4 k, Marinovits Szilárdné 2 k, Draskovits Mária 1 k, Vocazek Aloissia 1 k, Papp Teréz 2 k, Artmann Erzsébet 2 k, Hegedüs Anna 40 f, Szegedi Karolin 1 k, Kralovánszki Katalin 2 k, Mayer Anna 4 k, Kisházi Jánosné 1 k 20 f, Minkl Mária 2 k, összesen 23 k 84 f, Billein Sámuelné 1 k, Edvi Illés Gyuláné terjesztőnő által, báró Mandorff Károlyné 8 k, Edvi Illés Aladár 2 k, Heuberger Rezső 2 k, összesen 12 k, Rausch Ferenczné 10 k, Frekan Júlia 1 k, özv. Fujsz Istvánné 10 f, Toldi Mihályné 20 f, Studnicki Irma 1 k, Rehm Zsigmond és neje 4 k, Strerer Imréné és Ilona 10 k, özv. Gohl Antalné 2 k, Petsche Helén, Jozefin Erzsébet és Mária 8 k, Grüner Jozefa 2 k, Chrisztmann Rozina 2 k, Hagyó Emilia 4 k, özv. Gubicska Jánosné 1 k, özv. Unger Leóné 4 k, Hilscher Mária 1 k, özv. Keller Károlyné 2 k, a szerb neuzinai tagok 7 k 20 f, Reigell Vilma 2 k, Andrus Antalné 2 k, özv. Siskó Mihályné 3 k, Boucher M. 2 k, özv. Dőry Gézáné úrnő által, a sümegi tagoktól, Varga Mária 40 f. Végh Mária 40 f, Német Karolin 40 f, Szijgyártó Béláné 1 k, összesen 2 k 20 f, Dévény Gyuláné 2 k, Zauner Richardné 2 k, Roth Endréné 1 k, Gergen Margit 4 k, Frekan Irma 2 k, Dobronyi Mihályné 50 f, Regács Anna 1 k.



X. ÉVF. 1909. 2—3. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal: Bpest, IX., Üllői-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó közepén.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1908. évben befolyt tagdijak.

Junius hóban befolyt dijak: Dobronyi Mihályné 50 f, Regács Anna 1 k, Lafrankó Jánosné úrnő 20 k és gyüjtése Lefeber Luiza részéről 20 k, Retter Gyuláné 2 k, Lafrankó Erzsike 4 k, Tirschel Jozefa 4 k, özv. Rátzky Jánosné 10 k, Hulitius Károlyné 4 k, Lafrankó Mariska 2 k, Stieber Vincze 10 k, Waigand Ferenczné 10 k, Huliitus John Gizella 8 k, özv. Tölgyessy Károlyné 4 k, Lafrankó Gyula 2 k, összesen 100 k, Herz Mária 8 k, Lazarics Jánosné 2 k, Dinyési János 1 k, Rózsa Verona 50 f, Vér Ilona 50 f, Rumbold Margit 60 f, Plávi Róza 1 k, Hitter Anna 24 f, Hosenberg Petronella 24 f, Gosztole Boriska 24 f, Stuchlich Anna 24 f, Jelinek Erzsi 2 k, Gassmayer Sarolta 2 k, Vörös Gábriella 1 k, Mandl Paulin 1 k, Schwarz Mária 1 k, Walla József 4 k, Schmalz Irma 10 k, Pártos Emilné 2 k, Madaras Józsefné által Svarczel Józsefné 2 k, Strassenreiter Ignáczné 2 k, Weisz Gáspárné 2 k, Koós Ottóné 2 k, Dörfler Janka 2 k, Horvát Alajos 2 k, összesen 12 k, Herfort Irén által Zimauer Amália 2 k, Székfi Katicza 2 k, özv. Mayer Ferenczné 1 k, Gröger Rezsőné 2 k, Nogel Imre és neje 1 k 20 f, özv. Axtmann Jánosné 60 f, Wurst Ferenczné 2 k, Udvari Istvánné 1 k, György Lászlóné 2 k, Vojakovszky Rozália 1 k, Csenthe Erzsébet 40 f, Herfort Ilona úrhölgy által Hermann Antalné 4 k, Mayer Károlyné 2 k, Schmiedt Ilonka 2 k, Witz Antalné 24 f, Kocsis Piros 24 f, Szeyfried Boriska 4 k, Légrádi Imréné 24 f, Elekes Rozália 1 k, összesen 28 k 92 f, gróf Batthyány Lili 4 k, Brecskó Mária által barcsi tagdijak 13 k, Dőry Gézáné által Sümeg 1 k 10 f, Takácsi Jozefa Gyula 1 k 44 f, Székely Erzsébet 1 k, özv. Spitz Jakabné 6 k, Pelle Józsefné 1 k, Czene Istvánné 1 k, Ravszki János és Veronika 48 f, Nádor Józsefné 2 k, Groszauer Czeczilia 6 k, Opitz Ilona 2 k 60 f, Sturm Irén 4 k, Wangler Margit 1 k, Pálfi Mária 1 k, Dobozki Jánosné 2 k, Matt Károlyné 2 k, Stöckinger Borbála 80 f, Szlancsik Lucza 1 k, Száder Apollónia 4 k, Spálik János 1 k 40 f, Holzvarth Irén 2 k, Tornyi László és neje 4 k, Esztergom főegyházmegyei Hatóság 301 k 61 f, Szabó Mária 1 k, Neszveda Rozália 1 k, Sipos Mária 4 k, Szemeti Luiza 3 k, Keil Károlyné és Mária 1 k 40 f, Bacsits Györgyné 4 k, özv. Gazder Józsefné 1 k, Blaitner Péterné 4 k, Windisch Jánosné 2 k, Hajda Károlyné 4 k, Kizdián György 1 k, Szalácsi Luiza 30 f, Berger Éva 3 k, Gaugusch Gizella 2 k, Bitterman Katalin 2 k, Deckmann Anna 2 k, Karis Istvánné 50 f, Rumpler Gézáné 1 k, Hofherr Károlyné 1 k, Gefuge Mária 1 k 20 f, Hesz Vilma 1 k, Sebestyén Ferenczné 24 f, Kozsik Jánosné 1 k, Bessenyei Verona 1 k, Nagy Borbála 24 f, Institorisz Endréné 4 k, Zdrázsil Anna 60 f, Aigner György és neje 1 k, Kováts Sándorné 2 k, Frekán Irma 2 k, Gabovits Julianna 2 k, Kátai József 1 k, Tót Magdolna 1 k, Varga Adél 4 k, Sztaricse Ferencz és neje 1 k 44 f, Demut Aloissia 4 k, Dőry Gézáné úrnő által 3 k 12 f, Orh Klára 40 f, Farkas Róza 1 k, Riha Ferencz és neje 4 korona.

Január hóban befolyt dijak: Graffiodi Mária 4 k, Deák Gáspár és Neje 4 k, Koczán Jusztina 2 k, Krippel N. 2 k, Gradl Anna 10 k, Mihalyek Matild 1 k, Agrikola Mária 2 k, Bögehold Angela és Irma 2 k, Brand Teréz 4 k, Simon György 4 k, Haas Erzsébet 1 k, Csiz Katalin és Mária 5 k, Konárszki Mária 1 k, Niesenberger Irma 4 k, Kukovetzné 2 k, özv. Révfy Istvánné 2 k, Huszár Vinczéné 4 k, Kolbinger Paula 50 f, Hoszpodarcsik Ágnes 6 k, Tapert Emilia

X. ÉVFOLYAM. 1909. FEBRUÁR. 2. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Keresztényszocziálista: Harc az Oltáriszentségért. — Az agg Simeon. — *Makay Lajos:* Az Oltáriszentség Nagyasszonya. — *R. T.:* Az Oltáriszentség kegyhelyén. — *Reviczky Aladár C. M.:* Szent Paszkál életrajza. — IX. Pius utolsó áldozása és végső perczei. — Az alpesi rózsa. — *Szohurek Antal:* Miatyánk. — A lourdesi pásztorleány. — *Szuszai:* Az élet kenyere. — IX. Pius szentmiséi. — *Tichy Sándor C. M.:* Az Oltáriszentség előtt. — Miseruha és himzőművészet. — Röptében a nagyvilág körül.

Harc az Oltáriszentségért

Szentséges Atyánk, X. Pius pápa 1907. augusztusában Ne temere kezdetű rendeletét adta ki, melylyel ismét egy hatalmas lépést tett ahhoz, hogy a katholikus házasságjogot egyeségesítse. Ezen rendelet kapcsán a római szentszék megszüntette azon kedvezményt, a melyben eddig a magyar protestáns felekezetek részesültek a római katholikus egyház részéről, s melynek ügyében a mult század negyvenes éveinek hatalmas szónoka, Lonovics érsek is járt Rómában. Ez a kedvezmény abból állott, hogy az egyház katholikus szempontból is érvényeseknek (habár nem megengedetteknek) ismerte el azon vegyes házasságokat, melyeket egy katholikus és egy protestáns fél valamely protestáns lelkész előtt köt. A római szentszék bölcsessége azon idők bajainak legalkalmasabb gyógyszeréül ezt a kedvezményt megadta, midőn azonban látta, hogy ez a kedvezmény már nem gyógyszer többé, hanem méreg, mely megmérgezte és legalább is gondolkozásmódjában protestánssá, a vallási türelmesség örve alatt hitközömbössé, gerincznélküli kereszténységgé tette a magyar katholicizmust és Bethlen meg Bocskay dicső fegyverei nélkül is olcsószerrel protestantizálta az országot: az Oltáriszentség nagy pápája, X. Pius visszavonta ezt a kedvezményt. Ez az egyháznak belügye volt. És mi történt azóta? Tessék végig nézni az egész országon. Kárpátoktól le az Adriáig nem volt népgyűlés, megyegyűlés, klub, kaszinó, kávéház, jegyzői gyűlés, ügyvédi vacsora, zsúr vagy bál, hogy a protestáns fel ne jajdulna: mi történt! sérelem esett a magyar nemzeten, a pápa beleavatkozik a magyar állam belügyeibe, azt teszi, mihez nincs joga, felbontja a családi békességet! És mivel a sakálokkal együtt jó kiabálni, az egész protestáns kórus ütemre

feljajdult: nem boldog a magyar, tönkretéve a családok boldogsága, a tűzhelyek békéje!!

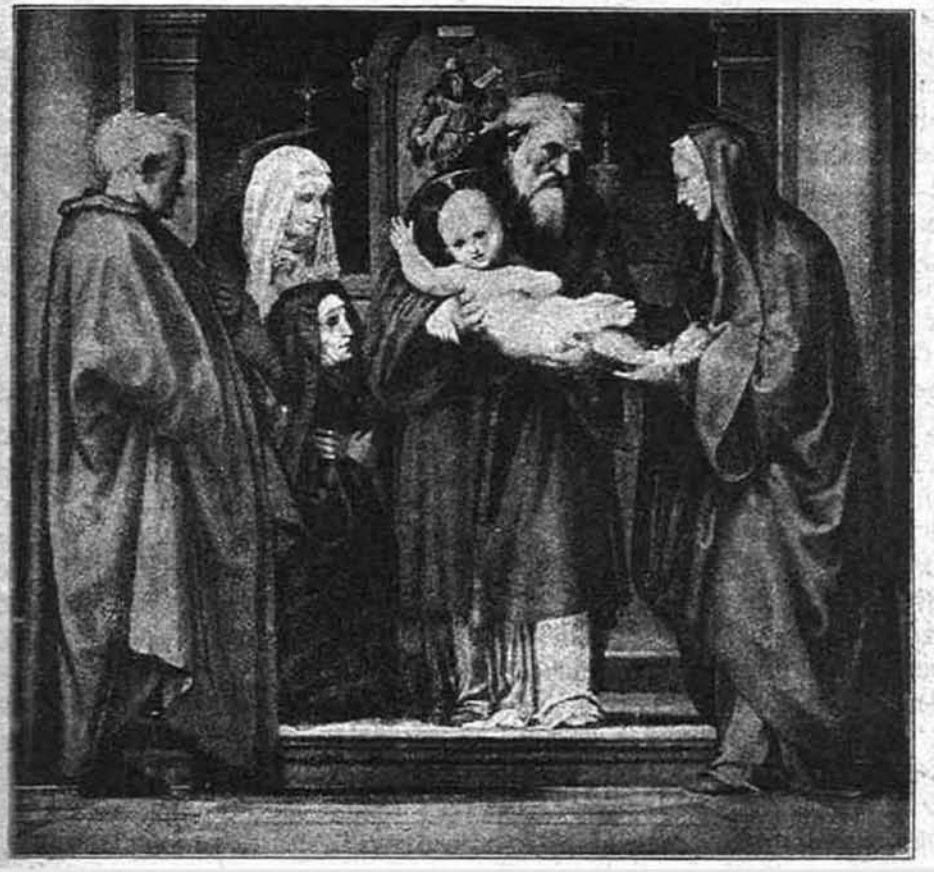
Tehát tönkre van téve a családi élet azért, mert a házasság ismét a szentség hamisítatlan tiszta fényében tündököl? Hogy a házasság, mely Luther Márton szerint polgári üzlet, ismét egy öntudatos vallásos életnek lesz mozgató rugója? A vegyes házasságok voltak azok, melyek megzavarták a családok békéjét, két részre osztván azt, a minek egynek kellene lennie. A katholiczismusból egy öntudatlan bábot csináltak, a Krisztus vérétől átitatott és úgy a templom, mint a haza oltáránál áldozni tudó katholiczismusból egy parazitához hasonló sápadt kereszténységet neveltek, csupán azért, mert az egyik fél protestáns volt, tagja egy oly felekezetnek, mely az egész egyháznak éltetadó kenyerét, az Oltáriszentséget lebecsülte, devalválta, Krisztus vérét az egyház hatalmas testéből mesterségesen kiszivattyúzta. Erről van itt szó. Az Oltáriszentség védelméről és semmi másról. Csak az a házasság ragyog a szentség hamisíthatatlan tiszta fényében, csak az ad igazán boldog tűzhelyet, a mely házasságban mindakét fél, férj és feleség a közös tűzhelynél, az Oltáriszentségnél éleszti szeretetét.

Lelkünk olyan mint két láng, mely egygyé ölelkezik az oltár szeretetében és világosságot, melegséget áraszt a család boldogságára. Mily mások a vegyes házasok! Tűz és víz egy helyen. Víz? dehogy dermesztő jég az Oltáriszentséget nem ismerő, vagy hamisan ismerő, vagy arról tudni nem akaró keresztény felekezetbelinek a lelke; a jól ismert türelmetlenség mint a jeges szél a tüzet eloltja, az életet letarolja. S ha talán a tűz oly erős, hogy fel is olvasztja a jeget, s a katholikus fél a nem katholikust időre engedékennyé teszi, hiába, a jeges lelkekből nem lesz élesztő tűzláng, hanem csak langyos víz, mely annál nagyobb erővel fogja az oltár tüzétől égő katholikus lelket kioltani. Az oltár szent tüzéért folyik tehát a harcz, azért a tűzért, melyről az Oltáriszentségnek és házasságnak isteni szerzője maga mondotta: Tüzet jöttem bocsátani a földre s mit akarok mást, mint azt, hogy égjen. Az Oltáriszentség csatakiáltása az az apostoli szó, mellyel X. Pius az Oltáriszentség pápája minket az eucharisticus eszmék harczosait a vegyes házasságok veszedelmére figyelmeztet. Örök hála illeti szentséges atyánkat, hogy az annyira hányatott magyar nemzetet nem akarta ujabb megrázkódtatásnak kitenni s midőn a magyar nép százados betegségének diagnozisát megállapitotta, átmeneti időt is teremtett a baj elhárítására. Nem függesztette föl a vegyes házasságokat érvénytelenítő rendeletét, mint ezt a protestáns-zsidó sajtó irta, hanem tette azt, aminek mi katholikusok örülünk, hogy egy évre ujra jogot adott a magyar püspököknek, hogy a protestáns lelkész előtt érvénytelenül megkötött vegyes házasságokat utólagos fölmentéssel gyökerében orvosolják és minden egyes esetben törvényesitsék. Midőn az

apostoli szentszék ily atyai szeretettel van irányunkban, nékünk gyermeki kötelességünk a sorok között olvasnunk s észrevennünk a sürgős figyelmeztetést, amit az Oltáriszentség pápája mondani akar. Ha katholikus ember kényszerítő körülmények között vegyes házasságot köt is, ha becsülete van, biztositani fogja az összes gyermekek katholikus neveltetését, s engedelmeskedni fog az Oltáriszentség ama parancsának: Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket! *Keresztényszocziálista.*

Az agg Simeon

Az agg Simeont mindenki ismerte Jeruzsálemben. Igaz és istenfélő férfiú volt; életét munkában töltötte, a mint azt Istennel kezdette, épen úgy Istennel végezte is. Életének utolsó napját a jeruzsálemi templom előcsarnokában töltötte buzgó imában. Sokszor olvasta Aggeus pró-



féta vigasztaló szavait: ha nem is olyan fényes a második jeruzsálemi templom, mint a minő a nagy Salamoné volt, de mégis nagyobb lesz a dicsősége, mert ez a templom fogja magába fogadni a világ megváltóját. Életének legfőbb vágya csak az volt, azt kérte mindennap Istentől, hogy ő a világ megváltóját megláthassa. Ha ez meglesz, szivesen meghal, de addig élni szeretne, s ezért az egyért szivesen rövidíti meg az égi boldogságot is, szivesen tűri el a hosszú öregkor szenvedéseit. És Isten meghallgatta a templom buzgó látogatójának állhatatos kérését és a Szentlélek feleletet adott neki, hogy meg nem hal addig, míg csak a Messiást meg nem látja. Simeon még buzgóbban imádkozott és vágya teljesült. Egy napon, midőn az emberek szokás szerint ott jártak-keltek a templom csarnokában, Szűz Mária Szent Józseftől kisérve a kis oltárhoz ment s felajánlotta a kis Jézust a mennyei Atyának, mint mikor a pap az oltárnál egy aranytányéron a szent ostyát ajánlja fel a mindenható Istennek. A járókelők észre sem vették, mert csendben történt minden, de az agg Simeon gyöngülő szemei mégis észrevették, felismerték a gyermeket, kinek szemei ragyogtak mint a gyertya; örömében karjaira vevé őt és áldván az Istent mondá: «Most bocsátod el Uram szolgádat a te igéd szerint békességben, mert látták szemeim a te Üdvözítődet, kit rendeltél minden népek szine elé világosságul a pogányok megvilágosítására és dicsőségül a te népednek, Izraelnek». És szent Simeon meghalt örömében, mint az az ember, a ki halála előtt jól megáldozik s ajkaira veheti, megcsókolhatja, sőt magához is veheti, keblére zárhatja üdvözítő Istenét.

Az Oltáriszentség Nagyasszonya.

CSODÁLATOS, Jézus meghalt, feltámadott, felment a mennyekbe s a földön hagyta Szűz Máriát. Nem volt talán eléggé szent, ki méltónak találtatott, hogy Istent e világra hozza? Talán még szenvednie kellett annak, kit hét tőrdöfés járt át egész életében? Nem, nem azért hagyta őt itt az Úr az emberek között. Csak egy miatt, az Oltáriszentség miatt. Nem akart e szentségben anyja nélkül maradni; nem akarta, hogy imádtatásának első órái kontár kezekbe kerüljenek; lehettek körötte jóakaró lelkek, de azok gyarlók voltak; egyedül az apostolok imádhatták volna Őt hozzá méltó buzgó lélekkel, de nem lehetett; nékik világgá kellett menniök hirdetni az evangéliumot, arcuk verejtékével, vérök hullásával hódítani meg a földet annak, kit az Oltáriszentségben Mária ezalatt örökké imádott. De néki még más hivatása is volt: anyai kézzel ápolni az új csecsemőt, az egyházat, melyet a római császár helytartói születésekor ép úgy üldöztek, mint Heródes üldözte Jézust, a gyermeket. Azután hozzá kellett szoktatni az embereket az Isten új csodájához, az Oltáriszentséghez, melyet csak az örök szeretet találhatott ki. Mária úgyszólván ott lakott az oltár lábainál, az Úrvacsora asztalánál, hol Jézus szeretete mintegy ott feledte magát az emberek között. Mária nemcsak egyedül volt itt, vele együtt Jeruzsálem leányai imádták az Isteni szeretet csodáját. A csoda egészen új volt, az első szentségimádás is úgyszólván csupa bámulat volt.



Az Oltáriszentség nagyasszonya a Szeplőtelen Fogantatás. IX. Pius siremlékéről.
A képen balról Szent János apostol, jobbról IX. Pius pápa.

Az Úrvacsora terme ott állott a Sion hegyén, itt miséztek az apostolok s ide járt el Szűz Mária is Jézust imádni. Ha már otthonról elindult, a felfelé kanyargó úton is már magába merülve imádkozott. Előkészült az imádásra. Bármit látott maga körül, minden Jézusra emlékeztette őt. Ő reá gondolt, mikor a vacsora termébe lépett, térdet hajtott, majd térdreborult s nem törődve, mi történik körülötte, magával és az Oltáriszentséggel volt elfoglalva. Hiszen ő eddig is együtt élt Jézussal, részt vett egész életében: vele volt egyptomi üldöztetésében, vele volt názárethi elrejtett életében, résztvett szenvedéseiben, résztvett halálában,

majd feltámadásának dicsőségében és mostan az Úr Jézus eucharistikus életében, mely előbbi életének folyománya. Többet tudott Ő az Oltáriszentségről, mint az angyalok és az emberek együttvéve; jobban megértette azt, mint bárki a világon. Felelevenedtek emlékei a bölcsőtől a sirig, Betlehemtől egészen a Golgotáig; mikor az Oltáriszentséget imádta, abban a hófehér kenyérben, mint valami végtelen gazdag emlékkönyvben lapozott: bele van írva az ő élete is. Ő hozta a világra ezt a testet, a vér, mely abban a kenyéralakú testben forr, pezseg és lüktet, az az ő szivéből származik. Rajta van az anyajegy, a szüzesség jegye: a szeplőtelen fogantatás és a szeplőtelen áldozat. S mint örült Jézus is! Tudni, érezni, hogy anyja megérti őt; hogy nem történt semmi, nincs változás: az égbe szállott és mégis e földön marad anyjával az emberek között.

Mária élő hittel imádta az Oltáriszentséget. Visszament a multba: imádta a töviskoszorúzta homlokot, mely vérét hullatta, a ragyogó szemeket, melyek oly sok könnyet hullattak miérettünk, az ajkakat, melyek mondották: Ez az én testem, ez az én vérem. Imádta karjait, kezeit, melyek a hűség jeléül oda voltak szögezve, ölelésre kiterjesztve; csókra lehajló fejét, sebeit, vérét, minden csepp vérét, melyhez képest ő csak semmiség. Mária alázattal imádta fiát s ennek tudatában hálát adott az isteni szeretet csodás ajándékáért. Mostan érezte, hogy mily jól cselekedett, mostan áldotta azt a boldog órát, melyben kimondotta, hogy legyen s mely ily sok áldást hozott e világra. Most adhatott igazán hálát az Istennek s mostan újra énekelhette az éneket: Magasztalja az én lelkem az Urat és örvendez lelkem az én Üdvözítő Istenemben. Kell-e ennél szebb eucharisztikus ének? Hiszen az Oltáriszentségről énekelt Mária, midőn szent Erzsébetnek prófétai ihlettel jelenté ki: Az éhezőket betölti jókkal és a gazdagokat üresen bocsátja. Azok a dölyfös gazdagok, kik nem élnek kenyérrel, megvetik a mennyei kenyeret is, csúfolják, káromolják, földön taposssák. Jézus erre így imádkozik mennyei atyjához: Uram, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, hogy mit cselekszenek! E szókra emlékszik vissza Mária, midőn az Oltáriszentség előtt imádkozik. Jézus engesztelte az atyát, ő folytatja tovább és engesztelő imával járul a mennyei kenyérhez. Isteni fia magára vette a világ bűneit, ő is könyörögni jön mások bűneiért; fáj neki mindaz, mit rossz emberek mondanak s ő úgy térdel ott, mint egy áldozat, egy engesztelő áldozat. Isten reá tekint és megkegyelmez. Hiszen ő anyja a világnak, az ő kérésére megszünik a büntetés, megszünik az Isten haragja. Előre látja, hogy mint fogják a szentséget századokon át üldözni, mellőzni, sérteni, káromolni, megvetni, s ő mindezért engesztelni jött. Hiszen gyermekei mindannyian. Bár csak odavezethetné őket isteni gyermekéhez, az Oltáriszentséghez, hogy mindannyian megismerjék őt és boldogok legyenek. Így teljesülne anyai szivének leghőbb vágya. Ezért kért, könyörgött, imádkozott minden idők apostolaiért a papokért; imádkozott a szentség előtt Krisztus kiválasztott apostolaiért, a kik csak Szűz Mária hathatós imája mellett tudták az egyházat oly csodálatos gyorsan kiterjeszteni. A pünkösdi ötezernek a megtérése is az ő imájának volt a gyümölcse. Szent Pál talán az ő imájára lett az Oltáriszentség ellenségéből az Oltáriszentség bajnokává. Bizonyos, hogy az apostolokat két dolog segítette előre: az Oltáriszentség mindennapi vétele és Mária mindennapi imája. Dicsőít, hálát ád, engesztel és könyörög az Úr előtt oltárainkon miérettünk és az egész anyaszentegyházért. Minden ostyához Mária imája tapad. Óh, ha ezek az imák minden szent ostya vételénél mibennünk is felélednének, s mi is tudnánk dicsőíteni, hálát adni, engesztelni, könyörögni örökön örökké! *Makay Lajos.*

Az Oltáriszentség kegyhelyén.

Február 11-én záródott le Szüz Mária lourdesi megjelenésének jubileumi esztendeje, melyben az Oltáriszentség fülte diadalünnepét.

LOURDES egyik legnagyobb szenzációja a délutáni körmenet. A betegeket hozzák ki ilyenkor a templom előtti térre, megáldják őket a szentséggel és sok beteg ilyenkor kapja vissza egészségét. Ott minden kő, a melyen jársz, ily csodás eseményekről tudna regélni. A teret óriási közönség lepte be, mely megilletődéssel nézte, hogy hozzák kosarakban, hordszékeken, kocsikon vagy karon, botra-mankóra támaszkodva a betegeket. Vecsernye után királyi koronával diszített fehér mennyezet alatt vitték a legméltóságosabb Oltáriszentséget s kezdődött a különös lourdesi litánia, melyben a hivek úgy szólítgatják az Úr Jézust, mint a hogy Palesztinában beszéltek vele. Valóban jól mondta Sart pamiersi püspök, hogy Lourdes az újkor Palesztinája lett. Közvetlen a mennyezet mögé kerültem, bő alkalmam volt tehát a hivek viselkedését szemlélni. A menet élén járó pap csengő hangon mondta a fohászokat: Uram, a kit szeretsz, beteg; Uram, add, hogy lássak; Uram, add, hogy járjak; Uram, add, hogy halljak; Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtunk etc. Ezt utána mondták a betegek. De hogyan? Olyan hittel, a minőt sehol sem látni. Kiterjesztett kézzel, tágra nyilt szemekkel, mások kezüket tördelve, vagy a szentség felé integetve, a legtöbb sirva! Alig hogy megindult a menet, balra nagy tolongás támadt. Egy hosszú kosárban fekvő leány kezd föltápászkodni. Fölsegítik, áll és extatikus merevséggel néz a szentségre. Azt hiszi, meggyógyult s e hátborzongató látványra fölcsendül a magnificat, mit minden csodás gyógyulás alkalmával énekelnek. Az óriási enthusiasmus közepette pedig a szentséget vivő püspök és a papság — mintha mi sem történt

volna — folytatja útját a betegek előtt. Hogy rimánkodtak most a betegek — voltak pár százan — gyógyulásért és hogy könnyeztek, mikor a szentség elvitetett előttük, mert meg nem gyógyultak, ezt bajos leirni. Valóban igaza van egy lourdesi gyóntatónak, ki azt mondotta: Lourdes főleg nem a csodás testi gyógyulások helye. Tavaly össze-vissza 52 csodás gyógyulást állapitottak meg. Mi ez annyi ezer és ezer beteghez képest! Lourdes a lelki gyógyulások helye, ezt a gyóntatószékben látjuk, de részleteiről a világot nem értesíthetjük. A testi gyógyulások csak arra valók, hogy Szűz Mária ide édesgesse azokat, kiknek a lelke nagyon, halálosan beteg

Mikor a körmenet a baloldalon levő betegek sorához ért, akkor már Aurélie Bitton vissza volt fektetve fekhelyére és várta, hogy a körmenet befejeztével az orvosi irodába vigyék. Itt Boissarie orvos és a többi jelenlevő orvosok megvizsgálták. Ez egy óránál tovább tartott. Ezalatt persze ezernyi néptömeg leste a vizsgálat eredményét. E vizsgálat eredménye nem volt nagyon kedvező; alig állapítottak meg valami kis javulást. A beteg a hátgerinczet és a csipőt megtámadó tüdővészben (tuberculosis columnae vertebralis et coxae) szenvedett, a mely őt 18 hónapja az ágyhoz szegezte. Szegény leány abban a hitben volt, hogy ő aznap okvetlenül meggyógyul. Ilyesmi gyakrabban előfordul s azért rendkívül óvatosak az orvosok a betegekkel szemben.

Midőn másnap dr. Boissariet fölkerestem, hogy e beteg felől tudakozódjam, egy apáczát vezettek az irodába, kit félórával előbb kocsin toltak be előttünk a fürdőbe, a hol hirtelen meggyógyult. A jó Pásztorról nevezett szerzetesnő volt a francziaországi draguiquaui házból; Rafael nővérnek hivják. Négy éve már nem tudott járni. Hátgerinczagya volt megtámadva, mely baj a szemeit is megrontotta. Röviddel a vizsgálat megtörténte után fölkerestem őt lakásán, a hol boldogan mondotta: nézze kérem, mily könnyen kelek föl a székről, tudok járni, szaladni. A szemem is meggyógyult. Szemüveg nélkül olvasok. Oh mennyit szenvedtem! most oly könnyen mozgok, mint egy fiatal, pedig már 47 éves vagyok. Mit érzett? — kérdém a gyógyulásakor? Semmit — felelé — csak valami belső sugallat sarkalt arra, hogy bátran álljak a lábamra s gyógyulásomért menjek hálát adni a barlang elé. A vele volt főnöknő pedig azt mondotta, hogy Rafael nővér előzőleg 16-szor fürdött a lourdesi vízben s a baj semmi javulást sem mutatott.

Ugyane kórházban volt alkalmam A. Bittont is meglátogatni. Tulasue Armand dr. ép akkor vizsgálta őt és Boissariehoz hasonlóan nyilatkozott. Meghallotta ezt a leány és tiltakozott az ellen, mintha az ő állapotában javulás nem volna. Annyit ez az orvos is elismert, hogy a fájdalmak enyhültek s a mozgás szabadabb. A beteg pedig mosolyogva dicsekedett, kérem most már a magam erejéből tudok az ágyról leszállani. Mi igaz e

javulásból, azt a jövő fogja megmutatni. Úgy látszik, hogy Lourdesban az orvosok csak az olyan javulásra adnak valamit, a mi minden kétséget kizár az iránt, hogy az természetfölötti uton történhetett. Tény az, hogy láttam azt a hatalmas, a lábfejtől az ágyékig terjedő vattával bélelt gipszöntvényt, a mely e napon már a betegről le volt véve.

Három napi ottlétem alatt még két csodás gyógyulás történt Meme Erzsébet Mateaurenauti és Curuallay Soler Krisztina Catalan de Géronaié (spanyol), a kiket azonban föl nem kereshettem.

Dr. Boissarie orvosi irodájában ismerkedtem meg dr. A. Asprionnal (lakása Lourdes, Villa Nazaret), ki orvosi tanulmányait a tübingai egyetemen végezte. A Lourdesban tapasztaltak hatása alatt azonban utóbb pappá lett. Nemrégiben Lourdesban egy beteget látott el az utolsó kenet szentségével, kinek arczhusát a rák egészen leette. Másnap már teljes egészségben, ép arczczal, viruló szinben találta őt; ez egy pillanat alatt egészségét visszanyerte. Dr. Horn stettini protestáns orvossal szintén megismerkedtem, ki pár heti tartózkodásra Lourdesba ment, hogy a gyógyulásokat tanulmányozza. Ugyanekkor jelentkezett felülvizsgálatra egy asszony, ki 16 évvel ezelőtt tüdőbajától hirtelen megszabadult. Teljesen egészségesnek találtatott. 1892-től 2801 franczia és 841 idegen orvos fordult meg Lourdesban, a kiknek mind szabad bemenetük van az irodába, hogy a betegeket a gyógyulás előtt és után vizsgálhassák.

Az irodában sok fénykép van fölhalmozva, mely a betegekről, illetve a gyógyultakról van fölvéve. Az iroda a gyógyultak felől csak akkor nyilatkozik, ha Lourdesba való megérkezésükkor ott orvosi vizsgálatnak vetik alá magukat. Az előbb említett, hirtelen és teljesen meggyógyult Rafael nővérről sem nyilatkozott az iroda azért, mert előzetesen nem volt megvizsgálva. Csak jegyzőkönyvet vettek föl róla s bekívánják a kezelő orvosok bizonyítványait. A gyógyulást csodásnak csak akkor minősítik, ha az állandó egészség még két év mulva is megállapítható. A mankók, testegyenesítő készülékek és egyéb műszerek, a miket a betegek viseltek, csak ekkor kerülnek a barlang előtt kifüggesztésre. Az orvosi egyetemek részéről Lourdes iránt a lillei katholikus egyetem tanusította a legnagyobb érdeklődést, a mely által megvizsgált és megállapított csodás gyúgyulásokról külön tábla van az orvosi irodában fölfüggesztve. A túlzott szigort, a melylyel a betegek csodás gyógyulását megitélik, mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy a lillei egyetem egy-egy évre 3—4 csodás gyógyulásnál többet nem állapított meg. A táblán legalább többről nincs említés téve. Lehetséges azonban, hogy az egyetem az összes gyogyulásokat meg sem vizsgáltatta.

Az orvosi iroda fölött szent Lukács evangelista szobra, ez alatt pedig a lillei egyetem márványtáblája díszeleg, melyen az egyetem, a tudomány képviselője hódolatát fejezi ki szűz Mária, a csodás orvos előtt.

Az angol flegmájú, jéghideg modorú dr. Boissarie orvos, ki több művet írt a Lourdesban történt csodás gyógyulásokról, csodálkozását fejezte ki a fölött, hogy a magyar orvos urak mily kevés érdeklődést tanusítanak Lourdes iránt. Úgy látszik, hogy ez a nemtörödömség és hidegség még az ő flegmáját és hidegségét is bántja. És méltán, mert hiszen az orvosi világnak kell leginkább érdeklődnie azon gyógyulások iránt, melyek a tudomány jelenlegi állása mellett megmagyarázhatatlanok. Hiszen, ha a hitetlen orvosok szuggesztiónak szeretnék minősíteni az ottani csodás gyógyulásokat, akkor nekik első sorban érdekükben állana, hogy ezt a csodás mesterséget elsajátítsák, az egyetemeknek pedig, hogy ott ezt tanítsák. A szenvedő emberiség nevében kérjük, követeljük ezt önöktől! Többet ér ez minden patikánál, gyorsabb a kinos operációnál, dicsőségesebb a hosszas kezeléseknél. Ha pedig nem tudják természetes erővel megmagyarázni a csodás gyógyulásokat: akkor alázzák meg magukat, fejezzék ki hódolatukat a csodás Orvosnő előtt és az orvosi kar élén állítson emléktáblát Lourdesban budapesti és kolozsvári magyar orvosi egyetem is a Boldogságos Szűznek. Ne csak a magyarok hitét hirdesse a bazilikában lengő zászló, de a magyar tudomány hódolatát is hirdesse emlékmű ott, a hol a világ összes népeinek képviselői, ki betegen, ki egészségesen, ki hittel, ki kiváncsian megfordulnak és birálgatják a nemzetek viselkedését a lourdesi szent Szűz iránt.

A legtöbb csodás gyógyulás aug. 20—24 között, a nagy franczia nemzeti zarándoklatok folyamán történik. Ezen napokra dr. Boissarie különösen fölhivja az orvos urak figyelmét. A legtöbb beteg ilyenkor van Lourdesban. Az idén az orvosi világ részéről különös érdeklődés fogja kisérni e zarándoklatokat azért is, mert Schoepfer tarbesi püspök kezdeményezésére mindazok, kik ötven év folyamán Lourdesban csodásan meggyógyultak és még életben vannak, fölszólítást nyertek, hogy lehetőleg ezen időben Lourdesba jöjjenek és magukat ujból fölülvizsgáltassák. (A legrövidebb út Lourdesba Párison keresztül vezet.)

Az utolsó jelenés évfordulóján jelenvolt idegenek számát 60—80 ezerre tették.

Délután fél hat órakor volt az utolsó jelenés. Ezt külön pápai engedéllyel délutáni nagy misével ünnepelték, melyet a 82 éves Graselli viterbói kapuczinus püspök végzett, a ki előző nap estéjétől kezdve étlen-szomjan volt a mise befejeztéig. Mise alatt a nép Dumont (Tonus I. Messe voyale) miséjét énekelte. A karmester a barlang fölötti szikla ormáról mintegy 25 méter magasból dirigálta ezt a több tizezernyi tömeget, mely hibátlanul énekelte a latin misét, ennek teljes énekszövegét! Amerika, Ázsia és Afrika püspökei is képviselve voltak a 10 püspökből álló fényes asszisztenciában. Credo alatt et incarnatusra az egész néptömeg

letérdelt még a szomszédos hegyek lejtőin is, mert a barlang előtti tér szűknek bizonyult. Es fölséges látványt nyujtott.

Este fényes kivilágítás és körmenet volt. Ezen mindenki gyertyával a kezében vett részt. A bazilika, a templomok, a hegyen levő régi vár, az összes házak villanyfényben úsztak. A menet két és fél óra hosszat vonult el egy pont előtt. A körmenet végén a templom előtti téren állitak föl és újból énekelték a Credot, majd pedig egy Nous voulons Dieu kezdetű hatalmas himnuszt, a melyben a franczia nép szent tüntetéssel hirdeti, hogy akarja az Istent a lelkében, családjában, iskoláiban, a hadseregben és minden intézményében birni és élvezni. A mostani állapotok szülték e tüntetést, a melyet lehetetlen végigélvezni azon biztos remény nélkül, hogy a hol ekkora hit van, ott újból dicsőség vár a katholikus egyházra.

R. T.

Szent Paszkál életrajza

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Az Oltáriszentség hitvallója.

Miután az Úr Isten Paszkált a gyertyatartóra állította, egyúttal azt akarta, hogy életszentsége necsak a kolostorban, hanem kinn a világban is világítson, melegítsen, életet áraszszon. Két küldetést kapott. Mindkettő hosszantartó úttal járt. Előbb Párisba, azután Xeresbe kellett fontos okmányokat vinnie.

Ezen időben Franciaországban a hugenották zavarták a békét és elkeseredetten, a legnagyobb gyülölettel üldözték a katholikusokat, főleg a szerzeteseket.

A spanyolországi ferenczrendiek egyik elöljárójának iratokat kellett a franczia tartományfőnöknek küldenie. A megbizást csak bátor lelkű ember teljesíthette. Erre a legméltóbb Paszkál volt. Útja a franczia határtól Párisig az élet-halál útja volt. Ekkor dühöngött legjobban a hugenották ellenséges érzülete, mert egypár helyet elvesztettek és most kétszeres gyülölettel támadták a katholikusokat. Egy történetiró igy irja le e szomorú állapotokat: «Azon napokban — 1750. évben — a katholikusoknak veszélyesebb volt a hugenottáktól lakott vidékeken, mint az oroszlánoktól és tigrisektől megszállt lybiai sivatagon keresztül menniök. Az idegent kétszeres veszély fenyegette. A szerzetesi ruha látása pedig, mint a bika előtt lengetett vörös posztó, forralta fel véröket».

A hugenották előtt egy ferenczrendi a pápistának megtestesült képe volt: «a leghűbb alattvalója az átkozott római püspöknek» — miként ők

magukat kifejezték. S dicséretére legyen mondva szent Ferencz családjának, hogy tagjai majdnem egy egész századon át szenvedtek eme hűségükért. A ferenczrendiek martyrologiuma felsorolja ama száz és száz rendtárs nevét, kik ekkor annyit szenvedtek s oly kegyetlen vértanúságot álltak ki hitükért, hogy a kinzások e nemei még Nérónak is «becsületére» váltak volna. A kálvinisták erre a *Bertalan-éjjel* felelnek s ennek köpenye alá rejtik kegyetlenségüket. De ma már nem lehet a történetet ferdén, meghamisítva előadni. Tudvalevő, hogy a katholikusok azért rendezték a Bertalan-éji vérfürdőt, mert rájöttek egy borzasztó összeesküvésre s így *önvédelmi* szempontból a fegyvert ellenségeik kezében ő ellenük fordították s velök érdemök szerint bántak el. Hogy a fegyver visszafelé sült el: az az isteni Gondviselésnek az utolsó perczben való beavatkozása volt.

Ilyen hangulat, tigrisi vérszomjas érzések közt szerzetesi ruhában végigvonulni emberfeletti erővel volt csak lehetséges. Ehhez hős-lélek kivántatott. Az eucharisztikus Úr Jézus Paszkált ily lélekkel vértezte föl. Ő vágyott vérét ontani Krisztusért. Örömmel ment. Szemei előtt lebegett az engedelmességből fakadó erő és a vértanuság pálmája. Az első halált megvető bátorságot adott neki, a második lágyédesen hivogatta. Mintha angyalok vitték volna előtte a vértanuság pálmaágát s így szóltak volna hozzá; «Jöjj testvér, készül már számodra a mennyekben a ragyogó korona».

Paszkál előljárójának áldásával útnak indult. Nem vitt magával semmit sem: sem kenyeret, sem ételt, sem ruhát többet, mint a mennyi rajta volt. Mint az égi szellem, hagyta el a kolostort. Szerzetestársai meghatva vettek tőle búcsút s összeszorult szivök, hogy a kolostor angyalát nem láthatják jó ideig, vagy talán soha.

Az út hosszú volt. Hetekig tartott. Persze abban az időben az apostolok lábain kellett a szegény embernek utaznia. Már az is elég út, Valencián és Katalónián végig menni. Pedig ez útjának még rózsás része volt: szeretettel fogadták mindenütt az alázatos, a szentséget lehelő és szemeiből kisugárzó jámbor szerzetest — a tövises rész csak azután következett, midőn a Pyreneeket átlépte.

A franczia földön legelőször kellemetlen meglepetés érte, mely azonban hamar szétfoszlott. A legelső franczia ferenczrendi kolostorban az előljárók közül többen nem akarják őt tovább bocsátani, gondolván magukban: ez idegen rendtárs a biztos halál torkába megy. De a tanácskozáson győzött azok véleménye, kik Isten akaratát látva Paszkál előljáróinak rendeletében, őt útjára bocsátották. Szerzetestársai így bucsuztak tőle:

— Akár élve marad, akár meghal, Paszkál testvér, nem veszít semmit, sőt mindent megnyer.

O így válaszolt:

— Én azért becsülöm ez életet, hogy azt Krisztusnak áldozhassam föl; kimondhatatlan nyereség volna számomra azt a szent engedelmesség nevében elveszteni.

Ment. Lelkében megerősödve, miként a vértanuk mentek máglyáikra, vagy az amphitheatrum köröndjére.

Lelke tünődött: ismeretlen vidék, idegen emberek, általa nem igen értett nyelv, különféle szokások, az emberek gúnyos megjegyzései oly érzéseket váltottak ki lelkéből, melyek mély megalázásra vezettek. Érezte, hogy nincs mellette senki, hogy végtelen elhagyatott, hogy ellenséges lelkek közt bizonytalanul kell haladnia czélja felé. S minél jobban érezte az emberektől való elhagyattatását, annál közelebb érezte magához az Istent, annál bensőbben imádkozott hozzá.

Ha olyan vidéken ment keresztül, melyet katholikusok laktak, ott is különféle benyomásokban volt része. Némelyek észrevették nagy életszentségét, melyet egész lénye elárult, bárhogy is rejtegette is. és nagy tisztelettel, vendégszeretettel közeledtek hozzája s fogadták be házaikba éjjeli szállásra. Mások kiugrott barátnak nézték őt s kinevették, vagy kémet láttak benne s gyanusan fogadták. Ismét mások megsajnálták, hogy ily kritikus időben mer ily veszélyes útra vállalkozni.

Igazi keresztútja akkor kezdődött, midőn a mérges hugenották fészkeihez ért. És e *via dolorosá*-nak annyi állomása volt, a hány hugenottáktól lakott városon vagy falun keresztülment. Mindenütt szidták, ócsárolták. Fenyegették, egyes községekből kiűzték. «Le vele!» «Le a pápistával!» — kiabálták, sárral és egyéb piszokkal megdobálták, ütötték, verték ez ártatlan bárányt.

Orleáns volt a kálvinisták központja. Paszkál alig ért a városba, «a megtisztított evangélium» tanítványai, miután őt majd agyonverték, vitatkozásra kényszerítették. Micsoda eredményre lehetett itt kilátás! Még Krisztus Urunk sem tudta meggyőzni az ellene felbőszült népet. Hogyan tudta volna e tanulmányokat nem végzett testvér meggyőzni az egyháztól elszakadt eretnekeket? S mégis vállalkozott a vitatkozásra. Érezte, hogy hitét meg kell vallania és a népnek az örök igazságot kell hallania.

A vita tárgyai azok voltak, melyeket a hugenották legjobban gyülöltek: az Oltáriszentség és a pápaság, melyek Krisztusnak az egyházban való kétféle jelenlétét fejezik ki. Így gyülöletük főleg Krisztus ellen irányult. A pápát gyalázták s mint az antikrisztust szidták, az Oltáriszentséget szinte meggyalázták: a szentségházakból kirabolták, a földre szórták, köpdösték, gúny tárgyává tették. Ilyenek voltak a vitarendezők, kik Paszkáltól ezt kérdezték:

— Pápista! hiszed-e, hogy az ostyában jelen van az Isten?

— Igen — felelé Paszkál — hiszem és vallom, hogy az Isten a megszentelt Ostyában jelen van.

Az eretnekek dúltak-fultak mérgökben, midőn e férfias, bátor választ hallották, mert biztosra vették, hogy e vézna barát nem mer nekik ellent mondani. A vitatkozás a hugenották részéről mind szenvedélyesebb lett Paszkál, ki az Oltáriszentségből szívta magába az erőt, életet, kit e nagy Szentség teljesen áthatott, bámulatos módon, a meggyőződés hangján, szent lelkesedéstől kísérve védte az egyháznak az Oltáriszentségről szóló tanát s verte vissza a támadásokat. A hugonettákat főleg Paszkál fönséges, nyugodt előadása annyira felbőszítette, hogy köveket ragadtak és halálra akarták őt kövezni. De csoda történt. A kövek vagy feje fölött, vagy oldala mellett suhogtak el s csak egyetlen egy érte őt, mely bal vállát súlyosan megsértette. Igy védte meg Isten az eucharisztikus Úr Jézus hitvallóját.

Midőn később társainak e jelenetet elbeszélte, mosolyogva mondotta:

— Egy kis ajándékot hoztam magammal Orleánsból. — Ezzel vállára mutatott, melynek megsebesülése neki haláláig fájdalmat okozott. Azután így folytatta beszédét: Imádkozzunk sokat ezen város lakóiért, nagyon rászorulnak imáinkra.

Orleánsban történt a következő eset is: Paszkál a nagy éhségtől indíttatva a várkastélyba jött egy kis ételt kérni. A vár ura hugenotta volt. A szolgák Paszkált a várúr elé vitték.

— Honnan és miért jösz? — kérdé a várúr.

— Spanyolországból jövök és Párisba megyek — felelé szentünk

— Ah, tehát spanyol kém vagy! Vezessétek el rögtön — mondá a szolgáknak — majd ebéd után elbánok vele.

Az isteni Gondviselés azonban őrködött szentünk felett. Midőn a szolgák eltávoztak, egy szegény katholikus asszony, ki éppen akkor ment a kastély mellett, tanácsolta, hogy használja fel e perczet, s hagyja el a kastélyt. Miután a szegény asszony darabka kenyerét a szerzetessel megosztotta, elváltak. Paszkált új veszély fenyegette. Az éjt egy kálvinista faluban kellett töltenie. A lakósok midőn erről értesültek, szenvedélyesen kiabálták: «halál a pápistára!» S azonnal végre akarták rajta hajtani a halálos ítéletet. Egy lakós azonban azt indítványozta, hogy halasszák ezt másnap reggelre, amidőn ő majd kivégzi őt. Addig pedig a disznók közé zárta a szentet.

Paszkál teljesen kimerülve, félholtan, éhségtől gyötörve került förtelmes helyére. De lelke éber volt s hattyudalára készült. Ismét maga előtt látta azt az angyalt, aki a vértanui pálmát lengette előtte és a másikat, aki a koronát hozta számára. Térdre rogyott. Elkészült a halálra. Lelke egyesült az Istennel s e szent egységben várta a nap virradatát.

Az isteni Gondviselés ismét másképen határozott. Ellensége mentője lett. Szándéka megváltozott; s a helyett, hogy Paszkált meggyilkolta volna, szabadon bocsátotta.

Útközben egy hugenotta lovaggal találkozott, ki feléje szegezve lándzsáját így szólt:

— Barát, mondd meg, van Isten az égben?

— Igen, van Isten az égben. — Paszkál ezt oly bátran, határozottan s meggyőző hangon mondta, hogy a lovag tovább állt.

Végre sok nélkülözés, szenvedés és veszély után Párisba ért, hol pár napig maradt. Azután újból felvette keresztjét s ugyanazon úton ismét sok veszedelem közepette jutott haza. Midőn szerzetestársai viszontlátták őt, megdöbbenve vették észre, hogy ébenfafekete haja a pár hét alatt megfehéredett s legalább tíz évvel öregebbnek nézett ki, mint midőn a kolostort elhagyta. Ez bizonyította legjobban keresztútját.

Miután kipihente az út fáradalmait, elmélkedéseket írt Krisztus helytartójáról és Krisztus jelenlétéről az Oltáriszentségben, mely tárgyak a katholikusoknak oly kedveltek, a protestánsoknak oly gyülöltek.

Midőn XIII. Leó pápa szent Paszkált az oltáregyletek védnökévé tette, egyrészt háláját rótta le a Szent iránt, ki oly meggyőzően védte a pápaságot és a legméltóságosabb Oltáriszentséget.

Reviczky Aladár C. M.

IX. Pius utolsó áldozása és végső perczei.

A szenttéavatási pör irataiból.

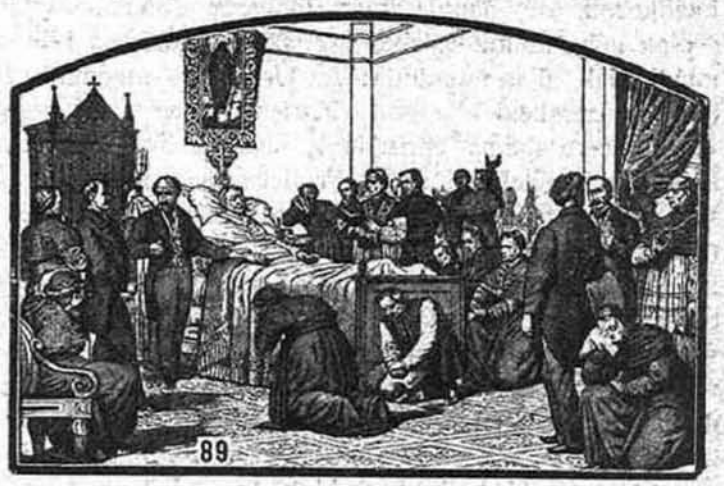
Róma és a nagyvilág egy jubileumra készült. Harminczkét éve volt, hogy IX. Pius pápa Szent Péter-trónján ült és az 1878. évben elérte azon esztendőt, a melynél tovább Szent Péter sem volt Krisztus helytartója e földön. A pápa boldog volt. Egészsége januárban némileg helyreállott és mindenki abban reménykedett, hogy az ágyat újra elhagyhatja és egész Róma örömére újra misét mondhat a Sixtina-kápolnában. IX. Pius négyszer gyűjtötte maga köré a világ püspökeit és most a közelgő jubileumra immár ötödször várták az apostolok utódait Rómába. Eközben elérkezett Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe. Egész Róma hódolt a pápának, mert régi szokás volt, hogy e napon Róma plébánosai, a szerzetesrendek általános főnökei és az egyházi intézetek elüljárói hatalmas viaszgyertyát ajánlottak fel a világ világossának, Krisztus földi helytartójának. A pápa hordszéken a trón mennyezete alatt fogadta a küldöttségeket, körülötte a nemesi testőrség és a trónálló püspökök. Nyájas és szeretetteljes volt

mindig, látszott rajta, hogy gyenge, de szivós türelme, jóságos lelke leküzdötte a test gyengeségét. Mindenki érezte, hogy Jézus szive dobog benne, Jézus szól hozzájuk, mikor ő beszél. Szelid volt és erős, mint Jézus szive az Oltárokon. Első áldozása óta mindig Jézus szivéhez imádkozott, vajmi sokszor látták őt térdelni az isteni szív képe előtt. Ma épen boldog napja volt. Hetvenöt évvel ezelőtt, 1803. február 2-án járult mint kis grófi gyermek az első szent áldozáshoz. Es ezen hetvenöt év alatt majdnem mindennap áldozott, ki csodálkozhatik, ha ez a mindennapos áldozás szentet nevelt belőle. De nemcsak a pápa volt boldog első áldozása hetvenötödik évfordulóján, hanem egész Róma is. A hivők tömegesen áldoztak, érette ajánlották fel szent áldozásaikat. Gazdag és szegény családok ezen napon vitték gyermekeiket az első áldozáshoz; boldog, szerencsés napnak tartották azt. S midőn a pápa ezt megtudta, összeszedte erejét s örömtől ragyogó szemekkel a hordszékről beszédet tartott a körülötte állóknak, kik égő gyertyát tartottak kezeikben s a gyertyák vig lobogása mid élénkebben juttatta eszébe az Oltáriszentség nagy pápájának első szentáldozásának boldog ünnepét. A beszéd, a melyet erről tartott, utolsó beszéde volt; a szeretet heve, a melylyel szólott, bágyadttá tette őt s azonnal vissza kellett feküdnie az ágyba. Két nap múlva újra járni próbált, de már nem tudott; a biborosokat, kik meglátogatták, rövid áldással bocsátotta el magától; csupán gyóntatóatyja, Marinello püspök maradt nála orvosával, Ceccarelli-vel, ki mindent megpróbált, hogy a drága életet megmentse, de hiába. Csütörtök volt s a pápa ereje szemlátomást fogyott, csak szellemének élénksége maradt még meg, mert mindenkit megismert, meglátszott rajta, hogy mint készül elő utolsó áldozására. Reggel fél nyolczkor ünnepélyes körmenetben, fehér csipkeernyő alatt, a testőrök alabárdjai mellett, a római egyház biborosaitól környezve hozták át a mennyei útravalót a Vatikán szentségkápolnájából. Az egyház



IX. Pius, az Oltáriszentség pápája, az isteni szív imádója.

láthatatlan feje a látható főhöz sietett. Csend honolt. A pápa együtt imádkozott a biborosokkal, s midőn gyóntatóatyja, Marinello püspök átnyujtotta neki a szentostyát, ő kezébe vette azt s maga magát megáldoztatta, mint azt a hagyományok a pápa áldozásánál előírják. Az utolsó kenet feladása alatt teljesen nyugodt volt, vonásai megnemesültek s a mennyei boldogságnak előérzete ömlött el egész arczán. Folyton a feszületet kereste szemeivel s azon megnyugodott. A végső perczek közeledtek és a biboros helynök rendeletet adott ki, hogy Róma összes plébániatemplomában a legméltóságosabb Oltáriszentséget tegyék ki nyilvános imádásra s a nép könyörögjön a pápa életéért. Most először terjedt el annak biztos hire, hogy a pápa végórája közeledik. Mindenki könnyezett s mindenki a templomba sietett, hogy az Oltáriszentség előtt imádkozzék.



IX. Pius végső perczei.

Déli tizenkét óra volt. Ekkor a pápa még egyszer összeszedte erejét és maga elé hivatta a biborosokat és egész udvartartását. — Párnája alól kivették a feszületet, mire ő azt megcsókolta, majd apostoli áldást adott a jelenlevőkre. Egy órakor a haldoklók imájával búcsúztatták. Ő a biborosokkal együtt



IX. Pius temetése.

imádkozott, de hangja már többször elakadt. Majd egészen megállt s csak néha szólott közbe, így akkor, midőn a biborosok a zsoltárossal imádkoztak, ő is mondotta: Az Úr házába megyünk. Midőn pedig Bilio biboros reszkető hangon kezdette meg az egyház utolsó imáját «Proficiscere anima christiana», «Költözzél keresztény lélek», ő is felsóhajtott és ismételte a szót «Proficiscere», «Költözzél» és ez volt utolsó szava. Többet nem beszélt. Mindenki sirt, midőn látta, hogy a haldokló némán többször egymásután áldását adja kezével a jelenlevőkre. Mindnyájan a rózsafüzért mondották. Két órakor Bilio biboros még egyszer és utoljára áldást kért, s midőn ezt a haldokló megadta, keze lehanyatlott s ott feküdt mozdulatlanul. Lelke megválni készült; halála csendes volt, vonásai nyugodtak. Beesteledett. Épen a fájdalmas rózsafüzért imádkozák, midőn Róma templomai az Úrangyalát harangozták. A harangok kongottak s a biborosok épen a negyedik titokhoz értek s mély hangon könnyes szemekkel, átélve az Üdvözítő kínjait, mondották: «Ki érettünk a nehéz keresztet hordozta» s e pillanatban IX. Pius megszünt élni, lelke felszállott az égbe.

***

Néhány nap mulva a Semaine de la Rochelle czimű lap azt írta, hogy Belgiumban egy gyermek, ki már halálához közel volt, február 7-én este a pápa halála órájában a fényes alakot az ég felé szállani látta és így kiáltott fel: Nézzétek, mint repül! s a látomásra teljesen meggyógyult. Ez volt az első csodás jelenség, mely IX. Pius halálát követte.*

Az alpesi rózsa

Legenda a népvándorlás korából.

AZON IDŐBEN, a midőn barbár népek hordái száguldottak végig a bomladozó római birodalomban, egy szegény egyszerű ember, Szeverinus hordozta az Úr Jézus evangéliumának fáklyáját azokban a sötét erdőkben, a hol pogány istenek tiszteletére áldoztak a vad népek és az elpuhult rómaiak. Szent Szeverinus az Alpesekben járt. Nyakába vette a világot és elhatározta, hogy meghódítja ezt Jézus számára. Nem volt hadserege, mint a római császárnak, meg a félbarbár királyoknak, fegyvere is ócska volt: egy hosszú botra tűzött fakereszt. De ő azért nekiment

* A szenttéavatási pörnek az irott és nyomtatott okmányok egész tömege áll rendelkezésére. Egy évvel a pápa halála után már egy kis könyvecske jelent meg, mely több csodás gyógyulást sorol fel. Czíme: Grazie oltenute per intercessione del santo Pontefice Pio Nono VIII. edizione. Bologna. Tipografia Felsinea 1879.

a világnak. Szőrruhában állított be a fejedelmek sátorába, mezitláb jött; de a szemei, hej a szemei, azokban volt igazi tűz! ezzel azután legyőzte a pogányokat.

Pedig hát a pogányok legvadabbjával nézett farkasszemet. Ott volt a rettegett Ruthárd fejedelem, a ki az Alpesek mészbarlangjaiból csinált magának királyi palotát. Ez egy ősgermán volt, a kitől mindenki rettegett. Saját rokonai és népe száműzték őt, mert a germánok legszentebb jogát, a vendégjogot sértette meg; egy napon ugyanis valamelyik fejedelmi vendégét dühből agyonütötte: hallatlan dolog a vendégszerető germán világban! Más németet ezért halálra ítéltek, de Ruthárdot nem merték halálra ítélni. És ő talált is sok ezer embert, a ki melléje állt s a kikkel bejárta az ősgermán megyéket, tűzzel-vassal pusztítva mindenütt. Amolyan kis Attila volt ő, a kinek csak egy nagy hadsereg kellett volna, bizony meghódítja a világot. Így csak az Alpesek útjait tartotta megszállva. Jaj volt annak a várnak, a mely alatt ő táborozott, jaj a vándornak, a ki az ő harczosaival találkozott. A kalmárok, a kik Galliából jöttek, mindenüket elvesztették, a kis keresztény kápolnákba menekültek előle, melyek akkoriban már ott voltak az Alpesekben, de hiába, Ruthárd Jézus Krisztusnak is hadat üzent és az Ő várait, a kolostorokat meg a templomokat fosztogatta. Majd a római légiókkal is kikezdett, a hová ment, vér vért követte mindenütt.

Ekkor történt, hogy Szeverin apátnak szentmiseközben az a gondolata támadt, hogy ő a barbár vezért megtéríti. Legyőzi őt az ő kopott fakeresztjével. S mily boldogság lesz az, ha ismét béke lesz az Alpesek tájain, Krisztus születik meg a vad fejedelem sátorában s az leborulva imádja őt. Ruthárd sátorában misét fog mondani s a vad germán mint fog majd letérdelni a szent ostya előtt; lerakja fegyvereit, odaadja aranyát, ezüstét s bűnbánó szívvel üdvözöli majd Jézus Krisztust, az Alpesek királyát. Szeverinus befejezte miséjét s csakhamar hozzá is fogott terve kiviteléhez. Nem volt ez olyan nehéz: fogta fakeresztjét azután maga mellé vett egy barátot, a kinek Klétus volt a neve s ezzel együtt nekimentek mindaketten a legsűrűbb erdőnek. Két napig mászkáltak mindenféle vad bozóton, kiálló magas sziklákon, meredek utakon, míg végre elértek a hatalmas mészbarlangokhoz, azok már messziről fehérlettek s olyanok voltak, mint a hó. Ez volt ime Ruthárd fejedelmi palotája.

Itt vagyunk végre valahára! mondotta az öreg Szeverinus. Ha Isten is úgy akarja, holnap hajnalban már benn leszünk: hanem addig pihenünk egyet amott az erdőben.

Úgy is tettek. Átmentek a túlsó erdőbe, a hol egy öszszakállú öreg ember lakott. Ingo volt a neve. Pogány név ugyan, de a gazdája jóravaló hegyilakó volt; sót és kenyeret nyujtott barátsága jeléül a jövevényeknek; azután tüzet gyujtott és vacsorát főzött nekik. Vacsora közben elmondták

a mi vándoraink is, hogy mi járatban vannak; no hiszen az öreg majdnem beesett az árokba, mikor ezt meghallotta.

— Szerencsétlen idegenek, — mondotta komor mély hangon, miközben homloka elborult. — Ki fiai vagytok, hogy így eltévelyedtetek. Jobban járnátok, ha medve barlangjában keresnétek szállást, vagy farkasok barátságát keresnétek. Oda ne menjetek, mert nem kerültök ki élve onnét. Hányan voltak már, kik oda bementek s mintha csak a föld nyelte volna el őket. Itt van a pokol kapuja.

E közben egy holló szállt el a fejük fölött és Klétus barát keresztet vetett azok hallatára, a mit az öreg mesélt.

Szeverinus nem ijedt meg. Klétusnak tanácsolta, hogy feküdjön le az öreg kunyhójába s aludja ki magát; ő pedig elment néhány lépésnyire és egy sziklára lépett; ottan azután letérdelt és buzgón imádkozott. Minden csendes volt, csak az esti szellő simogatta hófehér fürtjeit. Szeverinus ezt sem vette észre, mert hisz ő most Jézussal beszélgetett az éj csöndjében. A míg ő így imádkozott, bezzeg hangos volt a Ruthárd palotája. A marczona fejedelem társaival együtt medvebőrön hevert és méhsert ivott. Lábaiknál kürtjeik hevertek, kezükben pedig pörgött a koczka; szerencsejátékot játszottak. Ruthárd egyszerre elkaczagta magát.

— Hallottátok-e már? — kiáltá — mi hírt hozott Marbod? Holnap barátok jönnek mihozzánk lakomára. Mit szóltok hozzá?

Nagy hahota volt reá a felelet. A vad katonák valami kegyetlen tréfára voltak előkészülve, a mi csak Marbodtól telhetett ki. Mert ez volt a levadabb közöttük, még vezérükön, a fejedelmen is túl tett. Rőthajú, rőtszakállú rút ember volt, arcza penészszinű, szemei rubinhoz hasonlóak, néha zöldek, néha vörösek, tekintete átható és szúrós volt és rettegésbe ejtette még társait is. Honnan tudta meg az új hírt, sejtelmük sem volt róla. De elhitték, mert ő egész nap talpon volt s a mi a hegyekben történt, ő arról mind tudott.

— Vigan pajtások! — kiáltotta mostan, földhöz csapva medvebőr kucsmáját. — Holnap ilyenkor már nem lesz vezérünk, mert úgy tudjátok meg, hogy Ruthárd apó szőrzsákba öltözik és Szeverinus barát kunyhójában fog bűnbánatot tartani. Ruthárd apó eddig csak az emberek vérét kivánta, de mostan az Isten vérére szomjas s úgy hallom, ezt adja neki majd Szeverinus barát! No legények, meglássátok nemsokára még püspök is lesz a mi jó öregünk!

Erre azután egy nagyot kaczagott, hogy a barlang is mennydörgött belé. Jókorát ivott s azután tánczolni kezdett.

— Nem éled azt meg, fiam! — kiáltotta Ruthárd büszkén s odavágta a koczkapergető poharat.

— Hát jó is lesz öreg vigyáznunk, mert nem is tudnám elnézni, ha

ez a barát elvinne téged Favianába* a Duna mentére, a hol jó szőlő terem s ottan szőrzsákba mutogatna téged s mondaná: No lám emberek, így csináltam én a medvéből bárányt!

— Ne mondd tovább! — ordította Ruthárd. — Szeverinus nem kerül el innen élve!

— Lehet — mondotta Marbod közönyösen.

— Nem: lehet, hanem úgy lesz! Mintha bizony én már nem száz embert akasztottam volna föl, vagy dobtam le a szikláról élve!

— Az ám — mondá egy harmadik — de azt beszélik, hogy a jó barát csodatevő s nem árt neki semmi sem.

— Bolond beszéd, csodatevő! Asszonyok tereferéje. Hogy fognak majd ijedezni, ha meghallják, hogy Ruthárd fejedelem a pokolba kergette a csodatevő barátot! — kiáltotta Marbod ismét.

— Rettegjenek tőlünk a hitvány kutyák! — dörgött közbe a fejedelem. — Marbod! velem jösz holnap, Krisztussal nézzünk farkasszemet.

— Velem jösz, mondod? Hát mi megyünk hozzá? Nem várod őt be itt?

— Nem, nem. Nem akarok még egyszer, azaz nem akarom a vendégjogot megsérteni. Házamon kívül ölöm meg őt!

Marbod szemei villogtak, mint a lesben álló farkasé. Pokoli gondolata támadt s mindjárt ki is mondotta.

— Fejedelem, hatalmas Ruthárd! Akkor öld meg őt úgy, a mikor áldozatot mutat be Istenének. Azt mondják a bolond keresztények, hogy az a kis kenyérdarab az ő Istenük. Azzal élnek s azért oly erősek. Öld meg azt, vége lesz mindennek! Eltörlöd a keresztények nevét s hired betölti majd e világot!

— Legyen! — mondotta a fejedelem. — Vezess Marbod! Istenekkel harczolunk!

Künn a szél zúgott s a barlangban néma csend volt, csak egy fekete holló röpdösött körül. A katonák ott hevertek a medvebőrön mozdulatlanul és szótlanul. A két vezér pedig eltünt a sötét éjszakában.

Kivirradott. Szeverin is fölébredt és egy zöld lugasban misét mondott. Klétus barát ministrált neki, a pogány Ingo pedig csak messziről nézte ámulattal az Isten szent csodáját.

A vezérek megérkeztek. Marbod jól tudta az utat és csakhamar rátaláltak a kisded egyházra. Az ég tiszta kék volt, pacsirta zengett, a fák suttogtak és bólintgatták lombjaikat, mikor Szeverin oly ájtatosan suttogva imádkozott. A két vezér egy kő mögé rejtőzött. Várták, mikor emelkedik föl a keresztények fehér Istene. Marbod a dühtől, Ruthárd az izgatottságtól reszketett. Elkövetkezett a szent és rettenetes pillanat. Szeverin kimondotta a

* Faviana a mostani Bécs, melynek egyik külvárosát Szent Szeverinről most is Sievering-nek hivják.

nagy szót s a fehér kenyér az Úr fehér testévé változott. Klétus a földig borult. Szeverin pedig fölemelte a testet és e pillanatban egy nyíl süvített el feje fölött és az ostyát horzsolva egy fába fúródott. Klétus barát és az öreg Ingo rémületükben fölkiáltottak, csak Szeverin állt ott nyugodtan mozdulatlanul. Fölemelte jobban a szent kenyeret s ime vér csörgedezett belőle. Ujjára csurgott, onnan a földre le és a mint egy-egy csöpp lehullott, a zöld fűből piczi piros virágok, az első alpesi rózsák törtek elő.

Így teremtette Isten az ő véréből az alpesi rózsákat.

Marbod gyáván elfutott a szélnek szárnyain. Ruthárd pedig előjött belépett a lugasba, lábai előtt piros virágok, előtte a szent férfi s az asztalon a vérző kenyér. Leborult és bűnbocsánatért esedezett. Elmentek az erdei forráshoz és ott Szeverin megkeresztelte őt. Utána pedig a véres kenyérből megáldozott.

Néhány napra rá pedig hatökrös szekér érkezett meg Faviana falai alá, a hol a jó szőlő terem, magával hozta Ruthárd vezérnek arany és ezüst kincseit. Templomot építettek belőle, fegyvereiből pedig harangot öntöttek. A harangot pedig Ruthárd vezér húzta baráti ruhában, a templom oltárán pedig, a hol a pap misézett, vérpiros alpesi rózsák mosolyogtak.*

MIATYÁNK

Miatyánk Isten, ki vagy a mennyekben
S a mindenséget körülöleled,
Bolygó világok fényes millióit
Fegyelmezi meg egy tekinteted.
A természetet a mi hozza lázba;
A te szavad, az erők mozdulása
Nyomán megindul mindenütt az élet,
Én hallom és megértem e beszédet.

Nem ér fel hozzád az idők hulláma,
Mely végtelenbe érve elsimult.
Egy pillantással átfutsz az időkön,
Te vagy! Előtted nincs jövő se' mult.
Évezredek születnek pillanatban,
S lényed örök, egyforma, változatlan;
Míg énfölöttem végtelenné válnak
Bús perczei álmatlan éjszakának...

E földgolyó előtted mint a porszem,
Mit elsodorhat egy leheleted;
S mit a parányi ember álmodik rajt,
Mégsem közömbös sohasem neked;
Mert számon tartasz minden érzést bennem,
Aggódva vesz körül figyelmed engem,
S ha istenséged fénye meg-meglobban,
Fölenged az atyai mosolyodban.

És fény sugárzik végtelen özönnel
A te valódból mindenhova szét,
Veled huzódik folyton egy mennyország,
A megálmodott, boldog, csodaszép.
Azért is hívlak suttogó beszéddel,
Ha ég fölöttem a csillagos éjjel
És boldogságról álmodozik lelkem:
Miatyánk Isten, ki vagy a mennyekben...

Szoburek Antal.

* Az alpesi rózsa, Rhododendron hirsutum, az erikafélékhez tartozik. Az Alpokban meszes talajon tenyésztk, levelei bőrfényüek, virágja vérpiros. Több mint 200 faj Kamcsatkától Délamerikáig mindenütt elterjedt. Szalonjaink kedvelt dísznövénye.

A lourdesi pásztorleány.

Első áldozók példaképe.*

A JELENÉSEK megszüntével Bernadette rendes életmódját folytatta, nem is sejtve, hogy az az eredmény, mely őt előtérbe tolta, valami tiszteletet szerez neki vagy feléje fordítja a figyelmet. Mialatt Franciaország egyik végétől a másikig a legtávolabb eső vidéken is ezer meg ezer vallásos ember hordta az ajkán a boldog gyermek nevét, egyedül csak ő nem gondolta, hogy csekély személye iránt érdeklődnek. Hogy a büszkeség el ne ragadja, a fölötte őrködő Gondviselésnek úgy tetszett, hogy megmaradjon szerény tehetsége alacsony fokán, megmaradjon továbbra is szegénynek, sőt aszthmásnak is. Bernadette tehát rendes életmódját folytatta; mindig az alázatos Soubirous-leány, a tiszta, ártatlan bartrési pásztorlány maradt.

Mint a jelenések előtt, most is látni lehetett naponkint az iskolába menni, a kezében rosszul összetákolt kosarával, melyben össze-visszaságban kötés, fekete kenyérkaraj és abcés könyv volt. A szünórák alatt bájos odaadással játszott, nevetett, énekelt, ugrándozott fiatal társnőivel. Mikor elérkezett az első áldozáshoz való készülődés ideje, Bernadettet semmi feltűnőség sem különböztette meg a többi gyermektől. Mint a többiek, ő is majd szórakozott, majd magábaszállt, majd csintalankodott, majd ájtatoskodott. A gyóntatószék előtt nem állt ugyan szórakozottan, de valami komor arczkifejezést sem öltött. Szóval mindenben természetesen, vagyis ártatlanságának és szerető szive bensőségteljes bizalmának odaadásával közeledett az Istenhez.

Bernadette legelőször 1858. június 3-án a zárda kápolnájában, a hol vallásos kötelességeire oktatták, járult az Úr szent asztalához. Ezen édes szent ünnepély alkalmával azt remélték Lourdesban, hogy a kis csodalátó olyan angyali elragadtatás kegyében részesül majd, mint a minő máskor csodálatra késztette a tömeget a massabielli szikláknál. Azonban semmi sem történt. Bernadette összetett kezekkel ment az oltárhoz, befogadta szüzies szivébe Istenét és visszatért helyére, nem adva jelét semmi egyébnek, csak nagy mély boldogságának. Ott a barlangnál Bernadette küldetést teljesített, emitt kétségtelenül nagy semmihez sem hasonlítható cselekményt vitt végbe, de ez magánéletéhez tartozott.

Mindazonáltal rövid idővel később Peyramale abbé azt beszélte, hogy egy napon, mikor a plébániatemplomban áldoztatott, figyelmét egy fénylő sugárkoszorú vonta magára, egy térdelő, fiatal leány fölött. Oda nézett... Bernadette volt. Mikor első áldozása után meglátogatott bennünket a szerencsés leányka, nővérem ezt kérdezte tőle:

* Estrade: A lourdesi jelenések.

— Mondd meg Bernadette, mikor voltál boldogabb: mikor az Úr testét vetted magadhoz, vagy mikor a barlangnál a boldogságos Szűzzel társalogtál?

Bernadette néhány pillanatig habozott, majd így felelt:

— Nem tudom; ezek a dolgok együtt járnak és nem hasonlíthatók össze egymással. Azt tudom, hogy mindkét esetben boldog voltam.

Az élet kenyere

Az ifjuság és a gyakori áldozás.

Az oltáriszentség a katholikus szív próbaköve. Nemrég egy lányka azt mondta: hogy a föld kering és a nap áll, ezt én nem hihetem. Hisz mindennap látom, hogy a nap fölkel s a föld keringéséből még semmit sem vettem észre!

A lányka a látszat után ítélt — és csalódott. Végül megkérdezte az apját s mikor tőle hallotta, hogy a föld kering a nap körül, csak akkor hitte el a dolgot.

A katholikus embernek az igazság emberének kell lenni. A katholikus léleknek nem szabad a látszat után ítélni. A hitetlen lányka apja elvégre maga is tévedhetett. Mikor azonban az Oltáriszentségről van szó, a mindentudó és mindenható Istennel állunk szemben. Ki merné itt mondani: Te hazudsz, Jézusom, vagy ha mondod is, hogy ez a tested, bajosan tudnád azt megtenni, hogy a kis ostyában a tested jelen legyen? Itt a józan ész csak egyet felel: Istenednek hinned kell, bármennyire is mást mutat a látszat.

Tehát az élő hit az út az Úr asztalához — és a lelki éhség.

A ki étvágy hiával eszik, csak gyomrát rontja az evéssel.

Az éhség-okozta étvágy az előkészület a tápláló évéshez. Üresítsd ki szivedet a bünöktől, vígy nagy vágyat, éhes lelket az oltárhoz — és erőt nyersz az isteni eledelből. Jól értsd! — erőt nyersz! Mihez? Hát a győztes küzdelemhez. Az Úr Jézus nem azért erősít meg szentséges testével, hogy már most sutba dobhatod eszedet, pihenőre küldheted akaratodat, hogy már most bátran barátkozhatol a kisértésekkel, Ő arra ad neked erőt, hogy lelked szeme jól lásson, hogy akaratod bátran harczoljon, hogy figyelmes légy a kisértésekkel szemben, egyszóval, hogy győzhess, de azt ne várd, hogy téged hajadnál fogva megragadjon, hogy téged a kisértések tüzéből, melyekbe önként rohansz, csodával kiragadjon. Az Úr Jézus nem a restség és gondatlanság ápolója. Ha készakarva szennyet veszesz a kezedbe s azt kívánod az Úrtól, hogy a szenny be ne piszkítsa kezedet, ha készakarva tűzhöz állsz s azt akarod, hogy a tűz ne égessen, ez nem hit és bizalom az Úrban, ez Isten-kisértés!

Arról még jobb nem is szólni, ki súlyos bűnnel terhelten mert az Úr asztalához járulni, mert gyáván nem merte bünét megvallani, vagy épenséggel semmi gondja arra, hogy súlyos bünével szakítson. A ki így megy áldozni, jobban tenné, ha sohase lépne az Úr asztalához. Bünében elkárhozik, az szent igaz, de szentségtörésekkel terhelve még jobban kárhozik el. A holt embernek hiába adsz kenyeret a szájába, mi haszna belőle, mikor halott? A méltatlanul áldozó se láthatja hasznát áldozásának, hisz lelke halott az Isten s a mennyország számára. Az árulás a jellemtelenség netovábbja. Júdás, az áruló, örök gyalázattal tetézte nevét. A méltatlanul áldozó pedig Júdás pajtásává szegődik. A ki e könyvet olvassa s ezzel azt mutatja, hogy a jellem művészi iskolájába akar járni, arról akkora becstelenséget, akkora jellemtelenséget föltételezni nem tudok.

Mástól féltem én kis olvasóimat. Mikor az anya föltálalja az ebédet és azt mondja: egyél gyermekem! — s a gyermek kelletlenül mondja: nem kell nekem semmi! — ez bajnak, nagy bajnak a jele. Ez a gyermek komolyan beteg. Az Úr Jézus ime, minden templomban föllállította asztalát és szeretettel így szól hiveihez: «Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradva vagytok és én megenyhítlek titeket!» Jöjjetek! «Vegyétek és egyétek!» Nem közönséges ételről van itt szó: «Ez az én testem!» S mikor az isteni szeretet szava sokaknál süket fülekre talál, mikor az Úr oly szeretettel kopogtat a szivek ajtaján és — nagyon sokan nem nyitnak neki ajtót — ez aggasztó, iszonyúan aggasztó dolog. Betegek, kik nem akarnak meggyógyulni, gyengék, kik nem akarnak megerősödni — ez örjítő látvány!

(Folyt. köv.) *Szuszai.*

IX. Piuș szentmiséi.

Kilenczedik Piús pápaságának első idejében egy szép nap reggelén azt a hirt halotta, hogy egy igen gazdag ember halt meg Rómában. Dúsgazdag ember volt, de egyébként különcznek tartotta mindenki; most is mit tett? Kitagadta mind a két fiát az örökségből és végrendeletben meghagyta, hogy az a pap legyen az ő általános örököse, a ki temetése napján legelsőnek mond szentmisét abban a templomban, a hol ő föl lesz ravatolva. Nem tudták még, hogy igaz-e a dolog, csak úgy rebesgették az előkelő emberek titokban. A temetés napja elérkezett és IX. Pius pápa sokat gondolt a dúsgazdag ember két ifjú gyermekére. A végrendeletet nem lehet megsértenj, tisztelni kell a holtak akaratát, de a szegény gyermekeket sem lehet kidobni a világba, hogy egyszerre koldulni menjenek. A pápa szentségkápolnájába ment és imádkozott. Nemsokára mosolygó kedves arczával tért vissza, már tudta, hogy mit fog tenni; az isteni szív tanácsot

adott néki. Kérette egyik kamarását s azzal együtt egészen titkon gyalog ment végig Róma sikátorain a reggeli szürkület idején. Az égen még a csillagok halványon ragyogtak. IX. Pius halvány arcza is úgy ragyogott szent örömében, a midőn a templom ajtaja elé ért, hol a dúsgazdag ember föl volt ravatolva. Korán volt még nagyon, a templomajtó zárva volt, csak az ablakokon keresztül lobogott a sárga viaszgyertyák fénye, melyek a ravatalra s az ott imádkozó őrökre vetették sugaraikat. A pápa sötét köpenyébe burkolózva ott őrködött a templom ajtajánál. Mikor azt hajnali órára megnyitották, bement a sekrestyébe és gyorsan felöltötté a miseruhákat és kiment az oltárhoz: Ő volt az első miséző. Ájtatosan elvégezte imáit, visszatért a Vatikánba. A végrendeletet felbontották az nap délelőtt és tényleg az volt benne, hogy ama templom legelső misézője általános örököse a dúsgazdag embernek. A tisztviselők siettek a sekrestyébe, hogy felvegyék a protokollumot. A sekrestye vendégkönyvébe pedig, minő bámulat, ez a világtörténelmi név volt beirva: Pio Nono. Igy tehát a pápa lett a gazdag ember örököse. Még aznap magához hivatta a két gyermeket és átadott nekik mindent, hadd örüljenek az életnek és kö szönjék meg az Oltáriszentségnek, a dúsgazdag isteni szívnek sorsuk ily szerencsés fordulatát.

A következő eset szintén megható bizonyítékát nyujtja IX. Pius eucharisztikus lelkének.

A krimi háborúban a hires Mac Mahon Szebasztopolt ostromolta. Malakoff tornyánál harangszóra kiadta a jelszót: J'y suis, j'y reste! Itt vagyok, itt maradok. Francziák, angolok, szardiniaiak egyesült erővel rombolták a hatalmas erődöt a Fekete-tenger partjain. A világ bámulattal hallotta, hogy mily hősiességgel küzdenek messze keleten a bátor katonák; pedig nemcsak az oroszokkal néztek farkasszemet, nemcsak a vad halálnak néztek szemébe, hanem a mellett éhséget, szomjúságot, dögvészt s sok ezer bajt kellett eltürniök. A franczia császár katonáinak Rómában is volt egy garnizonja és pedig a Palatinuson, a hol régi időben a római császárok laktak. Egy ilyen franczia katona egy szép napon eljött a garnizonból a pápa palotájába a Quirinálra, a hol most az olasz király lakik. Persze a franczia mundér nagy feltünést keltett a Quirinál előcsarnokában s a svájcziak rögtön lefogták az előre-törtető franczia katonát. Ez bebocsátásért esedezett: a szentséges atyának szeretné egy kérését előadni. Persze nem ment ez olyan könnyen mit is keresne egy franczia infanterista szent Péter utódánál, hozzá még ezek a katonák nem is voltak a római népnek oly nagyon kedvenczei. Jól tudták a svájcziak, hogy mi a dolguk s az erőszakos katonát csakhamar torkon ragadták. Az persze még jobban kiabált s olyan nagy ribillió támadt a kapu alatt az alacsony kerek torony előtt, hogy maga a pápa is behallotta az éktelen zajt saját szobájába. Sejtelme sem volt, hogy mi történt, csak az ablakából nézett ki s onnan látta, hogy a czifraruhás svájczi gárdának ugyancsak háborús kedve van. Hamar leüzent és tudakozódott az eset felől. A mint a dolgot megtudta, ismeretes nyájasságával s ember szerető szivével magához hivatta a franczia katonát. «No, mibaj?» kérdezé, amint a harczfi az ajtóban megjelent és katonásan szalutált a szentatya előtt. A gyalogos bátran nézett Krisztus helytartójának szemébe és szó szerint ezeket mondotta: «Kedves pápa úr! A krimi háborúban van egy régi jó kenyeres pajtásom; épen tegnap levelet irt nekem s azt irta benne, hogy náluk kevés a pap, s a ki volt, az is meghalt már a hadihajón. Azért tehát engem kért, hogy mondassak misét én helyette az ő földieiért, hogy az Isten őket megáldja. Magát akarom erre fölkérni, hoztam is mindjárt két frank alamizsnát a miséért. Fogadja el». A pápa jót nevetett s igen barátságosan nézett a jószivű katonára. «Tudod mit, fiam — mondá neki azután — holnap reggel nyolcz órára kérd ki magad és jöjj el majd a szent Péter-templomába; készülj elő szépen, én misézem neked, te meg megáldozol s velem együtt kéred az Istent, hogy áldja meg pajtásodat. Az alamizsnát tartsd meg szépen tenmagadnak s igyál rajta egy üveg jó bort vitéz pajtásod egészségére». A katona újra szalutált és vigan ment lefelé a lépcsőkön. Másnap azután pontosan megjelent a Szent Péter-templomában és a szentséges Atya áldott kezéből meg is áldozott. Hamar elterjedt a dolog hire Rómában s a franczia csapatokban lelkesedéssel beszéltek a jószivű pápáról, ki megérti a franczia szíveket. S ha valamikor Róma utczáin meglátták a kis alakot szelid arczával hófehér ruhában, lelkesedve kiáltották hazájuk nyelvén száz torokból: «Éljen IX. Pius pápa!»

Az Oltáriszentség előtt.

PROCIDENTES adoraverunt eum. Leborulva imádták őt. Én is, Uram. Imádlak, mert valóságban jelen vagy. Hoc est corpus meum. Ez az én testem. Te mondád, tehát nincs okom kételkednem, a Te szavad nekem elég bizonyíték; de melletted szólnak a tenger hullámai, melyeknek parancsoltál; a halak, melyek óhajodra tömegesen siettek a hálóba; a víz, mely szavadra borrá változott; a gyógyultak tömege, kik látván benned az Isten Fiát, imádtak; a holtak, kiket feltámasztottál; sőt még a gonosz lélek is megvallott, imádott, mondván: Jézus, Fölséges Istennek Fia... de megvallott a természet is, a megrepedt sziklák, az elsötétült nap, a megindult föld mindmegannyi Cornelius.... «Ez valóban az Isten Fia volt».

Hiszen én is; azért hiszek szavadnak is, melylyel tudtomra adtad,

hogy az, a mit én kenyérnek látok, ízlelek az «valóban» a Te szent tested s hogy az a mit én bornak látok és ízlelek az «valóban» a Te szent véred. Uram Jézus nekem ez elég bizonyíték; ha szavad nem felelne meg a valóságnak, nem tudtad volna oly meggyőzően bebizonyítani istenségedet; és mivel Isten vagy, nem tévedhetsz s mást tévedésbe nem is ejthetsz; mert a hol istenség van, ott mindentudás, végtelen szentség, igazság nem hiányozhatnak. Ezért:

Imádlak elrejtett Istenség! Adoro te devote lateus Deitas!

A mennyei angyal-sereggel együtt mondom:

Áldunk téded, óh angyali kenyér... De mindenkit ide szeretnék hívni s felszólítani:

Dicsérd, Sion, Megváltódat, vezéredet, pásztorodat...

Szeretném, ha egy szívvel, egy lélekkel közéd gyülekeznénk mindannyian s kiengesztelnénk azon sok megbántásért, melylyel illettek és illetnek még mindig a hitetlenek és hűtelenek. Óh, ha meg tudnám velük értetni, hogy:

«Ez nagy Szentség valóban, Melyet Jézus, nekünk hagyott
Ezt imádjuk legjobban, Testamentumban».

Azt is megmondanám nekik, hogy:

«Te benned van reményünk, Egyedül csak Téged kérünk
Életünk s egészségünk, Légy segítségünk...»

Igen, segíts Uram, mert elveszünk; ne engedd, hogy kívüled mást szeressünk; embertársaimban is Téged akarlak egyedül szeretni. Ne engedd, hogy máshová menjünk, mint a hová Te hívsz. De hová is mennénk, hisz «az örök élet igéi Te nálad vannak». Deus meus et omnia. Én Uram, én mindenem. Azért Uram, adj erőt, adj örömet; óh mily sivár a föld nekem, ha Reád gondolok. Azért ad Uram, hogy az emberek ne is szeressenek nagyon, nehogy kelleténél többet gondoljak rájuk; s minden gondolat, mely Téged felejt csak veszteség számomra. No, de megyek Jézusom; szeretlek, szivem egész melegével; viszonzásúl csak egyet kérek, áldj meg Uram engem.

Tichy Sándor C. M.

A földi kenyér a jóknak és gonoszoknak egyaránt adatik Istentől; véled-e, hogy nincs kenyere, melyet fiai tőle kérnek? Melyik ezen kenyér és miért mondatik mindennapinak? Mivel ez is szükséges, minthogy nélküle nem élhetünk. Mindennapi a kenyér, melyet a hivek vesznek az oltárról; azért jól imádkozzunk, mondván: mindennapi kenyerünket adjad nekünk ma, hogy úgy éljünk, hogy az oltártól el ne zárassunk.

Szent Ágoston.

Miseruha és himzőművészet.*

A HIMZŐMŰVÉSZET terén a kellő tájékozottság ritka dolog. Vannak ugyan a kül- és belföldi irodalomban egyes szakmunkák, melyek hol az egyik, hol a másik himzésfajtát alaposan tárgyalják; de szakszerű könyv, mely a himzőművészetet a maga egészében a koronkinti technikák felsorolásával felkarolná, mai napig sem létezik. A miseruhák, a melyeket múzeumokban őrizünk, vagy a melyeket az oltárnál még ezideig használunk, igazi letéteményesei és okmányai a himzőművészet történetének. A himzőművészet Isten szolgálatában állott, fejlődésének korai egybeesnek a miseruha fejlődésével. Az első korszak, azaz az első negyedfél keresztény század Nagy Konstantin császár idejéig tart. Ez időszakban a misemondó ruha semmiben sem különbözött a polgári hivatalos ruhától, amely állami ünnepélyeknél vagy fontosabb hivatalos ténykedésnél is használatban volt. Állott pedig a ruha két részből: az alsó ruhát, a bokáig érő, hosszú ujakkal ellátott ingszerű *tunika* képezte; erre plaide módjára vetették a dús redőzetű tógát, amely mint Horatius (Epodon IV. 8.) leírja, hat rőf hosszú, nyujtott félkört képező testöltő volt. A művészi szempontból nagyon kiváló *tógát* már a császárok korában a kisebb, kényelmesebb pallium váltotta fel, amelyet 2—2½ m. hosszú, 1—1½ m. széles négyszögalakú plaideszerű kendőnek gondolhatunk; ezt a felöltőt nagy ügyesen a test körül vetették s úgy mint a tógát, fibulákkal, kapcsokkal füztek össze. Kraus X. F. kitünő Reálencyclopediájában kiemeli, hogy Krisztus Urunk és apostolainak legrégibb képein egyetlenegyszer sem látjuk a tógát, már valamennyinél a pallium szerepel. Mi volt ez első korszak himzőművészete? Az úgynevezett felvarrt munka, opus consutum, Application; jobbára széles biborszinű szalagokból állott, amelyeket a vászon- vagy gyapotpallium szélein és a tunica vállain felvarrtak és mosásnál mindannyiszor lefejtettek.

A második korszakban, amely Nagy Károly császár koráig terjed, a misemondó ruha már elüt a polgári ruháktól; a pallium helyett nyugaton a *penula*, keleten a *phelonion* lép életbe. A penula, melyet a VI. század óta *planétának* neveztek, nagy köralakú köpeny volt. Karujjak nélkül; a kerek köpeny kellő közepén szintén nyilás volt, melyen a fejet átdugva a térdig érő ruhát felöltötték.

A IX. századtól kezdve a XII-ig a penula az egész testet a bokáig harangmódjára fedő nagy burokká alakul, amely mint a fenmaradt régi név is jelzi, *parva casa* vagy *casula*, azaz házikó módjára övezte körül a testet. E románkori kazula idejéből már több jeles példány maradt fönn számunkra, nemcsak a zárt harangalakú köpeny alakjában — így a bambergi dóm kincstárában, hanem a később elől felvágott és nyilt alakban

* Velits László S. J. mutatványos előadása a Központi Oltáregyesületben. 1909. jan.

is; ez utóbbiaknak legremekebb példányát képezi a magyar királyi koronázási palást, melyet eredetileg B. Gizella első királynénk mint románstilü harangkazulát készített a székesfehérvári dóm számára. A két utóbbi korszaknak himzési technikája a byzanczi aranyhimzés (opus aurifrigium, couchure byzantine, Goldanlegetechnik) remek művészetében sarkallott; később hozzájárult az úgynevezett arabs hímzés is. Az előbbinél az aranyszálat* nem szurták az alapszöveten át, hanem csak reáfektették és kisebb-nagyobb közökben selyemczérnával lefogó öltésekkel tüzték le. Az utóbbi vagyis arabs himzésnél az alapszövetbe átvitt rajzmintát előbb spanyol, nyilt selyemmel, igen hosszú öltésekkel töltötték ki, azután ezekre függélyesen huzott, sodrott selyemszálakkal keresztezték, végül pedig a keresztszálakat még egyszer apró lefogó öltésekkel (Überfangstiche) tüzték le. Ez okból az arabs himzést hármasvarrásnak (Dreinahttechnik) is nevezik.

A gót korszak a XVI. század elejéig a kazulán nagyot változtatott; először a térdig érő rövidebb kazulák jönnek divatba, amelyeket jobb és baloldalt a vállak alatt mindinkább kivágnak, hogy így a miséző pap karjait a reájok nehezedő súly alól mindjobban felszabadítsák; a kazula tehát kezdetben elől-hátul szélesen tojásdaddá változik, mint azt a Bernát-kazulákon láthatni, később lefelé mindinkább keskenyebbé vágják ki.

A himzések gazdag változataiból csak a legismertebbeket emelem ki; valamennyit nemcsak magas művészi izlés, hanem fölöttébb szorgos, sok időt igénylő munka is jellemzi. 1. A *kölni himzés* (Opus coloniense, Broderie haute lisse et basse lisse) az alapszöveten vagy kizárólag a láncszálakon felfelé, vagy a vetőszálakon vízszintesen ripsz- vagy gobelin-öltésekkel halad előre. Az *angol himzés* (Opus anglicum. Point refendu) a rajznál a tárgynak, p. o. a testnek határvonalait és konturjait követi s főleg a feszületek ábrázolásánál az anatomia alapos ismeretét követeli. 3. A *teuton himzés* (opus teutonicum, couchure allemande, die deutsche Arbeit) hasonlít a következő 4. *burgundi himzéshez* (Opus flandricum vagy burgundicum, Or nué, burgundische abschattierte Goldanlegetechnik) de míg a teutoni párhuzamos selyem alapszálakon himezi fel a különféle szinü selyemárnyalatokat, az utóbbi a burgundi technika mint a középkori himzőművészet legmagasabb, legvakítóbb fejleménye, aranyalapszálakon himezi fel szines selyemmel a különféle árnyalatokat.

V. A renaissance- és a barokkorszak már az úgynevezett római kazulát használja, a hátoldalon hosszukás négyszögben kivágva, majdnem egyenkörben parallel futó szélekkel. A XV. század vége óta mind a két oldalon a kereszt képével diszítették, és pedig hátul a római négyágú hosszas kereszttel, elül majd a háromágú kereszttel, majd pedig mint a

* A régi Bizancban az aranyfonalat nem a rozsdának kitett fémsodronyokból, hanem bearanyozott finom halhólyagból készítették, ép úgy mint most a japánok teszik.

spanyol és német kazuláknál ismeretes, egyszerű hosszú sávval. A XVIII. és XIX. században a kazula súlyának megkönnyítésében oda jutottak, hogy mind elül, mind hátul annak hosszú széleit öbölszerűen kivágták s így az ismert, nem épen izléses hegedűformájú misemondóruha került divatba.

Annál gazdagabbak ez utolsó korszak himző technikái, amelyeknél jobbára szabályszerűen tünik fel, hogy a himzőöltések nem mint a középkori himzéseknél, egyenkezű alapszálakon folynak egymás mellett, hanem a rajz konturvonalait követik; így a tambur- és zsinórtechnikáknál, így a a fölötte változatos aranyhimzéseknél. E korszak összes himzései közül magasan kiemelkedik a *tűfestés* (Nadelmalerei), mely a himzőművészet legfejlettebb stádiumát, annak koronáját képezi.

Röptében a nagyvilág körül.

A Központi Oltáregyesület választmánya január 11-én délután 3 órakor rendes havi közgyülését tartotta az egyesület kistermében Kánter Károly prelátus és őrgróf Pallavicini Edéné elnöklete alatt. Jelen voltak gróf Zichy Nándorné, gróf Cziráky Jánosné, Cziráky Lujza grófnő, báró Orosdy Fülöpné, Zlinszky János ügyész, Ghyczy Ida, Felmayer Vilma, Selmayer V., Aigner Sándor, Makay Lajos stb. Az igazgató felkéri Zlinszky János ügyészt, hogy tartson beszámolót Polzovich Jánosné Hamar Lujza hagyatéki ügyéről és az oltáregyesületi ház illetékegyenértékének bevallásáról. Ennek megtétele után az Örökimádás templomegylet további működése felől hozott a gyülés határozatot. Aigner Sándor műépítész referált az Örökimádás templomban történt higienikus intézkedésekről. Majd bizottság alakult az egyesület ötvenéves jubileumának előkészítésére. Igazgató jelenti, *hogy a hamvazó szerda előtti szentségimádó triduumot ezentúl nem a belvárosi plebánián, hanem az Örökimádás templomában fogja az egyesület megtartani a szokásos körmenettel február 21., 22. és 23-án.*

Jézus nevenapja az Örökimádás templomában. A Budapesti Központi Oltáregyesület hazánk fővárosában az Oltáriszentséget ért sérelmek kiengesztelésére Jézus nevenapja előtt kilencznapi ájtatosságot tartott, a melyet folyó hó 9-én délután Kohl Medárd segédpüspök nyitott meg ünnepélyes Veni Sancteval. A püspök Berger Márk kanonok kiséretében jelent meg az Örökimádás templomában, hol Kánter Károly prelátus, Makay Lajos hitoktató, Schmid Gyula hittanár, Jankó István, Harza Lajos, Polgár Pál hitoktatok fogadták a segédlettel. A püspök lelkes beszéddel nyitotta meg a novénát, az ott lévő papságot és a hivőket egyaránt buzdítva Jézus nevének nemcsak szóval, hanem imával és tettekkel való dicsőítésére.

A kilencznapi ájtatosság állandó szónoka Riesz Ferencz jézustársasági atya volt, ki az oltáregyesületek nemes feladatáról és az Oltáriszentség titkáról beszélt. A szentbeszédek után *Kánter* Károly, *Nemess* Antal dr., *Walther* Gyula dr. prelátusok és *Giesswein* Sándor kanonok adott mindennap szentséges áldást. Vasárnap reggel 8 órakor közös áldozás volt, mely alkalommal dr. *Hanauer* István mondott szentmisét és tartott szentbeszédet. Este *Kánter* Károly prelátus zárta le ünnepélyes Te Deummal az engesztelő ájtatosságokat, mely mély nyomokat hagyott a főváros eucharisztikus társadalmában.

Nagyböjti lelkigyakorlatok a központi Oltáregyesületben. I. Választmányi tagok és terjesztőnők részére. A budapesti központi oltáregyesület kápolnájában IX., Üllői-út 77. szám. 1909. febr. 28-ától márc. 4-ig délután 1/45 órakor rendezendő Szentgyakorlatokat Rósz Ferencz Jézustársasági atya fogja vezetni. Sorrend: Február hó 28-án délután 1/45 órakor előkészítő elmélkedés. Március hó 1., 2. és 3-án délelőtt 9 órakor szentmise, utána elmélkedés. Délután 1/23 órakor elmélkedés. 1/24 órakor rózsafüzér. 1/45 órakor elmélkedés, áldás. Március hó 4-én reggel 8 órakor befejező elmélkedés, szentmise, közös szent áldás. Napközi étkezés a szentgyakorlatok idején 2 koronáért kapható a lelkigyakorlatok otthonában. *II. Csak rendes tagok részére ugyanily sorrendben márc. 27-étől 31-éig.*

Az Örökimádás templom építőbizottsága február 8-án tartott gyűlésén azt határozta, hogy záró közgyűlését március 4-én, csütörtökön fogja megtartani. Délelőtt 10 órakor szentmise, utána a közgyűlés. Programm: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jelentések (műépítész, építési ellenőr, titkár és pénztáros jelentései). 3. Pénztáros zárszámadásaira nézve fölmentés. 4. Tisztujítás. 5. Az alapszabályok módosítása és az Örökimádás Templom Segítő Egyesület megalakulása. 6. Zárszó. A Segítő Egyesület célja: a templom 300.000 korona adósságát törleszteni és a templom fentartására egy biztos alapot teremteni.

Messina romjai között. Mise a szinházban. Megható szertartás folyt le minap Messinában. Az érsek az érseki palota romjaiból kiindult az Oltáriszentséggel. A papok a még található ornátusokba öltözködve gyertyákkal mentek elől s néhány ember kisérte. A szertartás a maga egyszerűségében rendkívül megható volt. Az érsek a város legemelkedettebb pontjára ment, onnan szentelt vízzel meghintette a romokat. Abszolucziót adott és elmondta a halottak feletti imádságot. Az Osservatore Romano megható leveleket közöl a sziciliai püspöktől. Lualdi bibornok a mult vasárnapon egyik városi szinházban 2000 menekültet szedett össze s ott misét mondatott nekik. Titkára pedig szentbeszédet tartott a mélyen meghatott szegény családoknak.

Szerkesztő: Makay Lajos.

X. ÉVFOLYAM. 1909. MÁRCZIUS. 3. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Templom és parlament. — *Dr. Hanauer István:* A kikre nem gondolunk. — *Ifj. Szabó János:* Gyakori áldozás a nép között. — *Szepessy László:* Bűnbánó éneke. — *Prohászka Ottokár:* Nagybőjti gondolatok. — *Mac-Kay:* Vágyódás Krisztus vére után. — A szabad Bulgáriában. — *Szohurek Antal:* Miatyánk. — A Jóreménység fokánál. — Az Oltáriszentség evangéliuma. — Az Oltáriszentség és a házasság. — Szent Ulrik szakácsa. — *Mészáros Aladár:* Vigadj, Jeruzsálem. — *Tichy Sándor C. M.:* Életképek. — Az imádkozó bosnyák. — *R.:* Krónika. — A törvény védelme. — Röptében a nagyvilág körül.

TEMPLOM ÉS PARLAMENT.

Közéleti tevékenységünk és a gyakori áldozás.

Ha valahol a katholiczizmus a politikában és a társadalmi életben érvényesült, úgy ez a hely Németország. A német centrumpárt ereje az Oltáriszentségben van, innen a bátorság, innen az államférfiúi bölcseség, innen a vaskövetkezetesség. A német centrum megalapítója és mostan élő tagjai mindennapi áldozók. Hiszen a centrum Krisztus vérében keresztelkedett meg; akkor született meg ez a párt, midőn Poroszországban a templomokat bezárták és a katholikusok titkon vettek magukhoz a zsandárok szuronyaival meggyalázott Oltáriszentséget.

«Korunk küzdelmeiben, így buzdította már huszonöt évvel ezelőtt Schmitz dr. kölni felszentelt püspök, akkor düsseldorfi plébános a centrum embereit, főleg katholikus élettel és az egyház kegyelmi eszközeinek szorgalmas felhasználásával kell bizonyítanunk.

Pár héttel ezelőtt Dublinben, Irország fővárosában voltam. Tanulmányozni akartam az eszközt, melylyel a katholikus irek hazájuk legdrágább kincsét, katholikus vallásukat megőrizték.

Hatalmasan kifejlett, versenyre képes sajtót, nagyszerű kaszinókat és meleg lelkesedést véltem itt feltalálni O' Connel-ért.

Vasárnap reggel szállottam ki. Első utam a templomba vitt, hogy szentmisét mondjak. Nem volt ép a legnépesebb templom, a hova siettem, még kevésbbé a város székesegyháza; igénytelen kicsi templom volt: Szent-András temploma. Mikor a szentélybe léptem, azt férfiakkal megtelve láttam, kik az Úr asztalához járultak. Kérdezősködtem később, miféle ünnepük

van ma, hogy oly sokan járultak a szentségekhez s mennyien lehettek körülbelül az áldozók.

Jézus szent Szive társulatának volt rendes havi szent áldozása — felelték nekem — s ezerháromszáz férfi vett azon részt.

Már nem kerestem hatalmas sajtót, nem kutattam sem kaszinók, sem O' Connelért való lelkesedés után. A rejtély, mint őrizte meg Irország kath. vallását, meg volt fejtve.

Ezerháromszáz férfi havonkint az Úr asztalánál!

Uraim! — fejezé be beszédét — akarjátok tudni, mennyi hű harczost számlálnak soraikban, olvassák meg a férfiak számát az Úr asztalánál! A kit ott nem látnak, az nem küzd se derekasan, sem állhatatosan».

A magyar katholiczizmus sokáig problemának tartotta azt, hogy mit kell előbb tenni a magyar katholiczizmusnak halottaiból való feltámasztására, imádkozni-e vagy dolgozni, az oltárnál-e vagy pedig a gyakorlati életben egyesülni, ostyával-e vagy pedig pénzzel áldozni, hitbuzgalmi egyesületeket-e vagy pedig szocziális intézményeket ápolni? A gyakorlat megtanított mindenre.

Most már értjük és tudjuk, hogy a kettő összetartozik s azt elválasztani nem lehet, mint nem lehet elválasztani Krisztus istenségét az ő emberségétől. Áldozzunk az oltárnál s áldozzunk a közéletben s erősek lesznek intézményeink, miénk lesz a győzelem! Ha azzal a tudattal, azzal a szándékkal és azzal a buzgó kéréssel áldozunk, hogy jó harczot harczoljunk, akkor az áldozás megtermi gyümölcsét és a gyakorlati életben aczélozott erővel munkálkodunk. Az Istenember vére a miénk lesz, s Ő úgy az isteniekben, mint az emberiekben úgy az imában, mint a munkában segítőnk lesz. A magyar katholiczizmus vezérférfiai, azok, kiknek nevei jelszavakká lettek, a Zichyek, a Barkóczyak, az áldozók sorából kerülnek ki.

Akarjunk és tudunk dolgozni, de kezdjük azt az áldozással!

E nélkül a munka is kárba vész. Vessük szivünkbe közéletünk egy vezérfiának szavait, ki a sajtóegyesület egy vidéki gyülésén ezt mondotta minap a város katholikus polgárainak:

«Reggel tanúja voltam az Önök istentiszteletének. Oly látvány volt ez, milyenben már rég nem volt részem.

Uraim! az Önök imája diadalt arat. Adják fillérei mellé ezt az imádásunkat s én bizom a győzelemben. Főkép pedig szentáldozásaik alkalmával emlékezzenek meg a sajtó, a keresztény szinház diadaláról. A Krisztusával egyesült lélek imája mindenható».

A hő vágyakozás, hogy Jézussal újra meg újra minél többször egyesülhessünk: ez az isteni szeretetnek legjobb gyakorlata. *Bossuet.*

A kikre nem gondolunk.

Oltáriszentség és cselédkérdés.

ÖRÖK IMÁDÁS és mindennapi szent áldozás fölséges gondolat! Ez a legnagyobb, a mit ember az Oltáriszentség tiszteletére tehet. Ez kielégíti az Istenember szivét, maga körül látja gyermekeit, betölti őket életével, kielégíti az ember szivét is, bővebb forralása a kegyelemnek sehol sem akadhat.

Csak az a baj, hogy kevés az a keresztény lélek, a mely az Oltáriszentség verőfényében élhet, az élet forgataga sokat messze sodort az élet forrásától. Az oltáregyesület fáradozik rajta, hogy azokat is közel hozza, a kik messze járnak. Az oltáregyesület tagjai az Oltáriszentség apostolai, azon buzgólkodnak, hogy minden lélek megtalálja az ő Urát a tabernakulumban. Nagy műve a keresztény karitasznak.

Sokszor, nagyon sokszor megesik velünk, hogy távollevő dolgokra gondolunk. Miközben a közelieket elfelejtjük, nehéz dolgokon törjük a fejünket, miközben azt, a mit könnyen megtehetnénk, elmulasztjuk. Szervezzük, hogyan lehetne mennél nagyobb köröket megnyerni az Oltáriszentség kultuszának és a saját házbelieinkre nem gondolunk, nagy műveket tervezünk. Miközben a mi alattvalóink a vasárnapi szentmisét is elmulasztják. A házi cselédség vasárnapi misehallgatására gondolok.

A mindennapos áldozás a legtöbb, a mit az Oltáriszentség tiszteletére tehetünk, a vasárnapi misehallgatás a legkevesebb, a mit tenni lehet. Ha már többet nem tehetünk, annyit legalább meg kell tennünk, hogy a mi környezetünkből mindenki minden vasárnap és ünnepnapon misét hallgasson. Nem igazi tiszlelője az az Oltáriszentségnek, a ki maga buzgón áldozik, szentségimádást végez, de elnézi, hogy háznépe vasárnap nem hallgat misét, pedig egy kis jóakarattal megtehetné.

A keresztény gazdának nemcsak az a kötelessége, hogy háznépét keresztény kötelességei teljesítésében ne akadályozza, hanem őket figyelmeztetni, buzdítani, fedezni is kötelessége. Szent Pál szerint: a ki háznépére nem visel gondot, az annyi, mintha hitét megtagadta volna, rosszabb a pogánynál, mondja az apostol. Nem jó keresztény az a háziasszony, a ki nem igyekszik cselédjeinek idejét úgy beosztani, hogy szentmisét hallgathassanak.

Az ünnepek megülésében a keresztény nemzetek között elül jár Angolország. Angliában vasárnapokon a legelőkelőbb szállodákban is csak egy bizonyos időben lehet étkezni, hogy a konyhaszemélyzet résztvehessen az istentiszteleten. Magánházaknál is legtöbbnyire délben rövid ebéd van, a mivel az istentisztelet után is el lehet készülni, este pedig a hideg vacso-

ránál még a felszolgálást sem végzi a cseléd. Mindenki részt vesz nemcsak a délelőtti, hanem az esti istentiszteleten is.

A dolog sokkal könnyebb városokban, a hol több szentmise van és könnyebb alkalmat találni. Nehezebb vidéken, a hol csak egy mise van, az is rendesen meglehetősen későn. Nem régiben hallottam egy vidéki úri nőtől, hogy nála minden vasárnap az egész cselédség hallgat misét és mégis elkészülnek az ebéddel úgy, hogy rendesen vendégei is vannak. Megkértem, hogy írja le az Örökimádás számára, hogyan lehet ezt keresztül vinni. Ebben a gyakorlati kérdésben sokkal nyomósabb lesz egy praktikus gazdasszony szava, mint a theologusé, a kinek a háztartási dolgokban nincs gyakorlata. A következőket írja:

«Városban, a hol tizenkettőig minden órában van mise, könnyen beosztható, hogy minden cseléd részt vehessen az istentiszteleten. Legnehezebben nélkülözhető a szakácsné; de ha már este tudja, mit kell vasárnap a piaczon beszereznie, a szokottnál valamivel korábban indulva és egy fél órával később térve haza, egy útjában elvégezheti a templomot és a vásárcsarnokot. Nehezebb a dolog az úgynevezett mindenesnek, a ki az egyetlen cselédje a kisebb háztartásnak; sok és el nem mulasztható dolga van, de azt gondolom, hogy ha úrnője, vagy esetleg egyik az idősebb gyermekek közül a könnyebb munkánál segítségére volna, a kora reggeli órákban, ő is elvégezhetné ájtatosságát a nélkül, hogy azért fennakadás volna, annál inkább, mert a legtöbb szivesen megy templomba és jókedvű igyekezetével pótolja az elmulasztott időt.

Falun egészen elterjedt nézet, hogy ha a többi cseléd nehézség nélkül elmehet is templomba, a szolgálónak és főzőnek ez teljesen lehetetlen. Nálunk a szolgáló mindig eljár szent beszédre és misére. Önszántából korábban kezdett munkájához és gyorsabban végezte, úgy hogy teendőjéből semmi sem maradt el. Könnyíti ezt a szokás, hogy a parasztleányok vasárnap a templomban mutatják be új ruhájokat, szégyen jelen nem lenni és az ájtatosságon kívül még hiúság is vonzza őket. Csak a szakácsné maradt hon, mikor az egész ház templomba ment.

Azonban pár év előtt nagy ünnep volt falunkban. Új kereszt lett szentelve és felhúzva a torony tetejére, nagy esemény a változatlan életben. Ettől a nagy látványosságtól nem akartuk megfosztani főzőnket, úgy állítottuk össze az étrendet, hogy azt részben előre, részben az utolsó perczben lehetett elkészíteni. A prédikáczió, mise, ünnepély két és fél óráig tartott, ennek daczára csak félórai késéssel és igen jól ebédeltünk. Ezen okulva, először a nagyobb ünnepeken, most már kivétel nélkül minden vasárnap az egész ház, a szakácsné is istentiszteletre megy, pedig ez nálunk tíz órakor kezdődik és tizenkettőkor még templomban vagyunk, mégis már egy óra előtt tálalva van.

Az egész változás abból áll, hogy már szombaton készül vasárnapra egy torta, fagylalt, pudding, vagy más hasonló tészta, esetleg egy hideg



Szűz Mária az angyali üzenetre így felelt: Ime az Úr szolgáló leánya, legyen nekem a te igéd szerint. Ez volt a boldog pillanat, melyben az Ige testté lőn, hogy miköztünk lakozzék a világ végéig

előétel is. Vasárnap a marhahús, főzelék stb. már kora reggel fel van téve, úgy hogy az ájtatosság alatt már majdnem készen áll a langyos tűzhely

szélén a nélkül, hogy ez által szenvedne. Mise után pedig, melyet a szakácsné valamivel a vége előtt szokott elhagyni, borjúszelet, filet, beefsteak, roastbeef vagy más ehhez hasonló lesz elkészítve. Ezzel a beosztással tulajdonképen csak a nagy pecsenyék lehetetlenek, mert sok apró előétel, felfújtak, kirántott hús vagy tészta stb. igen kevés időt vesznek igénybe, főkép ha a vasárnapi mise kedvéért a főző is szivesen hoz egy kis áldozatot és méltányolja munkaadójának jóakaratát, a mit különben nem kifogástalan cselédnél is mindig tapasztaltam.

Nem tudom, tisztelendő úr, azon, főkép városban, igen gyakori esetre is ki akarja-e terjeszteni figyelmét, mikor nem elég a cselédnek megadni a lehetőséget az egyház parancsainak teljesítésére, hanem erre oktatni és rászoktatni is szükséges. Mindenesetre jobban tudja, mily módon lehet legjobban rájuk hatni, én csak azt a tapasztalatomat akarom említeni, hogy ez, főkép a nőknél, rendesen bámulatosan gyorsan sikerül, sokszor több évi szünet után is, pár jó szóval, esetleg rövid oktatással rá vehetők, hogy a szentségekhez járuljanak és ha ezután alig észrevehető is a javulás, templomba, szentmisére szivesen mennek».

Az Oltáriszentség tisztelete a vasárnapi misehallgatásnál kezdődik. Az a tabernakulumban lakó Üdvözítőnknek legelső kívánsága, hogy minden katholikus embernek lehetővé tegyük a vasárnapi misehallgatást. Ennek a kath. háziasszonynak az útmutatása után már minden katholikus háziasszony könnyen megtalálja a módját, hogy cselédeinek a vasárnapi misehallgatást lehetővé tegye. *Dr. Hanauer István.*

Gyakori áldozás a nép között.

Van a Csallóközi szigeten egy kicsinyke község, Hidasnak hivják. A mióta megmagyarosodott s Bruckból Hidas lett, talán nem is fordult elő neve az ujságban. Nem is csoda! Hiszen apró, nádfedeles házikói semmiben sem kölönböznek a szomszéd falvaktól; a templom is egyszerű és szegény — talán a legszegényebb az egész környéken. De a hitélet, a hivek szive-lelke annál gazdagabb. Olyan, hogy az ember önkénytelenül is megbámulja, megcsodálja! A multkor ebben a kis községben miséztem. A szentmise előtt áldoztatni hivtak. Vasárnap volt, reggel 9 óra, — a nagy miséhez még egy óra hiányzott — de a templom már tömve volt. Megkezdődött az áldoztatás. Először is a tanító és a két tanitónő lépett az oltárhoz, aztán jött a biró, a férfiak, legények végül a falu apraja-nagyja. Alig egynéhányan hiányzottak! Ezek mind gyakori áldozók!

Igazán elcsodálkoztam. Az első keresztények emléke újult föl bennem,

«a kik állhatatosak valának az apostolok tanításában, a kenyérszegés közösségében és az imádságban!» És önkénytelenül is elgondolkoztam azon, hogy mi élesztheti föl ezekben az egyszerű emberekben az Oltáriszentség iránt való ily nagy hitet és bizodalmat? A szentmise után a derék jó plébánosuk megfelelt erre a kérdésre: «Az isteni kegyelmen kivül — mondotta — csak *kitartás* és *jóakarat* kell ide!»

És az hiszem, hogy igazat mondott! Mert hiszen saját magam tapasztalom, hogy a jóakarattal, a kitartással mily csodálatosan közreműködik az isteni kegyelem. Amióta ugyanis új állomásomat elfoglaltam, minden alkalmat megragadtam, hogy a gyakori szent áldozásra buzdítsam a hiveket és mondhatom számuk napról-napra növekedik!

Az iskolás gyermek *maguk* kértek föl, hogy engedjem őket minden második nap az Úr asztalához. Örömmel adtam meg a beleegyezést és azóta egy sem hiányzik közülök!

Egyedül a férfiaknak, a gazdáknak szivét nem birom meglágyitani. Pedig ezek is gyakran járnak gyónni és áldozni — de Nikodemusok; Pozsonyban, a külvárosi templomokban keresik föl az Urat! Ez nálunk már régi tradicio — de remélem, hogy a jó Isten segítségével ezen is változtatunk. Hiszen nem régen mondotta az egyik: «Hochwürden, es möchte wirklich schöner sein zu Hause kommuniziren, — aber wer soll's anfangen, wer soll der Erste sein!» Ez pedig már sokat jelent!

A gyakori szent áldozás elterjesztése tehát nem olyan nehéz, mint sokan gondolják. Lelkesedés, jóakarat kell csak ide, a többit elvégzi az isteni kegyelem. Miért van mégis, hogy oly kevés helyen virágzik a gyakori szent áldozás! Azért, mert valljuk be őszintén, sok helyen hiányzik a buzgó, állhatatos keresztény szellem, hiányzik a hivatásától és a meggyőződés erejétől áthatott szív, enélkül pedig a gyakori szent áldozást elterjeszteni nem lehet! *Ifj. Szabó János.*

BŰNBÁNÓ ÉNEKE

Zsongó habot szivem taván
Csitítsd le végre, Szűzanyám!
Mutassa tükre képedet,
Te tiszta hold az ég fölött.

Szárnyam letört... Koldus vagyok,
Zokogva porba roskadok:
Emelj, emelj föl engemet,
A mig a bűn el nem temet!

Engeszteléseddül fogadd
E szende kis virágokat!
Borús szemem harmatja mig
Ragyogva gyenge szálain...

E pár virág tied legyen,
Mint megtörött, hivő szivem!
Szálljon feléd szűz illata,
Miként szivem áhitata!

Szepessy László.

Nagybőjti gondolatok.

A keresztfa alatt.

OTT ÁLLOK magamban... az Isten végtelen szeretetének igézetében; lelkemet elfogja a könyörület s az imádás mély érzése, szemembe könny gyűl; lehajtanám fejemet, de a kereszt vonz, késztet, hogy nézzek rá: «rám néznek és sírnak...» — igéri.

Mit adtunk neked, Uram, neked, kit szeretnünk és imádnunk kellett volna. Eljöttél s barlangba szorultál; körülnéztél s Egyptomba futottál; álruhában járó, faragó ács voltál. Egyszer indultunk eléd pálmaágakkal s te sírtál; egyszer biztad magadat ránk s Barabbást választottuk; egyszer akartunk koszorút kötni neked s tövisből kötöttük; egy arczképedet vettük s az Ecce homo arcza maradt ránk; egyszer tünt föl, hogy anyád is van s a fájdalmas anya lett belőle; egyszer kértél inni s eczetet nyujtottunk. Oh ki hitte volna, hogy ez legyen köztünk sorsod, hogy ilyen legyen utad. S most függsz itt, mint megfagyott imádság, mint megkövült kiáltó szó. Kitárt karokkal, s nyilt ajakkal kiáltasz irgalomért. Sok helyen imádkoztál, ez az imád az örök «interpellatio» kiáltása. E végtelen nagy Isten bús haragjának éjjelében megfagyott ajkadon. Nagy szent az Úr, ki önfiának sem kegyelmezett!... Mily rémséges fölségben hirdeti ezt a kereszt. Emberek féljétek az Istent s szeressétek Krisztust; ő felétek is kiált, kiált a végkimerülésig; oh ha valamikor, hát ma halljátok meg szavát; esd, hogy kiméljétek s becsüljétek meg lelketeket.

Mélységesen meghat e meztelen alakon az az egyetlen dísz, a töviskoszorú. Kiindult, mint jegyes, mint hős, neki tehát koszorú kellett; ő küzdött a koszorúért s ezt kapta. Dicsőség s szeretet helyett az átok koszorújával koszorúzták... Mily átok a bűn, a pokol, a gyülölet átka. S ő ezt mind magára hárította, csakhogy minket ne sujtson. Winkelried magába döfött néhány ellenséges dárdát: Krisztus pedig koszorúba kötötte az egész világra szóló átkot, hogy kivigye. Töviskoszorú, pusztaságban élő csipkebokrunk, végtelenül édes és erős szeretet tüze lángol benned, serczeg, fölcsap... itt is hallom a szózatot: szent a föld, a hol állsz; vesd le lábaid sarúit! De mennyire szent. S ez a mi Mózesünk nem ellenzi népe megváltásának misszióját, hanem meghajtja töviskoszorús fejét az Isten szent akarata, az áldozat szent törvénye alatt. Csipkebokrunk vagy keresztrefeszített Úr Jézus, halványpirosak, édesek a rózsáid, szent sebeid, de a keresztfád ugyancsak tövises! Tövis is kell, szépség is kell, hogy a lélek kivirágozzék.

Jézus vérének áldása s ereje mély szent titok, «mysterium fidei». Megtörte szivét s kiontotta utolsó csepp vérét s «eltelt a ház a kenet illatával», eltelt vele az ég, a föld s kivált az egyház. Oltárán áll e szent vér Grálkelyhe! Csak egy cseppet Uram, csak egy cseppet! Ez a tüzes vér, ez a véres tűz kiéget mérget, kínt, bűnt, halált! Ez a harmatos csepp megtermékenyít örök tavaszt; ez az édes vér szomjat olt; homlokunkon királyi kenet, kitér neki a bosszú s öldöklés angyala. Ajkon isteni édesség és örök mosoly. Szívben hősök vére. Mi volnék nélküled édes isteni vér? Mi volna nemzetségem, ha nem te pezsegnél bennem s mily átok sötétednék rajtam, ha nem a te véred volna rajtam s testvéreimen? Mikor gyónni megyek, a vérben mosom meg lelkemet, mikor áldozom, ezt veszem s arczomon piroslik tüze.

Prohászka Ottokár.

Vágyódás Krisztus vére után.

A mindennapi áldozás és az anglikán unio.

ANGLIÁBAN a szent unio mellett mindinkább terjedő hangulatnak ékesen szóló tanubizonysága az a hódoló fölirat, melyet az anglikán lelkészeknek canterburyi szent Tamásról nevezett egyesületének 1908. évi közgyülése X. Pius pápához jubileuma alkalmából intézett. Az ékes latin nyelven szerzett fölirat magyar fordítása a következő: Szentséges Atya! Midőn Isten kegyességéből áldozópapságodnak ötvenedik esztendejét ünnepeled, az egész föld közös örömében legyen szabad némiképen nékünk is részünket kivennünk, kik a canterburyi és a yorki püspöki széknek vagyunk lelkészei és hivei. Örömmel emlékezünk vissza arra, hogy szivünknek mily érzelmével vettük hirül jelszavadat, melyet az Apostoli Szentszékre megválasztatva nyilvános gyülekezetben magad elé kitüztél és megfogadtál, hogy mindent ujjáalkotasz Krisztusban. Azon sok közül, a mit ezen szent fogadalmad megvalósítására különböző módokon és a legaggódóbb gondossággal végrehajtottál, elsősorban is *azt az egyet említjük, hogy apostoli buzgalommal törekedtél a legméltóságosabb Oltáriszentséget tényleg mindennapi kenyerünkké tenni, hogy így lelkünk napról-napra jobban és jobban megerősödjék.* Nem kevésbbé hálás köszönet illet Téged azért, Szentséges Atyánk, hogy a Szentirásnak isteni ihletését oly bátran megvédelmezted mindazok ellen, kik a szent könyveket csak az emberi észnek kiváló termékei közé sorolják. A miért a keresztények nagy sokaságával szivünk mélyéből mondunk Tenéked hálás köszönetet.

És bár a mult századoknak egyenetlenkedései azt eredményezték, hogy a Te testvéri közösségedből kiváltunk, mégis örömest ismerjük el a római Szentszéknek azon tekintélyét és azon jogait, melyet a keleti és

a nyugati egyházban a régi egyházatyák, kiknek tanítását úgy hit, mint erkölcs dolgában a mi testvéri gyülekezetünk régi idő óta mérvadónak tartja, néki mindig tulajdonítottak.



Szent Gergely pápa hithirdetőket küld az angyali kenyérrel az angol nép közé.

Tevéled közös Urunkat pedig mindig kérni fogjuk, hogy Téged mint legfőbb pásztort sok éven át tartson meg apostoli hivatalodban, hogy azt a művet, melyet oly méltóképen megkezdettél, szerencsésen be is fejezhesd, hogy Krisztusban minden ujjászülessék és egy akol legyen és egy pásztor! *Mac-Kay.*

A szabad Bulgáriában.

A gyakori áldozás apostolai.

Bulgária a szabadság levegőjét szívja, végleg lerázta a török jármot. Talán még vér fog ezért folyni a csatasikon és Ferdinánd czár a tirnovoi napok után keresztény seregét a félhold ellen fogja vezetni, de a szabadság vágya utat fog törni, ha kell a hullákon is. Sokan mondják, hogy a török járom tartja vissza Rómától az Oltáriszentség tűzhelyétől a Balkán népeit; ha a szabadság levegőjét szívják, idők folytán vissza fognak térni s ők is testvériesen fognak velünk osztózkodni az angyalok kenyerében. A bolgár királyságban már a gyakori áldozásnak is akadtak apostolai, kik már évek óta szítják a mennyei tüzet a szabadságszerető nép között. Bulgária a rózsák hazája; a bolgár paraszt rózsaszüreten rózsaolajt sajtol és ezzel járja be kelet városait. Immár Krisztus vérrózsái is nyiladoznak Bulgária rózsakertjeiben, a keresztény hittérítés lapjai sokban szomorú, de sokban csodálatos dolgot mondanak el nekünk arról az eucharisztikus forradalomról, a mely Jézus imádandó testéért való küzdelemben a lelkek szabadságát fogja kivivni.

Drinápolytól mintegy 40 kilométernyire fekszik *Mostratli kolostor*, közel Mustafa-Pasa-hoz. Azelőtt a sűrű erdőség ölén, mely Sakar hegy nyulványait fedte, valamelyik bejnek két gazdasági majorja volt; de ezek eltüntek s helyet engedtek egy kis bolgár falucskának, mely alig 50 házból áll — középen a monostorral, melyet Pantéleïmon hírneves szerzetes alapított. Első sorban ő róla akarok egyet s mást elmondani.

Ismeretes dolog, hogy az Oltáriszentség tisztelete és imádása teljesen kihalt a keleti szakadároknál. Ezek a szegény keresztények az év négy böjtjén hűségesen mennek áldozni a nélkül, hogy gyóntak volna. Papjaik miséznek, a kenyeret és bort az Úr testévé és vérévé átváltoztatják, de a szentmisén kívül nem ismerik az Oltáriszentséget, bezárják a kopottas szekrénykébe, imádásával nem gondolnak. Mégis az isteni kegyelem ilyen tudatlanság és nemtörődömség között is csodálatos dolgokat visz végbe. Néhány érdekes és eredeti részletet óhajtok elbeszélni.

A franczia forradalom idejében élt Drinápolyban egy egyszerű, kedves fiúcska, a ki olajbogyókat, szárított halat, sajtot árult kecskebőrből készült táskájában. A fiúnak Pantéleïmon görög neve volt, bár bolgár szülőktől származott, a Sakar hegy lábánál Soudjék bolgár faluban született. Persze, hol volt még akkor Bulgária? A templomok mindenütt görög szótól, énektől visszhangzottak. A kis Pantéleïmon bolgár volt, anélkül, hogy tudta volna, keresztény is volt, de alig tudott egyebet, mint a mire jól megtanították, t. i. keresztet vetni.

Közben rettenetes pestis ütött ki Drinápolyban. A lakosok százszámra haltak el, a városnegyedek elnéptelenedtek, az utczákon csak temetési meneteket lehetett látni; nemsokára nem maradt a nagy város utczáin más, mint a csatangoló sárga kutyák serege. A kis fiú reszketett a félelemtől, összeszedte földre hullott gyümölcsét, a véletlenre bizva magát, elmenekült és koldulta kenyerét és kereste a helyet, a hol az emberek még nem haltak meg.

Minden faluban kérdezte: Itt is halnak az emberek? És az igenlő válaszra messze futott onnan.

Sokan tréfálkoztak vele: Mindenütt halnak, te oktondi gyerek és te is meghalsz, mielőtt megtalálnád, a mit keressz.

Eközben egy szegény ember, oly egyszerű, mint Pantéleïmon maga, egy nap így szólt hozzá: «Itt az emberek mind meghalnak, de én azt hallottam, hogy Athos szent hegyén vannak szerzetesek, a kik nem halnak meg».

A gyermek azonnal indult az Athos hegyére a szerzetesekhez. Bejutott, megtetszett neki és ott maradt. Az volt hivatása, hogy szerzetessé legyen. Mivel nyilt esze volt s tele buzgósággal, csakhamar megtanult írni, olvasni, énekelni, a mit pedig a görög szerzetesek (kalugyerek) egy része csak úgy félig-meddig sajátít el. És mivel tiszta, ártatlan szivű volt, megtanulta, hogy kell keresni s megtalálni Istent az imádságban. Mintha csak neki mondta volna Jézus: «Boldogok a tiszta szivűek, mert ők meglátják az Istent».

Az athosi monostor szabályai bőven adtak alkalmat imádságra, áldozatra, a legbuzgóbb lelkek is kielégíttettek; de mégis volt egy dolog, a mi az új szerzetest bántotta: csak ritkán lehetett jelen a szentmisén; még ritkábban járulhatott a szent áldozáshoz. Tettleg a szent áldozást a szerzeteseknek csak minden 40-ik nap, kilenczszer egy évben engedték meg.

Azonban Pantéleïmon mintegy természetfölötti sugalatból érezte, hogy megtalálta az élet forrását. Valaha kereste ezt a helyet, a hol az emberek nem halnak meg és ime, most ott volt annak lábainál, a kiben van az élet, az ifjúság ereje, a ki megakadályozza a halált. Nem azt mondta-e Jézus: «A ki eszi az én testemet és issza az én véremet, élni fog örökké.

Pantéleïmon ettől kezdve gyakrabban jelenik meg az Úr asztalánál. Eleinte csodálkoznak, lassankint hire megy, az öregek megbotránkoznak, a figyelmessé lett elüljárók közbelépnek s megszüntetik ezt a visszaélést és vétséget a kolostor tiszteletreméltó szokásai ellen; a miséző pap megtagadja az áldoztatást. Végre is, miután Pantéleïmon nem javult, sőt jámbor csalással igyekezett kijátszani a rideg szabályt — elbocsátották a kolostorból.

Szerencsére van a szent-hegyen egy osztálya a szerzeteseknek, a mely nincs kötve bizonyos kolostorhoz. Mint remeték élnek s így nagyobb szabadsággal rendelkeznek, vándorolhatnak a félsziget egyik monostorától, kápolnájától a másikhoz.

Pantéleïmon ezeket utánozta és zarándokolt szakadatlanul összevissza egyik tengerparttól a másikig — keresve a helyet, a hol megáldozhassék. De persze okosan kellett megválasztania a monostort, a hol megállapodoti és ugyanazon helyet csak ritkábban kereshette föl, hogy a szineskedő görög barátok figyelmét nagyon magára ne vonja. Eleinte jól is ment a dolog, de később Pantéleïmonnak is tapasztalni kellett a közmondás igazságait: Addig jár a korsó a kútra, míg eltörik. A javíthatatlan gyakori áldozót végre is följelentették, megfigyelték, leleplezték és Athos szigetről elűzték.

Igy Pantéleïmon szerzetes ismét ki volt dobva a nagyvilágba, mint egykor gyermekkorában; most még inkább, mint valaha, vágyott a halhatatlanság tápláléka után, melyet a monostorban megismert és megszeretett. Fáradhatatlanul kereste föl a templomokat; midőn egy-egy ujabb helyre jött, a pap előtt ismételte alázatos kérelmét és sokszor nagyon is kellett ügyeskednie. Ott a falukon a papok nem miséznek csak vasárnap és ünnepnap. Hány pap van köztük, nagyobbára plébánosok, a kik csak havonkint, sőt még ritkábban lépnek az Oltárhoz. Olybá veszik a misét, mint valami temetést. Szegény emberek! A házasság lánczait viselik — ez az ő mentségük!

Vegyük hozzá ezen általános határozatokhoz a külső megjelenést és jellembeli fogyatkozásokat. Hosszú csapzott hajjal és szakállal nem tesznek valami jó benyomást. Emellett ingadozó, nyers, gyanakvó természetűek, mindenben az önérdeket, a hasznot keresik. Szegény Pantéleïmon, nem áldozhatott olyan gyakran, a mint óhajtotta, mert majdnem mindig drágábban kellett megvennie az élet kenyerét, mint a mindennapit.

— Dédo (így nevezik ott a papot) — szólt Pantéleïmon — nézze csak mily takaros papucsokat vettem a bazárban, fogadjunk, hogy illik az Ön lábára. És a papucs a pap lábára került s rajta is maradt.

— Dédo — szólt megint — ha tudná, mily finom kávét hoztam a tarsolyban, mily remekül fog illatozni a csészében. Próbálja csak meg. — És a doboz kávé ott maradt a pap asztalán.

Szivesen teljesítette a kántor, az iródeák, a tanító teendőit s így juthatott titokban a szentáldozáshoz.

Jézus nem azért van az Oltáriszentségben, hogy tőle féljünk, hanem hogy Őt szeressük. Nem azért, hogy bámuljuk, hanem hogy kövessük. *Eymard.*

A szentatyák csak a méltatlan áldozástól óvnak, de nem a gyakori áldozástól. *Colombière.*

Térdelj le Jézus lábaihoz és közel léssz az O szivéhez. *Lacordaire.*

MIATYÁNK

Milyen lázas ez az élet, .
Csupa harcz és tülekedés.
Nyugalomnak édes csöndje
Olyan ritka, olyan kevés.
Nagy ivén az életűtnak
Földiekért lófnak, futnak.
Feledve egy szebb világot...
Jöjjön el a te országod!

Önös érdek hajszol, űz itt
Milliókat egymás ellen.
Bús csalódás zokogása
Hallatszik a küzdelemben.
A nyomornak hideg árnya
Behuzódik a szobákba,
Hol a hit gyujtott világot...
Jöjjön el a te országod!

Hazugságok lármás szava
Hullámzik a levegőben.
Pusztulnak a kishitűek
Összeroskad az erőtlen.
Szeretett nem ég a szívben
Gyülöletté válik minden.
Nincsenek már ideálok...
Jöjjön el a te országod.

Hol a népek megismerik
Egymásban a testvérlelket.
Hol a koldus, hol a gazdag
Jól megférnek egymás mellett
S részt kivánnak mind a gondból...
Amely épit, soh'sem romból,
Az a boldog az az áldott:
Jöjjön el a te országod...

Szoburek Antal.

A Jóreménység fokánál.

ALFONZ, portugál hadvezér, Keletindia meghódítója, egyszer egész hajóhadával szörnyű veszélyben forgott Afrika déli csúcsán a Jóreménység fokánál. A vihartól fölkorbácsolt hullámok, mint a játszó gyermekek a labdát, ide-oda dobálták hajóit és borzalmas sírt készítettek serege számára, mélyebbet, mint a temetősirok mélysége. Mindnyájan imádkoztak, sírtak: «Uram, elveszünk, ha nem segítesz!» De a vihar csak tombolt tovább. Ekkor a nagy hadvezér karjaiba vette piczike gyermekét és az ég felé tartván, így esdekelt: «Isten! világok hatalmas Istene! tudom, hogy mi mindnyájan bűnösök vagyuk; de a gyenge kisded bizonyára ártatlan. Szabadíts ki minket a halál torkából ez iránt az ártatlan kisded iránt való szeretetből!» És ime, az alázatos imádság, az ártatlan gyermek föláldozása megengesztelte az Istent, a tenger Urát és a vihar elült, a hullámok elsimultak azonnal...

Ugyanezt teszi velünk naponkint páratlan módon a mi üdvözítő Jézusunk. Közeledjünk csak az oltárhoz ama pillanatban, midőn az Isten szolgája odalép! A gyertyák égnek, a nép imádkozik. Egyszerre csak abban az ünnepies pillanatban, mikor Úrfölmutatáshoz ér a pap, összeszedett lélekkel égre emeli szemeit, s mintha csak meg volnának terhelve a vállai, az oltárra könyököl. Néhány szót mond oly halkan, hogy a lábainál térdelő ministráns gyermek sem hallja; de e néhány szó hatalmas

kiáltásként hangzik föl a mennybe s rögtön reá mint a villám ott terem az Úr Jézus Krisztus teste az oltáron. Elhagyja királyi fönségét, a mennyei Jeruzsálem fényét és a kenyér szine alá száll; mintegy leteszi Istenségének a koronáját és az oltár keresztjén, a pap kezei között naponkint megujítja minden szentmisében, bár vérontás nélkül, de valósággal a kereszten végbevitt áldozatát és könnyeivel, vérével így kiált az egekbe: «Atyám! bocsáss meg nekik! Ha ők bűnösek is, én ártatlan vagyok, a te szerelmes Fiad!» S midőn az oltár Kálváriáján, a pap kezei között föláldozza önmagát mennyei Atyjának, eltörli bűneinket és irgalmat esd vérével népének. Hiszen, ha annak az ártatlan gyermeknek a föláldozása kiengesztelte a haragvó Istent és irgalmat esdett a bűnös atyának és seregének: vajjon megtagadhatná-e azt isteni Fiától, attól, a kiről így szólt az ég ragyogó fényében: «*Ez az én szerelmes Fiam, a kiben nekem kedvem tellett*»?!... Joggal mondja azért egyik kiváló iró: «Ha Krisztus naponkint föl nem áldozná magát oltárainkon, bűneinek a súlya alatt már rég összeroskadt volna a világ; de mivel szentséges vérének a szava millió és millió oltárról így kiált naponkint: Irgalmazz, Atyám, irgalmazz! mi élünk, élünk, de nem önmagunktól, hanem Jézus Krisztus által, a ki oltárainkon és szivünkben él!»... Azért ragaszkodjunk az Oltáriszentséghez életünk óczeánján a jóreménység fokához, itten él, itten ég érettünk Jézus, a mi egyedüli reménységünk.

Az Oltáriszentség evangéliuma.

A szomorúak megvigasztaltatnak. 1881. június hó 9-én meghalt Ségur franczia pap élete vége felé megvakult. Anyja és huga ápolták őt a legnagyobb gonddal. E gondoskodás enyhítette a szegény vak pap fájdalmát; de egy dolog miatt teljesen vigasztalhatatlan volt az abbé. Nem látogathatta meg tetszése szerinti időben az Úr Jézust a legméltóságosabb Oltáriszentségben. Nagy ügygyel-bajjal Rómába utazott, hogy személyesen kérje IX. Piustól azt a nagy kegyet, hogy házi kápolnájában tarthassa állandóan az Oltáriszentséget. A pápa tagadó választ adott, a mely a vak abbét nagyon lesujtotta. A jóságos pápa észrevette ezt s megengedte, hogy *ad consolationem vigasztalásul* őrizheti a Legszentebbet házi kápolnájában. Hazaérkezve szép tabernaculumot készíttetett e fölirással: *Ad Consolationem.* E jelmondatot ráírhatjuk összes templomainkra, hiszen az Úr Jézus velünk is jelen van az Oltáriszentségben lelkünk-testünk *vigasztalására.*

Engedjétek hozzám a kisdedeket. 1895. július hó elején közvetlen első szentmisém után látogatában voltam Wienben a währingi lazaristák-

nál. Egy nap épen a szentmiséhez készülök, rendezem a kelyhet. Egy 12 éves fiú lép hozzám s arra kért, vegyek a patenára egy kis ostyát is, mert a szentmise alatt, melynél ő szolgál majd, szent áldozáshoz akar járulni s a szent áldozást édes atyjáért akarja fölajánlani, a ki tegnap este meghalt. Megható buzgóság és fiúi kegyelet. Mennyire kárhoztatja e fiú példája a pogány korból megmaradt halotti lakomákat, a hol ételben és italban keresnek vigasztalást a gyászoló rokonok.

Vegyétek és egyétek: ez az én testem. Artemisia királyné kimondhatatlan módon szerette királyi férjét, Mausolust. Halála után férje holttestét megégettette, összeszedte a hamut s azt ételébe és italába keverte. El lehet róla mondani, hogy *a megevésig szerette férjét.*

Még nagyobb fokban teljesül e közmondás, a midőn az Úr Jézust vesszük magunkhoz a legméltóságosabb Oltáriszentségben.

«Im szent testével táplál, hogy ne ártson az örök halál!
Ennél többet ki adhatna. Nincs mód benne.»

Az Oltáriszentség és a társaság.

Az oltáriszentség minden szentségnek forrása és a hét szentség közül a házassággal leginkább rokon. *A keresztény házasságban teljességgel elválaszthatatlan a szentségi jellege a házassági köteléktől; mert a szentségi jelleg nem valami ráadás a házasságra, hanem maga a keresztény házasság, az a házasság szentsége.*

Hogy még világosabb legyen előttünk ez az igazság, vessük össze a házasság szentségét a legméltóságosabb Oltáriszentséggel! Mi az Oltáriszentség? Maga Jézus Krisztus, a kenyér szine alatt. Ez, természetesen, nem volt és nem is lehetett Krisztus Urunk előtt. Az Úr Jézus születése után sem volt Oltáriszentség, egészen az utolsó-vacsoráig. Kenyér is volt, bor is volt már ősrégi időtől, de Oltáriszentség nem volt. Az utolsó-vacsorán kötötte hozzá a kezébe vett kenyérnek és bornak a színéhez a maga csodálatos, de valóságos jelenlétét az Úr Jézus, mikor mindenható akaratával eltüntette annak a kenyérnek és bornak a lényegét, de megtartotta a kenyér és a bor színét, és a kenyér és bor szine alatt megjelenítette, jelenlevővé tette önmagát. És ugyanakkor azt is elrendelte, hogy szolgái, a fölszentelt áldozópapok az ő nevében és az ő hatalmával hozzák létre a világ végeztéig az Oltáriszentséget a szentmisében Úrfölmutatáskor. Az Oltáriszentségben tehát egészen valami ujat adott nekünk az Úr Jézus. Nem így a házasság szentségében. A házasság intézménye már Krisztus előtt is megvolt. Tudjuk, hogy Isten már ősszüleinknek az életszövetségében magalapította a házasság intézményét. Maga a házasság intézménye

Krisztus Urunk után is ugyanaz maradt, a mi azelőtt volt, Isten akarata szerint. De Krisztus Urunk magát azt a házassági életszövetséget szentségi méltóságra emelte az ő hiveire, a keresztényekre nézve, a mennyiben különös malasztot kapcsolt hozzá, hogy annak a segítségével olyan szent és bensőséges legyen hiveinek a házassági életszövetsége, mint a milyen szent és bensőséges Krisztusnak titokkalteljes frigye az ő Egyházával, a kath. Anyaszentegyházzal.

Csakis hiveire, vagyis a keresztényekre nézve tette szentséggé a házasságot az Úr Jézus, mert csak ők a tagjai Krisztus titokteljes testének, csak ők vannak beleojtva mint szőlővesszők Krisztusba a szőlőtőbe a keresztség szentségében nyert megszentelőmalaszt folytán, a mely természetfölötti életet öntött a lelkökbe, s így alkalmassá tette azt a szentségekben közölt malaszt, így a házasság szentségi malasztjának is a befogadására. De az érvényesen megkeresztelt emberekre nézve aztán kivétel nélkül szentséggé tette az érvényesen megkötött házasságot, úgy, hogy az mindig szentség, ha Isten előtt érvényes házasság, — ha pedig nem szentség, akkor nem is érvényes házasság Isten előtt. Keresztény hivek Isten előtt érvényes házasságot egyáltalán nem köthetnek a nélkül, hogy az egyúttal szentség is nem lenne. Krisztus Urunk az ő Isteni hatalmával végérvényesen és elválaszthatatlanul összekötötte ezt a kettőt: a keresztény házasság érvényességét és annak szentségi jellegét, a mit semmiféle teremtett hatalom el nem választhat egymástól, még a leghatalmasabb király, vagy állam hatalma sem. Maguk az érdekelt felek sem választhatják el. Ez nem esik szabad választásuk alá. Ha a keresztény férfi és nő komoly szándékkal, szabad elhatározásból, igazán, Isten előtt érvényesen akarnak házasságot kötni, érvényesen megkötik a házasságukat, érvényes lesz az Isten előtt, de egyúttal szentség is lesz. És ha gonosz, istentelen, hitetlen szándékkal ki akarnák zárni házasságukból annak a szentségi jellegét, akkor nem is lenne érvényes Isten előtt a házasságuk, mert Krisztus Urunk úgy rendelte, hogy csak az a keresztény házasság érvényes, a melyik szentség.

Megvilágosító hasonlatot mondok erre ismét az Oltáriszentségről. Ha az áldozópap komolyan át akarja változtatni Krisztus testévé és vérévé a kenyeret és a bort, mikor elmondja azok fölött Krisztusnak az igéit: tényleg meg is történik az átváltozás, igazán meg is jelenik a kenyér és a bor szine alatt Jézus Krisztus, valósággal létrejön az Oltáriszentség, és azontúl már, míg épségben van annak az átváltoztatott kenyérnek és bornak a szine, ha akarja, ha nem az áldozópap, biz az Oltáriszentség lesz, Krisztus, a kenyér és a bor szine alatt; de ha az áldozópap nem akarná, hogy megtörténjék az átváltozás, hanem csak külsőleg, de komoly akarat nélkül mondaná el az átváltoztatásra rendelt krisztusi igéket: akkor nem is történnék meg az átváltozás, nem jönne létre az Oltáriszentség

Igy van ez a házasság szentségénél is: a ki komolyan akar házasságot kötni, Krisztus rendelése szerint, érvényes házasságot köt, de szentség is az; ha pedig nem akar komolyan házasságot kötni, nem is lesz érvényes a házassága, de szentség sem lesz az. Valamint az érvényesen átváltoztatott kenyér romlatlan színéhez elválaszthatatlanul hozzá van kötve az Oltáriszentség, vagyis Krisztusnak jelenléte a kenyér szine alatt: úgy a keresztény hívek házasságának az érvényességéhez is elválaszthatatlanul hozzá van kötve annak a szentségi jellege, hogy t. i. az érvényes keresztény házasság egyúttal mindig szentség is.

Legvilágosabban mutatja azt az igazságot, hogy a keresztény házasságban egy és ugyanaz a házasságnak az életszövetségi és szentségi jellege, az a tény, hogy a nem-keresztény házastársak érvényes házassága nyomban szentséggé lesz, mihelyt azok megkeresztelkednek. Ha, teszem azt, egy zsidó férfi és zsidó nő Isten törvényének megfelelő, fölbonthatatlan életszövetségben él egymással, vagyis törvényes házaspár, és mint ilyenek elfogadják Krisztusnak hitét és megkeresztelkednek: abban a pillanatban, mikor a keresztség eltörölhetetlen jele beleigtatja őket Krisztusnak titokkalteljes testébe, a katholikus Egyházba, mint tagokat, házasságuk is jelképévé válik Krisztus szentséges frigyének az Egyházzal az Oltáriszentségben és a keresztség megszentelő malasztjával együtt a házasság szentségének malasztja is kiárad a lelkükre, hogy azzal közreműködve úgy tudják egymást szeretni, mint Krisztus az Egyházat és az Egyház Krisztust.

Szent Ulrik szakácsa.

Szent Ulrik Augsburg püspöke volt, abban az időben élt, a mikor magyar őseink nyilzáporban verekedtek a németekkel Augsburg falai alatt. Szent ember volt nagyon, de épen azért féltette is élete szentségét s folytonosan mások buzgó imáiba ajánlotta magát, hogy ők is segítsenek lekönyörögni néki a jó Isten irgalmát. Egy nap kiment a város melletti erdőbe s a kapunál a fölvonóhid oszlopánál egy szegény koldussal találkozott; szegény volt nagyon az istenadta, de azért jókedvvel türte sorsát. A koldus nagyon megörült a püspöknek, de a püspök is őneki, mert hát megint talált egy jóravaló embert, a kinek ártatlan imáját az Isten bizonyára meghallgatja. Mindjárt egyességre is léptek: a koldus három miatyánkot mond majd naponként a püspökért, szent Ulrik pedig az ő püspöki konyhájából ad néki ebédet. Igy is történt. A koldus becsülettel elvégezte a mindennapi három miatyánkot s a püspöknek is jól ment a dolga az Isten megsegítette őt a szegény ember imájára. Szent Ulrik nagyon boldog

volt. Hanem egyszerre mégis csak vége szakadt a boldogságának, kinok gyötörték, betegség, gondok mint a zümmögő méhraj vették őt körül. A püspöknek gyanuja támadt, hátha a szegeny ember nem imádkozott érette! El is ment hozzá és kérdőre vonta, hogy hányadán áll a dolog? Hát mi tagadás benne, a koldus bevallotta, hogy ő bizony nem mindig imádkozta el a mint megigérte; hol az egyik miatyánkot hagyta el, hol a másikat, néha meg mindahármat is, szóval egyet se mondott. De tudtul is adta ennek az okát: a szakács a ludas a dologban, mert ez fösvény ember nagyon, rosszmájú is hozzá s a szegény koldusnak bizony vagy nem adott semmit, vagy ha adott is, ez még a fél fogára se volt elég a jámbornak.

Szent Ulrik erre nagyon megharagudott. Magához hivatta a szakácsot, hogy feleljen a tettéért. Persze annak pörgött a nyelve, mint minden szakácsnak és végre is azt mondotta, hogy hiszen egy miatyánk nem is olyan nagy valami, ő azalatt legföljebb egy tojást tud megfőzni, egyébként pedig kár ebből a dologból olyan nagy patáliát csinálni. De a püspök jól odadörgött a nyelves szakácsnak, azután atyailag megintette őt és elküldte Rómába penitenciáért. Szőrzsákba öltöztették, szöges sarut tettek a lábaira, kötelet a derekára, fazekat az egyik kezébe, zarándokbotot a másikba s igy ment útnak gyalog. Rossz idő volt nagyon, eső csurgott le a nyakán s igy ért el Rómába. Itt is soká kellett vezekelnie, végre mégis beeresztették a pápához.

Megmutatta a pápának Szent Ulrik pecsétes levelét, azután a mint azt a gazdája néki megparancsolta, kérte szépen a szentatyát, mondaná meg hogy mennyit ér egy miatyánk? A pápa nem sokáig gondolkozott, hanem mindjárt odamondta a szakácsnak: Fiam, egy miatyánk annyit ér, mint egy aranytallér.

Jól van. A mi szakácsunk visszatért ezzel a felelettel Augsburg városába; beállít püspöki urához és elmondja a pápa izenetét. Hanem Szent Ulrik elkomorodott, nem volt ezzel a felelettel megelégedve. «Azt mondd meg fiam, hogy mekkora az a tallér, a melyik annyit ér, mint egy miatyánk?» Szegény szakács nagyon röstelte a dolgot, mert hát ezt elfelejtette a pápától megkérdezni. Nyakába vette ismét a világot s szomoruan ballagott Róma felé. A mint odaért, újra bekérezkedett a pápához. «Szentséges Atya, mondotta, bocsásson meg szegény bünösnek, hogy megint terhére vagyok egy kérdéssel, hanem a püspököm szeretné tudni, hogy mekkora az a tallér, a melyik annyit ér, mint egy miatyánk?» A pápa szivesen megadta a feleletet s azt mondotta: «Mondd meg fiam, az a tallér akkora, mint a földkerék».

A szakács nagyot ugrott örömében s vigan haza felé tartott. Diadallal mondotta el szent Ulriknak, hogy most már tud mindent: «A tallérnak, a

melyik annyit ér, mint egy miatyánk, akkorának kell lenni, mint a földkeréknek. Igy mondotta ezt a szentatya.» A püspök megint csak a fejét csóválta, nincs ez jól sehogysem. Harmadszor is utnak eresztette a szakácsot, hogy most már azt is kérdezze meg a pápától, hogy milyen vastag legyen az az aranytallér, a melyik annyit ér, mint egy miatyánk?» Szegény szakács, mit csináljon, ha már olyan ügyetlen volt, harmadszor is utnak indult és remegve, reszketve kérdezte a szentséges atyától azt, a mit az ő gazdája tudni akart. De a pápa szelid volt most is és ezt felelte: «Az a tallér, a melyik megér egy miatyánkot, olyan vastag legyen, mint a milyen messze van ég és föld.»

Ezzel azután szent Ulrik meg volt elégedve és másnap boldogan imádkozta szent miséjében az Úr imáját. A szakács is megtanulta, hogy a miatyánk kedves az Úr Jézus előtt.

Vigadj, Jeruzsálem.

A NAGYBŐJT negyedik vasárnapja laetare néven ismeretes. Nevét az aznapra rendelt szentmise bemenetének kezdőszavától nyerte, a mely magyar fordításban így hangzik: «Vigadj, Jeruzsálem és gyülekezzetek össze mindnyájan, kik őt szeretitek, örvendjetek vigassággal, kik szomorkodtatok; hogy örvendjetek és beteljetek az ő vigasztalása emlőjétől.» (Iz. 66.) Minő meglepő hangok ezek a bűnbánat komoly idejének kellő közepén! Örvendezzünk, vigadozzunk, holott mindinkább közeledik a nagy nap, a megváltás megrázó eseményének évfordulója. A templomokat betölti az orgona hangja, a mely a bőjtben különben mindig néma, sőt a lila szint is a rózsaszin váltja föl az egyházi ruhákon.

Megértjük azonban a bőjt negyedik vasárnapjának ezt az örvendetes jellegét, ha az evangéliumi szakaszt vesszük szemügyre, a mely a kenyérszaporítás csodáját, a legfölségesebb Oltáriszentség közvetlen előképét írja le, a melyet nyomon követett az örök élet kenyerének ünnepélyes megigérése. Nyilvánvaló eme szentírási részlet kijelöléséből Szentegyházunk bölcs eljárásának czélja, midőn a bűnbánat szomorú időszakának közepén jóságos anyaként vigasztalólag, biztatólag áll a vétkei fölött siránkozó gyermeke mellé.

A bűnök terhe nyomasztólag hat a lélekre, érzi tehetetlenségét, erőtlenségét a kisértések viharaival szemben, bánkódik az elkövetettek fölött és remeg, ha a jövőre, a jövőnek ismeretlen, de bizton beálló csábításaira gondol. A kétségbeesés tátongó örvényének szélén látja magát a vétkektől, az Istennek megbántásától irtózó szív, midőn azoktól szabadulni kiván, de képtelenségének tudata reményének szegi szárnyát. Ilyenné lesz könnyen

az emberi lélek állapota a mennyei manna ismerete nélkül s alig is lehet más, ha tisztában van kötelességével, a melylyel halhatatlanságának, örök czéljának tartozik. A bűntudat következtében beálló bűnbánatnak a javulás reményével kell egybekötve lennie. Eme reménynek leghathatósabb támogatója azonban az Eucharistiába, a minden kegyelmek kútfejébe vetett hit s annak bizodalmas élvezete.

Bánkódjál, de reménykedjél is; ontsad a bűneid fölött érzett szomorúságnak keserű könnyeit, de lásd meg, ismerd meg, szeresd meg az erőnek forrását is; érezd tehetetlenségedet, valld be gyengeségedet, de tartsd magadtól távol a kétségbeesés reménytelenségét, mert ha szived megtisztult, egyesülhetsz az örök Erővel! Ez a laetare-vasárnap jelentősége. Nyugvópont a bőjt közepén; a reménykedő vagyis az igaz keresztény bánat jut kifejezésre örvendetes jellege s helyzete által, melyet az egyházi évben elfoglal.

Ugyanezt a czélt jelöli meg az a szertartás is, a mely e napon megy végbe Rómában, t. i. az aranyrózsa szentelése. Szokásban van ugyanis ős idők óta, hogy a szentatya e napon egy művészileg alkotott aranyrózsát áld meg akképen, hogy a rózsát egy gyönyörű imádság elmondása közben balzsamolajjal és porrá tört pézsmával hinti meg; majd ünnepélyes menetben körülhordozza s végül egy fejedelmi személynek, rendesen nőnek, küldi ajándékba. Legjobban kifejezi ennek a rózsának jelentőségét s vele a laetare-vasárnap örvendetes jellegét az a könyörgés, melyet az Egyház e rózsa megáldásánál használ. A méltóságos erővel teljes nyelvezeten megszerkesztett imádság a következő: «Isten, kinek igéje és mindenhatósága által jött létre minden, kinek akarata igazgatja az összes teremtményeket, Te, ki hiveidnek öröme vagy és gyönyörűsége: mély áhitattal esedezünk felségedhez, hogy kegyességednek végtelen bősége szerint méltóztassál ezen jóillata és szépsége által kiváló rózsát, melyet lelki örömünk jeléül hordozunk, megszentelni és megáldani, hogy *a te hódoló néped megszabadulva a babyloni fogság igájából egyszülött fiadnak kegyelme által*, a ki Izrael népének gyönyörűsége és dicsősége, *már e földön ízlelje meg őszinte szívvel ama Jeruzsálem örömeit, a mely ott fönn vagyon és mindnyájunknak anyja.* És mivel Egyházad a te nevednek dicsőségére ezen jelkép alatt örvendez és vigadoz a mai napon, add meg neki, oh Uram, az igaz és tökéletes gyönyörűséget és tekintve áhítatát, bocsásd meg vétkeit, töltsd el hittel, boldogítsd kegyességeddel, oltalmazd irgalmasságoddal, semmisítsd meg az összes zavaró akadályokat, add meg a szükséges malasztokat, hogy a jócselekedetek érdemének következtében az egyesüljön vele ezen rózsának jóillata által, a ki Jesse gyökeréből eredve, lelki értelemben a mező virága s a völgy lilioma gyanánt dicsőíttetik, hogy vele az örök boldogságban minden szentekkel vég nélkül örvendezzen.»

E fönséges szavakhoz nincs mit hozzátenni. Az angyalok kenyeréről szólnak ezek. Befejezésül csak annyit jegyezzünk meg, hogy a mit az egyház a laetare-vasárnapon hirdet, az a hangulat, a reménykedő bűnbánat töltse be szivünket az egész egyházi tév, egész életünk folyamán. *Mészáros Aladár.*

ÉLETKÉPEK

Konfucius, a chinaiak vallásalapítója, öt éven át minisztere volt Lu fejedelemnek; jótékony befolyása a fejedelemre az ország erkölcsi és gazdasági föllendülését eredményezte. Nem csekély irigységgel és féltékenységgel tölté el e körülmény a szomszédos Thsi fejedelmet. «Ha Konfucius még tovább megmarad a kormány élén, — mondotta Thsi — úgy fejedelme hatalmas hódító leszen; akkor pedig az én országom, lévén szomszédos az övével, legelőször esik áldozatul hatalmának.» Azon törte tehát fejét, hogy miként volna lehetséges Lu fejedelmet tönkretenni Pokoli tervet eszelt ki; 80 táncosnőt, olyan színésznő-félét küldött neki ajándékul, ezenkívül diszes fogatokat. Azt gondolta magában a ravasz Thsi, hogy a küldött ajándék annyira lefoglalja majd Lu fejedelem idejét s erkölcsi erejét annyira megrontja, hogy nem igen marad majd ideje az ország jólétének előmozdításán fáradoznia. A számítás bevált; Lu hajótörést szenvedett erkölcseiben; puha, erőtlen, gyenge jelleművé vált enervált; a józanabb Konfuciust elbocsátá szolgálatából; az ország jóléte, hatalma alászállt.

E történetből is világosan áll előttünk, hogy a tiszta élet erőt, hatalmat, jellemszilárdságot, természetes jóságot kölcsönöz az embernek, míg a tiszta erkölcs hiánya úgyszólván minden rosszra képesít; a ki csak kissé is figyelemmel kiséri a bűnügyeket, csakhamar rájöhet arra a szomorú igazságra, hogy azok legnagyobbrészt a tiszta erkölcs hiányából származnak. Az ilyen ember dőzsöl, kicsapongó, nem azért, mert ennek az életmódnak szükségességét érzi, hanem azért, mert a tiszta szív hiánya folytán megtört akaratereje; ezért roppant magasfokú bene a készség minden tiltottra. Egyik bűn a másiknak forrása; azért nemcsak a rosszul nevelt, nemcsak a szülői gondozást és erkölcsi vezetést nélkülöző szerencsétlenek kerülnek szembe a büntető jog paragrafusaival, hanem — sajnos — sokszor az úgynevezett jobb házból valók is, kik bizonyára gondos nevelésben részesültek.

A jó Isten látta már öröktől fogva, hogy az a szív mennyi bajnak lehet okozója. Azért már jó eleve a maga számára kérte a szivet. «Fili, da mihi cor tuum». Gyermekem, add nekem szivedet! És a szentségi

Jézus sem elégszik meg oly imádókkal, oly áldozókkal, kiknek szive távol van tőle. Egész szivet követel mindenkitől, osztatlant. Ez nem zárja ki a felebaráti, a hitvesi, a szülői s gyermeki szeretetet; ellenkezőleg, azt inkább nemesbíti s érdemszeretőbbé teszi; ez növeli boldogságukat, átérzik, hogy csak Isten lehet a boldogság kizárólagos kútforrása. Ezért tudnak ily lelkek szivük mélyéből felsóhajtani: Deus meus et omnia! Istenem és mindenem! Vilescit mihi mundus! Hitványosság előttem ez a sáros föld, megvetem élveit! Hát kérem, az ilyen jellemek nem is félnek holmi leleplezésektől, az ilyenek nem is bomladoznak olyan rothadandó «ideál»-ok láttára, az ilyenek nem is szaladnak földi «angyalok» után s azok kegyét nem is óhajtják kinyerni holmi feltünő figyelmességek által, azok ismeretségét nem is hajhászszák. Vilescit mihi mundus — ez a jelszavuk; nekik Isten kell, ők nem akarnak képmutatók lenni! Nekik Isten szeretete spiritus et vita, szellem és élet; ezért van is bennünk szellem, mely éltet, lelkesít, hevít, áldozatra késztet. Az ilyenek képesek is áldozatot hozni; meghozzák a legnemesebb, a legszebb áldozatot, a szív áldozatját. A kiben nincs meg e szellem, azok szeretnék ugyan birni az istent, de szivük bálványát is, melyet keresnek, melylyel ébrednek, melynek képe ott van elméjükben folytonosan. Ily módon boldogság nem jut osztályrészül az emberi szívnek, azért az ilyenek nyugtalanok, izgatottak, bánatosak, világfájdalommal telvék! Mennyire helyesen itéli meg az ilyeneket szent Jakab apostol, midőn így szól: «Honnét vannak a háborgások... tiköztetek? Nem innét-e? a ti kivánságaitokból, melyek harczolnak tagjaitokban?»

Ezért vigyázzunk! «Mindnyájunkat érhet baleset», mondják a mentők.

A tiszta szív egyik biztositékának kell tekintenünk a veszélyes ismerkedéseket, a melyekről helyesen jegyzi meg egyik kiváló művelője az aszketikus irodalomnak, midőn így ír: «Minden ismerkedés olyanok közt, kik egymással rövidesen házasságra nem léphetnek, tiltott, erkölcstelen viszony». Sajnos, manapság a közvélemény nem itél e tekintetben valami gyengéd lelkiismerettel; innen van, hogy az ú. n. «házibarátok» világukat élik; a tisztalelkű és szivű ember modorukból, társalgásukból, szemükből kiolvassa, hogy az ilyen barátságnak forrása és kapcsa nem más, mint a szenvedély, a nemi ösztön, a mely egyelőre megelégszik azzal is, ha szemtől-szembe láthatja bűzhödt szeretetének tárgyát s vele enyeleghet, benne gyönyörködhetik s neki ajándékaival kedveskedhetik. Ez is ápolása annak a szivbeli viszonynak, melyről a világ nem tud, de tud Jézus! Szabadjon még, kedves olvasóm, szent Bernátnak szavait idéznem, ki azt mondotta: «Ha kétnembeli egyén egymást (állandóan és bizalmasan) kedvteléssel nézegeti s mégsem támad bűn bennük, ez nagyobb csoda, mintha egy halott új életre kellne». Oh, a ki méltóképp, tiszta szivbe veszi az Úr szent testét, annak az angyali erényt illetőleg tisztultabb fogalmai

lesznek, nem mint a világnak, mely csak a nagy dolgot, a nagy tévedést veszi bűnnek. Nem hiába mondotta az Úr: Qui potest capere, capiat; vagyis a ki képes felfogni, hát az érte megy; tudta az Úr, hogy sokan nem tudják felérteni az angyali erény mibenlétét, terjedelmét; nem kell aggályoskodnunk, de nem is kell tág lelkiismeretűnek lennünk. Az Eucharistia, a szentségi Jézus megtanít majd, hogy helyes fogalommal birhassunk e fontos erényt illetőleg.

Jól mondotta egy világi úr: «Az Eucharistia körül minden megtisztul!» Azért hát menjünk Hozzá s kérjük: Cor mundum crea in me... Tiszta szivet alakíts bennem! *Tichy Sándor C. M.*

Az imádkozó bosnyák.

TÚL A DRINÁN; túl a Narentán szegényes templomok emelkednek az égnek hófehér tetővel, hófehér tornyokkal: olyan egyszerű minden a vadregényes Boszniában. A bosnyák imája is egyszerű, de szívből jön az, az Isten szivéből. A katholikus bosnyák legjobban a szent misén tud imádkozni. Menjünk csak be egy ilyen vályogból vetett fehér templomba. Az áhitatos bosnyák kiteríti szépen piros kendőjét a földre és oda letérdelve, figyelmesen hallgatja a szentmisét. Tudnivaló ugyanis, hogy a boszniai templomokban nincsenek sem padok, sem székek, mert ezt az ájtatos bosnyák vagy herczegócz profán dolognak tartja. Hanem folytassuk. Tehát megkezdődött a szentmise: A bosnyák a pappal együtt mondja a lépcsőimát és bűnbocsánatot gerjeszt szivében. A mikor a pap föllép az oltárhoz és az ereklyét megcsókolja, a bosnyák is meghajtja fejét és megcsókolja a földet. Evangéliumkor feláll, újra letérdel kendőjére és figyel tovább a szentmisére. A pappal együtt ő is kiterjeszti kezeit, s minden oltárcsókolásnál ő is újra megcsókolja a földet. Az Úrfelmutatásnál kezeit fölemeli, tenyerét az oltár felé fordítja s mélységes áhitattal tekint a szentostyára, miközben ezt susogja: «Jézusom, édes Jézusom!» Erre azután egészen a földre borul s fejét addig tartja a földön, míg a pap a szent kelyhet föl nem emeli. A mint ez néhány pillanat mulva megtörténik, az előbbi jelenet ismétlődik s a bosnyák szemei a kelyhen is hasonló áhitattal csüngenek s kezeit esedezve terjeszti ki a megváltó szent vér felé. Kit ne hatna meg ez a jelenet! Hozzá, ha nem is egy ember teszi, hanem az egész község, mely a templomba a legszentebb áldozatra egybegyült. Száz meg száz kar emelkedik fel ilyenkor az égbe, a szülők gyermekeiket tartják fel ilyenkor a magasba, s így kérnek áldást az Úrfelmutatás pillanatában az Úr Istentől, a ki a hegyben, völgyben gazdag Boszniát virágos kedvében teremtette.

KRÓNIKA

Fordítsd arczodat Kába felé. A szent Alkoránnak eme parancsával foglalkozva, Kunoss Ignácz rájött valamire. Rájött ugyanis arra, hogy Budapesten van mindenféle épület, a minek egy világvárosban illik lennie, csak még egy nincsen: mecset. Megsajnálkozott a lelke azokon az igazhivő muzulmánokon, a kik Budára zarándokolnak Gül-Baba sírjához, s szegényeknek még csak egy mecsetjük sincs, a hol naponként ötször imádkozhatnának s a honnan a müezzin kikiáltaná nekik, hogy: Nincsen Isten, csak Allah és az ő prófétája Mohamed! Kunoss Ignácz egész természetesnek találja, hogy miután Ós-Budavárában a mohamedán erkölcsöket plántáltuk át, hogy most már hitünkben is igazhivő muzulmánok legyünk. Hogy a szegény gyaurnak sincsen Budapesten elég temploma, azzal derék hazánkfia nem törődik, ő csak egy kedvencz ideájával lépett a publikum elé. Mivel azonban Rabbi Akiba szerint semmi sem új az ég alatt, ne tessék gondolni, hogy ez az idea is úgy ugrott ki Kunoss Ignácz agyából, mint Minerva Jupiter fejéből. Az egész nem az ő szüleménye: a gyermeknek máshol van hazája. Eltekintve attól, hogy a bécsiek is szeretnének a Szent István templom szomszédságában egy mecsetet felállítani, az egész dolog franczia pikantéria. Mert szent igaz, hogy Franczíaország a czivilizáczió élén halad azon bölcs mondás szerint: La France marche à la tête de la civilisation, a mit azonban úgy is lehet érteni kérem, hogy Franczíaország a czivilizáczió fején tánczol. Mint például most. Kirabolta a templomokat, meggyalázta az Oltáriszentséget, sutba dobta a polgári szabadságokat, s a legnagyobb őrjöngés közepette megbénította a vallásos életet, minden czivilizáczió fáklyavivőjét. S miután a dicsőség nemzete a czivilizácziót ekképen agyonbunkózta, mostan kankántánczot jár annak a fején. A dicsőség opiumától elkábulva, a szent Kába felé fordítják arczukat. Tudniillik ők: Clemenceau, Briand, Combes et *Comp.* Jézus vallását feladták s mohamedánok lesznek. Történik pedig ez ugyanazon a földön, a hol Szent Lajos, a franczíák legnagyobb királya küzdött a mohamedán hatalom ellen és a franczia nemzet nagyságának alapját megvetette; a ki az első gótikus templomot a Sainte-Chapelle-t építette az egyház legnagyobb kincsének az Oltáriszentségnek és Krisztus töviskoronájának őrizetére; a ki úgy imádta az Oltáriszentséget, hogy ez a mohamedánokat is rettegésbe ejtette, s látva, hogy egy szentelt ostya mily nagy kincs, azt kérték IX. Lajosért egy csatában váltságdíjul. Tehát épen itt vagyunk Afrikában, a hol ez történt. Algériában vagyunk, melyet egy olyan katona hódított meg, mint Bugeaud, a ki masirozás közben is meggyónt, ha szükségét érezte és megáldoztatta katonáit. Hjah, csakhogy az még abban a szép korban volt, mikor sza-

badság, testvériség és egyenlőség s több ily gyerekmese uralkodott. Hogy a liberté s fraternité már régen nem léteznek Franciaországban, azt mindenki tudja, hogy az égalitét hogyan állítják feje tetejére, arról az algiri állapotok tudnak regélni.

A katholikus s protestáns vallás ma egyszerüen csak türt vallás, alávetve ezerféle piszkálódásnak s boszantó formaságoknak, egyedül a mohamedán vallás sütkérezik a hivatalos kegyekben s a mint látszik, egyedül ő az állam által elismert, tisztelt s védett vallás.

A franczia gyarmatosoknak Algirban már régóta megszünt a kormány templomokat épiteni, de egyre épiti a legfényesebb mecseteket és medreszeket a mohamedánok részére, melyeket aztán nagy ünnepségekkel avat föl.

Négy év előtt az adófizetők pénzén Aumaleban egy szép mecsetet épitett, melynek felavatásán az egész hivatalos Algir a legnagyobb fénynyel képviselve volt.

A medreszek vagy médérsak valóságos muzulmán szemináriumok, a hol a növendékek a koránt és az Izlam jogi s mondhatnám theologiai könyveit tanulják.

Mind a három tartományban voltak ilyen öreg medreszek, de a kormány nem tartotta őket elég méltóknak Mohammed vallása fenségéhez és egészen újakat épittetett Algirban, Konstantineben és Tlemcenben. És ez ugyanakkor történt, midőn a központi kormány a katholikus szemináriumok becsukatásához készült.

Érdemes megemlékezni a mekkai zarándoklatokról is. A helyett, hogy ezen zarándoklatokat, a melyek az arab sovinizmust mindig ujra feltüzelik s a győző ellen a gyülöletet folyton szitják, szigoruan ellenőriznék, az algiri hatóságok épen ellenkezőleg bátorítanak reájuk s a mennyire csak telik tőlük, támogatásban részesitik.

A vegyes lakosságú községek elüljárósága, a polgármesterek meg vannak bizva, hogy a résztvevőket feljegyezzék s a kormányzóval közöljék. A prefektusok, az algiri prefektussal élükön meglátogatják a zarándokokat szállító hajókat, hogy meggyőződést szerezzenek, vajjon az arab zarándokoknak meg van-e a hajón a kellő kényelmök s az egészségi szabályok szemmel vannak-e tartva. A hajóvállalatoknak el van rendelve, hogy elegendő víz legyen a hajón, hogy az ájtatos utazóknak mindig meg legyen a szükséges vízmennyiségük a hajózás tartama alatt rituális mosakodásuk elvégzésére...

Ugyanekkor azonban a főváros kormánya azzal fenyegetőzik, hogy Lourdesot elzáratja a katholikus zarándoklatok elől s csak kedvező alkalomra les, hogy gyáva, szolgai többségével a Sacré-Coeur konfiskációjának törvényjavaslatát megszavaztassa.

Kukorékol a gall kakas s szavára visszhang: épitsünk mecsetet a Szent Gellért ormain. *E.*

⊙ **Igaz-e, hogy a bécsi irgalmas barátok a zsinagógában imádkoztak?** Tetszenek még emlékezni néhai Pichler Győzőre? Ő volt az, a kinek mondotta Kossuth Lajos: «Pichler fiam, vigyázz Magyarországra!» A modernisták is valami ilyesféle nagyzásban szenvelegtek. Főlapjuk: «Das Zwanzigste Jahrhundert» ugyanis birni vélte Jézus Krisztus végrendeletét, mely szerint nékie kell vigyáznia az anyaszentegyházra. Miután azonban a lap szerencsére megbukott, az anyaszentegyház őrizetét a Wartburg czimű lap vette át. Ez a bajor lap a «Zwanzigste Jahrhundert» mult évi 50-ik száma nyomán ez év január 1-én kelt legelső számában nagy lármát csapott a miatt, hogy a betegápoló irgalmasrendiek azon a czimen, mert nekik egy elhunyt izraelita félmillió koronát hagyományozott, küldöttséget küldtek a rend kebeléből az örökhagyó halálának évfordulóján a zsidó templomba és ott az előírt zsidó imádkozásban résztvettek. A megbukott modernista reformkatholikus lap és utána a Wartburg itt eretnekség esetét látja fönnforogni és leczkét ad a pápának, hogy ő, «a ki oly buzgón üldözi az eretnekséget», miért nem lép közbe? Uraim! a modernisták ezen kirohanása hamisságon, a tény elferdítésén alapszik és merő hazugság.

A tényállás valóság szerint az, hogy Donato Taussig vagyonos zsidó, 1907 október 16-án itt Bécsben elhalálozott és végrendeletében sok jótékonyczélú hagyomány között hagyott a bécsi irgalmasok kórházának (megjegyzendő, hogy a kórház Bécs II. kerületében a Leopoldstadtban van a Taborstrassen, s a kerületben 80.000 zsidó lakik; ez az alapítvány magyarázata) is 200.000 koronás alapítványt azzal a kikötéssel, hogy halálának évfordulóján az örökségben részes intézetek magukat az izraelita templomi emlékünnepen magukat képviseltessék. A bécsi irgalmasrendiek ezen kikötésnek eleget tettek és képviseltették magukat. Képviselőjük október 18-án megjelent a zsinagógában, nem hogy a zsidó imádságban résztvegyen, hanem hogy az irgalmas rendiek ama jótevője iránt, az ő kívánsága szerint való formában, háláját és polgári tiszteletét kifejezze. Sapienti sat. *R.*

A törvény védelme.

A győri esetre. A haldoklók szentségét vivő pap bántalmazása az utczán a Btk. 192. §-ába ütköző vétséget képez. (M. kir. Kuria 1891. évi 4373. sz.)

***

Az orsz. eucharisztikus körmenetre. Egyházi körmenetek szintén vallási szertartást képezvén, következőleg az a hely, melyen a körmenet átvonul, abban az időben a vallási szertartásra rendelt helynek jellegét ölti magára. A ki tehát ily alkalommal az ájtatoskodó hiveket istenkáromlásaival megbotránkoztatja, vallás elleni vétséget követ el. (M. kir. Kuria 5855/1885. sz. döntv.)

Röptében a nagyvilág körül.

A lagunák városából. A pápai jubileum alkalmából a velenczeiek egy arany trónt küldtek a pápának. Beszédközben fölelevenítették a multnak édes emlékeit, így a lagunák városában tartott eucharisztikus kongresszust is. Dicsően uralkodó Pius pápa, szentséges Atyánk, mikor velenczei patriarcha volt, eucharisztikus kongresszust hivott össze Velenczébe. Fájt nemes szivének, hogy az Oltáriszentségben rejlő Istenség szent felségét oly gyakran és oly rútul meggyalázzák. Akkortájban különösen Olasz- és Franciaországban fordultak elő ily gyalázatos vétkek, melyekkel Jézus legszentebb Szivét oly mélyen megsértették.

Gyönyörű, remek irályú felszólítására a patriarchának 4 biboros főpap, 5 érsek, 23 püspök, 3 apát, a nemesség szine-java nagy számban előkelők, hivatalnokok és a nép megszámlálhatatlan sokasága jelent meg erre a gyűlésre és az eucharisztikus körmenetre . . . gyönyörű volt! . . .

De mi volt az, a mi Jézus Szivének nagy örömére szolgált? 500 szegényt vendégeltek meg aznap, 1000 lirát osztottak ki 100 özvegy között, 1000 lirát a többi szegényeknek adtak, 500 lirát a szent Vincze-egylet szegényeinek . . . «Mert éhes voltam és tápláltatok engem, jöjjetek atyám áldottai!»

Ez az igazi szocializmus! !

Választások Angliában. Szent meggyőződésünk volt mindig és sohsem szüntünk meg hirdetni, hogy az Oltáriszentség zászló és jelszó, melyet a közélet küzdelmeibe is bele kell vinnünk. Így tettek Izrael fiai a frigyszekrénynyel. Így tesz a világhódító Britannia katholikus polgársága is. Nemrégiben a következő felhivás jelent meg:

«A választás alkalmából figyelmeztetjük a katholikus választókat, hogy hatalmukat használják föl elveik megvédésére. Iskoláink ebben a pillanatban közvetlen veszélyben forognak. Mindenki gondolja meg, hogy szavazatával a katholikus iskolák fentartását segíti elő. Ez alkalommal továbbá ünnepélyesen tiltakozunk a kormány ama eljárása ellen, hogy az Oltáriszentség nyilvános körülhordozását betiltotta. Ezt mi vallásunk legszentebb mystériumain ejtett durva sérelemnek tekintjük.»

A fölhivásnak meg is volt a maga eredménye: a lefolyt pótválasztáson *Renwicket* választották meg. Általában azt hiszik, hogy a kormány eljárásával a katholikusokkal szemben mintegy két millió választót veszített.

Túl a csatornán. *Bourne* westminsteri érsek vezetése mellett körülbelül ezertagú zarándokcsapat mutatta be hódolatát a Szentatyának. Ez alkalommal Őszentsége rámutatott arra a nagyfontosságú dologra, a melynek tanuja a Londonban fényes eredménynyel lefolyt eucharisztikus kongresszus volt, hogy tudniillik az angol katholikusok annyi ellenséges irányzat között is mily mélyen megőrizték hitüket. Azután a transsubstantiatio nagy mysteriumáról beszélt és gyönyörű hasonlattal hivta föl az anglikánusok figyelmét az egyházba való belépésre. «A kenyér, úgymond, melyet az oltárnál használunk, apró buzaszemekből készült s a bor ezernyi szőlőszemből; a mint ez a pap imája által átváltozik Krisztus testévé, épúgy óhajtanám, hogy az én imám segítené elszakadt honfitársaitok ezreit arra, hogy az Egyház testévé legyenek és a pápa főnsége alatt szolgálják az egyházat és dicsérjék az Urat!»

Budapest-Kertváros. A rózsafüzérkirályné temploma. A fővárosnak a Zugló felé eső részét Budapest-Kertvárosnak hívják, mert ez az egész városrész megmarad hatalmas villatelepnek, mely szépségben túl fog tenni a mellette levő pesti Csikágón és más nagy kulturális czentrumok kertvárosain. A főváros katholikus közönsége azt akarja, hogy ez a kertváros Isten kertje legyen. Két templom is épül e helyen, egy a Zuglóban Páduai szent Antal tiszteletére (mostan egy gazdagabb paraszthéznak egy tágasabb helyisége van kápolnává átalakítva), a másik pedig a Thökölyúton levő rózsafüzérkirályné temploma, melynek helyén most egy kisegítő templom, egy Nothkirche áll. A rózsafüzérkirályné templomépítő egyesület, mint mult számunkban említettük, gróf Cziráky Erzsébet és Giesswein Sándor elnöklete alatt gyűlést tartott, melyen *Dunarich Károly* a Szent Domonkos-rendi ház priorja szólott ezután lelkes szavakkal a templomépítés szükségességéről. Reámutatott amaz örvendetes jelenségre, hogy Budapesten is mennyire kívánkoznak több templom után. A vallásos lélek, de maga a vallás is otthont keres a templomban s a templomnak kimondhatatlan sok jó hatása van a vallásos lelkület fentartására. Látjuk, hogy például a Los von Rom-mozgalom vezetői is, mindenütt, a hol csak néhány hivőt szereztek, már templomot építtetnek számukra. Hogy pedig az épitendő templom mennyire jó helyen van, semmi sem bizonyítja jobban, mint hogy a mult évben 25 ezren áldoztak a kápolnában. Végül Dunarich prior utalt arra, hogy az összegyült 50 ezer koronát épen nem szabad kicsinyelni, mert már a telek is megvan, igaz, hogy még nincs minden részlet kifizetve, de mindez elég biztató jel arra, hogy a fokozódó buzgalom és adakozás mellett a templom építése nem sokáig fog késni. A gyűlés egy helyi bizottságot szervezett, hogy a templom megalkotásán annál eredményesebben munkálkodjék.

Bosznia annexioja. (A Budapesti Központi Oltáregyesület levéltárából.) Bosznia annexiója után alkalmasnak találjuk közölni azt a levelet, melyet egy boszniai szerzetes 1861-ben Wenzl Gusztávnak a közismert egyetemi tanárnak írt s mely a következőképen hangzik:

Nagyságos Uram! Oršolič Fülöp atya, ki néhány évvel ezelőtt mint

rendi növendékünk a budapesti egyetemen folytatta theologiai tanulmányait, értesített engem arról, hogy mily bőkezűséggel és szeretettel karolja fel a pesti Oltáregyesület a szegény templomokat, s mint látja el azokat a szükséges egyházi öltönyökkel és szent edényekkel. Egyszersmind arról is értesített, hogy Nagyságod az említett egyesületnek tagja és a legnagyobb odaadással működik közre, hogy a szűkölködő templomok kellőképen felruháztassanak. Igaz, hogy a tolissai plébánia dicső hazájuk Magyarország határain kívül fekszik, mindannak daczára, mivel a szeretet nem ismer határokat, bizom és remélem, hogy ez a szegény plébánia, mely itten Boszniában az ozmán járom alatt nyög, egy nagylelkű férfiú közbenjárása folytán meg fogja kapni mindazon tárgyakat, melyeket a Pesten létező Oltáregyesülethez beadott kérvényemben jelezni bátor voltam. Nagyságodnak kezeibe ajánlottan maradok alázatos szolgája Nedič Márton, tolissai plébános.

A Központi Oltáregyesület levéltárában több ily levél található, mely azt mutatja, hogy ez az egyesület nemcsak hitbuzgalmi és charitativ tevékenységet fejtett ki, hanem kulturális czélokat is szolgált s még mielőtt a stoláczi napokon a magyar bakák vére öntözte a bosnyák földet, Krisztus vére már megöntözte azt és az Oltáriszentség szeretetében lelkileg összeforrasztotta édes hazánkkal.

Köln. *A XX. nemzetközi eucharisztikus kongresszus* a szent Kölnben, a Rajna partján fog az 1909. év szeptember 4—8-ig megtartatni. A hatalmas kölni dómban fog a katholiczizmus képviselete összegyülni, hogy tanúságot tegyen a legméltóságosabb Oltáriszentség mellett. Köln a templomok városa, ez adja meg külső arculatát, igazi eucharisztikus város, hozzá csak Róma fogható. A mellett a legmodernebb város, melynek több, mint félmillió lakosa Nyugat-Európa kereskedelmét tartja kezében. Hatalmas pályaudvara, mely a dóm mellett van közvetlen a Rajna partján, nagyságban csak a frankfurtihoz, szépségben a drezdaihoz mérhető. Január 12-én a nagy papnevelő intézetben előkészítő értekezlet volt Fischer bibornok érzek elnöklete alatt. Jelen volt az egész főkáptalan s az érseki város számos egyházi és világi előkelősége. Az értekezletnek eredménye az előkészítő bizottság megalakulása. Az elnöklő kardinális rámutatott az eucharisztikus kongresszusok eredetére, czéljukra, munkásságukra és a programmra, a melynek megvalósítása érdekében valamennyi eddigi kongresszus tett valami nevezetes dolgot. A kölni kongresszus előkészítő bizottságának 150 tagja van; a bizottság szakosztályokra oszlik; tb. elnök maga a bibornok-érsek, társelnökök Müller segéd-püspök és Berlage nagyprépost. A bizottság hét osztályra oszlik: levelezés, pénzügy, liturgia, díszítés, elszállásolás, sajtó, szónoklatok. Minden osztály élére a kölni dómnak egy-egy kanonokja került.

Harcz az Oltáriszentségért Elszász-Lotharingiában. Hogy az elszász-lotharingiai katholikusok micsoda támadásoknak vannak kitéve az ottani uralkodó protestánsok részéről, azt érdekes módon beszéli el a német katholikusok vezérlapjának, a «Germaniá»-nak egyik száma. A mikor annak idején Franczia ország a szentszékkel konkordatumot kötött, ennek értelmében egyes ünnepek töröltettek, másik pedig a legközelebbi vasárnapra tétettek át. Ez utóbbiak közé tartozik az Úrnap is. Ez az intézmény akkor is életben maradt, a mikor Elszász-Lotharingia német kézre került. A metzi katholikusok mindig nagy fénynyel és ünnepélyes körmenettel ünnepelték meg az Úrnapot az utána következő vasárnapon, mígnem 1874-ben a birodalmi kormány egy régi franczia törvénynyel állt elő, a mely szerint olyan városokban, a hol protestáns konzisztorium van, a katholikusok nyilvános körmenetet nem tarthatnak. A rendelet mindenütt rossz vért szült a katholikusok között, de a protestánsok azért és ragaszkodtak hozzá és így azóta a metzi katholikusoknak csakis a székesegyházon belül tarthatták az úrnapi körmenetet. Kevéssel ezelőtt a katholikus iskolásgyermekeknek szünetet adtak Úrnapkor, az utóbbi időben azonban ezt sem engedik meg. Ép így a katonaságnál is megszüntették a mult évben azt a kedvezményt, hogy a tulajdonképeni Úrnapkor tábori misét hallgassanak s ünnepélyes körmenetben vehessenek részt a csapatokban nagy számmal lévő katholikus katonák. S mindezt csak azért, mert a katholikus körmenet megbotránkoztatja a protestánsok szemét. Metz városában volt két évvel ezelőtt a XVIII. nemzetközi eucharisztikus kongresszus s annak fényes sikerű demonstrácziójáf még most is fájlalják a protestánsok. A szentségimádó egyesületek akczióba léptek, hogy az 1909. évben az Úrnapi körmenet zavartalan legyen.

A viterboi szent. Rómától északnyugatra a Villa Lante bájos paradicsomától öt kilométernyire fekszik a Monte Cimino hegy oldalán a festőiesen szép Viterbo. Közel hozzá van a Madonna della Quercia búcsújáróhely szép templommal, mely azonban nem mulja felül Viterbonak XII. századbeli román templomát, a San Lorenzo bazilikát. A városnak sok nevezetessége van, pápai síremlékek, a velenczei Piombonak Pictája, a 20.000 lakosnak műipara, de mindezek mellett évek óta másról sem beszélnek Viterboban, mint a hires viterboi szentről. Különböző hirek szerint Viterbo városában egy szent él, a ki negyvenhat év óta beteg. Már IX. Pius pápa szentnek tisztelte s ad personam búcsúkat engedélyezett neki. A szent több csodát is művelt. A viterboi püspök minden második nap misét mond szobájában s mise alatt a püspök kezéből fogadja a szentséget. Szentséget is őriznek szobájában. Msgr. Grasselli, viterboi püspök ugyanerre vonatkozólag a következőket írja: Valóság, hogy a női ciszterczita-rend itteni kolostorában negyvenhat év óta bénán, betegen

fekszik Frey Benedetta főnöknő. IX. Pius pápa is fölöttébb tisztelte türelmét, ájtatosságát s megengedte, hogy szobájában oltárt állítsanak s ott misét mondjanak. Az Oltáriszentséget nem őrzik a szobában. A püspök ritkán mond misét a szentéletű nő czellájában, de arra engedélyt adott a Szentatya, hogy külföldi papok, ha kérik, misét mondhassanak ott. Nem áll az, hogy speciális búcsúkat engedélyeztek volna Frey Benedetta számára, valamint az sem igaz, hogy számos csodát művelt volna, de tény, hogy a nép között szentség hirében áll.

Az orleansi szűz hazájában. Elnémult harangok. A vallásgyakorlat körébe vágó szabadságok közül bizonyára a harangozási szabadság az, mely a legkevésbbé van összefüggésben a nagy politikával. De mégis úgy látszik, hogy kell hogy legyen a dologban valami, mert Franciaországban még az egyház harangozási jogára is bilincset ver a «szabadság, egyenlőség és testvériség» uralma. Mint a La Croix írja, Dubief képviselő, a bal radikális szocziálisták elnöke, volt miniszter s a képviselőház jelenlegi alelnöke, mint Prissé városának polgármestere szabályrendeletet adott ki a templomi harangok használatáról. Ebben megengedi ugyan az isteni tisztelet czéljára való harangozást; ezt azonban a következő feltételekhez köti:

1. Reggeli 7 óra előtt és esti 7 óra után — harangokat nem szabad egyházi (de polgárira igen) czélokra használni.
2. Temetéseknél csak annak kezdetét és végét jelezhetik a harangok.
3. Bármily egyházi czélú harangozás legfőljebb tíz perczig tarthat.

Franciaország utolsó menedéke. A párisi templomok bejáratánál egy irgalmas apácza térdel és perselyt tart kezeiben: pénzt gyüjt és imádkozik reggeltől napestig. Ily béna a franczia katholiczizmus, mankón jár. Ez mutatja, hogy az Oltáriszentség igazi védelme a sajtónál és a parlamentnél kezdődik, ezek a sánczok. Ha az ellenség ezeket bevette, akkor az egész eucharisztikus tábor védtelen. Franciaország most úgy meg van bénítva, hogy ez időszerint egszentebbnek védelmére csak egyhez foghat: az imához. Mint a La Croix írja mons. Amette párisi érsek rendelete alapján egyházmegyéje összes templomaiban e hó 17-én nyilvános imákat tartottak papjai s a hivek Franciaországért. Az érsek e nemes rendeletet a következőleg indokolja:

«Ezen imának szükségessége annál sürgősebben nehezedik reánk, minthogy azok, kik Franciaország dekrisztianizációját megkezdték, anélkül, hogy felhagynának már gonosz terveikkel, most is folytatják azt. Miután kifosztották az egyházat, rombadöntötték munkáit, szegénységre juttatták szolgáit, most már különösen a fejletlen gyermekekre vetik magukat s itt is megakadályozzák és lehetetlenné akarják tenni az egyház munkáját; mert tudják azt, hogy ezek képezik a jövő zálogát. De bármily nagyok is a munkánk útjába eső akadályok, végső erőfeszítéssel kell dolgoznunk e végveszély elhárításán, mely, hogy sikerrel járjon, imánkkal Istenhez forduljunk.»

Szerkesztő: Makay Lajos

2 k, Matuz Mária 3 k, Szatorisz Francziska 2 k, Neogradi Jozefa 4 k 24 f, Preger Mária 2 k, Ripaczki Mária 2 k, özv. Tót Andrásné 60 f, Danicsics Ilona 1 k, Horváth Imréné 1 k, Vidats Dezsőné 3 k, Benke Bertalanné 2 k, Gosztonyi Ilona 4 k, Báró Manndorff Gézáné és családja 16 k, Láczay Elekné 2 k, Kaszab Istvánné, Rudolf Jánosné, özv. Tóthné, Pejtsik Gézáné és Szombathelyi Györgyné 5 k, Horváth Katalin 10 k, Dobrovolszki Mária 2 k, Kis Magdolna 2 k, Bronts Antónia 2 k, Nemessányi Gyula 1 k, Szemeti Lujza 3 k, Sipos Mária 4 k, Földvári Zsuzsanna 2 k, ftdő Mátyus Ferencz plébános úr a tibold-daróczi és kácsi tagoktól 14 k, Petz Róza 2 k, Hegedűs Kálmán és neje 2 k, Beer Mária 2 k, Lenhard Mária 2 k, Novák Mártonné 20 k, Kóczán Gyuláné 10 k, Báró Barkóczy Ilona 2 k, Gróf Serényi Istvánné 30 k, Szécsényi Pálné 2 k 40 f, Bodnár Aranka 3 k, ftdő Jozif László plébános úr a kékellői tagoktól 13 k, Ns. Binder András kanonok úr a laposbányai tagoktól 44 k 58 f, Nagygeóczi tagoktól 6 k, és Kende Zsigmod 4 k, összesen 54 korona, Janik Ferenczné 2 k, Bartus Erzsi 3 k, ftdő Bélafi Bálint plébános úr a kapi tagoktól 24 k, Szabadyné Edelbach M. 4 k, özv. Stromszki Lajosné 2 k, Perleberg Zelma 20 k, Tolonits Julia 4 k, Hegedűs Gizella 2 k, Domenis Mária 2 k, Hanák Antalné 6 k, özv. Karcsai Mihályné 40 f, Csölle Cecilia 2 k, Gazder Józsefné 1 k, Szeidler Jánosné 1 k, Bucsek Erzsébet 1 k, Gróf Zichy Nándorné és Zichy Lyvia grófnő 20 k, Dreitsek Andrásné 1 k, Joubert Julia 10 k, Gózon Zsigmondné 6 k, Ns. dr. Tóth József kanonok megbizott úr kéthelyről 68·12 f, Kapui nővérek 4 k 12 f, Városszalonaki tagok 14 k, összesen 86 k 04 f, Tóth Rozália 42 f, Firtkó István úr kurator az ivancsai tagoktól 21 k, 10 f, Bokor Aurél 24 f, Ivancsis Ágnes és Pálfi Julia 6 k, Polgár Róza 2 k, Szervinszki Anna 1 k, Kaczvinszki Zsuzsanna 50 f, Somogyi Kálmán és neje 4 k, Sas Pálné 2 k, Mank Lajosné 2 k, Csongor Veronika 40 f, Gózon Angela és Berger Józsa 4 k, ftdő Foltin János plébános úr a bajóti tagoktól 14 k 20 f. Löffler Emilné 4 k, Deli Erzsébet 2 k, Groszits Klára 5 k 50 f, Mariel Lajosné 1 k, Komáromi Erzsébet 2 k, Gróf pongrácz Ferenczné 10 k, ftdő Plent István esp. plébános úr Kassa egyházmegye területéről 90 k, ftdő Geiger Alajos plébános úr Magyarbánhegyesről 7 k 84 f, Új Paulis 9 k 12 f, Billáné és Lindner Eleonóra 4 k, Mária Radna 21 k, Temesség 28 k, Resiczabánya 37 k 40 f, Loósné és társai 7 k 24 f, Dézsánfalva 29 k 32 f, Gattája 12 k 58 f, Tamásfalva 16 k 60 f, Újarad 84 k 24 f, Szapáryliget 9 k, Német-Czernya 7 k, Ernestháza 10 k, Ürményháza 10 k 76 f, Stottererné 10 k, Német-Bogsán 26 k 44 f, összesen 330 k 54 f, Polonyi Karolin 1 k, Csere Mihály 1 k, Fehér Antalné 4 k, özv. Böhm Nándorné 5 k, Gammel Irma 10 k, Herz Anna 1 k, Csaplár Katalin és Jenei Sarolta 48 f, Barányi Adalberta 4 k, Magyar Erzsi 1 k, Molnár Józsefné 8 k, Schneider Veronika és Erzsébet 4 k 24 f, Dreiacker Mihályné 1 k, ftdő Virsik János plébános úr a jakabfalvai tagoktól 64 k 08 f, ftdő Paulics János plébános úr a kapolcsi tagoktól 10 k, özv. Klusatsek Rezsőné 24 k, Klusatsek Gizella, Kornélia, Margit és János 14 k, Lichy Mihályné 2 k, Siberna Julia 2 k, 40 f, Králik Beatrix 10 k, Ujvári Etelka 1 k, Ujvári Miklósné 1 k, Szily Róza 2 k, Kassowitz Tivadarné 4 k, Tausch Hermin gyüjtése, Sátor Teréz 8 k, Igersits Gizella 2 k, Pintér Zsuzsanna 2 k, Hirschner Adél 24 f, Ambrosits Emma 48 f, összesen 12 k 72 f, Laub Jánosné gyüjtése, Lincenpolc Jánosné 2 k, Gebhard Rezsőné 6 k, Lenz Borbála 2 k, Fallenbüchl 2 k, Birkl 2 k, Gigler

Istvánné 2 k, Haszman Ferenczné 2 k, Säffer Istvánné 6 k, özv. Holzbauer Mátyásné 2 k, összesen 26 k, Lorenz Adél 5 k, Lorenz János és Mária 2 k, Kresztits Mariska 3 k, Zeisl Katalin 1 k, Müller Anna 24 f, Holéczy Józsefné 4 k, Feith Józsefné 4 k, Kováts Józsefné 1 k, Oláh Istvánné 1 k, özv. Klär Józsefné gyüjtése, Kaiser Nándor 10 k, Jekl Terézia 1 k, Luka Jánosné 50 f, Szikszay Sándorné 4 k, özv. Lévay Józsefné 1 k, Hollós Margit 1 k, Szalay Juli 1 k, Száraz Mihályné 1 k, összesen 19 k 50 f, Rázós Mariska 4 k, Missik Gizella 8 k, özv. Zuber Kálmánné gyüjtése a debreczeni és budapesti tagoktól 30 k, Frank Ilonka és Irma 4 k, Bóna Andrásné 2 k, Havel Etel 8 k, Kozel Paulin 4 k, Bukovinszky Gáspárné 24 f, Gothard Laura 10 k, ftdő Breyer Róbert plébános úr a zsitvabessenyői tagoktól 20 k, Sziebert Anna 4 k, Herfort Irén gyüjtése, Horváth Istvánné 2 k, Krencsákh Katalin 2 k, Horváth Irma és Károly 2 k, Tóth István 40 f, Maguth Ilona 2 k, Petváldics Mihályné 24 f, Vágner Adolfné 2 k, összesen 10 k 64 f, Báró Skerlecz Mária 2 k, Ludvig Mária 60 f, Kis Vilmosné 24 f, Polesák Lajos 1 k, Forcher Adolfné 4 k, Slezák Jánosné 2 k, Blaskovics Irma 2 k, Szirmai Rezső 1 k, Vámos Imréné 1 korona.

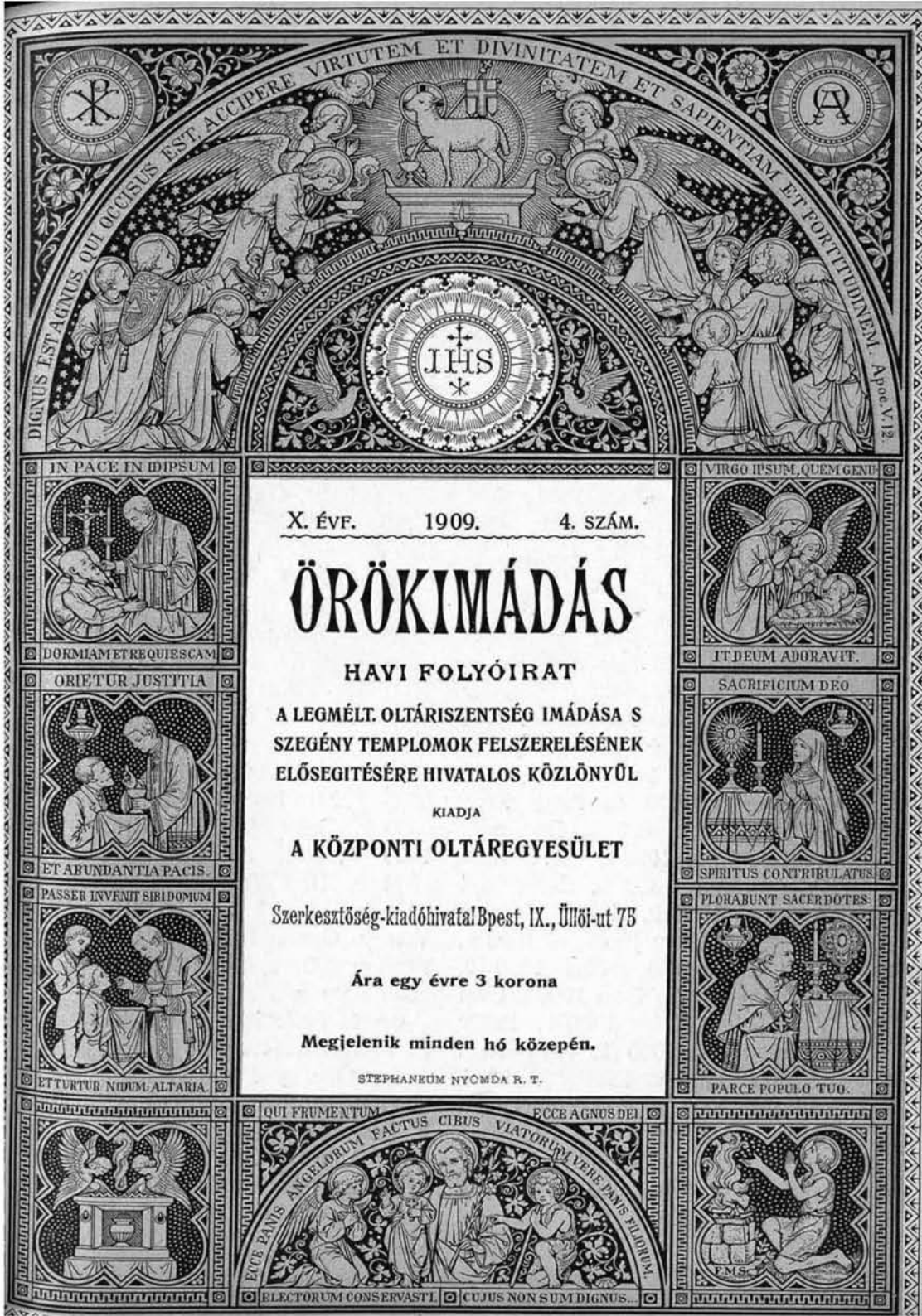
A lugosi gör. kath. egyházmegyebeli hitközségek részéről a budapesti központi «Oltáregyesület» czéljaira tagsági díj fejében befizetett összegek. Görög kath. hitközségek: Hisszias 4 k, Kizda 4 k, Sziklás 4 k, Izgár 4 k, Folya 2 k, Laczunas 4 k, Dragsina 2 k, Raffna 10 k, Greorács 4 k, Liget 3 k, Gilad 4 k 20 f, Zsebely 4 k, Mercsina 4 k, Román-Oravicza 4 k 04 f, Zkloda 8 k, Temesvár-Gyárváros 16 k 17 f, Bálincz 4 k, Markovecz 6 k, Klopodia 15 k, 68 f, Petromány 8 k, Budincz 4 k, Kernyecsa 6 k, Nagy-Komlós 2 k, Visság 4 k, Zgribest 4 k, Nagy-Kostély 8 k, Német-Bogsáni 6 k, Pascu Jeromos németbogsáni plébános 4 k, Resicza 6 k, Székás 6 k, Tirnora 6 k, Szenttoma Péter székási g. kath. plébános 4 k, Tieran Axente tirnovai g. kath. plébános 4 k, a csukicsi gör. kath. hitközségtöl 4 k. Összesen 183 korona. Levonva az utalványok kézbesítési díja fejében 1 koronát, marad = 182 korona.

*

Első áldozási emlékképek. 10/17 cm. nagyságban 10 f., 13/30 cm. nagyságban 15 f., 25/35 cm. nagyságban olajnyomás 30 fillér. Berámázásra alkalmas francia képek 20 fillér. Részletes árjegyzéket ingyen küld a Kármelita Zárda. Budapest, VI. k., Huba-u. 12.

Kármelita-zárdában megrendelhető könyvek. (Budapest, VI., Huba-u. 12. sz.) *Jézus Szive,* stb. vászonkötés 1·20 k, különféle bőrkötés 4, 5 és 6 k. *Ártatlanok tüköre,* vászonkötés 60 f, bőrkötés 2 és 4 k. *Dicsérjétek az Urat,* vászonban 1 k, bőrben 3, 4 és 6 k. *Kármh. Rózsabimbók,* vászonban 2 és 3 k, különféle bőrben 4, 7, 10 és 13, sőt 16 k. *Liliomfüzér,* első áldozóknak 60 f. *Áldozók könyve,* gyakori áldozóknak, vászonkötés 2 k, bőr 4 és 6 k. *Oltáriszentség* stb., nagy 8-adrét, fűzve 70 f. *Az emberi természet elm. fejl.* stb. 40 f. *Rózsaf. 15 titka,* szines lapokban, magyar, német és tót nyelven 40 f. *Az életszentség katekizmusa,* vászonkötésben 1 k. *Tökéletesség útja,* vászonkötésben 1 k. bőrkötésben 2 k. *Philothea,* bőrkötésben 4 k, vászonkötésben 1·50 k. *Bolds. Szűz Mária kis zsolozsmája,* vászonkötésben 60 f. *Szentek élete* egy-egy füzet 10 f. *Fehérvasárnap* vászonkötésben 1·50 k. *Kármel virágai,* képpel 44 f. *Menjetek Józsefhez,* vászonkötésben 60 f, bőrkötésben 2 korona. Nagyválasztékú, imakönyvekbe és berámázásra alkalmas szentképekről részletes árjegyzéket bárkinek ingyen küldünk.

Stephaneum nyomda r. t.



X. ÉVF. 1909. 4. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllői-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó közepén.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

Az Erzsébet Örökimádás-templom egyesület alapító tagjai. Akik legalább 500 koronát fizetnek:

Gróf Esterházy Miklós Móricz, Csákvár 2000 k, gróf Esterházy Miklós Móriczné, Csákvár 2000 k, dr. Zalka János győri püspök † 2000 k, Schuszter Konstantin váczi püspök † 2000 k, Lajos Viktor főherczeg 1000 k, a győri székeskáptalan 1000 k, József főherczeg 2000 k, Clotild főherczegnő 2000 k, Hidassy Kornél püspök † 2000 k, a nagyváradi lat. szert. káptalan, Thurn Taxis Albert herczeg és neje Margit főherczegnő 4716 k, özv. Majláth Györgyné 2000 k, gróf Szapáry Gézáné 1000 k, Hohenlohe herczegné 1000 k, gróf Majláth Gusztáv püspök 2000 k, gróf Majláth György 1000 k, Kovács József kisgyarmati plébános 2000 k, báró Sennyey Pálné 2000 k, Zichy Kray Irma grófnő 2000 k, id. gróf Chotek Rezső † 600 k, József Ágost főherczeg 2000 k, Auguszta főherczegnő 2000 k, Finta Róza úrnő, Budapest 800 k, Dessewffy Sándor püspök 1000 k, özv. Korniss Mária grófnő 2000 k, Esztergomi főkáptalan 1000 k, Egri főkáptalan 2000 k, id. Zichy János gróf 1000 k, id. Zichy Jánosné grófné 1000 k, gróf Wenckheim Géza 1000 k, Gróf Wenckheim Gézáné 1000 k, Pálffy Anna grófnő 1000 k, báró Rédl Béla 600 k, özv. Kürthy Antalné, Budapest 2000 k, gróf Wenckheim Frigyes, Wenckheim Frigyesné grófnő 10.000 k, Cziráky Almássy Erzsébet grófnő 2000 k, Hetyey Sámuel püspök † 600 k, bécsi székeskáptalan 600 k, Szmrecsányi Pál püspök 1500 k, Jenő főherczeg 600 k, gróf Csekonics Endre 4500 k, gróf Schönborn Bucheim Ervin 1000 k, San Marco herczegnő 2000 k, őrgróf Pallavicini Sándorné 2000 k, Dréher Antal 2000 k, őrgróf Pallavicini Alfonz 1000 k, báró Draxhe 1000 k, báró Springer 600 k, Riegler József Edéné 1000 k, Mária Valéria főherczegnő 4000 k, gróf Esterházy Marie 500 k, herczeg Hohenlohe Keresztély 1000 k, Graeffel János apátkanonok 1000 k, gróf Batthyány Iván 2000 k, Császka György érsek 2000 k, Glück Mór, Marosváralja, Glück Mórné, Marosváralja 2000 k, id. gróf Almássy Kálmánné 2000 k, Bende Imre püspök 2000 k, Vaszary Kolos bibornok 10.000 k, F. N. 4000 k, gróf Wimpffen Sigfried 1200 k, herczeg Pálffy Miklós 600 k, özv. Wodiáner Albertné 1000 k, özv. Jalics Kálmánné 800 k, gróf Zichy Nándor 1000 k, gróf Zichy Nándorné 1000 k, Sujánszky Antal püspök 6000 k, báró Hornig Károly püspök 6000 k, Cellet József báró püspök 1000 k, gróf Andrássy Dénesné 1000 k, Gr. Wimpffen Sigfriedné 4000 k, Heinrich Aladár 20.000 k, Városy Gyula 10.000 k, Heinrich Ferencz 1000 k, báró Révay Ferencz 1000 korona.

Őrgróf Pallavicini Edéné gyüjtése az Örökimádás-templom belső diszítésére. Özv. gróf Almásy Kálmánné 2000 k, gróf Almásy Dénes 2000 k, gróf Almásy Imre 2000 k, özv. gróf Almásy Györgyné 2000 k, gróf Esterházy család 8000 k, gróf Károlyi család 8000 k, gróf Széchényi család 8000 k, Kiss Aladár

X. ÉVFOLYAM. 1909. ÁPRILIS. 4. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Makay Lajos: Bizzatok, én meggyőztem a világot! — *Reviczky Aladár:* Az Oltáriszentség rendelése. — *Szepessy László:* Husvéti Mária-Ének. — *Reviczky Aladár C. M.:* Szent Paszkál életrajza. — A szabad Bulgáriában. — A nürnbergi vásáron. — *Kőszegi László:* Olaszországi levelek. — *Szuszai A.:* Az élet kenyere. — Ostyasütés. — Ezerkétszáz márka egy áldozásért. — Az Oltáriszentség evangéliuma. — Fölajánló ima. — Röptében a nagyvilág körül. — Az Örökimádás-templomegyesület közgyülése.

Bizzatok, én meggyőztem a világot!

Csodaszép történetet jegyeztek föl az ősi keresztény századoknak ihletett szentei. Ádám vétett és halált érdemelt, mert a bűn zsoldja a halál. Ő megbánta bünét s mintha érezte volna, hogy valami mennyei segítség, valami égi erősítés nélkül meg nem állhat, halála órájában üdítő nedvet kért ajkaira. Fia, a kit Sethnek hivtak s a kit nagyon szeretett, lement a paradicsom kertjébe, de ott nem adtak neki semmit, csak egy kis magocskát. Ez ugyan nem adott enyhet Ádámnak, de legalább reményleni engedte őt. Látnoki szemével belátta a jövőt s tudta, hogy a kis magocskából merész sudár fa lesz s ennek lombjaiból hullik le majd a gyümölcs, mely az ő ajkait enyhíteni fogja. Nyugodtan halt meg Ádám. Seth, a jó fiú eltemette őt a szomszéd hegyen, a mit később Koponyahegynek, Golgotának vagy kálváriának neveztek, — de elültette a parányi magocskát is a paradicsom tövében, mely épen ott volt az olajfák hegyén, a hol később Jézus vérrel veritékezett, talán ép azon a helyen, a hol az ősszülő vétkezett. Így látta ezt látomásaiban száz évvel ezelőtt Emmerich Katalin is, a szentéletű apácza, a dülmeni kolostorban s így írta ezt le Brentano Kelemen az új romanticizmus legnagyobb alakja. A magocska pedig, a mit Ádám fia elültetett, egyre nőtt mind magasabbra-magasabbra, a Jordán habjai és az emberek bánatos könnyei öntözték az Olajfákhegyén, az emberek bámulták. A zsidó hatalom fénykorában Dávid király fia, Salamon a templom épitése idején fölhasználta s a csodás fa ott domborult merész ívben a templom oldalán Cedron patakja fölött. Szába királynője nem mert azon átmenni, prófétai ihlettel előre sejtve annak nagyságát. El is rejtették a drága kincset Jeruzsálem közelében, a gyógyerővel biró

juhok tavának fenekére; talán már feledésbe is ment a fa, csak akkor került elő, mikor az Ige, Jézus Krisztus már a földön járt s elérkezett már a megváltás nagy pillanata. Ezen a fán vérzett el Jézus. Erről a fáról csergedezett le drága vére s enyhet nyujtott Ádám csontjainak. A kis magocska tehát megtermette gyümölcsét; a hagyomány szerint Ádám sírján állott a keresztfa, koponyája ott feküdt a kereszt tövében s midőn az áldozat véget ért, a nap elsötétedett, a föld megrendült, fölszinre jött az eredeti bűn tanújele, az ősszülőnek feje. Krisztus vére bőven omlott reá és lemosta az emberek büneit; Krisztus teste és vére tehát az üdítő nedv, Ádámnak és a bünös emberek orvossága lett s melyet még ma is nyujtanak Ádám bünös gyermekeinek, a keresztáldozat emlékében, a szentmise alatt, a szent ostya alakjában.

Tehát véget ért a nagy mű. Ott feküdt a kereszten az Isten-ember, a szeplőtelen hófehér bárány, ugyanaz a test, a melyről a pap az áldoztatás pillanatában is ezt mondja az ostyáról: Ime az Isten bárányа, ki elveszi a világ büneit. A zsidók Egyiptomból való menekülésük és a Vörös-tengeren való átkelésük emlékére minden évben megették a husvéti bárányt. Régi szokásuk volt, hogy két gránát pálczikát *keresztalakban* összetettek és arra feszítették rá a husvéti bárányt s aztán magukhoz vették vidám lakomában. Krisztus halála napján, midőn a zsidók épen husvéti bárányukat ették, ennek a szokásnak már nem volt jelentősége, mert a mit jelképezett, az ime beteljesült, az igazi bárány ott feküdt a Kálvária keresztjén s elvette a világ büneit. Azon a titokzatos éjszakán átvezette az emberiséget a bünöknek tengerén a kegyelem országába. Ez volt az a nagy átmenet, melyről Izrael és Juda prófétái századokon át ihlett ajakkal beszéltek. S ennek a nagyszerű átvonulásnak, ennek a nagyszerű husvétnak emléke az a husvéti bárány, melyet buzgóságunkból mindennap, az Anyaszentegyház parancsából legalább egyszer, husvétkor veszünk magunkhoz, ez a testté lett Ige, a testté változott kenyér, a legfölségesebb Oltáriszentség. Ez a szent test, mely ott vérzett a keresztfán eleget tett az ősi bünért s legyőzte annak szerzőjét. Mert ime a fáról, a honnan a halál eredett, onnan élet támadott s a sátánt, a bűn okát, ki a tudás fáján győzött a paradicsomban, a Golgota ormán ugyancsak fával győzte le. Ő az, Krisztus az az erős oroszlán, kinek ragyogó fegyvere a kereszt, a türés, a küzdés, a szenvedés. És ezért kiáltja oda a kereszt árnyékában élő Anyaszentegyház a gyáva és hazug sátánnak: Ime a keresztnek szent jele, fussatok ellenséges hatalmak; győzött az oroszlán, győzött Juda törzse, Dicsérjük az Istent, Alleluja.

Juda törzse győzött Krisztusban, de övéi el nem ismerték, a keresztnek titka Juda előtt zárt titok maradt. A zsidó nem birta megérteni, mert nem akarta megérteni. Minden pénteken délután három órakor megszólal a harang s a szent kereszt örök titkát súgja-búgja az imádkozó hiveknek. Halljátok, ilyenkor Krisztus testéről beszél az Egyház a ti édes anyátok. Megőrizte hiven a keresztet, a melyen Krisztus teste nyugodott. A protestáns nem vet keresztet imái előtt, kerüli azt szertartásaiban is, ő nem érti meg úgy a kereszt titkát, mint azok, a kik Krisztus testét látják a kereszten. És csak azok látják az ő testét a kereszten, a kik azt a testet templomaikban őrzik az örökmécsnek lobogó lángja mellett, a soha ki nem alvó szeretetnek lángja mellett. Ez az Oltáriszentség, Krisztus teste, a katholikus Egyház kincse és világot átölelő egységnek jelképe és létrehozója. Az Oltáriszentségben tárulnak ki a karok, melyek a szent keresztről e világot átölelik és mindent magukhoz vonzanak. Előttem a keresztáldozat és az Oltáriszentség elválaszthatatlan. A kereszt Krisztus teste nélkül megmagyarázhatatlan; a kereszt Krisztus teste nélkül rejtély marad. Krisztus teste, az örök szeretet oldja meg az élet rejtélyét. Hiszen, Krisztus teste nélkül a kereszt bálvány is lehet, melyet a pogányok imádnak értelmetlenül. Mi nem akarjuk a keresztet Krisztus teste nélkül, nekünk a szenvedőnek teste kell, ki naponkint a szentmise áldozatban, a szent kereszt lábánál, a gyertya fénye mellett újra meg újra megváltja mindennapi büneikért az embereket, Ő mindennap meghal büneinkért a keresztfán az örök áldozatban. Ha tehát az oltáron levő keresztre nézünk, jusson eszünkbe, hogy a mi bennünket a kereszt láttára izgalomba hoz, a mi lángra gyujt, a mi tűzbe késztet: Krisztus teste az, Őt vegyük magunkhoz a szent áldozásban, Ő idomítsa át tagjainkat, hogy a keresztre illők legyenek, az Ő vére csergedezzen bennünk, az Ő erei lüktessenek bennünk, hogy a kereszthez hasonlóan kitáruljanak karjaink, Ő kényszerítsen kitárt karokkal alkotni, dolgozni és szeretni szüntelen. Ha ily lelkes munka és alkotás közben halunk meg, elmondhatjuk, hogy Krisztushoz hasonlóan a kereszten haltunk meg. Őt követni, ez a mi föladatunk. Nehéz, de biztos út. A kereszt a küzdelem, de Krisztus testével együtt Krisztus Egyházában a biztos győzelem.

Jézus Egyháza rendíthetetlenül halad a kereszt királyi útján, mert tudja, hogy a Názáreti Jézus az utolsó vacsorán szenvedésre szánt szent testént a kenyér alakjában nyujtotta az apostoloknak s ezen alkalommal a kereszthalál előestélyén mondotta el örökre lelkesítő bucsúszavait: A világon szorongattatástok leszen, de bizzatok, én meggyőztem a világot!

Makay Lajos.

Krisztus maga magát tartotta kezeiben, midőn testét nyujtva mondá: «Ez az én testem». Krisztus az ő saját testét adta nekünk, a mi üdvösségünkre eledelül. Senki se eszi ama testet, hacsak előbb nem imádta s nemcsak nem vétkezünk, ha azt imádjuk, hanem akkor vétkeznénk, ha azt nem imádnánk. *Szent Ágoston.*

Az Oltáriszentség rendelése.

«Szerette övéit, mindvégig szerette őket.» Ki szerette övéit? Az Úr Jézus Krisztus. Nem akart megválni tőlük. Pedig már közelgett halálos órája.

Nagyon szomorú volt. Hogy is ne lett volna, midőn kedves tanítványaitól meg kellett válnia. Az édes anyának szivét tőr járja át, ha halálos ágyán gyermekeire tekint s elgondolja: «Istenem! Árván kell hagynom titeket. Ki gondoskodik majd rólatok?» Krisztus szivét is hasonló érzelmek marcangolták, hisz úgy szerette övéit, mint a legjobb édes anya gyermekeit. Mondotta is: «Nem akarlak árván hagyni titeket.»

Nem akarta elhagyni övéit, mert nagyon szerette őket.

S ezt a szeretetét halála előtt oly cselekedettel pecsételte meg, mely Szeneka, hires római bölcs, bámulatraméltó bucsúszavait messze felülmulta.

Szenekát a kegyetlen Neró császár — pusztán vérszomjazó kedvtelésből — halálra itélte. A bölcs magához hivatá barátait s tanítványait és így szólt hozzájok:

«Ütött az óra, hogy örökre bucsút vegyek tőletek. Nem tehetem hogy anélkül váljak meg tőletek, hogy valamit örökségbe emlékül ne hagyjak nektek. De mit hagyjak egyebet emlékül szivem szerelménél? És ezzel emlékül hagyom nektek életem példáját.»

Ily remek férfiútól ez csakugyan remek emlék, megbecsülhetetlen örökség volt. De mennyivel több Szenekánál az Úr Jézus! S mennyivel többet tett nála. Kevéssel halála előtt összegyüjtötte maga körül tanítványait s nemcsak életének példaképét hagyta nekik emlékül, hanem mivel mindvégig szeretni akarta őket, a saját testét és vérét hagyta nekik örökségül, hogy a maga életét átültesse, hogy a maga szivének érzelmeit szivükbe átszármaztassa, bennük éljen és így átváltoztatván az emberi természetet, őket a maga képére és hasonlatosságára valósággal átalakítsa. (Nagy A.)

Az első zöldcsütörtök volt.

A tanítványok mind a tizenketten együtt voltak Jeruzsálemben és az Úrral együtt költötték el a husvéti bárányt.

A vacsora után Krisztus mélyen megalázva magát, megmosta tanítványainak lábait.

Ezután következett az ünnepélyes pillanat, mely ép oly fönséges volt, mint mikor a Teremtő kimondotta e nagy szót: «legyen!» s meg-

a tanítványok ösztönszerüleg nagy dolgot sejtenek s mélységesen hallgatnak. Csodálat, bámulat, imádás, fölmagasztalás járja át a sziveket a világtörténelem ez új életet teremtő pillanatában. Érzik, hogy itt nagy dolog, világraszóló, az örökkévalóságba átlépő s egy egész örök életre kihatással levő dolog fog történni. Elál szavuk, hevesen dobog szivük, a magasztos hangulat átszáll mindegyikre, szent áhitattal csügg tekintetük a Mesteren, ki szentséges kezeibe veszi a kenyeret, föltekint az ég felé, mintegy fönséges tekintetével mennyei Atyjának hálát adva, megáldja, megtöri s tanítványainak e szavakkal nyujtja a kenyeret:

«Vegyétek és egyétek, mert ez az én testem, mely érettetek adatik.»

Azután szentséges kezeibe veszi a borral telt kelyhet, ismét hálát ad, megáldja s tanítványainak e szavakkal nyujtja:

Vegyétek és igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem kelyhe, az új és örök szövetségé, mely érettetek és sokakért kiontatik a bünök bocsánatára. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.

*

Ez az élő kenyér! Ez az élet kenyere! Ez az az eledel, melyet az ember Fia ad! Ez az élő kenyér, mely az égből szállott alá! Ez a kenyér az ő teste a világ életéért! Aki eszi ezt a testet és issza ezt a vért, örök élete vagyon s Krisztus föltámasztja őt az utolsó napon. Ez a test bizonnyal étel, ez a vér bizonnyal ital. Aki eszi ezt a testet és issza ezt a vért, az Krisztusban lakik és Krisztus ő benne. Aki e kenyeret eszi, örökké él.

Jézusom!

Így váltottad be egy év előtti igéretedet, melyet ott a galileai tenger partján tettél.

Jézusom!

Mert ezt hisszük és valljuk, mert Te, csalhatatlan és örök Igazság, jelentetted azt ki.

Jézusom!

Mi térdre borulva imádjuk ezt az élő kenyeret.

Imádunk szent Ostya, Seregeknek Ura,
Drágalátos Manna, Királyok Királya.

Reviczky Aladár.

Megtörtént dolgok. Ha valaki a templomban az egybegyült hivek előtt a miséző papra közelről rámutat és hozzá fenhangon, sőt visszautasítólag szól, ez már magában nyilvános botrányt és ennélfogva a Btk. 191. §-ába ütköző vétséget képez. Az, hogy vajjon a templomban jelenvoltak a jelenetet

HUSVÉTI MÁRIA-ÉNEK

Ne keseregj már, Isten anyja,
Dicső fiad föltámadott!
Erényt a bűn csak elnyomhatja,
Örökre nem lehet halott!
Hazánkban is sok fényes eszme
Sötét sirjába halva van,
Föltámadásukért esengve,
Allelujázunk boldogan!

Ki föltámadtál kősirodból,
Támaszd életre nemzetünk!
Ébredjünk tettre néma porból,
Bünök ölében elveszünk!

Tépd le szemünknek szemfödőjét,
Mit rá közönynek keze sző,
Deritsd föl a halál vak éjét,
Föltámadásért szenvedő!

Föltámadást hadd ünnepeljen
Az árva hit s az árva hon,
Testvéröröm szárnyára keljen,
Mint annyi küzdő századon!
Jöhet az éj ezernyi réme,
Amíg a hit s hon összefart:
Föltámadás győzelmi fénye
Ragyogja be a hű magyart.

Szepessy László.

Szent Paszkál életrajza

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

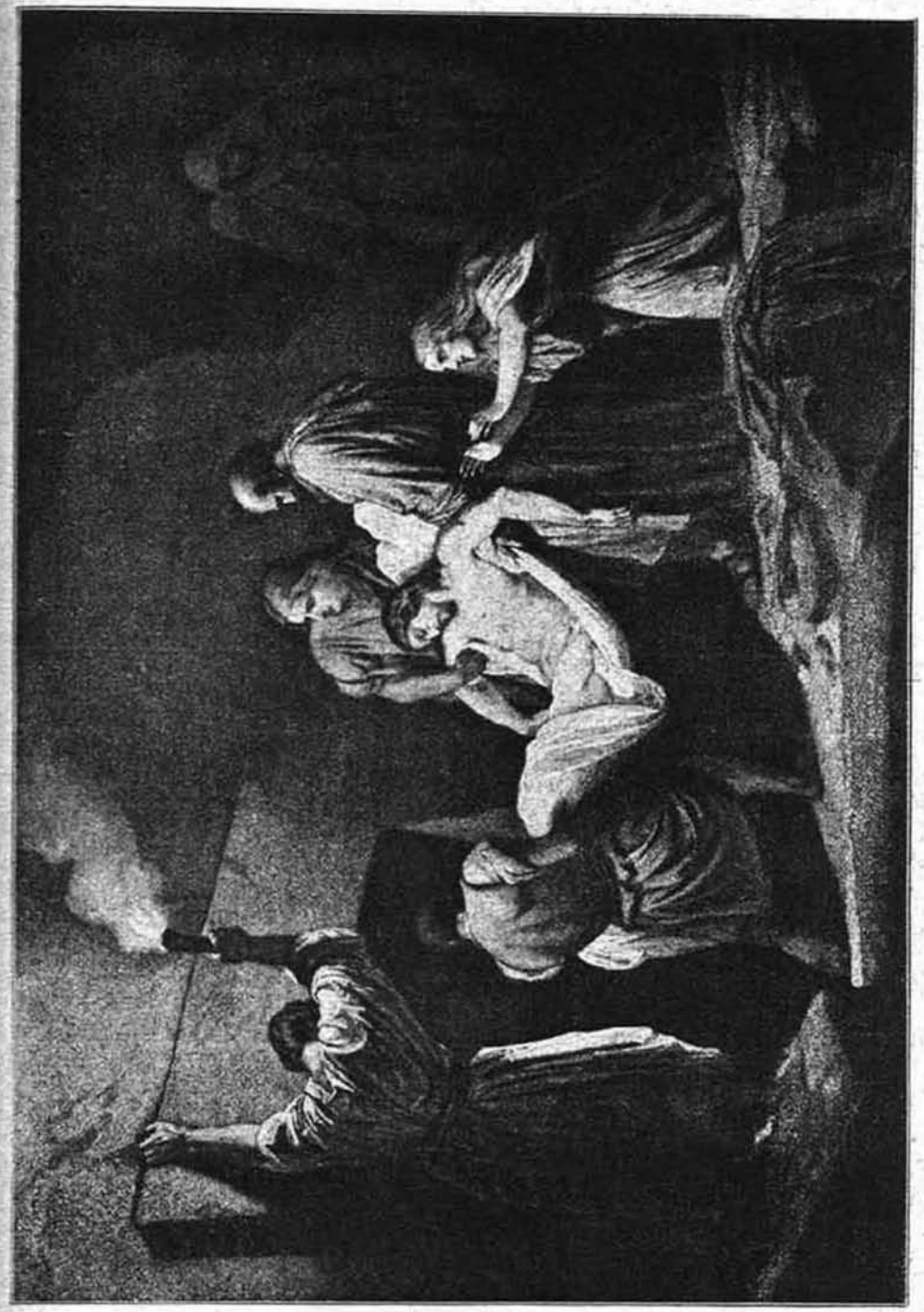
Újabb küldetése.

PÁRISI útja után Paszkál nemsokára ujabb küldetést kapott. A xeresi kolostorba kellett néhány fontos okmányt vinnie. Első küldetésének oly jól megfelelt, hogy a valenciai quárdián ismét csak reá gondolt.

Ez ujabb hosszú útja nem volt veszélyes, de azért itt is, mint minden apostoli útban, kijutott a nélkülözésekből és szenvedésekből. A mai világban fogalmunk sincs a XVI. századbeli gyalogutazásokról. Akkor még nem voltak rendesen kiépített, gondozott szerpentin-utak, csak hegyen-völgyön keresztül vezetett köves, göröngyös vagy süppedékes útvonalak. Nagy akaraterő kivántatott ahhoz, hogy valaki ilyen gyalogutazásra szánja rá magát.

«Tűrni és lemondani», az öregeknek ezen bölcs mondása lebegett Paszkál szemei előtt egész útjában. A valenciai quárdián nem adott melléje kisérőtársat s így még nehezebb volt az út viszontagságait elviselni. Visszafelé azonban az isteni Gondviselés egy tizennégyéves fiúcskát rendelt melléje, ki később a szent Jánosról nevezett tartomány főnöke s Paszkál legjobb barátja lett. Ő maga így beszéli el hivatásának történetét:

«Paszkál a xeresi kolostorba örömöt és vigasztalást hozott. Én sokszor megfordultam a kolostorban s a jó paterek megengedték, hogy a zsolozsma végzése és a szentmise alatt velük együtt a kórusban lehessek.



Jézus sirbatétele.

Egyik napon reggel, midőn a szerzetesek a zsolozsmát végezték, egy idegen testvért láttam belépni. Megjelenése az első pillanattól kezdve oly mély benyomást gyakorolt reám, hogy szemeimet nem tudtam róla levenni. Nem volt rajta köpeny, csak egy durva, foltokkal telt szűk kámzsa. Emellett, a külső, szánalomra indító szegénység mellett annál inkább kirítt tökéletes lelki életének megnyilatkozása. Ájtatosan meghintette magát szenteltvízzel, azután letérdelt, kezeit összekulcsolva 6—7 perczig imába mélyedt. Jólehet, nekem az életszentségről ekkor nagyon halvány fogalmam volt, mégis valami leírhatatlan érzés keletkezett bennem. A testvér egész istentisztelet alatt a kórusban maradt. A szentmisét oly áhítattal hallgatta, hogy engem e jelenet könnyekig elérzékenyített. Xeresben mindenki szeretett volna vele beszélni. Ő azonban csak azokat kereste föl, kikhez küldetett és a rend jótevőit. A beszédnek mestere volt. Keveset és egyszerűen beszélt, de mindig azt mondotta, amire kinek-kinek épp szüksége volt. Ez a körülmény jó hírnevét és tekintélyét még jobban növelte. Én a legöregebb fia voltam szegény édesanyámnak, kit özvegynek is nevezhetnék, mert atyám Perúba vándorolt ki s róla évek óta semmit sem hallottunk. Én voltam anyámnak reménye. Azt rebesgette, hogy majd nekem kell kis portánkat fölvirágoztatnom, de reményeit egy szép napon tönkretette egy rabló, ki engem magával vitt. Ez a rabló Paszkál testvér volt, ki édesanyámhoz így szólt:

— A fiúcska az enyém s én őt kivánom a jó Isten és Ferencz Atyánk nevében.

Paszkál oly megindítóan szólt édesanyám szivéhez, hogy végre a szerzetbe való belépésembe beleegyezett.

— Ha az Isten akarata ez — mondá zokogással — úgy vigye fiamat magával. De menjenek gyorsan, mert ha a rokonok ezt megtudnák, bizonyára megakadályoznák.

Beismerem, hogy Isten után Paszkál testvérnek köszönhetem hivatásomat és örök üdvösségemet, ha egykor azt elérem. Még azon éjjel elutaztunk.»

A miről minket e szavakban P. Ximenes értesít és a mit nem szabad figyelmen kivül hagynunk, az a következő: Paszkál elismerte, hogy Isten különös kegyelméből indíttatott, midőn a fiút magával vitte, kiről megmondotta, hogy kiválasztott lélek és a megreformált tartománynak dicsősége lesz.

P. Ximenes elbeszélését így folytatja: «Mielőtt elhagytam a szülői házat, Paszkál testvér így szólt szomorkodó anyámhoz:

— Ne aggódjék! Anyai szeretettel fogok vigyázni fiára.

Oh Istennek szolgája, szeretett jótevőm! Mily hűséggel s mennyi szeretettel tartottad meg igéretedet! Utolsó lehelletedig őrangyalom, Rafaelem voltál nekem s te Tóbiásodat szerencsésen vezérelted a biztos révbe.

Nem mondhatom meg, hogy mi voltál te nekem, mert a személyes tekintetek ezt nem engedik meg és mert szavakban azt kifejezni lehetetlen. De igazak utolsó szavaid, melyeket halálos ágyadon mondtál:

— P. Ximenest értesítsétek halálomról. Ő ne felejtse el, hogy én az vagyok, ki őt a szülői házból szent Ferencz családjába vezettem.

Utazásunk első napjaiban láttam már, hogy vezetőm mily szigorú, önmegtagadó életet él. Az ilyen élettől a gyermekek rendesen félnek, de Paszkál oly szeretettel tudta e szigorúságot összekapcsolni, hogy félelem helyett inkább vonzódtam hozzá. Ha a fárasztó uton elbágyadtam, a magunkkal hozott öszvérre ültetett, de ő maga sohasem vette igénybe, bármily fáradt is volt. Nem evett abból soha, a mit én vásároltam, félt, hogy a szent szegénység ellen vét. Megelégedett azzal a kis alamizsnával, a mit jó emberek juttattak neki. Éjjeli szállásuk rendesen valamely pajtában vagy félszerben volt. Paszkál a szénát vagy szalmát rendbe hozta s engem lefektetett. Megvárt míg elalszom. Azután fölkelt s az éj nagy részét térdenállva imában töltötte. Ezt sokszor észrevettem, mert valahányszor fölébredtem, mindjárt erre gondoltam. Napközben rendesen egymástól bizonyos távolságban haladtunk, hogy ő — a mint mondotta — minél közelebb legyen Istenhez, hogy róla elmélkedhessék, benne elmerüljön. Ilyenkor imádkozott, vagy elmélkedett, vagy az Oltáriszentségről szóló szép énekeket énekelt. Olykor-olykor azért hozzám jött, hogy ne unatkozzam. Azután oly kedvesen és lángoló szeretettel, szent lelkesedéssel beszélt nekem a jó Istenről, hogy éreztem, hogy a szeretet e forró lángja az én szivemet is szeretetre gyulasztja Isten iránt. De akkor sem unatkoztam, ha magamra hagyott, mert őt figyelni, midőn imáiba merült, vagy énekelt: lelki élvezet volt. Utunkban egy lovaggal találkoztunk, ki elbeszélte, hogy őt a boldogságos Szűz csodálatos módon mentette meg a haláltól. Paszkál erre a beszédet átvette s oly meggyőződéssel beszélt a jó Istenről, hogy én föltettem magamban, hogy egészen megtérek, hogy életgyónást végzek s csakis a jó Istennek élek. Erős föltételemet a szent testvérrel is közöltem, ki hálát mondott az Úrnak kis védencze megtéréséért.

Jóföltételemre a koronát Paszkálnak ama szavai tették, melyeket az elmélkedésről mondott.

— A jámbor lelkek előmenetele — úgymond — az elmélkedéstől függ. De elmélkedni az nem tud, ki sokat beszél s a világi dolgokba merül. Összeszedettség s hallgatás a legjobb eszköz, hogy a lélek a külső dolgoktól szabadon Istenbe elmerüljön, hogy Isten szavát meghallja és jóföltételeket tegyen.

Granadában egy kis kellemetlenségünk volt egy rendőrtisztviselővel, ki szemrehányást tett Paszkálnak, hogy mások irgalmára szorulva koldulni mer. Azután gorombán így szólt:

— Mutasd meg az igazolványodat, te piszkos naplopó.

Erre a megaláztatásra szentünk mitsem felelve, nyugodtan vette elő és mutatta föl megbizó levelét.

A tisztviselő erre utunkra bocsátott.

Paszkálnak ez alkalommal tanusított alázatosságát, türelmét és szelidségét megbámultam.

Utunk valóságos misszió volt. Paszkál minden alkalmat megragadott, hogy apostoli buzgalmát gyakorolhassa. Pedig alkalomban nem volt hiány. Sokan csatlakoztak hozzánk s én mindannyiszor épültem a szent testvér viselkedésén, mert mindenkinek oly bölcs, szívből jövő tanácsot vagy oktatást adott, hogy az emberek megnyugodva, megvigasztalódva vagy megjavulva váltak el tőlünk. Egy ifjú is vetődött utunkba, ki teljesen lerongyolódva, véres sebekkel, sírva állt elénk és elpanaszolta életét, mely nem volt egyéb, mint a tékozló fiú örökké megújuló, szomorú éneke. Zokogva beszélte el, hogy mindenét eltékozolta, az éhhalál elé néz s hazamenni főúri szüleihez nem mer. Paszkál bátorította s rábeszélte hogy menjen haza, kérjen bocsánatot szüleitől, végezzen jó gyónást, javítsa meg életét s majd meglátja, hogy mint derék keresztény emberre még boldog élet fog fölvirradni.

A jövendölés beteljesedett. Húsz év mulva, midőn én tartományfőnök voltam, beszélte nekem Paszkál testvér, hogy ezen ifjú valóban megtért s mint előkelő gazdag nemes mutathatta be magát megmentőjének.»

Igy beszéli el P. Ximenes Szentünk apostoli útját Xeresbe.

Paszkál nemcsak ezen két alkalommal volt huzamosabb ideig távol a kolostorból, hanem gyakrabban is. A rend szabályai előirják, hogy a testvérek fölváltva járják be a vidéket és kéregessenek a kolostor számára. Az elüljárók rendesen az öregebb, tapasztaltabb s nagyobb életszentségű testvérekre bizták ezen tisztet, mely sokszor veszélyes helyzetbe s kisértetbe hozta azt, kit ezzel megbiztak. Másrészt a rend jó renoméja érdekében is óvatosságra, tapintatra volt szükség. A testvérek élelmiszereket, olajbogyót és gyapjút gyüjtöttek.

A rend fönnállása óta minden jámbor testvérnek gyakorolni kellett e megalázó tisztséget és a világiaknak az alázatosságban, erényekben jó példát kellett adni ez által is. Paszkál tiszteletreméltó elődjeinek nyomába lépett és alig látták meg őt az emberek, ösztönszerüleg érezték, hogy ezen szerzetes valódi példányképe a kolduló barátnak. S az emberek tiszteletét és szeretetét annyira megnyerte, hogy elüljáróit szinte zavarba hozta, midőn őt koldulni küldték, mert ahol egyszer megfordult, ott másodszor is csakis őt akarták. A mely községbe belépett, oly mély tisztelettel s örömmel fogadták, hogy — mint a jó lelkek magukat kifejezték — ünnepnapok voltak azon napok, a melyeket a szent testvér a községben töltött.

A nép kiérezte az életszentséget s azt lelki javára fordította. Igen találó a népnek fönnti hasonlata. Ha megtudták, hogy Paszkál testvér jön, napokkal előbb beszéltek róla, gondoskodtak, hogy minél több és kedvesebb adományt ajánlhassanak föl neki, hogy mit fognak tőle kérdezni, hogy mily gyengéd szeretettel fogják őt fogadni. Szóval úgy készültek fogadásához, mint a hogy szentet illő fogadni. A nép már ekkor kanonizálta őt. Ismerték őt, bárhogy akarta alázatosságát, éjjeli imáit, erős önmegtagadásait, szent áldozásánál és szentségimádásánál tanusított rendkívüli áhitatát az emberek előtt elrejteni — életszentsége, mint a tiszta napsugár, világított, melegített, éltetett. S ha még fölemlítjük barátságos, kedves, leereszkedő, nyájas modorát, mosolylyal kisért társalgását, viselkedésében szent nyugalmát, a mély meggyőződés hangján előadott oktatásait és jóságos, okos tanácsait, úgy teljesen megértjük a nép nagyrabecsülését.

Senki sem tudta neki megtagadni az alamizsnát, sőt ellenkezőleg boldognak mondották magukat, hogy Paszkálnak valamit adhatnak, mert meg voltak győződve, hogy az alamizsnáért a hála érzelmét a szent imában fogja leróni s az a tudat, hogy szent imádkozik értük, fölemelte őket. S mindenki, ki vele érintkezett, tőle, mint jobb ember távozott. Egyik szerzetestársa igy jellemzi őt.

— Sokszor kisértem Paszkált kolduló útjában. S alkalmam volt megfigyelni, hogy azokra, kik vele társalogtak, a legjobb benyomást tette. És ez a benyomás állandó volt, mert az illetők megjavultak, gyakrabban járultak a szentségekhez s az irgalmasság cselekedeteit szorgalmasabban gyakorolták.

Ha Paszkál valamely községbe ért, első útja a templomba vezetett. Mély áhitattal imádta a legméltóságosabb Oltáriszentséget. Innen a plébánoshoz ment, ki előtt letérdelt, neki kezet csókolt, áldását kérte és egyúttal engedélyét, hogy plébániáján alamizsnát gyüjthessen. A fölszentelt papok iránt kiváló nagy tiszteletet tanusított s ebben is legtökéletesebben követte szent Ferencz atyját, ki végrendeletében többek közt ez hagyja meg szerzetestársainak: «Ha oly bölcsességem lenne, mint Salamon királynak, még akkor se mernék még a legelhagyatottabb templomban sem a plébános engedélye nélkül prédikálni. Én a fölszentelt papokat úgy tekintem, mint uraimat, mert Isten fiát látom bennük, kinek szentséges testévé és vérévé változtatják a kenyeret és bort, kinek testével naponkint táplálkoznak s kit eledelül a hiveknek nyujtanak.»

Ha az alamizsna-gyüjtést befejezte és hazatért, letérdelt a quárdián elé, áldását kérte, bocsánatért esdeklett az útközben elkövetett hibáiért és késznek mutatkozott ezekért a legnagyobb penitentia végzésére.

Paszkál kolduló útjai alatt is az életszentség illatát árasztotta és körüljárva mindenütt jót tett.

Reviczky Aladár C. M.

A szabad Bulgáriában.

A gyakori áldozás apostolai. (Folytatás.)

De ez sem tarthatott sokáig, keresnie kellett egy más helyet, egy szelid, szeretetteljes papot. Igy folytatta életét szüntelen kérés, nehézségek, nélkülözések között s buzgósága egyre több tanítványt vonzott köréje az egyszerű, jóindulatú emberek közül. Végre is egy monostort alapított Thasos szigetén. Legelső gondja az volt, hogy egy áldozópapot szerezzen a kolostorba, mert ő nem volt pap, sőt még diaconus sem; pedig ugyancsak ismerte a Szentírást és a szent atyák műveit. A Szentírás és a szentatyák ismerete csodálatosan segítette őt apostoli működésében; a szentírási idézetek, mint igazi nyilak röpültek ajkáról és fölvilágosították a lelkeket, fölgyulasztották a sziveket. Canaris Miklós, legelső tanítványainak egyike, kit Athénben ismert meg, szabadgondolkozó volt; miután hallotta Pantéleïmont beszélni, megégette összes rossz könyveit.

Bizonyos Kink nevű protestáns prédikátor társalgás közben egyszer így szólt hozzá gúnyolódva:

— Miért nem házasodik meg, mint a többi pópa?

— Én nem vagyok pópa — felelt ő — hanem egyszerű szerzetes, ezek pedig nőtlenséget fogadnak.

— Ez bűn. Önök engedetlenek Isten törvényeivel szemben! Nem mondta-e az Úr Ádámnak: Növekedjetek és sokasodjatok.

— Önök protestánsok annyira tartják magukat az ó-szövetséghez, mintha Jézus nem is jött volna el, hogy tökéletesítse a törvényt.

Kink kis fia végighallgatta a társalgást és máskor is gyakran jelen volt, midőn atyja ilyen dolgokról vitatkozott, most is atyja térdén ült. Átkarolta atyját s Pantéleïmonhoz fordulva kiáltotta:

— Ne imádjátok ti az embert és az emberek képeit!

— Hallja csak — szólt az apa mosolyogva — ime mily bálványozás a maguk képtisztelete. Ugyan mi jóért csókolgatják a templom elfakult képeit?

— Gyermekem — mondá szeliden a szerzetes — miért öleled át atyádat? Mi nem imádjuk a képeket, a mint te sem imádod atyádat, midőn őt csókolod.

A prédikátor hallgatott egy ideig, majd folytatta tovább:

— De abban csak egyetért velem, hogy önöknél túlzásba viszik a bold. Szűz tiszteletét! Érthető a tisztelet addig, míg az Üdvözítőt méhében hordta, de miután megszületett Jézus, Mária ismét egy közönséges nő lett, mint azelőtt volt.

— Nem vette észre — válaszolt a szerzetes — hogy az illatszeres üvegecske azután is megőrzi a jó illatot, miután az illatszert már kiöntötték belőle. Ép úgy Mária is mindig Jézusra emlékeztet bennünket. Csak egyszer szülte őt a világra, de nem szünt meg anyja maradni azontúl is. Ezért szeretjük és szeretni fogjuk őt mindaddig, míg fiának szeretete élni fog szivünkben.

Az atheni templom főesperese (Economos) nagyrabecsülte Pantéleïmont ragyogó erényeiért, de gyakori áldozását ő sem helyeselte.

Egy reggel a templomból jövet megszólította:

— Jöjjön velem, beszélgessünk egy kevéssé a reggelinél, ön bizonyára még éhgyomorral van.

— Hálásan köszönöm, felelé Pantéleïmon, de engedje meg, hogy egy pillanatra hazamehessek, valamit elfelejtettem. A szerzetes sietett szerény szobájába, gondosan bezárta az ajtót, kinyitotta a kis szekrényt, melyben útközben az Oltáriszentséget magával szokta vinni, leborult, imádta a szentséget s aztán megáldozott, mert a templomban nem áldoztatták meg. Aztán ismét visszatért a reá várakozó főespereshez.

Ez különösen a gyakori szentáldozásról szóló tanítást támadta.

— Fölháborító, istentelenség az, mit az Oltáriszentséggel tesznek — mondá. Nem átallják egy rangba helyezni a testi eledellel, melyet mindennap magukhoz vesznek.

— És vajjon nem kevésbbé szükséges az embernek az Oltáriszentség, mint a mindennapi leves? Nem az élet kenyere-e az, mely az égből szállott alá? Jézus azt mondta, hogy nem lesz bennünk élet, ha nem esszük az ő testét és nem isszuk a vérét: nemde, hogy éljünk, mindennap kell táplálkoznunk?

— Oh ezek oktalan hasonlatok! Nem vagyunk szerzetesek, mi házas emberek vagyunk; hogyan misézhetnénk mi oly gyakran, mint a hogy Ön akarja? És a hivek, a kik a világban élnek és szintén házasok, hogyan áldozhatnának ők gyakran? Jézus tanítása nem szól egyformán mindenkinek, nekünk sem.

— De végre is kinek prédikált Jézus? Azt gondolja, hogy ő a pusztában vagy az erdőségekben töltötte életét? Nem, szólott ő mindenkinek, házasoknak is, azon kor embereinek. Akkor tudomásom szerint nem voltak még szerzetesek. Másrészről az első keresztények is úgy értették, a mint én értem, mily gyakran járultak ők a szentáldozáshoz.

— Ha-ha-ha — ez ugyan idejét mult érvelés. Más idők, más emberek. A hit és a buzgóság meggyöngült, az idők nagyon is megváltoztak.

— Nem tesz semmit — kiáltott Pantéleïmon; de vajjon megváltozott Jézus? Jézus Krisztus ugyanaz, tegnap és ma és mindörökké — mondja szent Pál.

— Várjon csak — legyünk okosak és körültekintők. A bölcsesség ép abban áll, hogy tudunk alkalmazkodni az időhöz és a körülményekhez.

Az Egyház, a mi jó anyánk, ép ez okból elhagy bizonyos régi szokásokat, melyeknek ma már nincs sok értelmük.

— Tehát ezért történt — mondá gúnyosan mosolyogva a szerzetes — hogy Ön ma reggel a templomban a helyéről fölugrott s a hivek előtt keményen rendre utasította a szertartást végző papot. Mit is követett el tulajdonképen?

— Elfelejtette énekelni az Ekténia-t — vagyis azt a fölszólítást, hogy a katuchumenek (keresztség fölvételére készülők) Úrfelmutatás előtt távozzanak a templomból.

— Azt hiszem, teljesen szükségtelen e szavakat énekelni, hisz ma már nincsenek katuchumenek, kiknek távozni kellene a templomból.

— Mindegy; ez egy régi szokása az ős egyháznak, ezt meg kell tartanunk.

— Úgy! Az előbb nagyon is hamar elitélte az Oltáriszentségre vonatkozó régi szokásokat s most oly hévvel védi a katechumenekre vonatkozókat, pedig ilyenek ma már nincsenek, az Oltáriszentség pedig még mindig létezik.

— Igen, de nekünk a katechumeneket mindig pótolni kell, ezek a kis gyermekek, a kik jelen vannak a szentmisén.

— Oh, ezek hivek, hisz megvannak keresztelve; a szent áldozáshoz is bocsátják őket,* a diaconus tehát nem szólíthatja föl őket, hogy távozzanak. Még csak egyet. Úgy vélem, Ön is több alkalommal hallotta, sőt ajánlotta ugyanezen templomban a gyakori szent áldozást.

— Úgy látom, ön gúnyolódik. Magyarázza meg szavait.

— Szivesen. Ma reggel a szentmisében, midőn a pap az Úrfelmutatáskor énekelte: «Igyatok ebből mindnyájan, ez az én vérem, mely kiontatik értetek» — nem felelt-e Ön is a néppel: Amen — vagyis mintha akarta volna mondani: Elfogadom. — Legyen úgy. Továbbá, midőn a pap a kelyhet a nép felé tartotta, így szólt: «Jöjjetek félelem nélkül, hittel, szeretettel az Üdvözítőhöz!» Ön is helyeselte és hangosan felelte: Igen, igen, áldott, ki az Úr nevében jön, ez az isteni Üdvözítő, a ki megjelent köztünk. Miért e felhivás a szent áldozásra, ha nem szabad megtennünk. Láthatja tisztán, hogy az Egyház és vele Ön is hirdeti a gyakori áldozást!

— Látszat szerint igaza van; de a mise imádságai nem parancsok és nincs az Egyháznak törvénye vagy kánona, mely ezt meghagyná.

— Itt a tévedés! Elismeri-e Ön az egész Egyházzal a «12 Apostol kánonai»-nak** hitelességét?

* A keleti szertartásúaknál tudvalevőleg a kis gyermekeket is megáldoztatják mindjárt a keresztség után; a mint ugyanakkor meg is bérmálják.

** Egy a Kr. u. II-ik század elejéről való irat, mely az ősegyház életéről, szertartásairól tartalmaz az apostoloktól is eredő rendelkezéseket.

— Föltétlenül, ép úgy elismerem, mint a hét egyetemes zsinatot.

— Nos, úgy emlékszem, a hetedik kánon kárhoztatja azokat, kik jelen vannak a szentmisén a nélkül, hogy áldoznának.

A vita véget ért. Elváltak egymástól, mint jóbarátok, bár nézeteik nagyon is eltértek.

Jóval később a főesperest Konstantinápolyba hivták tanuskodni Pantéleïmon ellen. Ő azonban így felelt a szent Synodus — legfelsőbb egyházi törvényszék — tagjainak:

— Nem ismerek a hithez hűségesebb, szentebb embert nála, kivéve szenvedélyes vágyát a szent áldozás után, semmi kifogásolni valót nem találok benne. *Ker. Hitterjesztés Lapjai.*

A nürnbergi vásáron

Jörgensen utazókönyvéből.

JÖRGENSEN, a dánok hires írója, a ki a protestáns vallásból visszatért a katholikus anyaszentegyházba, még mint protestáns szép tanuvallomást tett a szentmiséről. Hires utazókönyvében a következő szép leírást olvashatjuk:

«Nürnbergben voltam s ott állottam a Miasszonyunk hires keresztelőkápolnájában; magas boltozatos volt benseje, aranyozott és festett faragványok kötötték le figyelmemet. Éppen csendes misét mondottak. A kar a templom túlsó végén feküdt s így az oltár, melyen a reggeli áldozatot bemutatták, tőlem messze volt; alig is hallottam a papnak hangját, csupán az ott térdeplők utolsó sorait láttam közelemben. Láttam, mint hajlott meg ájtatos fejük, a mint kézösszekulcsolva ott térdepeltek, s a ministráns sanctust csengetett. Láttam, mint emelkedett fel jobb kezük, s mint vetettek keresztet, midőn a kis csengetyű a kenyérnek és bornak átváltozását hirdette; azután láttam, mint verik háromszor mellüket, midőn Isten bárányához fohászkodott a hő ima, ki elveszi e világnak bűneit. Azután láttam, mint keltek fel utolsó evangéliumra s mint jelölték meg magukat homlokon, ajkon, sziven kereszttel annak hallatára, hogy az Ige kezdetben vala.

Odakünn vásár volt. Minden pillanatban kinyilt az ajtó s egy asszony jött be zöldséges kosárral, kosarát a földre tette s aztán melléje térdelt és elmondott egy Üdvözlégy Máriát. Majd iskoláslánykák jöttek és fiúk táskával és könyvekkel, s azt a padra téve letérdeltek és imádkoztak, mielőtt az iskolába mentek.

Mikor a misének vége volt és én csak már egyedül voltam a temp-

lomban, ezt gondoltam magamban: Mi más itten a napnak kezdete, mint minálunk odahaza. Ezek az emberek imáikat, szavaikat, érzelmeiket Istennek szentelik és keresztvetéssel mennek napi dolgaik után. Mi pedig, alig hogy felébredünk, egy ronda ujság után nyúlunk s azt, a mit a tegnap büneiből kotyvasztottak nekünk a nyomdákban, mint valami ördögi ostyát, magunkba faljuk és élvezettel habzsoljuk....»

Olaszországi levelek.

Még a szerencsétlenség visszhangja nem mult el egészen... A vigasztaló szót a hit kiáltja igazán bele. Nem régiben ezt sürgönyözte Messina egyik szomszédos városkájából egyik hírneves olasz hirlapiró:

«Tegnap a katónák megtalálták a templom nagy harangját. Rögtön állványt alakítottak három gerendából s ráakasztották. A nap lemenőben volt. Siettek a harangozót hívni, hogy csendítse meg az Angeluszt. Az öreg harangozó nem akart hinni szemeinek: csakugyan az ő harangja volt. Le akart borulni előtte imára. Azután áhitattal kezdte megszólaltatni. Ez volt az első harang, mely húsz napi csend után megszólalt a romok fölött. Hangjaira, melyek szétáradtak az est ünnepi csöndességében, valami váratlan dolog történt: meglepődve tódultak ki az emberek a barakkokból. Fölkiáltottak, bámulva nézték a romokat, mintha a törmelékeknek házakká való föltámadását várták volna. Hát nem a község szava szólalt meg? Az élő községé? A halászok a nyilt tengerről fölismerték községeiket a harangszóból. Nem halt meg az a község, ha megint üdvözli az estét. Bizonyára híni érezte magát a szerencsétlen község az által az ismert, kedves hang által, melyet örökre kihaltnak hitt már; és férfiak, asszonyok, gyermekek siettek az öreg harangozó köré, ki egyre nagyobb lelkesedéssel húzta a harangot, az emlékezések és remények fölkeltőjét.»

*

Mennyi letört remény, mennyi szétszórt család!

S a romok közt összeomlott templomok, eltemetett oltárok, összetört tabernákulumok!

Istenem! Az oltári szentségi Jézus a törmelékek közt!

Így folytatja hirlapirónk:

«E község tornya, melyet a tenger utasa érintetlennek gondolna, két helyen megrepedt. Csak a szentély áll fönn a templomból és az omladékok közt, az oltár helyén, feje-letörten áll a szent patrónus szobra. A törmelékek közt keresgélve, néhány halász rátalált az oltári szentségre. Szaladtak hívni az öreg plébánost, ki épen maradt; sírva jött oda, letérdelt a romokra, kinyitotta a szentségtartót, — de amint kezét nyújtotta volna a szentség felé, visszahúzta s azt mondta szomorún: «Nem lehet, stólát kell vennem.» S oda szaladt egy ház szobafalához, melyről nagy darabokban lógott le a tapéta és letépett egy nagy darabot, lyukat hasított beléje, akkorát, amekkorán a feje keresztül fért — s egy ily kezdetleges, alázatos stólában vette ki a törmelékek közül a szentséget; ingadozva lépegetett ki az omladékokon a romok közül, zokogástól szaggatottan énekelve a Tedeumot, melyet a tömeg vele énekelt.

Egy katona támogatta a reszkető öreg papot. És a megmenekültek kis processiója, mely a romok közül a tengerpartra vonult le, valami ünnepies, megható látvány kellett, hogy legyen, a tapétából rögtönzött stóla ellenére is, mert a katonák sorfalat állottak s úgy tisztelegtek.»

*

Nem kevésbbé megható az a részlet, melyet egy másik hirlapiró mond el egy a helyszinen levő szaléziánus pappal folytatott beszélgetéséből.

«Tíz napja dolgozunk már, hogy kiássuk szerencsétlen testvéreinket és növendékeinket. Itt, a hol most ásunk, itt kell hogy legyenek: Don Rapisarda, Don Piretto paptársaink s az utóbbinak testvére és egy szolga. Addig abba nem hagyjuk az ásást, míg rájuk nem találtunk. Az első napokban elcsüggedtünk; azóta megerősítettük magunkat a szentmise vigaszával és az oltári szentségi Jézussal.»

Így szólt s odavezetett engem a jámbor pap egy kunyhóhoz, a kollégiumtól néhány lépésnyire. A földön a fal mellett széndarabok voltak. A kunyhó kis ajtaját kinyitva s befelé mutatva rajta, ezt mondta: «Mi itt alszunk és ott, térdeljen le uram, ott őrizzük az oltári szentséget».

Néhány pillanatig mélységes imádatba merült a pap. Ösztönszerűleg utánoztam s megindulva néztem a füstös kunyhó egyik szögletébe, melyet olajlámpácska világított meg. Hogyan őrizték meg a szentséget? — kérdeztem. «Azt mondom el előbb — így felelt — hogy miképen voltunk szerencsések megtalálni! Január 14-én, végtelen nagy fáradozások után, megkaptam az engedélyt a cataniai hatóságtól, hogy Messinában ásni kezdhessek. Egyik munkásunk egy paptársunk volt, ki a mint a helyszinére ért, a rombadőlt kápolna és oltár helyére sietett. Sok órai fáradság után sikerült a tabernákulumot megtalálnia, szinte érintetlenül. Tüstént kitisztítottunk egy kis kályhát s ide helyeztük el a szentséget.»

*

Az a kis menedékhely, melyben itt az oltári szentség van, emlékeztet szerénységével a betlehemi jászolra.

Szeretett Jézusunk ismét a megaláztatásban!

De a hitnek mennyi sugara ragyog ebből a rögtönzött tabernákulumból! Kiragyognak, szét a nagy világra, közelebb hozni az embereket Jézushoz és — egymáshoz!

Kőszegi László.

Az élet kenyere

Az ifjúság és a gyakori áldozás. (Folytatás.)

Vajjon te is azok közé fogsz-e tartozni, kik nem értik a szeretet hivó szavát? Ha nincs étvágyod ezen isteni eledel gyakori vételére, hát keltsd föl magadban az étvágyat! Ugyan mit tesznek azok, kiknek kemény munka nem csinál étvágyat? Egy-két óráig sétálnak, hacsak lehet, hegynek föl — s pompás étvágygyal ülnek az asztalhoz. Csinálj te is lelki sétát, rándulj föl a hit magaslataira; gondold el, mekkora megtiszteltetése a nyomorult embernek, hogy az Isten fia ily isteni lakomát készít számára. Fontold meg, hogy «noblesse oblige» a nagy szeretet viszontszeretetet követel, hogy nyomorúságos lelkületre vallana, ha a mennyei királynak hivó szózatára mintegy azt felelnéd: tartsd meg lakomádat, nekem nem kell! Fontold meg, hogy elerőtlenedel az uton az örökkévalóságba, ha nem eszel az isteni eledelből — s majd megjön az étvágyad.

A lelkek királya egy alkalommal ekképen rajzolta le az emberek csunya viselkedését: «Egy ember nagy vacsorát szerze és sokat meghiva. Ez elküldé szolgáját a vacsora idején megmondani a hivatalosoknak, hogy jöjjenek, mert már minden el van készítve. És kezdék együtt mindnyájan magukat mentegetni. Az első mondá neki: majort vettem és szükség kimennem és megnéznem azt; kérlek ments ki engem. És a másik mondá: öt iga-ökröt vettem és megyek megpróbálni azokat, kérlek, ments ki engem. Ismét más mondá: feleséget vettem és azért nem mehetek. És visszatérvén a szolga, megjelenté ezeket urának. Akkor megharagudván a családatya, mondá szolgájának: Menj ki hamar az utcákra és a szegényeket, bénákat, vakokat és sántákat hozd be ide. Beméne pedig a király, hogy lássa a letelepülteket és láta ott egy embert, ki nem volt menyegzős ruhába öltözve. És mondá neki: Barátom, hogy jöttél ide be, menyegzős ruhád nem lévén? Amaz pedig elnémula. Akkor mondá a király a szolgáknak: Megkötözvén kezeit és lábait, vessétek át a külső sötétségre; ott leszen sírás és fogak csikorgatása». (Lukács 14. Máté 22.) «Kezdék együtt mindnyájan magukat mentegetni». Vajjon te is a mentegetőzők közé fogsz állani? «Nincs időm gyakorta áldozni!» Igy? — Hát früstökre, ebédre van-e időd? Nem hiszem, hogy világéltedben valaha azt mondtad volna: ma nem érek rá ebédelni.

«Nem vagyok méltó arra, hogy gyakorta áldozzam!» Hát vajjon kicsoda az, ki egészen méltó az Úr testének vételéhez? Aztán azért eszel-e, mert erős vagy? Szó sincs róla! Te is azért eszel, a miért minden ember fia eszik, hogy erőssé légy: Áldozzál gyakorta s lépésről-lépésre méltóbb leszel az áldozásra. Csak annak nem szabad az Úr asztalához lépnie, kinek



Nincs itt! Föltámadott!

nincs menyegzői ruhája: a ki súlyos bűnben van, mosakodjék meg a bűnbánat isteni fürdőjében, csak akkor ehetik az Úr asztaláról. De aztán mennél gyakrabban egyék: súlyos betegség után igazi szükséglet a finom tápláló étel.

Ha teheted, menj el mindennap az Úr vendégségére.

Ha nem lehet az Úrnak mindennapi vendége, legalább havonkint mosakodjál meg a bűnbánat isteni fürdőjében és utána háromszor-négyszer járulj asztalához.

Szuszai A.

Ostyasütés

Ostyát készíteni sok helyen a harangozó kötelessége. Ezt a harangozó, embertől kitelhető legnagyobb gonddal és tisztasággal végezze, mert az ostya, melyet készít, arra van rendelve, hogy az édes Jézus drága szent testévé legyen, mely a szentmisében bűneink bocsánatáért feláldoztatik, misén kívül pedig bűnbánó hiveknek és betegágyon szenvedő keresztény felebarátainknak nyujtatik. Az ostyának a legfinomabb buzaliszten és tiszta vizen kívül egyébből állnia nem szabad. Az ostyát vékonyra kell sütni, hogy majd az áldozók nyelvén könnyen átnedvesedjék; sürűbb tésztából vastagabb, ritkább tésztából vékonyabb ostya készül. Túlvékonyra sütni azonban még sem szabad, mert ha igen vékony, kivált kisebb templomokban, a lehelet sürűsége miatt könnyen átnedvesül, összehajlik, sőt az ostyatányérhoz is hozzátapad. Az ostyasütő vasat sütés közben időnkint tiszta fehér viasszal gyengén meg lehet kenni, hogy az ostya hozzá ne tapadjon; de e célra a leggondosabban megválasztott valódi tiszta fehér viaszt kell a mézeskalácsostól beszerezni, mert a gyertyákból elmaradt viasz, ha az a gyertya még oly valódi viasz volna is, mindig érezhető kellemetlen ízt ád az ostyának. Ostyát mindig sütni kell ugyan, valahányszor tudja a harangozó, hogy több áldozóra lehet számítani, mint a hány partikula (kis ostya) a ciboriumban, az áldoztatókehelyben van, de ettől eltekintve, okvetlenül sütni kell havonkint kétszer; legjobb 1-ére és 15-ikére, mert két hét után az ostya még száraz templomokban is már-már romlásnak indul, már pedig az Úr Jézus végtelen szeretetét, ki a kenyér szinében éjjel-nappal a világ végezetéig velünk kivánt maradni, azzal viszonozni, hogy Ő romlott vagy csak régi kenyér szine alatt rejtőzzék, a legrútabb hálátlanság, legiszonyúbb bűn volna részünkről. — Sütés után az ostya felvágandó. A nagyobb formavágóval a szentmisékhez kell annyi ostyát vágni, a mennyi a legközelebbi sütésig elég lesz; a kisebb vágó pedig a ciboriumba való áldoztató partikulák metszésére való. Vágás alkalmával az ostya alá egy tiszta, gyalult deszkatáblácska helyezendő, melyet más célra használni nem szabad s melyet a vágóvasakkal, valamint a sütővassal együtt mindig tiszta és elzárt helyen kell tartani. Az áldoztatókehelybe szánt partikulákat a morzsáktól jól megtisztítva ostyatányérra vagy egy kehelybe téve szentmise előtt kell az oltárra helyezni, honnét a pap azokat felajánláskor a korporáléra helyezi.*

Ezerkétszáz márka egy áldozásért.

Egy angol vértanú életéből.

Erzsébet angol királynő, ki Stuart Máriát a vérpadra küldötte, a római katholikus egyházat is vérbe akarta fojtani. Ha az erőszak nem használt, jöttek a cselszövények. A pokoli gyülölet a legrettenetesebb rendeleteket hozta napvilágra, így a szűz királynő, mint ő magát nevezte, a katholikusoknak 1200 márka büntetés terhe alatt megtiltotta a szentáldozást. Meghallotta ezt egy buzgó angol főúr, ki gyakran áldozott, könyekre fakadt és így kiáltott fel fájdalmában: «Jézusom, szegénynyé leszek teérted, csakhogy birhassalak!» És mit csinált az angol főúr? Eladta birtokát, egy papot vett magához, a ki azután naponta mondott néki szentmisét és magányos kastélyában meg is áldoztatta. Ha pedig akadt kegyetlen ember, irigy szomszéd, hűtlen jobbágy, a ki őt ezért beárulta, szivesen megnyitotta erszényét és mindannyiszor lefizette az egy áldozásért az ezerkétszáz márkát. De végre is már nem birta, egy év alatt koldusbotra jutott. Isten azonban megjutalmazta őt s megadta néki az állhatatosság kegyelmét: A koldussá lett főúr mikor már pénzzel nem fizethetett, életével, vérével fizetett, s mint az Oltáriszentség vértanúja a vesztőhelyen végezte be dicsőséges életét. Ez volt a nagy Darling William!

Oh idők, oh emberek! Ma már nincsenek Erzsébetek a trónon, szabad az út az áldozáshoz — és mégis mily kevesen hozzák meg ezt az oly csekély áldozatot...

Megtörtént dolgok. A ki nyilvánosan, közbotrányt keltő módon a bold. szűz Máriát gyalázza és Jézusról becsmérőleg nyilatkozik, a K. Btk. 51. §-ába ütköző kihágást követ el. (M. kir. Kuria 1889. okt. 28. 9063. sz.)

Botrányos fecsegés és nevetés a mise alatt az 1878. évi 5. t.-cz. 191. §-ába ütköző vallás és annak szabad gyakorlása ellen elkövetett vétséget képez és büntetendő. (M. kir. Kuria 1894. évi 8026/93. sz.)

* Pogonyi-Rétay: Sekrestyések és harangozók vezérkönyve. 120 lap. Kapható 1 kor. 40 fil. Borsod-Szirák, u. p. Finke.

Az Oltáriszentség evangéliuma.

Bizony, bizony mondom nektek, egy ma közületek elárul engem. Sohasem felejtem el a következő történetet. Egy faluban, a hol káplánkodtam, azon szokás divott, hogy az ifjúság utczánkint beosztott csoportokban végezte husvéti szent áldozását. Egyik husvét után harmadik vasárnap több oly legény áldozott, kik a faluban mint rakonczátlan «hires legények» voltak ismeretesek. Fölhasználva a szent áldozás ünnepélyes óráját, megtérésre intettem őket. Főleg arra kértem, hogy ma, az áldozás napján, tartózkodjanak mindennemű zajos mulatságtól. Úgy látszott, az intelemnek volt sikere; mert szokásom szerint körüljárva a mulatóhelyeket, sehol sem találtam őket. Nyugodt lélekkel tértem nyugalomra. Egyszerre csak bezörgettek ablakomon és egy «sietős» beteghez hivtak; kinek legalább az utolsó kenet szentségét adnám föl, mert — mint a vezető asszony mondá — a beteg szava elállt; sem gyónni, sem áldozni nem bir. Az utolsó kenettel is elkéstünk. Mire odaértem, a beteg meghalt. Rémülve vettem észre, hogy a halott egyike azon legényeknek, kik reggel a szent áldozást végezték. Az ismert «hiresek» egyike, t. i. semmikép sem zabolázhatta meg mulatozási vágyát. De mivel a községben restellett azon napon korcsmába menni, átment a szomszéd faluba. Ott szóvitába, majd veszekedésbe keveredett az odavaló legényekkel, a kik vadul összeverték és összeszurkálták. K. J.



Szent József, az áldozók pártfogója. Pártfogásának ünnepe husvét utáni harmadik vasárnapon van.

Az én testem valóban étel, az én vérem valóban ital. Az üldöztetések borzalmas idején, mikor a keresztények vére patakokban folyt és a büszke pogány császárok keresztényekből rakott máglyák fényénél mulatoztak, egy keresztény atyát fiacskájával a legborzalmasabb halálra: éhhalálra ítéltek. Mélységes börtönbe vetették Krisztus hitvallóit, hol a fekete sötétség volt egyedüli társuk. Páratlan türelemmel viselték az éhség gyötrelmeit, a mely nap-nap után egyre iszonyúbb kínok között sorvasztotta őket. Elszáradt testükről foszlányokban szakadozott le a ruhájok; sápadt arczukban már csak néhány vércsepp keringett; s a rothadt víz, a mit inni kaptak, még csak fokozta éhségöket. Mikor megfásult ajkukon már a halál kéksége látszott, így szólt a kis gyermek szenvedő atyjához: «Atyám! egyél belőlem!» S erre felhúzván ingecskéjét, odanyujtotta atyjának elszáradt karját, hogy törje le és csillapítsa le vele gyötrő éhségét. Az édesatya könnyekre fakadt kis fiának e megható szeretetén s átölelvén őt, csókjaival halmozta el, és így haltak meg mindaketten.

Fölséges képe ez a mi üdvözítő Istenünk hozzánk való önfeláldozó szeretetének, a ki lelkünk váltságáért elhagyta az egek angyalait, és oltáraink börtönében velünk marad az idők végezetéig. Midőn ugyanis elérkezett a borzalmas óra, melyben indulni készült a vérhegyre; midőn az áruló Júdás piszkos kezében csörgette már a vérpénzt, melyért halálra adta Mesterét; midőn hóhérainak kezében villogott már a gyilkos fegyver, és a halál ott ült már neki a sápadt arcán: akkor maga köré gyüjtötte tanítványait, s mintha csak föltépte volna ruháit szentséges kebléről, odanyujtotta nekik a tulajdon szentséges testét és vérét ételül és italul: «Vegyétek és egyétek, igyátok — úgymond — mert az én testem valóban étel, az én vérem valóban ital. A ki eszi az én testemet és issza az én véremet, az élni fog örökké». B.

Fölajánló ima.

Oltáregyesületi tagok számára az esztergomi érseki hatóság 2204. sz. engedélyével.

Én N. N., a Te méltatlan szolgád (szolgálód), belépek a legfölségesebb Oltáriszentség tiszteletére alakult Oltáregyesületbe és fölajánlom magamat és minden tehetségemet a legfölségesebb Oltáriszentségben igazán, valósággal és lényegesen jelenlevő Úr Jézusnak szolgálatára.

Erősen felteszem magamban, hogy az Oltáregyesület szabályaihoz hiven minden hónapban megtartom az imádásórát, évenkint megadom a szegény templomok fölsegítésére szánt alamizsnát, gyakran fogok járulni a szentségekhez és a legfölségesebb Oltáriszentség tiszteletére másokat is fogok buzdítani, hogy tőlem telhetőleg jóvátegyem a bántalmakat, melyekkel e földön illetnek az emberek.

Fogadd el Jézusom ezen őszinte és erősen feltett szándékomat és add áldásodat reá!

Boldogságos szűz Mária, Jézus Krisztusnak szentséges anyja és egy-

úttal az én kedves jó mennyei Anyám! Szeress engem, mint gyermekedet, vezess engem itt a földön az Úr Jézus szolgálatában, hogy majdan az égben Veled és az angyalokkal és a szentekkel együtt szinről-szinre láthassam és örökké dícsérhessem Jézust, a Te Fiadat, kit itt a földön dicsérek és tisztelek. Amen.

Röptében a nagyvilág körül.

A föltámadás városa. Reggió di Kalábriában megtörtént az első templom-baraknak a fölszentelése. A barakot villamos világítással látták el, a mi még jobban kitünteti az Isten házának szegényes voltát. A főoltáron egy feszület van csupán, a barak előtt egy nagy fakereszt. A barakot nemzeti és pápai szinekkel ékesítették. Az első misén, melyet a szerencsétlenség óta mondottak, tömérdek nép vett részt, melynek csak csekély része fért a barakba. A többiek a szabad ég alatt, szakadó esőben várták meg az istentisztelet végét. A misét De Lorenzo tanár mondotta. Az olasz kultuszminiszter 150.000 lirát utalványozott ki templomépítésre. A franciák 20.000 frank értékben egy tetszés szerint fölállítható és széthordható templomot küldtek Messinának. Amerikából is szállítanak a hajók egy pár ilyen templomot.

Táborozás Kanadában. A középkor lóvagi erényei fölélednek. Ma is vannak keresztes hadjáratok kard nélkül, csupán kereszttel. Az Oltáriszentség birodalma terjedezik. A katholikus vallás terjesztésére alakult társaság («The Catholic Church Extension Society») most Kanadát szemelte ki működése teréül és Torontóban tartja «főhadiszállását». A társaság csak az elmult nyár folyamán alakult s szeptemberben tartotta első szervező gyűlését. A társulat tagjai kanadaiak, a kik ép oly jó hazafiak, mint a mily jó katholikusok. A társulat főleg azáltal óhajtja terjeszteni a katholikus vallást, hogy a kanadai nép és papság között misszionárius szellemet honosít meg. E czélból kollégiumot fog alapítani hitterjesztő papok nevelésére, az ujonnan alakult egyházközségekben pedig kápolnákat fog épiteni és fölszerelni és más hasonló módon elősegíteni az egyház ügyét. *(gv.)*

Oltáregyesület Temesvárott. Temesvárott a katholikus öntudat egyre örvendetesebb módon ébred. Legutóbb a józsefvárosi iskolanének templomában dr. Várady L. Árpád püspök igen nagyszámú hölgyközönség jelenlétében megalakította az Oltáregyesületet. Az ünnepi hangulatot emelte dr. Csernoch János csanádi megyéspüspök részvétele, ki buzdító beszédet intézett az ájtatoskodó hölgyekhez. Eddig több száz uri asszony iratkozott be az egyesületbe. Az egyesület tagjai minden hó első péntekén szentbeszédre s ájtatosságra gyülekeznek a józsefvárosi apáczatemplomban s ugyanakkor új tagok vétetnek föl.

Az Örökimádás-templomegyesület közgyűlése.

Az ÖRÖKIMÁDÁS-TEMPLOMEGYESÜLET folyó évi márczius 4-én délelőtt 10 órakor tartotta közgyülését a Központi Oltáregyesület nagytermében. Jelen voltak:

Gróf Zichy Nándor, őrgróf Pallavicini Edéné, gróf Zichy János elnökök, gróf Zichy Aladár, Kánter Károly prelátus igazgató, M. de la Salette főnöknő, dr. Glattfelder Gyula egyetemi tanár, gróf Cziráky Antal, Medits Nándor lazaristaházfőnök, Soós István karmelita-házfőnök, dr. Zlinszky János ügyész, Aigner Sándor műépítész, dr. Herczeg Mihály egyetemi tanár, gróf Cziráky Lujza, gróf Cziráky-Almásy Erzsébet, Kiss Aladárné, gróf Zichy Livia Klára, Tihanyi Béláné, Éberling Józsefné, báró Vécsey Eszter, báró Seldeneck Fanny, Hoffmann Tódorné, Herfort-nővérek stb.

A szentmise után, melyet *Kánter* Károly prelátus mondott az Örökimádás templomában, gróf *Zichy* Nándor üdvözölte a jelenlevőket. Megnyitó beszédében lelkes szavakkal emelte ki őrgróf Pallavicini Edéné kiváló érdemeit az Örökimádás-templom létesítése és felszerelése körül. Dr. *Glattfelder* Gyula az egyesület titkára és pénztárosa elsőbben is jelentést tett az egyesület 6 évi működéséről, majd *Aigner* Sándor műépítész olvasta föl jelentését, utána dr. *Glattfelder* Gyula terjesztette elő a pénztári jelentést. *Kánter* Károly az egyesület igazgatója a távollevő Heinrich Aladár helyett jelentette, hogy a számvizsgáló-bizottság átvizsgálta a számadásokat és azokat teljesen rendben találta. A közgyűlés az egyesület önfeláldozóan buzgó pénztárosának, dr. Glattfelder Gyulának és dr. Zlinszky Jánosnak, az egyesület ügyészének a fölmentést megadta.

Majd gróf *Zichy* János az alapszabályok módosítására tett javaslatot, hogy további rendeltetésüknek jobban megfeleljenek és kérte a közgyűlést, hogy ezen okból májusban rendkívüli gyülést hivjon össze.

Gróf *Zichy* Nándor elnöki zárószavában hálát ad az Istennek, hogy az Örökimádás-templom létrejött, mely a székesfőváros hitéletére már eddig is befolyással volt. Hisz a templomot az istentiszteletek alkalmával zsúfolásig látogatja a közönség. Kiemelte az építőbizottság tagjainak érdemeit, jelesen *Kánter* Károlynak, a magyarországi eucharisztikus mozgalmak vezérének kitartó, lelkes működését; ő volt az, ki a mozgalomban apostoli szavával lelket öntött és a müvet diadalra segítette, továbbá dr. Glattfelder Gyulának, az egyesületnek hat éven át volt fáradhatatlan titkárának és pénztárosának, ki mint ilyen nagy érdemeket szerzett a mű létesítése körül. Köszönetet mond továbbá Aigner műépítésznek, ki kiváló műizlésével, szakavatottságával adott testet a tervnek, melyre az első dijat és a megbizást is megnyerte. Szép szavakkal emlékezik meg Zlinszky

ügyész és Heinrich Aladár érdemeiről. Heinrich Aladár főleg a templommunkálatok szakszerű ellenőrzésével tett nagy szolgálatot az egyesületnek. Majd Medits Nándor lazarista-házfőnök és igazgató közreműködését méltatta, a ki főleg gyakorlati tanácsaival segítette elő a templom művészi megalkotását.

Gróf *Cziráky* Antal megemlékezik ezután özv. gróf *Cziráky* Jánosnéról, mint az egyesület első elnöknőjéről és a kezdeményező családjának nevében mond köszönetet édes anyja tervének megtestesítéséért.

Végül *Kánter* Károly prelátus, igazgató megragadja az alkalmat, hogy az Oltáregyesület nevében, mint amelynek legtöbb szolgálatot tett a Templom-egyesület, a bizottsági tagoknak egyenkint és összesen elismerését és háláját fejezze ki. Különösen kiemeli dr. Glattfelder Gyula titkár és pénztárosnak érdemeit, ki mint az Oltáregyesület másodigazgatója és az Örökimádás czimű lapnak több éven át buzgó szerkesztője, az Oltáriszentségnek főleg az országos eucharisztikus kongresszusokon nagytudományú és ékesszóló hirdetője és az Örökimádás templomegyesület fáradhatatlan titkára és pénztárosa kötelezte le magának az Oltáregyesületet. Szóló Isten áldását kivánja Glattfelderre, kit Őfelsége a napokban nevezett ki egyetemi tanárnak. Óhajtja, hogy az Isten sokasítja meg azokat a gazdag talentumokat, a melyekkel már eddig is megáldotta őt, hogy országos jelentőségű alkotásai minél jobban felvirágozzanak és a lelkében szunnyadozó tervek sikeresen testet öltsenek. Az ülés 12 órakor ért véget.

Közgyülési jelentések.

Titkári jelentés.

Istenben boldogult Erzsébet királyné gyászos halála után azonnal fölmerült a gondolat, hogy hazánk nagyasszonyának emlékét ne csak szoborral örökítsük meg, hanem templomot is építsünk, mely az Oltáriszentség szüntelen imádásának szolgálva mintegy nemzeti szentélylyé legyen, ahol a hivek ezrei s e szent czélra különösen kiválasztott lelkek éjjel-nappal imádják a kenyér szine alatt köztünk levő Úr Jézust, s kérjék Őt, dicsőítse meg a boldogult királynét és adjon békét ennek a mi hányatott társadalmunknak és nemzetünknek, mely a nagyasszony gyászos halálában a kor bűneit is siratta. A budapesti központi oltáregyesület, mely addig is már sok katholikus társadalmi és kegyeletes mozgalomnak volt megindítója és éltető forrása, vette kezébe az ügyet s fogott nagy lelkesedéssel a szép terv megvalósításához már 1898-ban. Istenben boldogult gróf Cziráky Jánosné, az Oltáregyesület akkori elnökasszonya, s a lánglelkű igazgató, Kánter Károly kezdték meg a szép eszme hiveinek toborzását. A magyar társadalom figyelmét és áldozatkészségét akkor ugyan már nagy mértékben igénybe vette a királyné emlékét hirdető szobor eszméje, de alig pendíttetett meg a gondolat, hogy örökimádási templom emeltessék nemzeti fogadalmi mű gyanánt Erzsébet királyné emlékének, a társadalom minden rétegéből számosan jelentkeztek, a kik a kegyeletes terv megvalósítására erőiket felajánlották.

Az első teendő nagy, országos bizottság megalakítása volt, mely a gyüjtést megindítsa, az érdeklődést mindenfelé fölköltse, s az illetékes hatóságokkal tárgyaljon, hogy a templom minél előbb létesüljön. E czélból 1908. deczemberében a budapesti katholikus kör dísztermében országos értekezletre gyültek össze az érdeklődők, hol gróf Zichy Nándor, a magyar katholikusok vezére s Kánter Károly apát, a központi Oltáregyesület igazgatója ismertették az eszmét. Az értekezlet nagy lelkesedéssel kimondotta, hogy Erzsébet örökimádás-templomépítő bizottságot alakít, s annak kezébe teszi le az ügyet. A bizottság elnökéve gróf Zichy Nándor és gróf Cziráky Jánosné, társelnökökké gróf Zichy Nándorné és gróf Wenckheim Krisztina választattak. Igazgató Kánter Károly lett. Ők intézték a százas országos bizottsággal az agitáczió munkáját.

A nagybizottság haladéktalanul megkezdte a gyüjtést, mely mindjárt kezdetben szép eredménnyel folyt. Közben az elnökségben változás állott be, amennyiben gróf Cziráky Jánosné elhalálozván, helyébe az Oltáregyesület új elnökasszonya, őrgróf Pallavicini Edéné választatott elnökké. A mozgalom irányítása ettől fogva Ő Excellentiája kezébe volt letéve, ki azt oly buzgalommal és áldozatkészséggel végezte, mely példa nélkül áll az ujabbkori katholicizmus történetében, s hogy az Örökimádás temploma nagy nehézségek daczára elkészült, az egyenesen Ő Nagyméltóságának érdeme. Gróf Zichy Nándorné Ő Excellentiája a társelnökségről az egész bizottság nagy fájdalmára lemondván, helyébe társelnökké gróf Zichy János választatott, ki az elnöknővel a munkában és érdemben is végig hiven osztozott.

A nagybizottság nem elégedett meg a központi szervezkedéssel, hanem hogy az eszmét minél szélesebb körökben propagálja, vármegyei és városi helyi bizottságokat is szervezett, összesen ötvenhármat. E helyi bizottságok fáradozásának köszönhető, hogy a gyüjtés negyedik évében körülbelül fél millió korona volt együtt a templom czéljaira.

1902. év végén kezdett a bizottság a templom megvalósításának s az építés megkezdésének gondolatával közelebb foglalkozni. Mindenek előtt telek vásárlása lett volna szükséges. Előbb ugyan megkisérelte a bizottság, hogy a székesfővárostól ingyen szerezzen megfelelő helyet, de mivel több rendbeli kérése visszautasíttatott, végre is telekvásárlásra határozta el magát s hosszas

keresés után az Üllői-út 75. és 77. számú házak vételét javasolta az e czélra kiküldött szükebb bizottság.

Ugyanekkor a nagybizottság átalakuláson ment keresztül. Mivel jogi ügyletek kötésére felhatalmazott jogi személynek a bizottságot nem lehetett tekinteni, elhatároztatott egy egyesület alakítása s így létesült 1903-ban az Erzsébet örökimádási templom-egyesület s ettől fogva az egyesület választmánya, illetőleg a kebeléből kiküldött végrehajtó bizottság intézte a templom építési dolgát.

A telkek megszerzése után pályázatot hirdetett az egyesület a templom-tervekre, mely 1903. okt. 1-én járt le. A pályázatban nyolcz építész vett részt. Az I. dijat Aigner Sándor, a másodikat Hofhauser Antal, a harmadikat Sztehló Ottó nyerte el. Aigner Sándor és Hofhauser Antal között szükebb pályázat tartatott meg, s ennek alapján Aigner Sándor bizatott meg a templom s a vele kapcsolatos zárda végleges tervezetével és művezetésével.

Közbevetőleg meg kell említenem, hogy ekkor már megvolt a miniatür örökimádási templom és zárda, IX., Rákos-utcza 5. szám alatt, a hová az elnöknő Ő Nagyméltósága s az igazgató buzgólkodása folytán a Mária Reparatrix szentségimádó apáczák rendje bevonult s megkezdte a szüntelen imádás szent művét. Ugyan e rend anyái voltak kiszemelve a végleges templom gondozására.

1904. év tavaszán, miután május hóban Ő Felsége s az uralkodóház jelenlétében az alapkő ünnepélyesen letétetett, megkezdődött az építés s folyt négy esztendőn keresztül.

Ugyanattól az időtől kezdve végezte az egyesület végrehajtó bizottsága az irányítás, ellenőrzés, tervezés és munkakiadás teendőit. A tizenegy tagú végrehajtó bizottság azon négy esztendőnél hosszabb idő alatt, amíg az építés tartott, hatvanöt ülésben végezte feladatát. Ez üléseken történt a pénztári állapotról való számadás s az ennek megfelelő költségvetési összeg preliminálása. E bizottság vizsgálta át tételről-tételre a műépitész előterjesztését s határozott az általa javasolt ujítások és módosítások felett. Az építésnek nem volt semmi számottevő mozzanata, mely a bizottság tudta és hozzájárulása nélkül történt volna. Mulasztást követnénk azonban el, ha elhallgatnók, hogy a bizottság munkájának sima és sikeres lebonyolítását első sorban az tette lehetővé, hogy mig Aigner Sándor műépitészben lelkiismeretes és kiváló szakerőt birtunk, addig az építés ellenőre, Heinrich Aladár úr oly ritka körültekintéssel és buzgalommal végezte a fölülvizsgálat tisztét, hogy őt illeti meg az elnökség mellett a siker érdemének oroszlánrésze.

A végrehajtó bizottság állandó munkája mellett az egyesület többi szervei is lelkiismeretesen végezték hat éven keresztül feladatukat. Nevezetesen az egyesület közgyűlései, melyeken rendszerint lánglelkű elnökünknek, Zichy Nándor grófúrnak felszólalásait hallottuk, az ország katholikus társadalma színejavának jelenlétében folytak le. S a jelen közgyűlés, mely a nagy mű befejezésének örvendetes tényét van hivatva konstatálni, azzal a tudattal zárhatja le az egyesület hat első esztendejének működését, hogy az áldozattal, melyet a magyar katholikus társadalom az Erzsébet-örökimádási templom érdekében hozott, az egyesület nem élt vissza, hanem teljesítette a társadalom várakozását, értékes művel gazdagította a nemzet székesfővárosát, s hivatása szerint áldozott úgy a legszentebb vallási kegyeletnek, mint a legnemesebb hazafiúi érzelemnek.

Dr. Glattfelder Gyula,
titkár.

A müépitész jelentése.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Sok munkával és fáradsággal, de amellett sok szeretettel és lelkesedéssel is, sikerült az Isten segítségével végrehajtanom azt a kiválóan megtisztelő feladatot, melylyel a Nt. Egyesület kegyes volt csekélységemet megbizni. Az Örökimádás templom külsőleg is belsőleg is készen áll, és a feladatom művészi részének befejezése után már csak annak anyagi részének kell még eleget tennem, a mennyiben az építkezés végleges épitési költségeiről számolok be a mélyen tisztelt Közgyűlésnek. Előrebocsátom, hogy a zárda és oltáregyleti épületek már a befejezésükkor, 1906. évben véglegesen leszámoltattak és a leszámolás közgyűlési jóváhagyást is nyert. A jelenlegi részletes leszámolás tehát csak a templom, a templom és szárnyépületek közötti folyosók, a templom belső felszerelésének és a zárda és oltáregyleti épületben pótlólag végzett munkák költségeire vonatkozik, és az alább közölt összegek csak egy terjedelmes műveletnek végeredményét képezik.

A részletes végelszámolás szerint tehát:

A templom épitési költségei	kor.	539.520·04
Az összekötő folyosók épitési költségei	«	66.780·40
A templom belső berendezésének költségei	«	265.944·35
A zárdaépületben teljesített pótmunkák	«	5.120·74
Az oltáregyleti épületben teljesített pótmunkák	«	2.336·40
Épitészi tiszteletdij	«	52.800·—
Összesen:	kor.	932.501·93

Ehez hozzáadva a már leszámolt két szárnyépület költségeit é. p.

A zárdaépület épitési költségei	kor.	163.829·03
Az oltáregyleti épület épitési költségei	»	168.039·31
Lesz az egész épületcsoport épitési költsége a templom belső felszerelésével együtt	kor.	1.264.370·27
A templom és az összekötő-folyosók végleges költségei eszerint összesen	kor.	606.300·—
Ezekre a költségvetés szerint előirányoztatott	»	533.738·—
Mutatkozik tehát többköltség	kor.	72.562·—

E túlkiadás megindokolására legyen szabad felemlítenem, hogy a Nt. Épitőbizottság valósággal a hivatásának magaslatán, állva és áthatva attól a magasztos érzéstől, hogy az Isten

dicsőségére és egy szeretett királyné emlékére emelt, évszázadokra szóló alkotásnál a túlzott takarékoskodás nincs helyén, — építésközben sok olyan többletköltséget engedélyezett, amelyek úgy szépészeti mint tartósági szempontból a templomnak javára váltak.

Ezek egy külön kimutatás szerint, csak a lényegesebb tételeket számítva, kitesznek kb. 30.000.— koronát, úgy hogy ezek levonása után az előre nem engedélyezett költségtöbblet az előirányzathoz képest kb. 42.500.— koronára apad le, ami az előirányzott összegnek alig 8%-át teszi.

De még ebben a többletben is lényeges szerepet játszanak azok a költségek, a melyek a tervezet részleges kidolgozása közben, egyes méretek szükséges nagyobbítása, egyes részletek diszesebb kiképzése által, sok apróságból lassankint felszaporodva, végeredményben ugyancsak az építmény művészi megjelenésének fokozását szolgálták.

Hogy csak egy-két példát említsek, a főtorony eredetileg 53·50 m. magasra volt tervezve; a részletes tervek kidolgozásánál elkerülhetetlen volt, hogy egyes részeiben itt is, ott is egy csekélységgel magasabbra ne emeltessék, míg végül 56·00 m. magas, tehát az eredetinél 2·50 m.-rel magasabb lett. A két oldaltornyocska legfelső emeletét egy kissé diszesebben kellett kiképezni, hogy a főtoronynyal összhangzásba jussanak, a mit szintén csak a részletezésnél lehetett megállapítani. Ez a két tétel egymagában már kb. 8500.—kor. többletköltséget okozott, de viszont annak ellenértéke is a templom külső megjelenésén jut érvényre.

A költségtöbblet egy része pedig annak tulajdonítandó, hogy a költségvetés összeállításakor egy ilyen nagyobbszabású műnél az 1:100 méretű tervezet alapján a munkaszükséglet teljes pontossággal meg nem állapítható.

A templom belső felszerelésének költségei összesen 265,944·35 koronára rúgnak; ebből az összegből azonban maga a templomalap csak kb. 50.000.— koronát fedezett, mig a többi kb. 216.000.— kor. külön összegyüjtését az Egyesület lelkes Elnöknője, őrgróf Pallavicini Edéné Ő Nagyméltósága volt kegyes kilátásba helyezni.

A zárdaépületben teljesített pótmunkákban benfoglaltatik a kertben körülvezetett vasszerkezetű folyosó, az udvarok kikövezése és egyéb olyan munkák költségei, a melyek ezen épületrész leszámolásakor még nem voltak elkészíthetők. Hasonló természetűek az oltáregyleti épületben végzett pótmunkák is.

E jelentésem kiegészítéseül meg kell még említenem, hogy az előbb kimutatott 932.501·93 kor. összköltségből — eltekintve a belső felszerelésnek ama részétől, a melyről mint említve őrgrófnő Ő Exellentiája lesz kegyes gondoskodni — még 49.952·53 kor. számlahátralékok állanak fenn.

Az egész leszámolási műveletet Heinrich Aladár úr, az építkezés lelkiismeretes és fáradságot nem kimélő ellenőre volt szives átvizsgálni, és annak helyességéről meggyőződni.

Mélyen tisztelt Közgyűlés! Nem zárhatom be a számadatok e rideg sorozatát anélkül, hogy most amikor utólszor van szerencsém a mélyen tisztelt Közgyűlés előtt megjelenhetni, kifejezést ne adjak a legőszintébb, a legmélyebben érzett hálámnak azért a nagy bizalomért, a melylyel a Nt. Egyesület e rendeltetésénél és művészieségénél fogva egyaránt magasztos és előkelő építmény megalkotását az én kezeimbe letenni méltóztatott.

E kitüntető bizalom erős visszhangot talált abban az őszinte, komoly igyekezetemben, hogy minden tudásom, minden tehetségem megfeszítésével, a szabott határokon belül, a tőlem telhető legjobbat nyujtsam a mélyen tisztelt megbizóimnak, a hivők seregének, és késő utódainknak egyaránt.

De szivem mélyéből fakadó hálás köszönettel adózom ezúttal a Nt. Egyesület Végrehajtó Bizottságának is, a ki az építkezés százféle ügyes-bajos dolgában annyi műérzékkel, annyi jóindulattal és bőkezűséggel volt kegyes törekvésemben oly hathatósan támogatni, hogy az elért siker nagy része az igen tisztelt Végrehajtó Bizottságot, de különösen annak Elnöknőjét, — az építkezés lelkét és éltetőjét — Örgróf Pallavicini Edéné Ő Excellentiáját méltán megilleti.

És ha e végtelen hálaérzetem kifolyásaképen egy óhajtást szabadna hangoztatnom, ugy ez az, hogy ha még a tervező műépitész is arra lett érdemesítve, hogy neve az emléktáblán megörökíttetett, úgy második emléktáblán, ragyogó példaképen, utódaink buzditásául örökittesenek meg azok nevei is, a kik fáradhatlanul, önfeláldozó buzgósággal közreműködtek e kegyeletes alkotás létesitésén, a melyen mindvégig legyen az Isten áldása.

Aigner Sándor,
műépitész.

Pénztári jelentés.

Az Erzsébet-örökimadási templom gyüjtése még 1898-ban megkezdődött. Az országos bizottság első évi működésének már számottevő eredménye volt. De igazán csak a vidéki bizottságok felállitása után folyt a gyüjtés intenzitással. E bizottságok érdemeit nem lehet említetlenül hagyni. A főuri és hivatalos osztály legjobb neveinek viselői versenyeztek a legalsó társadalmi osztályokkal a siker érdekében. S a gazdagok ezrei mellett a gyüjtőlistákban ezer és ezerszám előforduló 20 filléres adományok tanuskodnak amellett, hogy az örökimádás temploma az egész magyar társadalom müve.

A begyült pénz a Magyar Általános Hitelbanknál helyeztetett el folyó számlán, ahonnan az Elnöknő Ő Nagyméltósága utalványozott a szükséghez mérten. Ez a körülmény, hogy a pénzek nem közvetlenül az egyesület pénztárába, hanem a bankhoz folytak be, egyrészt egyszerűsítette a pénzkezelést, de másrészt akadálya annak, hogy a vidéki bizott-

ságoknál eszközölt adományok külön felsorolhatók legyenek, mivel e bizottságok a gyüjtött pénzt egy összegben szolgáltatták be a banknak. Igy csak a különös nagy eredménnyel működő bizottságok fölemlítésére szorítkozhatunk, s itt legnagyobb köszönettel kell adózni a sopron-, vas-, fehér-, torontál-, temes-, békés-, veszprém-, szolnok-, pozsony-, nyitra-, bars-, baranya-, zemplém-, komárom-, somogy-, szepes- és szabolcsmegyei helyi bizottságoknak, melyek a gyüjtés terén a legnagyobb eredményt mutták fel. Egyesek gyüjtése közül különösen ki kell emelni Ferenczy Ida, Hg. Esterházy Miklósné és Kiss Aladárné gyüjtéseit, [mint legeredményesebbeket.

Egyesek adományai közül az 1000 koronánál magasabbakat sorolom fel, de csak azokat, a melyek a központban fizettettek be. Ezek időrendi sorban: Gr. Esterházy Miklós Móricz (2000), Gr. Esterházy Miklós Móriczné (2000), Zalka János püspök (2000), Schuszter Konstantin (2000), Lajos Viktor főhg. (1000), Győri székes káptalan (1000), József főhg. (2000), Klotild főhgnő (2000), Hidassy Kornél (2000), Nagyváradi l. sz. káptalan (1000), Thurn Taxis Albert hg. és neje Margit főhgnő (4716) özv. Mailáth Györgyné (2000), Gr. Szapáry Gézáné (1000), Hohenlohe hgné (1000), Gr. Mailáth Gusztáv Károly (2000).

De mindez összegek elégtelenek voltak mivel a szükséglet naprólnapra növekedett s már attól tartottunk, hogy nem lesz fedezetünk. Ekkor lepte meg Elnöknő Ő Nagyméltósága a bizottságot azzal az örvendetes hirrel, hogy édesanyja özv. Mailáth Györgyné 200,000 koronával járul a templom és zárda építési költségeihez. Tulajdonkép ez a fejedelmi adomány tette lehetővé az építés lebonyolitását.

Az ily formán begyült pénzen kivül rendelkezésünkre állott még a főváros segélyadománya 100,000 korona, az osztrák-magyar bank által engedélyezett 300,000 korona jelzálogkölcsön, s a bokréta utczai most eladott telek vételára, 40,000 korona.

Az egyesület bevétele fönnállásától fogva a mai napig volt összesen	1.334.190 K 99 f.
Kiadás összesen	1.274.885 « 25 »
Pénztári maradvány	59.305 K 74 f.
Ezen összegből kifizetendő	49.962 « 52 »
Rendelkezésre marad	9.353 K 21 f

Megjegyzendő azonban, hogy ez összegben nem foglaltatik benn a templom belső felszerelésének költsége, mert ennek összegyüjtését Elnöknő Ő Nagyméltósága külön vállalta magára, s ennek nagyságáról Ő Excellentiája külön tesz jelentést.

A bevételi főösszegből telekvételre és a vele járó költségekre kifizettetett	239,311 K 96 f..
Az építési végösszeg	998,425 » 92 f

A fennmaradó 96,453 K 11 f, a pályázat költségeire, ügynöki dijra, illetékekre, törlesztésre és apróbb kiadásokra ment el. Az építés ügyének financiális lebonyolítása ezzel megtörtént. De hátra még egy nagy teher. Az osztrák-magyar banktól felvett 300,000 K kölcsön évi 15000 K terhet ró az egyesületre.

Dr. Glattfelder Gyula,
pénztáros.

Szerkesztő: **Makay Lajos.**

és neje 8000 k, gróf Festetics Tassiló és neje 8000 k, gróf Wenckheim Frigyes és neje 8000 k, gróf Zichy Nándor és neje 8000 k, özv. gróf Andrássy Aladárné 2000 k, gróf Hadik-Barkóczy Endre 2000 k, gróf Andrássy Géza 2000 k, gróf Cziráky Antal 2000 k, gróf Cziráky Béla 1000 k, gróf Csekonics Endre 2000 k, őrgróf Pallavicini Sándor 3000 k, gróf Teleky Gézáné 2000 k, gróf Wenckheim Dénesné 1000 k, özv. gróf Korniss Miklósné 1400 k, gróf Zselenski Róbertné 1400 k, gróf Hunyady József és Károly 1400 k, gróf Csáky Albin, Károly és Vidor 1400 k, Dessewffy püspök 5000 k, Párvy Sándor püspök 1000 k, gróf Zichy József 2000 k, gróf Festetics Pálné 1000 k, takarékpénztári kamatok 2176 k, özv. Majláth Györgyné 8000 k, őrgróf Pallavicini Edéné 1400 k, Isten dicsőségére 1000 k, Ő felsége a király 58.000 k, gróf Karátsonyi Jenő 500 k, herczeg Pálffy Miklósné 200 k, Orczy Tekla bárónő 100 k, özv. báró Vécsey Józsefné 100 k, Cziráky Louisa grófnő 200 k, Zichy Carolin grófnő 200 k, gróf Nádasdy Tamás 200 k, Kállay Vilmos 100 k, ft. Döbrössy Alajos pécsi kanonok 400 k, pécsi gyüjtés 300 k, Erdélyi egyházmegyei gyüjtés 183 k, Asbóth Jánosné 250 k, báró Nopcsa Elekné 50 k, báró Orosdy Fülöpné 1000 k, gróf Schönborn-Buckheim Károly 100 k, biboros herczegprimás 10.000 k, gróf Pálffy István 100 k, gróf Erdődy Gyula 300 k, gróf Andrássy Sándor 250 k, herczeg Hohenlohe Clodwigné 1000 k, gróf Hadik Béláné 44 k, Névtelen 1375 k, Cziráky-Almásy grófné 200 k, özv. Heinrich Károlyné 550 k, dr. gróf Batthyány László 200 k, özv. Majláth Györgyné 8000 k, Zichy Sarolta grófnő 500 k, gróf Festetics Vilmos 1000 k, herczeg Thurn és Taxis Albert 10.000 k. Összesen: 203.578 korona.

A gyüjtés folyik.

Tagdíjak.

Esztergom főegyházmegye területéről dr. Babura László 452 k 26 f.
Eger főegyházmegye területéről Debreczeni János kanonok 2000 k.
Szamosujvár, Bene Sándor nagyprépost 18 k 96 f.
Veszprém egyházmegye területéről ftdő Pályi József 238 k 54 f.
Csanád egyházmegye területéről Geiger Alajos plébános 471 k 52 f.
Szombathely egyházmegye területéről Tóth József kanonok 1056 k 62 f.
Munkács, dr. Mikita Sándor 25 k 70 f.
Szatmár egyházmegye területéről Binder András kanonok 235 k 87 f.
Beszterczebánya özv. Gürtler Antalné 40 k 32 f.
Eperjes egyházmegye területéről dr. Repák Jenő 449 k 66 f.
Kassa egyházmegye területéről Plent István plébános 721 k 84 f.
Lugos egyházmegye területéről Boros János kanonok 193 k 99 f.
Január hóban befolyt dijak: özv. Lettovics Alajosné 40 f, ftdő Plent István esperes-plébános Kassa egyházmegye területéről 250 k, Vigkedvü Pálné

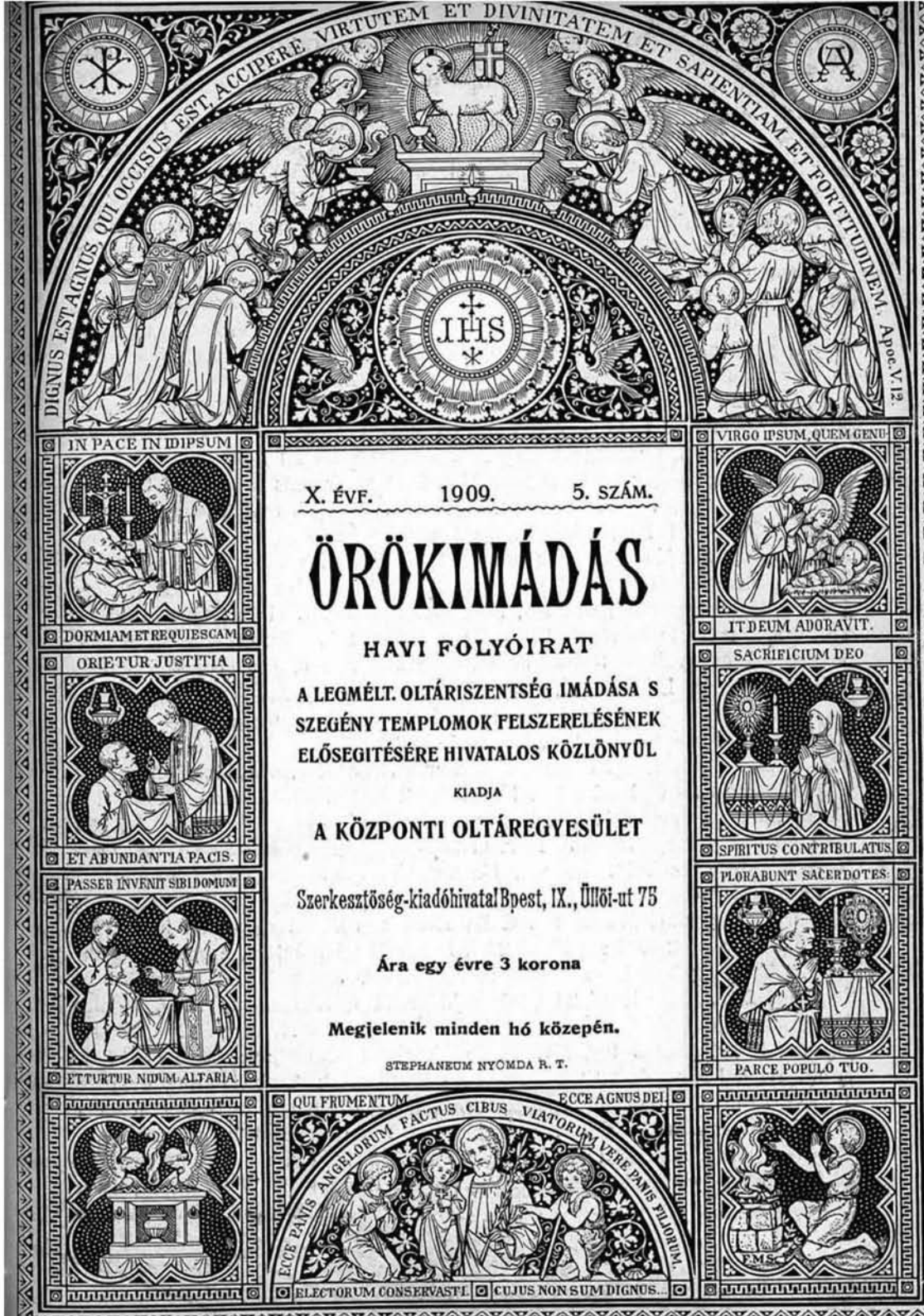
4 k, özv. Hier Mihályné, özv. Plettler Károlyné és Plettler Imre 3 k, Droppa Teréz 1 k, Haasz Józsefné 5 k, Szamolovszki Lujza 4 k, Balla Mariska 4 k, Irgalmas Nővérek gyüjtése Selmeczbánya 14 k 20 f, özv. Balás Ignáczné 2 k, Balzer Teréz 2 k, Hollósi Gyuláné 24 f, Wiesenfart Józsefné 24 f, Várkonyi Antal 1 k, özv. Winkler Emilné 1 korona.

Az Oltáregyesület elhunyt tagjai 1908. évben. Plettler Imre Hörcsök, Ambrus-Petres Mária Hont-Bozók, Csokán Mária Vinga, Fondersmid Károly Bpest, Garger Ignácz, Strém Herman Magdolna, Nagykikinda; Hutter Mária, Jaksics Anna Kukmér, Koch Erzsébet Nagykikinda, Knotz Mária Strém, Lichy Mihályné Budapest, Sopper Julia Kukmér, Tóvizi Borbála, Vereb Erzsébet Tiszapüspöki. — A Budapesti Oltáregyesület elhunyt tagjainak névjegyzéke az egri egyházmegye területén: Németh Imre, Takács Erzsébet, Székely Anna, Németh Borbála, Kovács Rozál Borsódszirákon; Kis Lőrincz Dövényen; Tóth Emerenczia Erdőkövesden; Drótos Erzsébet, Tót Anna, Jónás Mária, Kuriás Karolin, Barnák Mária Gáván; Tóth Anna, Czap Borbála, Berecz Francziska Gyöngyöspatán; Nagy Gábor, Holló Katalin, Szilák János, Járvás Anna, Zsizsi Gábor, Ádám Verona, Ádám Anna, Szőke Brigitta, Mihályi Erzsébet Jászapátin; Varga György Kurittyán; Venkov Mária Vényán; Bolyki Apollónia, Bekkő József, Horváth Erzsébet, Fejes Antónia, Molnár Erzsébet, Kis Lőrincz, Panyik Eszter, Kócsa Zsuzsánna Mátraderecskén; Szabó Bertalan Recskén; Juhász Erzsébet, Mares Mária, Orosz Erzsébet, Hajtós Mária, id. Kovács Mária, Forgács Juliánna Rudóbányán; Boros Hermin, Boros Erzsébet, Meskó Margit Sajónémetin; Bodor Katalin, Hegedüs Juliánna Tiszaszajolon; Palkó Katalin, Draveczki Zsuzsánna Szúhogyon; Mikita Juliánna Újfehértón; Juhász István, Juhász János, Drencsán András Alsótelekesen; Tóth Teréz Szúhogyon.

Sekrestyések és Harangozók Vezérkönyve. Irta: *Pogonyi Bernát,* balatoni római kath. lelkész. Kiadja: *Rétay Kálmán,* borsódszirâki róm. kath. lelkész, az «Egyházi Műipar» és «Egri Népkönyvtár» szerkesztője. *Második bővített kiadás.* Az egri főegyházmegyei hatóság engedélyével. Ára amatőr-kötésben 1 kor. 40 fillér. Budapest, 1908. (8°, 128 l.)

Pogonyi Bernát, balatoni lelkész, ezen czím alatt egy nagyon hasznos vezérkönyvet írt a buzgó sekrestyések és harangozók számára, mely őket főkép a komplikáltabb czeremóniákra, de általán egész évi teendőikre nézve is útbaigazítja. E gyakorlati irányú, egyszerű, népies nyelvezettel, ügyes beosztással írt könyvecske egyrészt fölmenti a lelkipásztort a folytonos magyarázgatások és útbaigazítások terhétől, másrészt az egyházfi tájékozatlansága vagy épen tudatlanságából eredő zavaroknak is elejét veszi, melyek tudvalevőleg sem az istenitiszteletnél annyira kivánatos harmóniának emelésére, sem az ájtatoskodó hivek épülésére nem szolgálnak. *A lelkipásztoroknak, a kántor-tanítóknak,* kik a minisztránsok betanításánál szintén fölhasználhatják, továbbá a *sekrestyések- és harangozóknak,* úgyszintén *a templomgondnokok és kurátoroknak* tett a kiadó üdvös szolgálatot, midőn e hézagpótló vezérkönyvnek — melynek első kiadása rövid idő alatt teljesen elfogyott — újból való kiadására vállalkozott. Szerző egészen átdolgozta, s a beérkezett észrevételek fölhasználásával tetemesen bővítette munkáját, mely *szent Guidó,* a sekrestyések és harangozók patronusának szépen sikerült képével diszítve, most hagyta el a sajtót. A könyv négy főrészre oszlik. I. A szentmise. II. Ünnepi teendők. III. Szolgálat a Szentségek kiszolgáltatásakor. IV. Különfélék. Mikor kell harangozni? Direktorium. Ostyasütés. Egyházi ruhák mosása. Tisztogatás. A harangozó a templomban és a magánéletben. Gyakori latin szavak magyarázata. **Megrendelhető 1 kor. 40 fillér árban az «Egyházi Műipar» szerkesztősége címén Borsódszirák, u. p. Finke.** A pénz előre való beküldésénél a könyv *bérmentes szállítással* küldetik.

Stephaneum nyomda r. t.



X. ÉVF. 1909. 5. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllői-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó közepén.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1909. február hóban befolyt dijak.

Bozóky Bonaventura és neje 4 k, Szegedy Maszák Aladárné 7 k, Gaál Katalin és Veronika 4 k, Löffler Mária 2 k, dr. Pályi József Aka 21 k 34 f, Gyömörő 17 k 22 f, Kisbár 11 k 28 f, Lengyeltót 20 k 06 f, Mezőkomárom 4 k, Nemesdéd 9 k 40 f, Nemesvid 15 k 24 f, Pápakovácsi 10 k 20 f, Ják 25 k 20 f, Tapolcza 7 k, Tótgyugy 2 k 16 f, Zics 9 k 20 f, Veszprém egyházmegyéből 202 k 39 f, Gross Ignácz 24 f, Lesztenszky Julia 2 k, Palkovics Jánosné 2 k, Chincani Romana és Eliz 4 k, Dunkl Ida 4 k, Sándor Ágnes 1 k, Takács Gizella 2 k, Kránitz Dánielné 5 k, Hoffmann Jenny 5 k, Szabó Mária 2 k, Madaras Józsefné 10 k és gyüjtése özv. Weisz Gáspárné részéről 2 k, Brauch Károlyné 10 k, Brauch Ferenczné 10 k, Kozma Jánosné 2 k, Mihályfi Edéné 2 k, Madaras József 2 k 38 f, Kovács Mária 5 k, Marthon Mária 4 k, Pecséri Ferenczné 2 k, Kostyál Istvánné 2 k, Kollár Borbála 1 k, özv. Szüts Istvánné 2 k, Korber Mária 1 k, Groszauer Czeczilia 50 k, Lehota József 2 k, a handlovai tagoktól 1 k 50 f, Lipinszky Károly 2 k, Kulcsár Sarolta 1 k, Meiszinger Teréz 24 f, özv. Marx Antalné 5 k, Beznák Mariska 5 k, Truzsits Erzsi 2 k, Rossman János és neje 2 k, Takács Borbála 2 k, Tachy Ábris plébános úr a dobóruszkai tagoktól 34 k 20 f, Nemessányi Emma 2 k, Eger érseki egyházmegye területéről ngys. Debreczeni János kanokok úr által 1900 k, Burián Nándorné és Nandin 4 k, Lafranko Károlyné gyüjtése összesen 20 k, Paust Géza részéről 4 k, Walther Ernőné 10 k, Kramarik János 4 k, Feigl Dénesné 2 k, Edvi Illés Gyuláné gyüjtése 6 k, Scholcz János részéről 2 k, Babai Pálné 2 k, Heuberger 2 k, Rabolt Margit 4 k és gyüjtése Rabolt Ferenczné részéről 4 k, özv. Balás Sándorné 4 k, özv. Bodoki Lajosné 4 k, Fodor Ferenczné 4 k, Györkő Teréz 2 k, összesen 22 k, Gröger Rezsőné 2 k, Herfert Ilona és Irén gyüjtése összesen 39 k 24 f, Coufáhl Ferenczné részéről 2 k, Horvát Judit 24 f, Köhler István és neje 6 k, Hancz Antalné 4 k, Rengl Ferencz 4 k, Szauer Alajos 4 k, özv. Huszár Sámuelné 2 k, Köhler Mária és Ilonka 4 k, Hikl Róza 2 k, özv. Wiedenmann Jánosné 2 k, Dózsa Mihály és neje 5 k, özv. Baumann Ferenczné 4 k, a kétegyházai tagoktól 16 k 80 f, Fejérváry Czölentin 10 k, Galli Betti gyüjtése összesen 8 k, özv. Gerlóczy Károlyné részéről 2 k, Kauser Józsefné, Vilma és Klarissze 6 k, báró Skerlecz Mária gyüjtése összesen 12 k 24 f, Balogh Erzsébet részéről 2 k, Mészáros Hermina 2 k, Arányi Margit 2 k, Csáky Eveline grófnő 2 k, Maletin Julia 2 k, Vendelin Lajosné 2 k, Seres Pálné 24 f, Lutter Nándorné 10 k és összes gyüjtése 29 k 44 f, Csaudinger Lenke részéről 24 f, Klenk Hilda 24 f, Frinnel Mihályné 24 f, Csóri Rózsi 24 f, Gref Józsa 24 f, Kiss Ilonka 24 f, Vagács Mihályné és Julia 4 k, Eckermann Mariska 4 k, Pois Norbertné 2 k, Szabó Jánosné 4 k, ifj. Szabó 4 k, özv. Erdélyi Teréz 4 k, gyüjtése összesen 18 k, Benes Magdolna részéről 12 k, Bittermann Katalin 2 k, Laub Jánosné gyüjtése 16 k, dr. Botzenhardt Jánosné részéről 6 k, Flóri Józsefné 2 k, Seeger Rozália 4 k, Thaller Istvánné 2 k, özv. Séger Józsefné 2 k, Keszteli Betti gyüjtése 5 k, Popovits Juliska részéről 1 k, Hornyák Jánosné 4 k, Tausch Hermin gyüjtése 14 k 68 f, Kostyál Katalin részéről 2 k, Németi Ervin 1 k, Walla István, Biri, Anna és Erzsébet 96 f, Zachári Ádámné 24 f, Polz Józsefné 24 f, Pittfor Jánosné

X. ÉVFOLYAM. 1909. MÁJUS. 5. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: M L: A munka apotheosisa. — Az eucharisztikus hitközség. — A mindennapi áldozás tűzhelye. — *Reviczky Aladár C. M.:* Szent Paszkál életrajza. — *E A:* Mit mondott a pápa? — *Szepessy László:* Alkonyat. — *Saly László dr.:* Imaórák. — *S. J.:* Az Oltáriszentség arája. — *Madaras Aurél:* Jézus a betegek között. — *Sz. U.:* A Galilei körből. — *Sz. A.:* Katonatörténetek. — *Krasznyánszky János:* Pillanatnyi felvételek. — *Tichy Sándor C. M.:* Életképek. — *Krasznyánszky János:* Falusi képek. — *Szepessy László:* Májusi gyermekének. — A szabad Bulgáriában. — Röptében a nagyvilág körül. — *M. L.:* Liliomok lilioma.

A munka apotheosisa

Az oltáriszentség a munka apotheosisa. Örök emléke annak a nagy munkának, melyet a názáreti Jézus három év alatt végrehajtott: megváltotta az emberi nemet, a lelkek billióit; odahagyta ácsműhelyét és egy nehezebb munkához fogott, az ember ujjáteremtéséhez. Igazi munka volt, melyért vérét ontotta, melyért fölment a Golgotára s melyért életet is odaadta. Mondhatjuk, igazán szerette hivatását a megváltást, mert engedelmes volt érettünk mindhalálig és pedig a kereszthaláláig. S munkás lelke azontúl sem szünik meg fáradozni érettünk az Oltáriszentségben, melyben művének örök emlékét hagyta. Hisz ez volt művének betetőzése, a megváltás munkájának megdicsőülése. Az Oltáriszentség nélkül a Golgota áldozata nem lett volna teljes megváltás, mert habár az ősbűnt eltörölte, a bűnös embert nem helyezte volna vissza eredeti állapotába, az Isten boldogító közellétébe. Az Oltáriszentség alapításával a föld ismét paradicsommá változott: az ember Istennel társalog, sőt többet kap, az életfája sincs elzárva előle, övé az egészen, csak vágyódjék utána, dolgozzék érette: dolgozzék az Oltáriszentségért, hogy azt megérdemelje, hogy azzal munkájának gyümölcsét leszakítsa, az izzadtság után homlokát az eucharistia dicsőségfényével övezze s a munka fáradalmai után Istenben megnyugodjék.

«Én vagyok a te fölötte nagy jutalmad», ezt mondotta Isten Ábrahámnak. A munkás léleknek fölötte nagy jutalma az Oltáriszentség: az Isten kenyér alakjában. Hisz minden érette történik; érette dolgozunk, hogy dicsőségét emeljük és hirdessük, érette dolgozunk, hogy őt kiérdemeljük. A földi kenyér csak eszköz, de az égi kenyér a czél. Ellenértéke, végtelen

ellenértéke a világ összes munkaenergiájának. A míg Oltáriszentség van a világon, dolgozni fognak az emberek, mert a boldog kenyér látása izgalomba hozza a lelkeket, megfeszíti az idegeket, rugalmassá teszi az izmokat, kedvet önt az emberbe, ki véres verejtékével míveli a földet, hogy az buzát és szőlőt teremjen; apa, anya buzgalommal, szeretetettel, égő vággyal tanítja, neveli gyermekét, hogy a hivatottból apostol legyen Melkizedek rendje szerint s szavára a föld ajándékai az ég ajándékaivé, az angyalok kenyerévé legyenek s Isten velünk maradjon örökké.

Tehát a czél: Istent keresni, a teremtésben a teremtőt megtalálni. Ott szunnyad a föld rögeiben, a munkának kell előhivnia, ott szunnyad az ifjú lelkében, csak munkálkodni kell, hogy az a lélek érdemes legyen az apostolok hatalmát gyakorolni s a föld terményeit, melyhez a munkásnép izzadsága tapad, egy munkában megedzett apostoli lélekkel Krisztus szavára Krisztus testévé és vérévé változtatni, és Krisztus örökké közöttünk legyen s jelenlétével munkára buzdítson s eucharistikus életével munkára tanítson.

Igy dicsőül meg a földmívelés, az ipar s az értelmiség munkája az Oltáriszentségben. Ez az emberiség legeszményibb kenyérkérdése. Az élő munkaprogramm örökké dolgozik s örökké arra int, mit már a zsidóknak mondott Palesztinában: «Munkálkodjatok, de nem oly eledelért, mely veszendő, hanem a mely megmarad az örök életre, melyet az ember fia ad nektek.»

Jézus fáradozik, Jézus örökké dolgozik. Mindig várja az embert s ha jön segít; az áldozáskor maga megy az emberhez; valahányszor az oltárszekrényt kinyitják, valahányszor áldozásra csengetnek, Jézus missióra megy s egy napon az egész világon millióknak és millióknak lelkében tart körszemlét, kutat, búvárkodik s belülről fejleszti az embert, láthatatlan erőkkel, hangtalanul dolgozik s ha az ember hozzá hasonlóvá kezd lenni, a lélek fényleni, világítani, melegíteni kezd, akkor ismerjük meg az ő munkáját s annak örök dicsőségét.

Ő a munkát munkával dicsőíti meg. S ha föltámadáskor vagy Úrnapján fényes menetet látunk fölvonulni, ez a körmenet a munka apotheosisa. Az ő ellenségei is tartanak tüntető fölvonulást a munka dicsőségére s az nap henyélnek. Krisztus örökké dolgozik, Krisztus örök dicsősége az ő örök munkássága lesz. Az ő szine is vérvörös, de nem rongy és festék, hanem a munkában kiontott vér, igazi vér, mely ujjáteremtette e világot!

M. L.

Némuljon el minden emberi és halandó test; félve és rettegve álljon itt; tünjék el minden földi a gondolatokból; mert a királyok Királya, az urak Ura, Krisztus a mi Istenünk jelenik meg, hogy feláldoztassék s a hívek eledele legyen. Küldd el a Szentlelket reánk és ez ajándékokra, hogy az ő szent áldása és dicsőséges jelenléte által a kenyeret Krisztus szent testévé változtassa.

Szent Jakab apostol szertartáskönyve.

Az eucharisztikus hitközség.

Mi az eucharisztikus hitközség? Az eucharisztikus hitközség az, melynek plébánosa maga jár elől jó példával az Oltáriszentség külső és benső imádásában és teljesen szakít a janzenisztikus multtal, midőn alkalmazza X. Pius pápa dekrétumát a gyakori és mindennapi szentáldozásról, naponta áldoztat gyermekeket, fiatal embereket, fiatal leányokat, családapákat és anyákat, idős embereket és betegeket.

Ezen ideális hitközség már létezik a rodez-i egyházmegyéhez tartozó egyik falusi plébániában, franczia földön.

Plébánosa Cros jézustársasági atya tanítványa, a ki maga is, egészen fiatal korában, egy kollegiumi retraite alkalmával jutott a mindennapi szentáldozás gyakorlására. Mióta pappá szentelték, szivének az volt legforróbb vágya, hogy hiveit a mindennapi szentáldozásra szoktassa A következőkben látni fogjuk, hogy teljes mértékben sikerült ezen vágyát, úgy a vidéken, mint a városban valóra váltani.

Valamint a templomban mindennek központja az oltár, úgy az ember vallásos életének forrása az Oltáriszentség. Másrészt a gyakori szentáldozás igen hasznos a gyermekeknek, a fiatalságnak, a családapák és anyáknak, hogy a halálos bűnöket és a bűnre vezető alkalmakat elhagyják s a kegyelem állapotában megmaradjanak. Mindazokhoz tehát, kik a kegyelmi élet bőségét akarják élvezni, szól a hívó szózat: áldozni, áldozni annyiszor, a hányszor állapotbeli kötelességeik engedik, áldozni annyiszor, a hányszor a szentmisén részt vesznek, sőt áldozni még a misén kívül is, ha ezen nem lehetnek jelen.

A gyakori szentáldozás terjesztésére legalkalmasabb eszközök a gyermekeknél; hittanórák, ifjúsági misék, első szentáldozás; a felnőtteknél: évi eucharisztikus szent gyakorlatok karácsony és husvét előtt csoportonkint a hívekkel; a betegeknél és haldoklóknál a beteglátogatások. Végre az egész hitközségre nézve az Oltáriszentség, a naponkinti esteli imádság, nappali és éjjeli szentségimádás, és a vasárnaponkint tartott különleges ájtatossági gyakorlatok.

Eucharisztikus hitoktatás. A plébános minden nap hittanórát tart a templomban. A hitoktatásban nagyon gyakran kitér az Oltáriszentségre. Az óra előtt az Oltáriszentségről szóló ima, az oktatás végén énekek ugyancsak az Oltáriszentségről. Ezen hitoktatások alatt a gyermekeknek megmagyarázzák mindazon szertartásokat, melyek a szentáldozásnál előfordulnak. Vasárnap a nagy misénél röviden átismétlik a heti hittanórák alatt tanultakat, a szülők jelenlétében.

Napi ifjusági és a csütörtöki és vasárnapi misék. A fiúk, a helyett,

hogy a templom valamelyik zugában húznák meg magukat, mint az oly gyakran történik, szépen a kóruson foglalnak helyet. Szigorúan megkövetelik tőlük a jó magaviseletet. Az oltár fényben úszik és tele van-virággal. Fiúk és leányok karban felelnek a misézö pap latin imádságaira s közösen mondják a mise franczia szövegét Ez a közös imádság emlékezteti az embert a papszentelés alkalmával szokásos misére, melyen a felszenteledők a felszentelő püspökkel közösen mondják a szentmisét.

Első áldozás. Ezt az első áldozást megelőzi három napi lelki magány. Ennek befejeztével a gyermekek két példányban leirnak egy-két elhatározást, melyet a szent gyakorlat alatt fogadtak. Például: «Nem alszom el soha anélkül, hogy tökéletes bánatot fel ne indítottam volna magmban. Fölteszem, hogy minden hónapban hetenkint kétszer, háromszor, négyszer, ötször, hatszor vagy minden nap áldozni fogok.»

Az esteli szertartásnál a pap ezen szavakkal buzdítja a gyermekeket és szülőket: «Gyermekek! Ti ma méltók voltatok arra, hogy a szentáldozáshoz járuljatok; miért ne lennétek méltók erre holnap, holnapután? Igen, ti jönni fogtok, mint jöttek elődeitek, kik oly hűségesek voltak... És ti szülők, hogyan itélnétek meg azt az embert, ki elég kegyetlen volna gyermekét kenyértől, ruhától, lakástól megfosztani? Nos hát, valamint senki sem lesz oly kegyetlen, hogy gyermekét a testi táplálléktól, ruházattól, lakástól megfossza, úgy egyiteknek sem lesz szive, hogy megakadályozza gyermekét azon elhatározásában, hogy gyakran fog az Oltáriszentséghez járulni.»

A plébános megvallja, hogy legalább is annyi gyermeke van a laikus, mint a szabad iskolákból, kik két év óta falun is, soha sem szegték meg igéretüket: a mindennapi szentáldozást, bár kénytelen elismerni, hogy soknak közülük valóságos áldozatot kell hozniok, megküzdeni az idő viszontagságaival, nagy távolságokat megtenni, mely a templomtól elválasztja őket, igen szerény reggelivel beérni az iskola előtt, csakhogy hűek maradhassanak igéretükhöz: a mindennapi szentséglátogatásokhoz.

A felnőttekkel szemben használatos eszközök: *Évente kétszeri lelki magány* a csoportokba beosztott hivekkel. «Azért vagyok itt, hogy kiszolgáltassam nektek az Oltáriszentséget. Ut sumant et dent caeteris. Magához venni az Eucharisztiát és másoknak adni, ez a hivatás, mely minden papnak adatott.» Ezt követik elmélkedések a következő dolgokról: a halál és az Eucharisztia; az utolsó itélet és az Eucharisztia; a pokol és az Eucharisztia; s mindez az átérzett igazságnak és meggyőződésnek olyan hangján, mely a híveket mélyen megindítja. A szent Ostya alatt lakozó isteni szeretettől ösztönöztetve minden nap megjelennek a pap hívó szózatára. A három különböző plébánián, hol az Eucharisztiának ez a buzgó apostola, mint vikárius működött, az áldozások száma jelentékenyen emelkedett.

R.-ben a plebános szolgálója mosolyogva jegyezte meg: «Ha ez a vikárius soká itt marad, nem találunk majd elég lisztet az ostyák sütéséhez.»

(Folytatása következik.)

A mindennapi áldozás tűzhelye.

A FŐVÁROSI katholikus hitélet egyik középpontját, a Jézus-társasági atyák Jézus Szive templomát április hó 27-én szentelte föl dr. Kohl Medárd fölszentelt püspök. A templom eddig még csak megáldva volt, mert nem rendelkezett kőoltárral és ezt a hiányt a hivőknek a buzgó jézustársasági atyák által szított lelkesedése is csak hosszú idő alatt tudta pótolni. A templom eddigi története röviden a következő:

Több főuri család tagja egyesült 1887-ben Menyhért László Jézustársasági atya kezdeményezésére «Jézus legszentebb Szive szövetkezete» czimen, hogy a Jézus-társaság számára templomot és rendházat építtessen a fővárosban. Az alapító oklevelet 1890 június hó 1-én a többi szövetkezeti tag nevében aláirták: Cselka Nándor pp. kamarás, prépost, szövetkezeti elnök; a Károlyi, Majláth, Pálffy, Wenckheim Hunyadi, Zichy, Győry, Pallavicini, Eszterházy, San Marco, Velits családok tagjai. A szövetkezet, a melynek gróf Győry Terézia fáradságot nem ismerő buzgalmával lelke volt, rövid idő alatt megvalósította a sok áldozatot követelő tervet.

Már 1888. július 2-án letették a templom alapkövét. 1890 augusztus 1-én beköltöztek a Jézus-társaság tagjai a fölszerelt rendházba. 1890 deczember 18-án föltették a tornyokra a keresztet. 1891 június 5-én, Jézus Szive ünnepén megáldották az elkészült és ideiglenesen fölszerelt templomot.

Ezután következett a templom megfelelő fölszerelése. A kegyelet és áldozatkészség egymásután állította be a temmplomban stilszerű padokat és gyóntatószékeket, a szép orgonát, a szószéket, a remek három márványoltárt, a nagyértékű miseruhákat és kelyheket stb. Most még a templom kifestése és bővebb fölszerelése van hátra. A templom és fölszerelése minden részében művészi románstilű. Krauser József műépítőnk műve, a ki P. Riesz Ferencz Jézus-társasági atyával egyetértve készítette a terveket és vezette az építkezést.

Míg a hivek sűrű fillérjei és nagyjaink fejedelmi bőkezűsége fölépítette és a szükségesekkel fölszerelte a templomot, addig az isteni kegyelem bőségesen szállt alá és valóságos kegyelmi helylyé változtatta át a Jézus Szive templomát. Kezdetben két-három, most már hat-hét páter fárad a lelkek üdvén. Mindjárt kezdetben öt-hatezerszer részesültek itt a hivek évenkint a penitenciatartás szentségében, most már hatvan-hetvenezerszert. A templom története eleinte évenkint nyolcz-tízezer szentáldozásról tesz említést, most már nyolczvan-kilenczvenezerről. Kezdetben egy év leforgása alatt

nyolcz-tiz beteg részesült a szentségek vigasztaló hatásában, most már az ezret is meghaladja a számuk. Az első években hetven-nyolczvan szentbeszéd hangzott el a templomban, most már százon felül. A lelkigyakor-



Jézus Szive temploma Budapesten.

latok kegyelmeiben a hivek és főleg a főtisztelendő papság kezdetben négy-ötször, most már kilenczven-százszor részesülnek három-nyolcz napon át. A Mária-Kongregáczió a páterek szobájában kezdte meg az egyetemi hallgatókkal áldásos munkáját, most már kilencz kongregáczió működik a

társaság tagjainak vezetése alatt százakra menő tagjaival. Vegyük ide a községeket új hitéletre támasztó népmissziókat évenkint négy-huszonhat helyen is, a tudományos előadásokat, privát tanácskozásokat.

Ime egy pár rideg szám és mily ékesszólóan beszél arról, hogy mit lehet a lelkiekben kellő buzgóság mellett még itt a hitetlennek mondott fővárosban is tenni!

Délután 6 órakor egyházzenei hangverseny volt, mely alkalommal a templom új orgonáját mutatták be. A hangversenyen Takács Mihály operaénekes, Schmidthauer Lajos orgonaművész, Kerpely László gordonkaművész, ifj. dr. Toldi László zeneszerző tanár működtek közre. Velics László jézustársasági atya előadást tartott a templom művészetéről.

Szent Paszkál életrajza

TIZENHARMADIK FEJEZET.

A Szentlélek iskolájában.

Szentünk élete az eddig leírtak szerint is oly ragyogóan tündököl az erények fényében, hogy méltán csodálkozásunkra méltó. S ha ama három rendkívüli ajándékot is szemléljük, melyek Paszkált kiváltságos lélekké teszik, úgy elragadtatásunk csak fokozódik irányában. E három rendkívüli ajándék: a Szentlélek fölvilágosításának, a jövendölésnek és az elragadtatásnak kegyelme.

Paszkálunk egész élete a Szentlélek iskolájában folyt le. Ez isteni Mester vezette őt az örök igazságok megismerésében és az erények gyakorlásában. Paszkál iskolába nem járt. Saját szorgalmából és akaraterejéből tanult meg irni-olvasni. Szerzett tudása tehát nem volt. De lelke annál fogékonyabb, szomjasabb volt a mennyei dolgok megismerésére. Sokat eszmélődött, elmélkedett. S a Szentlélekisten láthatatlan módon vezette őt be a tudás csarnokába.

Tanult férfiak, hittudományi doktorok és tudósok keresték őt fel s kérték fölvilágosítását és véleményét. S midőn ezt nekik megadta, a megnyugvás és csodálkozás érzéseivel távoztak.

Isten e tanulatlan testvért választotta ki, hogy megtéveszsze korának bölcseit. Alkalmat nem adott neki arra, hogy könyvekből és tudós férfiaktól tanulhasson, de e tiszta lélekbe beléöntötte a bölcseséget.

P. Ximenes Szentünkről irt életrajzában ezt mondja: «Sokszor próbára tettem Paszkál tudását és sohasem csalódtam benne. Jólehet nem használt theológiai kifejezéseket és kérdéseimre csak egyszerűen, a nép nyelvén felelt, de a mit mondott, az oly ismereteket árult el, melyekre a leg-

nagyobb theologusok is csak hosszú tanulás után jutnak el. Paszkál oly könnyen és világosan beszélt, hogy öröm volt őt hallgatni, szavaiból a hallgatók kiérezték, hogy Isten szelleme beszél belőle. Többször szőrszálhasogató ellenvetéseket tettem, melyekre ő minden zavarodottság nélkül, biztosan, mint a ki teljesen tisztában van tárgyával, felelt s nem keveredett még a legkisebb tévtanba sem. Ezzel a mély tudásával engem, a szalamankai egyetem doktorát, mélyen megalázott, a mely alázat engem arra tanított, hogy még méltó tanítványa sem lehetnék ez Istentől fölvilágosított testvérnek».

P. Rodriguez Emmánuel, korának egyik legkiválóbb theologusa is meggyőződést akart szerezni Paszkál rendkivüli tudásáról. Miután hosszú ideig beszélt vele a theologia mélységes hittitkairól, így szólott róla:

«Beszélgetésünk alatt a hittudomány igen sok kérdésére kitértünk Ő egyszerű, világos, értelmes feleleteket adott s láttam, hogy Isten vezérli gondolatait. Bátran föl lehetne őt pappá szentelni, mert ezzel a tudással hirdethetné az evangéliumot».

Jumillában a pater quardian az engedelmesség nevében kivánta tőle, hogy a szerzeteseknek tartson karácsony napján prédikácziót. Paszkál, ki maga is pásztor volt, oly meghatóan beszélt a pásztoroknak az isteni kisded előtt való hódolatáról, hogy a szerzetesek a könnyekig meg voltak hatva. Jézus és Mária nevét oly áhitattal ejtette ki, hogy szavaiból ki lehetett érezni szivének benső tiszteletét.

Különösen jártas volt a legméltóságosabb Oltáriszentségről szóló tanban és az Úr Jézus életében és a Szentírásban. Még a legnehezebb helyeket is jobban fölfogta, mint a Szentírás tanára.

A sok tanú közül, kik bizonyíthatnák szent Paszkál kiváló tudását, csak egyet említünk, dr. Benet orvost, ki ezt mondja róla: «Isten csodálatos bölcsességgel árasztotta el őt elmélkedései alatt. Többször volt alkalmam a theologia konferenciákon megjelenni és úgy a professzorokat, mint Paszkált hallgatni. Ezen alázatos testvér bámulatos könnyedséggel idézte a szentatyákat: Ágostont, Ambrust, Aquinói szent Tamást és több kiváló theologust, mintha egész életében mást sem tett volna, mint ezek munkáit tanulmányozta volna. A mennyországról oly bensőséggel szólott, hogy azt kellett gondolnom, hogy azt már itt éli át a földön».

Paszkál nemcsak beszélni tudott mély jártassággal és meggyőződéssel, hanem irni is. Elmélkedéseit, gondolatait többször papirra vetette, jegyzeteket csinált a hit egyes czikkelyeiről, főleg az Oltáriszentségről. Ribera, a szentéletű valenciai érsek és antiochiai patriarka elkérte ez iratokat s midőn átolvasta, szerencséjének tartotta, hogy ezen szent szerzetestestvérrel többször érintkezhetik. Barátságukat összefüzte az Oltáriszentség iránt tanusított lángoló szeretet. Mindkettőjüknek mintegy életszükséglete volt az

Oltáriszentség mélységes imádása, dicsőítése és tiszteletének lángbuzgó terjesztése. Midőn Paszkál meghalt, az érsek rögtön kért a kolostorból a szent testvér után maradt ájtatossági tágyakból, melyeket nagy tisztelettel és kegyelettel őrzött meg haláláig.

Isten e csodálatos fölvilágosultságon és bölcseségen kívül kitüntette őt azzal, hogy néha a szivekbe tudott tekinteni; tudta, hogy milyen állapotban van egyesek lelke, nemcsak itt e földön, hanem a másvilágon is. Midőn Almanzaban portás testvér volt, egy nőnek megmondotta, hogy egyik meghalt rokona már Isten látására jutott, a másikért még harmincz szentmisét kell mondatnia és bizonyos imákat végeznie. Midőn e föltételek teljesíttettek, Paszkál így szólt az illetőhöz:

— Nyugodt lehet, ezen lélekért nem kell többet imádkoznia.

Jövendölései is mind beteljesedtek s így azokat is a Szentlélek-Úristen sugallta. Láttuk már eddig is s még lesz alkalmunk ez életrajz folyamán tapasztalni, hogy a mit szentünk előre megmondott, az be is teljesedett.

Xea Erzsébet, jámbor nő, ki a villareáli kolostor nagy jótevője volt, P. Cabrellas Péter megbetegedésekor megkérdezte Paszkál testvért, hogy föl fog-e gyógyulni a beteg? Paszkál így szólt:

— Ah! szegény Péter atya, pályája végéhez közeledik; többé nem prédikál.

A beteg is nagyon szerette volna tudni, milyen kimenetelű lesz betegsége, de Paszkál nem akarta neki megmondani. P. Cabrellas ekkor a quardiánhoz fordult, ki Paszkálnak megparancsolta, hogy mondja meg a betegnek, mit jövőjéről tud. Paszkál engedelmeskedve a parancsnak, ezt mondá:

— Testvér, Isten akarata, hogy ön e földet nemsokára elhagyja. A néhány hónap alatt, míg e földön él, nem szóval, hanem példájával kell prédikálnia. Tehát türelem! Ajánlja magát a jó Istennek.

Paszkál ezt oly komolyan mondotta, hogy a körülállók közül senki sem kételkedett szavai valódiságában. P. Cabrellas négy hónap mulva meghalt.

Midőn más alkalommal kérdezték tőle: ki lesz az új tartományfőnök? ezt felelte:

— P. Ximenes János.

A fiatal szerzetest valóban tartományi főnökké választotta a rend káptalanja.

A Szentlélek-Úristen Paszkált még egy kiváló kegyelemre méltatta: többször elragadtatásba esett. Az elragadtatás azon szenteknél fordult elő, kik magukat mintegy átadták Istennek, lelküket mintegy belehelyezték az istenségbe. Szentünk főleg a nagyobb ünnepeken esett elragadtatásba.

E rendkívüli kegyelmek mutatják, hogy Paszkál a Szentlélek-Úristen iskolájában ama kiváló lelkek közé tartozott, kiket az Úr különösen fölmagasztal már kortársai előtt is.

Nagy az Úr az ő szentjeiben!

Reviczky Aladár C. M.

Mit mondott a pápa?

Szózat az első-áldozókhoz.

Kedves gyermekeim! Kívánom, hogy áldozásotok legelső szeme legyen a kegyelmek hosszú láncolatának, a melyben Üdvözítőtök egész életeteken át utolsó áldozástokig benneteket részesíteni fog; kívánom, hogy majdan utolsó áldozásotok ép oly boldog legyen, mint az első. És ez meg is lesz, ha hivek maradtok szent hitetekhez, hivek szent elhatározástokhoz, melyet az első áldozás pillanatában tettetek és a mi *a fő, ha minél gyakrabban járultok az angyaloknak mindennapi kenyeréhez. Igen, édes gyermekeim, szeressétek csak Jézust és vegyétek Őt minél többször magatokhoz.* Ha valakit igazán szeretünk, akkor minél sűrűbben kívánjuk őt látni, mindig közelében akarunk lenni, csak róla és vele beszélni s ha csak már néhány napig nem látjuk, az idő nagyon hosszú lesz nekünk... Igy vagyunk Jézussal. Ha Jézust igazán szeretitek, nem fogjátok soká nélküle kibirni, hanem fölkeresitek önként, beszélni fogtok vele s magatokhoz fogadjátok s nem fogjátok kinozni lelketeket. A szent áldozás gyarló gyermeki természetek hibáitól hamarosan meg fog menteni s nagygyá lesztek, emberek lesztek, kik szembe tudnak majd szállani az élet küzdelmeivel és azok közepette is szivetek boldogságát, lelketek békéjét meg fogjátok őrizni. Hogy eme kivánságaim teljesüljenek, örömest adom reátok és örök boldogságtokra áldásomat.

Kedves szülők! Apostolokra van ma szükségünk; fájdalom sokan vannak a megkereszteltek, de kevesen a keresztények. Az ilyen lelkeket Istenhez visszavezetni, őket megvédeni, őket egy hithű erkölcsös életre bátorítani s lelküknek javát munkálni, ez bizony a keresztény irgalmasságnak egy igen-igen nagy föladata. Ha ezt megteszitek benn az egyházban lesznek igazi hithirdetőink, misszionáriusaink. Ha nem lesztek olyanok, mint e gyermekek nem mentek be mennyek országába. Ha az ember gyermeke lelkét gondozza és egy léleknek megmentésével a maga lelkét menti meg, mi leszen vajjon jutalma, ha sok lelket fog megmenteni, mily szép lesz koronája ez örökkévalóságban!

Ezeket mondotta a pápa a római vértanuk utódainak. *E. A.*

ALKONYAT

Ha szól az estharang imája,
Ha szendereg a völgy, halom,
A csöndes Ave Máriába
Fohász lopózik ajkamon:
Ha a sír éje befogad,
Legyen ily édes alkonyat!

Piruljon a hegyeknek orma,
Uszkáljanak a fellegek,
Ha elhaló imám zokogja:
Örökre Isten veletek!
Ha a sír éje befogad,
Legyen ily édes alkonyat!

A természet ne hagyjon el s te,
Ki fündökölsz a föld feleft,
Szemed halálom is kövesse,
Te vigy fiadhoz engemet!
Ha a sír éje befogad,
Legyen ily édes alkonyat!

Az alkonyat fülembe súgja
Az ébredés reményeit;
Ha könnyes is a lét búcsúja,
Örök vigaszt igér a hit...
Ha a sír éje befogad,
Legyen ily édes alkonyat!

Szepessy László.

IMAÓRÁK

Fiam, én vagyok a te Istened és mindened. Én, a kinek lakása az égben van, nálad maradok a földön az én templomomban: hogy a mikor csak akarod, életet találj énbennem és üdvösséget a te Uradban. Oh, fiam! nem tettem ezt meg minden néppel.

Ha távol, pogányoklakta vidéken pogány volnál és azt mondanák neked, van valahol napnyugaton egy nép, a hol az igaz Isten köztük lakozik, úgy hogy mindenki bármily órában hozzájárulhat szabadon, szemtől-szembe beszélhet vele — bizonyára fölkiáltanál: oh, boldog nép, a melynek ily ura Istene vagyon!

Lelked elragadtatásában mondanád: én is odamegyek ahhoz a néphez és látni akarom azt a nagy látnivalót. Mily kedvesek lehetnek annak az Istennek hajlékai, kivánkozik, epedez az én lelkem az ajtai után, fölkelek, elmegyek oda.

Menj ki én lelkem a te jószágaidból, a te rokonaid közül, jer, nézzük ezt az igét, a mely köztünk lett, jöjj és ajánljunk föl neki aranyat, tömjént, mirhát!

2. Fiam, itt állok az ajtód előtt. Nem kell hegyeket általjárnod, nem tengert áthajóznod, nem apáid földét elhagynod, nem elfeledned, hogy ily nagy szerencsében részesülhess.

Nyitva az ajtó, őrök sem állják utadat, mindig, minden órában készen várlak: szemeim rád figyelnek, szivem nyitva előtted.

Miattam bármikor jöhetsz, szivesen látlak, gyönyörűségem veled lenni.

Jöjj, várva-várlak, hogy rád figyeljek és meghallgassam imádságodat.

Jöjj uradhoz, mondd el kívánságodat. Jöjj az örök élet szökdelő forrásához és ingyen kapsz itt lelketerősítő tejet és bort.

Jöjj ahhoz, a ki a pusztában a kenyereket megsokasítja és megtelik a te lelked minden áldással.

Jöjj, betöltlek javakkal, az öledbe döntöm a malasztnak mértéken fölül áradó bőségét.

3. Jöjj, imádj engem, mert írva vagyon: A te uradat, Istenedet imádjad és egyedül neki szolgálj.

4. Oh, Uram, ha szabad azt mondanom, te önmagadat pazarló Istenem! Ha még ennyi szeretet izzó szeme sem tudná fölgyujtani az én szivemet, igazán nyomorult lennék. Ki hallott valaha ilyet. Nem vagyok méltó, hogy a te égboltos tetőd alatt meghuzzam magamat s te tulajdon királyi palotádba engedsz, sőt hívsz, kényszerítesz engem. Uram, megteszem a te akaratodat. Megyek, meglátogatom a helyet, a hová tettek téged, én Uram, én királyom!

Oh, uram, hogyan tudnám magamat e tiszteletadástól visszatartani, mikor emlékezem, itt a földön jártodban, mikor az emberekkel beszélgettél, mindenki hozzád futott, csakhogy láthasson téged.

Olvasom, hogy Galilea, Judea tartományok minden városából, Jeruzsálemből az emberek csak úgy özönlöttek tefeléd, hogy oly nagy tömeg fogta körül a házat, melyben tartózkodtál, hogy az inaszakadtat csak a tetőn keresztül tudták szined elé lebocsájtani, mint Mária Magdolna.

Igen, uram, mindennap eljövök meglátogatni sirodat, a melyben te, élő Istenem, alázatosan és kedvesen nyugszol. Itt a földre borulva imádlak téged, megvallom büneimet, magasztalom a te szent nevedet énekkel és dicsérettel, kérek és kapok, zörgetek és megnyittatik nekem. Ezen a réten legeltess engem Uram, Istenem és nem hiányzik akkor semim. Megtanulom a te igazságod utait járni, megtanulok nem félni a bajtól. Megerősödöm itt mindazok ellen, a kik gyötörnek engem, itt körülvesz a te irgalmasságod és elkisér engem életemen, míg csak a te mennyei lakodba nem mehetek örök napokra. *Avvisenet* után *Saly László dr.*

Az Oltáriszentség arája.

Pazzi szent magdolna ünnepét május 29-én ünnepli az Anyaszentegyház. Az eucharisztikus világ legnagyobb disze volt s talán hivatva arra is, hogy az Oltáriszentséget a családjában ért sérelmekért s a világtörténelem egyik legnagyobb szentségtöréseért kiengesztelje. A hires Pazzi családnak volt sarjadéka Firenzeben, a virágok városában. A Pazziak ellen-

ségei voltak a hatalomra jutott Medicieknek és összeesküvést szőttek ellenük. Eleinte egy lakomán akarták végrehajtani a gyilkosságot, de mivel ez nem sikerült, a mennyei lakomán hajtották azt végre: a szentmisén. A flórenczi dómban Brunellescho hatalmas ivű kupolája alatt 1478. április 26-án nagymisére jött össze a város; ott volt a fenséges fejedelem, Lorenzo Medici,



A firenzei dóm. Pazzi Szent Magdolna és Gonzagai Szent Alajos ide jöttek el harangszóra imádni az Oltáriszentséget.

Giuliano Medici és a Signoria. A jel ez volt: a mint a pap az átváltoztatás szavait kimondja s az ostyát fölemeli, Francesco Pazzi a sbirrokkal előrohan és leszúrja a Medicieket. Igy történt. Az orgona elhallgatott, a pap fölemeli az ostyát, a csengő szelid szavára minden fej a padra borul, Francesco Pazzi előrohan és nyakszirten szúrja Giuliano Medicit, kinek vére az oltárra freccsent, mire néhány kinos percz után ki is adta lelkét. Lorenzo Medici csak sebet kapott; a többire már nem került a sor, mert az összeesküvőkre reárohantak a zsoldosok és vérengzés közepette kivitték őket a dómból. Néhány óra mulva kivégezték a Pazziakat a signoria előtt, egyedül Giutiano Pazzi menekült meg. Ennek családjából született nyolczvannyolcz évre rá Pazzi szent Magdolna, az Oltáriszentség arája. Szent Alajos kortársnője volt s együtt is imádkoztak a flórenczi dómban az Oltáriszentség

előtt azon a helyen, hol a család egyik őse Francesco Pazzi a Mediciek vérét ontotta.

Oly nagy, sőt mondhatni bámulandó szeretettel csak igen ritka gyermek viseltetett az Oltáriszentség iránt, mint Pazzi szent Magdolna Viszont az Üdvözítő arra látszott e nemes származású gyermeket kiválasztani, hogy megmutassa az embereknek, mennyire szereti a gyermekeket általában, de kiváltképen azokat, a kik őt az Oltáriszentségben buzgón tisztelék. E kis szenten megvalósult az Úr szava: «Én az engem szeretőket szeretem».

Magdolna már jóval első szent áldozása előtt, melyhez csak tíz éves korában járulhatott, benső vonzódást érzett ártatlan szivében az Oltáriszentség iránt, mely különféle alkalmakkor külsőleg is nyilvánult rajta. Még nem érte el kora hetedik évét, máris szeretett istenes beszédeket hallgatni. Édes anyja és nagynénje, kik gyakorta járultak az Úr asztalához, gyakorta is beszélgettek a szent áldozásról. Mihelyt a kis Magdolna ezt észrevette, azonnal mellettük termett s figyelmesen hallgatta szavaikat. Később bevallá, hogy ámbár ifjú kora miatt ezen beszélgetéseikből nem sokat értett, mégis nagy örömére és vigasztalására szolgáltak azok s valahányszor édes anyja meg nagynénje istenes dolgokról beszélgettek, bizonyos benső vonzódást érzett hozzájuk. Oly napokon, melyeken édesanyja az Úr szent testét magához vette, a kis Magdolna mindig körülötte tartózkodott, melléje ült, hozzá simult, fejecskéjét ölébe hajtá s egész nap nem távozott köréből. Midőn édes anyja egykor emiatt csodálkozva kérdé tőle, hogy miért teszi ezt, a leányka gyermekded őszinteséggel válaszolá: «Oh kedves anyám, hát csak azért, mert tudom, hogy ma az édes Jézust fogadtad szivedbe, az isteni Megváltó benned lakik, én pedig szeretek az ő közelében tartózkodni.»

Magdolna már amaz ifjú korában forrón vágyódott a szent áldozás után; alig várhatta az időt, mikor isteni jegyesével egyesülhet. Addig is némi kárpótlásul legalább látni akarta, hogyan áldoznak mások. Végre engedelmet kért édes anyjától, hogy ünnepnapokon vele mehessen a templomba, hol azután szent kíváncsisággal leste az áldozókat, a mint az Úr testét magukhoz vették s ennek láttára egészen megkönnyebbülve, megvigasztalódva érzé magát. Életének tizedik éve végre meghozta neki a rég óhajtott boldog órát. Példás jámborsága miatt megengedte neki gyóntatóatyja, hogy a szent áldozáshoz járulhasson. Magdolnának efölötti öröme határtalan volt, a világ legboldogabb gyermekének tartotta magát. Miután hosszas imádkozás és ájtatos gyakorlatok által pontosan elkészült, 1576-ban Gyümölcsoltó-Boldogasszony napján rendkívüli áhítattal vevé magához az Úr Jézust. E pillanatban oly nagy örömmel és vigasztalással telt el ártatlan lelke, hogy mint később mondani szokta: ahhoz hasonló örömet sohasem

érzett. Ettől fogva lelkiatyja beleegyezésével gyakorta járult az Úr asztalához, de mivel többször élvezte az angyalok kenyerét, annál inkább éhezett utána. A szent áldozás napját-óráját alig tudta bevárni s ha az végre elérkezett, örömében könyekre fakadt. Még csak tizenegy éves volt, midőn isteni jegyesének viszonzásul iránta tanusított szeretetéért, örök szüzességet fogadott s nemsokára a Kármelhegyi Boldogasszony leányai közé lépett, a hol az Oltáriszentség iránti különös áhitata miatt az Oltáriszentség arája nevet nyerte. *S. J.*

Jézus a betegek között.

Az Oltáriszentség a kórházakban.

Az Úr Jézus földi életében előttem a legmegkapóbb jelenetek azok, melyekben kicsillan az isteni Szív könyörülete, szánalma, azokkal szemben, kik szenvednek, gyötrődnek, nemcsak büneik sokasága, de testüknek fogyatkozása, hibája, betegsége következtében. El tudjuk-e szebben gondolni az isteni könyörületességet, mint a hogyan az Úr Jézus azt nekünk a Betszaida tónál bemutatja. Nem ragadja-e meg lelkünket ellenállhatatlan erővel az a jelenet, mikor a jerikói uton térdelő szegény vak koldust meggyógyítja. Valahányszor az Úr Jézus csodálatos gyógyításait olvasom, mindig hosszan eltünődöm s szinte látom azt a fönséges alakot, a mint ott áll szemben a testi, lelki fogyatkozásokkal halmozott ember előtt. Látom azt a ragaszkodó bizalmat, azt a várakozásteljes arczot, mely az Úrra tekint s tőle várja azt, mit a többi emberek nem adhatnak meg neki. Ilyenkor önkénytelen feltünik előttem egy másik kép is, mely párhuzamos ezzel s mégis sokban különbözik. Látom a modern kórházak tisztaságtól ragyogó termeit s azokban a termekben a betegek s haldoklók százait. Ott vonaglanak, jajgatnak, kinlódnak s esetleg ők sem várhatnak már senkitől gyógyulást. Hallunk ezekben a termekben a betegek szájából mindenféle beszédeket, sőt káromkodást is, csak a jerikói vak koldus könyörgését: «Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam», ezt halljuk a legkevesebbet. Látjuk a tudós orvosok fehér vászonköpenybe burkolt alakját, a mint komor arczczal végigmennek az ágyak hosszú során, de az Úr Jézust nem látjuk közöttük. Ilyenkor mindig elgondolkozom azon, hogy miért nem biznak az emberek ma is úgy az Úrban, mint a hogyan az a kafarnaumi százados bizott! Mindig csak ugyanarra a következtetésre jutok, hogy azért van az igy, mert az emberek ma nem ismerik a Mestert.

Az isteni bölcs gondviselés megadta nekem azt a kegyelmet, hogy én is bejuthassak egy ilyen kórházba s talán a magyar kórházak utolsó

menhelyére: a budapesti klinikára s itt tanulmányozhassam ezeknek a szegény embereknek lelki világát, kiket a kór ágyaikhoz lánczol s a bűn Krisztus ellenségének, a sátánnak táborában tart fogva. Most, mikor már több, mint egy év óta működöm ezen kórházban, nem mulaszthatom el az alkalmat, hogy idáig szerzett tapasztalataimnak kis részét ne közöljem testvéreimmel, kik talán ugyanezen szomorú, de ideális hivatást töltik be. Teszem ezt azért is, hogy jobban megismerkedjenek az Oltáriszentség egyleti tagjai is azzal az eucharisztikus Mesterrel, ki az évek századai alatt sem változott meg s nem veszítette el most sem szivének irgalmát, könyörületét szegény bünös testvérkéi iránt.

Valahányszor jön jelenteni a sekrestyés nővér, hogy egyik vagy másik osztályon nehéz beteg van, mindig benső öröm fog el. Ne botránkozzanak meg ezen kedves olvasóim, de így van. Örülök, hogy ismét bemehetek az Úrral a kórterembe s megmutathatom Őt a betegeknek. Mikor kinyitom a csöndes kórházi kápolna tabernákulumának ajtaját, mindig benső meghatottság szállja meg lelkemet, de különösen ilyenkor, mikor beteghez indulok. Mintha hallanám az Úr szavát: «Veled megyek s meggyógyítom Őt.» Míg végig megyek a kórház pázsitos, fás udvarán, nem az vagyok, a ki máskor. Úgy érzem, mintha az Úr kézenfogva vezetne s nem én vinném Őt a beteghez, de Ő mutatná meg nekem szenvedő testvéremet. Mikor belépek a kórterembe s ott látom a betegeket, kik mind felénk fordulnak, mikor egyik-másik lázban égő ajak halkan elsóhajtja a katholikus köszöntést, mikor egy-két elfonnnyadt kar nehezen emelkedik föl, hogy az üdvösség jelét leírja, önkéntelenül is jobban magamhoz szorítom az eucharisztikus Krisztust s szivem fölkiált: nagy vagy, oh Uram és hatalmas. Meghat a kórterem a szentáldozás alkalmával, nem az ott látható betegségek borzalmasságával, de a láthatatlan krisztusi erő szétömlésével. Mikor az Oltáriszentséget leteszem a hófehér asztalra s odalépek a beteg ágyához, alig tudom visszatartani könnyeimet, nem mintha a beteg sanyarú helyzete hatna meg annyira, de meghat egy gondolat. Elgondolom önkéntelenül is, hogy ez a kórterem, mely máskor oly hangos, melyben olyan mindenféle vallású és érzelmű emberek fekszenek együtt, most csöndes, mint egy templom: «az Úr van itt».

Ilyen érzelmek és még sok más töltik be lelkemet s azt hiszem testvéreimét is, mikor elviszem szegény beteg testvéremhez az útravalót. Nem akarom kedves hallgatóimat untatni saját lelkiállapotom leirásával, de nem is ez volt a czélom. Úgy tódultak ezek a gondolatok agyamba, hogy kénytelen voltam ezeket leírni, de amúgy is megtettem volna, hogy helyesebben, jobban láthassák kedves olvasóim az Oltáriszentségből kiáramló erőt. Elmondok tehát egy-két esetet, a mit magam tapasztaltam, a mi úgyszólván szemeim előtt játszódott le.

Egy szegény beteget jelentettek, kiről azt tartották, hogy nem birja már ki sokáig, mert legnagyobb mértékben hányja a vért. Fiatal leány volt s mikor meggyónt s megáldozott s az utolsó kenetet is fölvette, szemmel láthatólag megnyugodott. Szemei elé állítottam az Úr Jézust, mint orvost, ki megkönnyíti szivét-lelkét, de megenyhíti fájdalmait is. És ő hitt s látszott arczán az a forró áhítat, az a gyermeki ragaszkodás s annak a beteg asszonynak bizalma, ki az Úr Jézus ruhája érintésétől várta gyógyulását. A mit várt, megkapta. Mikor pár nap mulva volt egy kis szabadidöm, elmentem hozzá, mivel hallottam, hogy nem halt meg. Az ágyában ült s mikor meglátott mosoly futott végig arczán s örömmel jelentette, hogy a vérzés még aznap elállt s ő most már egészen jól érzi magát. Szerettem volna fölkiáltani Jézussal: «Leányom, a mint hittél, úgy lett, a te hited meggyógyított téged.» Néhány hét mulva véglegesen elhagyta a kórházat. Nem erőszakolom rá senkire, hogy csodát lásson ebben, én az Úr hatalmas kezének működését láttam benne.

Más alkalommal egy beteg férfihez hivtak. Ájtatos, jó lélek volt, ki gyakran látogatta meg az Urat a templom csöndes magányában munkás ember létére is. Magához fogadta azt, kit egész életében szeretett s oly csöndes volt, mintha attól tartott volna, hogy a legkisebb mozdulat, a legkisebb zaj elriasztja tőle Mesterét. Csöndben, szinte mosolyogva tűrte borzasztó kínjait s ilyen csöndben, az Úrral társalogva ment is át ez életből az örök életbe. Nem önthet-e ily jelenet erőt a papba, nem biztat-e ez minket katholikusokat arra, hogy ragaszkodjunk az Úrhoz?

Ismét máskor egy öngyilkoshoz hivtak. Szintén fiatal leány volt, ki nem akarta vagy talán nem birta leküzdeni az akadályokat, melyek az élet útjain elébe gördültek. Főbe lőtte magát, de nem vesztette el eszméletét s az ápoló nővér buzdítására s rábeszélésére rászánta magát, hogy gyónni fog. Míg hozzá hivtak, szinte tarthatatlan volt, sírt, jajgatott, az ágyban jobbra-balra dobta magát úgy, hogy a többi betegek közül egyik sem tudott tőle nyugodni. A szentáldozás után lecsillapult, bár a gyónás alatt is nagyon nyugtalan volt. Később, rövid félóra mulva, teljesen megnyugodott s csöndben feküdt ágyában. Ez a változás annyira meghatotta a többi beteget, hogy még aznap jelentkezett egy másik beteg, kinek állapota ugyan nem volt veszélyes, hogy ő is akar gyónni s áldozni, mert ő — a mint az ápoló testvérnek maga mondotta — bár harmincz év óta nem gyónt már, de látta azt, hogy milyen hatalmas az Isten. Vajjon nem az Úr Jézus térítette-e meg ezt a két szegény lelket? Nem az Úr vette újra kezébe a lelkek térítésének munkáját?

Három esetet írtam csak le, de folytathatnám tovább, félek azonban, hogy az «Örökimádás» oldalaiból nagyon sokat halásznék el oltártestvéreim elől s még utóbb magamra vonnám a szerkesztő Úr neheztelését.

Alkalom adtán folytatni fogom, most még csak néhány sort szeretnék elmondani.

A krisztusi szeretet megparancsolja nekünk az irgalmasság testi cselekedeteiben, hogy a betegeket látogassuk. Krisztus Urunk megtanított arra, hogy ne legyünk szűkkeblűek, de öleljünk mindenkit magunkhoz, mintha testvérünk lenne. Ebben benne van az is, hogy szeressük és látogassuk meg azokat a betegeket is, kikhez nem köt ugyan családi kötelék, vagy ismerettség, de hozzá fűz a vér, Krisztus vérének köteléke, mert valamennyien testvérek lettünk Krisztus vére árán. Menjünk tehát el azokba a nagy siralomházakba, mikor egyéb dolgunk nincs. Minden kórháznak megvan a maga látogatási ideje s minden kórháznak vannak olyan betegei, a kiket soha sem látogat meg senki. Mit gondolnak — kedves olvasóim — elutasítja-e majd ez a beteg? Szavamat merem rá adni, hogy nem. Egy lelket, egy életet vigasztalunk meg egy rövid félóra föláldozásával s ezt a nagy lelki kincset megéri az a csekély áldozat. Legyünk tehát áldozatos lelkek, különösen mi, kik az eucharisztikus Jézus különös követőinek tartjuk magunkat. Nézzék elől megy az Úr, kezében a vigasz, a remény, kövessük Őt, haladjunk itt is nyomdokaiban. Meglátják jobban megértik, jobban megismerik, jobban megszeretik azt a jó Mestert, mint a hogyan ez idáig sikerült Önöknek. *Madaras Aurél.*

A Galilei Körből.

Szabadgondolkozók és az első áldozás.

Ha ama örömöt, a melyet az Úr Jézusnak az emberek szereznek, osztályoznunk szabad, akkor méltán elmondhatjuk, hogy fehérvasárnap és áldozócsütörtök a szentségi Jézusnak az örömnapja.

A kisdedek, az ártatlan gyermekek voltak azok, a kiket Jézus szeretetének különös jeleivel elhalmazott. A Szentirás erre vonatkozó helyei annyira ismertek mindenki előtt, hogy azokat itt fölhozni teljesen fölöslegesnek tartjuk. S hogy miért a kisdedekért rajongott annyira Jézus, azt szintén az ő szavaiból tudjuk, a mikor tudniillik azt mondotta apostolainak, hogy csak úgy lesznek a mennyei örömök osztályosai, hogyha olyanok, oly ártatlanok, oly tisztaszivűek lesznek, mint a kisdedek.

És most van az a nap, a midőn a földkerekség ezer és ezer templomában az Úr Jézusnak eme ártatlan szivű kedvenczei először járulnak az az Ő asztalához, hogy necsak imádják, hanem szivükbe is fogadják már szeretett Jézusukat. Bár kisért a gondolat, hogy eme alkalomból szóljak valamit necsak azon örömről, a melyet a jó Jézus a mai napon érez,

hanem egyuttal emlékeztesse azon szent kötelességre is, a mely itt, ezen ártatlan szivek és liliomlelkek gondozóira hárul, azon szempontból, hogy az a nap valóban az legyen, a mit tőle Jézus, az Egyház s az ártatlan gyermekek ideiglenes és örök érdeke nemcsak méltán vár, hanem szigorúan követel is. De hát nekem ezuttal sokkal szomorúbb szerep jutott. Nem örömünkről, hanem egy fölháborító és szomorú tényről kell megemlékeznem, de a mely tény minden szomorú és fölháborító természete mellett is nagyon alkalmas arra, hogy néhány lanyha és könnyűvérű lelket fölrázzon álmos és végzetes kénnyelmességéből.

A genti szocziáldemokrata lapban, a «Voornit»-ban a következő nagy és zsirosbetűs fölhivás jelent meg:

«Szabadgondolkodók egyesülete. Ünnep az ifjúság részére.

A szabadgondolkodók egyesülete legutóbbi bizottsági gyűlésében elhatározta, hogy ama gyermekeknek, *a kik az első áldozáshoz járulni nem akarnak, oklevelet és emléket fog adni.* A kiosztás szertartása a szabadgondolkodóknak május 20-án az «Ons Huis» termében tartandó kongresszusán fog lefolyni a különféle szabadgondolkodó egyletek kiküldötteinek jelenlétében. Fölkéretnek a szülők, hogy a mai naptól fogva *gyermekeiket ezen ünnepélyességre beirassák* akár a szabadgondolkodók egyleténél, akár pedig Bogaerts elvtársnál».

A fölhivás maga már oly jellegzetes és sokatmondó, hogy annak különös kommentálása alól fölmentve érzem magamat. Néhány megjegyzést azonban el nem tudok hallgatni.

A legelső az, hogy ha még mindig volnának olyanok, a kik bárminő okból vagy nem helyeselnék, vagy szükségesnek nem tartanák, vagy pedig kényelemszeretetből elhagyhatónak vélnék az első szent áldozásra a gyermekeket nemcsak alaposan és lelkiismeretesen előkészíteni, hanem az első szent áldozást minden körülmények között a lehető legnagyobb ünnepélyességgel megtartani — azok ennek roppant fontosságát és nagy horderejét s az illető gyermekeknek egész életükre való kihatását, halálos ellenségeinktől tanulják most meg.

A második megjegyzésem az «első áldozási emlékre» vonatkozik. Annak fontosságát itt nem akarom külön bizonyítani, megvan az minden pasztorális irányú könyvben. De azt kiemelem, hogy jelenlegi legádázabb ellenségünk annak nagyfontosságát nagyon is fölértette. Ez talán meggyőzheti azokat is, a kik még eddig nem tudtak eléggé meggyőződni róla.

Nem akartam rekriminálni. Mindent szeretettel s a legnagyobb jóakarattal mondtam — de egyenesen és pedig azért, mert proxime ardet jam Ucalegon — s mert ezen fölhivásról nemcsak a belga, de a többi elvtársak is már tudomást szereztek s tudják nálunk is. Ezért szóltam itt s

ezért ilyen alakban. Tehát tempus est jam a somno surgere — ne várjuk be, míg az ellenfél nálunk is nyiltan kilép a küzködésre velünk szemben ezen, a mi legsajátosabb terrenumunkon is. Legyen már egyszer olyan terrenumunk is, a hol nem utólag szervezkedünk csak, hanem fölkészülve nézhetünk szembe az ellenséggel.

Mert ha itt találnánk veszíteni, akár a szülők hibájából, akár más hibájából kifolyólag, akkor igazán olyan baj van, a mely rettenetes és kiszámíthatatlan volna következményeiben. *Sz. U.*

Katonatörténetek.

Érdekes történetet olvastam egyszer egy katonáról. Ez a katona szerette Jézust s így okoskodott: A tábornokunknak van díszőrsége, ott strázsál a katona a tábornok kapuja előtt. Az Úr Jézus nagyobb úr, mint a tábornok s neki nincs díszőrsége. Mit csinált tehát ez a katona? 12—1-ig mindennap szabad ideje volt s akkor fogta magát, odaállt haptákba a templom elé, mely a Szentség imádására állandóan nyitva volt. Egy nap arra megy a tábornoka. Meglepetve kérdi tőle: «Hát te mit csinálsz itt?» «Jelentem alásan, tábornok úr, díszőrségen vagyok!» — «S kit strázsálsz?» — «Az Úr Jézust!» felelé a katona. A tábornok megértette a dolgot, megveregette a katona vállát s azt mondta: «Derék legény vagy!»

*

Nemrégen történt. A pap beteghez vitte az Úr testét. Az utczán találkozott egy katonatiszttel. A tiszt tudta, mi a becsület s letérdelt az utcza közepén s így hódolt az Úr Jézusnak az Oltáriszentségben. Másnap már az egész város beszélt a dologról. Sőt a katonatisztek között még olyanok is akadtak, a kik nekitámadtak a derék katonatisztnek, hogy nyilvánosan az utczán hódolt Jézusnak. «Nem járja», mondogatták, «hogy egy katonatiszt az utcza porába letérdeljen.» Erre a derék tiszt csak ennyit kérdezett tisztársaitól: «Mit gondoltok bajtársaim! ha a királyunkkal, legfőbb hadurunkkal akkor találkoztok, mikor egyszerű polgári ruhában, Ferencz-József-kabátban sétál, kötelességtek-e neki szalutálni?» — «Furcsa kérdés!» mondották a katonatisztek. «A király mindig király, akár ünnepi katonaruhában, akár egyszerű polgári ruhában jelenik meg valahol s a katonának mindenkor tisztelegnie kell királya előtt.» «Helyes», mondotta erre emberünk. «Tegnap az utczán Jézussal találkoztam: igaz, egyszerű szegényes ruhába, a kenyér színébe volt öltözve, de ő így is Üdvözítőm s legfőbb Uram; mit csodálkoztok hát rajta, hogy térdhajtással tisztelegtem előtte?» A katonatisztek meglepődve néztek egymásra. Egy szó nem sok, de annyit sem tudtak válaszolni bajtársuknak s szivökben bizonyára ezt gondolták: Igaza van!

Pillanatnyi felvételek.

1. *Mindennapi áldozók.* Trencsénben a közel multban épületes jelenetnek voltak tanúi a hivők. Hosszabb időn át nap-nap után ott lehetett látni az Úr asztalánál az «Erzsébet»-szálló főpinczérét és egy izraelita családnál nevelősködő convertita hölgyet. Ha megtehették ezek...?

2. *Gyakori áldozók.* E napokban hosszú évek multán elvetődtem Fehérhalomra (Trencsén vm.), arra a helyre, «hol minden virágon tarka pillangóként első ifjúságom emléki repkednek!» Jelentkeztem a plébánosnál, hogy másnap misézni szeretnék. Szivesen adta a beleegyezést s fölkért, segítsek neki a gyóntatásnál. Reggel 6 órakor a templom tömve volt, pedig köznap volt; a hivek körülállták a gyóntatószékeket; hárman gyóntattunk. A szentmisék alatt áldoztak, gyermekek, ifjak, leányok, férfiak, nők, sőt a kis falu értelmiségéből is néhányan. Az áldozók átlagos száma 250—300 köznapon, vasárnap pedig 350—400. A dolog nyitja ott van, hogy a hivek többször gyónnak s utána 3—4-szer áldoznak. Szent István napján (aug. 20.) tartják a templomi búcsút; mint szemtanúktól hallottam, ekkor is vagy 400-an áldoznak; a korcsmák — pedig négy van — teljesen konganak az üresség től s a falu népe oly komoly, akárcsak nagypénteken. Ily módon ülhették meg az első keresztények az ünnepeket a katakombák korában.

3. *Husvéti áldozás.* 1909. márczius 21-én (bőjt IV. v.) történt a következő épületes eset Trencsénben az irgalmas nővérek kápolnájában. Bevonultak a 71. gy. e. bakái a szerb háború hirére, illetve parancsszóra. Reggel fél 9 óra tájban épen készülök a szentmiséhez, bekopogtat a sekrestyébe egy tizedes a 71. gy. ezredből. Vigyázzállásba vágja magát s kér: «*Tisztelendő úr legyen szives meggyóntatni s megáldoztatni. Hirtelen jött a behivó, otthon már nem volt érkezésem elvégezni a husvéti kötelezettséget, s holnap indulunk s nem tudom, ott az idegenben jutok-e hozzá!*» Szivesen tettem meg, amit kért a hadfi, legalább reá — mint élőpéldára — hivatkozhattam növendékeim előtt az anyaszentegyház IV. parancsolata tárgyalásánál. *Krasznyánszky János.*

Életképek

Napoleont 1804 május hó 18-án császárrá kiáltották ki; bőven osztogatta ő is a hangzatos czimeket s méltóságokat; József és Lajos fivére császári herczeg lett, ezek nejei pedig ugyancsak meg lehettek elégedve, hisz a «császári herczegnő» czimét kapták. A mint a palotakormányzó, Duroc, e kitüntetéseket Napoleon családjának tagjaival közölte, nagy szo-

morúság s keserűség fogta el a két császári herczegnő két sógornőjét, Elisát és Karolinát; előbbi Bacciochi, utóbbi Murat neje volt. Ezek, mint Napoleon nővérei, legalább is egyenlő jogon igényelték a császári herczegnő fényes czimét és a vele járó előnyöket. Nem is hagyták magukat elnémíttatni. Ahogy ez már szokott lenni: szemrehányások, könnyek, ideggörcsök, ájuldozások voltak az érvek és eszközök, melyekkel Napoleont az említett czím és méltóság megadására hangolni törekedtek. A császár felelete kurta és éles volt: «Ha az ember a ti óhajaitokat végighallgatja, azt gondolhatná, hogy mi a koronát boldogult atyánktól örököltük». Karolin elájul. Ez hatott. Napoleon mindent megigért. Erre azután megnyugodtak valamennyien. A «Moniteur» pár napra rá hivatalosan is közölte ezen legujabb kitüntetést. Arról persze nagy bölcsen hallgatott, hogy mik voltak ennek előzményei.

Nagyzás, törtetés rang és méltóság után, büszkeség és gőg ismeretes és jellegzetes vonásai a megromlott emberi természetnek; innen magyarázható a sok pózolás, mesterkélt, negédelt előkelőség, mely annyira magán hordja a keresettség bélyegét, hogy már messziről felismerhető; önként kinálkozik ilyenkor a jóakaró tanács: hagyja abba, kérem, nem jól áll ez magának! De hát ilyet nem lehet ám megmondani. Valamivel jobban fest a helyzet, ha a vérbeli arisztokrata adja a distinguált, zárkózott előkelőt; ezt jobban értem, meg tudom magyarázni s mentségére egyes körülményeket felhozni, melyek indokolttá teszik az elnézőbb kritikát. Nem oly bántó az, ha valaki nem alázatos; megszoktuk már, hogy e szép erényt csak kevesekben tisztelhetjük; de a gőg, a feltünő nagyzás, az nemcsak visszataszító, undorító, hanem szánalmas is.

Lig. szent Alfonz egyik művében olvashatjuk, hogy valami igen magasrangú úr nőül vett egy szegény szolgálót. De föltételül szabta, hogy kopottas viganóját a szalon egyik szögletében nyilt helyen fogja tartani emlékeztetésül előbbi alacsony sorsára; így védve lesz a gőg és büszkeség kisértései ellen. Keserű orvosság ez, de hathatós. Velem együtt sokan, ha mindig szem előtt tartanók, hogy bölcsőnk nem nagyúri lakban ringott, azt hiszem, alázatosabbak volnánk. De hát az ember emlékezetéből hamarább el-eltünedeznek azok az emlékek, melyek alkalmasak a megalázkodás érzetének felkeltésére; ellenben el nem felejtjük a jót, a kedvezőt, az előnyöset, azt inkább hangoztatjuk, arról el-elbeszélgetünk, mintha csak ötletszerüen jutna eszünkbe.

Napjainkban különösen óvatosaknak kell lennünk a czimzések megválasztásában. Alig bocsátják meg, ha nem nagyságoljuk azt, kit tulajdonkép, jogszerint meg sem illet e czím. Minden kalapos hölgy: Nagysága, főleg, ha cselédje van. Tudom, hogy ezen általánosítás alól is vannak tiszteletreméltó kivételek. Ne legyünk elfogultak. Sok alázatos, jó lelkű jellemet

ismerhetünk, kiknek inkább volna okuk rátartósaknak lenni; elvégre, ha egy valóban előkelő azt tartja magáról, hogy ő tényleg előkelő, ez még nem gőg, nem nagyzás. Az ilyen alázatosabb lehet, mint az, ki alázatos akar lenni a maga ferde felfogása szerint. Azt mondja a Szentirás az ilyenről: nequiter se humiliat; alakoskodva alázza meg magát. Ez a lelki életnek beteges jelensége; főleg az olyanoknál található fel, kik kevés fáradsággal nagy lelki előhaladást akarnának feltüntetni, s a rövidlátókat nem ritkán meg is tévesztik. Nem csoda, hisz még a jól utánzott hamis pénzt sem lehet egykönnyen megkülönböztetni az igazitól. A lelki életben ép úgy feltalálható a nagyzás, mint a társadalmi életben; ez is, az is képmutatás; egy Strassnoff diplomatának adta ki magát, pedig szédelgő volt, egy Voigt mester kapitánynak, pedig varga volt, egy harmadik ezredorvosnak, pedig péklegény volt, vagy mi; leleplezték mind a hármat; az embereket könnyű félrevezetni, de az is igaz, a turpisság előbb-utóbb kiderül. Ismertem valakit: bárónak adta ki magát, pedig csak a neje volt bárónő; más valaki oly ügyesen tudta adni az előkelőt, hogy valami grófnőt sejtettek benne, pedig valami szegény falusi «őstermelő» volt az atyja, ki szabad óráiban nem veté meg a szőlő karczos nedvét s ily szabad órái gyakoriak valának.

Legyünk azért mindig természetesek, alázatosak, tettetés nélküliek. Senki sem kivánja tőlünk, hogy külsőleg, ruházatban vagy modorban, elhanyagoljuk magunkat. Nem szabad felejtenünk, hogy nagy a mi emberi méltóságunk; Isten fiai vagyunk, habár csak kegyelemből is; Krisztus testvérei vagyunk, habár érdemetlenül. Bennünk az Isten képmása, bennünk az isteni szikra, mely fölér minden születési és pénzarisztokrácziával; becsüljük meg ezt a nagy méltóságot; erre legyünk rátartósak, hogy úgy fejezzem ki magam; ezért tehát csak egy Istent imádjunk, egynek szolgáljunk, egyet szeressünk mindenekfölött, csakis ennek kegyeit keressük, ennek kedvében járjunk. Ez a ker. felfogás bizonyos önérzetes alázatot kölcsönöz nekünk, nem leszünk «stréber»-ek, nem leszünk lakájok, sem mások uszályhordozói.

Nézzük a szentségi Jézust, ki végtelen alázatosságában is hangoztatta, hogy ő király, szivünk királya, hogy ő az Isten Fia, s hogy ég és föld elmulnak, de az ő igéi el nem mulnak. Megalázta magát, midőn az igénytelen kenyér színében lakozik köztünk, előre látta a sok méltatlan bánásmódot, a sok szentségtörést, előre látta az Oltáriszentség gyakori elrablását, megbecstelenítését; mégis: nem állott el szándékától; a világ végezetéig ily igénytelen külszinben akar közöttünk maradni, hogy méginkább igazolja magát, ki azt mondotta: Tanuljatok tőlem, mert szelid és alázatos szivű vagyok. Igaz ez, kétségkívül igaz; egy szavára elhinném az Úrnak, de ő maga mindent be akar bizonyítani. Megtette ezt is. Tanuljunk hát alázatot

tőle; sok alkalom kínálkozik erre, ragadjuk meg azokat s ne méltatlankodjunk. Megszólnak bennünket, hallgassunk; észre nem vesznek bennünket megvetésből, viseljük el béketűréssel; gőgös, modortalan, ildomtalan bánásmódban részesülünk, szenvedjük el, tűrjük el; czikkeket irunk s kompromittáló sajtóhibákkal jelennek meg, azért ne veszítsük kedvünket, félremagyarázzák jószándékainkat, törekvéseinket: se baj! csak az Úr Jézus szeressen s áldjon meg minket, ez maga elég, a többi, mi Istenen kívül van, mind együttvéve is kevés, nagyon kevés, füst! *Tichy Sándor C. M.*

Falusi képek.

1. *Virágdísz az oltáron.* «Támogassatok engem virágokkal!» — hangzik az Úr Jézus kérő szava. Városban, ahol virágkereskedés van, az Úr e kérését könnyen teljesíthetjük. De hát faluhelyen!? A szeretet találékony. Egy vágmenti faluban kora tavasztól késő őszig virágdíszben pompázott az Úr háza. A pásztorleányok és a pásztorfiúk erdőn-mezőn virágot szedtek s ezeket haza hozták, ahol néhány ismétlőiskolás leányka csokorba kötötte s az oltárra helyezte. Voltak cserépvirágok is a templomban. Az ismétlőiskolában a tanító s a káplán némi útmutatást adott a gyermekeknek a könnyebben tenyészthető cserépvirágokról; szavuknak volt is foganatja, mert nem volt ház, a melynek ablakát legalább 2—3 muskátli nem ékesítette volna. E cserepeket vasár- és ünnepnap a templom mellé hozták, s ezeket a már begyakorlott ismétlőiskolás leányok izlésesen az oltárra tették. Vasárnap délután pedig leszedték s ujból eljött a tulajdonos s virágját haza vitte. A leánykák gondozták a templomot, azt kisöpörték s az oltárokat leporolták, igazi kis «*diakonissák*»-nak neveztük őket. E leánykák eszünkbe juttatják azokat az evangeliumi asszonyokat, akik az Úrnak szolgáltak.

2. *Úrnapi oltárok.* Egy esztergomegyházmegyei községről olvastam, hogy ott Úrnapja előtti szerdán a falu legmódosabb legényei csengős és felpántlikázott lovakkal hozzák az erdőből az oltárokhoz szükséges zöld gallyakat. Jól teszik, hiszen nem földi királynak készítenek hajlékot.

3. *Szép szokás.* Nagydivény (Trencsén vm.) anyaegyháznak Szedernye nevű községében igen épületes módon fogadják az Oltáriszentséget vivő papot. Ha papért mennek, erről tud az egész község. Őrt állítanak a falu végére, a ki vigyáz, mikor jön már a pap. Meghúzza a falu kis harangját, s e jelre sokan sietnek a falu végére, ahol égő gyertyákkal és fáklyákkal várják a legszentebbet s az Oltáriszentségről szóló énekek zengedezése közepett kisérik végig az Úr Jézust a beteg házához. Igen megható és épületes egy szokás. *Krasznyánszky János.*

MÁJUSI GYERMEKÉNEK.

I.

Szűz Máriánk, köszöntenek
Kis hiveid, a gyermekek!
Mint estharang, úgy cseng szavunk,
Midőn neked hálát adunk,
Mennynek fehér lilioma,
Május királyné Asszonya!

II.

Már elpihent a völgy, halom,
Susog az esti fuvalom...
Szárnyán viszi szivünk dalát
S az égbe neked adja át,
Mennynek fehér lilioma,
Május királyné Asszonya!

III.



Egy csöndes est kis életünk,
Tenálad majd hajnalt lelünk,
Hiszen alvó földünk felett
Holdként virraszt őrző szemed,
Mennynek fehér lilioma,
Május királyné Asszonya!



Szepessy László.

A szabad Bulgáriában.

A gyakori áldozás apostolai.

(Befejezés.)

PANTÉLIEMON visszaemlékezve Drinápolyra, elhagyta Thasost, hogy lássa a várost, a hol gyermekkorát töltötte. Csak egy bot volt nála, de egy keleti embernek, egy szerzetesnek ennyi podgyász is bőségesen elég. Enni valót talál mindenütt: éretlen gyümölcsöt, tök- vagy dinnyemagot, nyers zöldséget, mindaz jó neki; kenyeret is könnyen kap, a vizet sem kell drága pénzen venni. Szállás is akad télen a gyékény szélen a tűz körül, ott horkolnak együtt jól felöltözködve — nyáron pedig minden bokor szállást ad.

A thasosi remetét könnyen ki lehetett elégíteni. Nem volt másra gondja, minthogy a szent áldozás után való égő vágyának eleget tehessen. Drinápolyban székel az érsek s a templomokra jobban felügyelnek, mint másutt.

Végre talált egy öreg papra Ildirim városrészben. Seraphin volt a neve; az igaz, hogy csak a neve volt angyali.

A szerzetes ajánlkozott kis gyermekek tanítására; vállalkozott arra, hogy énekel és szolgál a templomban. A pap fölfogadta, kezdetben azért, mert ez nagy megtakarítás volt sovány erszényére nézve, de később a szegény szerzetest erényei, szeretetreméltósága miatt nagyon megkedvelte, nem egyszer készítette el időről-időre a mennyei eledelt, sőt egy áldoztató kelyhet külön Pantéleïmon számára tartott fönn.

Seraphin azonban kevésbbé volt papi erényekkel ékes. Templomát elhanyagolta s elég ritkán misézett.

— Hogyan lehet az — kérdezte tőle a szerzetes, hogy irántam oly jó vagy, magad pedig nem használod föl azt a drága kincset, melyet nekem nyujtasz. Ott vagy a tűz körül, mellette élsz, miért nem melegszel föl általa?

Ilyen buzdításokra végre is kezdett változtatni életmódján Ildirim lelkésze. Gyakrabban misézett, a templomra több gondot fordított, a hivek egyre jobban jártak, megtöltötték. Az öreg Seraphin már nemcsak vasárnap, hanem buzgóságból hétköznap is misézett. Hibáit is lassankint elhagyta.

Egy téli este belépett azon szobába, mely Pantéleïmon czellájául szolgált. Ott találta a szerzetes thasosi régi tanítványait, a kik eljöttek Drinápolyba Pantéleïmont meglátogatni.

— Atyám — mondá neki a pap — úgy látom, hogy sem neked, sem társaidnak nincs köpenye ily hideg időben, ime itt van egy kevés pénz, nekem nincs rá szükségem, vegyetek magatoknak felsőruhát. És átadott nekik öt török livre-t. (Egy livre körülbelül 23 korona).

Mindnyájan csodálkoztak ezen meglepő bőkezűségen. Pantéleïmon rögtön válaszolt:

— A mi Urunk áldjon meg téged, hogy ily szeretettel gondolsz reánk, de nem fogadhatom el az öt livre-t. Itt a te plébániád területén van sok szegény öreg özvegy, kik kevésbbé szoktak hozzá a nélkülözésekhez mint mi, te vagy a pásztoruk. Menj, oszd ki köztük a pénzt és megörvendezteted szivüket s a mi Urunk szivét.

Seraphinra ez annyira hatott, hogy folytatta a mit megkezdett, szétosztotta mindenét és kérte Pantéleïmont, vegye föl tanítványai közé. Ő volt az első szerzetes áldozópap Soudjaki és Mostratli monostorban. Követte mesterét a katholikus egyházba és ottan is halt meg, mint ő a gyakori áldozás apostola. *Hitterjesztés Lapjai.*

Röptében a nagy világ körül.

Budapest. Hirek a központból. A központi Oltáregyesület választmánya 1909 márczius hó 15-én rendes havi gyűlését tartotta Kánter Károly prelátus-igazgató és őrgróf Pallavicini Edéné elnöklete alatt. Jelen voltak a választmány tagjai. Igazgató jelenti, hogy Hornig Károly báró veszprémi püspök 1000 koronát, Samassa József egri érsek 500 koronát és Szmrecsányi Lajos püspök 200 koronát adományozott az Oltáregyesületnek s indítványára a választmány a nagylelkű adakozóknak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. Majd a Ferenczváros elhunyt plébánosának, Kurtz Vilmos apátnak érdemeiről emlékezett meg s a gyűlés határozatából márczius hó 16-án reggel 9 órakor az elhunyt plébánosért az Örökimádás templomában engesztelő szentmise-áldozat mutattatott be. Ezek után igazgató az Országos Katholikus Szövetség római zarándoklatára hivja föl a tagokat. Határozatba ment, miszerint a központi Oltáregyesület arra fogja *fölkérni a vidéki egyesületeket, hogy főleg fehérnemüeket küldjenek be a központba, mert ezekben van legnagyobb hiány. Czélszerű mintákkal, méretekkel s mindennemű fölvilágositással készséggel szolgál az Oltáregyesületi kézimunkák központi vezetősége Budapest, IX., Üllői-út 77.* Végül Kiss Aladárné másodelnöknő tett jelentést és az 1909. évben ajándékokra szánt 6830·40 korona költségvetés jóváhagyását kérte. Igazgató jelenti, hogy április havában a közös oltáregyleti ájtatosság husvét hétfőjén április 11-én fog megtartatni.

A nagybőjti időben a gyakori áldozás nagy lendületet vett az Örökimádás templomában. A szentséglátogatások mindig sűrűbbek. A templomban jelenleg naponkint három szentmise mondatik. A nagybőjt csütörtöki napjain Kánter Károly prelátus tartott szentbeszéd-cziklust. Lelkigyakorlatok voltak külön a választmány és terjesztőnők, külön az oltáregyesületi tagok, majd a budapesti franczia kolónia, végül fiatal leányok számára. A környékbeli patronageok és a IX., Bokréta-utczai munkásnő otthon tagjai tömegesen járultak a templomban a szentségekhez. A nagyheti szertartásokat Makay Lajos hitoktató végezte, a föltámadási körmenetet Kánter Károly prelátus tartotta az Örökimádás templomában.

Márczius hó folyamán Izabella főherczegnő tett látogatást udvarhölgyével az Örökimádás zárdában. A pénteki munkaórákon dr. Mihályffy Ákos egyetemi tanár tartott szakszerű és vonzó s nagy érdeklődéssel látogatott előadásokat. *Április 19-étől 23-áig dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök tartott az Oltáregyesület nagytermében konferenciákat.*

Az aradi oltáregyesület jubileuma. Mult hóban ünnepelte meg egy éves évfordulóját az egyetlen aradi katholikus kulturegyesület, az aradi Oltáregylet. Az egyesület elnöknője özv. Hauser Károlyné, az alelnöknők, a választmányi tagok s mintegy 30 előkelő hölgy kiséretében megjelent dr. Lakatos Ottó minorita rendfőnök igazgató és Szentiványi Károly, az egyesület megalapitója előtt s meleg szavakkal ecsetelte ama sikereket, melyek az egyesület emez s fáradhatlan vezetőférfiai által elért rövid egy évi fönnállása alatt s megemlékezett ama kulturmisszióról, a melyet az egyesület a vallási, erkölcsi s társadalmi élet terén elért. Szentiványi Károly hosszabb beszédben válaszolt özv. Hauser Károlyné elnöknőnek s a hölgybizottságnak, melyben további lelkes munkásságra buzdított s az egyesület ügyét további pártfogásba venni ajánlotta, mert a város keresztény társadalma oly nehéz társadalmi átalakulás előtt áll, melynek sikeres megvalósitása az Oltáregyesület tagjainak buzgó munkálkodásán is mulik.

Sürgette különösen a Háziasszonyok szövetségének megalakítását s a patronageok létesítését, mely a társadalmi élet minden terén nagy s mélyreható keresztényi föladatokat valósított meg. A hölgybizottság szép csokorral is kedveskedett az egyesület vezetőférfiainak.

Budapest és Bukarest. *Az oltáregyesületi jubileum.* A Központi Oltáregyesület választmánya április 19-én délután 4 órakor rendes havi gyűlését tartotta Kánter Károly prelátus-igazgató és Kiss Aladárné elnöklete alatt. Jelen voltak a Reparatrix-zárda főnöknője, gróf Zichy Nándorné, báró Vécsey Józsefné, Heinrich Ferenczné, Selmayer Kálmánné, Koch Ferenczné, stb.; jegyző: Makay Lajos. Az igazgató az Örökimádás-templom díszítéséről és az imaórák ujabb rendezéséről tesz jelentést. Indítványára a választmány jegyzőkönyvi köszönetet szavaz Balás Lajos rozsnyói püspöknek, ki hivei gyüjtéséből az Oltáregyesületnek 1100 koronát és az Örökimádás-templom számára 53 korona 44 fillér összeget küldött be az egyesületi központba. Majd Metzhammer bukaresti érsek ajánlásával beküldött kérvényt ismerteti, melyben az ottani 700 növendékkel biró magyar iskola egyik helyisége számára kápolnafölszerelést kér. Az egyesület ezzel hazafias missiót is teljesít s az ügy lebonyolítására Várady Árpád püspököt kérik föl, ki e napokban Bukarestbe utazik. Ezek után igazgató Reviczkynek az «Oltáriszentség» czimű kitünő művét ajánlja terjesztésre; jelentést tesz a gyakori áldozás ligájának ügyéről és az Oltáregyesület ötvenéves jubileumáról. A jubileumot hármas bizottság készíti elő: a kiállítási, a kongresszusi és liturgikus bizottság. Az 1909. november 6-án megnyitandó kiállítás technikai szervezését Kiss Aladárné másodelnöknőre bizza a választmány. A gyűlés vezetésével Kánter Károly prelátus az oltáregyesületi terjesztő nőknek tartott konferenciát a gyakori áldozásról. A főczél a mindennapi áldozás; de átmeneti időt kell teremtenünk s a mire legközelebb törekednünk kell, az a rendszeres vasárnapi és ünnepnapi áldozás.

Személyi hirek. Dr. Rolny Ferencz szepesegyházmegyei oltáregyesületi megbizott kanonokká neveztetett ki s helyébe az Oltáregyesület egyházmegyei megbizottja dr. Dolyák Pál theologiai tanár lett. Rainer János egyetemi tanár és családja az Örökimádás temploma számára értékes misemondó ruhát adományozott. Az adományozók kifejezett kivánságára a nagy iparművészeti értéket képviselő ruhákban ápr. 19-én vasárnap mondotta az első szentmisét gróf Mailáth Gusztáv Károly erdélyi püspök, mely alkalommal a közönség soraiban jelen voltak az Oltáregyesület tagjai is.

A Királyhágón túl. A kolozsvári Oltáregyesület évenként szokásos kiállítása ezen évben is igen szép tanubizonyságát adta, hogy az egyesület tagjai igaz buzgalommal, szent meggyőződéssel és idealizmussal igyekszenek az egyesület magasztos czéljának megfelelni. A kiállítás április hó 4-én, virágvasárnapján nyilt meg. A megnyitás szentmisével kezdődött, melyet Komáromy Dezső kegy. r. theol. tanár, prefektus, az egyesület titkára mondott, s mely alatt a katholikus polgári leányiskola növendékei szép egyházi énekeket énekeltek. Utána Hirschler József dr. praelatus; kanonok, plébános, az egyesület igazgatója mondott gyönyörű, magasszárnyalású beszédet, lelkes szavakkal buzdítván mindenkit az Oltáregyesület magasztos czéljainak megvalósítására és azon apostoli misszió teljesítésére, hogy minél többen érezzék át szívből és hirdessék nemes példával az egyesület fölséges jelszavát: «Áldassék és dicsőíttessék mindörökké a legméltóságosabb Oltáriszentség!»

A beszéd után megáldotta az igazgató a kiállított tárgyakat. A kiállítás közel nyolczezer koronát képviselt. Az O. E. tizenhat kérvényt elégített ki. Ezt az eredményt és nemes buzgalmat látva, mindenki csak szent kötelességének tarthatja, hogy tehetsége szerint előmozditsa az Oltáregyesület magasztos érdekeit.

A bünözés világából. Jelentettük már, hogy ismeretlen tettesek kirabolták a rozsnyói székesegyházat. A templomrablót elfogták Borzova községben, a hova az őt üldöző csendőrök elől menekült. Az illető Gömörmegye, harmaczi illetőségű Tokar nevű, rovott életű, fegyházviselt ember. Ő rabolta ki a pelsüczi, putnoki és több más templomot. Találtak nála külföldre szóló föladó vevényeket. Sajnos, a régi, Mária Terézia korából való 2000 korona értékű szentségtartót és áldozási kelyhet már darabokra törte és a liczei erdőben a hóba dobta. Nagyhét szerdáján a csendőrök az olvadó hóban megtalálták a drága maradványt.

Az adanai vérengzések. Az ozmán birodalomban dúló forrongások új vértanukat szereztek az Oltáriszentségnek. Több tízezerre rúg a vértanuk száma. A templomok romokban hevernek, az oltárok kifosztva, az Oltáriszentség az üldözöttek között. Pedig az örményországi Adana a legméltóságosabb Oltáriszentségnek kedvencz tartózkodási helye volt. Az örmények lánglelkű apostola, Terzian püspök másfélévtizeddel ezelőtt meghonosította Adanaban és Czilicziában, szent Pál apostol szülőföldén az Oltáregyesületet s a brüsszeli egyesülettel karöltve a belga missiók adományaiból Örményország hegyei között fényes oltáregyesületi kiállítást rendezett, melyet a fátyolosarczú török nők is megcsodáltak s azt mondották, ha a muzulmán társadalom nem volna oly zsarnok, mindjárt katholikusokká lennének. Terzian püspök szent Pál példáját követve bejárta Örményország hegyeit s a hol megfordult, misézett a szegény népnek, mely sokszor évekig nem hallgatott misét. Egy alkalommal beért egy örmény faluba, hol eleinte egy zsibárus bódéban misézett; utóbb a nép kérte, hogy misézzen a temetőben. Megtette. Majd a környékbeli pásztorok jöttek el hozzá s kérték a püspököt, hogy engedje meg nékik is a misehallgatást. A püspök nagyon örült s valamennyit összehivatta; csak egy volt a bökkenő: a jó pásztorok

nem hagyhatták a hegyek között ezerre menő nyájaikat, elhozták tehát azokat is a szentmisére; az angorakecskék, juhok és bárányok ezrei környékezték az oltárt, hol a püspök misézett. Kecskemekegés, báránybégetés volt ottan, de ez nem zavarta a pásztorok miséjén jelenlevő áhitatos tömeget, kik az Isten bárányát jöttek imádni s magukhoz venni.

Ország-Világ. Szombathelyről jelentik, hogy a városszalonaki római katholikus templomot a kultuszminiszter műemlékké nyilvánította és elrendelte annak restaurálását. A nagysomkuti régi templomot Szatmár vármegye bizottsága megvételre ajánlja a belügyminiszternek, hogy azt fogházzá alakítsa át. A szatmári Oltáregyesület márczius közepén alakuló gyűlést tartott, melyen Farkas Edith alapítványi hölgy is jelen volt s a szociális tevékenységnek az eucharisztikus mozgalmakkal való egyesítésétől tartott lelkes beszédet. A telepítési törvényjavaslat eucharisztikus körökben sok megbeszélés tárgya lett, mert a földmívelésügyi minisztérium javaslata nem biztosítja az új telepeken a templomok építését. Veszprémben óriási tűzvész volt, a ferenczrendiek temploma leégett, a torony ledőlt, a harangok elolvadtak. A budapesti egyetemi templomban központi fűtést alkalmaznak; a főváros templomai közül eddig csak az Örökimádás templomnak, a Szent István bazilikának és a királyi várkápolnának volt légfűtése. Prága városa elhatározta, hogy a város összes templomait fűtteti; legelőször a Teinkirche-ben tettek próbát. Melegük van a lengyeleknek is; a templomokban nemzetiségi harczok forranak. Wilnában, Orosz-Lengyelország egyik püspöki városában a templom a legmesszebb menő tettlegességek szinhelye, mindenütt nemzeti istentiszteletet akarnak nemzeti nyelven. Oroszország pártolja a mariaviták szektáját. Ennek az új felekezetnek Lengyelországban 100.000 tagja van; papjaik szürke ruhát hordanak mellükön egy himzett szentségtartóval; féktelen kedéseik, zajongásuk és erkölcstelen üzelmeik miatt X. Pius pápa kiközösítette őket. Franciaországban is tovább tart a kulturharcz. A fát már ledöntötték, most a gyökerét akarják kiirtani. Egy publiczista azt indítványozta, hogy a templomokat, mint államtulajdont adják ki szertartásos czélokra megszabott időben az összes felekezeteknek, sőt a szabadkőműveseknek is. Erre a gondolatra pedig úgy jöttek a szabadkőművesek, hogy épen nemrégiben ők vesztették el egyik «templomukat». Auche városában Ricard püspök az ottani szabadkőműves páholy épületét templommá szentelte és azt az eucharisztikus Úr Jézus szentséges szivének ajánlotta. Aranybetükkel ott ragyog homlokzatán: Au Sacrè Coeur de Jésu. Különben a franczia kormány nem is olyan nagy ellensége egy szentmisének, már tudniillik akkor, a mikor kizárólag anyagi haszna van belőle. Hiszen már a hugenotta IV. Henrik is fölállította a franczia állambölcsesség jelszavát, hogy ha már kell, Páris megér egy misét. Tessék csak hallani. Nemrégiben Provigny asszonyság arcueilli birtokát hagyta

Páris városára tíz millió frank jövedelemmel; a város építsen belőle egy szegényházat, de legyen benne apáca, kápolna és szentmise. És meglett. Sokan azt gondolják, hogy Párisnak sok a temploma; aránylag kevés; 3 millió lakosra 70 templom esik; Bécs túlszárnyalja. Itten 1½ millió lakosra 76 templom és 74 kápolna esik. Hát még New-York. Ennek 4 millió lakosa közül csak 2 millió katholikus és ennek kerek 250 temploma van. Amerikában különben most egy eucharisztikus pörösködés kavarta föl a szenvedélyeket: James Cavannegh ir származású gazdag amerikai ember 5000 dollárt hagyott misealapítványra; a wisconsini törvényszék az Istenre irigy rokonok pereskedésére a végrendeletet megsemmisítette.

Liliomok lilioma.

Az oltáriszentség és a költészet egy forrásból származik. A képzelet csodálatos ereje és a szeretet bősége kellett ahhoz, hogy az isteni szív az Oltáriszentség csodáját kigondolja; ilyen a vallásos költészet is. A teremtő képzelete és a megváltó szeretete csendül meg minden szóban, mint Dávid király Zsoltáraiban, ki a seregek ura templomának árnyékában Istentől ihletve zengette el énekét. Ez az isteni szeretet, ez az örökimádás ihlette a liliomok liliomának, a názáreti szűznek megénekelőjét. Názáret, e szó annyit jelent, virágok városa. Jézust az eucharisztikus gyermeket, a mennyből lehullott tiszta búzát virágok környezték élete zsenge éveiben s később is szerette őket, most is ott vannak oltárain. Szerette a liliomot, melyek szebben vannak felöltözve, mint Salamon minden dicsőségében s szerette a liliomok liliomát, a szent szüzet, kiről az énekek éneke megénekelte: Te vagy a mezők ékes lilioma. Azt mondják a virágok között szimpatia létezik: egyik virág a másikhoz vonzódik. Igy vonzódik a liliomok lilioma Jessze törzsének virágához az eucharisztikus Jézushoz. Az Oltáriszentség imádása és a Mária-kultusz egy talajból nő ki; a két virág gyökerei egybefonódnak. Azért is üdvözöljük örömmel Szepessy Lászlónak verseskötetét* egy eucharisztikus lap hasábjain; mert aki elolvassa a kötetet, eucharisztikus órákat él át kertjének lugasában, vagy szobájának csendjében, ahol olvassa. Szűz Mária az élő imádság; a ki az ő lelkével foglalkozik, megtanulja imádni az Istent, nemcsak templomok szentélyében az örökmécs előtt, de a természet bűvös-bájos ölén, s a világ zajában is fel fogja találni az eucharisztia áldásait: a szív

* Szepessy L. Liliomok lilioma. Máriadalok könyve. Budapest, 1909. Szent-István-Társulat.

békéjét. Igy üdvözli Szepessy lirája is «*dalainak királynéját*» az eleven imát, kiről csodálattal zengi: Talán a hófehér apáczák imája öltött alakot. S minél jobban megismeri a liliomok liliomát, annál nagyobb elragadtatással mondja: Ó, nem, nem ékít semmi földi, Árnyalna az csak tégedet: Mely az eget, földet betölti. A szépség szivedből ered. S e szív a szívtelen világért dobogni nem szünik soha... Ő, ki az örök szeretetet hozta a világra, szerette pártfogoltjait, a szenvedőket. Megérti az embernek s a nemzetnek szenvedéseit. *Magyar szabadságért* lelkesül a költő s midőn a Dunántúl klasszikus magyar talaján saját szülőföldjén elvonulnak képe előtt a régi dicsőség napjai, — hisz ezen a vidéken segítette meg először a kisdedet tartó égi szűz Szent István királyt, akkor a kurucz idők mélabús siralmas hangján rezdül meg a kérés: Ki ismered Magyarország szive dobbanását, Nagyasszonyunk, óh, hallgasd meg, néped óhajtását! Hiszen ő *Magyarország örök királynéja,* minden magyar hajlék az ő hű szent oltára. Ő megérti a szenvedő hazát, megérti *Magyarország sebeit.* Szegény Magyarország! Sebekkel van tele, Mint keresztfán függő Fiad szent kebele. A szentséges szent szűz Mária megérti a *haza panaszát,* tőle kér a költő megváltást, bárcsak megszünnék a pártoskodás s tarka népségünket egy koszorúba fonná áldott keze, akkor *romlott Magyarországban* régi dicsőségünk vándorló fecskéje visszaköltözik a magyar ereszére! Kurucz idők dicsősége megujulva s Jézus hülő testét sirató szép virág új életet öntene e népbe, mely nem fog gazdaságra és bűnre vágyni, hanem *Szegénységért* fog esdeni, hogy szive gazdag legyen s akkor így fog imádkozni: Te is olyan szegény voltál, mint a mezők lilioma, Mégis méhed lett az Úrnak Szentséges szent szép temploma. A czifraság az idegen máz a magyar szivén, de mindig a gazdag lélek volt igazi isteni adománya. *Kuruczok unokái* vagyunk, hazánk békéjéért, nagyságáért, nemzetünk egyezségéért, az önzetlen kurucz áldozatkészségért, ezekért az igazán dicső eucharisztikus eszmékért őseinkkel együtt Mária lobogója alatt kell küzdenünk.

A ki a magyar rónákon jár s a búzakalászt morzsolgatva egy érett szemecskét fölvág, a búza legfinomabb részében halvány körvonalakat lát, a nép azt mondja rá, ez itt szűz Mária képe, Jézust tartja kezeiben. Ilyen Szepessy költészete is. Magyar, mint a rónák termése, s legnemesebb része ennek is a kisdedet tartó Szűz imádkozó alakja. Egyenes vérbeli leszármazottja ő a fényes kuruczkor Mária lantosainak; amit azok kopogó nyelvükön mondottak el, hazafias buzgó magyar szivvel, ugyanazt mondja el Szepessy a XX. század hangulatos nyelvén bűvös-bájos poézisében.

M. L.

Szerkesztő: **Makay Lajos.**

24 f, Koller Éva 2 k, Pláner Antalné 4 k, Papp Lajosné 4 k, Kálmán Györgyné 1 kor., Szabó Teréz 24 fill., Somogyi Julia 24 fill., dr. Tóth József kanonok Szombathely 272 korona, ft. Dessewffy Elemér káplán Rakamaz 76 k 10 f, Stromszki Matild 2 k, Kócán Lászlóné 2 k, Leitner Sándor 5 k, Bauer Margit 2 k, Ducho Júlia 2 k, Huszarik Anna 2 k, Csere Mihály 1 k, Perruchon Teréz 2 k, Székány András és neje 4 k, Győri Gáborné 1 k, Bittner Mária 1 k, Ulicska Jánosné 1 k, ft. Hazay Gyula káplán a békéscsabai és gerendácsi filia tagjai részéről 68 k 80 f, Tóth Sámuel 30 f, Pichler Jánosné 2 k, Flasits Antónia 1 k, Horváth Mária 24 f, Séner Erzsébet 4 k, ft. dr. Lakatos Ottó az aradi tagoktól 91 k 68 f, Dőry Gézáné a sümegi tagoktól 2 k 60 f, Zecha Lujza 2 k, Takács Karolin 2 k, özv. Payr Lajosné 3 k, Dobronyi Mihályné 20 f, Troppa Emma 2 k, Pachner Irma 2 k, Frindik Etel 60 f, Ottinger Béla 2 k, Liska Mária 4 k, Hausler Márton 2 k, nagys. és ft. Binder András kanonok úr Szatmáregyházmegye területéről 338 k 84 f, Darvasi Andrásné 2 k, Hegedüs Jánosné 2 k, Szőke János és István és Klinkovits Rozália 72 f, Jankó Ernő úr az alistáli tagoktól 25 k, Loós Janka 10 k, Radovits Mária 2 k, Bubrek Károlyné 3 k, Vellay Istvánné 2 k, Davida Erzsébet 4 k, Szvoboda Mária 1 k, Kopanyicsák Mária 2 k, Spitzer Mária 1 k, Kalats Mária 1 k, Ráftl István és neje 2 k, Ernst Béláné 2 k, Koroczky Sámuelné 2 k, Nebel Anna 2 k, Pabst József és neje 2 k, Pabst Karolin és Ágnes 1 k, Soóky Józsefné 2 k, Szvoboda Margit 24 f, Hellebronth Berta 2 k, Sztankovits Eszter 2 k. özv. Bruska Jánosné 2 k. Szabó Mihály és neje 8 k, özv. Lettovics Alajosné 20 f, Michl Alajosné 8 k, Árkosi Teréz 4 k, Kostyál Emilia 3 k, Lajszki Fanny 30 f, Ország Jolán 30 f, Hayek Kálmánné 20 k, Czékus Ferenczné 24 f, Strausz Antalné 24 k, Paulein Klotild 2 k.

Kimutatás az Oltáregyesület czéljaira az 1908. év folyamán begyült adományokról:

Központi papság 4 k, Alsósztregova 1 k, Bolyk 50 k, Csoltó 2 k, Deresk 30 k, Divényoroszi 4 k, Egyházasbást 71 k 52 f, Feled 5 k, Forgáchfalva 4 k, Fülek 18 k 86 f, Fülekpüspöki 17 k 95 f, Füleksávoly 10 k 20 f, Fülekpilis 10 k, Gölniczbánya 5 k, Guszona 1 k, Hidvégardó 5 k 20 f, Jászómindszent 22 k, Jekelfalva 10 k, Jolsva 2 k, Karancskeszi 50 k, Kazár 31 k 28 f, Korompa 53 k, Licze 50 k 64 f, Losoncz 5 k, Méhi 16 k, Murányalja 2 k 68 f, Nagyrőcze 2 k, Nagyszuha 39 k 34 f, Putnok 76 k 68 f, Rapp 2 k, Ratkószabadi 6 k, Rimakokova 3 k, Rimaráhó 2 k 30 f, Rimaszécs 6 k, Rimaszombat 10 k, Sajópüspöki 16 k 27 f, Salgótarján 85 k, Somoskőújfalu 36 k 64 f, Stósz 48 k 06 f, Süvete 2 k, Szentsimon 16 k, Szomolnok 146 k 72 f, Szögliget 31 k 87 f, Tiszolcz 22 k 80 f, Torna 28 k 64 f, Tornaszentandrás 10 k, Tornaújfalu 35 f, Várgede 23 k, Vereskő 10 korona. Összesen: 1141 korona 65 fillér. Rozsnyó, 1909. április 7. *Dr. Beliczky János* Oltáregyl. megbizott.

Az Örökimádás templomára adakoztak: Mártyán József 7 k, a «*Tiszántúl*» *szerkesztősége útján 332 k 39 f,* Győry Ferenczné 1 k, Gregoretz Mária 2 k, Bányai Miklósné 100 k, dr. Prohászka Ottokár 4 k, Hardik István gyüjtése 2 k, özv. Brauch Károlyné 4 korona.

székesfehérvári Oltáregylet által 1909. április hóban kiosztott tárgyak jegyzéke:

Főherczeg József szanatoriumi kápolna Budapesten (külön kérés folytán). Pacificale.

Alap. 2 karing, 2 fekete, 2 vörös ministránsruha, lavabokendő.

Csoór és Inota. Csoór. Velum, pulpitus, csengetyűhuzó, oltárterítő. — Inota. 2 vörös ministránsruha, 4 kehelykendő, 5 kéztörlő.

Czecze. Viola casula, bursa, pénzszedő persely, palla.

Sárbogárd. Vörös casula, 2 vörös, 2 viola ministránsruha, viola stóla, palla.

Isztimér és Guttamási. Isztimér. Viola pluviale, velum, ciboriumköpenyke, dupla stóla. Guttamási. Fekete casula, 3 corporale, 3 kehelykendő és 3 kéztörlő, palla.

Felcsuth. 4 ministránsing, velum, tumbatakaró.

Tahitótfalu. Fekete pluviale, tumbatakaró,

Bakonykuti. Ciborium, tabula precum és kézmosó sekrestyébe. Fehér casula, 3 corporale, palla.

Ercsi. (A legszentebb megváltóról nevezett nővérek kápolnája.) Viola casula, örökmécs, palla.

Moór. Fehér pluviale, 1 alba, 1 karing, fehér stóla, pulpitus, fehér casula, palla.

Szent György kórház helyben. Missale.

Adony. (Kereszt. iskolatestvérek kápolnája.) 1 alba, 1 karing, 3 kehelykendő, 3 corporale, viola casula, palla.

Szent Ferenczrendiek temploma helyben. 2 piros casula, 2 karing, 4 ministránsing, 2 fekete ministránsruha, 1 viola és 1 dupla stóla, ámpolna tálcza, palla.

Felsővárosi templom helyben. Kehely patenával, 6 piros ministránsruha 6 ministránsing.

Pázmánd. Fehér casula, dupla stóla, 1 alba, 1 karing, oltárterítő, 6 kehelykendő, palla.

Zámoly. 2 alba, 2 karing, 6 kehelykendő.

Vaál. Füstölő, 5 viola ministránsruha.

Helybeli szeminárium kápolnája. 1 alba, 1 karing, 12 lavabokendő, 2 kéztörlő, 2 corporale, 2 oltárterítő, gyászmisekönyv, missale, ciboriumköpenyke.

Dinnyés. Viola pluviale, 4 vörös ministránsruha, 1 oltárterítő.

Mány. Pulpitus, 2 viola ministránsruha, zöld casula, 3 kehelykendő, 1 oltárterítő.

Helybeli szent Imre konviktus. Beteglátogatási szelencze, bursa, vörös casula, 1 alba, palla.

Seregélyes. Ciborium, bursa.

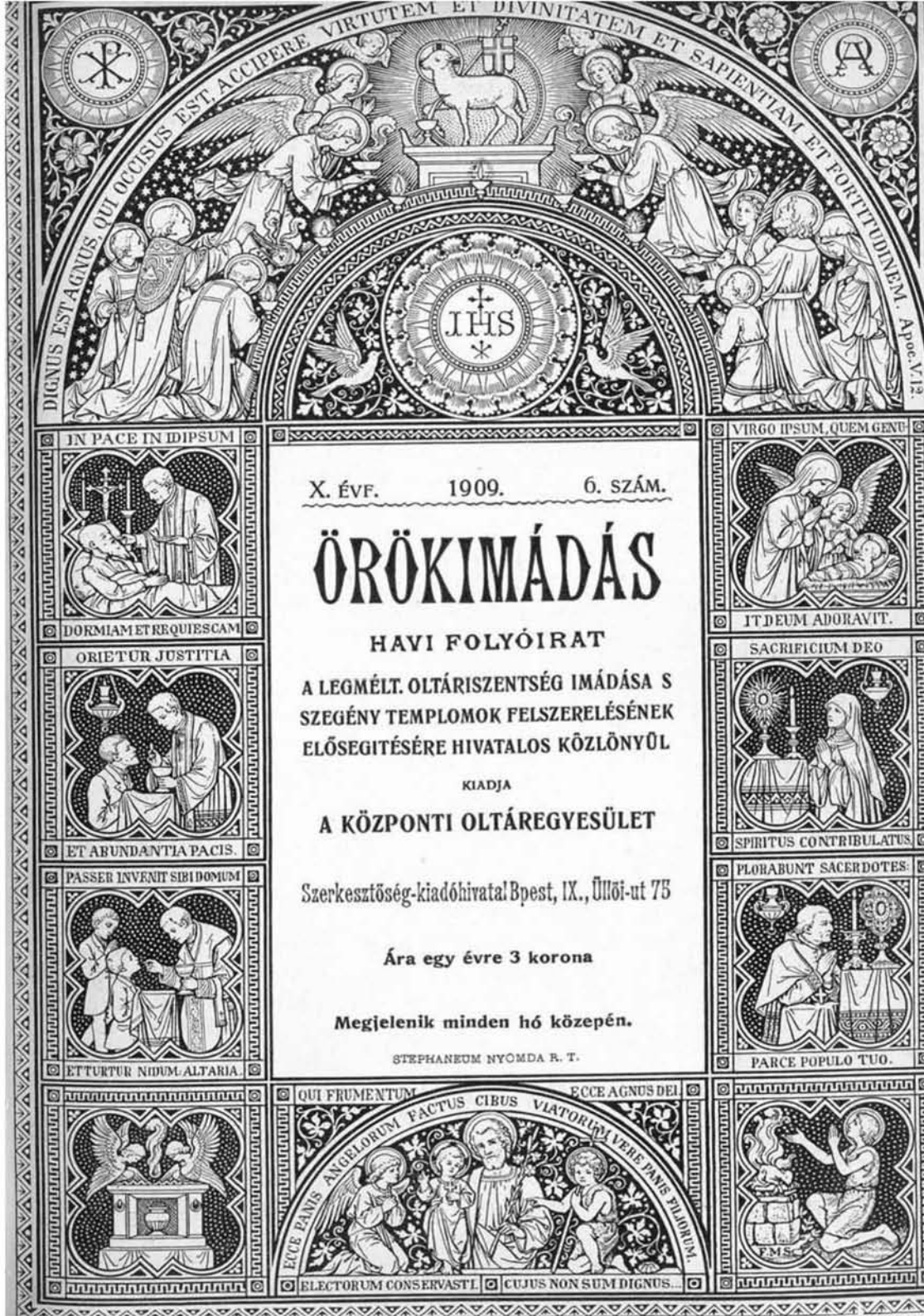
Pilisszentiván. Fehér casula, palla.

Szemináriumi templom helyben. Áldozási lepel, 1 karing, 1 oltárterítő, portakaró oltárra.

Helybeli aggintézet kápolnája. 2 ministránsing.

Pátka. 4 ministránsing.

Stephaneum nyomda r. t.



X. ÉVF. 1909. 6. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllői-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó közepén.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

Az oltáregyesület rendes tagjaitól 1909. ápr. hóban befolyt dijak:

Lamy Sándorné 2 k, Kolacsek Józsefné gyüjtése a tatárszentgyörgyi tagoktól 7 k 34 f, Szelmayer Károlyné gyüjtése Ferenczi Gábor, József és Anna részéről 2 k, Kerek Teréz 1 k, Havel Etel 4 k, Kozel Paulin 2 k, Riedl Karolin 4 k, összesen 13 k, Miskolczi Blanka és Aranka 4 k, Gróf Julia 2 k, Stohanzel Ede és Tilik Ilona 4 k, Péterfai Róza 40 k, Pozsár Jánosné 24 f, özv. Kajlinger Mihályné 2 k, Bakos Jánosné 2 k, Kempelen Istvánné 2 k, Feldner Jozefa 3 k, Bősze Teréz 2 k, Kadlicsek Teréz 2 k, Jakab Julia és Anna 5 k, Demmer Vilma 2 k 40 f, Salamon Mária 1 k 40 f, Haberle Lenke 40 f, Piller Mihályné 2 k, Pusztai Rozina 2 k, Szakácsi Julianna 1 k, Székely Miklósné 2 k, özv. Barna Jánosné 4 k, Hirschkovits Károly és Mária 10 k, Bodó Teréz 2 k, Szabó Mária 2 k, Godecz Mária 40 f, Kajnár Ferenczné 60 f, Bicskei Elek és neje 10 k, Glatz Ilona 24 f, nagys. dr. Tóth József úr által Németszentmihályról 24 k 72 f, Szarvaskend 12 k, Puteani Vilma 2 k, Eckert Irma 3 k, összesen 41 k 52 f, Riener Mária 2 k, Gross Lujza 2 k, Serfőző Gyuláné 2 k, Schnierer Mária 30 f, Gregoretz Mária 1 k, Csere Mihály 1 k, Fodor János és neje 4 k, Almássy Anna grófnő 20 k, ft. Vajda Tivadar úr a bagolyfalvi tagoktól 8 k, Albert György 4 k, özv. Balásné Bolgár Ilona 2 k, Halászi Róza 2 k, Sztanek Mária 2 k, Péter Anna 2 k, Groszits Klára 1 k 60 f, Baugovicv Johanna 24 f, Persay Franciska 2 k, Manzák Ferenczné 1 k, Gebhard Józsefné 1 k, Szende Alajosné 2 k, özv. Dániel Mártonné 24 k, Ballon Betti 4 k, Kardos Jánosné 2 k, Hatkó Ceczilia 2 kor., Valek Mária 2 kor., Held Anna 2 kor., Venczelly Mihályné 8 k, ft. Bokor Ernő az ebediczi tagoktól 30 k, a csehimindszenti tagoktól 21 k 35 f, Pörje Józsefné 2 k, Horváth Mária 2 k, Esch Margit 40 f, Mártyán József 2 k, Manyur Károly 1 k, Hirtenfelder Mária és Julia 2 k, Felmayer Vilma 10 k, Rigler József Ede és neje 8 k, Vágner Klára 4 k, özv. Varságh Gusztávné 4 k, Schája Antalné 4 k, Magyar Karolin 1 k, Kreicse Ágnes 1 k, Komaur Antalné 1 k, Mihókné 1 k = 34 k, Hirsberger Magdolna 2 k, özv. Farkas Györgyné gyüjtése: dr. Pékozdi Károlyné 4 k, Kainz Jánosné 6 k, Schnábel Frigyesné 4 k = 14 k, Rengl Ferenczné 4 k, Fábry Sarolta gyüjtése: Kaffka Romanna részéről 2 k, Koller Mariska 2 k, Ohnleitner Mária 24 f, N. N. 1 k 76 f, összesen 6 k, Dondon Szeréna 5 k, Edvi Illés Gyuláné gyüjtése: Edvi Illés Zoltánné és Aladár részéről 6 k, Henberger Rezső 2 k, Palugyai Ignáczné 1 k, Barát Krisztina 1 k össz. 10 k, Klär Józsefné gyüjtése: Grimm Gusztávné részéről 4 k, König Henrikné 4 k, Franke Pálné 4 k, Vavrichné 10 k = 22 k, báró Skerlecz Mária gyüjtése: Szvoboda I. részéről 2 k, Skota Mária 1 k, Kaszás Jánosné 2 k, Rigell Vilma 2 k, Zváray István és neje 80 f, Kristyósi Andorné 40 f, Müller Etel 24 f, Majthényi Anna és Mária 4 k = 12 k 44 f, Galli Betti gyüjtése: Saitz Lászlóné részéről 4 k, Grentzner Antalné 6 k, Hoffman Irma 2 k, Sacelláry Györgyné és Mihályné 8 k, özv. Vértessy Ferenczné 4 k, dr. Rottenbiller Fülöp és neje 8 k = 32 k, Kolatsek Róza 2 k, Rábóczki Pálné, Erzsébet, Mihályné, Györgyné és Terézia 9 k, Bauer Szidónia 2 k, Kiss Aladárné 200 k, özv. Ormos Jánosné 4 k, Luka Lászlóné 2 k, Zubriczky Anna 2 k, Ráth Gizella 4 k, Pugnát Julia 4 k, Heinrich Kálmánné 10 k, Heinrich Alajosné 10 k, Kövér Kálmánné 10 k, Kautz Gyuláné 10 k, Schwarcer Ottóné

X. ÉVFOLYAM. 1909. JÚNIUS. 6. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: M. L.: Isten akarja. — Armond Lafon után *H. F.:* Az eucharisztikus hitközség. — Az újmisés pap áldása. — *M. L.:* Szent József az örökimádás apostola. — Az Oltáriszentség hitvallója. — *Reviczky Aladár C. M.:* Szent Paszkál életrajza. — *Dr. Kis-Erős Ferencz:* Jézus szeretete. — *T. B.:* Olaszországi levelek. — *T. K.:* Úrnapi körmenet Münchenben. — *M. L.:* Táncz az Oltáriszentség előtt. — *E. K.:* Műszaki vivmányok és az Oltáriszentség. — *M. L.:* Zörgessetek és megadatik. — A kölni dóm. — Röptében a nagyvilág körül. — Vegyesek. — *E. K:* A kenyér. — Litánia szent Józsefről.

ISTEN AKARJA

Mit tudtak csak még tíz évvel ezelőtt is az emberek a nemzetközi eucharisztikus kongresszusokról? Úgyszólván semmit. Az ujságok hirül hozták, hogy most Párisban, majd Jeruzsálemben, majd másutt az Oltáriszentség imádói kongresszusra gyültek össze, azután napirendre tértek felette. S manapság? Nincs ember, legyen barát vagy ellenség, a ki az eucharisztikus kongresszusok nagy fontosságát föl ne ismerné. Mindenki érzi, hogy Isten akarja. XIII. Leo azt mondotta, hogy ezek az ő lelkének balzsamcseppjei; s méltán. Ha valaki, úgy a pápa láthatja azt Péter sziklájáról, hogy titkos szakadások vannak az Egyházban, hogy ezeket megszüntetni, a sebeket beheggeszteni, a beteg tagokat gyógyítani, a szétszakadt kötelékeket újra megerősíteni, a keresztény katholikus egységet Krisztus varratlan köntöséhez hasolóan mint valami régi, fényes ereklyét megtartani: ez az Oltáriszentség hivatása. O az egység jelképe és eszközlője, szeretetünknek lánczszeme. Régente, midőn szakadárságok voltak az Egyházban, egyetemes zsinatokat hivtak össze és ott állították helyre a katholikus egységet; manapság a szakadást megelőzni a czél s így jöttek a nemzetközi eucharisztikus kongresszusok gondolatára. Harmincz éve már, hogy ez a világegyház életének állandó szerve lett. Itt nyilatkozik meg leginkább s itt alakul ki a katholikus köztudat. Maga az Úr Jézus elnököl a modern kor eme zsinatain, hiszen minden eucharisztikus kongresszus legkiemelkedőbb pontja s legfőbb programmja a szentmise áldozat s a szentségi körmenet. Rafael Disputája megelevenedik s kilép a vatikáni stanzák falai közül, az alakok megsokasodnak, a nemzetek és fajok szivárványsávjai az Oltáriszentség prizmáján egyetlenegy fény-

nyé egyesülnek s ennek a neve: katholikus egység. A katholikus egység a maga impozáns erejében, mely mint egy fényes sugár belévilágít a XX. század társadalmi életébe s áttöri a népboldogító eszmék zagyva tömegét. A kongresszusok kihatása óriási, eredményüket úgy körülbelül ötven év mulva fogjuk igazán látni. De már eddig is mondhatjuk, hogy X. Pius reformjait ezek a reformkongresszusok készítik elő, hisz maga a pápa követe, Vanutelli biboros vallotta meg 1906-ban a tournai-i nemzetközi kongresszuson, hogy a pápának nagy elhatározása és 1905. karácsonyán kibocsátott levele a mindennapi áldozás érdekében: ez az eucharisztikus kongreszusoknak diadala, dicsősége és gyümölcse! Ezen az úton kell tehát előre haladnunk s amit megkezdettünk, azt végre is kell hajtanunk. Nemcsak Palesztina szentföld, hanem az egész földkerék szent. Pogányok kezében van manapság az egész föld, ezt kell visszahódítanunk Jézus számára, hogy az Oltáriszentség szabadon járjon-keljen mindenütt. Hogy sem fegyver, sem erőszak, sem kényuralom, sem bűn ne állítson akadályt eléje. A nemzetek újabb keresztes hadjáratra egyesülnek. Ezt akarják a nemzetközi eucharisztikus kongresszusok. Deus loo vult! Isten is úgy akarja.

M. L.

Az eucharisztikus hitközség.

(Folytatás.)

M.-ben kinevezték az apostoli férfiút egy hatszáz gyermeket számláló Mária-Kongregáció igazgatójának, mely bámulatosan felvirágzott, a mi a gyakori szent áldozásnak köszönhető.

R.-ben, a város másik plébániáján egy szentségimádási társulatot szervezett, melynek több mint ezer tagja volt, kik megszakítás nélkül váltották fel egymást a tabernakulum előtt.

Az első hitközségben, melynek kinevezett plébánosa lett, egy évi működése után láttak 100—150—200 egész 250 férfit számláló csoportokat a havi szentáldozásoknál.

Felbátorodva ilyen szerencsés eredményeken, még többet követelt új plébániáján, melyben a hivek száma alig haladja meg az ezret. Az eredmény még rendkívülibb volt. Két évi eucharisztikus apostolkodása után több mint három ezer a havonkinti áldozó. Itten különösen a gyermekek hétköznapi, vasár- és ünnepnapi áldozásai nyujtanak elragadó látványt.

Jegyezzük meg, hogy ezeknek a hiveknek igen meg van könnyítve a gyónás. A gyóntatóatya rendelkezésükre áll minden órában, télen reggel öttől, nyáron négytől kezdve. Mindenki kérheti számára a szentáldozást, ha akadályozva van a misén jelen lenni. A férfiak, asszonyok fiatal leányok

és gyermekek összejöveteleiken mindenki előállhat ellenvetéseivel, magyarázatot, felvilágosítást kérhet az igazságokról, melyeket hinniök, vagy a kötelességekről, melyeket teljesíteniök kell, de különösen a szentáldozáshoz szükséges előkészületről. Valahányszor a plébános szabad ideje engedi, főkép vasárnap, mialatt a vikárius misézik, fennhangon elmondja a liturgikus imádságokat, egyszersmind megmagyarázza a titokteljes értelmét a szertartásoknak.

A betegeknél szokásos eszközök: háromszor, vagy négyszer havonta a kora reggeli órákban, nyáron négyszer, télen ötször elviszik az Oltáriszentséget.

Hogy az egész hitközség figyelmét az Oltáriszentségre tereljék s hogy a hivekbe ennek külső és benső imádását beoltsák, szokásba hozták az *1. Esteli imádságot.* Mindeu este összejönnek a tabernakulum előtt. A pap ott várja hiveit. Ezek a hívó szózatra megjelennek s ennek a mindennap megtisztult lakosságnak közös, ünnepélyes, bizodalmas imára nyilnak meg ajkai. Az esteli ima behozatala óta valóságos mozgalom mutatkozik a hitközségben. Ezen esteli gyakorlat alatt a nép a szent olvasót imádkozza és ezt követi a bold. Szűzhöz egy-két fohász, mialatt a tabernakulum nyitva, az oltár fényesen ki van világítva s a végén áldás adatik az Oltáriszentséggel.

2. Nappali és éjjeli imádást. Ezek még eddig a szervezés kezdetén haladnak. A nappali imádást hetenkint kétszer asszonyok és leányok végzik. Az örökimádást megelőző éjjelen és zöldcsütörtök éjjelén csakis férfiak váltják fel egymást az Oltáriszentség előtt.

3. Vasárnapi gyakorlatokat az est beálltával. Ez az Oltáriszentség imádásából áll, elmélkedéssel egybekapcsolva. Ezen elmélkedések tárgya minden hónap vasárnapján más. Az utolsó vasárnapon: a halál és az Eucharisztia; az utolsó előttin: a kreesztút és az Eucharisztia... A hivek, kik egész napon át betöltötték a templomot imájukkal és énekükkel, tömegesen jönnek este imádni az Oltáriszentséget. Ima, ájtatos gondolatok váltakoznak zsoltárokkal vagy énekekkel, melyet az egész gyülekezet énekel.

Még néhány segédeszköz. Hirdetmények, füzetek, értekezések, könyvek terjesztése. A Weber által összeállított négy evangélium egy-egy példányát megkapta minden hitközségbeli család. X. Pius pápa dekrétuma a gyakori szentáldozásról ötszáz példányban lett kiosztva. A gyóntatószékben a hiveket a gyakori szentáldozásra buzdítani; prédikációknál eucharisztikus kötelességeinket hangoztatni; a szentséglátogatásokat ajánlani; minden évben eucharisztikus triduumot hirdetni, amint azt X. Pius pápa a püspököktől, papoktól, hivektől megköveteli. Ez a rendszere ennek a buzgó papnak.

És az eredmény? Ebben a hitközségben minden nap vasárnaphoz,

minden vasárnap husvéti ünnephez és minden husvét egy mennyországbeli naphoz hasonlít.

Hála az Eucharisztia befolyásának ez a hitközség két év előtt még egyike volt a vidék legközönségesebb községének és ma mindannyin túltesz vallási buzgóság dolgában. Haladás mutatkozik minden téren: a születéseket, az ájtatosságot, a papi és zárdai hivatást illetőleg.

Miért nem hasonlít minden hitközség ehhez? Álom, szép álom, fogják mondani. Azonban valósággá válik, mihelyt minden papunk oly igazán fogja akarni, a mint X. Pius pápa akarja és ha lesz sok olyan erős hitű, szent célokért lelkesedő férfiú, mint a mi doyenünk.

Armand Lafon után *H. F.*

Az újmisés pap áldása.

SOK TEMPLOMBAN csendül meg most a harang újmisére s a hivők áhítattal vonulnak be a szentélybe, hogy a malaszt súlya alatt remegő kezektől átvegyék az Isten áldását. Talán legszebben szólal meg az egyház nyelve azokban az áldásokban, melyeket az újmisés paptársaira, édes szüleire és testvéreire mond. A pap, mint oltártestvér, legelőször kap áldást. Az újmisés oltártestvére vállaira teszi kezeit és ezeket mondja:

Szeretetének szent tüzét gyujtsa föl Isten a te szivedben; öntse el fényével arczodat, emlékezzék meg minden szentmisédről és legyen bőséges áldozatod gyümölcse. A mit szived kiván, adja meg néked az Úr és szentesítse lelked minden gondolatát. Teljesüljön minden kérésed, lelked üdvössége és nyugodjék meg benne az Úr szent Lelke, a bölcsesség és értelem lelke, a tanács és erősség lelke, a tudomány és jámborság lelke; és minden más égi és földi jóval áldjon meg téged az Atya, Fiú és Szentlélek. Amen.

Majd odalépnek a szülők, legelőször is az anya s az újmisés annak fejére téve két kezét ezeket mondja: Szeretetének szent tüzét gyujtsa föl Isten a te szivedben. Fogadd anyám fiadnak áldását. Legyen az öregségedben támaszod s fizessen meg Isten néked ezerszer kegyelmének rejtett kincseiből; amit szived kiván adja, meg néked az Úr és szentesítse lelked minden gondolatát. Áldjon meg téged a szomorúság napjaiban s védjen és őrizzen téged Sionból Jákobnak Istene. Légy áldott kezed minden munkájában, találj kegyelmet Isten előtt, adjon neked hosszú életet, hogy láthasd még késő unokáidat és láthassad Izrael szent békéjét; Áldjon meg Isten az ég áldásaival s ha fogytán lesz erőd, ne hagyjon el az Úr, hanem Ő legyen az egekben és bőséges jutalmad, hogy amit adtál, százszorosan visszakapjad, hogy örök életed legyen és az ég a kimulás kegyelmét adja meg és minden más égi és földi jóval áldjon meg téged az Atya, Fiú és Szentlélek. Amen.

Az újmisés rendesen megcsókolja szülei kezét és arczát, azok is megcsókolják fölszentelt kezét. Majd előlépnek a testvérek, kikhez így szól az új levita: Szeretetének szent tüzét gyújtsa föl Isten a te szivedben. Fogadd testvérem testvéred áldását, erősítse meg azt az Úr előtted. A mindenható Atya Isten tartson meg tégedet, a Fiú bölcsessége világítson meg, s a Szentlélek szent tüze élessze szivedet, hogy az égieket szeresd, s a földieket megvessed s egyedül Istennek szolgálj: adjon Isten hosszú életet és boldog kimuláshoz kegyelmet és minden égi és földi jóval áldjon meg téged az Atya, Fiú és Szentlélek. Amen.

Szent József az örökimádás apostola.

SZENT JUSZTIN vértanú följegyzi, hogy az Úr Isten ifjúkorában szent József ácsműhelyében faekéket készített és azzal fölszántotta a názáreti réteket. Szent József pedig boldog volt, midőn látta, hogy a fölszántott föld oly bőven termi a búzát és sokszor könnyes szemekkel mozdulatlanul nézte az isteni ifjút. Szent József az örökimádás apostola. Imáinkban ő nemcsak pártfogónk, de egyszersmind példaképünk is. Ő, ki mint az egyiptomi József, megőrizé Názáretben a választottak szent gabonáját, most is őrzi templomainkat s benne az isteni gyermeket. XIII. Leo végrendeletképen hagyta nekünk, hogy a mise után az anyaszentegyház legfőbb pártfogójához szent Józsefhez esedezzünk. Menjetek Józsefhez! hangzik a bibliai szó, s mi betekintünk a názáreti hajlékba, ahol szent József imában és munkában tölti napjait. Ő szüntelenül imádkozott, úgy a mint azt később szent Pál értette. Jézus mindig szemei előtt volt; és Jézus azt akarta, hogy földrejövetele első pillanatától kezdve imádói legyenek; először Mária, azután József. És valóban mindketten örökké imádták az isteni kisdedet. Mint az örökimádás templomában a szentség állandóan ki van téve, ép úgy volt az József házában is. Műhelyében ott játszadozott a kis gyermek. Később segített is neki meg Máriának, szóval szemeik előtt volt mindig, örökké imádhatták. Egy férfi és egy nő, ők ketten képviselték az emberi nemet, egy új Ádám és egy új Éva a paradicsomban, előttük növekedik az élet fája.

Szent József dolgos ember volt. Egész nap izzadott, fúrt, faragott és el volt merülve gondolataiban; de ha eljött az este, eljött az ő boldogsága is; imádta a kis Üdvözítőt az egész éjen át; mellette volt, szemlélhette Őt, elmerülhetett istenségének elrejtett titkaiban. Feledte fáradalmait és az imában, a növekedő gyermek szemlélésében keresett vigaszt. Látta

mint növekszik napról-napra; mint lehel szeretetet, mint lehel kegyelmet egész valója; látta Őt fejlődéseinek összes változatában, látta mint nyilatkozik meg az örökkévaló Isten szeretete a gyermekben. Szent József úgy imádta Jézust, mint soha más szent ezen a világon. Ezt mondja róla Faber. Lelke mélyéből a szeretetnek egész oczeánja áradott és nincs angyal sem a világon, aki úgy tudta szeretni Jézust, mint szent József. Egyedül Mária, mint anya egyesült bensőbben az isteni gyermekkel. Szent József élete tehát egy tökéletes imádás, egy örökimádás volt. Egyesüljünk vele mi is s legyen ő minden szentségimádónak példaképe. Valósuljon meg Eymard igéje: A mi szent József volt Názáretben, legyünk azzá mi a szentségház előtt.



Munkálkodjatok, de nem oly eledelért mely veszendő, hanem amely megmarad az örök életre, melyet az ember fia ad nektek.

*

Szent József az áldozóknak is pártfogója. Ő a házigazda, ő teríti meg oltárainkat, ő hívja meg az isteni lakomára a lelkeket.

Az a szent Test, melyet mi a szentségben imádunk és magunkhoz veszünk, szűz Mária testéből vétetett. József az ő jegyese volt, Mária az övé volt, Jézus is az övé. Azt mondja róluk Szalézi szent Ferencz: Ha egy hófehér galamb búzaszemet ejt el egy gyönyörű szép kertben, kié lesz a szép fa, mely a helyén kinő? Nemde azé, kié a kert. No, lám a Szentlélek, a Jordán habja fölött repkedő galamb leejtette, az Isten igéjét a Szeplőtelen Szűz méhébe. Kié tehát a gyümölcs? Nemde azé, a kié a kert? Kié tehát Jézus? Nemde azé, a kié Mária, az Isten szép kertje. Övé a kert, övé a választottak gabonája is; övé a bor is, mely szüzeket nevel.

József megőrizte a kertet s megőrizte a választottak gabonáját. Jézus úgy pompázott a názáreti szép kertben, mint egy búzakalász. Lenne-e most kenyerünk, ha József nem gondozza s a búzakalászt a szél viharja elsodorja? Lenne-e akkor most mise, lenne-e szentség, szentostya, áldozás? Valóban József hasonlított az egyptomi Józsefhez, Jákob fiához. Az hét évig őrizte a gabonát, hogy a hét sovány esztendő alatt legyen mit enni. Nemde ő is így tett? Eltette a gabonát a názáreti magtárakba s mire

eljöttek a sovány évek, az üldözés napjai, Jézus maga kínálta magát az éhezőknek: Vegyétek és egyétek!

S vajjon nem ő az, ki most is védi templomainkat, a szentségházakat és benne Jézust, a választottak gabonáját, ép úgy mint József a Nilus mentén s a gúlák alján Fáraó magtáraiban?

Józsefnek nem volt része Jézus legszentebb testének megalkotásában; de ő nevelte azt; ő ápolta a testet. Nevelőatyja volt; a mit rajta látunk, az az ő munkájának az eredménye. József nevelte föl, József gyarapította a legszentebb testet, a melyet a szentségben magunkhoz véve imádunk. A szent testhez, melyet magunkhoz veszünk, József izzadsága és könnyei tapadnak. Az Oltáriszentség pápája, IX. Pius mondja róla: Ő nevelte föl azt, a ki mennyből alászállva magát a hivőknek adja ételül.

Kérjük őt, hogy az örökimádásban példaképünk, a mindennapi áldozásban nevelőatyánk legyen. *M. L.*

Az Oltáriszentség hitvallója.

Hofbauer szent Kelemen.

Néhány héttel ezelőtt avatta szentté X. Pius pápa Hofbauer Kelement az Oltáriszentség buzgó hitvallóját. Fényes ünnepe volt ez Rómának s a szent Péter templomának, de ünnepe egyszersmind az egész világnak, nekünk magyaroknak is. A ki ismeri a korabeli történelmet, az tudja, hogy az új szent mily szoros összeköttetésben volt a Bécsben élő magyar főúri körökkel; úgyszólván valamennyien lelki gyermekei voltak. Ő nevelte azt a nemzedéket, mely később Bécsben az oltáregyesületi mozgalmat megindította; tudjuk, hogy ez a mozgalom nagyrészt az akkortájt Bécsben élő magyar főúri hölgyeknek édeme; a lelket, a szivet Hofbauer adta nekik. Redemptorista szerzetes és plébános volt; lelki gondozója volt az Orsolyaszüzek zárdájának és sokat is működött ezen zárda templomában, hol Rákóczi Ferenc nővére Julia, száz és egynéhány évvel Hofbauer előtt imádta az Oltáriszentséget, Hofbauer a szentségimádó ember tipusa volt. Az utczán kalaplevéve járt, mert érezte, mint árad ki a templomokból az utcára is az Oltáriszentség ereje. Ha a templomba belépett, oly áhítat fogta el őt, hogy arcza valósággal fénylett s ha a padsorok között végigment, az emberek a tisztelet jeléül önkénytelenül fölállottak. Ha a szent öltönyökben az oltár elé lépett, olyan volt, mint egy király: fenség, méltóság és nyugalom tükröződött vissza rajta: Isten helyettesét ismerte föl benne mindenki. Olyan volt, mint egy szeráf, ki Isten szépségébe merült el. A ki őt misézni látta, annak nem kellett a szentmisét a katekizmusból megtanulnia, úgyis

megértett mindent, az ő miséje egy élő tanítás volt. Úgy hatott a jelenlevőkre, mint a delej, az emberek kijöttek a padokból és az oltár körül állottak nagy tömegben. Különösen a fiatal emberek vetélkedtek ő érette és boldog volt, ki neki a szentmisénél szolgálhatott. Néha megjelent a tömegben Muzzi praelátus is, a pápai nunciatura ügyhallgatója, ki később Dél-Amerikában rendezte az Egyház ügyeit. Megkérdezték tőle, hogy miért épen az Orsolyaszüzek templomába jön imádkozni, azt mondotta: Epülni jöttem Hofbauer Kelemenen. A papok nem akartak másutt misézni, csak az Orsolyák templomában, azon oltárnál, hol ő misézett; nemsokára az egész Bécs odajárt s a gyakori áldozásnak tűzhelye lett ezen templom. Hofbauer életének minden szükségében s minden körülményei között a szetmisében keresett vigasztalást és erősbülést; egyszer ezzel állott nemes bosszút. Akkor Baberhausenben volt. Az egész községet megjavította, buzgón prédikált, gyóntatott, áldoztatott; mindenki megtért, csak egy fialal ember nem; Hofbauer szigorúan beszélt, de szeretettel. A fiatal legénynek fájt az igazság s hogy fölháborodásának kifejezését adhassa kora hajnalban köveket dobált Hofbauer ablakára. Az emberek az üveg csörömpölésére kiszaladtak és meglincselték az őrjöngő suhanczot. De Hofbauer kihajolt az ablakon s azt mondotta: Ne bántsátok, misét mondok érette. S el is ment és fölajánlotta szentmiséjét a bünösért. Ilyen ember tetszett a bécsi népnek. Rajongtak érette s még titkon is meglesték. Egyszer látták, hogy a sekrestyéből kijön s hazafelé készül a templomból; a templom üres volt, csak a kis kápolna ablakából nézett le valaki az oltárra. S az a valaki látta, hogy Hofbauer térdet hajt, imádkozik s útnak indul, de még egyszer visszafordul és kezével csókot hint az Oltáriszentségnek.

S a ki ily gyermekdeden szerette a magányban az Oltáriszentséget az emberek előtt férfiasan vallotta meg Őt. Ezt teszi most mennyek országában. Szent Kelemen könyörögj érettünk!

Szent Paszkál életrajza

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

Alázatos lelkülete.

Bár az életszentség nem az Isten rendkívüli adományaiból áll, milyenek: a jövendölés, a nem szerzett, hanem Istentől belénk öntött tudomány, az elragadtatás, mégis ezeknek részesei nem lehetnek közönséges, hanem kiválasztott, szent lelkek. Ezen rendkívüli adományok elbizakodottá, büszkévé tehetik az embert, ha nincs alázatos lelkülete. Jelen

fejezetben meggyőződhetünk róla, hogy Paszkálunk Isten kiváló kegyelmei daczára megmaradt az alázatos lelkületben. Ő az alázatosak közt a legalázatosabb akart lenni.

Sokan mondják: én semmi sem vagyok, én nem érdemlek semmit s ha a legkisebb sértés, megbántás éri őket, feledni s megbocsátani alig tudnak. Ezek nem alázatos lelkek. Paszkál cselekedeteiben is megmutatta, a mit jegyzőkönyvébe írt: «Minden sértést, megbántást, rágalmat — ha még oly nehezedre esnék is, — mint drága üdítő italt, örömmel kell venned.»

Néhány példa igazolja, hogy e szavakat Paszkál a szivébe véste.

Egy alkalommal néhány világi nem épületesen viselve magát, közülök egyiket Paszkál a legnagyobb szeretettel és gyöngédséggel figyelmeztette. Az illető haragra lobbanva így felelt:

— Nézzétek a képmutatót, míg szemeit a földre szegezi, addig másokat megles. De különben is, hogyan mer e tudatlan fráter, ki a juhok közt nőtt fel, másokat megleczkéztetni?

Paszkál térdre borult és összetett kezekkel kért bocsánatot modortalanságáért. A sértő erre nem számított. Megszégyenülve állt tovább.

Paszkál elüljárói közt volt egy nehéz jellemű, házsártos főnök, ki sem itéletében, sem modorában nem találta el a helyes utat. Minden rendkívülit elitélt és üldözött. Paszkál viselkedése sem tetszett neki. Nem fogta föl ennek életszentségét, csak különczködésnek itélte azt. Azért örökösen dorgálta, szidta a szent testvért s a legkisebb hibáért keserű szemrehányásokat tett neki. «Ily bánásmód — mondá P. Ximenes — mindenkit kihozott volna a béketűrésből, de Paszkál kiállotta e tűzpróbát is.» Térdre borulva, szó nélkül fogadta elüljárójának dorgálásait és örvendett szivében, hogy Isten őt megalázta. Egyik rendtársához pedig ily szidás után így szólt:

— Ma a Szentlélek Úristen szólt a pater quárdián szájából.

Midőn egy olajos edényt összetört, a novicziusok módjára, nyakába akasztotta a törött korsót, hogy így magát megalázza. A pater quardián így kiáltott rá:

— Már megint kárt okoztál? Takarodj innen tékozló, hogy soha többé ne lássalak.

Néhány szerzetestársa, kik e szeretetlen megjegyzést hallották, így szóltak hozzá:

— Ez mégis sok! Nem járja, hogy ezen ügyetlenség miatt ily goromba bánásmódban részesítik.

Az isten szolgája így felelt:

— Óvakodjanak az ily beszédtől. A szidást úgy fogadtam, mintha az a Szentlélek Istentől jött volna.

Így tett Paszkál mindannyiszor, valahányszor türnie, szenvednie kellett. Az Isten igazságosságának tudta be a megaláztatást, melyre hálátlanságával rászolgált.

Alázatos lelkületére vall az is, hogy mindazt elrejtette vagy igyekezett magától eltávolítani, a mi neki tiszteletet szerezhetett volna. Elüljárói őt, az egyszerű laikus testvért, nagy erényei miatt egyik kolostoruk quardiánjává tették. Paszkálra, midőn értesült róla, ez valóságos gyötrelem volt. Ő, ki legjobban szerette az utolsó helyet, ki még a legfiatalabb szerzetestársainak is szivesen engedelmeskedett, azon gondolatot, hogy elüljáró legyen, nem tudta elviselni. Ha már engedelmességből el is fogadta, de a világiak előtt iparkodott a dolgot úgy föltüntetni, mintha nem ő volna a ház főnöke, azért magának tartotta fönn a kapus állását, hogy így méltóságát mérsékelje.

Egyik látomását teljesen elhallgatta volna, ha az isteni Gondviselés másképen nem intézkedik. Paszkál kortársa volt Boldog Factor Miklós, szentéletű ferenczrendi, ki egy alkalommal elragadtatásában ragyogó csillagot látott. E csillag jelképezte szent Paszkált, kit Boldog Miklós fölkeresett. Ugyanily látomása volt Paszkálisnak is. Az életszentségnek e két ragyogó csillaga így találkozott ez életben. Paszkál ezt akkor mondotta el, midőn P. Factor Miklós boldoggáavatási pöre megkezdődött s elrendeltetett, hogy mindenki köteles mindent elmondani a bizottság előtt, mit a szentéletű szerzetesről tud.

Iratait meg akarta semmisíteni, hogy halála után róla ne beszéljenek, esetleg őt ne magasztalják. Egyik nagy betegségében kérte elüljáróit, hogy ama jegyzeteket, melyeket a Szentlélek Úristen sugallatára írt egyes hitágazatokról, halála után dobják a tűzbe. De az isteni Gondviselés ezt is megakadályozta. Jegyzetei, iratai, melyeknek látása a szent szegénységet hirdetik s melyekről már másutt bővebben szóltunk, mint drága ereklyék őriztetnek.

Ezen alázatossága és önmegtagadása törte össze benne az érzékiséget. Bár az ördög többször kisértette, mint Ádám gyermekét, de Paszkál sohasem vétett a tisztaság erénye ellen. Küzdött és győzött. S e győzelmei — a hús és test fölött — voltak legszebb diadalai.

Mély alázatosságából fakadt szelidsége, szerénysége, engedelmessége, állhatatossága, kötelességeiben való lelkiismeretessége, a szegénységnek kedvelése, felebarátjai iránt való rendkívül gyöngéd szeretete, szóval életszentsége, mely a mélyre ásott alázatosságon, mint rendületlen alapon emelkedett föl s ragyogó pompájában bámulatra ragadta az utókort.

Reviczky Aladár C. M.

Az áldozás csak egy pillanat, de áldása örök. *Gay.*

Jézus szeretete.

Az ó-szövetségi szentirásban a Királyok könyvében olvassuk, hogy Saul király fia, Jonathás, a királyi apa örököse szerette, nagyon szerette a derék és fiatal Dávidot. A szentirás szavai szerint: úgy szerette, mintha egy lelkük lett volna. S hogy e szeretetét Dávid iránt külsőleg is kimutassa, szeretetből és szeretete jeléül legszebb legdiszesebb öltönyét, kardját, kézivét odaadta Dávidnak. Mindenesetre nagy szeretet ez. De e szeretet micsoda azon szeretethez képest, melylyel bennünket szeret a mi édes Jézusunk a legszentebb Oltáriszentségben. Ha Jonathás szerette Dávidot, pedig szerette, bennünket még jobban szeret a mi édes Jézusunk, mert nem földi öltözetét adta nekünk, noha már ez is kétségtelen nagy szeretet lett volna az ő részéről; hanem saját szentséges testét adta nem testi ruháját, hanem testét, Istenségének e titokzatos ruháját adta nekünk. Épen ezért kimondhatatlanabbul nagyobb az ő szeretete irántunk, mint Jonathásé volt Dávid iránt.

Saul és fia Jonathás a Gelboe hegység közelében vivott csatában életét vesztette. E szomorú hírt elviszik Dávidhoz, aki a trónon ül és könnyek hullanak szemeiből, midőn a szeretett Jonathás halálát hallja. Az ó-szövetségi szentirás legszebb lapjainak egyikét teszi azon szép siralmi ének, mellyel elbucsúzik Dávid Jonathás emlékétől. (Kir. 1, 17—27.). Ennél talán csak Jeremiás próféta siralmai megindítóbbak az egész ó-szövetségi szentirásban.

A Királyok II. könyvének 9. fejezetében olvassuk, hogy Dávid e fájdalmában kimondhatatlanul megörült, midőn hallotta, hogy Jonathásnak egy fia a szegény, nyomorult testű és sánta Mifibóset még életben maradt. Nem nyugodott addig, míg ezt a szegény nyomorultat magához nem hozatta. Mifibóset remegve lépett a király elé, mert hiszen egész családja fellázadt és pártot ütött Dávid ellen. Mily nagy volt azonban ámulata, midőn hallja Dávidtól, hogy Jonathás iránti szeretetből megbocsát, sőt visszaadja neki Saul király minden vagyonát, és ezentúl a királyi palotában kell laknia és Dávid királyi asztalánál kell étkeznie. Nagy és megható Dávidnak irgalma és szeretete Mifibósét iránt; de micsoda ez azon irgalomhoz és szeretethez képest, mellyel irántunk viseltetik a mi édes Jézusunk a legszentebb Oltáriszentségben? Ha nyomorult volt Mifibóset, mennyivel nyomorultabbak vagyunk mi az Isten szine előtt: nyomorultak testben, nyomorultak lélekben? Ha lázadó volt Mifibóset családja Dávid iránt, mennyivel nagyobb lázadók vagyunk mi bünösök, a mi Istenünk iránt? S mégis meghív bennünket királyi lakásába, e templomba, s a helyett, hogy királyi asztalához angyalokat ültetne, minket hív meg isteni lakomájára, minket, a testben lélekben nyomorult, bünös lázadokat. Nem földi

eledellel táplál itt bennünket, mint Dávid táplálta Mifibósetet, hanem végtelen szeretetében isteni kenyérrel, égből szállott angyali eledellel: saját szentséges testével és vérével táplál bennünket a szent oltárnak isteni lakomájában.

A Királyok II. könyvének 12. fejezetében olvassuk Náthán próféta egy gyöngéd és gyönyörű példázatát Urias szeretetéről, mondván: «Két férfiú vala egy városban, egyik gazdag, másik szegény. A gazdagnak igen sok juha és ökre vala. A szegénynek pedig teljességgel semmi egyebe, mint egy kis juhocskája, melyet vett és táplált, és mely nála az ő fiaival együtt növekedett vala, kenyeréből évén, és poharából iván, és kebelén aluván; és olyan vala neki, mint leánya.» Mily kedves és nyájas szavak ezek és mily gyengéd szeretet sugárzik ki e szavakból? Oh, de mennyivel nagyobb és gyengédebb a mi édes Jézusunk szeretete mi iránt unk! Mi is juhocskák vagyunk, az ő juhocskái, mert így ő maga nevez bennünket az ó-szövetségi szentirás 94. zsoltárában, ahol ez áll: «Mi az ő népe és legelőjének juhai» vagyunk. Minket is ő vett, mint az a szegény ember az ő juhocskáját, csakhogy ő kimondhatatlanul drágán: kinos keresztha lála árán vett minket. Minket is gyermekeivel: a mennyei angyalokkal együtt nevel fel. Ő is saját kenyeréből: a legszentebb Oltáriszentségből etet és kelyhéből isteni szent vérével itat bennünket. S mint az a kis juhocska gazdája kebelén, mi is az ő isteni kebelén, az ő isteni szent szivén nyugoszunk, különösen a szent áldozás magasztos pillanataiban. S ezen isteni szeretet mennyei édességeire vonatkoztatja Dávid, a királyi zsoltáros azon szentírási szavakat, melyeket e soraim elejére tűztem: «Mely nagy, Uram! a te édességed sokasága, melyet fönntartottál a téged félőknek».

Aranyszájú szent János püspök egy alkalommal egészen elmerült annak csodálásában, hogy mily nagy az Atyaistennek szeretete irántunk s midőn azt látta, hogy bennünket, szegény nyomorult bünösöket nemcsak szeret, hanem végtelenül szeret, elragadtatásában felkiáltott: «Nem is lehet ez másképen, hiszen írva van a szentirásban: Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adá érette. (Ján. III. 16.)» Aranyszájú szent Jánost egészen meghatotta az Atyaisten e végtelen szeretete... Az Atyaisten szeretetből adá érettünk egyszülött Fiát... És a Fiúisten, a mi édes Jézusunk?... szeretett ő bennünket?... Oh, olvassátok csak el szent János evangéliumának III. fejezetét, ahol az utolsó vacsora s a legszentebb Oltáriszentség szerzése van leírva. Megvallom, nem mindig tudom könnyek nélkül elolvasni a leggyengédebb isteni szeretetnek e fejezetét. Jézusunknak az a szeretete sugárzik ki belőle, melylyel a legszentebb Oltáriszentséget szerezte s a melylyel már ott szeretett bennünket... A szent evangelista e gyengéd szavakkal vezeti be e fejezetet: «Mivel szerette

övéit Jézusunk... mindvégig szerette őket» s rendelte az Oltáriszentséget; miért is megindító gyengédséggel írja le az utolsó vacsorát s a szeretet e nagy szentségének szerzését. Az a szűz szent János írja le ezeket, aki mint a szeretet tanítványa az utolsó vacsorán az édes Jézus szentséges kebelén nyugtatta szent fejét s akkor e szerető isteni szent szívnek minden szerető dobbanását hallhatta. Azt mondja ő e fejezet vége felé, hogy a szeretet e nagy szentségének szerzése után e szeretettől áradó szavakat intézte hozzájuk, tanítványaihoz az édes isteni Mester. «Fiacskáim csak még kevés ideig leszek veletek» — én azt hiszem, hogy e szavak hallatára könnyek gyülekeztek a szerető tanítványok szemeibe — de folytatta az édes Üdvözítő: «Új parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást, amint én szerettelek titeket, hogy ti is úgy szeressétek egymást» (33—34. v.) Oh mily édes az ő isteni szeretete!

Az Atyaisten irántunk való szeretetből adta halálra egyszülött Fiát. A Fiúisten pedig irántunk való szeretetből adta önmagát a legszentebb Oltáriszentségben. Szeretetből adta magát e szentségben, tehát a szeretetnek titokzatos nagy szentsége ez az isteni szentség.

És kinek adta magát?...

Oh Jézusunk, nekünk adtad magadat; de mi szegények vagyunk, mi nyomorultak vagyunk, bünösök vagyunk. Te szerettél minket már e földön is és számunkra maradtál a szeretetnek e szentségében. Tehát hozzád jövünk s szeretni akarunk tégedet: fogadd el kérünk a mi hideg, a mi gyarló, de bűnbánó és jobbulni akaró sziveinket. Nem, mi nem akarunk elszakadni tőled, mi igazán akarunk szeretni téged, szeretni lángolóan, a szeretetnek e nagy szentségében épen úgy, mint egykor a boldog örökkévalóságban.

Dr. Kis-Erős Ferencz.

Olaszországi levelek.

Az oltáriszentség az emberek sorsában osztozik. Naplót lehetne vezetni arról, hogy mint jelenik meg a fájdalmak városában az ég és föld ura, mint veszi ki részét a nyomorból és szenvedésből, mint tűr, mint vigasztal, mint buzdít és mint kiséri az emberszeretet mindenütt.

Alig hogy megengedték Messzinában az ásatásokat, azonnal hozzáfogtak a halottak kereséséhez. A munka most is szakadatlanul folyik.

A szalézi intézetben január hó 15-ikén megtalálták, majdnem egész épségben az oltárszekrényt. A Szentostyák tökéletesen épek maradtak. Másnap átvitték az intézet piszkos széntárába. Itt tartózkodnak azok a munkások, a kik a halottak eltemetésével foglalkoznak. Ezek mind a szalézi Társaság kisegítői.

A következő vasárnap, vagyis január hó 17-én a Szentséget szent körmenetben arra a halomra vitték, mely az intézet romjai mögött emelkedik. Itt 200 hivő jelenlétében áldást adtak a Szentséggel a városra és a tengerszorosra.

A hires Magdolna-templomot, a mely a földrengés alkalmával nem dőlt ugyan romba, de falai több helyen oly erősen megrepedtek, hogy bedőlésétől állandóan tartani kellett, a műszaki csapat vezetése mellett dinamittal fölrobbantották. Előbb a tornyot döntötték romba. A torony alatt gelatin-aknákat helyeztek el, a melyeket villamos áram útján robbantottak föl. A tető már a földrengéskor dőlt be. A templomnak nagyértékű kincsei voltak, továbbá hires festményei és egy könyvtára, a melyben háromezernél több pergament-kéziratot és pergament-nyomtatványt őriztek a könyvnyomtatás föltalálásának a korából.

De nemcsak az embereknek, az Istennek is van barakkháza az új Messzinában. A legnagyobb barakktemplom (mert három van) a Viale S. Martino táján, az élet e főpontján egy kis kápolna helyén épült. Oltára még a kápolna oltára, csak a hajót tákolták össze deszkából. A hajó végében függöny választja el a papnak lakását a barakktemplomtól. A szentély boltivén pedig, szintén megmaradt, ez olvasható: In conspectu tuo sunt familae nostrae. Bizony, ha messzinaiak imádkozni jönnek, hogy az élethez erőt és fájdalmukban vigaszt nyerjenek, elmondhatják: Uram, a mi családunk, a mi hozzátartozóink a szined előtt vannak. Nagyhéten az érsek itt végezte a nagyheti szertartásokat. De Jeremiás siralmait a város fölött mindenki hallhatta és átérezhette, a ki nem is fért bele a barakktemplomba. Hisz a romok között e siralom hallatszott: «miképen ül magában a város, mely néppel volt tele. Sirván sír éjjel és könnyei folynak orczáján. Utai szomorkodnak azért, hogy nincsenek, kik az ünnepre jöjjenek. Kapui mind becsukattak, papjai sírnak, szüzei epekednek s önmaga elnyomatott a keserűségben.»

Néhány héttel ezelőtt szentelték föl Messzinában a Pius pápa által ajándékozott baraktemplomok elsejét. A megható ünnepély örökre feledhetetlen marad a jelenlevők között. Beláthatatlan sokaság vette körül a templomot. Monsignore Cottafavi, a földrengés területére kiküldött pápai biztos mondott nagy beszédet, a mely leírhatatlan hatást keltett a hallgatóságban. X. Pius pápának több rendbeli hálaadó és hódoló táviratot küldöttek. *T. B.*

Legnagyobb vigaszom egy oly templom, melyben az Oltáriszentséget imádják. *Szent Terézia.*

Úrnapi körmenet Münchenben.

Kedves, bensőséges ünnep az Úrnap; sőt ennél is több: valóságos diadalünnep. A «Christophora Ecclesia» kilép a fórumra s diadalmenetben körülhordozza a szentségi Úr Jézust észak, kelet, dél s nyugatnak tájain.

Nemes versenyre kelnek a katholikus Egyházhoz, ehhez a közös anyához, hű nemzetek, hogy minél ünnepélyesebbé, lélekemelőbbé tegyék



Úrnapi körmenet a bajor fővárosban.

a kenyérszinben rejtőző Úr Jézusnak ezen diadalmenetét. Olvasva a különböző nemzetek úrnapi körmeneteinek leirását, mindegyikben valami eredeti, megkapó vonást találunk. Ennyi fény, ennyi pompa láttára bajos volna eldönteni, melyik körmenet az impozánsabb, melyiket illeti meg az elsőség pálmája.

Kezembe akad például *Siena* városa úrnapi körmenetének leirása. Már csak szereti az olasz az ünnepségeket. Van is élet, elevenség az úrnapi körmenetben. Jelmezes alakok, középkori lovagok emelik a menet fényét. E jelenet emlékeztet a középkor hagyományos, nagyszerű úrnapi körmeneteire. Ámde még nagyon is messze van ez a körmenet pompa dolgában a középkori úrnapi menetektől, mikről a kulturhistória beszél.

Erről minekünk már csak halvány sejtelmünk lehet. Hol keressünk ehhez foghatót?

Francziaországban hiába nézünk szét. Ott szomorú napokat él az Egyház. Tudvalevőleg el van tiltva minden egyházi körmenet az utczákon. Itt az úrnapi körmenet is már a templom falai közé szorul. Eszünkbe juttatja ez a modern pogány üldözés a katakombák korát, mikor az ősi pogányság üldözése földalatti rejtekhelyekre szorította a fiatal erővel terjedő kereszténységet. Mindazonáltal a modern Babilonban, *Párisban* is van még úrnapi körmenet. A Ste-Madelaine templom van abban a szerencsés helyzetben, hogy megtarthatják legalább a templom körül a körmenetet. A gyönyörű görög klasszikus templomépület külső oszlopcsarnokában szabadon bontakozhatik ki a menet. A körmenetben résztvevők franczia szokás szerint virágcsokrot tartanak kezükben. Igazán megható lehet ez a menet.

Mennyivel más a kép például a spanyol fővárosban. Ismeretes a spanyol udvar hagyományos tisztetete «Őfelsége, a szent ostya» iránt, a hogy ott nevezik az Oltáriszentséget. A nagyszerű úrnapi körmeneten résztvesz a királyi pár az udvar s az egész hivatalos világ kiséretében. Többnyire azonban nem *Madridban* szokott lefolyni a hivatalos körmenet, hanem a közeli *La Granja* királyi nyaraló parkjának árnyas útjain vonul tova.

Messze földön hires *Bécs* városa úrnapi körmenetéről. Megnyilvánul benne a Habsburg-ház hagyományos tisztelete az Oltáriszentség iránt. Valjon megilleti-e ezt a körmenetet az elsőség pálmája?

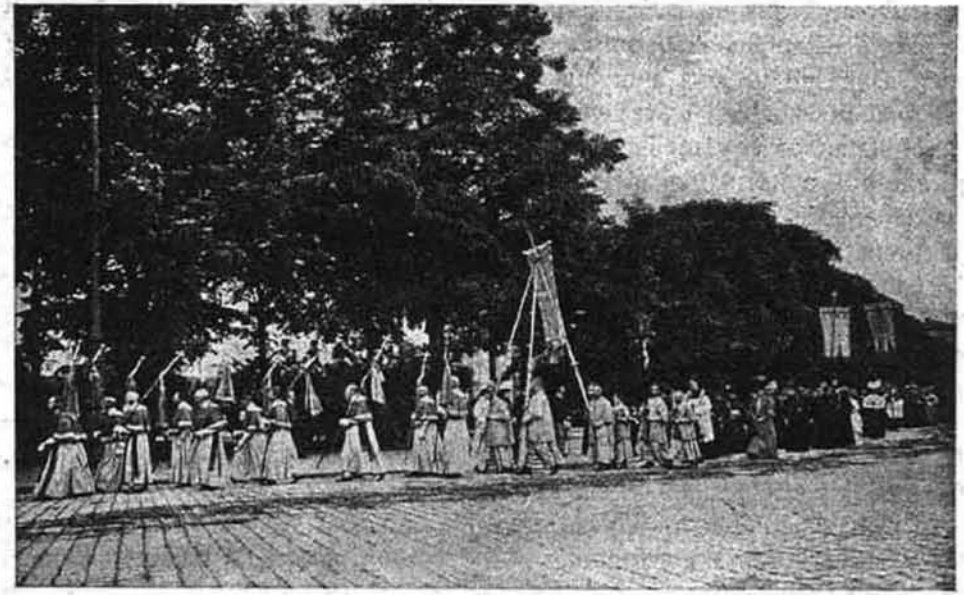
Nem itélhetek a bécsi körmenetről, mivel még nem láthattam. Ámde végignéztem az úrnapi körmenetet *Münchenben*. Bátran állíthatom, hogy ez a müncheni körmenet elibénk varázsolja a középkor páratlan fényű úrnapi fölvonulásait, mikről manapság már csak a kulturhistória regél. A müncheni körmenet legalább is egy kiszakított részlet, valami visszavarázsolt kép a középkori menetből.

Előttem fekszik a mult évi müncheni körmenet hivatalos programmja. E programm s müncheni emlékeim alapján megkisérlem visszavarázsolni szemeim elé azt a felejthetetlen képet, mit a müncheni úrnapi körmenet tárt elém.

Úrnapján van a nagy körmenet. Ez az érseki székesegyházból, a nevezetes gót «Frauenkirche»-ből indul ki. Résztvesz rajta az egész város katholikus közönsége. Úrnapját követő vasárnapon azután az egyes plébániákon tartják meg a körmenetet. Itt egyes részletekben tárul ismét a néző elé a nagy körmenet, mely kaleidoszkópszerű változatosságával és pompájával annyira lebilincsel.

A szertartás ugyanaz, mint nálunk. A világ négy tája felé fölállított oltároknál az evangélium olvasása s utána áldás a Szentséggel. Ez a ritus hihetőleg átvétel a búzaszentelő körmenetből. A római rituale nem tud a szabadban fölállított oltárokról s mindössze a körmenet végén ír elő áldást a Szentséggel.

Nagy érdeklődéssel néztem elébe Münchenben az úrnapi körmenetnek. Talpon valék már kora reggel. Természetesen az elmaradhatatlan mozsárdörgés adta tudtul a nagy napot. Élénk sürgés-forgás mindenfelé. Itt a téren éppen az oltárt állítják föl s diszítik. Amott a házakat diszítik



Urnapja Münchenben. Társulati jelmezek.

drapériákkal. Itt is, ott is egyletek tagjai igyekeznek zászlóik alatt az alakulóhelyre. Csupa készülődés a körmenetre.

Hét órakor nagymise a dómban, melynek végeztével megindul a körmenet.

Hagyományos rend szabja meg a nagykörmenet elrendezkedését. Az első szakaszban az iparostestületek haladnak a régi czéhzászlókkal és jelvényekkel. Valami 28 czéhszövetség van képviselve a körmeneten. A második szakaszban a szakegyletek, kath. egyletek és társaskörök (ifjúsági- és legényegyletek, kath. körök, népszövetség, kaszinók stb.), majd az ájtatos társulatok tagjai, továbbá a tanulóifjúság, női szerzetesrendek és társulatok, végre a diákkorporácziók és kispapok menetelnek, valamennyien négyes csoportokban. Ezen második szakaszban a résztvevők kilenczvennél

több csoportot is tesznek ki. Mindenik csoportnak élén, miként az előző szakaszban is, zászlótartó, keresztvivő, fáklyavivők ministeringben s előimádkozó pap karingben; utánuk a hivek égő gyertyával. Érdekesek e e szakaszban az ájtatos egyletek képviselői társulatuk jelmezében. Például a «Corpus Christi» társulat küldöttségében 12 jelmezes férfiú; az angyalok kilencz karának társulatában meg 8 jelmezes férfiú a társulat viseletében s így tovább. A jelmezes alakok száma megközelíti a kétszázat. Természetesen a nagy számmal képviselt egyetemi polgárság is megkapó látványt nyujt a különböző diák-korporácziók festői díszruhájában. A harmadik szakaszban közvetlen a Szentség előtt halad a szerzetes papság, a világi papság s a káptalanok. A misés papok valamennyien kazulában. A Szentség után a királyi udvar s a hivatalos világ képviselői zárják be a menetet. Nagyjában ez volna száraz váza a körmenetnek.

Hatalmas egy menet. Mire a Szentséggel megindulhatnak a Frauenkirche-ből, a körmenet eleje jóformán ismét visszaér kiindulási helyére, habár jókora körutat ír le a menet a városban. Az útvonalon, merre a körmenet elhalad, kordontvonó katonaság díszruhában. Az oltárok közelében katonazenekar. A méltóságosan hömpölygő, imádkozó tömegnek lágy zümmögése egybeolvadva a katonabanda pianójával, valami andalítóan megható. Mindenütt példás rend; a közönség maga is vigyáz erre, fölösleges a rendőri készenlét.

Ez a körmenet is visszasugározza azt a mély hitet s a hagyományokhoz való hűséges ragaszkodást, a mi a derék bajor népnek jellemző, nemzeti sajátsága.

Mikor előttem vonult el ez a jámbor tömeg, igazán kedvem lett volna átfurakodni a kordonon s közibük állni. Ámde én voltakép Zakeus szerepére vállalkoztam, csupán nézőnek jöttem. A királyi palota előtt állva kedvemre végig is szemlélhettem a nagyarányú körmenetet. Még jobban járt társam. Pap létére bejutott a királyi palota folyosójára. Még jegygyel is kinálták az udvari ebédre. Ősi szokás szerint ugyanis udvari ebédre hivatalos a papság Úrnapján.

Feledhetetlen marad előttem 1908. június 18-ika, a Münchenben töltött Úrnap. Tanulságos, kedves benyomásokat nyert az ember ez ünnepen s oktávájában. A lapok vezérczikkekben foglalkoztak a nevezetes körmenet jelentőségével. A szószékről lelkesülten mutattak rá a szónokok a körmenet hatására. Mennyi lélekemelő impresszió!

Szerettem volna valami emléket, ha csak egy fényképet is, szerezni a körmenetről. Ámde minden utánjárásomra se sikerült magáról a nagy körmenetről fényképfölvételeket szereznem. Kaptam azonban képeket a Lehel vezér nevét viselő városrész, a szent Anna-plébániatemplom (St. Anna am Lehel) úrnapi körmenetéről. Ennek a körmenetnek majd minden

csoportja azonmód résztvett előzőleg a nagy körmenetben; tehát ez a körmenet is visszfényét nyujtja a nagy körmenetnek. Ép azért érdemesnek tartom bemutatni ezen képeket. Kétszeresen kedves emlékszámba kell vennem e képeket. Visszavarázsolják elém a feledhetetlen müncheni úrnapi körmenet egyes részleteit. Aztán meg annyi kedves ismerősre találok a képeken. A Lehel vezér nevét viselő városrészben laktamban a pezsgő katholikus egyleti élet iránt érdeklődve, bő alkalmam nyilt megismerkedni a városrész kath. mozgalmainak vezető férfiaival.

Talán ki is egészítik az illusztrácziók a körmenet leirásának fogyatkozásait, a mi ilyen utinapló félében szinte elkerülhetetlen. *T. K.*

Táncz az Oltáriszentség előtt.

Úrnapja Sevillában.

QUIEN no ha visto a Sevilla, no ha visto a maravilla. A ki nem látta Sevillát, az még nem látott csodát, így mondja ezt a spanyol nép szája. S igaza van. Ott láthatja meg az Oltáriszentséget, a világ legnagyobb csodáját hihetetlen pompájában, fényében és ragyogásában, a miről mi túlkomoly emberek álmodni sem tudunk. Andaluzia ege, a spanyol szemek tüze, a spanyol szív hangos dobbanása kell oda. Nem a mesés Giraldotornya Sevilla csodája, hanem a nagy székesegyház, a világ egyik legszebb gótikus alkotása. Itt folynak le a hires sevillai tánczok az Oltáriszentség előtt. Nem olyanok, mint a zsidók őrjöngő táncza volt az aranyborjú körül, vagy mint Salome gyilkos táncza Heródes lakomáján, olyan csupán, mint a minő a jeruzsálemi gyermekeké volt, kik pálmaágakkal s diszes köntösükkel hódoltak az eucharisztikus királynak s ezt énekelték: Hozsánna Dávid fiának! Ez történik a sevillai dómban is nagycsütörtökön és Úrnapján. A szenttélybe egy százharmincz láb magas templomot épitenek, melynek neve Monumento, e körül tizenkét fényes karosgyertyatartó ég s még azonfölül a gyertyák ezrei. A rögtönzött monumentoban ott ragyog a világ legnagyobb ötvösremeke, a több méter magas ezüstszentségtartó, melyről háromszáz évvel ezelőtt külön könyvet irtak. Csodás fényben és ragyogásban ott trónol az Oltáriszentség. A csillárok és gyertyák tündéries fényt szórnak szerteszét, a párás fény, mint valami csipke szövi át a dóm bensejét, ívről-ívre, oszlopról-oszlopra. Megszólal a zene, mintha az angyalok kara zengene. Egyszerre a silleria-ból, így hivják a sekrestyét, tizenhat gyermek jön elő, és a szentség felé tart lejtő lépésekben. Tánczolnak, valósággal tánczolnak. A legkisebbek hat-hét évesek, a nagyobbak tizennégy-tizenöt évesek, olyanok, mint az angyalok. Kékbe és fehérbe öltözve fekete hajfürtjeik szabadon lobog tova, fejükön a tollakkal ékesített som-

brero, kezük szabad. A mint a szentség elé érnek, leborulnak és mély meghajtással üdvözlik az ég királyát; majd fölkelnek s a zene halk ütemére lassan megkezdik az ünnepélyes tánczot. Mindenki bámulattal néz oda, mert a kis spanyol gyermekek valósággal imádkoznak. Mindig csak a szentségre néznek és gyönyörködtetik az Üdvözítőt; érzik a kicsinyek, hogy ezt nem az emberek kedvéért, hanem igazán az Istennek teszik. Élő hittel tánczolnak, könnyed minden mozdulatok; lassan, ünnepélyesen folyik a tánez, hol szétmènnek, hol összejönnek s kézen fogva hódolnak a mennyei király előtt, majd leteszik a széles sombrerot fejükről, s tovalebegő hajjal lelkesen keringenek tova a zene büvös hangjain. Alakjuk egybeolvad a párás levegővel, s időnként csak egy halkan rezgő fénysávot lát az ember maga előtt, majd lassabb lesz az ütem s újra kibontakoznak a fénytengerből az imádkozó gyermekek finom körvonalai. Mindenki áhitattal csüng a látványon, szent János apostol titkos jelenéseire, Fra Angelico angyali karára gondol mindenki. Egy félóra mulva a castagnettek végsőt szólanak, az alakok mindinkább távolodnak és végre eltünnek a silleria homályában.

A spanyolnak ez kell. Ez annyit ér előtte, mintha a pap a szószékről a hit érveiről bizonyitaná be, hogy Jézus itt él és uralkodik közöttünk. A spanyol tánczára a legbüszkébb, tehát legdrágább kicsét adja az eucharisztiának. Beszélik, hogy néhány idegen pap panaszkodott a pápánál emiatt, nevetségesnek, méltatlannak nevezte e tánczokat; a pápa azonnal kérdőre vonta a sevillai káptalant és elvárta, hogy a kérdést tisztázzák előtte. A káptalan úgy határozott, hogy semmit sem felel szóval, hanem elküldi a Szentatyához a tizenhat gyermeket, hadd győződjék meg a Szentatya maga, hogy kinek van igaza. Ennél okosabbat, úgy gondolták, nem tehetnek. Úgy is volt, a tánczos gyermekek elérkeztek Rómába s megjelentek a Szentatya előtt. A pápa a trónon ült és úgy fogadta a gyermekeket; majd jelt adott, hogy kezdjék meg a tánczot. A zene szólott s a kicsinyek végig lejtettek a fogadóterem tükörsima márványlapjain s tánczoltak élő hittel, tiszta szivvel, mintha csak odahaza lettek volna Sevillában. Elég! mondotta a pápa. Tánczoljatok csak édes gyermekeim tovább, így tánczolnak az angyalok odafönn az égben! *M. L.*

Műszaki vivmányok és az Oltáriszentség.

Giosue Carducci az olaszoknak nemrégen elhunyt nagy lirikusa himnuszt irt a sátánhoz. Inno a Satana! ez volt a jelszó mindenütt, a sátán dicsőítése az élet egész vonalán. E himnuszban Carducci, ki egyébiránt leányát apáczazárdában nevelte, dicsőíti a sebesen tovarobogó vonatot, mint a földön megjelent pokoli hatalmat, mely tüzes szemeivel, sötét füstgomolylyal, pusztító gőzzel végig sistereg e világon és megfékezve azt, áldást oszt mindenfelé. Ő a sátán, ki minden jót ad nekünk, a vonat kazánja a pokolnak a tüze, mely megváltja e világot. Ezt mondotta Carducci. Nemrégiben fölütöttem Keppler rottenburgi püspöknek Mehr Freude czimű munkáját. A tudós püspök azt mondja, hogy korunk vivmányai eddig csak a mélységekbe vittek minket, pedig az a hivatásuk, hogy a magasba vigyenek. S igaza van a nagy püspöknek, a tovarobogó vonat égő kazánja nem a pokol lángját röpíti tova, a Szentlélek pünkösdi tüze az, mely olyan, mint a sebesen jövő szél zugása. A vonat egy tovarobogó szentségtartó, mely áldást oszt.

A kath. hitterjesztés és hitápolás czéljából alakult Catholic Ex tension Society for the U. S. of A. egyik előkelő tagja, Ambros Petry, tekintettel arra, hogy az óriási kiterjedésü Egyesült-Államokban templom, pap és istentisztelet hiánya miatt a katholikusok százezrei vesznek el az egyháznak, azzal az eredeti gondolattal állott elő, hogy egy kerekekre épitett vasuti kápolnát kell készíteni. A mozgó istenháza el is készült 60.000 márka költségen, áll egy 22 méter hosszú, körülbelül 70 embert befogadó kápolnából, mellette aztán van 2 szoba a püspök s az őt kisérő misszionárius számára. Végül egy kicsinyke konyha éléskamrákkal, hogy még a vad nyugat és dél pusztaságain való nagy utazások alkalmával is el legyenek látva. Hogy a kocsi belső berendezése a lehető legpraktikusabb, az, minthogy Amerikáról van szó, magától érthető. Így az oltár akként van elkészítve, hogy számos fiókjában az összes paramentumoknak helyük van; az áldozó asztal szükség szerint gyóntató székké alakítható át stb.

Ma már ennek az új intézménynek eredményeiről is referálhatunk. A gőzkápolna minden várakozáson felül bevált. Olyan helyeken, a hol eddig óriási távolságuknál fogva egyáltalán soha istenitiszteletet nem tartottak, vagy oly helyeken, a hol eddig egy szénapajta vagy kezdetleges fakunyhó tette lehetővé, hogy a vándor lelkész misézhessen, most megáll a vasuti kápolna, a melyet bármely vonathoz hozzá lehet kapcsolni. A rendeltetési állomáson egyszerűen egy holt sinre tolják.

A helyi lapban pedig például a következő hirdetés jelenik meg:

«Katholikus istentisztelet Hotwaterban, Kansas. A Szent Antal vasuti kápolna szombat délután 4 órakor beérkezik a rock-islandi pályaudvarra s a hivek használatára a Fő-utcza közelében egy mellék sinre lesz tolva. Gyónni lehet 5 órától 6 óráig és esti 7 órától 9 óráig. Vasárnap reggel a főtisztelendő püspök úr fog misézni. Utána ismét 9 óráig gyóntatás, 9 órakor nagymise szent beszéddel, a mely után a keresztség szentsége fog kiszolgáltatni. A gyermekek részére oktatás 4 órakor, utána vecsernye, áldás az Oltáriszentséggel és 7½ órakor esti konferenczia.»

Eltekintve ama nem értékelhető eredménytől, tisztán vallási téren, hogy lelkipásztorilag tökéletesen elhanyagolt vidéken a katholikusoknak alkalmuk nyilik vallásos kötelességeik teljesítésére, a Szent Antal vasuti kápolnának még más tekintetben is bámulatos eredményei voltak. Egyik helyen eme egy istentisztelet által föllelkesült katholikusok azonnal egy nagy telket adományoztak templomépítésre s annak fölépítésére, az első gyüjtésre 13.000 márka gyült össze. Egy gyors virágzásnak indult városban egy egész kis városrészt ajándékoztak s azonnal megkezdték a templom- és iskolaépítést. Egy katholikus község, bárcsak 10 családból állt, azonnal négy értékes telket ajándékozott s mint alaptőkét a templomépítéshez 1000 dollárt. Egész sorát lehetne fölhozni a hasonló eseteknek.

A jelentés jól jegyzi meg, hogy a mozgókápolna valóságos keresztény oktatássá lőn. Oly helyiségekben s városokban, a melyekben a katholiczizmus eddig rejtekben élt és olyan viszonyok között, melyek szegénységükben s minden mértéket meghaladó egyszerűségükben képtelenek voltak szent vallásunk iránt szeretetet és lelkesedést kelteni, vagy azt fönntartani, egyszerre csak megjelenik a bámuló katholikusok előtt talán először életükben, vagy bizonyára hosszú-hosszú idő után megint a katholikus szertartás az ő egész megkapó szépségében és magasztosságában s «látják vallásunkat az elhagyatottság és megvettetés katakombáiból szabadságra kikelve és egy tisztelt és nagytekintélyű vallási társulat méltóságos föllépésével; nincs rajta semmi csodálni való, hogy örömükben s lelkesültségükben vágy kél szivükben, állandóan maguk közt birni azt, a mit kápolnánk látogatásakor megismertek.» *E. K.*

Zörgessetek és megadatik.

Hofbauer Kelemen a szentségház előtt.

VARSÓBAN vagyunk, Lengyelország fővárosában. Két szegény hithirdető jött el Bécsből, az egyiknek neve Hofbauer Kelemen; azelőtt péklegény volt, de hiszen az északi népek történelme sok pékről emlékezik meg, a kik később hires emberek lettek. Igy lett hires ember Hofbauer Kelemen, 1909. május óta immár Szent Kelemen. Az isteni gondviselés a znaimi péket Bécsbe, majd Rómába vezette, nemsokára belépett Ligori szent Alfonz rendjébe a redemptoristák közé s a rend őt északra küldötte, hogy ottan ápolja az Egyház legujabb hajtását. Varsóban volt tehát az ég választottja. Szegény lakást kapott Szt. Benno egyháza közelében; olyan volt a ház, hogy gerendákkal kellett támasztani, mert félős volt, hogy minden pillanatban beszakad. A falakon víz csurgott alá, a szoba nem volt padlózva, a nyirkos nedves földön hálhattak csupán; más talán be sem

költözött volna, mert mindenki a betegségtől tartott télvíz idején, azon évben ugyis olyan hideg tél volt, hogy a lengyelek olyant még nem láttak. Hofbauer azonban szerette a szegénységet és a nélkülözést menynyeknek országáért és Istenért a jóságos Atyáért, kinek kezében volt az ő élete. A mint a házba belépett, olyan volt az, mintha az ellenség sarczolta volna meg, puszta és üres; a szobában egy asztal és két szék állott; könyvek, óra, kép, ágy, tűzhely, evőeszközök, mindezek hiányoztak. Mindehhez pedig még pénzük sem volt, mert a mint Hofbauer és társa a pénzt összeszámlálták, kerek három tallért találtak még tarsolyukban. Szent Benno-egyházának sem volt semmije, mert a templom alapítványa oly csekély, hogy gyertyára, örökmécsre, miseborra, ostyára s több más ilyen szükséges dologra is alig tellett. Megkezdődött tehát az önmegtagadás és nélkülözés ideje szentünk számára. Legnagyobb vigasztalása rendjének szabálykönyvecskéje volt; magányos óráiban ezt vette elő s társával együtt kolostort csináltak a szegényes viskóból. Felvették rendjük ruháját, és a harmadik, ki velük jött, Emánuel testvér, szintén fekete, hosszú ruhába öltözött. Hofbauer és Hübl a két redemptorista pap megkezdette működését Varsóban; miséztek, gyóntattak, prédikáltak, a házat pedig Emánuel testvér őrizte, ő volt szakács és portás egy személyben. Szabóra nem volt szükségük, ruhájukat maguk varrták. A fazekakat és tányérokat a szomszédból kölcsönözték, a fakanalat, a mivel ettek, maga a testvér faragta, bár sohasem tanult fafaragást. A szakácsművészet sem volt éppen legerősebb oldala fráter Emánuelnek, főzött úgy, a hogy tudott; mindenen meglátszott, hogy jószive volt neki s főztével is inkább a szivet, mint a gyomrot elégítette ki. Néha maga Hofbauer is odaállott az üsthöz és főzött, a hogy tudott, legtöbbször esténkint, mikor a prédikálásból hazajött; utána jól aludt; a lefekvés különben is nem járt nagy körülményességgel azon egyszerű oknál fogva, hogy nem volt ágy a házban; Emánuel testvér a padra nyujtózkodott, szentünk pedig rendtársával a széles tölgyasztalra feküdtek, egymás mellett, mint két gyermek a bölcsőben. És a mellett oly vigan, oly boldogan voltak; és az Úrnak is tetszett fönn az égben ez a csodás szeretet, mely szivesen türt, nélkülözött és ernyedetlenül dolgozott és soha, sohasem csüggedett. Jézus nem hagyta el őket, hisz Ő megigérte, hogy a kik Isten országát keresik, földiekben sem fognak hiányt szenvedni: mindenük meglesz. És Jézus meg is tartotta igéretét. Egyszer ez történt. Mindannyian nagyon fáradtak voltak s nem volt mit enniök; pénzük az utolsó kopekig elfogyott; de azért a mi szentünk nem esett kétségbe. Ismert ő Varsóban egy milliomost, a kinek jó szive is volt és sohasem hagyta cserben a hozzáfordulókat; oda át lakott szent Benno-templomában az oltár fölötti kis szekrényben. Hofbauer elhatározta magát, ide jött el, alázattal letérdelt az oltár lépcsőjére és

elmondott mindent, nyiltan, őszintén s oly meghatóan esedezett a nagyúr előtt. S minél tovább imádkozott, annál nagyobb lett a bizalma. Az oltár mécse vigan lobogott, csendes, nyájas volt minden, mintha angyalok sugdostak volna. Hofbauer szivét édes érzés töltötte el s feljebb ment egy lépcsővel, hogy közelebb legyen Jézushoz. Majd megállott a legfelső fokon s hogy, hogy nem, a szive sugta neki, csendesen kopogtatott az oltárszekrény ajtaján, mintha föl akarná ébreszteni az Úr Jézust és mondaná: Szabadíts meg Uram, mert elveszünk — az apostolokhoz hasonlóan, kik így keltették föl Jézust a háborgó tengeren. És Jézus fölkelt. Mintha azt mondotta volna: szabad! megnyitotta isteni szivét a szent előtt. Megértette a buzgó imát és rögtön parancsolt az emberi sziveknek. A templomon kívül erőszakos csengetés hallatszott, Hofbauer Kelemen fölkelt s látta, hogy háza kapujánál egy újmódi czilinderes úr, — akkor jött divatba a czilinder — már régóta ott várakozik s egy tárczát szorongat kezeiben. A mint Hofbauer odaért, az uri ember fölismerte őt, nyájasan üdvözölte s egy nagy összeg pénzt adott át néki Istennek nyujtandó hálaadományképen.

Ekkor Hofbauernek már nagy hire volt. Mindenünnen segély érkezett s ő már nemcsak hogy szükséget nem szenvedett, hanem lassan-lassan diszíteni is kezdette a templomot. S az emberek sürüen jöttek szent Benno-egyházába s azon évben, midőn Napoleon császár Varsóban járt s a feslett franczia erkölcsök itt is meghonosodtak, fényes ellendemonstrácziő képen százhúszezer ember járult Hofbauer templomában a szent áldozáshoz.

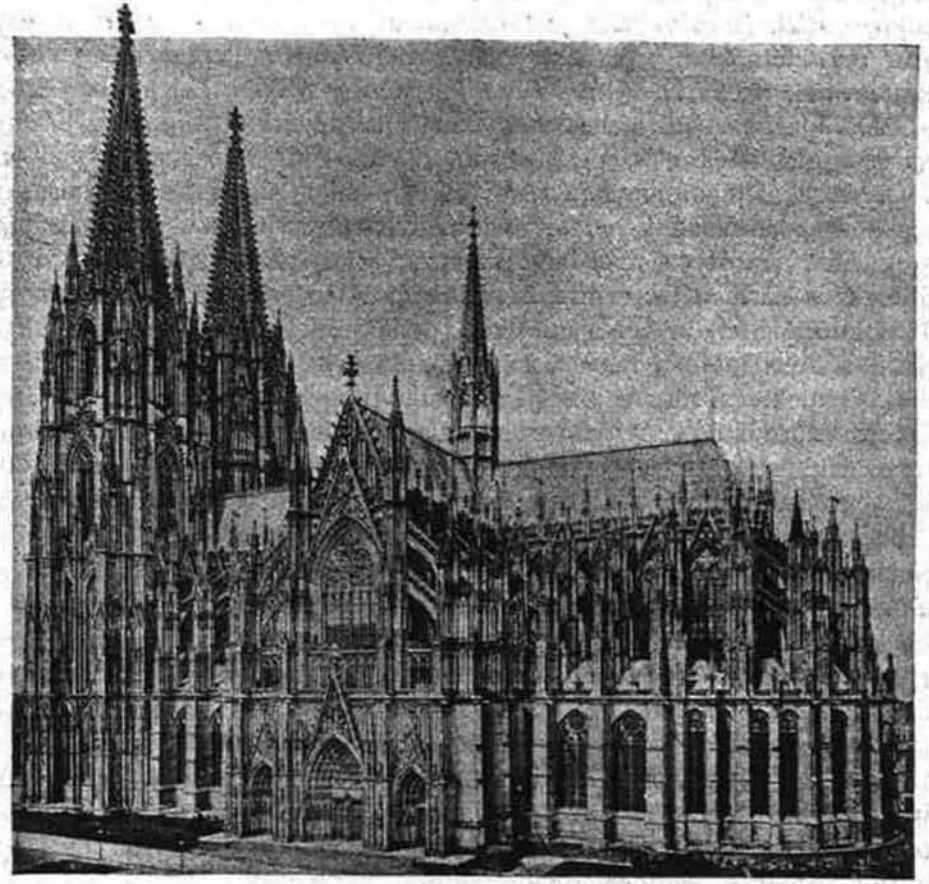
M. L.

A KÖLNI DÓM

A XX. eucharistikus világkongresszus szinhelye.

A MŰVÉSZET Istentől származik s Istenhez kell visszatérnie; s ha ez a művészet éltető eleme, úgy a kölni dómban az építészet mennyei diadalát ünnepeli. Csodálatos idők! melyek így ápolták a művészetet. Egy sziklaszilárd hit adott szárnyat azon emberek súlyos kalapácsütéseinek, egy mélységes áhitat lehelt életet vésőikbe, ez lehelt lelket egy megdönthetetlenül álló hatalmas alkotásba, ez adott képet, érzékeket a hatalmas kőtestnek. Lelkesedéssel emelte az a kor e hatalmas alkotást, s leggazdagabb pompájával ékesítette. Bizva azon sziklában, melyre Ő az Úr Egyházát építette, biztos tudattal rakta le a mélybe annak alapjait és építette reá szilárd falait. Mint az égbenyuló pálmák úgy állnak az erős, karcsú kőoszlopok, erre jöttek mint hatalmas lombok a széles keresztboltok és

mennyboltho hasonlóan a kupolák, a fény a magasból ömlik alá és földeríti a hajó csarnokait, a ragyogó ablakrózsa mint a nap sugárzik az örökkévalóságból, száz meg száz hegyes torony mered az ég felé, mintha az a kor az égbe akart volna menni, hogy reményeivel és vágyaival, szenvedéseivel s örömeivel, szent érzelmeivel s imáival Istenhez közelebb



A kölni dóm.

legyen. Legvégül pedig az a hatalmas kor a tornyokra és ormokra a megváltás jelét tette a gyümölcsöt magában rejlő nyiladozó keresztvirágot, mely a keresztény földi küzdelmének töviskoronája és mennyei győzelmének diadalkoszorúja. Igy bontakozott ki a dicsőséges keresztény művészet könnyedén és légiesen a földből, hogy szárnyai nőjjenek fönséges alkotásban, melyhez hasonlót a fölkelő és lemenő nap még nem látott soha.

Geissel biboros kölni érsek 1842. szept. 4.

Röptében a nagyvilág körül.

Szent Paszkál napja Budapesten. Központi Oltáregyesület választmánya szent Paszkál napján, május hó 17-én 3 órakor rendes havi közgyűlését tartotta *Kánter* Károly pápai prelátus és őrgróf *Pallavicini* Edéné elnöklete alatt. Jelen voltak: az Örökimádás zárda főnöknője, *Kiss* Aladárné másodelnöknő, gróf *Zichy* Nándorné, *Heinrich* Ferenczné, *Cziráky* Lujza grófnő, *Selmayer* Vilma, *Koch* Ferenczné, *Makay* Lajos stb.

Az igazgató jelentette, hogy az Oltáregyesület szepesegyházmegyei megbizottjává a szepesi püspök *Rolny* Frigyes kanonok helyébe dr. *Dolyák* Pál theologia tanárt nevezte ki. Majd jelentést tett a zalaegerszegi kórház-kápolnának juttatott adományokról, az Oltáregyesületek jogviszonyának szabályozásáról s a szentségi társulatok szövetkezéséről, a gyűlések és körmenetek rendjéről. *Reviczky* Aladárnak az *Oltáriszentség*ről írt kitünő kézikönyvét ajánlotta s jelentette, hogy a Központi Oltáregyesület hivatalosan a belvárosi főplébánia úrnapi körmenetén fog résztvenni. Gyülekezés zászló alatt Úrnapján reggel 7 órakor a belvárosi plébánia-templomban. Az egyesület alapító elnöknőjének, gróf Cziráky Jánosnénak halálozási évfordulója alkalmával június 7-én délelőtt 9 órakor szentmise tartatik az Örökimádás templomában. *Szent Paszkálnak* az oltáregyletek és szentségi társulatok védőszentjének ünnepe alkalmából délután 4 órakor terjesztőnők gyülekezetének volt díszgyülése, melyen *Kánter* Károly prelátus tartott ünnepi konferenciát szent Paszkálról és a szentségi társulatokról. Fényes szavakban magasztalta a szentnek erényeit, kiről azt jegyezte föl életének irója, hogy valahányszor rendjének templomában, hol ő eltemetve volt az Oltáriszentség körül valami mulasztást talál, mély hangot hallatott sírjából s így serkentette az Oltáriszentség buzgó szolgálatára az embereket. Ezen gondoskodásáért tette őt XIII. Leo pápa a szentségi társulatok védőszentjévé. Most is ő az oltáregyesületek élő lelkiismerete, ő tanuskodik mellettünk az embereknél s ő jár közbe érettünk Istennél. Minden oltáregyesületi tagnak mintaképül ajánlva a dicső szentet, igazgató különösen örömmel üdvözölte az Oltáregyesületnek a harmadrendhez tartozó tagjait, példaképül állitva föl Baylon szent Paszkált, ki szintén tagja szent Ferencz rendjének és pártfogója a szentségi társulatoknak. A gyülés 5 órakor véget ért, utána áldás volt az Örökimádás templomában.

Telefon hirmondó. Isten iránt való tisztelettől indíttatva és dicsőségének emelésére szegényebb katholikus templomok részére pusztán anyagi kiadásaim fedezéseért, igen szegényeknek teljesen ingyen is festek oltárképeket. Eddig négy oltárképet festettem ingyen, kettőt anyagi kiadásaim megtérítéséért. Tisztelettel hivom föl tehát a szegényebb egyházak főt. plébános urait, hogy ezen fölhivást méltassák figyelemre. Megkereséseket e czímre kérek: *Dodek* Károly egy. festő, Ujbánya, Barsm.

A modenai vak pap első miséje. Egy, a legnagyobb valószinűség szerint az egész egyháztörténelemben önmagában álló esemény hirét tudatják velünk.

E szerint néhány hét előtt *Modenában* a szent Bertalanról nevezett templomban egy *Vittorio Zanfrognini* nevű teljesen vak pap *primiciát* mondott.

Zanfrognini egy előkelő modenai családból származik, kit kalandvágya még fiatal korában Amerikába vitt ki, hol váltakozó szerencsével olasz és spanyol nyelvi órákat adott. Miután a világ hiuságait megunta s tetejébe meg is vakult, visszatért hazájába s egy kolostorba vonult vissza, hol erős akarat, kitartás és szorgalom mellett a theológiát kitüntetéssel végezte el. Legfőbb vágya volt, hogy egykoron misét mutasson be. Ennek azonban útját állták az egyházjog idevágó szigorú tiltó rendelkezései. Mindez azonban az élete javakorában levő vak barátot nem csüggesztette el. Minden követ megmozgatott, csakhogy czélhoz érjen. Végül is Ő szentsége az engedélyt megadta. Mint a modenai lapok pártkülönbség nélkül irják, a templom zsúfolásig volt megtelve s úgy a közönség, mint az újmisés a lélek mélyéig voltak meghatva.

Áldozási jubileum a tiroli alpokban. Az innsbrucki *Sendbote* hozta legutóbbi számában ezt az apróságot: május 17-én két nővér ünnepélye módon ülte meg első áldozási napjának 50 éves jubileumát. Emlékül egy szép utolsó vacsorakép hátlapjára a következő Istenhez és elhunyt szüleihez intézett köszönő sorokat nyomatták:

«Köszönetet mondunk neked, Isten, hogy e szép napon először váltál eledelünkké. Köszönetet mondunk mindama többi jótéteményért is, amelylyel bennünket elhalmoztál, különösen ama 22.000 szentáldozásért, melyben ez ötven év alatt részesültünk...»

«Ti kedves szüleink, tanui voltatok első szent áldozásunknak. Ti köztünk megültétek arany- és gyémántlakodalmatokat és most, a mint reméljük, örök egyesülésben éltek Istennel. Azért imádkozzatok, a ti két legöregebb gyermeketekért, kik ma szentáldozási jubileumokat ülik. Imádkozzatok összes gyermekeitekért s unokáitokért, rokonaitok s barátaitokért, hogy egykor mi is résztvehessünk az örök mennyekzői lakomán a paradicsomban».

Szentségimádó körmenet Manchester utczáin. Úgy-e tetszett már hallani a manchesteri iskoláról? Ez az a nemzetgazdasági iskola, melynek elve a szabad verseny, a szabad érvényesülés. Haladó elv ugyan, de gyakorlatban a haladók száz évig késedelmeskedtek vele. A katholicizmusnak

s magának az Oltáriszentségnek még Manchesterben a szabad érvényesülés eme bölcsőjében sem volt szabad szabadon érvényesülnie. Tartott pedig ez az állapot 1909-ig. Most már a szentségimádó kereszténység diadalkocsijára is ráírták Manchesterben: laissez faire, laissez passer! A mi nem sikerült a sokat emlegetett és fényes lefolyású londoni eucharisztikus kongresszuson, megtörtént Manchesterben, anélkül, hogy Anglia összedőlt volua. A manchesteri szent Patrik plébániában a jezsuiták missiót tartottak, befejezésül aztán ünnepélyes körmenetet tartottak az Oltáriszentséggel Manchester utczáin; az Oltáriszentséget épületes ájtatossággal 2000 nő és 1000 férfi kisérte mind égő gyertyával és énekszóval váltakozó olvasó imádsággal. A körmenet a legnagyobb rendben ment végbe, egyetlen rendőr segédkezése nélkül. Jól jegyezte meg az egyik missionárius, hogy az Úr Jézus az Oltáriszentségben a reformáczió óta nem részesült még szebb nyilvános hódolatban Angliában, mint ez alkalommal. A jég meg van törve.

Passiójátékok a Marquesas szigeteken. Az Úrvacsora. Nemcsak Oberammergauban vannak passiójátékok, hanem mindenütt a nagyvilágon. A vadember lelkét ép úgy megragadja Jézus isteni egyénisége mint a művelt európait. Árja indogermán, vagy mongol szeretettel csüng az Oltáriszentség Istenén. Ezúttal az auszträliai négerek között vagyunk a Marquesas szigeteken; a gyarmat franczia s a sziget, hol az isteni szinjáték folyik, Hiwaoa nevet visel. A derék hithirdetők arról értesítenek, hogy a kannibálok ez évben fényes passiójátékot tartottak; szívből jött az egész különben egyszerű volt minden. És fölötte érdekes. A vadember egyszerűsége vetélkedett bizarr lelkével. Jézus hosszú köntösben jelent meg, dę fején rézkarikát viselt, mert az auszträliai négerek egy kézzelfogható dicsfénynyel akarták övezni az Üdvözítő fejét. Pilátus kosztüme a következő: Pantalon, egy franczia gyarmatos katona rézgombos fegyverkabátja, fején pedig czilinder. A hithirdetők fényes czilinderrel jelennek meg közöttük, mert ez végtelenül imponál a vadaknak. A czilinder a hatalom teljessége; a teljhatalmú Pilátust tehát e nélkül el sem képzelhetnék. Keresztelő szent János szintén czilindert visel, de ruházata egyszerűbb. Csupán csak öve van csipőjén, de arra még egy kabátot is vesz. Judás egy tényleges gonosztevő, kit erre a czélra a gyarmati fegyházból külön kiszabadítanak s valóságos harmincz mexikói dollárt adnak kezeibe. Az egész szinjáték a nyilt természetben játszódik le a szabad ég alatt; az Úrvacsora például a következőképen. Egy búján benőtt gyepes helyen a földre van terítve tizenhárom számára. Banán, fürge, kókusz és majomkenyér. Jézus megmossa a tanítványok lábait a közeli pataknál; a mosáshoz, hogy annál pregnánsabb legyen, kókuszszappant is használnak. Végül lekuporodnak a földre és hálaéneket zengve Istennek, újra fölelevenítik kókuszdióval s annak olajával az utolsó vacsora emlékét. A bizarr külsővel a legáhítatosabb lelket párosítják a hivaoai négerek, kik talán leginkább érezik a megváltás szükségét és tiszta jó szivük tetszik az Úr Jézusnak, ki mondotta: Boldogok a tiszta szivűek, mert ők meglátják az Istent.

A XX. nemzetközi eucharisztikus kongresszus Kölnben. Már annak idejében jelentettük, hogy az idei nemzetközi eucharisztikus kongresszus — immár a huszadik — Kölnben fog lefolyni. A kongresszus, melyen ez évben is *Vanutelli* Vincze biboros fogja a pápát képviselni, augusztus 3-án veszi kezdetét a pápa képviselőjének ünnepélyes fogadásával. A biboros a Rajnán fog érkezni és fogadására máris nagyszabású előkészületeket tesznek. 4-én kezdődnek meg a kongresszus tulajdonképeni munkálatai az ünnepélyes megnyitó üléssel. Ezután három napon át nyilvános és szakosztályi ülések következnek — ez utóbbiak német, franczia, angol, és olasz nyelven — és 8-án vasárnap ünnepi körmenettel ér véget a kongresszus. Jelentkezéseket és részletes fölvilágosításokat nyujt: Zentralbureau des Eucharistischen Kongresses, Köln, Eintrachtstrasse 160—170.

A gyűlések programmpontjai a következők: 1. Az Oltáriszentség és Jézus Szive. 2. Az Oltáriszentség és a papi hivatás. 3. Az eucharisztikus szertartások szépsége. A szakosztályok zárt gyűlésein a következő tárgyak kerülnek napirendre: 1. A mindennapi szentséglátogatás. 2. Hogyan legyünk jelen a szentmisén? 3. Miselátogatás hétköznapokon. 4. A miseénekek. 5. A népénekek az Oltáriszentség előtt. 6. Az Oltáriszentség és az iskolai ifjúság. 7. Az iskolásgyermekek első szent áldozása és közös áldozásaik 8. A gyakori áldozás. 9. Az egyesületek áldozása. 10. A szentségi körmenetek. 11. Örökimádás és negyvenórai szentségimádás. 12. A szentségi társulatok. 13. Lelkigyakorlatok a munkásosztály számára. 14. Áldozási emlékképek. 15. Szentségi énekek. 16. Az Oltáriszentség és a szépművészetek. 17. Az Oltáriszentség és a keleti egyházak. 18. Az Oltáriszentség a népies irodalomban.

VEGYESEK

Miatyánk ötszáz nyelven. A clerkenwelli Gilbert és Rewington czég kis könyvet ad ki, a melyben a Miatyánkot ötszáz nyelven lehet majd olvasni. A könyv drága lesz, mert mindössze csak 200 példányt fognak belőle nyomni s a szedést a megjelenés után azonnal szétosztják. A kiadó czég szedőterme most valósággal látványosság számba megy. Kinaiak, japánok, borneói zuluk s a világ minden részéből származó szedők állanak a szekrények előtt. Legérdekesebb a kinai betüszedő, a ki a jelek és betük ezreivel dolgozik, a míg a rövid imádságot kiszedi.

Oroszországi statisztika. Oroszországban jelenleg 66.780 görög óhitű templom van. Az 1903-ik évben 633 új templom épült. A szerzetesek számát 16.658-ra teszik, apácza 36.146 van. Egyházi adó fejében a lakosság a mult évben 140 millió koronát fizetett. A különféle rangú lelkészek száma 170 ezer. Ezek közt 2050 püspök és 58.156 diakonus van.

Oroszországi templomi kincsek. A világ legdrágább misemondó ruhái az Orosz Szent-Synodus házában, a moszkvai Kremlben őriztetnek. Az egyik ilyen ruhába «Hiszek egy Istenben» teljes szövege igaz gyöngyökkel van kivarrva. Nem kevesebb, mint két gyémánttal, rubintokkal és smaragddal kirakott püspöksüveg és számtalan remekművű arany mellkereszt a kincstár azon osztályában van elhelyezve, melyet I-ső Napoleon bevonulásakor a többi helyiségtől egy vastag kőfallal elzártak. Ez a kincs nem került franczia kézre, de azért Napoleon a templomból öt tonna ezüstöt és öt mázsa aranyat vitt el.

Reklám a templomajtón. Az amerikai «Hajnal»-ban olvassuk, hogy Newyork területén három anglikán templom van, melynek ajtaján a következő reklám csalogatja a közönséget:

Ebben a templomban van a legrövidebb istentisztelet. Itt vannak a legkényelmesebb ülőhelyek és a legfinomabb zene. Senkit sem sértünk. Belépő-díj 10 czent az ajtónál.

Helyes érzékre vall, hogy a kapu plakátja az igaz áhitatot nem hirdeti. Ilyesmi bizonyára nem is kapható abban a három templomban.

Mecset a vasuton. A Hedzsasz-vasuton a Mekkába zarándokló hivők számára a jövő évben egy-egy mecsetté átalakított kocsit is hozzá fognak minden egyes vonathoz csatolni. A mozgó mecseteket egy kis minaret különbözteti meg a többi kocsitól, falait mély értelmű korán idézetek lepik el, a padlót pedig drága perzsa-szőnyegek borítják.

A mecset-vaggon bejáratában víz is van, a melyben a hivők ima előtt mosakodhatnak és egy térképről leolvashatják, hogy ima közben merre forduljanak.

A KENYÉR

Íme egy kis művelődéstörténeti csevegés a legméltóságosabb Oltáriszentség anyagáról. Az első kenyér keletlen tésztából készült. Ábrahám idejében még nem ismerték a zsidók, csak egyiptomi fogságukban tanulták meg a sütés különböző módját. Mózes megkülönbözteti már a kovászos és kovásztalan kenyeret. A pusztában való bolyongás idejében csak friss, keletlen tésztából sült kenyeret ehetnek s ennek az emlékére készítik husvétjukra máig is a pászkát.

Európába Egyiptomból került a kenyérsütés oly fontos tudománya s Athénben tökéletesítik legelőször; a görögöktől eltanulták a rómaiak is, de lassan lesz közkeletű. Krisztus előtt 174-ben, mikor Róma már nagyhatalom s a művelődésnek tekintélyes polczára jutott, nincsen még kenyérsütő mesterember a senatus populusque Romanus székhelyén; Krisztus születése táján is csak háromszáz körül jár az örök városban a sütőházak száma, de a hadsereg még Krisztus után a második száz esztendőben is «pulsum»-ot eszik kenyér helyett s Traianus oszlopán a legionáriusok még a «furca»-n viszik buzalisztkészletüket, melyből maguk készítik el puliszkájukat. A kenyérsütést megtanulták Róma európai tartományában is; Galliában általános a búzakenyér s ugyancsak Galliában használták legelőször az élesztőt.

Az északon lakó népek csak a középkor második felében ismerik meg; Svédországban meg épen a tizenhatodik száz esztendő után sütnek kelesztett tésztából. A nagy németbirodalomban fényüzésnek tekintik minősítik a megszitált búzalisztből gyúrt, megkelesztett kenyeret s «marcipan»-nak nevezik, míg a kevésbbé módos vagy szegény nép durva, fekete, keletlen tésztából sütött kenyeret fogyaszt, melyet Vesztfáliában a harmincz-éves háború idején «pumpernikkel»-nek csufoltak s így nevezik ma is ezt a savanykás, czikoria-nevű, barnás-fekete kenyeret, mely csak akkor válik némiképen élvezhetővé, ha vajat kennek rá. Ezt a gúnynevet eredetileg csak a tagbaszakadt, faragatlan parasztokra alkalmazták.

Vesztfáliában és Északnémetországban egyáltalában alig használnak kenyeret — igaz, hogy zsiros eledelekkel se igen élnek. Egy alkalommal nagy plébániai búcsúlakomán vettem részt, melyen volt vagy hét tál étel, kenyérnek azonban se hire, se hamva. Úgy kellett külön kérnem az én magyar gyomrom számára egy kis kenyérkét. S kaptam is egy darab — pumpernikl.

Nálunk korán meghonosultak a kenyéradónövények; az árpa tőszóból képzett nevekkel már 1181-ben találkozunk, a búzát 1221-ben oklevélileg említik, a kölest 1462-ben, a köleskását 1588-ban, a rozst 1478-ban, a zabot 1516-ban. Korán megkezdődhetett kenyérré való földolgozásuk is, mert 1357-ben Sopronban van már kenyérsütő mesterember; valószinű tehát, hogy volt másfelé is és a soproni oklevéltár megemlíti 1397—1401. közt a «kenyérszakasztó»-t, meg a «kenyérszakasztódeszká»-t s ugyancsak Zsigmond király idejében a sütők már kemenczékkel dolgoznak. Magyarságunk leginkább búzakenyeret fogyasztott, melyet többféleképen készítettek; a XVII. században legjobbnak tartották a komlósvízzel sütöttet. Az árpa-, zab-, korpakenyeret alábbvalónak minősítették. Az 1550. körül keletkezett Virginiakodex egyik pontjában ezt olvassuk; «Nyaualyas arpakenyeruel elegedhetnekh meg.» A «Történeti Tár» XV. k. 164. lapján: «bizony meg nem érdemlik, hogy hazánkban korpakenyeret egyenek.» Ezt «abrak-

kenyérnek» gúnyolták. Thököly idejében a polgárháború sújtotta vidék népe panaszolja, «hogy zabkenyéren, tót hajdinán nyögünk az nagy inség mián»; a vitézi énekekben pedig valamelyik kurucz fakad ki, hogy «eb eheti az ő szálkás zabkenyerét»; eme silányabb fajtájúakkal szemben Gelei Katona a búzakenyeret «kövér, zsiros és sükeres»-nek, azaz legjobbnak mondja (1645.). *E. K.*

Litánia szent Józsefről.

Használatát az egész egyháznak megengedte X. Pius pápa 1909. márcz. 18. (300 napi búcsu.)

Uram, irgalmazz nekünk. — Krisztus, kegyelmezz nekünk. — Uram, irgalmazz nekün.k

Krisztus, hallgass minket. — Krisztus, hallgass meg minket.

Mennyei Atya-Isten, Megváltó Fiú-Isten, Szentlélek Isten, Szentháromság egy Isten, } Irgalmazz nekünk!

Szentséges szűz Mária, Szent József, Dávid nemes sarjadéka, Patriarkák fényessége, Isten anyjának jegyese, Szűz Mária tisztes őrzője, Isten Fiának nevelőatyja, Krisztusnak gondviselő oltalmazója, A szent család feje, Igazságos József, Tisztaságos József, Nagyokosságú József, Bátorságos József, Engedelmes József, Hűséges József, Béketűrés tükörképe, Szegénységnek kedvelője, Kézműveseknek mintaképe, } Könyörögj értettünk!

A házas életnek dísze, Szüzeknek oltalmazója, Családoknak erőssége, Szűkölködőknek vigasztalója, Betegeknek reménysége, Haldoklóknak szószólója, Gonosz szellemeknek félelmes ellensége, Az anyaszentegyház védőszentje, } Könyörögj értettünk!

Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit. — Kegyelmezz nekünk.

Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit. — Hallgass meg minket.

Isten Báránya, ki elveszed a világ bűneit. — Irgalmazz nekünk.

V. Házának urává tette őt.

R. És egész országának fejedelmévé.

Könyörögjünk:

Úr Isten, ki megfoghatatlan gondviselésből szent Józsefet szentséges anyádnak jegyesül választani méltóztatttál: adjad, csedezve kérünk, hogy akit védőszentünknek tisztelünk e földön, közbenjárására méltók legyünk az égben. Ki élsz és uralkodol, Isten, örökön örökké. Amen.

Szerkesztő: Makay Lajos.

10 k, Csiszár Jánosné 10 k, Ágoston Józsefné 10 k, Névtelen pósta útján 10 k, Gosztonyi Mihályné 20 k, Hegyessy Lászlóné 10 k, Földváry Sándorné 4 k, Neumayer Anna 4 k, Varsó Mihályné 2 k, Streysz Béláné 2 k, Horváth Jánosné 2 k, Ugron Ákosné 50 k, Tömöry Kálmánné 5 k, Neumayer Matild 1 k, összesen 396 k, mélt. Sipeki Balás Lajos püspök úr Rozsnyó egyházmegye területéről 1100 k, Stiaszni Szilveszterné 3 k, Kovács Mária 2 k, Tolt József, Mária, Angela és Ignácz 6 k, Bero Jánosné 2 k, Matlag Istvánné 2 k, Német Mihályné 1 k, özv. Szerdahelyi Károlyné 2 k, Groszits Klára 4 k, Gyulai Béla és neje 1 k, Dévény Gyuláné 2 k, Czauner Richardné 2 k, Figl Gizella 1 k, Rovszki János és Veronika 48 f, Sztankovits Gizella 1 k, Provaszek Eleonora és Mária 60 f, özv. Kemenes Jánosné 10 k, Winkle Paula 4 k, Uhlerich Gyuláné 2 k, Szemplényi Gyuláné 2 k, Vig Albertné 5 k, Herfort Ilona és Irén gyüjtése: Kocsis Mihály és neje részéről 2 k, Riedl Győzőné 2 k, Udvari Istvánné 1 k, Pichler Mária 2 k, özv. Lerchner Mátyásné 1 k, Stark Erzsébet 30 f, Uitz Antalné 24 f össz. 8 k 54 f, Gervay Lujza gyüjtése: Hertl Margit részéről 2 k, Révay Olga 4 k, Gratzer Anna 2 k össz. 8 k, Magdics Irén 2 k, özv. Lafrankó Jánosné 20 k, és gyüjtése: özv. Lafrankó Istvánné részéről 10 k, Leleber Lujza 20 k, Lafrankó Erzsike, Mariska és Gyula 8 k, Hulitius Károlyné és Jahn Gizella 8 k, Waigand Erzsébet 10 k, Jahn Józsefné 4 k, Retter Gyuláné 2 k, N. N. 4 k, Stieber Vincze 10 k, Tölgyesi Károlyné 4 k, Tirschel Jozefa 4 k össz. 104 korona.

Az oltáregyesület rendes tagjaitól 1909. márc. hóban befolyt dijak:

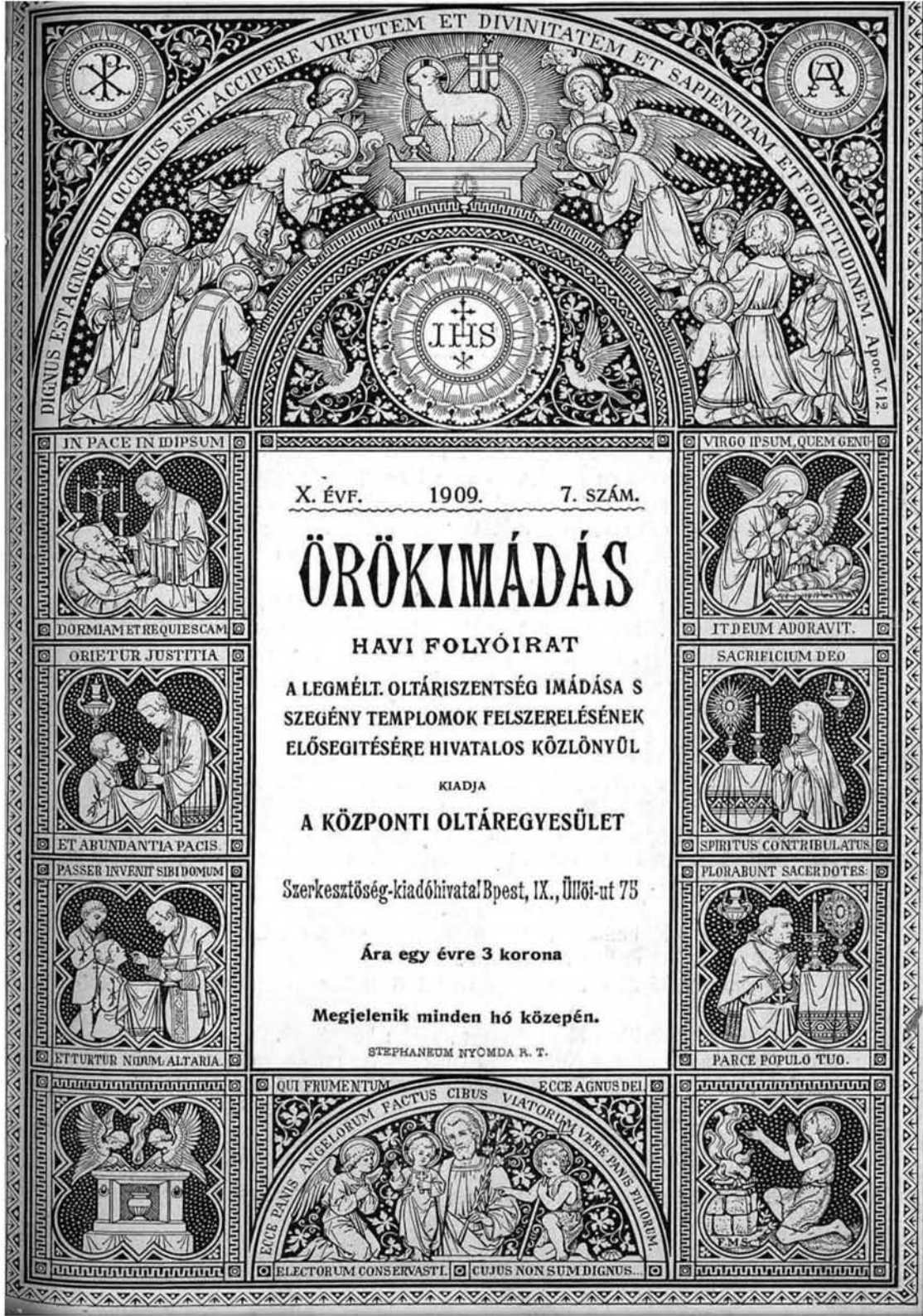
Bessenyei Mária, Fülöp Mária, Oszlánczi Borbála, Bakos Rozál és Ferencz Jánosné 1 k 20 f, Szabadhegyi Zoltánné 5 k, Hajda Károlyné 4 k, Holzman Teréz 2 k, Justh Emilia 2 k, a csanádi püspöki irodától 15 k. Demetrovits Gina 4 k, Jalovits Lajos 1 k, Polónyi Anna 1 k, Hideg Róza 2 k, Szegedi Gina 20 k, Thék Endréné 20, Nagy Anna 1 k, Posch Borbála 1 k, Pintér Auguszta 60 f, Sebestyén M. 60 f, Zwekits Jánosné 2 k, özv. Fiedler Sándorné 6 k, Szabó Julianna 48 f, Trizna Péterné 24 f, Hergerth Szeréna 4 k, Závoczky Borbála és Gizella 2 k, Polgár János és neje 6 k, Poszpis Borbála 3 k, Gradl Anna 5 k, Buschenreiter Teréz 1 k, Neiner Erzsébet 2 k, Dobos Anna 2 k, Kajdicsi Teréz 1 k, Kokovai Ilona 2 k, Blaskovics Ida 5 k, Csere Mihály 1 k, Martini Erzsébet 4 k, Gázder Józsefné 1 k, Halbrót Józsa 3 k, Harsányi Béláné 1 k, Pozsár János 24 f, Schmoll Mária 40 f, Mocskonyi Gyuláné 2 k, Baranyai Mária 10 k, Gábler Lajos Pál 5 k, Weidner Diesel Ernőné 2 k, Reményi Mária 2 k, Rausch Ferenczné 10 k, Molnár Erzsébet 2 k, Erős Gyuláné 2 k, Stahly Ignáczné 4 k, özv. Blaha Gyuláné 40 f, özv. Palovits Mihályné 40 f, Pöltl Erzsébet 40 f, Hozleiter Józsefné 1 k, ft. Tálos Gyula úr Vas-Borostyánkőről 20 k, Traxler Kornélia 2 k, özv. Herich Károlyné 10 k, Kubicsek Mihályné 40 f, Melhart Pálné 1 k, Szüts Julianna 2 k, Kis Józsefné 4 k, Gammel Ferike 2 k, Keszteli Betti gyüjtése: Bignio Benitzky Etelka részéről 4 k, Groszinger Ida 4 k, Jung Mihályné 5 k, Hamenauer Anna 1 k 20 f, Kelemen Antalné 3 k, összesen 17 k 20 f, Losonczy Dénesné és Gizella 48 f, Aggházy Dóra 2 k, Éberlingy Jné gyüjtése: Herald Ferenczné részéről 4 k, Tomor Róza 4 k, Gróf Vilmosné 4 k össz. 12 k, Joszt Anna 2 k, Petrold Anna 1 k, Ledniczky Borbála 1 k, Simek Mária

3 k, Laub Jánosné gyüjtése: Haszman Jozefin részéről 2 k, Krintzky Lajosné 2 k, Willinger Ferenczné 2 k össz. 6 k, Herfort Ilona gyüjtése: Rokkenbauer Pál részéről 4 k, dr. Kövér Kálmánné 10 k, Kocsis Piros 24 f, Bolváry Peregrin 4 k, Huppán Flórián és neje 4 k, Bálint Lujza 2 k, Sneider Jozefa 24 f, Bodendorfer Gézáné 5 k, Dégen Istvánné 2 k, Grázl Lajosné 1 k, Boskó Tirza 2 k, Kolba Lajosné 4 k, Goldsmied Róbertné 40 f össz. 38 k 88 f, Herfort Irén gyüjtése: özv. Nyúl Mihályné részéről 2 k, özv. Brabant Ferenczné 2 k, Hegedüs Mária 1 k össz. 5 k, özv. Klär Józsefné gyüjtése: Marsofszky 4 k és Gohl Antalné részéről 10 k össz. 14 k, Schöpper Rozália 2 k, ft. Csirisznyák József úr a sárvári és saári tagoktól 3 k 20 f, Jónási Erzsébet 1 k, Vinczen Mária 1 k, Mariňattó család 1 k 20 f, Frekán Irma 4 k, Dánis Jánosné 1 k, Nejedly Vencelné 1 k, Herman Ferencz 2 k, Bőhm Erzsébet 1 k, Precskor Évi 2 k, Rezács Anna 1 k, Német Józsefné 40 f, Bögehold Oszkárné 1 k, Egry Anna 4 k, Pizinger Istvánné 2 k, Payper Francziska 8 k, id. Payper Jenőné 2 k, Tichy Józsefné 5 k, özv. Keczéry Ödönné 5 k, Dőry Gézáné gyüjtése: Sümeg (Zala m.) 2 k 24 fillér.

Miskó Józsefné gyüjtése a missió számára. Özv. Kohaut Rezsőné 2 k, Weninger M. 3 k, Pelczman Elisabeth 2 k, Gáspár Zsuzsanna 2 k, Cuculinus A. 3 k, Gainer Alojsia 1 k, Müller Regina 3 k, Thalwieser Mária 1 k, H. A. lelkeüdviért 25 k, W. G. 1 k, Farkas Alojsia 2 k, Knal Mária 1 k, Horváth Erzsébet 4 k, összesen 50 korona.

Mit féltek, ti kicsinyhitüek?! Coppée egy alkalommal Tréportba rándult ki. Útja a tenger mellett vezetett, a melynek tükre a közelgő zivatart jelezte. A parthoz több halászbárka volt kikötve s a halászok ezekből a rakományt «János Mária» halászbárkába rakták sietve. A költő előtt két asszonyka haladt, a kik élénk beszélgetést folytattak. Az idősebbik megnyugtatja a fiatalabbat: «Ne aggódj, «János Mária» hajónak ez évben baja nem eshetik, mert ez idén rajta volt a mi Urunk.» Coppée nem értette e párbeszédet s kiváncsian kérdezte az asszonyokat: kicsoda az a nagy úr, a ki ez idén a «J. M.» hajón volt látogatóban? Az asszonyok megvetőleg néztek a költőre, gondolván, hogy gúnyt űz belőlük, csak odavetve válaszoltak: «Ti párisiak teljesen hitetlenek vagytok.» A költő fölkereste a helység papját s ettől kért fölvilágosítást a rejtélyes látogatás ügyében. A pap igen szivesen adott fölvilágosítást a kiváncsi költőnek: «Szép és kegyeletes szokás dívik nálunk. Tavasszal, mielőtt a tengerre indulnának a halászok, sorshúzás útján kijelölik, kinek a bárkáján állítsanak oltárt. Az oltárt virágokkal diszítik föl s körmenetben viszik oda a legméltóságosabb Oltáriszentséget. A pap a hajóra helyezi a Legszentebbet, majd több imádság elvégzése után áldást oszt. Innét a jámbor nép az a meggyőződése, hogy a mely hajót az Úr Jézus meglátogatta, annak baja nem eshetik.» Vegyük gyakrabban magunkhoz az Úr Jézust a szent áldozásban s életünk hajója biztosan evez.

Stephaneum nyomda r. t.



X. ÉVF. 1909. 7. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllői-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó közepén.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

IX. Katholikus Nagygyűlésünk.

Az Országos Katholikus Szövetség a magyar katholikusoknak immár kilenczedik Nagygyűlését rendezi, még pedig az idén, augusztus hó 29., 30., 31. napjain **Szegeden.**

Kerületi képviselőink, egyesületeink és minden egyes tagunk teljesen fölérti ezen nagygyűléseink roppant fontosságát. Nagygyűlés volt az, melyen először mertük szavunkat fölemelni azon bajok ellen, melyek nemcsak katholikus elveinket és érdekeinket sértették, hanem a magyar nemzet fejlődésének gyökerét támadták meg.

A minden téren elhatalmasodott álliberalizmus a haladás és világosság fényében megrészegülve és komoly józanságát veszítve a társadalom örök pillérei ellen támadt és mindent, mit az előző tizenkilencz század keserves munkával és szenvedésteljes tapasztalatok között épített föl vagy tartott fönn, éretlen, vásott szilajsággal kívánta kidöntögetni. A társadalomnak eddig is sok értékes kincse bánta meg ezt az elkapatottság néhány esztendejét. Hite, erkölcse, tekintélye és békés munkálkodása bénult meg benne. Itt volt az utolsó óra, hogy fölemeljük szavunkat és a társadalom erkölcsi és anyagi rendjét követeljük vissza.

Mióta a katholikus elveket bátran hangoztatjuk, sok minden megváltozott. A tisztességes elemek megmozdultak. Újra kezd éledni a hit; az erkölcs védelmében, a közrend helyreállításában és a nép minden irányú fölemelésében egyre több jóbarátra és jóakaratú támogatásra találunk.

Először észre se vettek bennünket, később gúnyolódtak, majd átkozódtak mozgalmaink miatt. Ma több helyen komolyan veszik számításba a keresztény restaurácziót munkáját, mert kénytelenek vele számolni. Sőt az is megtörténik a legutóbbi időben, hogy bennünk keresik azt az erőt, mely társadalmi bajainkon segíteni képes.

Meg voltunk mi arról mindig győződve, hogy a keresztény alapokon fejlődött társadalom csak ezen alapon épülhet magasabbra és a kereszténytelen nagyhangú haladók és fölvilágosodottak kontárkodása maga fogja kijózanítani a társadalmat.

A keresztény társadalmi restaurácziót legfölségesebb ünnepe mindig a mi Nagygyűlésünk. Ott látjuk együtt a katholikusok vezéreit, elszánt munkásait és hatalmas néptáborát. Irányító eszméket hallunk, új terveket készítünk és a munkára egymás lelkesedéséből merítünk erőt.

A szegedi Katholikus Nagygyűlés augusztus hó 29., 30. és 31. napjain tartalmas programm mellett fog lefolyni.

Augusztus hó 29-én, vasárnap reggel 8 órakor ünnepélyes Veni Sanctén veszünk részt.

Utána a Katholikus Népszövetség gyűlése következik.

Délután 4 órakor a Nagygyűlés tanácskozásainak ünnepélyes *megnyitó ülése* kezdődik, az Új-Szegednek nevezett kies városi ligetben fölállított disz-sátorban.

Este Eucharisztikus körmenet.

Augusztus hó 30-án, hétfőn a szaktanácskozások mindjárt reggel 9 órakor kezdetüket veszik és délután 5 óráig tartanak. A Nagygyűlésnek három szakosztálya lesz.

X. ÉVFOLYAM. 1909. JÚLIUS. 7. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Makay Lajos: El a Rajnához. — *Mészáros Aladár:* A szentmise, mint örökáldozat. — *Reviczky Aladár C. M.:* Szent Paszkál életrajza. — *M. L.:* Barbarič Péter a gyakori áldozás apostola Boszniában. — *Reviczky Aladár C. M.:* Szentséglátogatás. — *Sz. K.:* Az oltár galambja. — Én vagyok az élet kenyere. — *Ifj. Szabó János:* Engesztelő szeretet! — *M. L.:* Az Oltáriszentség illemtana. — *Zrinyi Károly:* Templomszentelés Amerikában. — *E. A.:* Az állatok világából. — *R. A.:* Az óczeánok ura. — Soubirous Bernadette utolsó áldozása. — *M. L.:* A király esküje. — *Polgár János:* Az Oltáregyesület férfitagjaihoz. — Vegyesek. — *Makay Lajos:* A XX. nemzetközi eucharisztikus kongresszus Kölnben. — Az Oltáriszentség evangéliuma.

EL A RAJNÁHOZ!

Nem ellenség dalolja, nem a hazáért fegyvert ragadó tömegnek kiáltása ez, hanem az egész világot átölelő keresztény katholikus testvériségé, mely békét hirdetni jött a Rajna partjain, hol a szent Köln emelkedik s a szent Kölnnek legdrágább kincse, a kölni dóm. A kölni dómban keresi föl az Oltáriszentséget a katholikus világ ez év augusztusában. Ebben a hatalmas kőerdőben pihennek a három szent királynak hamvai, kik a betlehemi jászolban látták a kisded gyermeket, ki keresni jött, a mi elveszett s mint ártatlan gyermek egy családdá tette e bűnös világot. Mily nagy utat tett meg az eucharisztikus gyermek a betlehemi istálló jászolától a kölni dómig! Nem hiába a három király ereklyéje pihen ottan, de az ő szellemök, buzgó lelkük, jóságos szivük lengi át a pálmákhoz hasonló sudár pilléreket, az ő ereklyéjük lehel lelket a kövekbe. Jézust kincscsel, gazdagsággal, fénnyel, pompával övezni, messziről jövők zarándok menetével körülvenni, neki hódolni, neki tömjénezni, aranyat, ezüstöt neki ajánlani: ez a kölni dómbon nyugvó három király eucharisztikus végrendelete. Midőn ott térdeltek a buzgó imádók a betlehemi jászol előtt, melynek szalmáiban arany és ezüst csillogott s keleti karavánok csodás melódiákat énekeltek a kisdednek, talán látnoki szemök belátott a jövőbe s látták, hogy messze nyugaton mint ragyog az ő csillaguk s mint övezi át üstökével az egész világot s mint hódol az egész világ a gyermek előtt, ki egy sziklaüreg helyett kőből épült hatalmas őserdőben lakik, mint a minő a kölni dóm.

A kisded gyermek vonzotta magához kelet királyait, most is a szunynyadó gyermekhez hasonlóan az Oltáriszentség vonzza oda a kölni

dómba az egész világot. Ott lesz az egész világ. A XX. nemzetközi eucharisztikus kongresszuson nemcsak Krisztus helytartója a pápa képviselteti magát, de képviselve lesz az egész egyház, papság és hivek s az impozáns gyülekezet az egyház és az emberi társadalom legfontosabb kérdéséről, az örökéletet biztosító kenyérkérdésről fog szint vallani. Hozzájuk csupán az egyetemes zsinatok foghatók jelentőségben, mert fontosság, nagyszerűség, szervezettség tekintetében semminemű más kongresszus nem vetekedhetik az eucharisztikus kongresszusokkal. Békekongresszusok s interparlamentáris konferenciák ehhez képest elméleti próbálgatások, mert ezek még egyetlen egy katonát sem fegyvereztek le s egyetlen egy társadalmi kérdést sem oldottak meg. Az eucharisztikus kongresszusok kihatnak a nemzetek életére, mert igazán a világbékét mozdítják elő, azt czélozzák, azt hirdetik s azt eredményezik. El a Rajnához! nem csatakiáltás többé, melylyel a nemzetek egymást mentek öldökölni, de csatakiáltás, melylyel a művelődés és polgárosultság nevében a közös ellenség a bűn ellen fordítják ragyogó fegyvereiket. A bűn lefegyverezése s a világbékének helyreállítása a kölni nemzetközi eucharisztikus kongresszus programmja. Szabadság, egyesség, szeretet ez az a három jelszó, mely a kölni kőoltárok alatt a három király hamvaiba van írva. Azok a hamvak élnek, mert az Oltáriszentségben dobogó isteni szív lelket lehel beléjük, hogy minket azok tanítsanak, kik legelőször vittek ajándékot az ő szegényes betlehemi templomába, kik legelőször fegyverezték le magukat a legfőbb szentség előtt, kik érezték, hogy a parányi gyermek a világ békéjét jelenti, Ő az, kire a nemzetek várakoznak. *Makay Lajos.*

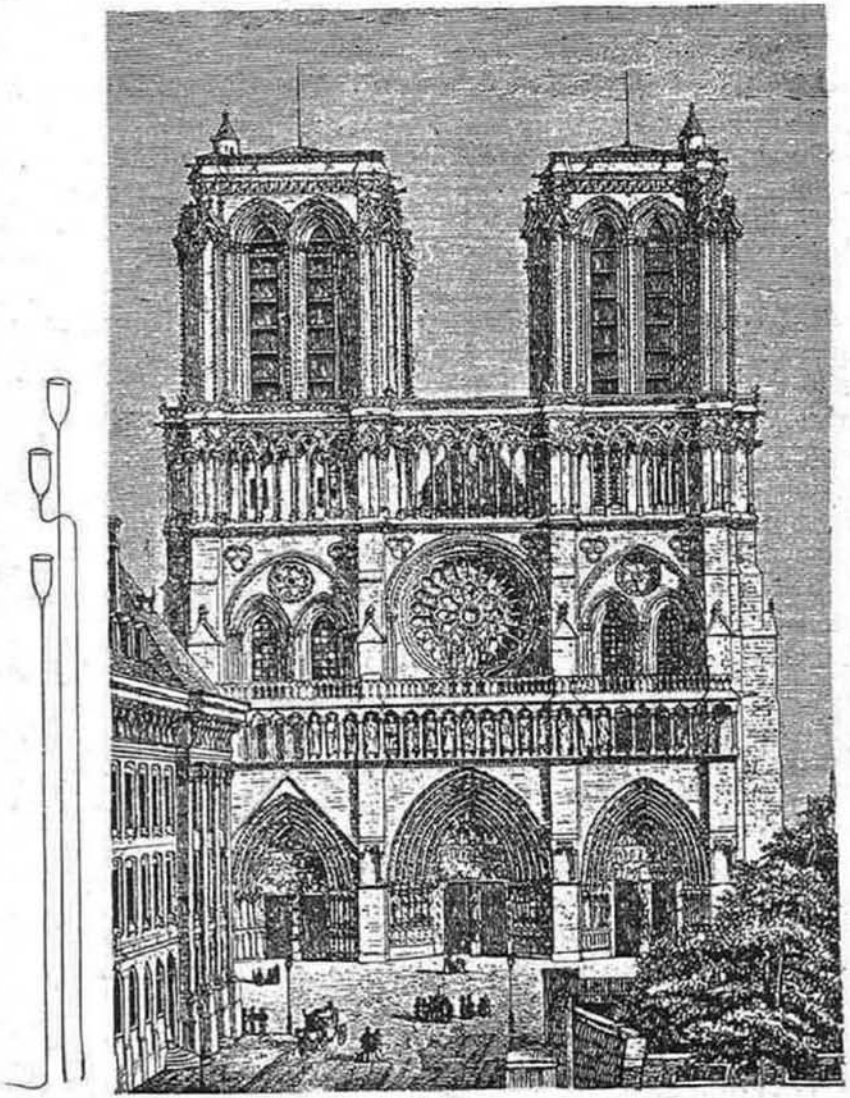
A szentmise, mint örökáldozat.

Ismeretes Malakiás prófétának minden kétséget kizáró jövendölése, a mely szerint «napkelettől napnyugatig minden helyen áldozni fognak és tiszta áldozatot bemutatni» az Úrnak. Ez a jövendölés első sorban a szentmise térbeli általánosságáról szól, de a dolog természeténél fogva magában foglalja az időbeli folytonosságot is a nap járása, illetőleg a föld forgása miatt. A szentmise épen ezért örök, soha meg nem szünő áldozat, a melyet a napnak mind a huszonnégy órájában szakadatlanul bemutatnak. Érdekes összeállítást közöl erre nézve az ausztriai katholikus papság hivatalos naptárának 1902-iki évfolyama.

Ha Rómának, mint a kereszténység középpontjának időszámítását vesszük alapul akként, hogy ott reggeli 6 órakor mondanak szentmisét, akkor az egész világra nézve a következő adatokat nyerjük:

A szentmisét bemutatják:

Éjfélkor: Ázsiában, a nyugati Kinában levő chen-su-i, se-tahen-i és yunnau-i apostoli vikariátusok területén; továbbá Siam-ban, Malakka-



A párisi Notre-Dame. A világhirű székesegyház tornyának egyikében hatalmas órát fognak felállítani, mely minden perczben fogja mutatni, hogy a földgömb mely pontján van szentmise.

félszigeten és Tibet-ben, a meddig a rettenthetetlen hithirdetők előre tudtak hatolni.

Hajnali 1 órakor: Ázsiában: Bengál-ban és Pondichery-ben, a dak-

kai és kalkuttai apostoli vikariátusok területén, Ceylon-szigetén, Madras-ban és Madurában.

Hajnali 2 órakor: Ázsiában: a malabár-i síkságon, a maissour-i, goa-i és bombay-i apostoli vikariátusok területén.

Hajnali 3 órakor: az indiai óczeán partjain.

Hajnali 4 órakor: Perzsiában, Athénben, Palesztinában és Oroszország európai részeiben.

Reggeli 5 órakor: Lengyelországban, Ausztria-Magyarországban és Egyiptomban.

Reggeli 6 órakor: **Rómában,** Olaszországban és Franciaországban.

Délelőtti 7—12 óráig: Észak-Amerikában, Új-Skóciában, Venezuélában stb.

Délutáni 1 órakor: Missouri-ban, Texas-ban és Mexikó egy részében.

Délutáni 2 órakor: Mexikóban és az indiánok sziklás hegységeiben, a hol kiváló missionáriusok működnek.

Délutáni 3 órakor: Kaliforniában és Oregonban, azok öt egyházmegyéjében.

Délutáni 4 órakor: Gambiában vagy a mangarewai szigeteken, melyeknek minden lakosa katholikus és a marchesi-i szigeteken.

Délutáni 5 órakor: Oczeániában, a pomotore-i és taiti-i szigettengerben, a Sandwich-ek nagy archipelagusában, melyeknek 400.000-nyi lakosa mind katholikus.

Esti 6 órakor: Hamon, Touga, Wallis és Tutana szigeteken, mely utóbbit P. Chanel, S. M. dicsőséges halála tette hiressé.

Esti 7 órakor: a nagy kiterjedésű kelet-ausztriáliai angol gyarmatokon; a sidney-i, a brisbane-i, a melbourne-i egyházmegyékben.

Esti 8 órakor: Óczeániában, a pini-i szigeteken Új-Kaledóniában, a Hebrida- és Karolini- vagy Filippi-szigeteken.

Esti 9 órakor: Óczeániában, a viti-i archipelaguson, melyeknek lakói emberevőkből lettek buzgó keresztényekké.

Éjjeli 10 órakor: Dél-Ausztriáliában, az adelaide-i egyházmegyében, a molukka-i és a Filippi-szigeteken. Ázsiában: Koreában és a japán-szigeteken.

Éjjeli 11 órakor: Óczeániában. A Nyugati-Ausztráliában levő perth-i egyházmegyében és Batáviában. Ázsiában: Nyugat-Kinában (Shanghaiban, Pekingben, Nankingban).

Tegyük ehhez a kis statisztikához még hozzá, hogy a világon 250.000 világi és 100.000 szerzetes-pap, összesen tehát mintegy 350.000 áldozó-pap működik, a kik közül a legtöbben naponkint mondanak szentmisét. Mily vigasztaló az a tudat, hogy reggeltől-estéig és estétől-reggelig mindig a papok ezrei mondják el a fölajánlási imát, rólunk is megemlékezvén:

Fogadd el, szent Atya... e szeplőtelen áldozatot, a melyet én... fölajánlok neked... minden élő és megholt keresztényekért, hogy... szolgáljon az nekik örök üdvösségükre.

Linzer Quartalschrift nyomán *Mészáros Aladár.*

Szent Paszkál életrajza

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

Az égbe!

Szent Paszkál az 1592. évben ötvenharmadik életévébe lépett, midőn őt az Úr magához szólította. Ha jobban kímélte volna magát, magas kort érhetett volna el, mert erős s egészséges volt szervezete. De az önmegtagadás szellemében fölemésztette magát, mint áldozati bárány.

Az Úr kijelentette neki, hogy Villaban fog meghalni. Azért ment vissza a kolostorba oly örömmel. Ezt az örömet nem tudta elrejteni; arczán sugárzott az örök boldogság közelsége. Többeknek föltünt e rendkívüli jelenség: viselkedésében a túlvilági kimondhatatlan boldog élet előizének kifejezése.

A betegápoló testvérrel megmosatta lábait s így szólt hozzá:

— Testvér! Az ember nem tudhatja a jövőt. Talán hamarosan nagybeteg leszek s fölkapom az utolsó kenet szentségét. Azért e szentség iránti nagy tiszteletből óhajtom, hogy lábaim tiszták legyenek.

A betegápoló e szavakból kiérezte Paszkálnak közel jövője biztos tudását és elmondotta ezt társainak is. Másnap egyik testvér észrevette, hogy a templomajtó még zárva van, pedig a kinyitás ideje rég elmult. A kapustestvér czellájába sietett, hogy ezután tudakozódjék. Belépve a szobába, így szólt:

— Paszkál testvér, a templom kinyitásának ideje elmult.

— Tudom testvér, — felelé Paszkal — nem birok fölkelni. Itt vannak a kulcsok, kérem nyissa ki.

A quardián, amint értesült Paszkál betegségéről, Benet orvost hivatta. Az orvos a betegen eret vágott; de ez mitsem használt. Az orvos is látta, hogy itt természetes eszközzel a bajon segíteni nem lehet.

Dr. Benet így szólt a beteghez:

— Ez az ön utolsó betegsége, testvér. Különben mi az ön véleménye?

— Ez az én véleményem is — felelé.

— Bocsásson meg, ha önnek ezáltal szomorúságot okoztam, — mondá az orvos.

— Épp ellenkezőleg. Nagyobb örömöt nem szerezhetett volna nekem. Évek óta kérem az Urat, hogy e számkivetés helyéről szólítana magához. Melyik nap jön a halál, doktor úr?

— A pénteket nehezen éli meg.

— Doktor úr, ön téved. Arra kértem az Istent, hogy a szombatot még megéljem.

Még ezen a napon akarta a boldogságos szűz Máriát különösen tisztelni.

P. Didacus, Paszkálnak volt quardiánja s jóbarátja így szólt a beteghez:

— Paszkál testvér, ha valóban meghalsz, jelentsd ezt ki nekem, mert ellenkező esetben elutazom sürgős ügyeim miatt.

— Biztosan meghalok, de szombat előtt nem.

Fájdalmai mindinkább növekedtek, életerejét a folyton fokozódó láz emésztette. Ez alatt megjelentek ismerősei, kik áldását kérték. Paszkál betegágya szószékké változott. Oly figyelmeztetéseket, intéseket, tanácsokat adott, melyek a szivek mélyéig hatottak. Legjobban szeretett volna a szenvedés ez óráiban egyedül lenni s Istenével társalogni, de felebaráti szeretete még nagyobb volt s föláldozta saját óhaját.

Megható volt, midőn szerzetestársai búcsuztak tőle. Mindenkihez volt szeretetteljes szava. Egyik laikus testvérnek, ki egy biztos üdvözülési eszközt kért tőle, így szólt:

— Testvér, kerüld a veszélyes bizalmaskodást s tartsd meg szent Atyánk szabályait.

Lart Bertalannak, a villareáli gyógyszerésznek meg akarta hálálni jóságát s így szólt hozzá:

— Testvér, add be a számládat, találtam egy jótevőt, ki neked ezt kifizeti.

A gyógyszerész ezt a választ adta:

— Az egész csekélység, minden orvosságot, mit önnek küldöttem, Isten iránti szeretetből ingyen adtam.

Erre a gyógyszerész a szent testvér áldását kérte, majd kezét megfogta, megcsókolta s fejére tette. És csodálatos! E pillanatban a gyógyszerész 19 éves migrainje megszünt.

Igy hálálta meg Paszkál a gyógyszerész nemes tettét.

Elérkezett pünkösd vasárnapja. Paszkál kérte rendtársait, hogy szerzetesruháját adják reá, mert abban akar meghalni. Közelgett a halál órája. Nem véletlen, hanem az isteni gondviselés rendelése, hogy Paszkál, ki pünkösd napján született s ez ünnepről nyerte keresztnevét, ki a Szentlélek kiváló kegyelmeiben részesült, ki a Szentlélek valódi mesterműve volt, — pünkösd ünnepén tartotta dicső bevonulását a mennyek országába.

— Testvéreim! — mondá Paszkál a körülállókhoz — tegyetek a földre. Úgy szeretnék meghalni, mint szerafi Atyánk.

Erre vonásai elváltoztak, látszott, hogy lelke nagy harczot folytat az ördöggel, ki utoljára s ezért igen hevesen kisértette.

— Jézus! Jézus!— kiáltott föl többször.

— Hintsetek meg szenteltvízzel, — kéré rendtársait.

Görcsösen szorította meg rózsafüzérét s szemeit a feszületről le nem vette, míg a kisértés tartott. Minek eltüntével égi boldogság és nyugodtság ömlött el egész valóján.

A mennyei útravalót s az utolsó kenet szentségét a legnagyobb áhitattal vette föl. Azután egyik társához fordulva kérdezte:

— Beharangoztak már a nagymisére?

S midőn azt a választ kapta, hogy igen, örömét nem tudta visszatartani, mert Isten neki kinyilatkoztatta, hogy ezen mise úrfölmutatása alatt fog meghalni. Ó csodálatos, megható jutalma az Oltáriszentség iránt való nagy tiszteletnek és szeretetnek!

Midőn úrfölmutatásra harangoztak s a pap Krisztus testét imádásra fölmutatta, Paszkál kétszer kiejti *Jézus* legszentebb nevét, megragadja Isten helyettesének: gyóntatóatyjának kezét, reá tekint s kileheli szent lelkét.

E pillanatban két, az ország különböző helyén lakó, kiváló életszentségi személy látta Paszkálnak dicsőségtől körülvett lelkét, a mint tüzes szekéren az égbe vitetett. Az egyház szigoru vizsgálata után e jelenet, mint tény elismertetett.

A halál, mely senkit és semmit sem kimél, hatalmában meg lett akadályozva Paszkál szent teteme körül. E szent test, mely élő tabernákuluma volt az eucharisztikus Úr Jézusnak, nem oszlott föl, nem rothadt el, sőt inkább vonásai megszépültek, a békének és fönségesnek harmóniájába olvadtak, arczszine az élet erejét tükrözte vissza, ajkai mosolyogtak. Igy törte meg a halál hatalmát az Isten az eucharisztikus szent testén, mely a Szentlélek temploma volt.

A holttestet előbb a kóruson, azután a templom egyik kápolnájában ravatalozták föl. A nép csak úgy ostromolta e helyet. A szentnek kezét csókolták, testéhez rózsafüzéreket, érmeket érintettek, megcsodálták ragyogó arczát, hajlékony karjait és a homlokáról permetező cseppeket, melyek kitünő illatot terjesztettek.

A hol holttest van, oda sereglenek a sasok. Valóban — a hasonlat legnemesebb értelmében — a szent földi maradványai köré ezrek és ezrek sereglettek, hogy e forrásból életet, erőt, kegyelmet merítsenek.

Reviczky Aladár C. M.

Barbarič Péter, a gyakori áldozás apostola Boszniában.

BARBARIČ Péter a csodás szép Herczegovinában látott napvilágot. Születési helye Klobuk volt, egy félreeső kis helység közel Lubuski városához. Szomorú időket élt át akkoriban a katholikus hivő a herczegovinai hegyekben; török járom alatt nyögött az ország, melynek lakóját, a hitetlen gyaurt az ozmán hatalom vérig szipolyozta. Nemzetközi szerződések még nem biztosították e tartományok békéjét, az egyház teljesen védtelen volt s kényére bocsátva a durva hatalomnak, a katholikusok engedély nélkül nemcsak hogy templomot, de még csak egy viskót sem építhettek, a hol az utolsó vacsora emlékét megünnepelhették volna. Mint az őskeresztények, úgy a bosnyák katholikusok is a föld alatt laktak, itten éltek, imádkoztak, temetkeztek. Föld alá vájt odúk, hegyi barlangok ezek voltak az akkori bosnyák templomok: ilyenekben lakott az Oltáriszentség. Szegénység dolgában Bosznia és Herczegovina egy második Palesztina lett. Ilyen légkörben nevelkedett Barbarič Péter. Szülői jó katholikusok voltak s azonfölül, a mi az ozmán uralom korában ritkaság számba ment, iskolai képzettséggel is birtak. Fiukat mély vallásosságra és szigorú erkölcsökre nevelték. A reggeli és az esti imát a család együttesen végezte, vacsora után pedig az atya, kit Barbarič Antalnak hivtak, Miletič püspöknek hazai nyelven írt kiváló munkáját olvasta föl: a Keresztény Igazságok magyarázatát, melyhez az öreg is néha néha egy-egy szót toldott.

Az anya neve Katalin volt, mintaképe az igazi keresztény anyának. Sokszor ölébe vette a kis gyermeket s rendesen a Hiszekegyet magyarázgatta neki. Különösen az Úr Jézus föltámadásáról, az Ő megdicsőült testéről és az Oltáriszentségről, a mi föltámadásunk zálogáról tudott igazán, lelkesen anyai szívvel beszélni.

Igy nevelkedett föl a kis gyermek, kit mindenki szeretett, még a mohamedánok is. De nem is csoda. Imádkozó lelke volt a kis fiúnak, ki rajongott, ha rózsafüzért látott s boldog volt, ha csak egy Üdvözlégyet is elmondhatott. Szelid és alázatos volt s igénytelen, mint az Úr Jézus. Tizenkétéves korában került először iskolába, de már ekkor is példájával tanította az embereket. Szorgalmas és buzgó volt, nem rettent vissza semmitől. Az iskolai út sokszor másfél óra hosszat tartott és az sem volt kényelmes, mert legtöbbször térdig álló vizeken kellet áthatolnia; így azután testben-lélekben megedződött s nemcsoda, mikor egyik tanítója azt kérdezte tőle, nem volna-e kedve papnak menni, ez a kérdés úgy hangzott füleibe, mint orgonaszó és harangbongás. Igy beszélt mindig életének e boldog pillanatáról; máris közelebb érezte magát Jézushoz

s néhány hét mulva atyjával együtt lóra pattanva belovagoltak a travniki papnevelő udvarára. Itten egy Jézus szive szobrot talált, mely előtt önkénytelenül térdre esett s azontúl a szent Szívnek legbuzgóbb imádója lett; az ő példájának és későbbi buzgó fáradozásának köszönhető, hogy a Jézus Szive ájtatosság és az engesztelő szent áldozás a bosnyák nép között s nagyrészt a horvát ifjúság között oly szépen elterjedett. A papnevelőben vasárnaponként szünetet adtak s akkor ő kiment a mezőkre, fölkereste az egyszerű magvetők kunyhóit és azok lelkébe vetette el Isten igéjének magvait. Elragadóan beszélt Jézus Szivéről az Oltáriszentségben. Egyszer fölállott egy dombra s az odasereglett sokaságnak így prédikált: «Ti a föld népe vagytok, közelebb érzitek magatokat Istenhez a szabad ég alatt. Szeressétek Jézus Szivét, szeressétek szűz Máriát, hisz a városokban úgy sem szeretik őt; a városiak csak földi kincseket gyűjtenek, gyűjtsetek ti égieket s azt megtaláljátok Jézus Szivében». Mint valami diadaljelvényt vitte körül az ivet, melyen az emberek a Jézus Szive társulatába s a pénteki szentáldozásokra föliratkoztak. Hazám csak Jézus Szivében fog üdvösséget találni! ez volt az ő jelszava. Ha szabadságideje volt letérdepelt az oltárszekrény elé s az imádság nála üdülés számba ment; felfrissült mint egy hegyi kirándulás után. Mikor édes anyja és három nővére egymásután meghalt, atyját arra kérte, hogy otthon a majorban a béresek legalább hónaponként egyszer járuljanak a szentáldozáshoz; ez áldást fog hozni a házra és megvigasztalja szomorú napjait. Boldog volt, ha már csak egy papot is látott, mert Jézusra emlékeztette őt a puszta látás is; oly tisztelettel viseltetett a fölszentelt papok iránt, hogy fivérét, Fra Marcot, ki ferenczrendi szerzetes volt, nem tegezte, hanem csupa tiszteletből mindig magázta. Eszébe jutott szent Ferencz mondása, hogyha egy pappal és egy angyallal egyszerre találkoznék az úton, először a papnak köszönne, mert az angyalok milliói együttvéve nem bocsáthatnak meg egyetlenegy bűnt sem, de a pap, ki a kenyeret Jézus testévé változtatja, ezt megteheti. Az Oltáriszentségből és az Oltáriszentséggel élő buzgó pap akart lenni. «Falura vágyódom, — mondogatta sokszor — ki a szabad természetbe, mert ott élhetek igazán természetfölötti életet. Közel a néphez, melyet Krisztus annyira szeretett». És ugy-e templomodat tisztán fogod tartani? kérdezte őt közbe valaki. «Mit? tisztán tartani? — felele ő, — sőt egy egész ujat fogok építeni. Mily szép is lesz az, igazán egy szép tiszta templom olyan, mint egy paradicsom».



Jézus teste üdvözíts engem!

Ő paradicsomnak érezte újra a földet, hisz ez az a boldog csillag a

billiók között, mely az Oltáriszentség boldog birtokában van. De Isten mást akart, az igazi paradicsomba vitte őt el korán, mert nagyon szerette. Még halála előtt belépett a Jézustársaságba s ott halt meg mint huszonhárom éves ifjú, mint egy második Szent Alajos, mint az Oltáriszentségnek végső lehelletéig buzgó imádója. *M. L.*

Szentséglátogatás

A NAGYURAK palotái tele vannak tisztelgőkkel — a templomok üresek. Ha az embereknek ügyes-bajos dolgaik vannak, lótnak-futnak, hogy ügyeiket elintézzék, de a királyok Királyához nem igen mennek, hogy az ő segítségét kérjék.

Hát azt a nagy szeretetet, mely az Úr Jézust arra birta, hogy köztünk maradjon, az emberek fiai nem értik? nem viszonozzák? Pedig az Úr Jézus ezt elvárja tőlük. Maga hív mindenkit a szeretet szentsége elé: «Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradtak s terhelve vagytok és én megenyhítlek titeket». És a kik őt fölkeresik, azoknak társaságában szivesen van. «Gyönyörűségem az emberek fiai közt lennem», mondá. Ezt érzi ő a szentségházban is. Örvend a lelke, ha valaki jószándékkal lép a templomba s letérdel előtte. Ő behatol az illetőnek szivébe, megvizsgálja vágyait, kívánságait, bajait, ügyeit, kéréseit, panaszait s mint Isten, Atya, Jóbarát tanácsot, kegyelmet, áldást, vigasztalást áraszt rája. S a ki földúlt kedélylyel, nehéz szívvel, gyötrelmes aggodalommal, szürke kételylyel térdel le, az fölkel édes vigasszal, benső gyönyörrel, megnyugvással, fölvilágosítással és megkönnyebbülve hagyja el az Úr házát.

Báró Gruben írja egyik művében a következőket: «Egy rajna melletti városban megismertem egy festőt. Figyelmemet irányában az keltette föl, hogy a legnagyobb áhitattal térdelt az Oltáriszentség előtt. Csodálkozásomat fokozta az a körülmény, hogy a festő egykor protestáns volt. Kérésemre ő így beszélte el megtérését: Szüleim korán meghaltak, rám igen kevés maradt. Bátyám lett a gyámom. Egy nyomdászhoz adott inasnak. Néha-néha adott egy kis pénzt, különben nem törődött velem. Nagyon nehéz volt az életem. Ha nagyon fájt a szivem, elmentem a katholikus templomba, letérdeltem a főoltár előtt, mert olyan ösztönszerűleg éreztem, hogy az Oltáriszentségben Isten jele van. Gyámom egyik nap így szólt: «Ez az utolsó részlet, mi neked jár, ezentúl gondoskodjál magadról.» Szivemet keserűség fogta el, de könnyeimet elnyomtam. Munkaadómtól eddig egy fillért sem kaptam. Nehéz szívvel mentem oda, a hol mindig vigaszt találtam: az Oltáriszentség elé. Hirtelen nyugodtság, édes vigasz

szállt szivembe. Mesteremhez mentem. Alig kezdtem meg a munkát, hozzám jön, megelégedését nyilvánítja s ezt mondja: «Ezentúl heti fizetést fogok adni.» Hálás szemmel tekintettem reá. A 18 év alatt, míg nála voltam, kis fizetésemből annyit tettem félre, hogy a müncheni festészeti akadémiába járhattam. Egy november este, pohár söröm mellett ülve, kinézek az ablakon. Egy pap vitte a Szentséget a beteghez. Fölugrottam helyemről s a zivataros idő daczára is elkisértem a lelkészt egy kis házikóba. Letérdeltem, ő áldást adott reám a Legszentebbel. Ebben a pillanatban éreztem az isteni kegyelmet úgy, mint soha azelőtt. «Katholikussá kell lennem!» — szóltam magamhoz. Szavamat csakhamar tett követte. Azóta oly nagy az áhitatom az Oltáriszentség iránt.»

Hasonló imádással, szeretettel, bizalommal, érzelemmel viseltettek az összes szentek és igaz hivek az Oltáriszentség iránt. Budapesten, ha az ember bemegy a napnak bármely szakában az Örökimádás-templomába, láthatja, hogy a hivek mily áhitattal, mély tisztelettel eltelve imádják az eucharisztikus Úr Jézust. Bensőségesebb hitet, nagyobb bizalmat — Lourdesen kívül — azonban még nem láttam, mint Krakkóban. Bármelyik templomot kerestem föl, 20—30—40 ember mindenütt találtam, kik a szentséges oltár előtt mély alázattal, összeszedettséggel imádták az Urat.

Az Oltáriszentség iránti tiszteletből kiveszik a föld hatalmasságai is részüket. *Habsburgi Rudolf* egy alkalommal, midőn látta, hogy egy lelkész az Úr testét viszi beteghez, így kiáltott föl: «Oh, az ég és föld Urát gyalog viszik, míg én, az ő szolgája, kényelmesen lovon utazom!» Erre leszállt lováról s kérve kényszerítette a papot, hogy üljön föl arra, maga pedig a kantárszáránál vezette a lovat a beteg lakásáig. *II. Ferdinánd* király csengetyűhangokat hallván, imádkozva követé a Szentséget vivő papot a beteg ágyáig. Itt a pap ezt mondta a betegnek: «Örülj, barátom! Ma két király tért be hozzád: Jézus, a királyok Királya és Ferdinánd, Csehország királya.» *Sebestyén* portugál király, bármikor találkozott a Szentséget vivő pappal, elkisérte őt. *II. Károly* spanyol király kocsijába ültette a Szentséget vivő papot, maga gyalog ment a beteghez, hol térdelve imádta az Úr Jézust, a szegény beteget pedig vigasztalta s megajándékozva hagyta el. *II. Theodóz* még éjjel is fölkelt s lámpást tartva kezében kisérte az Urat. Nem akarta, hogy a legfőbb Úr kiséret nélkül maradjon. *I. Ferencz József* osztrák császár s magyar apostoli király 1852. deczember 8-án a bécsi korzón letérdelt az Oltáriszentséget vivő pap előtt, ki a Legszentebbel áldást adott uralkodójára.

1908-ban P. Henry misszionárius a következőket írta a Fülöpszigetek lakóiról: «Ha az áldozópapot beteghez hivják, meg sem kell kérdeznem, hogy hol a beteg lakása, mert a benszülöttek, kik jól tudják, ha valaki közülök megbetegszik, a templomban várnak a papra s útközben imákat

végezve kisérik az Oltáriszentséget vivő misszionáriust a beteg lakásáig. Egyszer-kétszer gyermeksereg kisért s a rózsafüzért hangosan végezték. A hivek, midőn hallják a csengetyű szavát, seregestől jönnek, hogy Urukat Istenüket beteg hitsorsosukhoz kisérjék. Néha százakra megy ezek száma és sokszor órahosszát kell gyalogolniok, de szivesen megteszik, hogy felebarátjuknak kiesdjék az Oltáriszentséggel való méltó egyesülés kegyelmét. A beteg szobáját a szomszédok és ismerősök is tisztogatják, diszítik, hogy minél szebb helyre jöjjön az Úr Jézus. Akárhányszor úgy néz ki a beteg lakása, mintha kápolna volna. Az emberek mindaddig imádkoznak, míg a pap el nem távozik.»

Hát magyar testvéreink ezt nem tudnák utánozni?...

(Folytatása következik.) *Reviczky Aladár C. M.*

Az oltár galambja.

Angolország egyik északi tartományában egy régi nőkolostor állott, melyben jámbor szüzek Isten szolgálatára szentelték életüket s a mellett gyermekneveléssel is foglalkoztak. A legnemesebb családok reájok bizták gyermekeiket oktatás és nevelés végett, Ezek között volt egy Immelda nevű, igen gyönge testalkatú, de áldott lelkű árva leány is, kit az apáczák Isten nevében fogadtak be és neveltek. A jámbor gyermek rendkívüli tisztelettel és szeretettel viseltetett az Oltáriszentség iránt s egyedüli óhaja volt társnőivel az Úr asztalához járulhatni, mit azonban ifjú kora miatt meg nem nyerhetett. Aközben kitört az üldözés s az Úr papjai csak igen ritkán és életveszélylyel végezhették szent kötelmeiket és oszthatták ki a szentségeket. Legjobban fájt ez Immeldának, ki ennek következtében forró vágyának teljesülését bizonytalan időre elhalasztva látta.

Régi időkben sok helyen szokásban volt, hogy a szent ostyát galamb-alakú ezüst edénykében őrizték az oltár fölött. A nevezett zárdában is úgy volt. A kis Immelda éjjel-nappal órákig eltérdelt az oltár előtt; gyermeki egyszerűséggel föl-fölsóhajtva: «Szállj le hozzám, oh szelid galamb, enyhítsd égő vágyamat». Fájdalommal látták a jó apáczák, mint fogy a szegény Immelda ereje napról-napra, de nem teljesíthették szive óhaját, mert az egész környéken nem volt található katholikus pap.

A kolostor apátnője egy nyári éjjelen a templomban, az oltár közelében álló oszlop mögött térdelt és imádkozott. Egyszer csak csöndes lépteket hall: ki volt más, mint Immelda, ki egyedül gondolván magát, az oltár elé térdelt s kitárt karokkal folytonosan így sóhajtott: «Szállj le hozzám, oh szelid galamb, enyhítsd égő vágyamat!» Az apátnő nem mert mozdulni helyéről, hogy az ártatlan gyermeket imájában meg ne zavarja. De ime!

szent borzalommal eltelve, egyszer csak azt veszi észre, hogy a galamb szép lassan leereszkedik és a szent ostya fénysugártól körülvéve Immelda ajkaira száll. Az édes Üdvözítő enyhítette a gyermek égő vágyait. S a gyermek néhány napra rá, 1333. május 12-én, az örök hazába költözött. *Sz. K.*

Én vagyok az élet kenyere.

Valahányszor eszitek e kenyeret és isszátok e kelyhet: Az Úr halálát hirdetitek. A ki tehát méltatlanul eszi e kenyeret és issza az Úr kelyhét, vétkezik az Úr teste és vére ellen. Vizsgálja meg azért magát az ember és úgy egyék azon kenyérből és igyék ama kehelyből. Mert a ki méltatlanul eszik és iszik, ítéletet eszik és iszik magának, meg nem különböztetvén az Úr testét.

Szent Pál ezen szavaival a szentáldozáshoz való előkészületre int bennünket, hogy szentségtörőleg ne áldozzunk. Halálos bünöd ne legyen, ez a legelső és elengedhetetlen föltétel. Ha van, gyónj meg előbb, hogy megszentelve legyen lelked, midőn Jézusodat várod. De a további előkészülettől is sok függ.

A királyváró várost föllobogózzák, diadalkapukra koszorúkat fonnak, vakító világossággal kivilágítják, az emberek ünnepi új ruhákba öltöznek, s boldogok, hogy ily nagy urat láthatnak s fogadhatnak. A szentáldozásnál nagyobb Úr jön szivünkbe: a királyok királya; itt is kell kivilágítás a tüzes Szentlélek kegyelmével, a szeretet lángjával, kell új ünnepi lelki állapot, kell mohó vágy, sóvárgás az érkezés pillanata után. S midőn megérkezik a legfönségesebb úr, akkor kell öröm, ujjongás s akkor lesz igazi boldogság; akkor kell a kérvényt elétárni, ő is tart kihallgatást, ő is osztogat kegyeket, ajándékokat, ottlétének drága emlékeit. Minő lélekkel szoktál áldozni? Minő volt Szűz Mária szive, midőn Jézust méhébe fogadta? Malaszttal, kegyelemmel teljes, alázatos engedelmes. És te milyen vagy? Iparkodj minél több erénnyel fölékesíteni lelkedet, hogy méltóképp fogadhasd Jézust. De azért ne félj, ha üresnek látod lelkedet, mert áldoznod szabad, ha nincs is erényed, hanem csak megszentelő malasztod.

S minő hatást tett Máriára, hogy Krisztust méhében hordozta? Isten anyjává lett. Hát téged átalakít-e istenfiává szentáldozásod? Hiszen trón lesz a lelked, ha jól áldozol, a Szentlélek temploma lesz, és ő beárnyékol téged kegyelmével, ha alázatos, engedelmes, szüzies tisztaságos szívbe fogadod Krisztust, átalakítja lelkedet, tisztítja véredet, szépíti testedet. A sátán kénytelen messze távozni tőled, mert ereidben Krisztus vére csörgedez!

Az Úr Jézus szomorúan tért be Jeruzsálembe az ujjongó virágvasár-

napi menet közepette, mert látta lelke, hogy az állhatatlan lelkek hogyan fognak vele pár nap mulva bánni, mint fogják őt magára hagyni. Hát a te elhatározásaid, a te szívgerjedelmeid a szentáldozás után mennyi időre szólnak? Nem látja-e Jézus a te lelkeden is, hogy pár nap mulva meggyalázod, megostorozod szokásos bűneiddel utálatos szenvedélyeiddel? Fölismered-e jobban látogatasának napját, mint a jeruzsálembeliek? Ha nem, ha csak pillanatnyi a lelkesedésed, hozzád sem tér be örömmel. Betér ugyan mégis, mert szava köti hozzá, megigérte. De fáj neki, ha elfeledjük. S ha mi elhagyjuk is, nem is gondolunk rája, ő mégsem hagy el, nem, mert megigérte, hogy csak halálos bűn űzi ki; a többit türi, türi, mivel nem magát tekinti, hanem a halhatatlan lelket. Ennyire szeret az Isten. Halálos bűn esetén is csak igazságossága készteti, hogy elhagyjon bennünket, hisz annyira szeretett, hogy bűneinkért önmagát áldozta föl: Judást Jézus áldoztatta meg, mégis elkárhozott, mert nem Jézust kivánta, hanem kincset, gazdagságot akart Jézus vérdíja árán is. Bűnös, szenvedélyes, bánatnélküli lélekkel áldozott. Te miért áldozol? Csak Jézust kivánod, vagy mást, talán más, talán bűnös dolgot? Talán tettetésből, emberek kedvéért áldozol? Ne járj Judás útján!

Midőn Jézus szivedbe szállt, akkor vele kell foglalkoznod! Mily durvaság, ha nagy úr jő és nem fogadod igaz hódolattal, hanem apróceprő dolgaidra gondolsz, azokkal bajlódol, pedig ő segíteni jött, de látva udvariatlanságod, ott hagy a nyomorban, s eltávozik. Mikor megáldoztál, mélyedj Jézusod imádásába, add elő neki elökészitett kéréseidet! Mily sokat kell és lehet is kérnünk. Minél többet kérsz, annál jobb, mert kéréseidből Jézus csak hited, bizalmad nagyságát látja. Ha meglátogatnak, viszonzod a látogatást. Ha áldoztál, az Úr Jézus látogatásáért is légy hálás. Pár percz mulva ne szaladj ki a templomból. Ne vidd az utczára a piaczra, a benned még jelenlevő Krisztust. Ha így cselekszünk, még nem tudunk áldozni. Borzasztó eredménye van a közömbösségnek, azt mondja Jézus, hogy az ilyent kiveti szájából! Vigyázzunk hát isteni vendégünkre, s hogy el ne szórakozzunk, jó lesz Jézus életéből egyes jeleneteket lelkünk elé állítani. Képzeljük el, hogy ugyanez a Jézus, ki itt az Oltáriszentségben jelen van feküdt fázva a betlehemi jászolban, ugyanez tartotta az utolsó vacsorát; ez függött a kereszten, ő támadt föl halottaiból, képzeljük, hogy ő maga áldoztat meg minket, mint apostolait az utolsó vacsorán.

A jó hálaadás útján ivódik lelkünkbe Krisztus vére, Krisztus kegyelme; a jó hálaadással mutatjuk meg, hogy értjük, mi a szentáldozás, tudjuk, ki jött hozzánk. A hála új kegyelmek elfogadására képesít. Hisz az Úr Jézusnak is fájt, midőn nem mentek vissza a meggyógyult bélpoklosok megköszönni gyógyítását, csak az egy idegen.

Gondoljuk meg, hátha utóljára áldoztunk! Mert ki ismeri a következő pillanatot? Mily nagy kegyelem, ha szentáldozással mulhatunk ki e világból! *Lelkiélet könyve.*

Engesztelő szeretetet!

Mikor az Úr Jézus a genezáreti tó mellett az egybegyűlt sokaságnak a magról és a magvetőről szóló példabeszédet elmondotta, a tanítványok nem értették meg őt és kérdezték: Mester, mit jelent e példabeszéd? Jézus tüstént megmagyarázta nekik: A mag az Isten igéje, a mely hol az útfélre — a gonosz lélek, a világ szellemétől letaposott szívbe, hol a kősziklákra, a gyenge, kishitűek lelkébe, hol meg a tövisek — a szorgoskodó, anyagias világ tövisei közé esik és ott elszárad, elfonnyad. Gyümölcsöt csak ott terem, a hol jó földbe esik, a hol jó szívvel és készség-lélekkel hallgatják az igét és meg is tartják azt. Itt aztán kikel és százannyi termést hoz!

Azt hiszem, hogy mikor az Úr Jézus ezt a példabeszédet elmondotta nem csak arra az isteni igére gondolt, a melyet szóval hirdetünk, irásban olvasunk, hanem bizonyára a megtestesült Igére az Oltáriszentségre is gondolt. Mert hiszen *az Oltáriszentség is az Isten Igéje — az Ige mely testté lőn!* Ezt az isteni Igét nem csak szóval hirdetjük, hanem mint a magot nap nap után el is vetjük. És ebből a magból is sok hull útfélre, kősziklára, ebből is sok esik a tövisek közé! Nemcsak a gyarló, méltatlan emberi sziveket értem, hanem azokat az elhanyagolt oltárokat, azokat a hideg, üres templomokat, melyekben mint az útfélre és kősziklákra vetett mag *egyedül, elhagyatottan* él az isteni Üdvözítő!

Minő szomorú lehet itt az Ő élete? Minő vigasztalhatatlan lehet itt az Ő szeretet után vágyakozó szentséges Szive, mikor napokon, heteken át senkisem látogatja, senkisem vigasztalja Őt; mikor még az egyedüli őr, — a szeretet szimboluma — az örök mécses is kialszik előtte . . .!?

Pedig Istenem, hány ilyen templom, hány ilyen kápolna van szegény hazánkban?

Elszorul a szivem valahányszor az egyik ilyen szomorú nevezetességű gondolok. Nemrégen valamelyik plébánia fiókegyházába hivtak beteghez. Mikor a szent Útravalóért a falu kis templomába léptem, az oltár előtt az örök mécsesnek csak hült helyét találtam. Megkérdeztem a sekrestyést, a «templomatyát»:

— Miért nem ég az örök lámpa?

— Kérem nálunk ezt csak szombaton és vasárnapon szokás meggyújtani — felelte egészen őszintén.

Sietve felöltözködtem s az oltárhoz léptem. Keresem a tabernakulum kulcsát, de biz' sehol sem találom. A jó öreg ismét felvilágosított:

— Kérem, a szentségház lakatja elromlott; a kulcs nem forog benne. Csak tessék az ajtót megrántani, kinyilik az — magától!

Ugy is tettem. Az ajtó tényleg — magától kinyilott! De bár inkább ne nyilott volna ki, mert bizony nagyon szomorú látvány tárult elém! Egy régi, összegyürődött korporálében volt elhelyezve a Szentség, a négyöt partikula! Régóta lehetett már itt, mert a partikulák már egészen megsárgultak...! Önkénytelenül is elgondoltam, hogy minő hidegnek és érzéketleneknek kell lenni a sziveknek itt, a hol ilyen részvétlenség megteremhet? Vagy talán a kihalt hitéletnek szomorú jele ez a közöny és nemtörődömség? Erre a kérdésre csak a jó Isten tudna megfelelni!

A szentségház másik oldalán állott a monstranczia. Tarka-piros virágkoszorú volt rajta. A fonnyadt virágok szomorúan néztek rám, mintha mondani akarták volna:

— Látod így él az isteni Mester az emberek között! Igy bánnak vele a választott lelkek, a kikért meghalt, a kiket drága vére megváltott!

Bizony szomorúan csuktam be a tabernakulum ajtaját s önkénytelenül is felsóhajtottam szent Alfonzzal: Szegény Jézus Krisztus, szegény Jézus Krisztusom! És életemben talán most éreztem először és *igazán*, hogy miért szükséges és miért olyan kedves az Úr Jézus előtt — *az engesztelő szeretet!*

Ifj. Szabó János.

Az Oltáriszentség illemtana.

AZT HALLOTTAM egyszer, hogy az európai és délamerikai spanyoloknál az urak a templomban havannára gyujtanak, sőt még a szent hely előcsarnokában apácák is cigarettáznak. Ezt pedig nem áhitat hiányából teszik, hanem épen az áhitat kedvéért. Velencében pedig valamennyi nő van a templomban, mise alatt mind legyezi magát; ezt sem annyira az áhitat hiányából, hanem az áhitat kedvéért. Elűzik vele a legyeket, miként a spanyolok a moszkitókat és egyéb veszedelmes állatokat, mik az áhitatot zavarják s a míg a szivarfüst az ég felé száll s a legyező suhog, a spanyol meg az olasz buzgón imádkozik.

Erről beszéltem egyszer egy mechitarista szerzetessel a velencei San Lazzaro ciprusai között. S midőn észrevette, hogy én a fentebbieken megütközöm, elmondotta, hogy ő már járt északi tájakon, édes hazánkban is, hol nem a moszkitók bántják az embert a templomban, hanem egyéb szemtelen legyek, valóságos emberek, keresztények, kik néhanapján eljönnek egy negyedórára a templomba, de nincs köszönet benne, mert legyeskedésükkel zavarják a publikum áhitatát. Olvassa! szólott hozzám a szerzetes s kezembe nyomott egy könyvet, aranybetükkel volt rányomtatva: Salvatori. Olvassa, mondá és elmélkedjék fölötte és mondja meg nekem, nincs-e úgy önöknél. Azzal ott hagyott a ciprusok között és eltávozott.

Én pedig olvastam a ciprusok magányában a könyvet és végül a következő részlethez értem:

Isten épúgy teremtője és legfőbb ura az időnek, mint minden egyéb teremtett dolognak és mimagunknak is. Ha ő tehát ezt a törvényt adta volna: a hétnek hat napja egészen az én szolgálatomra lesz szentelve s csak egyetlenegy nap legyen a tietek, ki panaszkodhatott volna e fölött? Vajjon nem kivánják-e a világi urak csekély dijért maguk számára az egész évi szolgálatot és csak néhány szabad órát engednek béreseiknek? A jó Isten pedig sokkal szelidebben szól hozzánk, mint a világi urak: a hétnek hét napjából hatot rendelkezéstekre bocsátok, hogy a bűnön kivül amivel csak tetszik, foglalkozzatok, csak azt akarom, hogy egyetlenegy nap legyen különösen az én szolgálatomra szentelve; fordítsatok legalább ezen napon egy félórát arra, hogy buzgón legyetek jelen a szent misén.

Akarjuk-e a hét napból ezt a félórát is megvonni tőle, hogy egy misét hallgassunk? Vajjon nem látjátok-e át annak igaztalanságát, hálátlanságát s oktalanságát, a ki így cselekednék? Nem becsméreljük-e tényleg a jó Istent mint valami kényurat, a ki tőlünk igen sokat követel, olyanokat kiván, amelyekre erőink nem képesek?

Ámde mi a szent mise s mi történik alatta? A szent misében, a mint e hit oktat bennünket, Jézus Krisztus mint főpap, a ki az átváltozás után személyesen van jelen, megujítja az oltáron ugyanazt a keresztáldozatot, a melyet önként hozott a Kálvária-hegyen; feláldozza magát érettem, értetek, minden emberért, s még egy félóráig sem akartok jelen lenni, a míg Jézus Krisztus magát értetek feláldozza? Mit mondtatok volna, ha jelen vagytok Jeruzsálemben, mikor az Üdvözítő a kereszttel vállain kiment a Kálváriára és valakit a nézők közt megpillantván, így szólt volna: Barátom, tudod hová megyek? Ama hegy ormára megyek, hogy feláldozzam életemet teérted. És ezen ember azt felelte volna neki: csak menj Uram, kevés gondom rá, azért hogy elkisérjelek nem fáradok, hogy veled együtt megmásszam a hegyet; csak menj, halj meg érettem, azalatt én sétálgatok, játék után nézek, hogy szórakozzam, mulatni fogok ezzel vagy azzal, a ki nekem jobban megfelel mint te. Mit szóltatok volna ehhez? Hogy az az ember nem ember, nem is tigris, hanem valóságos szörnyeteg. Ne induljatok fel nagyon ellene. Nem vagytok ti ép olyanok, ha játék, vagy néhány garasnyi nyereség, vagy mulatság kedvéért elmulasztjátok vagy jobban mondva elmulatjátok a szent misét? Ámbár szóval nem adtatok az Udvözítőnek oly daczos választ, de megadtátok tettel.

És ha elmentetek is a szent misére, de ha illetlenül voltatok jelen, állva vagy ülve és sohasem térdelve, még csak nagy kegyesen térdre sem ereszkedve, fecsegve, nevetgélve és körültekintve, ki megy be, vagy ki megy ki, ha mindezt tettétek, csak nem imádkoztatok, rosszabbul cselekedtetek mintha egyáltalában nem mentetek volna templomba. Először is nem tettetek eleget az egyház parancsának, hogy misét hallgassatok; mert a parancs azt követeli tőlünk, hogy vallásos tényt hajtsunk végre, azért vallásosan kell azt hallgatni. Másodszor megszentségtelenítettétek a templomot és megsértettétek Jézust saját oltárán, mialatt magát értetek ugyanazon az oltáron feláldozta, térjünk csak vissza ama föntebbi példára. Ha ama ember ahelyett, hogy az Úrnak úgy felel, mintebb, őt szivesen elkiséri a Kálvária ormára, de az Úr minden egyes esésénél hahotára fakad, a keresztrefeszítésnél talán maga is segédkezik, kalapácscsal beveri a szöget, aztán a keresztrefeszített Üdvözítővel szembeállva, szemébe kaczag, tréfál őt gúnyolja s a zsidókkal együtt szidalmazza, végre midőn szomjuhozik, epét nyujt neki s csak keserűséget szerez, mennyivel inkább vonta volna magára felháborodástokat az a szörnyeteg az utóbbi esetben mint az elsőben. De hiszen ti sem vagytok különbek. Ti valóságban megteszitek azt a mit arról a durva, istenkáromló emberről példaképen költöttünk.

Bár Isten az ő végtelenségében minden helyen egyaránt jelen van, mégis mivel látja, hogy emberek jetenlétét figyelmen kívül hagyják a közönséges helyeken, mint az utcán, otthon, vendéglőben, üzletekben, sétányokon, kiválasztotta magának a templomokat, hol különös módon van jelen az Oltáriszentségben s hol őt illendően kell tisztelnünk és imádnunk. Istent száműztétek mindenünnen, ne száműzzétek őt saját otthonából, ne üldözzétek őt saját menedékhelyéu, honnan szeretete mindenüvé kiárad. Ha ezküdt ellenségetek egyike templomban vagy a királyi palotában keresne menedéket, nem merészelnétek őt tovább üldözni. Miért üldözitek tehát Istent legnagyobb jótevőtöket, menedékhelyén és a templomokban az örök szeretetnek titkos rejtekében?! *M. L.*

Templomszentelés Amerikában.

Pennsylvánia északnyugati részén fekszik hegyes-völgyes területen Scranton város, püspöki székhely, keményszén vidéknek központja. Az állam területén a harmadik város, az egész északi Egyesült-Államokban a harmincznyolczadik helyen van gazdaságra, népesség és kereskedelemre való tekintetből. Harmicz év előtt volt 45.000 lakosa, jelenleg 130.000 felül. Akkor emeltetett püspökségre, O' Hara volt első püspöke. A jelen-

leginek neve Hoban Mihály, második püspöke Scrantonnak s valószinűleg philadelphiai érseknek, Ryannak halála után ő lesz utódja az érseki széken lévén kitünő pénzszakértő, a mi lényeges kellék és alapfontosságú dolog Amerikában.

A városnak van negyvenegy nyilvános iskolája, 460 tanítóval. Egyre negyvennégy tanuló esik. A tanítók fizetése havi 30 dollár s idővel kaphat 45-től 50-et is, ha hosszabb ideig van alkalmazásban. Ugyanis a tanító is választatik, a mi három évenkint ismétlődik. A vakációban nem kap fizetést, ekkor más foglalkozás után nézhet; ha pedig meg nem választják ujra, más foglalkozás után néz, mert a munka nem szégyen Amerikában, de nincs is agyon rendszabályozva. Nem kell születési bizonyítvány, felszabaditó levél, iparengedély stb.



Szent Alajos. A gyakori áldozás ifjú apostolának tiszteletére hazánk fővárosában is nemsokára templom fog emelkedni.

Ma még tanító volt, holnap építési vállalkozóvá lesz. Ilyen volt és kibukott, újra meg nem választott tanítóval Ollendick-kal építtetett a scrantoni magyarság egy templomot. Harminczöt család majdnem mindnyájan a sopronmegyei Fertőszentmiklósról valók. Érdekes a följegyzésre, miszerint Fertőszentmiklósról kivándoroltak ezren felül Amerikában három plébániát tartanak fönn. Igaz, hogy ezeken a helyeken Magyarország minden részéből minden megyéjéből akad ember, de többségben lévén mind a három helyen a fertőszentmiklósiak és ennek környékéből kivándoroltak, a választásokon a maguk embereit ültetik a különböző hitközségi tisztségekbe.

Tehát templomot akartunk építeni Folly János honfitársunk házában és gyüjtési iveket bocsátottunk ki.

A gyüjtőív szét lett küldve a szélrózsa minden irányába, minden magyar egylethez. Jöttek az adományok 2-től 5 dollárig. Közben az épülő templom javára szinielőadásokat mulatságokat, bálokat (a fertőszent-

miklósiak szerint báldokat) kellett rendezni. Időközben az altemplom kőből elkészült. Fizetnünk kellett 500 dollárt. Pénzünk elfogyott, a templom csak épült serényen. A felépítvény vékony deszkából való volt, gyorsan folyt a munka, csak szegeztek, csak fürészeltek. Az oldalfalak veszedelmes gyorsasággal emelkedtek, közeledett ujból a fizetési terminus. Gyorsan collectorokat küldtünk szét, otthon maradottak pedig majálisokra készültek. Kéregettek sört, szivart húst stb. Közösen vettek egy malaczot, borjút, ezeket levágták, asszonyaik kisütötték. Szétmentek a meghivók a majálisra. Mindenki felcsapott vendégfogónak, ki komáját, ki sógorát, de mindenki fogott s hozott valakit az Isten szabad ege alatt megtartandó jótékony mulatságra. És a mulatság sikerült majdnem mindig! Persze a mulatságra megérkezni erkölcsi kötelességünknek tartották a collectorok is. Megérkeztek. S hoztak is, ki többet, ki kevesebbet. 10—20 és csak ritka egyéntől kaptak 50 centet.

Igy épül egy templom Amerikában. 1907 őszén kezdtünk bele az épitésbe és 1908. husvét napján miséztem benne. Ezen időtől vasár- és ünnepnap reggel 8 órakor itt miséztem és prédikáltam, féltizenegy órakor Throopon másodszor. S ezen idő óta a házasulandókat két hirdetés alól jogosan dispenzáltam. Throop és Scranton kocsin egy órai távolságnyira fekszenek egymástól! A padokat és az oltárt útmutatásom szerint egy magyar kivándorolt készítette el. A belső felszerelést a csengettyűtől kezdve minden szükségelt templomi felszerelést «Gavora és Hausner» budapesti czég szállította részünkre.

Az ünnepélyes felszentelése a templomnak 1908. julius 4-ikére tüzetett ki. Reclám hazája az új világ. Reclámoztuk is ünnepünket.

S ez volt az utolsó funkcióm. Elszámolva utódommal kitünt, hogy nem is egy év leforgása alatt 3000 dolláron felül fizetett ki az új hitközség templomépítés czimén, hátra van még fele fizetendő.

Az elmult év julius 4-én reggel félnyolcz órakor czivilben rövid kabátkában, kezében a táskával, szalmakalapban már várt reánk palotájának folyosóján mélt. és főt. Hoban Mihály scrantoni püspök úr, felült az odarendelt fiakkerbe. Kocsiját kétoldalt lobogós ingujju magyar csikósok kisérik végig a városon, föl a providencei hegyen emelkedő magyar templomhoz. A templom melletti magyar ember szobájában püspöki diszbe fölöltözik. Megszenteli a templomot, prédikál s ennek végeztével czivilba átöltözik s megy kocsin Throopra a tót templomot benedikálni.

Zrinyi Károly.

Ha áldozom, úgy érezem, mintha a ragyogó napot venném magamhoz. A nap a mennybolton melegít, világít és sugarainak nyomán e földön élet támad: ezt érzem én is lelkemben, midőn Istenemet magamhoz veszem. *Szent Róza.*

Az állatok világából.

LISSABONBAN volt egy kutya; ez valahányszor a lélekharang megkondult, rögtön fölugrott, odaszaladt a templomhoz s megvárta a haldoklóhoz sietö papot s úgy kisérte egészen a beteg lakásáig. Ha a harangnak hallatára az ajtó vagy a ház kapuja épen zárva volt, a hűséges eb addig vonított, míg csak kaput nem nyitottak. Azután farkcsóválva, villogó szemekkel szaladt az Oltáriszentséget vivő pap után, elkisérte a beteg lakásáig s annak ágya alatt lefeküdt s mindaddig ott maradt, míg a pap vissza nem tért. S ki ne ismerné a délamerikai méhecskéknek történetét, mikor egy szentségtörő ember csupa gyülöletből egy szentostyát rabolt s azt a méhköpübe tette, hogy a méhek rajban rohanjanak reá s fulánkjukkal szúrják agyon? Az ösztönszerű állatkák pedig nem ezt tették, hanem fölismerve teremtőjüket, viaszból egy kis kúpalakú tornyocskát épitettek szentségtartónak az ostya fölé s minden reggel vigan zümmögték körül féltve őrzött kincseiket. Ki ne hallott volna Páduai szent Antal csodájáról, kinek imájára egy oktalan öszvér az Oltáriszentséget tagadó eretneket megszégyenítette, mert bár napok óta nem kapott szénát, midőn a csengetyű szavára a beteghez sietö Oltáriszentséget látta a szent kezeiben nem nyult ahhoz, hanem két első lábát meghajlítva, mélyen leborult az angyali kenyért előtt. Július 31-én van Loyolai szent Ignácznak ünnepe; ez alkalomból fölelevenítünk a szent élményeiből egy hasonló történetet.

Velencze és Pádua között fekszik egy kedves olasz falu, melynek neve Villanuova. A falu lelkésze a beteghez sietett, az Oltáriszentséget vitte magával s útja épen egy réten keresztül vezetett, hol szamárcsorda legelt. Alig hogy ezek a papot észrevették, elébe futottak s a csengetyű szavára mind figyelmesebben két térdre ereszkedve a földre hullottak. A papot ez meghatotta s egész bizalmasan ment el közöttük. Alig hogy távozott, az állatok újra fölkeltek s most követték őt két oldalról egész a beteg házáig. Az egész falu kiszaladt s nem tudta, mi történt, mert soha világ ilyen különöset nem látott. De ez még mind semmi. A legjobb az, hogy a szamarak a beteg házának ablaka alatt megállottak s bevárták, míg a pap a környezetre áldást ad s a mint ez megtörtént, azonnal visszarohantak a legelőre. És ez egy jó és maradandó példa volt. Abban a faluban eleddig nem sokat törődtek az Oltáriszentséggel; ez eset óta azonban külön testvérület alakult, melynek tagjai gyertyákkal kisérik a legszentebbet a beteghez. *E. A.*

Manapság bátran fölilleszthetnők templomaink homlokzatára azt a föliratot, melyet Szent Pál az athéni templom egyik oltára fölött látott: Az ismeretlen Istennek! Mert nem ismerik az ott trónoló Istent, nem ismerik a szentségi Jézust. *S. Joseph S. Theresia.*

Az óczeánok ura.

Amerikában, a Pacifique partok hosszában és a közellevő szigeteken 1906-ban nagy földrengések voltak. S hogy ezen alkalommal Tumaco szigete, melyen a tengeri hajók központi kikötője van, el nem tünt, föltétlenül s minden kétséget kizárólag az Oltáriszentség csodájának kell tulajdonítani. Ezen esemény eléggé méltó arra, hogy még a hitetlen emberek figyelmét is fölkeltse, a közönségre pedig a bibliai nagy események hatását tegye.



Jézus a vizen jár.

Az 1906. év január 31-én délelőtt tíz órakor Tumaco szigetén földrengés volt érezhető. A lökések igen erősek és hosszantartóak voltak. Egyes helyeken hét perczig, máshol pedig negyed óráig is eltartottak, úgy hogy az épületek pár percz alatt romhalmazzá változtak.

Tizenegy óra felé Tumaco lakói emelkedni látták a tengert. Óriási hullámhegy árvízzel fenyegette az egész szigetet. Borzasztó, kétségbejtő kiáltások hallatszottak mindenfelől: «Végünk van!» «A tenger elsöpör mindnyájunkat!» «El vagyunk veszve!»

Az istenfélők így kiáltottak föl: «Ha már el kell vesznünk az árvízben, legalább a lelkünket mentsük meg!»

Az egész község, mint egy ember rohant a plébánia felé. Mikor lelkipásztorukat meglátták, leborultak eléje, mellüket verték bűnbánatuk jeléül s így szóltak: «Lelkiatyánk, kérjük, oldozzon föl minket bűneink alól!» A plébános áldólag terjesztette ki kezét a legnagyobb veszélyben levő hivei felé s ajkáról elhangzottak a szentségi föloldozás szavai.

E pillanatnyi csend után ismét kétségbeejtő hangok, lárma, sirás, zokogás, sóhajok hallattszottak mindenfelől. A bátor lelkész nem vesztette el fejét. Kiadta — bizonyára isteni sugallatra — a jelszót: «A templom elé!»

Önmaga fölkapja a karinget és stólát, kiveszi az Oltáriszentséget, a nép közé áll s P. Larudo Gerard vezetése alatt megkerülik a templomot.

A megrémült emberek szemei a tengerre meredtek. Az óriási hullámhegy már közel volt a szigethez. S a hullámhegy mögött még magasabb víztorony merült föl a láthatáron. Az iszonyat és félelem a tetőpontra hágott. A nép reszketett, jajgatott és sírt.

A hős papnak egy gondolata támadt. Kilép a Legszentebbel, a hullámhegy felé tart s szent énekbe kezd. A nép átveszi a dallamot, követi a hős papot. Rendületlen bizalommal rohannak a dühös ellenségnek: a tomboló természetnek.

A pap a magasba emeli az Oltáriszentséget, *áldást ad a hullámhegyre*, mely már-már mindnyájukat elsöpréssel fenyegeti, de az utolsó pillanatban véve Annak áldását, ki neki is Ura-Istene, megadja magát: tehetetlenül ellapul, szétömlik, mit követ a második hullámhegy is és pár percz mulva vége a veszélynek.

A nép örömrivalgásba tör ki, a plébános a «Te Deum»-ot intonálja, bevonulnak a templomba s oly hálás érzelmek közt végzik imáikat, mint még soha életükben.

Ezen jelenetet a szomszéd hegyen levő község lakói végignézték s hálatelt szívvel gondoltak az *Oltáriszentségben jelenlévő Istenemberre*, ki ép oly csodát tett Tumaco szigetén, mint a galileai tengeren annak idején, midőn a háborgó hullámokat egy szavával lecsendesítette. *R. A.*

Búcsuima. Édes Jézus, a hivőkkel és az égi szentekkel egyesülten térdre hullva imádlak téged, igaz Istent és igaz embert itt e szentségben; és hálából e nagy jótéteményedért teljes szivemből szeretlek tégedet, ki végtelenül tökéletes és végtelenül szeretetre méltó vagy. Add meg nekem a kegyelmet, hogy Tégedet soha, semmiképp meg ne bántsalak és e szentségben való jelenléted által buzdíttatva e földön, kiérdemeljem, hogy eljussak élvezni a Te örök s boldog jelenlétedet szűz Máriával a mennyben. Amen. (Ki ez imát bánattal s áhitattal naponkint egyszer elmondja, 300 napi búcsut nyerhet, a mi fölajánlható a megholtakért. X. Pius 1909. márczius 18.)

Soubirous Bernadette utolsó áldozása.

Estrade-Horváth: A lourdesi jelenések.

A HUSVÉT beköszöntött a feltámadás örömeivel. És Marie Bernard testvér még mindig a Kálvárián vagy a Gethsemani kertben volt. Husvét keddje volt, szellemi haldoklásának napja. A démon kegyetlenül kínozta, mint a hogy gyötörte Jézus Krisztust és szentjeit. Hétfő éjtszakáján többször hallották így kiáltani:

— Távozzál sátán!

Reggel elmondta gyóntatójának, hogy a sátán félelmet okozott neki. Rá akarta magát vetni, de mikor Jézus nevét említette, minden eltünt. Krisztus bajnoka kedden reggel Krisztus testével erősítette meg magát, azután a küzdelem csakhamar újra kezdődött. Este Natália testvér, második tanácsosnője a társulatnak, volt mellette, a ki iránt Marie Bernard vallásos bizalommal viseltetett.

— Testvér, félek... félek! — kiáltott fel a szegény haldokló.

Az apácza igyekezett őt megnyugtatni.

— Oh! — kezdé Bernadette, — annyi kegyelemben részesültem! Félek, hogy nagyon kevéssé használtam föl.

A kedves testvér Jézus vigalmasságára emlékeztette: «Az édes Üdvözítő elég gazdag, hogy kifizesse minden adósságait és mi is segíteni akarjuk imáinkkal».

Marie Bernard testvér boldogan kiáltott fel:

— Most nyugodt vagyok!

És e nyugalom mindvégig tartott.

Szerdán, április 16-án, Marie Bernard testvér karosszékben ült, imádkozva és várva a halált. Délután egy órakor gyóntatóját hivatta; meg akart még egyszer tisztulni a bűnbánat szentsége által.

— Sokat szenved? — kérdé tőle egyik társnője.

— Mindez jó a mennyországért — felelte Bernadette.

— Esedezem majd Szeplőtelen Szűzanyánkhoz, hogy viagasztalja meg önt.

— Nem — felelt a beteg — nem vigasz kell, hanem erő, türelem.

Ekkor eszébe jutott a külön áldás, melyet IX. Pius előre megadott neki halála órájára. Kezei között akarta tartani a pápai okmányt és hogy a teljes búcsút elnyerhesse, jámborul kiejtette Jézus nevét. Egy pillanat mulva így szólt:

— Istenem, Istenem, szeretlek téged teljes szivemből, teljes lelkemből, teljes erőmből.

A haldoklók imáját mondták. Marie Bernard testvér gyönge, de

érthető hangon ismételte a neki előmondott buzdulatokat. A körülötte állók meghatottsággal tapasztalták, hogy néha-néha feltárulnak nagy szemei és élénk lángoló tekintetet vetett a falon függő feszületre. A feszületet gyengülő kezei közé helyezték. A pap emlékeztette az Énekek Énekének szavaira, melyekkel az isteni Jegyes felhívja a hiv lelket, helyezze őt jegyesét mint pecsétet a szivére.

A haldokló erőteljesen megragadta a feszületet és élénken odahelyezte szivére, mintha csak tele akarta volna meríteni. Ekkor úgy helyezték keblére a keresztet, hogy megcsókolhatta és szivére is szoríthatta. Látták azt is, hogy kifeszíti karjait kereszt formára, suttogva:

— Oh, szeretem őt!

Két óra volt, a halál késedelmeskedett. A haldokló úgy hitte, hogy még távol van; elbúcsúzott a paptól, a ki gyóntatni ment és a testvérektől, a kik az Oltáriszentség litániáját mentek elmondani. Marie Bernard néhány társnőjével folytatta imáját.

Háromnegyed háromkor Natália testvért, ki csak az imént gyónt, valami belső kényszer ösztökélte, hogy menjen fel a betegszobába. Későbbre halasztva a hálaadás elvégzését, a haldoklóhoz sietett. Belépve látta, hogy a beteg feléje nyujtja karját:

— Segítsen, segítsen — szólt hozzá — imádkozzék értem.

Kétszer tárta ki feléje esdőleg karjait, kétszer ismételte ugyanazon kérést. A kedves testvérek imái némileg megerősítették. A haldokló bocsánatot kért Natália nővértől a neki okozott fáradságért. Valóban Jézus szelid és alázatos szivű jegyese volt. Még egyszer a felfeszített Jézusnál keresett erőt; nagy szeretettel fogta a feszületet és lassan, áhitattal megcsókolta az Üdvözítő öt szent sebét.

Azután inteft, hogy inni szeretne; és lankadó kezeiben maga tartva az ivóedényt, két izben néhány cseppet ivott. Mielőtt az edényt ajkához emelte volna, Bernadette ünnepélyesen azt a nagy keresztjelet vetette magára, melyet az Üdvözítő Anyjától tanult. E szép keresztvetés meghatotta a haldoklás valamennyi szemtanúját, a hogy annak idején elragadta ihletettségének tanúit is.

A vég közeledett. Bernadette békében volt. A testvérek még más imákat is végeztek. A haldokló szivben, sőt elhaló hangjával is velük ismételte az Üdvözlégy Mária második részét, melyet oly gyakran és annyi örömmel mondott el a barlangnál. Harmadszor is elkezdette:

— Asszonyunk szűz Mária, Istennek szent anyja...

Nem birta befejezni.

Társnői látván, hogy meghal, sietve folytatták:

— Jézus, Mária, József, légy velünk végső küzdelmünkben.

Bernadette lehajtotta fejét és visszaadá lelkét Istennek.

Három óra volt, az az óra, melyben Jézus a keresztfán meghalt. Szerda volt, szent Józsefnek, az ő pártfogójának napja, a kitől Bernadette a boldog kimulás kegyelmét kérte. Husvét szerdája volt. Ugyane napon, huszonegy évvel ezelőtt, Bernadette elragadtatásában a szent Szűz előtt tartotta a meggyújtott gyertyát kezeiben, nem érezve az imára kulcsolt ujjain nyaldosó gyertyalángot.

Huszonnégy év multán, Husvét szerdáján az a kedves világosság, melyet a Szeplőtelen Szűz a Szentegyház gyertyatartójába helyezett, ez a tiszta világosság itt lenn elsötétült, hogy a paradicsom csillagai közé menjen ragyogni.

E napon az Egyház épen ezt énekelte:

— Ime a nap, mit az Úr szerzett nekünk; örvendezzünk, repessünk az örömtől e szép napon. Alleluja!

A szent szertartás a feltámadt Üdvözítő dicsőségére emlékeztetett és szemeink elé állítva az utolsó napon Jézussal, az ő fejével feltámadt titokzatos testnek tagjait, a legfőbb birónak ezen szózatát intézte hozzájuk az aznapi mise bemenetében:

— Jöjjetek, atyám áldottai, birjátok az országot, mely nektek készíttetett.

Az édes Üdvözítő is így szólhatott hűséges jegyeséhez:

— Jöjj, kelj föl édesem; e halandó élet tele már elmult minden megpróbáltatásaival; az örök tavasz virágai ragyognak az élők földjén. Követtél engem a megaláztatásokban és a Kálvária fájdalmaiban; kövess most a paradicsom dicsőségében és gyönyöreiben is.

A Szeplőtelen Szűz is mondhatta alázatos szolgáló leányához:

— Hűséges voltál igéretedhez, én is hűséges leszek az enyémhez. Szives voltál két héten át odajönni a barlanghoz és tiszteltél életed utolsó lehelletéig; és én szintén megteszem neked azt a szivességet, a mit megigértem. Nem voltál boldog ezen a világon, jöjj, izleld meg a boldogságot a más világon, a hol Jézus vár reád!

***

Marie Bernard testvért nagy pompával halála után három nappal, Neversben április 19-én temette el Lelony püspök, Forcade utódja, mert emez már az aixi érseki székre volt áthelyezve. Az elhunyt holttestét a Saint-Gildard anyaházhoz tartozó nagy kertben szent József tiszteletére épült kápolnában helyezték nyugalomra.

Az áldozásnak tizenkét ajándéka van: lemondunk a mulandókról, örök üdvünket munkáljuk, mindenben Istent keressük, mindenben kitartunk, elménk felvilágosodik, azután jön az égő buzgalom, a tett, az élet gazdagsága, a lélek vidámsága, az erős jellem, a teljes béke és Isten együttléte. *Tauler.*

A király esküje.

LONDONBAN voltam. A westminster abbey harangja szólott és a parlament előtti tér bronzszobrai visszaverték a csodás hangokat. Épen VII. Edvárd király koronázásának évfordulója volt. Beléptem a westminster bűvös-bájos homályába és lebilincselve állottam a mennyei látvány előtt. Kerestem valamit. Nem találtam. Pedig ez a templom egyenesen az Oltáriszentség számára volt teremtve s e nélkül az egész olyan volt, mint a kirabolt mennyország. Jártam-keltem, beeresztettek a szentélybe is, az oltár mögött sötéten komoran egy hatalmas, kopott szék meredt felém, a neve: Coronation chair — koronázási szék. Büszke szék! gondoltam. Te vagy az tehát, a honnan királyod itt az oltárnál hirdeti, hogy nem hisz a szentségben; te hallottad a király remegő esküjét több századon át, a mint a koronás fő azt hirdette, hogy az, a mit a századok hittek, bálványimádás! De új nap virradt reánk. A mult nyáron tartott londoni eucharisztikus világkongresszus oly súlylyal nehezedett az angol közvéleményre, hogy ennek hatása alatt az angol parlament május havában 133 szavazattal 123 ellenében eltörölte a szentségtagadó királyi esküt.

1678-ban, az Oates Titus-féle második összeesküvés fölfedezése után, a melynek czélja volt II. Károlyt meggyilkolni és a katholikus yorki herczeget trónra juttatni, a popery-ket (pápistákat), a hogy akkor Angliában a katholikusokat nevezték, a parlament mindkét házából kizárta. Ekkor a parlament tagjainak — hogy bizonyítsák, hogy nem katholikusok — a következő újabb esküt kellett letenniök:

«Én N. N. Isten előtt ünnepélyesen és őszintén vallom, hogy azt hiszem, *hogy az Úr vacsorája szentségében, a kenyér és a bor nem változik át Krisztus testévé és vérévé, mikor vagy minek utána azt bárki fölszentelte volna.* És hogy a szűz Mária vagy bármelyik, másik szent segítségül hivása vagy imádása és a miseáldozot, a mint most a római egyházban szokásban van, babonaság és bálványimádás».

Így maradt ez 1829-ig, a mikor is a katholikus emancipáció törvénybe hozása után katholikus ember is lehetett parlamenti tag. Ekkor elsőbben külön esküformát készítettek a katholikusok számára. Utóbb fokozatosan módosították ezt is, míg végre 1868-ban a következő egyszerű és minden parlamenti tagra egyformán kötelező esküformát iktattáktörvénybe:

«Én N. N. esküszöm, hogy igaz és hű alattvalója leszek Viktória királynő ő felségének és törvény szerinti örököseinek és utódainak. Isten engem úgy segéljen». Ez az esküforma érvényes ma is, csak természetesen mindig az aktuális uralkodó nevét teszik Viktória királynő helyébe. A képviselők tehát már régóta nem gyalázzák esküjökben a katholikus vallást, most végre kihagyják ezt az anakronisztikus részt a király esküjéből is.

Rule Brittania! *M. L.*

Az Oltáregyesület férfitagjaihoz.

Testvérek!

MINDANNYIAN adjunk hálát a jó Istennek, hogy e társulat tagjai vagyunk. Én részemről érzem és tudom. hogy belépésem óta igen sok kegyelemben részesültem. Gondolataim nemesebbek, érzéseim szentebbek s szivem nap-nap után tisztább és tisztább lesz, szeretetem úgy családom, mint mások iránt fokozódik, látkörőm pedig tágul, mert szemeim a hitnek világossága mellett s az által megvilágítva mindent hűen lelkembe visszatükrözve adnak elém.

Bár éreznők át valamennyien azt az igaz szeretetet, melylyel minket a mi Urunk Jézus körülövez, akkor bizonyára a mi szeretetünk sem volna oly lanyha a mi édes Megváltónkhoz, ki irántunk való szeretetből életét és utolsó csepp vérét adta a keresztfán.

Menjünk kissé előre, bujjunk ki rejtekünkből, közeledjünk Jézushoz, ki minket az Oltáriszentségben szüntelenül vár; ne féljünk, ne legyünk gyávák, kishitüek, kik csak a templom hátsó részében, annak egyik, vagy másik sarkában merünk egy-két Miatyánkot elmondani és azt is talán csak szokásból, nem pedig szivből fakadó Krisztus iránti igaz forró szeretetből.

Pedig ha valaki közeledni akar az Úrhoz és az első lépés megtétele után érzi azt a meleget mely dermedt testén oly kellemesen végig jár, oh akkor már nem félünk, akkor már nem is óhajtunk hátul maradni, mert érezzük azt a vonzó erőt, melylyel Jézus minket magához bilincsel és ilyenkor eszünkbe jut az az édes hívó szózat: «Jöjjetek hozzám mindannyian és én megenyhítlek titeket». S végül el fog bennünket az a forró vágy, hogy egyesülni kivánunk a mi Urunkkal a mit ha egyszer-kétszer megtettünk s éreztük azt, hogy milyen boldogító érzés az, midőn Jézus a mi szivünkben lakozik, oh akkor szeretnők, hogy az Úr soha, de soha se távozzék tőlünk.

Ez ideig az «Örökimádás» templomban csak az Oltáregyesület nő tagjai tartanak minden hó 2-ik vasárnapján szentségimádást, pedig ezen egyesületnek számos férfi-tagjai is vannak, azért kérem a kedves férfitagokat, menjünk mi is társalogni Jézushoz, mondjuk el neki bánatunkat és örömeinket, ha vannak kéréseink adjuk azt elő, hisz O mondotta: «Bármit kértek az Atyától az én nevemben, azt megadja nektek».

Velem történt nemrégiben, midőn a Jézus-szive templomában voltam s az Oltáriszentség előtt térdeltem, hogy oly igazi boldog érzés fogott el, a minőt még eddig nem éreztem soha, az a fél óra, melyet az Oltáriszentség előtt térdeltem, oly hamar mulott el, hogy szinte fájt elmélkedésemet befejezni s szerettem volna felváltóimnak mondani, hogy hagyjon

engem itt, mert én nem óhajtok többé elmenni Jézustól soha. Éreztem, hogy Jézus mellettem van s mintha csak szavát hallottam volva a mint ezt mondja: «Ugy-e most már szeretsz?» Mert bizony volt idő, midőn én is a világi örömeknek hódoltam, de hála a jó Istennek, hogy magához szólított s most már nála akarok maradni mindörökké.

Katholikus férfiak jőjjetek el mind, keressük fel az Oltáriszentségben jelenlevő Jézust beszélgessünk vele, hisz Ő a legjobb barátunk, ki előtt szivünk-lelkünk minden óhaját érzelmét kiöntsetjük.

Tartsunk mi is minden hó 2-ik vasárnapján Szentségimádást, boruljunk le térdeinkre s kérjük az Ö szent kegyelmét és segítségét.

Az egyik oldalon lesznek a nők a másik oldalon a férfiak.

Feliratkozni és felvilágosítást kérni ez ügyben az Oltáregyesület központi irodájában lehet Üllői-út 77. sz. alatt. *Polgár János.*

VEGYESEK

Az anarkisták világából. A maga nemében páratlan az a gyertya, mely a newyorki fekete kéz által Olaszországban meggyilkolt Petrosino amerikai detektiv emlékezetére fog nemsokára égni. A gyertya viaszból készült és négy esztendeig és hét hónapig ég, olyan nagy. Kilencz láb magas, kerülete három láb, hat hüvelyk, súlya pedig százhetvennyolcz font. Egy newyorki viaszgyertyagyáros készítette, a kinek házában Petrosino évekkel ezelőtt lakott. Ajándékba adta Petrosino özvegyének. Az özvegy férje emlékére a newyorki székesegyházban akarta meggyújtani, de Petrosinonak Newyorkban rengeteg sok ellensége volt, ezeket még tragikus halála sem engesztelte ki s ezek most kijelentették, hogy ha a gyertyát a templomba viszik, légberöpitik a templomot. Az özvegy ezért elhatározta, hogy a gyertyát Olaszországba, Petrosino szülőhelyére viszi s ott egy kápolnában meggyujtja. A hatalmas gyertya előállítása négyszázötven dollárba került.

Mi volt az első nyomtatott könyv? Dr. Zedler, egy wiesbadeni nagy nyilvános könyvtár tisztje, nagyobb tanulmányt irt Gutenbergnek, a könyvnyomtatás hires föltalálójának működéséről és tanulmányában alapos vizsgálódás után arra az eredményre jut, hogy az a könyv, melyet Gutenberg először kinyomtatott, nem a biblia volt — mint azt a protestánsok századokon át hangoztatták — hanem egy katholikus misekönyv. Szükséges ezt tudnunk már csak azért is, mert sokan azt állítják, hogy a katholikusok ellenséges állást foglaltak el a könyvnyomtatással szemben és hogyha a protestantizmus nem lett volna, aligha fejlődhetett volna ki annyira és oly korán a tudomány és művészet. Pedig tény az, hogy az első nyomdászok

katholikusok voltak, hogy a katholikusok bátorították és segítették őket munkájukban és hogy az első nyomtatott könyvek katholikusok voltak. Gutenberg maga több katholikus munkát nyomtatott ki. A mikor Fusttal való nézeteltérése miatt dr. Humery révén egy másik nyomdához ment át, legelőször is egy genuai dömés szerzetesnek «Chronikon» czimű munkáját nyomtatta ki, később pedig ugyancsak ő nyomtatta szent Tamás «Summa»-jának két kiadását.

Ezüst- és aranypaszomántok tisztítása úgy történik, hogy vászonnal beterített mángorlófára csavarjuk föl egymás mellé; azután közönséges szappannal és langyos esővízzel addig mossuk, míg megtisztulnak; majd czukros vízzel bevonjuk és félszárazon súly alá helyezzük kisimulás végett. Nemsokára szabadon megszárítjuk

Az Oltáriszentség védelme Spanyolországban. A templom a mi várunk, hogy ezt megvédhessük erődítvényekre van szükség; így lesz első sorban az erőteljes katholikus sajtó az Oltáriszentség védőbástyája.

Soldesda y Romera saragossai érsek a katholikus sajtóügyi kongresszuson a következő szavakat mondotta: «Köztünk katholikusok közt vannak gazdagok, kik pénzüket új templomok és rendházak építésére forditják. Kitünő gondolat, csakhogy — sajnos — az a baj fenyeget, hogy ha politikai fordulat áll be, akkor mindez az alakítás meginog. Míg ellenben a jó sajtó termelte gyümölcsöket senki tőlünk el nem rabolhatja. Nem tanácsosabb volna-e tehát ez idő szerint nagy lapokat alapítani és fentartani az igazi közjó szolgálatára? Oly időkben élünk, a midőn a katholikus sajtót erkölcsileg és anyagilag segíteni kell, mert az nekünk igazán ismétlő fegyverünk!»

A Rajna kincsei. Nem a nibelungok kincseiről van szó, hanem szebbről, a Rajnamenti szent Köln kincseiről. Itt lesz ez évben a XX. nemzetközi eucharisztikus kongresszus; innen irják: A pápa ötvenéves papi jubileuma alkalmából a missziók számára különféle adományokat gyüjtöttek a kölni katholikus nők, a melyekből a katholikus nőszövetség kiállítást rendezett. A gyüjtemény gazdagításán Németország összes ügyes és szorgalmas női kezei résztvettek. Az egyházi használatra szánt tárgyak közül mindenekelőtt a hat kápolnát (miseruhák gyüjteménye), a két szentségtartót, az öt oltárkeresztet, a három kelyhet, a két ereklyetartót kell kiemelni. Ezekhez az adományokhoz járul egy egész csomó oltári gyertya, örökmécses, tömjéntartó, alba, oltárterítő, templomi zászló stb. A legértékesebb ajándékok mindazonáltal azok, a melyeket hosszú, türelmes munkával maguk az ajándékozók készítettek, hogy a távoli misszió-kápolnákban is méltóan tudjanak misét mondani. Egy másik teremben állították ki a profán használatra szánt ajándékokat. Több mint kétezer férfi-, női és gyerekruhát halmoztak itt föl; tarkaságuk nagyon jól fog esni a távoli missziók szint

kedvelő védenczeinek. Ezekhez járul egy egész csomó kereszt, a melyek egykor a megkeresztelt kunyhóiban fognak függni keresztény voltuk tanujeléül. A pogány gyerekek számára nagymennyiségű palavesszőt, palatáblát, üveggyöngyöt, festett babát és mindenféle más játékszert gyüjtöttek össze. A missziós adományokat a katholikus nőszövetség központja különféle misszió-telepek között fogja szétosztani.

A XX. nemzetközi eucharisztikus kongresszus Kölnben.

Két évvel ezelőtt a metzi eucharisztikus kongresszuson a német katholikusok azon óhajuknak adtak kifejezést, hogy a XX. nemzetközi eucharisztikus kongresszust Kölnben tartsák meg. Ezen óhaj visszhangra talált mindenütt s bár az amerikai katholikusok is sürgették az óczeánon túli eucharisztikus propagandát, ez esztendőben mégis Köln lesz a nagy világkongresszus szinhelye. Az eucharisztikus kongresszusokat egy nemzetközi szövetség rendezi, melynek jelenlegi elnöke *Heylen* namuri püspök, a ki lelkesedéssel szervezte az eucharisztikus renaissanceot. A helyi bizottság elnöke *Fischer* kölni biboros-érsek s a prezidiumban a katholikus Németország legjelesebbjei vesznek részt. Ez évben septuagesima vasárnapon ünnepélyes istentisztelettel nyitották meg a kölni dómban az előkészítő munkálatokat s azóta a kongresszus központi irodája lázas energiával dolgozik, hogy a fényes programmot megvalósítsa. Az ünnepségek augusztus 3-án kedden veszik kezdetüket. E napon történik *Vanutelli* biborosnak a pápa legátusának ünnepélyes fogadtatása. Reggel 6 órakor indul a díszhajó, mely déli 1 órakor a mainzi gyorshajón érkező biborost Coblenzben fölveszi. Délután 1/24 órakor a díszhajó Coblenzből a Rajnán lefelé Königswinterbe érkezik. Itt a biboros kiszáll és itt történik az első hivatalos üdvözlés. Utána rögtön folytatja a hajó útját Kölnbe, Königswintertől Kölnig a parton a plébániák és a hivők minden községből díszben kivonulnak az arra átmenő pápai követ üdvözlésére. A hajó este 7 óra felé érkezik Kölnbe, hol *Fischer* kölni biboros érsek fogadja a biboros legátust; a menet először a dómba megy, onnan pedig az érseki palotába.

Augusztus 4-én szerdán délelőtt 11 órakor a biboros legátus az érseki palotában fogadja a kongresszus hódolatát. Délután 1/25 órakor a kongresszus ünnepélyes megnyitása lesz a Mária mennybemeneteléről nevezett templomban (Marzellenstrasse). Este nyolcz órakor szentségi áj tatosság a dómban szentbeszéddel. A szent ereklyék mindenütt ki lesznek állítva.

Augusztus 5., 6. és 7-én, csütörtök, péntek és szombaton reggel 6—7 órakor minden plébániatemplomban egy-egy püspök misézik: mise

alatt áldozás. Nyolcz órakor nagymise a dómban. 10 órakor zárt ülések német és franczia nyelven (Gürzenich és Minoritenkirche). 1/21-kor közös étkezés (Bürgergesellshaft, Röhrergasse). Délután 3 órakor szakosztályi ülések német, franczia, angol és olasz nyelven csütörtök és pénteken a papság és ifjúság részére, csütörtökön hölgyeknek. Délután 1/25 órakor a Mária-templomban nyilvános ülés, 8 órakor este szentségi ájtatosság és szentbeszéd a dómban.

Szombat délután a gyűlések helyett általános gyóntatás minden nyelven.

Augusztus 8-án vasárnap reggel 6—7 órakor mise és közös áldozás a dómban és az összes templomokban. 9 órakor nagymise a dómban. 1/21-kor ünnepi banket (Bürgergesellschaft). 1/24-kor szentségi körmenet, melylyel a kongresszus véget ér.

A kongresszus tagsági jegye 8.50 márka. Ennek ellenében a tagok megkapják a könyvalakban megjelenő emlékkönyvet, egy kölni utazási kalauzt és kongresszusi jelvényt. Július 15-ig jelentkező papok számára, ha ebbeli óhajukat kifejezik, meghatározott oltárok lesznek misézésre kijelölve. A résztvevőjegy 5 márka, mely minden egyes gyűlésen való részvételre jogosít jelvénynyel együtt. Nem tagok és nem résztvevők számára az egyes nyilvános gyűlésekre 1 márkás jegyek kaphatók. Mindennemű pénzküldemény postautatványon Domkapitular Joseph *Romunde*, Köln Konto Nr. 2100 czimzendő. Irásbeli közlemények és jelentkezések pedig a következő czimre irányzandók: Zentralbureau des XX. Internationalen Kongresses zu Köln, Eintrachtstrasse 168—70. *Makay Lajos.*

Az Oltáriszentség evangéliuma.

Ha az ember egy kis foltot vesz észre a kezén, azonnal megmossa s midőn megmosta, nemcsak a folt tünt el, hanem azt veszi majd észre, hogy egész keze tisztább lett, mint azelőtt volt. Igy teszek én is a lelkekkel. Hagyok bennök egy-két foltot, hogy a felett bánatot érezzenek, azután a bánat elöntse egész lelküket. Ez a lélek még tisztább és Előttem kedvesebb lesz. Csakhogy nem mindenki érti ezt meg, Gertrud. Vannak emberek, a kik nem annyira lelkük benső szépségével, mint inkább a külső látszattal törődnek, hogy mily ájtatosnak, mily hibátlannak tartják őket az emberek. A balgák! Inkább elszalasztják a kegyelmet, a mit a szentáldozásban nyerhetnének, csakhogy az emberek ne gáncsolják őket azért, hogy nem egész tökéletes lélekkel mentek áldozni.

Az Üdvözítő szavai szent Gertrudhoz.

Szerkesztő: **Makay Lajos.**

I. A hitbuzgalmi-karitativ a Közművelődési palotában tárgyal. *Eucharisztikus*, hitvédelmi-, család-, gyermek- és szegény-védelmi kérdésekről.

II. A Közművelődési szakosztály a szegedi főgimnázium disztermében tárgyal. Művészeti, irodalmi, nevelési, iskolai és szabadoktatási kérdésekről.

III. A Szocziális szakosztály a városháza disztermében tárgyal. Ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági ügyekről; hitel-, szövetkezeti- és egyéb népjóléti kérdésekről.

Hétfőn este 5 órakor lesz a második nyilvános ülés.

Este a tagok közös lakomája a Kath. Kör helyiségében.

Kedden reggel. Boldogságos Szűz Patrona Hungariae emlékszobrának fölállítása a szeged-rókusi templom parkjában, mely egyúttal a Mária-kongregációk nyilvános ünnepe is lesz.

Utána zárt ülés.

Délelőtt 10 órakor a harmadik nyilvános ülés.

A nyilvános üléseken katholikus közéletünk kiváló szónokai mondanak beszédeket.

*

A Nagygyűlésre a szokásos jegyekkel lehet bejutni.

A tagsági jegy ára 5 korona.

Ezen jegy minden ülésre szól és a nyilvános üléseken állandó ülőhelyre jogosít. Benne van a Nagygyűlés évkönyvének ára is. A tagsági jegy a belépőjegyet fölöslegessé teszi.

A belépőjegy 1 korona, mely mindenkire kötelező, a ki tagsági jegyet nem váltott. Az 1 koronás belépőjegy mind a három napon érvényes.

Minthogy a Nagygyűlés tagjainak a szegedi Tisza-hidat állandóan kell használniok, ellenőrzés végett a Nagygyűlés jelvényét is viselni kell. Ezen jelvényt a jegygyel együtt kell megváltani. Darabja 30 fillér.

Az utazásra szóló kedvezményes igazolványokat augusztus hó 1-től fogva lehet kiváltani.

A szegedi bizottság, melynek irodája a Kath. Körben van, alkalmas szállásokról is gondoskodik. A ki tehát ilyenre számot tart, oda forduljon és írja meg, hogy vendéglőben, magánházban vagy internátusban kíván-e megszállni; külön szobát akar-e vagy külön ágygyal is megelégszik. A szállásokról jó lesz idejekorán gondoskodni.

A Nagygyűlés szellemi részét, a jegyeket, jelvényeket és igazolványokat illető ügyekben Budapestre, az *Országos Katholikus Szövetséghez* kell fordulni. (IV., Ferenczieк-tere 7.)

Kérjük egyesületeink vezetőségét és képviselőinket, hogy a Nagygyűlésen leendő részvételre tagjaikat és ismerőseiket hathatósan buzdítsák és azok jelentkezéseit idejekorán jelentsék be a Szövetségnek.

A részletes programmot a tagsági jegyekkel mindenkinek megküldjük.

A Lelkiélet Könyve. Gyakorlati útmutatások serdültebb ifjak számára. Irták: Nagy B. és Mattyasóvszky K. benczés főgimnáziumi tanárok. 1909. A lelkiélet szoros összefüggésben van a testivel. Igazi boldogság, tiszta öröm nincs is, ha a lélek nem tiszta, nem nyugodt, ha a lélek nem él rendszeres életet. Tökéle-

tes ember nemes, vallásos lélek nélkül el sem képzelhető. Gondozhatja valaki a testét bárhogyan, tanulhat és tudhat akármennyit, — ha lelkének erényeit nem fejleszti rendszeresen, ha nem él lelkiéletet, úgy tökéletes férfiú sohasem lesz. De ennek daczára mégis csak lenézett valami a lelkiélet, gúny tárgya a vallásosság. Azt mondják: ez a korszellem! Lehet. De ennek a korszellemnek hatása ám az az általános erkölcstelenség, züllés minden téren, a melyet ma oly fájdalommal észlelünk. Már az ifjúság lelkét is mételyezi a korszellem! Mi lesz az ifjúságból, ha így felnő?! Rothadt virágból vajjon lesz-e gyümölcs? Nem, soha! Azok a rothadt virágszirmok lehullnak s a fa terméketlen marad.

Két fiatal benczés tanár: Nagy Balázs és dr. Mattyasóvszky Kasszián vállalkoztak arra a nemes föladatra, hogy megtanítják az ifjúságot nemesen gondolkozni, rendszeres lelkiéletet élni s így a tökéletesedés útját megmutatni. Megírták a Lelkiélet könyvét; rávilágítanak arra az ösvényre, a mely igazi boldogság felé vezet. Rendkívül megkapó olvasmány ez a Lelkiélet könyve. Egy új, szebb világot nyit meg ez a könyv olvasója előtt: a Boldogországot, a melynek mindenki lakója lehet. Csak akarni kell. A könyv 280 oldalas; vászonkötésben ára 2 korona.

Megrendelhető: a Kath. Ujság- és Könyvterjesztővállalatnál, Győrött, Deák-utcza 2-ik szám. — Gyüjtőknek kedvezmény.

Az oltáregyesület rendes tagjaitól 1909. máj. hóban befolyt dijak:

Edvi Illés Gyuláné gyüjtése: Kheyll Elemérné részéről 12 k, báró Mandorf Károlyné 8 k, Vrasich Jenőné 4 k, Neukirchner Magdolna 24 f, Cserba Erzsébet 1 k, Cabakovics Györgyné 40 f, Misko Józsefné gyüjtése: Killender Hermin 2 k, Muzslai Ferencz és neje 10 k, Hauke Teréz 2 k, Schwarz Erzsébet 2 k, Reimvein András 4 k, Deimel Katalin 4 k, Giefing Istvánné 2 k, özv. Varászdi Lipótné 2 k, Burgmayer Jánosné 4 k, Del Medico Ágostonné 4 k, Schreff Antal és neje 5 k, Wolf Mártonné 10 k, Hegyessy Ferenczné 2 k, Gürsch Gyuláné 2 k, Pelcer Gyula és neje 4 k, Gerteisz Paula 1 k, Bujdosó Józsefné 10 k, Német Emma 2 k, özv. Schmid Konrádné 6 k, Andresz Katalin 2 k, Korzenszki Antalné 4 k, Fühl Pál 10 k, Dvorzsák Ignácz és neje 3 k, Reinwein Éva 4 k, Wandra Lajos és neje 4 k, Fejes Erzsébet 2 k, Miskó József és neje 6 k, Ott Antal és neje 4 k, Ertl Anna 2 k, özv. Vogl Ferenczné 2 k, Friesz Mihályné 2 k, Kothny Erzsébet 2 k, Györgyő Rozália 4 k, Szültzberger Gyula 2 k, özv. gróf Keglevich Ödönné 4 k, Weitracher Istvánné 2 k, özv. Pohl Istvánné 2 k, Tatai Ferenczné 4 k, özv. Valentin Antalné 4 k, Valentin Julia 2 k, Valentin Antal és neje 4 k, Fuchs Borbála 2 k, Hecker György és neje 8 k, Hecker Aranka 1 k, Csifár Amália 1 k, özv. Cseh Andrásné 2 k, özv. Gürsch Jánosné 2 k, Gyahán Magdolna 2 k, Hrabowszki Natália 2 k, Pálházi Józsefné 4 k, Veszprémi Lipótné 2 k, özv. Malmarits Ignáczné 6 k, özv. Fill Ferenczné 2 k, Poszlovszki Mária 2 k, özv. Göttlicher Vinczéné 4 k, Neumayer Erzsébet 1 k, Csécsei Ferenczné 2 k, Bartalotti Edéné 4 k, Bartl Teréz 1 k, össz. 201 korona, Lengyel Katalin 2 k, Kaiszner Mihályné 4 k, Schober Paula 4 k, özv. Gombos Imréné 40 f, Zató Mária 2 k, Koleszár Samuné 2 k, Kis Márkné 2 k, Szalontai Józsefné 2 k, Barna Lászlóné és Kérai Zsuzsika 2 k, özv. Ocskai Szilárdné 3 k, Gór Istvánné 2 k, özv. Nyul Mihályné 4 k, Merl Ilona 2 k, Német Lujza 4 k, Horváth József és neje 4 k 80 f.

Stephaneum nyomda r. t.



X. ÉVF. 1909. 8. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal: Bpest, IX., Üllői-út 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó közepén.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.







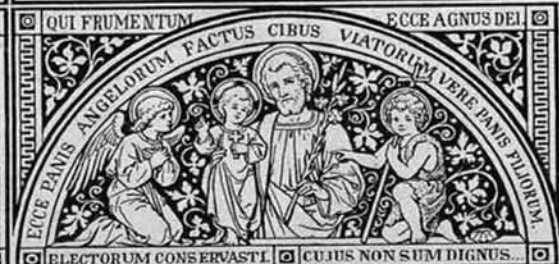












Az oltáregyesület rendes tagjaitól 1909. máj. hóban befolyt dijak:

Kováts Mária 2 k 40 f, Krauszi Mariska 2 k, Tomasits Mária és Emma 2 k, Kis Erzsébet 1 k, Neszveda Rozália 1 k, Anda Lenke 40 f, Gazder Józsefné 1 k, Szabó Mária 1 k, özv. Keller Károlyné 2 k, Rakita Béla 4 k, Fabin Ludmilla 4 k, Bajsza Erzsébet 40 f, Komarik Etel 2 k, Schneider Venczelné 4 k, Podhorszki Irma 2 k, Thinschmidt Gyuláné 2 k, Zeisler Józsefné 1 k, Frohmann Mária 2 k, Nándori Teréz 40 f, Niklai Mária 4 k, Schäfner Rezsőné 4 k, mélt. dr. Várady Árpád püspök a temesvári oltáregyesülettől 344 k 32 f, a szerb neuzinai tagoktól 7 k 20 f, özv. Kőszeghy Antalné 2 k, Székely Erzsébet 3 k, Jávorka Verona 2 k, özv. Jáhos Ignáczné 4 k, Csere Mihály 1 k, Rainer Irma 10 k, Rainer Gabriella 5 k, Dudás Erzsébet 2 k, gróf Batthyány Lyli 4 k, Pap Mária 2 k, ft. Horváth János úr az ó-barsi, nagykoszmályi és garamkelecsenyi tagoktól 29 k 28 f, özv. Satz Lászlóné 3 k, Anka Paulina 24 f, Roza Verona 40 f, Szeibel Julianna 50 f, Hitter Anna 40 f, Hozenberg Petronella 24 f, Stuchlich Anna 24 f, Kis Jánosné 1 k, Paucsek Mari 3 k, Grüner Ferenczné 2 k, Betse Józsefné, Magdolna, Mária és Erzsébet 8 k, Ancsics Ferencné 2 k, Kis Emilné 2 k, Matyi Mihály plébános Nagy-Abony 12 k, özv. Trapl Józsefné 4 k, Mitskó Emilia 2 k, Kaizer Antal és neje 4 k, Schweigert Vinczéné 1 k, Gradl Anna 5 k, Zóka Zsófia 2 k, András Regina 2 k, özv. Lász Károlyné 6 k, Rehm Zsigmond és neje 4 k, Gabovis Julia 2 k, Kocsis Julia 1 k, Bellágh Kálmán és neje 3 k, Galba József 4 k, Million Károlyné 2 k, Fuchs Mária 6 k, a Tarnaméra-i tagoktól 5 k 86 f, ft. Zackradka Ferencz úr a csolnoki tagoktól 23 k 10 f, Mitskó Ferenczné 2 k, Varga Adel 4 k, Hausz Rozália 1 k, Zakaleczki Julianna 3 k, Komáromi Katalin 2 k, Probst Terézia 2 k, Korbély Róza 2 k, Pfeiffer család 10 k, özv. Nedeczky Gyuláné 8 k, Jurik Jakab úr az ebedeczi tagoktól 110 k, Zeleznik Mária 2 k, Csere Mihály 1 k, Csíz Anna 1 k, Győri Ferencz és neje 2 k, Ribar Karolina 12 k, Szabó Károly 2 k, Péntek Anna 6 k, Kapalka Rozália 1 k, Tót Magdolna 1 k, Bálint Juliska 60 f, Bouche M. 2 k, Szabó Mária 1 k, Minye Lujza 2 k, Horváth Anna 4 k, Schneider Teréz 80 f, özv. Barcsa Gáborné 8 korona.

Dr. Koperniczky Ferencz Nagyölved 14 k, Rácz Antal pléb. Alsókorompa 10 k, Welner Lőrincz Epöl 13 k 20 f, Matusik Mór, Felsősipek 5 k 52 f, Radnai Viktor, Ludány 35 k, Novák Ferencz, Moraván 11 k 26 f, Cseiny Antal, Alsóvárad 4 k 38 f, Novotny János, Bozók 123 k 14 f, Vibor Gábor, Alsópél 20 k, Renda Ferencz, Szete 10 k 08 f, dr. Herodek Antal, Pozsonyeperjes 16 k 63 f, Neymon Károly, Patak 22 k 14 f, Kemenczy plébános Héreg 19 k, Pusztai Mátyás, Budajenő 12 k, Ferenczy György, Szalka 15 k, Mischák István, Bozók 32 k 34 f, Bányász Endre, Kiliti 25 k 25 f, Kassay, Uny 8 k 32 f, Boda Gábor Endrefalva 81 k 82 f, Schreiber Aladár, Ipolyság 70 k 30 f, Szabó János, Dénesd 43 k 40 f, Esztergomi oltáregylet 100 korona.

X. ÉVFOLYAM. 1909. AUGUSZTUS. 8. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Kánter Károly: Az Oltáregyesület feladata. — Áldozók éneke. — *Reviczky Aladár C. M.:* Bőséges élet. — *M. L.:* Szent Lőrincz egyházában. — *Reviczky Aladár C. M.:* Szent Paszkál életrajza. — *B.:* Keresztény szocziálizmus. — *J. Joseph Sancta Theresia:* Jézus szegénysége. — *M. L.:* A franczia forradalom. — *P. L.:* A jó halál és az Oltáriszentség. — *M. L.:* Az avignoni árvíz. — A bálozók miséje. — *M. L.:* A zsugori utolsó áldozása. — Krónika. — Röptében a nagyvilág körül. — Egyesületi élet. — Szerkesztői üzenetek.

Az Oltáregyesület feladata.

Az Oltáregyesület terjesztőnőihez.

Aki figyelemmel kiséri a mai katholikus társadalmi életet hazánkban, az örömmel látja, hogy a katholikusok hazánkban is fölismerték az idők jeleit és nagy buzgósággal fogtak hozzá, hogy társadalmi, karitativ és szocziális alkotásokkal segítsenek polgártársaik helyzetén és ellensúlyozzák azoknak törekvéseit, a kik az emberbaráti szeretet zászlajával vagy annak ürügye alatt önző és a társadalomra veszélyes czélokra törnek, magukat mint a polgárok egyedül igaz barátjainak igyekeznek föltüntetni, hogy a lelkeket a katholikus egyháztól elidegenítsék.

Csak gondoljunk az utóbbi két évtized alatt alakult katholikus társadalmi, szocziális és karitativ egyesületekre, a szövetségekre és szövetkezetekre, a férfiak és nők védő, a tanoncok, legények és mesterek egyesületeire, az ifjúsági és a felnőttek kongregáczióira és szives készséggel fogunk kalapot emelni azok előtt a lelkes, önfeláldozó egyházi és világi egyének előtt, a kik nem ritkán a legelőkelőbb körökből, teljes odaadással és anyagi és szellemi erejük egész képességével szentelik magukat a társadalom megjavítására és másoknak lelki és anyagi istápolására. Valóban lelkünk mélyéből örülünk annak, hogy a nagy garral föllépett Goliáttal e téren is síkra szállott az Istenben bizó Dávid.

Ámde, amidőn az inkább gyakorlati irányú egyesületeknek jogosultsága nyilvánvaló, sőt szükséges volta szembeszökő, hasznuk pedig szinte kézzelfogható, talán kevésbbé fontosaknak tünhetnek föl egyesek előtt az inkább hitbuzgalmi egyesületek, mint a milyen a mi Oltáregyesületünk is.

Mit is akarunk mi a mindennapi kenyérért küzdő életnek lázas

napjaiban, mit is akarunk mi a hitbuzgalmi egyesületekkel? Mit akar az Oltáregyesület folytonos fölhivásaival az imára, szentségimádásokra és egyéb ájtatosságokra?

Nem volna-e jobb, ha az Oltáregyesületek vezetőségei és tagjai idejüket, tehetségüket ezek helyett inkább egyéb, főleg a szociális egyesületeknek ajánlanák föl?

Önök, mélyen tisztelt terjesztő úrnők, talán megütköznek azon, hogy én ilyen kérdést vetek föl. Ámde sajnos föl kellett ezen kérdést vetnem, mert bármilyen szembeszökő tévedésnek lássék is az, hogy a hitbuzgalmi egyesületek jogosultságát és elsőrendű fontosságát némelyek kétségbevonják, mégis tény az, hogy vannak, akik így gondolkoznak. Miért is főleg kegyeteknek, mint terjesztő úrnőknek kell teljesen tájékozva lenniök afelett, hogy miért szükségesek és miért birnak elsőrendű fontossággal a hitbuzgalmi, tehát az Oltáregyesületek is. Hogy így a mélyen tisztelt terjesztő úrnők tévedésbe ne essenek, hogy buzgóságuk el ne lankadjon, hogy terjesztői tisztüket el ne hanyagolják, hanem inkább a kételkedőket fölvilágosítani, a csüggedőket buzdítani és a jólelkeket az egyesületnek megnyerni képesek legyenek.

Mélyen tisztelt terjesztő úrnők!

A hitbuzgalmi és ezek között a reánk nézve legfontosabb Oltáregyesületek nem fölöslegesek, nem idő- és erőpazarlás, hanem egyszerűen elsőrendű, fontosságú egyesületek, még pedig nemesek önmagukban, hanem a többi társadalmi, szociális és karitativ egyesületek tagjaira való tekintetből is.

Elsőrendűek önönmagukban véve, mert első sorban Istennek és közvetlenül halhatatlan lelkünknek állanak szolgálatában, mert jelmondatuk az Üdvözítő szavai, melyeket Mártához intézett: «Mártha, Mártha, te sok körül szorgoskodol, de egy a szükséges! Mária a legjobb részt választotta, mely el nem vétetik tőle!» Az Oltáregyletek, valamint általában a szentségi egyesületek nem vonnak el senkit a gyakorlati élettől és elsőrendű tényezők, a többi egyesületekre nézve is szinte létföltételek, mert ezek csak úgy működhetnek igazán katholikus szellemben és eredményesen, ha tagjaik áthatva az öntudatos élő hittől, ha nehéz munkájukban segítséget merítenek az imádságból és a kegyelem forrásaiból.

Már pedig az Oltáregyesület ájtatosságaival, a szentségimádásokkal, szentáldozásokkal, az eucharisztikus tanításokkal, a szentséges körmenetekkel, a szentgyakorlatokkal a köztünk élő Úr Jézus Krisztusra irányítván a figyelmet, ápolja a minden kath. tevékenységnek is alapföltételét, az öntudatos, hiterős, vallásos szellemet, az Úr segítségébe helyezett bizalmat, a hit bátor megvallását, a lelki tisztaságot, összehozza a szegényeket és gazdagokat és egymás érdekeinek megvédésére és egymás iránti krisztusi megbecsülésre indítja.

De az Oltáregyesület nem is pusztán hitbuzgalmi, hanem többoldalú egyesület is, hiszen körébe vonja a szegény templomok fölsegítését, az Isten dicsőségére szolgáló munkát, a művészet és ipar fölkarolását, valamint a szó legnemesebb értelmében vett alamizsnálkodást és egyéb áldozatkészséget. Ezen okból tehát az Oltáregyesület társadalmi és szociális egyesület.

De az Oltáregyesületeknek ezen kiváló fontosságokon kívül, még más előnyeik is vannak. Ezek közé tartozik az a szabadság és az a könnyűség, melylyel a tagok az alapszabályok értelmében elvállalt, de soha vétek alatt nem kötelező föladataiknak eleget tehetnek. És épen ezek a kötelességek oly természetűek, hogy azokra mi nyugodtan mutathatunk, mint olyanokra, melyeket bárki, bármily egyházi vagy világi, bármily társulati és állapotú, magányos vagy családos, előljáró vagy alárendelt hivő teljesíthet.

Mert mit is kíván az Oltáregyesület az ő tagjaitól?

Azt kívánja, hogy a tag hónaponkint egy órát töltsön, még pedig akár otthon, akár a templomban, akár éjjel, akár nappal a legfőbb Oltáriszentség imádásában. Ezen órát, illetve szentségimádást pedig elvégezheti a hónap bármely napján és idejében, a midőn erre épen érkezése van. És kinek ne lenne hónaponkint legalább is egy órája, a midőn lelkét-szivét az ima által fölfrissítheti?

Az Oltáregyesületek másodszor azt kívánják tagjaiktól, hogy évenkint *némi* alamizsnát adjanak szegény templomok fölruházására. Noha egyes helyeken, inkább buzdítás és irányításul, kért alamizsna legcsekélyebb mértékét jelezni szokták, az alamizsna bármily csekély is lehet, a hogy megnyeri már ezúttal is az egyház által igért kegyelmeket.

És most kérdem, kit akadályozhatnak ezen szabályok bárminemű társulati, harmadrendi, társadalmi, családi vagy egyéni kötelességei teljesítésében?... Bizonyára senkit sem! A miből az következik, hogy az Oltáregyesület tagja azért, mert az Oltáregyesület tagja, soha sem kénytelen kilépni más egyesület, sőt még a harmadrend kötelékéből sem, amin erről utóbbi időben szó esett.

Egy nehézség ötlik ugyan föl és ez az, hogy helyes-e, ha egynémelyek sok-sok egyesületbe iratkoznak és azután rendszertelenül ide-oda futkosnak és tulajdonképen egyik egyesület kötelességeinek sem felelnek meg teljesen.

Ezen ellenvetés jogosultságát el kell ismernünk, de ennek rendezésére a szorgos lelkiatya van hivatva, a ki az illető egyént figyelmeztetni fogja, hogy ne legyen több oly egyesületnek tagja, melyeknek kötelességei egymással összeütközésbe kerülnek, a melyeknek kötelességeit hiven teljesíteni nem képes és a melyek lényegükben hasonló egyesületek, de a buzdítás hangsúlyozása mellett nem fogja őt visszatartani oly egyesülettől,

a melynek szabályait egy kis jóakarat mellett bárki és bármikor megtarthatja és kötelességeit más kötelességei megsértése vagy elhanyagolása nélkül teljesítheti, mint a milyen első sorban az Oltáregyesület.

Igaz ugyan az is, hogy az Oltáregyesületnek vannak külön ájtatosságai is. Ezen ájtatosságok azonban lényegileg csak ajánlatosak és nem kötelezők. A hol pedig a helyi viszonyok miatt azokra a tagokat kötelezik és az Oltáregyesületi tag más kötelességei miatt a megjelenésben gátolva volna, jelentse be ott a vezetőségnek, ha ez őt a megjelenésre fölhivja, hogy ő azokra az ájtatosságokra nem jelenhet meg, de maradjon továbbra is tagja az Oltáregyesületnek és igyekezzék a föntartott két lényeges kötelességnek eleget tenni.

Megjegyzem még azt is, hogy az Oltáregyesületből való kilépést és a fölvételi könyvecskét visszaadni soha sem kell, mert hiszen, a ki az egyesület lényeges szabályainak nem tesz eleget, az egyszerüen nem részesül az Oltáregyesület tagjai számára engedélyezett lelki kegyelmekben, de ismét részesülhet, ha netalán később eleget tesz azoknak.

Csak a napokban vetette föl valaki a kérdést, hogy nem lenne-e czélszerű az Oltáregyesületet a nőegyesületekkel összekötni és ezeknek szervezetileg alapjául tenni?

Válaszom az volt, hogy nem! Még pedig azért nem, mert az Oltáregyesületek nem pusztán nőegyesületek, mint ezt némelyek a látszat után itélve gondolják, hanem férfiak és nők számára egyaránt rendelt egyesületek. Hiszen az imádást és kiengesztelést minden hivő teljesítheti, valamint a szegény templomok fölsegítését is. Az utóbbiban a nőknek csak az az előnyük van, hogy ők maguk is készíthetik az egyházi ruhákat, de viszont a férfiak pénzbeli alamizsnáikkal pótolhatják ezt.

De nem volna helyes az Oltáregyesület bármily más egyesülettel egybeolvasztani azért sem, mert az Oltáregyesületnek külön kell érvényesülnie, mert saját külön rendeltetése van és ez az, hogy a legfölségesebb Oltáriszentség imádatos tisztelete által a tagokat jámbor, áldozatkész tagokká képezze, bennük ezt a lelkületet ápolja és föntartsa és így őket alkalmasakká tegye arra, hogy a többi társadalmi, karitativ és szocziális egyesületekben igazán hithű katholikus szellemben tudjanak működni.

Nem is tartunk mi azért senkit sem vissza más egyesületektől, sőt egyenesen biztatjuk választmányi terjesztői és rendes tagjainkat, hogy csak menjenek, a mennyire idejük engedi és tehetségük és társadalmi befolyásuk ezt kivánatossá teszi, más egyesületekbe, működjenek azokban a szentségi Jézus szellemében, csak azután ne hanyagolják el azt a kevés kötelességet, melyeket az Oltáregyesület szabályai szorosan véve a tagoknak előírnak.

Kánter Károly.

ÁLDOZÓK ÉNEKE

Az Úr nekem jó pásztorom,
Hiányom így nem is lehet,
Forráshoz zöld pázsitokon
Vezetget ő el engemet.

Ha szomjazám, megenyhíte,
Ha tévedék, vigyáza rám,
El — visszavitt ösvényeire,
Mert neve is jó pásztor ám.

S ha végzetem a bús halál
Sötét völgyén vonszolva visz,
Nem félek, mert ő rám talál,
A pásztorbot véd oltan is.

Az ellen rám hiába vár,
Te dús asztalt terítsz nekem,
Kegybalzsamod fejemre száll,
Szinig töltöd be serlegem.

Jóságod áld, gondoz, követ
S addig kisér ez életen,
Míg befogad kifárt öled,
S ott vár az üdv, a végtelen.

XX. Zsoltár.

BŐSÉGES ÉLET

A LEGTÖBB ember nem tud élni. Nem tud Krisztus gondolatai, Isten akarata szerint s így boldogan élni. A legtöbb ember élete nem élet, csak tengődés. Élet, de öntudatlan élet. Élet, de a test élete. Robot, küzdés, szenvedés, unalom, keserűség, nyomor — parányi élvezettel vegyítve. A valódi élet a lélek élete, vagy még inkább az *egész ember* élete. S az ideális élet: az ember természetfölötti élete, az embernek az Istennel benső egységben való élete.

Mi tartja az emberben az életet? A gyönyör, a remény, a lemondás, a munka.

Nincs ember, ki élvezni nem akarna, ki életét nem akarná élvezettel, *gyönyörrel* átélni. Mindenki élvez — de másképen. A szentek gyönyöre: Isten birása, Istennel való töltekezés, Istennel való egyesülés. Ki a boldogság szerzőjét birja, annak egyéb boldogság nem kell, mert boldogsága teljes. A gonoszok gyönyöre: a szenvedélyek szeretete, melytől élvezőik megcsömörlenek, kiélik magukat, fölemésztik lelküket s a kétségbeesés karjaiba dőlnek.

A *remény* éíteti az embert. Mindenki remél: jobb jövőt, jobb állást, jobb életviszonyokat, vagyont, meggazdagodást, boldogabb életet. A remény bámulatosan aczélozza az energiát. Minden nagy dolognak a remény a lendítője. De a földi remények legtöbbször összetörnek s helyüket elfoglalják a csalódások. Valóban igaz: átkozott, ki az emberben bizik. Ki



Rafael: Jézus szinváltozása. Az új vatikáni képtár legszebb kincse. Annak emlékére, hogy Jézus a Tábor hegyén megdicsőült s ezzel az Oltáriszentség színeiben való megdicsőülését

Istenben bizik, nem csalatkozik. Az igazi életet a remény, ez isteni erény, tartja fönn. Remény, mely örök életbe hajt ki, mely soha nem csalódik, mert midőn csalódni látszik, az is javára valik.

Lemondás az élet útja. Az önkénytes, öntudatos, önmagát megtagadó lemondás az élet útja. A világ a kényszerlemondás útját rója. Ez nem az gazi élet. Az igazi élet az, midőn az ember a testet és annak vágyait megtagadva, a lélek győzelmein emelkedik a boldogság régiójába. Minél nagyobb az önmegtagadás, annál boldogabb, szabadabb, istenibb az élet.

Sokan, miután mindhárom útba belefáradtak, vagy azt megunták, rálépnek a *munka* útjára. A munka gyötrelem, fáradság, lélekölő, állati dolog — de a munka élvezet, gyönyör, boldogság, szenvedély, fölemelő, léleknemesítő, ha valaki azt tiszta szándékból, Isten és felebarátjai iránt való szeretetből, lelkiismeretesen az Úr dicsőségére végzi. A munkát az ember szenteli meg és emeli az érdemszerző s boldogító cselekedetei közé.

Az élet útja tehát nem a gyönyör, nem a remény, nem a lemondás, nem a munka külön-külön, hanem mind a négy együttvéve: folytonos gyönyör, folytonos remény, folytonos lemondás, folytonos munka.

Az Úr Jézusért élni, ki teremtett, ki megváltott, ki lelkemet adta, ki e földön a gyakori szent áldozásban lelkemet bőséges, boldog életben kivirágoztatja és egykor az örök hazában megdicsőíti: ez az igazi élet. Igy élni kötelesség. Nemcsak az élet kötelesség, de a bőséges élet is kötelesség.

S mi fejleszti ki a bőséges életet? A gyakori és mindennapi szent áldozás. Az eucharisztikus Úr Jézus életünk napja, levegője, eledele, mely melegíti, élteti, fejleszti, táplálja a lelket. *Reviczky Aladár C. M.*

Szent Lőrincz egyházában.

Augusztus 10.

Testem a város falain kívül szent Lőrincz egyházában térjen nyugalomra és pedig a rostélylyal szemben levő ív alatt azon a kövön, hol a vértanúhalálával dicsőséges diakonusnak vérfoltjai láthatók.»

Ezen szavak IX. Pius végrendeletének szavai. 1875 márczius 15-én keltezte őket és meghagyta azon felül, hogy a sírem-



Szent Lőrincz a tüzes rostélyon vértanuhalált szenved.

lék négyszáz aranynál többe ne kerüljön. Meghagyta továbbá egyszerű síriratát, továbbá azt is, hogy a grófi családi czimer helyébe egy halálfej és két egymást keresztező csont kerüljön.

«Szentatya, így múlik el a világ dicsősége!» Ezt éneklik már évszázadok óta a pápa megkoronázásakor, miközben néhány szál gyapotot és forgácsot hamuvá égetnek. Azt is énekelik: «Nem fogod látni Péter éveit». Egy sem teljesedett IX. Piuson. Péter éveit is látta, mert miként az első egyházfejedelem, úgy ő is harminczkét évig uralkodott. De nem teljesedett a másik sem, mert IX. Pius dicsősége nem mulott el, mint a füst, hanem



San Lorenzo Róma. IX. Piusnak, az Oltáriszentség pápájának sírhelye. Mögötte a Campo Santo cziprusiombjai.

él tovább s a szentségimádó pápa alakja mindjobbban ragyog; minél inkább távolodik tőlünk időben, annál közelebb van hozzánk imádatos szellemében. Szenttéavatási pöre mozgalomba hozta az egész világot; hisz nincs hely, hova az ő keze el ne ért volna, a hol ő jót ne tett, a hol ő ne szenvedett volna. Körüljárt jóttévén, róla is elmondhatni, mit az apostolok cselekedetei az édes Üdvözítőről mondanak. De dicsőséges az Úr szentjeinek halála, dicsőséges az ő nyughelyük, mint a szentirás mondja, s nem is csoda, ha most minden szem IX. Pius sírja felé fordul s a holttesttől életet kér, az életszentségnek éltetadó példáját. Hisz testénél történtek csodák. Halálában a vértanú vérével akart egyesülni. Rokon vér, hisz mind a kettő Krisztus vére. Csak az oltárt várja most a világ, hogy az Oltáriszentség nagy pápájának Krisztus vérétől buzgó ereklyéi fölött Krisztus testét s vérét vehesse magához a szent áldozásban. *M. L.*

Gyakran meg kell látogatnunk az Oltáriszentséget, mely a szeretet záloga s tápláléka, s a szent áldozás után való perczeket végtelen értékűeknek kell tartanunk, hogy azokat csak Istennek s az isteni szeretetnek szenteljük. *Loyolai Sz. Ignácz.*

Szent Paszkál életrajza

TIZENHATODIK FEJEZET.

Ravatalán Krisztus testére tekint.

PÜNKÖSD hétfőn az emberek úgy vándoroltak Paszkál ravatalához, mint a búcsúhelyeken a kegyképekhez. Szentünk holteste három napig volt a templomban fölravatalozva. Ezen idő alatt oly sok csoda történt, hogy ily jelenséget keveset találunk a szentek történetében. Néhányat, melyeket az egyház is elfogadott, vagy melyeket szavahihető tanúk bizonyítanak, följegyzünk, hogy lássuk, mennyire dicsőitette meg Isten az alázatos szerzetest halálában.

Cebollin János, castelloni koldus, ki lábaira béna volt, gyógyult meg csodálatos módon legelőször. Xea Erzsébet, jámbor asszony, a kolostor jótevője a következőképen beszéli el a csodás gyógyulást:

«Midőn a szegény bénát a templomba lépni láttam, gondoltam magamban: Paszkál testvér meggyógyíthatná őt. E pillanattól kezdve szemeimet le nem vettem a betegről, ki nagynehezen a ravatalhoz jutott. Ide érve megcsókolta a halott kezét, azután mankóit elengedte s hangosan fölkiáltott: «Csoda, csoda, meggyógyultam!»

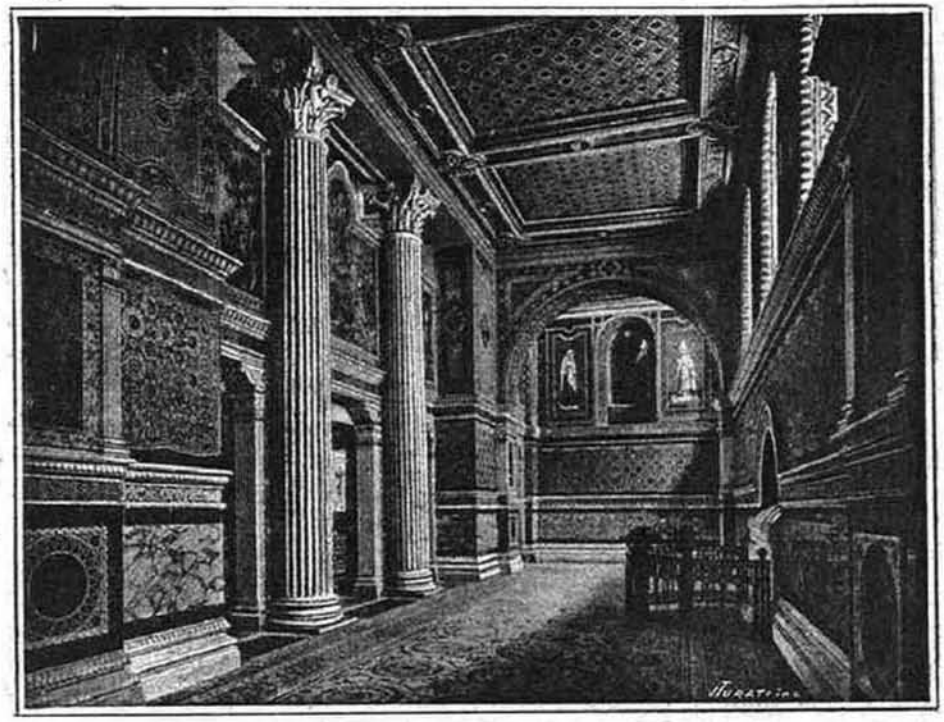
A körülállók örömujjongva üdvözölték a meggyógyultat s diadalmenetben kisérték őt haza Castellonba.»

A kis városban csakhamar elterjedt a csoda hire. Az emberek odahagyták munkáikat s mintegy vadászatot tartva összeszedték a város betegeit, sántáit, vakjait, süketeit, némáit s vitték Villareálba a csodatevő szerzetes ravatalához. Az akkori krónikás így irja le a jelenetet: «Sírva és zokogva jöttek és diadalmasan, örömmel tértek vissza, maguk előtt vive botjaikat, mankóikat, mint győzelmi jelvényeket». Ez a mozgalom birta arra Ferres Simont és feleségét, hogy leánykájukat, Katalint, Villareálba vigyék. A gyermek anyja így beszéli el e csodálatos történetet:

«Katalin hétéves korától kezdve betegeskedett. Homloka, lábai, karjai időről-időre megdagadtak, fölfakadtak s a daganatokból geny jött ki. Nem kiméltünk semmi költséget, csakhogy őt kigyógyíthassuk. Hires orvosok kezelték, két évig vagdosták, égették sebeit, testéről húsdarabokat vágtak le, mindhiába. Végre kijelentették, hogy a bajt gyógyítani képtelenek, mert a gyermeknek vérbaja van. Bár fájó szívvel néztük gyermekünk borzasztó szenvedéseit, de megnyugodtunk Isten szent akaratában. Ezalatt Paszkál testvér, a mi jó ismerősünk meghalt. A midőn láttuk, hogy egész Castellon Villareálba siet s midőn meggyőződtünk Cebollin csodás meggyógyulásáról, elhatároztuk, hogy mi is fölkeressük Paszkál ravatalát.

Pünkösd hétfőn délelőtt a nagymise alatt értünk a villareáli ferencz-

rendi templomba. Midőn az emberek látták nyomorék kislányunkat, helyet engedtek s így eljutottunk a szerzetestestvér ravatalához. Én fehér kendőmet Paszkál homlokához érintettem és a drága izzadmányt letörültem, hogy azzal Katalin sebeit borogassam. Katalin oly erősen nyomta daganataira a gyolcsot, hogy alig tudtam levenni. Megható volt a kicsinynek angyali buzgóságú imája. Férjem és én oly nagy bizalommal imádkoztunk, mint eddig soha életünkben. A körülállók mind minket néztek.



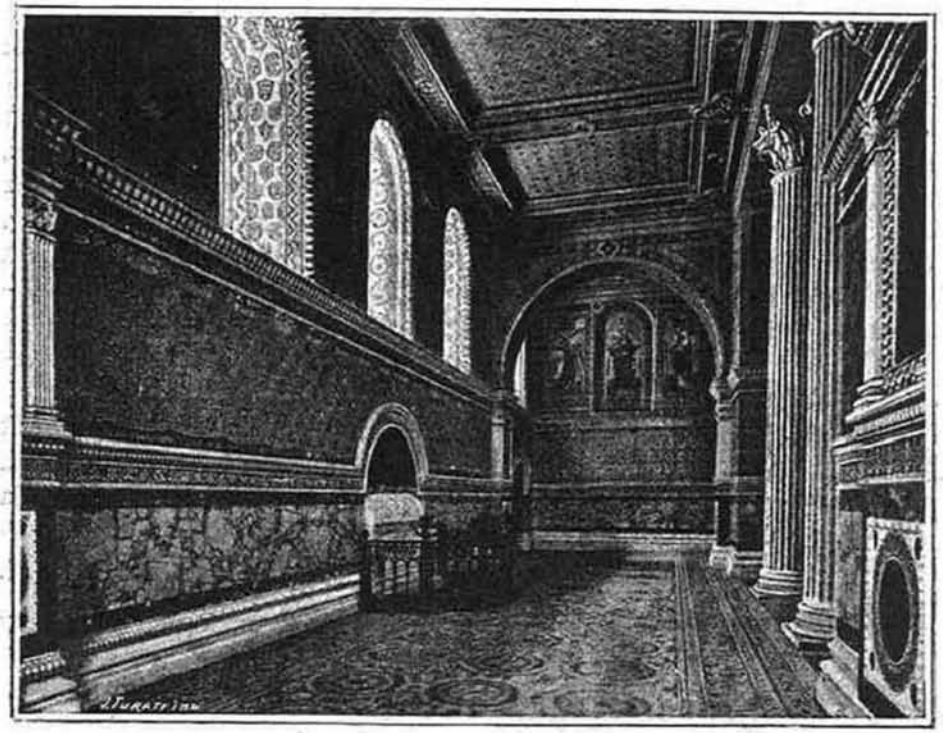
IX. Pius kriptája és csodáinak szinhelye. I.

Férjem hirtelen felém fordult s így szólt: «Bátorság, a szent testvér csodát tesz gyermekünkön. Nézd, már fölnyitja szemeit».

Odanézek a halottra s látom, hogy szemeit fölnyitja. E pillanatban Úrfölmutatásra csöngettek. Paszkál szemeivel nagy szeretettel tekintett a szent Ostyára. Azután szemeit ismét behunyta, míg a pap Krisztus testét az oltárra helyezte. A szent vér fölmutatásánál megismétlődött a csoda, melyet az egész templomi közönség látott és szent félelemmel telt el.» Egyik jelenlevő, Miedes Eleonóra így szólt: A halottaktól nagyon félek, de Paszkáltól nem féltem, midőn láttam, hogy Úrfölmutatás alatt szemeit fölnyitja. De mégis elkiáltottam magam: «Mama, mama, nézd, Paszkál

testvér fölnyitja szemeit». E csodát igen sokan bizonyították s mindnyájuknak az a közös gondolatuk volt, hogy Isten Paszkálnak az Oltáriszentség iránt való rendkívüli buzgalmát rendkívüli módon jutalmazta meg: még a lélektől megszabadított holttest is kifejezte imádását a Legszentebb iránt.

De térjünk vissza a kis Katalinhoz. Az édes anya így folytatja elbeszélését: «A csoda megerősítette bizalmunkat. Az izzadmánynyal tovább



IX. Pius kriptája és csodáinak szinhelye. II.

dörzsöltem Katalin sebeit, melyek apadtak s csak a sebhelyek maradtak meg. — Katalinunk meggyógyult. A tömeg velünk együtt adott hálát Istennek. Másnap Katalint megvizsgálta a kezelő orvosa, ki így szólt: «Önök jól imádkoztak. Gyógyíthatatlan betegségben szenvedő gyermekük teljesen meggyógyult».

A sok csoda közül még hármat irunk le röviden. Vergues Hieronyma egyik csontját eltörte. Az orvosok nem tudták összeforrasztani. Midőn a szent homlokáról csöpögő izzadmánynyal borogatni kezdte beteg testrészét, egyszerre meggyógyult.

Ezen csodákra tömegestől sereglett az egész vidék a szent holttesté-

hez. A kápolnát, hol kiterítve volt, megostromolták, ruháját tépték, hogy ereklyét vigyenek magukkal, úgy hogy új talárba kellett a holtat öltöztetni.

Sagorro Dominika hatvanéves asszony is csodálatosan meggyógyult. Ő maga így beszélte ezt el: «Évekkel előbb leestem s összetörtem egyik csontomat. Bajomat gyógyíthatatlannak nyilvánították. A nagy tolongásban nehezen juthattam a ravatalhoz; de az emberek látva nyomorúságos voltomat, helyet engedtek. Oda érve a szentnek a legmélyebb tisztelettel s méltatlanságom teljes tudatában csókoltam meg a kezét. Sírtam, mint a gyerek s zokogva kértem Paszkáltól a gyógyulás kegyelmét. Egyszerre éles fájdalmat éreztem lábam csontjában, mintha valaki az eltört csontot összeillesztené. E pillanatban Úrfölmutatásra csöngettek. Mankóimat elhajítottam, könnyedén letérdeltem s éreztem, hogy meggyógyultam. Midőn hazamentem, sírtam, férjem és fiam is sírtak. A rokonok, kik elém jöttek, szintén meggyőződtek csodás gyógyulásomról. Napokon át tolongtak az emberek házunkban, mindenki akarta tudni, hogyan gyógyultam meg. Örömmel és hálával beszéltem el a szent testvér irányomban tanusított csodás közbenjárását. Castell orvos, ki legjobban ismerte bajomat, csodálkozott legjobban hirtelen meggyógyulásomon».

P. Morales Jakab, szent Paszkál gyóntatója, ki torokbajban szenvedett, a szent koporsójának lezárása előtt hirtelen meggyógyult.

Azután a legnagyobb csendben tették a szentnek földi maradványait a Szeplőtelen Fogantatás oltára mellett levő üregbe, ez ideiglenes sírba. De itt nem sokáig maradt. Csakhamar fölkerült az oltárra, hogy elfoglalja azt a helyet, mely a szentek ereklyéit megilleti.

(Folytatása következik.) *Reviczky Aladár C. M.*

Keresztény szocziálizmus.

Szent Lőrincz, az Oltáriszentség vértanúja, a keresztény szocziálizmus apostola volt. Mutasd az Egyház kincseit! mondotta neki a császár küldötte. S ő az áldozástól jövő szegényeket mutatta: Ezek az Egyház kincsei.

A legméltóságosabb Oltáriszentség, ha azt igazi benső szeretettel vesszük magunkhoz, hasonlíthatatlanul nagy erőt rejt magában. Nagyon szépen nevezték el Amerikában a mult század megtérő indiánjai a kegyelem e szentségét jó orvosságnak, mert az ember számára nem is lehet jobb szíverősítő, hasznosabb orvosság.

De van még egy fontos ok, a miért az anyaszentegyház mindenkoron, a széthúzásnak és bomlásnak mai korszakában lehetőleg gyakran

akarja gyermekeit az oltár asztala köré gyüjteni. A mint ugyanis a természet rendjében étel és ital nemcsak az egyes ember életét tartja fönn, hanem egy-egy ünnepi lakoma az emberek egymáshoz való közeledésének és a testvériesülésének is az eszköze: éppúgy a mennyei lakománál is ama rendeltetéshez, hogy az Oltáriszentség az egyes emberek természetfölötti életét fenntartsa és támogassa, egy másik nagy czél is járul, az tudniillik, hogy a hiveket egymás között és őket Krisztussal egybekösse. Ebben rejlik az Oltáriszentség szocziális hatása. Megjegyzendő azonban, hogy a mennyei lakomán kötött testvéri frigy sokkal bensőbb és tökéletesebb, mint az a néhány rokonszenves óra, a melyet egy világi lakoma nyujt az embereknek. A közönséges világi lakomán minden egyes résztvevő hasonnemű ételben részesül, csakhogy ez az étel élettelen holt anyag, a melyből csak egy rész, egy-egy falatka jut mindenkinek. Az eucharisztikus lakomán azonban nemcsak ugyanaz, hanem ugyanannyi is a táplálék, a mely nekünk osztályrészül jut és ez az étel nem holt anyag, hanem étel, a mely él és szeret, egy élő személy, kinek szive van: szeret és szerettetik. Ismeretes, hogy az emberek között a legerősebb kapcsot egy szeretni tudó és egyszersmind viszontszeretett egyén alkotja. Gondoljunk csak a szülőkre! Mily bensőleg köti össze őket egy kedves gyermek, s mint tudja ez a gyermek az esetleg már-már ellanyhuló szeretetet újra fölébreszteni és meggyujtani. Isten az Oltáriszentségben azonban az egyesítő és az összekötő kapocs, több, mint egy teremtett lény. Maga az Istenember, Jézus Krisztus, a ki végtelen szeret s a kit ezért teljes erőnkből viszontszerethetünk és viszont is kell szeretnünk, maga Jézus Krisztus kegyelmének erejével megfojtja az önszeretet-



IX. Pius a vatikáni zsinat atyáit szentségimádásra buzdítja.



IX. Pius a népet buzgó áldozásra inti.

nek, az ellenségeskedésnek, a bosszúállásnak csiráit, melyek az emberek szocziális életét megakadályozzák; a méltó szent áldozás a szeretetnek, igazságosságnak, irgalmasságnak és nagylelkűségnek gondolatait és érzelmeit teremti meg lelkünkben. Ezen átalakulási folyamatban az ember kevésbbé gondol saját jogaira, mint inkább kötelességeire; sőt arra törekszik, mint előzze meg embertársának óhaját. Ezt talán már mindegyikünk tapasztalta saját magán és tapasztalták rajtunk ismerőseink, hozzánktartozóink, a kik áldozásunk napján reánk tekintve bizonyára így gondolkodtak: mily barátságos vagy te ma, milyen nyájas, milyen jó! S miként miránk, épúgy gyakorol hatást a szentség áldása a többiekre is, a kik azt a szent áldozásban magukhoz vették. A szent áldozás egy plébánián, egy városban, egy országban épúgy, mint minden világrészben és az egész földkerekségen a szocziális erények tevékenységét fokozza.

A Gondviselés úgy akarta, hogy az emberi nem sokféle szempontból: fajok, államok, nemzetek, osztályok és foglalkozás szerint részekre legyen osztva. Isten terve szerint azonban ennek a külső fölosztottságnak korántsem szabad a lélek gyökeréig hatolnia, annál kevésbbé egy általános elidegenedésnek vagy kettészakadásnak kútfejévé válnia.

Még messze vagyunk emez isteni tervnek gyakorlati keresztülvitelétől. Csak akkor valósul meg ez a terv, ha az Oltáriszentség az lesz a maga valójában előttünk is, bennünk is, a minőnek azt maga az Oltáriszentség, az Isten akarta: a mennyei Atya minden gyermekének világraszóló fényes lakomája. *B.*

Jézus szegénysége

A FÖLSÉGES szentség valóban feneketlen mélység, melyben elvész az értelem, mert hisz minden pillanatban az isteni szeretet új örvényét pillantja meg benne. Oh, miért is nem tudom az egész világ előtt érthetővé tenni és minden teremtménynyel megismertetni az Üdvözítő jóságának e csodáját!

De hogy ecsetelhessem azt a nagy inséget, mennyire lealacsonyodott ez az imádandó Szentség, csak azon igéket, ismétlem, melyeket Jézus a szentségház mély homályából intéz hozzánk: Egenus et pauper sum. Szükölködő és szegény vagyok!

Igenis szegény és szükölködő vagyok, pedig az égboltozatra én szórtam az egek csillagait; a bolygókat fényességbe én öltöztetém; az oczeánokat meg drágagyöngyökkel raktam tele! Szegény vagyok, pedig a mezőket virágszőnyeggel én húztam be, a föld kebelébe meg aranyat rejték. Szükölködő vagyok, jóllehet a fejedelmeknek országokat s uraságokat osztogatok, mégis itt oly szegénységre vagyok kárhoztatva, hogy koldulni vagyok kénytelen az emberek között. Oh én szegény, nézzetek reám, szánjatok meg és adjatok némi gyolcstakarót oltáraimra, némi korporálét szent testem alá lepedőnek és kevés olajt házam lámpáiba! Én vagyok a világ világossága. Szent emberiségem fényével betöltöm az egeket, mint világló isteni nap: és itt alant csak nehezen gyujtanak meg szent testem előtt egy kis mécsest és még ezt is kialudni hagyja éj folyamán a hanyagság.

Lehetetlen csodálat nélkül rágondolni a dicsőség királyának szegénységére itt e földi otthonában. Oh, hányszor silány érczből vannak a szent edények, melyben szent és imádandó teste nyugszik? Oh, hányszor olyanok a kelyhek, melyekben szent vére buzog, hogy sok keresztény még asztalánál sem használna? Ha körültekintesz a vidéken, hány kis helységet találsz, hol megülik ugyan az isteni titkokat, de emellett olyasmiket tapasztalsz, mik könnyeket sajtolnak szemeidből! Találhatsz katholikus templomokat, szegényebbeket mint az indusok pagodái; szegényebb oltárokat, mint a protestánsok imaházaiban! Mit mondok! Jobban gondozott istállókra lelsz sok-sok szentélynél, a hol pedig Megváltónk szent teste nyugszik. Es az Oltáriszentségben tapasztalt eme végső szegénységre a szeretet birta a világ teremtőjét!



Szent Lőrincz templomának belseje.

De a mi még inkább lever és meghat engemet, ez az a szeretet, hogy úgy vevé fel magára a szegénység alakját, hogy még azt is megengedé, hogy férgek vegyék körül a szent ostyát! Mert hisz midőn romlásnak indulnak a szent szinek, már természetszerűleg oly anyaggá leszen, melyben a férgek lárvái kifejlődnek. Ez utálatos állatok nem merték érinteni sem Jézus testét, midőn három napig a sírban feküdt. S ime, a szeretet szentségében, hol a szegénység még nagyobb példáját adja, mint a sírban, ez meg vagyon engedve és szentséges teste a férgek zsákmányává is lehet. A türelmes Jóbot mi sem szomorította el annyira nyomorúságában, minthogy martalékául esett ezen undorító állatoknak. De oh, Jézusom! Mily különböző átalakulásra ösztönzött téged teremtményeid iránt való szereteted! Mily találékonnyá tett az téged a szegénységben! Isten lőn

emberré, az ember kenyérré válik és a kenyér szine alatt férgek közé vegyül! Vermis sum et non homo. Mondá a zsoltáros. Féreg vagyok és nem ember.

Fordítsd most, kedvesem, tekintetedet a föld fejedelmeinek és királyainak palotáira. Szemléld pompás diszítéseiket, gazdagon berendezett szobáikat és fényüző asztalaikat. Nézd csak e királyi termeket, e keresett butorokat, melynek előállításához India és Kina kincsei kellettek. Nézd a számtalan sok függő és karos gyertyatartókat ezer meg ezer lángjaival! Ime, ilyen egy szegény teremtmény lakása, ki bármi nagynak lássék is, Isten előtt mint árnyék eltünik!

De jöjj és szemléld most a királyok királyának lakását az Oltáriszentségben! Nézd annak az Istennek lakását, kinek szine előtt még a szeráfok sem eléggé tiszták, hogy szárnyaikkal befödjék trónusát! Oh, hányszor találod, hogy még a legszükségesebb dolgoknak is híjján vannak, melyekkel legalább a szentmise félelmetes nagy titkát illetőleg megünnepelni lehetne, hogy alig-alig fedi oltárait néhány gyolcsterítő, hogy csak egyetlen gyönge fényü mécses pislog a szentélyben!

Én láttam már saját szememmel, hogy a világ nagyjainál ötszáz darab legfinomabb viaszgyertya világított egyetlen estély alkalmával. Bőkezüen rápazarolják egyetlen bálra, szinelőadásra, mit az Istentől fukaron megtagadnak! Templomai és szentségházai egész éjen át sötéten állanak, az a kis mécses is sokszor csak valamely sarokban pislog, mintha utolsót akarna lobbanni.

Ezek után miért ne mondhatnám el teljes joggal, hogy soha oly szegénység nem létezett, mely Jézuséhoz hasonlítana! Ámbár igaz az, hogy már születése óta a legnagyobb szükséget szenvedte, de legalább szerető édesanyjának karjaiban érezte magát, ki a leggyengédebben pólyázgatta őt. Bár nem tagadhatjuk, hogy csaknem teljesen mezitelenül halt meg a kereszten, de ott legalább akadt egy arimatheai József, ki drága gyolcsba takarta tagjait. Részvét támad szivünkben Belizár iránt, ki elsőbben a nagy birodalom fegyveres ereje fölött rendelkezett, de élete végén utczáról-utczára koldult kis kenyérért s még szerencse, hogy vak volt s nem láthatta inséges voltát. De Jézus látása, ki az Oltáriszentségben a legvégsőbb szükséget szenvedi, a föld gazdagait a legcsekélyebb szánalomra sem indítja. Hallják panaszos szavát a tabernakulum mélyéből előtörni: Szegény vagyok és szükölködő és mégis összes kincseiket a világra pazarolják és minden gazdagságukat föláldozzák, hogy beteljenek kívánságaik. *J. Joseph Sancta Theresia.*

Jó és balsorsban Istent hőn imádni el ne felejtsed édes gyermekem.
Szent István király.

A franczia forradalom

A PÁPÁT áthurczolták a svájczi havasokon. Ő daczolt még Napoleonnal. A század vége felé hanyatlott, mert már 1799-et irtak, az emberek közönnyel nézték, mi történik, amit Napoleon akart, annak mindenki puszta szemlélője volt. Jó volt, hogy a fogoly pápát Franciaországba hurczolták, VI. Pius törékeny alakja legalább lelket hozott ujra e földbe, felrázta az embereket. A régi ósdi emberek nem értették meg őt, de a gyermekek rajongtak érte. Dardillyben vagyunk, Lyon városa mellett. A kis mezővároskának egy-kétezer lakosa van, többnyire munkás, vallásos parasztemberek. A helység végén volt az öreg Vianney háza; a jó öregnek okos kis fiucskája volt, Jánoskának hivták. Hűséges, okos kis fiú volt s amellett bátor. A helységben egy olyan pap misézett, ki az istentagadó forradalom alkotmányára esküt tett; a kis fiú nem ment ennek a miséjére, inkább elgyalogolt a szomszéd Embley községbe, ahol egy jóravaló, egyházához hű papot talált. A pap nemcsak maga volt, néhány társa is ott rejtőzködött, hol az erdőben, hol egy pinczében vagy padláson s míg a forradalom ügynökei hajszolták őket s kutatták az egész faluban, addig a jó papok valamely rejtekhelyen miséztek, s ha a veszély közeledett, mindjárt föláliított őrszemek jelentették, hogy baj van és csak kettő van hátra: a menekvés vagy halál.

Egy napon egy Groboy nevű pap, ki, hogy meg ne ismerjék a hóhérok, parókát öltött magára, találkozott a kis Vianney Jánoskával. Megtetszett neki a fiucska szende ábrázata s bársonyos arcát megsimogatva, igy szólott:

— Hány éves vagy, kis fiam?

— Tizenegy vagyok — vágta ki a gyerek.

— És mikor gyóntál utóljára?

— Én még sohasem gyóntam életemben — mondotta elpirulva, földre sütött szemekkel.

Szegény fiú, szegény fiú, mormogta magában Groboy úr. Mit használ ennek, hogy Párisban kimondották, hogy nincsen Isten s egy asszonyt állítottak az oltárra. A nép boldogtalan s titkon forr benne a szabadulás vágya ettől a zsarnok uralomtól. Betekintett a gyermek szemébe s ott hagyva tekintetét, kérdezé:

— Szereted Istent?

— Nagyon, nagyon szeretem — ez volt a felelet.

— Akarsz-e gyónni?

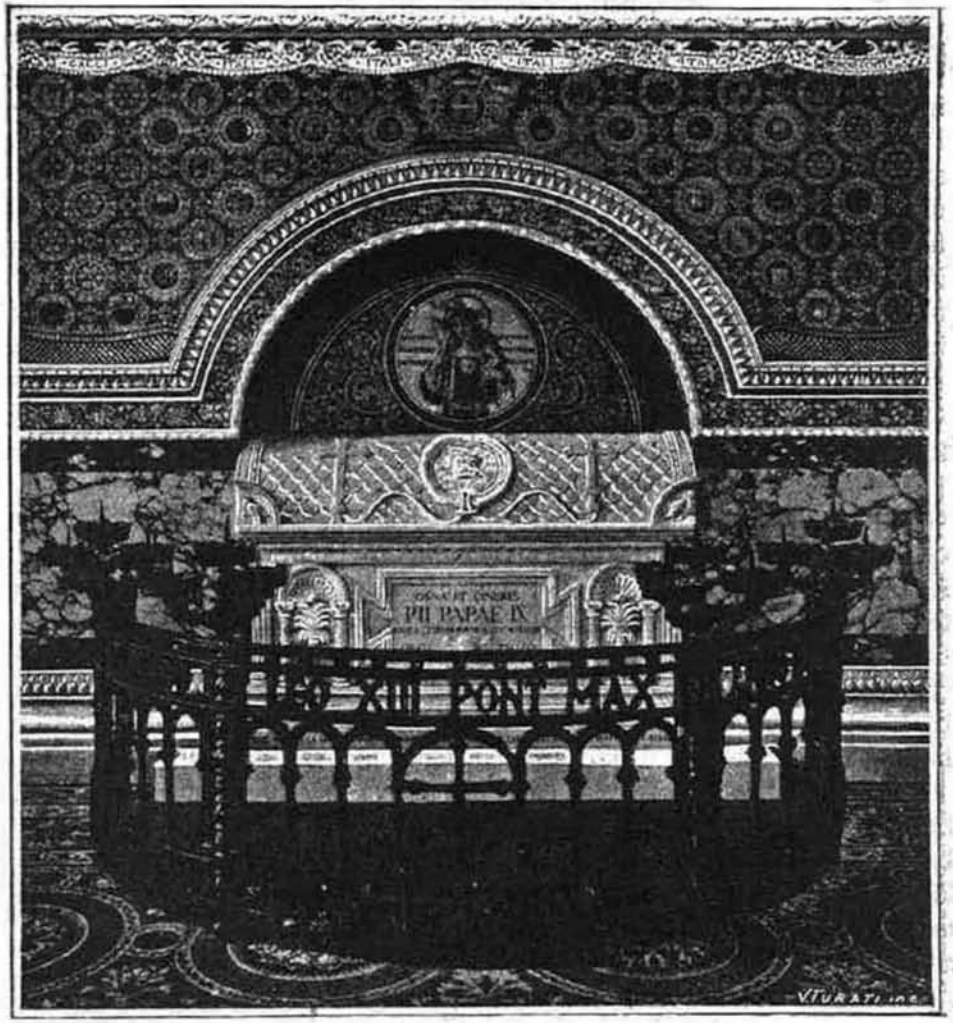
A gyermek szeme fölvillant és szótlanul hálásan tekintett a forradalom áldozatára. Szeliden oda simult és okos szemeivel figyelni kezdett

mindarra, a mit a pap mondott. Többször is összejöttek és így készültek elő a szent gyónáshoz. Meg is gyónt nemsokára s most már csak a másik nagy kegyelem volt hátra: az áldozás. Reszketve készült elő élete legszebb pillanatára. A derék pap a forradalomtól elűzött apáczákhoz küldte a kis gyermeket; ezek magánházakban rejtőztek el jószivű embereknél, mert a kolostorokból elűzték őket. Ezek tanították a kis Jánoskát és a többi gyermeket. Mikor az áldozás ideje elérkezett, egy előkelő kastélyban, Pingeon grófnál, gyűltek egybe a kis Jézus jóbarátjai: az először áldozó gyermekek. Nem volt a kastélyban oly nagy terem, mely a sok gyermeket befogadja. Tehát mást választottak: a pajtát, a melyben széna, szalma volt felhalmozva, kápolnává alakították át s ott ünnepelték titkon az isteni szeretetnek örökké imádandó titkát. Hire jött, hogy zsandárok járnak a környéken, éjszaka volt. Mindenki besietett a pajtába, az ajtókat bezárták s a pajta köré szénás szekereket állíttatott a gróf úr, hogy így szekérsánczczal eltorlaszolják magukat. Jöhetett most már száz zsandár, ha Isten velünk, ki ellenünk, mondogatták, s biztonságban érezték magukat.

A mise megkezdődött. Halkan, mint a lehellet, énekelni kezdettek a gyermekek, csak szivük dobogott hangosan, midőn a boldog pillanat közeledett. Ott feküdt a kis Jézuska széna-szalma között, szegényesen, boldogan. A szent ostyát fölemelte a pap és csöndesen mondotta: «Ime, az Isten bárányа, ki elveszi a világ bűneit.» Éjfél volt, ütött a boldog óra már s a gyermekek sűrű sorokban tartottak a szalmakévék között az oltár felé s szivükbe zárták a kis Jézuskát, a mennyből aláhullott búzaszemet s ez a lehullott búzaszem volt a forradalom első zöldelő reménye, egy jobb világnak első csirája. E napon egy szent áldozott először, mert a kis Jánoska, ki oly ragyogó szemekkel bámulta az angyalok kenyerét, a kis Jánoska nem volt más, mint Vianney János, a boldoggáavatott arsi plébános a gyakori áldozás buzgó apostola. *M. L.*

A jó halál és az Oltáriszentség.

Egy csókot! — mondotta Nelson, az angolok tengernagya, midőn a napoleoni háborúban a spanyol partokon Trafalgarnál golyó találta őt s a hullámokon előretörtető hajóján ágyúdörgés és zene között az aczélkék tengeri levegőbe lehelte lelkét. Egy csókot! és meghalt. Egy csókot kér magának a katholikus keresztény is epedő ajakkal, midőn halála óráján áldozni akar. Jézus szeretetének csókja csattan el ott az Oltáriszentségben; Jézus bucsúcsókot ad a földön, hogy az üdvözült lelket megcsókolja mennyei országában és ezzel megtisztítsa, ujjá teremtse, megdicsőítse az embert. A jó halál, mely az Örökkévalóságnak tárja ki a kapuit, ez az Oltáriszentség legszebb ajándéka. Felér a csillaggal, mely a sötétkék éjszaka mélyében ragyog. Ilyen lehetett az éj, mely szűz Máriát a mennybe menni látta. Az Oltáriszentséggel kebelén ment a mennyekbe.



IX. Piusnak, az Oltáriszentség buzgó imádójának, földi maradványai.

Jól halt meg, úgyszólván csak aludt s mindjárt mennyekbe ment az édes szender után. Ez az Oltáriszentség ereje.

Talán Mária mennybemenetele ünnepén szebbről nem is beszélhetünk, mint a szentség szerezte jó halálról. Kosztka szent Szaniszló, kit az angyalok tápláltak az Oltáriszentségben, épen Mária mennybemenete-

lének napján halt meg és jutott be mennyek országába. Midőn a pap áldoztatja a hiveket, azt mondja: «A mi Urunk Jézus Krisztusnak teste őrizze meg lelkedet az örök életre. Amen.» Gondoljunk azért minden áldozásunknál halálunkra és épen azon pillanatban, mely csak egy pillanat ugyan, de áldása örök, kérjünk az Ur Jézustól jó halált, melynek jutalma az örök élet. Ehhez fel kell használnunk: 1. Az Oltáriszentségben levő Ur Jézushoz azon búcsúimákat, melyeket az Egyház használ; 2. A jó halál társulatát.

1. Az Oltáriszentség pápája, X. Pius pápa 1904. márczius 9-én a szent Búcsúk Kongregácziójának határozatával rendkívüli búcsú-engedélyben részesítette az egész világot. Az összes hivek számára ugyanis haláluk óráján megnyerhető teljes búcsút engedélyezett azon csekély föltétellel, hogy valamikor életükben, bármely szabadon választott napon méltó szent gyónás és áldozás után buzgó, őszinte szívvel ezen rövid imádságot elmondják:

«Oh édes Istenem, teljes megnyugvással és készségesen fogadom már most a halál azon nemét, mely neked tetszik, az összes vele járó gyötrelmekkel, szenvedésekkel és fájdalmakkal együtt.»

Ezen imádságért nem akkor nyerjük a teljes búcsút, a mikor a fentemlített föltételeket teljesítettük, hanem halálunk óráján; ezért már most egészséges napjainkban gondoskodhatunk X. Pius kegyes jósága folytán legválságosabb óránkról. A ki a búcsú feltételeit az életben bármikor teljesítette és halálos perczeiben nincs halálos bűn állapotában (azaz összes bűneit meggyónta, vagy ha nem gyónhatott, tökéletes bánatot indított magában bűnei fölött), a teljes búcsú folytán megszabadul halálakor a bűnei miatt még reá nehezedő összes ideiglenes büntetésektől s ezért halála után tisztító tűz nélkül azonnal a mennyországba juthat.

Szent Borbálát ősi idők óta tiszteli az anyaszentegyház, mint a jó halál pártfogóját. Képein az Oltáriszentséget tartja kezében, jeléül annak, hogy különös hatalma van az égben a szent utiköltség kegyelmét tisztelőinek haláluk óráján kiesdeni. Tiszteletét a jézustársasági atyák is buzgón terjesztették. Kosztka szent Szaniszló hitvalló kiválóan hű tisztelője volt és a szűz szent vértanú csodálatosan meg is jutalmazta, midőn súlyos betegségében a szent angyalok kiséretében, a kik az Oltáriszentséget hozták lelke vigaszára, neki megjelent. Ime egy rövid búcsúimádság szűz szent Borbálához:

«Oh Urunk, a ki szűz szent Borbálát az élők és haldoklók vigaszára kiválasztottad, add közbenjárására, hogy mi is mindig isteni szeretetedben éljünk és minden reményünket a te Fiad fájdalmas kínszenvedéseinek érdemeibe helyezzük, hogy a bűnösök halála ne érjen minket, hanem ellenkezőleg a penitenciatartás, Oltáriszentség és az utolsó kenet szentségei által megerősülve, félelem nélkül lépjünk az örök dicsőségbe vivő útra. Forrón kérünk erre ugyanazon Jézus Krisztus a mi Urunk által. Amen.» (100. n. b. egyszer napjában.) *P. L.*

Az avignoni árvíz

Délfranczia-országi utazásom alkalmával Avignonban jártam. A régi pápai kastélynak, mostan kaszárnyának komor falai merednek reám s komor idők képe tünt föl előttem sötéten, hangtalan, a neve: avignoni fogság. Mint a sziklakőből az arany, úgy csillant itt is ki a komor emlékekből egy csodás esemény a zordon, de ragyogó lovagkor napjaiból.

Háború volt franczia földön, önnön fiai fogtak fegyvert egymás ellen a XIII. század elején. Az albigensesek eretnek hordái támadtak fel és mindent, mit csak találtak, pusztítottak: szivet, lelket, vért, életet. Tagadtak mindent. Tagadták, hogy Jézus az Oltáriszentségben jelen van, tagadták, hogy Ő irgalmas, tagadták, hogy Ő testét-vérét adja minékünk. Letiporták a keresztekről Krisztus testét és a szemétdombra vetették. VIII. Lajos, a francziák királya fegyvert fogott és a délfranczia-országi sikokon legyőzte a Krisztustagadó eretnek csapatokat. S hogy az Oltáriszentséget kiengesztelje, mielőtt még fővárosába visszautazott, megállott Avignonban és szürke szőrzsákba öltözve, kötéllel derekán, égő fáklyával kezében követte az Oltáriszentséget, melyet imádás végett a püspök a városból a falakon kivül levő szentkereszt kápolnába vitt nagy körmenetben. A szentség a kápolnában maradt s a király napról-napra megismételte áhítatát. A nép lelkesedve követte őt s hasonló öltözetben, legott a helyszinén egy szentségimádó testvérületet alapítottak. Ezek imádkoztak azután a szentség előtt, mely a kor szokása szerint sűrű fátyolokkal volt leborítva. A tömeg oly nagy volt, hogy nappal nem is juthatott be mindenki a kápolnába, a szentséget éjjelre is künn kellett hagyni imádásra. Ez eddig hallatlan dolog volt a világon s néhány száz évig egyedül az avignoni kápolna dicsekedett ezzel a kiváltsággal. S Isten keze volt vele. Az Úr maga választotta ezt hajlékául s oly kegyével tüntette ki a szent helyet, hogy az századokra hiressé tette a kápolna komor egyszerű falait. A Vöröstengeren való átkelés, a Jordán habjainak legyőzése s a frigyszekrény dialmenete, ez az, a mit az avignoni árviz idején a világ láthatott. Mert hasonló dolgok történtek, csodák, melyek az engedelmes habok imádatos zúgása mellett bizonyították, hogy az Oltáriszentségben Isten van velünk.

Avignon a Rhône folyón fekszik, melynek vize, hol azurkék, hol opálszinben játszadozik, s habjai, melyek a sziklákon megtörnek, fodrozva enyelegve nyaldossák körül nyugat felől a büszke Avignon vérrel össze-

ragasztott falait. Hát víz van Avignon környékén elég. Köröskörül folyócskák, patakok. A Durance folyó a Rhônba hull, a vauclusi forrás pedig ott csereg a város körül, néha azután felfortyan és akkor öblösebb hangon beszél és folyik torkából a hegyeken leszivárgó tavaszi hóviz s ilyenkor megdagad a Durance meg a Rhônes, Avignon lakói föl a háztetőkre! Jön az árviz! Igy történt ez abban az időben is, mikor az orleansi szűz, boldog Johanna járt-kelt aranylángú zászlajával a franczia földeken. Néhány évvel az ő halála után volt, hogy az avignonmelléki Sargue folyócska megdagadt és kiöntött. Oszi idő volt, november. A folyócska épen a szentségimádó kápolna mellett haladott el s így azt az egész környéket elöntötte. Éjszaka volt, mikor ez történt. A szentségimádó testvérület tagjai attól tartottak, hogy az árviz felhág egészen a szentségimádó toronyba — mert a középkorban a szentséget nem az oltáron, hanem a szentély oldalfalánál egy toronyban vagy magas fülkében tartották — s ezért csónakokra ültek, kik evezőt, kik fáklyát ragadtak s ilyen vizi proczesszióban szent énekekkel megindultak a kápolna felé. Az ajtó megnyillott és szépen beakartak csónakázni a kápolnába, mely már tele volt vízzel. De bámulat, a csónakok egyszerre csak felmondották a szolgálatot, mert nem volt víz, amelyen csónakázni lehetett volna. A víz négy láb magasságban nyaldosta körül a falakat, de az ajtótól az oltárig vezető út szabad volt, a kápolna közepén három ember a hullámfalak között száraz lábon elmehetett, az oltár száraz és szabad volt, a sötétlő víztömeg fölött a szentség ragyogva tündökölt.

Az emberek térdrehullottak és énekelve dicsérték az Urat, kinek láttára, a toporzékoló hullámszörnyeteg megszelidült s a templom falánál szent félelemmel meghuzódott. Néhány pillanatig imádkoztak, azután az oltár előtt rögtön fogadást tettek, hogy ez eseményt megörökítik. Halljuk.

«Nagy csoda történt ebben a kápolnában 1433-ban, a víz a városban kiöntött. Hétfői nap volt, november 29-e. A víz irtózatos erővel tört előre, elöntötte a kápolnát is egész az oltár felső részéig. Az oltár alatti szentélyüregben papirok, pergamenlapok, könyvek, törlőruhák, öltönyök és ereklyetartók voltak, de azokat a víz nem érintette, holott másnap, kedden az árvíz még nagyobb volt. Szerdán a víz apadni kezdett, úgy hogy csütörtökön a hajnali órában, midőn a nép imádkozni jött, a habok teljesen eloszlottak. Poussilliac Armand és János, a testvérület elüljárói tanusítják e szép és nagy csodát. A falaknál két oldalt jobbról-balról négy láb magasan állt a víz, magasabban, mint a padok és az oltár, úgy hogy az oltár üregje fölött, hol az öltönyök teljesen szárazak maradtak, a víz egy barlangszerű boltozatot alkotott. A padok az egyik oldalon tele voltak vízzel, a másik oldalon teljesen szárazak. Mi többiek tizenheten kik jelen voltunk, ugyanezt tanusítjuk; hogy még jobban meggyőződhessünk, négy ferenczrendi barátot hivtunk, a hittudományok doktorait, szavahihető embereket, kik ugyanezt tanusították. Késsel üreget vágtunk a padokon, de azok az említett oldalon belül is ép oly szárazak voltak, mint kívülről.»

Deczember 1-én megszünt az árvíz s a nép még nagyobb tömegben sietett a kápolnába s bámulva látták az árvíz maradványait és a sértetlenül maradt helyeket. Ez lelkesedésre ragadott mindenkit, letérdeltek, csókdosták a helyeket, hol az isteni kegyelem és természet vetélkedtek egymással az emberek túlvilági hitének, lelki boldogságának gyarapítására. A szentségimádó társulat tagjai megfogadták, hogy ez eseményt minden esztendőben november 30-án, Szent András napján ünnepelik meg nagy fénynyel. A franczia forradalom alatt szünetelt a szentségimádás, mert a templomokat akkoriban, mint azt most a spanyol forradalmárok teszik, a szabadság, egyenlőség nevében lerombolták. De egy jótevő nemsokára felépítette az örökimádás eme kápolnáját, melyben még mai napig is örökké imádják ott az Oltáriszentséget, hol az árvizen győzött az isteni kegyelem végtelen özöne. *M. L.*

A bálozók miséje.

A táncz mint térítő apostol. Ez se lehetetlen már manapság. Hogy csakugyan «minden út Rómába vezet», bizonyítja egy Howardban lakó amerikai protestáns angolnak megtérési esete. Egy nagy városban való tartózkodása alatt szombat este bálba ment. Különösen sokat ugrált egy neki tetsző katholikus leánykával. Mire éjfélt ütött az óra, a miss kijelentette, hogy haza kell mennie, mivel nekik, katholikusoknak bűn a vasárnap hajnali táncz. Az ifjú engedelmet kért a leány hazakisérésére. Útközben a leányzó meghivta az ifjút, hogy másnap a nyolczórai misére jöjjön az ő templomukba. Az ifjú elfintorította az arczát. «Kissé *korán* van ugyan, de azért magácska kedvéért megteszem.» Aztán visszament bálozni reggel négy óráig. Igéretéhez hiven megjelent a nyolczórai misén. Életében először látott katholikus templomot *belül*. Igen hatott reá az ünnepies csönd, a komoly áhitat, a szép szertartás. Következő vasárnap, a nélkül, hogy bárki is biztatta volna, megint elment misére. Ennek végeztével megkérte a papot, adjon neki külön oktatást a katholikus hitből. De kijelentette, hogy tanítás végeztével saját szabad akaratától teszi függővé, katholikussá lesz-e vagy sem. A pap rámondta, hogy «all right!» Mire a tanítás időszaka lejárt, az ifjú annak rendje és módja szerint katholikussá lett. E kis történetben az a legfontosabb, hogy azon bál óta többé sohase találkozott azzal a leánykával. *Hajnal.*

A zsugori utolsó áldozása.

Sokszor láttuk lapunk hasábjain a boldog kimulás és boldog utolsó áldozás példáit. Talán az emberi természet legtitkosabb rejtekeit épen az utolsó áldozás válságos pillanataiban lehet a legjellemzőbben megismerni. A lélek a szent ostyában, mint valami tükörben látja egész életét. Ezért nem akarnak sokan áldozni, mert rettegnek önmaguktól s ezért rettegnek Istentől. Tessék nézni e képet, mely egy kinematográf gyorsaságával le fog játszódni. Gibert de Nogent beszéli: Laonban franczia földön élt egy zsugori. Azaz már nem is élt, hanem haldokolt. És mindannak daczára, hogy már a halál vigyorgott feléje, szemei megüvegesedtek, mellén szederjes foltok látszottak, toporzékolva követelte, hogy egy szegény özvegy asszony, kinek valamikor pénzt kölcsönzött, annak kamatjait tüstént lefizesse. Az özvegy letérdelt, könyörgött, rimánkodott, de a zsugori nem engedett. Mindenki látta, hogy már halálán van, kérték az öreget, áldozzon meg, hisz már közelg a vég, de a vén zsugori nem akart semmiről sem tudni, csak a pénzét követelte. Mit tehetett a szegény bánatos özvegy, elhozta a rézpénzt. Jókora darab volt. De az öregnek nem volt elég. Végső erejét összeszedte s kidülledő szemekkel mégegyszer annyit kért. Halálhörgések következtek be s az asszony nemsokára újra megérkezett, a telhetetlen zsugori elé téve a másik pénzdarabot. Az öreg mohón kapott utána és tehetetlen sóvársággal, hogy valak. el ne lopja tőle, szájába kapta a pénzt és lenyelte. S midőn a szent ostya helyett ez útravalót magához vette, a bünös végsőt hörgött és kilehelte lelkét.

M. L.

KRÓNIKA

Ön az a tolvaj, a kinek látogatását előre bejelentették? Franczia-országban tetszett már lenni? Ha igen, bizonyára látta, hogy minden templom falába minden sarkon be van vésve e hármas jelszó: Szabadság. Egyenlőség. Testvériség. Bizonyára gondolni tetszett, minek ezt hangoztatni, midőn ez úgyis természetes. Pedig a dolog így áll. Az előbb említett három jelszó mögé, mint láttuk, a szabadelvű, istenkáromló franczia nem felkiáltó jelet tesznek, hanem pontot, tehát nem lelkesítenek, hanem lehütenek. Nem fáklya az a három jelszó, hanem zuhany, mely a szabadságért küzdő, a szentség tüzénél imádkozó katholikusok nyakába hull, mint például Chassagny plébános úr nyakába. Ime, mint a La Croix jelzi, a lyoni javító törvényszék nemrég tárgyalta Jordan de Chassagny abbé lyoni

plébános ügyét, ki a temploma fegyveres leltározásakor e szavakkal fogadta az állami közeget: «Ön az a tolvaj, a kinek látogatását előre bejelentették?!» Az államhivatalnok hatósági személy megsértése czímen a fenti bíróságnál följelentést tett az abbé ellen, ki a birósági elnöknek azon kérdésére, hogy megtette-e és szánja-bánja-e az imputált és inkriminált kifejezést, hitvallási bátorsággal azt felelte, hogy a kérdéses kijelentést igenis megtette s hogy az legbensőbb meggyőződését fedi. E vallomástétel után a bíróság meghozta az itéletet, mely szerint a bátor abbé 250 frank pénzbüntetés lefizetésében marasztaltatott el.

△ **Ne is említtessék közöttetek!** Micsoda? A rettenetes bosszúálló Istennek a neve. Ezt mondják a szabadkőműves franciák. Nem istenfélelemből hagyják el az Isten nevét, mint a zsidók a nagy Jehováét, hanem bujkáló, undok emberi félelemből. Tacitus mondotta már, hogy gyülöljük azt, kit megsértettünk. Nem is szeretjük említeni, nehogy az egykori megtorlás napja eszünkbe jusson. Hogy is mondjuk, franczia földön Isten el van téve láb alól. Az egész vonalon. Elsősorban az iskolákban. Nemrégiben új nyelvkönyvet készítettek a franczia iskolákba, a készítésnél az volt a főelv: alany, állítmány, jelző, tárgyhatározó nem lehet ez a szó: *Isten*. Például hasonlítsuk csak össze a régi és az új nyelvkönyvet:

ez állt az 1902. évi kiadásban:	*és ez áll most a «megtisztított» kiadásban:*
7. oldal: Az Isten nagy.	7. oldal: Páris nagy.
8. oldal: Az Isten irgalmas.	8. oldal: Ez a síkság termékeny.
8. oldal: Isten irgalmas a bünösök iránt.	8. oldal: Ez a síkság buzában termékeny.
57. oldal: Még a vad emberek is elismerik az istenséget teremtőjüknek.	57. oldal: Az állatok éreznek; úgy látszik némely növény is érez.
59. oldal: Paulai szent Vincze egész élete a szerencsétlenek szolgálatának volt szentelve.	59. oldal: Ezen emberbarát egész élete a szerencsétlenek szolgálatának volt szentelve.

Röptében a nagyvilág körül.

Új templomok. A Paulai szent Vinczéről nevezett irgalmas nővéreknek Budapesten, a Ménesi-uton épült új templomát, mely a rend központi házával van összeépítve, nagy ünnepségek között szentelte föl Kohl Medárd dr. püspök. A román stilű templom Hofhauser Adolf műépítész tervei szerint épült, főkép az I. kerület környékbeli közönség lelki szük-

ségleteinek kielégítésére. A lazaristák központi házában pedig szent Gellért tiszteletére emelkedik Gellért-hegyén az Isten háza. A Borsodivánkához tartozó Négyes községben még Négyesi Szepessy Ignácz egri kanonokból lett erdélyi, később pécsi püspök vetette meg egy templom alapjait, melyeken azonban nem emelkedtek föl a szent falak. A buzgó hivek mint a szorgalmas hangya gyüjtögették filléreiket, koronáikat, hogy Isten dicsőségére templomot építsenek, mely Wind István egri építész tervei szerint épült. Az építési költség körülbelül 36 ezer koronára rúg, melynek felét Samassa bibornok-érsek, felét pedig a négyesiek fedezték. A templom védőszentje Nep. szent János. Városy Gyula dr. érsek fölszentelte a jánoshalmi új templomot.

A nagygencsi templomrablás. Feltünő gyors egymásutánban kell hirt adnunk a templomfosztogatásokról. Alig hogy a jáki templomrablás tetteseit kézrekerítették, most újra egy másik fordult elő. A lelkiismeretlen tettesek a hajnali órákban rabolták ki a templomot, de már előző este elrejtőztek. A perselyben talált pénzen kívül néhány szent edényt is elvittek. A nyomozás folyik. Judások fajzata még mindig garázdálkodik.

Az ezerkezü Belgium és a haldokló emberiség. A «L'ami du clergé» franczia folyóirat 1908 május 7-én megjelent számában egy imaegyesületet ismertet, a mely Belgiumban virágzik. Ezen egyesület rendkívül gyakorlati módon figyelmezteti a papságot és a hiveket, hogy szünet nélkül hathatósan imádkozzanak a halállal vivódó bűnösökért. Figyelmeztető jelül az egyesület két táblát alkalmaz. Az egyiket a sekrestyében azon hellyel szemben állítják föl, a hol a papok a szentmisére öltözködnek. Ezen táblán a következő kérelem olvasható:

«Minden papot, a ki a templomban misézik, esdve kérünk az Úrban, hogy a mementóban gondoljon az egész világ bűnöseire, a kik most a halállal tusakodnak és még ma kimulnak.» (100 napi búcsú. X. Pius pápa.)

A másik táblát a templom bejáratánál szembetünő helyen függesztik föl e fölirattal:

«A jámbor hiveket, a kik e templomban szentmisét hallgatnak, esdve kérjük az Úrban, hogy az egész világ bűnöseit, a kik most a halállal tusakodnak és még ma kimulnak, ajánlják Jézus szentséges Szivének.» (100 napi búcsú. X. Pius pápa.)

A tábla mellé van a következő fölajánló imádság függesztve: «Istenem, minden szentmisét, a melyet ma az egész világon bemutatnak, fölajánlok neked a szegény bűnösökért, a kik most a halállal vivódnak és még ma meghalnak. A mi Üdvözítőnk Jézus Krisztus drágalátos vére nyerjen irgalmat számukra.» (300 napi búcsú, a mely a tisztítótüzben szenvedő lelkekért is fölajánlható. X. Pius pápa 1907. október 27.)

A bünözés világából. Július 17-én ismeretlen tettesek Pontoiseban behatoltak a Saint Maclon-templomba, szétrombolták az oltárt, összezúzták szent Lajos és Jeanne d'Arc szobrát, összetörték a kereszteket és bemocskolták az oltárhoz vezető lépcsőket. A sekrestyében összeszaggatták az öltözékeket, eltünt a szentelt olaj, két üres cibórium, de hála a biztosító szekrény erősségének, minden erőlködés daczára a tabernakulum védve maradt a vandal pusztítókkal szemben. A következő nap nem szolgáltathattak misét, maga a templom is csukva volt. A pontoisi bíróság megindította az eljárást.

Fénylő pont a spanyol forradalomban. Márczius 7-én a Tibi Dabo hegyen épülő nagyszerű templom egy részében ideiglenesen kápolnát állítottak, hogy abban addig is, míg a Jézus Szentséges Szivének tiszteletére emelkedő szentély készen lesz, a purgatoriumi lelkekért engesztelő áldozatok történjenek. Az ideiglenes kápolnát a rossz idő daczára nagy sokaság jelenlétében áldotta meg a pap. Jelen volt a megáldás szertartásánál ez imaapostolságnak az alapítója is, ezenkívül számos szerzetes és világi pap. A nagyszerű templomnak az oldalfalai már majdnem egészen készen vannak. Ez az egyedül fénylő pont a spanyol forradalomban, melynek épen Barcelona a tűzhelye. A forradalmárok a kolostorokat és templomokat rombolják, fosztogatják, az ostyákat kiszórják és bombákba gyömöszölik, hogy vele a templomokat fölrobbantsák. Igy került bele Jézus Szive mint fénylő pont a forradalomba. S ez az egyedüli remény, hogy a forradalom véget ér, mert a megdicsőült XIII. Leo pápával milliók imádkozzák most Spanyolországban: Jézus Szive, add vissza a társadalmi rend és béke nyugalmát!

EGYESÜLETI ÉLET

Budapest. A Budapesti Középponti Oltáregyesület az egyesület házában június 14-én együttes választmányi és terjesztői gyülést tartott. A gyülésen jelen volt Kiss Aladárné és Maria de N. S. de la Salette alelnöknők, özv. Heinrich Ferenczné és a terjesztőnők nagy számban.

A gyülésen Kánter Károly igazgató bejelentette, hogy Riegler József Ede, az általa alapított és róla elnevezett papir- és irószergyár és társaság alapítója, az Oltáregyesületnek már évek hosszú során át nagy jótevője, elhalálozott és fölkéri az értekezletet, hogy nevében az özvegy úrnőhöz részvétiratot intézhessen. Az értekezlet az indítványt elfogadja.

Az igazgató jelenti, hogy a nyár folyamán ez az utolsó értekezlet és hogy a legközelebbit csak szeptember hónapban fogjuk megtartani. Igazgató jelenti továbbá, hogy Kölnben augusztus 3—8-ig nemzetközi eucharisztikus kongresszus lesz. Buzdítja a jelenlevőket, hogy hacsak

tehetik, azon résztvegyenek. Igazgató a maga részéről és Makay Lajos, az Örökimádás szerkesztője, az Oltáregyesület képviseletében elfognak menni a kongresszusra.

Az Oltáregyesület alapításának 50-ik évi fordulóját nem magán a napon, t. i. nem november 6-án, hanem jövő év május hónapjának folyamán fogja megtartani. A május hónap kedvezőbb az országos ünnepségekre, aminthogy az eucharisztikus papok társulatával egyetemben országos eucharisztikus kongresszust is fogunk akkor tartani. Nemzetközi egyetemes eucharisztikus kongresszus tartására sajátos körülményeink miatt ez idő szerint hazánkban még nem gondolhatunk, noha az eziránt fölvetett indítvány sokaknál élénk visszhangra talált. A londoni eucharisztikus nemzetközi kongresszuson különben is már tavaly kihirdették, hogy 1910-ben Amerikában tartják meg a nemzetközi eucharisztikus kongresszust. A terjesztőnökhöz intézett beszédet lapunk vezérczikkében közöljük.

Nyitra. A nyitrai Oltáregylet czélja: 1. A legfölségesebb Oltáriszentségben jelenlevő Jézus megismerését, szeretetét és imádását mindinkább éleszteni, gyarapítani és terjeszteni.

2. A nyitrai egyházmegyéhez tartozó szegény templomokat, melyek az isteni tisztelet illő végzéséhez szükséges tárgyak és szerek nélkül szükölködnek: ilyen tárgyakkal és szerekkel a lehetőséghez képest segélyezni.

Az egylet tagjai rendes, résztvevő és jótevő tagok.

A rendes tag kötelezi magát, hogy az Oltáriszentség imádására havonkint egy órát szentel. Az imádás napját és óráját a tag maga választja és pedig akkor, midőn az egyletbe belép.

A rendes tag évenkint 2 koronával járul a szegény templomok segélyezéséhez. A kinek ez nehezére esik, attól az egylet tetszés szerinti, de legalább 24 fillérnyi évi alamizsnát kér.

Résztvevő tagjainak az egylet azokat tekinti, kik körülményeiknél fogva a havonkinti imádásórára nem kötelezhetik magukat, de a szegény templomok számára évenkint legalább 4 koronát adnak. Ezek, bucsúkat kivéve, szintén részesülnek az egylet kegyelmeiben, annak érdemeiben, jelesül azokban az imádságokban, melyek az egylet által segélyzett templomokban végeztetnek.

Jótevő tagokhoz azok számíttatnak, kik rendes évi adományra nem kötelezik magukat, de az egyletet tehetségüktől telhetőleg támogatják. Ezekért is mind az egylet tagjai, mind a segélyezett templomok hivei imádkoznak.

Az egyleti segélyezés. A segélyért a lelkész urak október és november hónapokban folyamodhatnak.

A folyamodványok a kerületi alesperes aláirásával is ellátandók, annak igazolásául, hogy a folyamodó templom a kért tárgyak tekintetében tényleg rászorul a segélyre. A folyamodványok az egylet elnöknőjére czimezve az igazgatóhoz küldendők.

Az egyesület védnöke: Bende Imre nyitrai megyéspüspök. Igazgató: Dr. Puchovszky Bálint esperes-plébános. Elnöknő: Dr. Bangha Istvánné. Társelnöknő: Sándor Pálné. Titkárnő: Kubinyi Endréné. Pénztárosnő: Tipula Amália. Választmányi tagok: Braunsteiner Jánosné, Franciscy Jenőné, Huszár Istvánné, Jakubovics Sándorné, dr. Klobusiczky Károlyné Lakits Attiláné, Névery Ignáczné, Simonffy Gyuláné, Szailt Arnoldné, Tombor Kornélné.

Jelen évi értesítő 9290 korona 72 fillér bevételről és 3886 korona 22 fillér kiadásról tanuskodik. Pénztári maradvány 5404 korona 50 fillér. Az egyesület tagjainak gyüjtése 2278 korona 30 fillér. A fiókegyesületeké 2425 korona 92 fillér. Az anyaegyletnek 1388 rendes, 77 résztvevő és 138 jótevő tagja van. Fiókegylete van 72. Legrégibb az 1895-ben alakult óbeszterczei 238 taggal, legújabb az 1909-ben alakult mocsonoki 184 taggal. Legnépesebb fiókegylet a máriatölgyesi 609 taggal. Az egyesület az 1908—9. oltáregyleti évben 23 templomot ruházott föl.

Amerikai magyarok oltáregyesülete. Magasztos és örömmel teljes ünnepe volt a passaici katholikus magyarságnak június hó 6-án. E napon szentelték meg a szent István magyar templom két mellékoltárát, melyet a hitközség kebelében lévő *Szent-Anna-Oltáregylet* emeltetett a többi hivek lelkes áldozatkészségével egyesítve. A szentelést Neuzihrer Ödön newarki plébános végezte, az ünnepi beszédet Csernitzky István norwalki plébános tartotta s az ünnepségen tíz magyar pap vett részt.

Szerkesztői üzenetek.

R. K. Szeged. 1. A szegedi szentségi csoda okmányaira vonatkozólag a minoriták adnak felvilágosítást. 2. Edmond Rostand «Sasfiók» cz. szinművének áldozási jelenetét, mely iránt érdeklődni méltóztatott, következőkben közöljük. Előadásnál főelv az, hogy egyházi szertartások utánzása szinpadra a nézőközönség elé ne kerüljön.

VI. Felvonás. 1. Jelenet.

A herczeg, A főherczegnő, Az Orvos, Hartmann tábornok.

A herczeg (A főherczegnőhöz).
Hát nem beteg?
A főherczegnő (erőszakolt vidámsággal).
De az voltam!... Nagyon!...
Egyszerre véled!... És most elhagyom
Az ágyamat. Jobban vagyok. S te?
A herczeg. Én?
Ah, rosszabbul, ha fölkel nénikém,
Hogy engem lásson!...
A főherczegnő. Tréfálsz?
(Az orvoshoz).
Betege
Már okosabb lett, doktor úr, ugy-e?

Az orvos. Már most pompásan issza
a tejet!
A főherczegnő. Mily boldogság!...
Örömmel hall ilyet
A nénéd!...
A herczeg Mégis szomorú dolog,
Nagyon lever, ha arra gondolok,
Hogy azt, aki a föllegekbe járt,
S a történet dicséretére várt:
Azért dicsérik, mert most a tejet
Pompásan issza!...

(Sok ibolyabokréta hever mellette az asztalon. Egyet fölvesz közülök és gyönyörrel, mély sóhajjal temeti belé az arczát.)

Ó, lázamra tett
Friss üde gömb!... Virágbokrocska, mely
Harmatra vár!...
A főherczegnő (nézegeti az egész szobát betöltő tömérdek virágot). Egy szép kert
ez a hely!...
Virágot hoz neked mindenki?
A herczeg (szomorúan mosolyogva). Már!...
A főherczegnő.
Csitt!

(Összenéz az orvossal, aki bátorítja; némi habozás után a herczeghez lép és zavart hangon így szól):

A betegség most végére jár...
— Te nálad is, te bátor kis legény! —
Hogy hálát adjunk Istenünknek...
én...
Megáldozom ma reggel...

(A herczeg ránéz. A herczegnő folytatja, még zavartabban).

Azt hiszem,
Ha csatlakoznál... Kedves volna?
Nem?

(Gyorsan).

S miért ne áldoznál velem te?
A herczeg (miután jól a szemébe nézett).
Ládd,
Kegyes rokon: ezért jöttél te!...

(Tompa, mély hangon),

Hát
Ütött a végső óra!...
A főherczegnő (kaczag). Ó bolond!
És nem gondolsz az etikettre,
mondd?
A herczeg. Az etikettre?
A főherczegnő. Hogy a végső útja
Elérkezett: minden főherczeg tudja,
Mert összegyűl a fenséges család,
Mikor föladják néki...

(Elakad).

A herczeg. Mondd ki hát!...
A főherczegnő. Azért se!...
A herczeg (körülnéz). Tényleg nincs
itt senki!...
A főherczegnő (A hátsó ajtóra mutat).
Csak
Magunk leszünk!... Se főherczegurak,
Se főherczegnők!... Oltárt állítottam
A porczellános kis teremben!...
Ottan
Az udvari prelátus csak nekem
S neked misézik, drága herczegem!
Megáldozunk... nem is lehet másról szó...
És ez a szentség nem lesz...
A herczeg. Az utolsó?
Igaz!...
A főherczegnő No látod!

(Kecsesen nyujtja neki a karját).

Jösz?

(A herczeg ingadozva föláll. Csöngetyüszó jobbfelől.)

Ah, a mise!...

(A herczeg, a főherczegnőre támaszkodva, indul a kis szalon ajta felé. Az orvos és Hartmann tábornok tüstént kinyitják az ajtót.)

A herczeg. Nincs itt a fényes udvar!...
A főherczegnő Senkise'!...
A pap meg a ministráns!... Meg
mi!...
A herczeg (mentében fürkészve nézi az orvost és a tábornokot, akik mosolyognak rá).
Csak!...
Tehát ma még nem!...

(Az ajtó bezárul a herczeg és a herczegnő mögött. A két férfi arczáról azonnal eltünik a mosoly. Hartmann tábornok a kis kárpitajtóhoz siet; kinyitja; és az egész császári család csendesen bevonul).

Hartmann tábornok (halkan a főherczegekhez és főherczegnőkhöz). Méltóztassanak!

(Ujját az ajkaira teszi és int nekik, hogy helyezkedjenek el.)

Második jelenet.

Hartmann tábornok, Az orvos, Mária Lujza, A császári család, Metternich, Prokesch, Cameráta grófnő, De Lorget Teréz.

(A magas uraságok, vigyázva, nehogy zajt üssenek és lármájuk áthalljék a másik terembe, különböző sorokban helyezkednek el, arczczal a zárt ajtó felé, mely mögött időről-időre csengetyű cseng. Mária Lujza az első sorban áll. Vannak köztük nagyon koros főherczegek és gyermeksorban levők; továbbá zsenge ifjak, akik épen olyan szőkék, mint a reichstadti herczeg. A nyitott ajtó homályában egyenruhák csillognak. Metternich, teljes díszben a császári család utolsó sorában áll.)

Hartmann tábornok (látva, hogy mindenki a maga helyén, mély és ünnepélyes hangon kezd szólani.)
Mikor tehát a herczeg térdepelve
A paphoz hajlik, hogy az ostyát
nyelve
Mély áhitattal elfogadja...
Egy főherczegnő (az elől álló gyermekekhez). Csend!...
Hartmann tábornok.
Szemét lehunyja s nem mozdul
e szent,
Nagy pillanatban: Fenségtek előtt
Az ajtót halkan, nesztelen kitárom.
Egy perczre majd látják a szőke főt.
Gyors mozdulattal aztán újra zárom!...
A herczeg fölkél, révedezve néz
S nem sejti, hogy — szokás szerint — egész
Udvar jelenlétében vette föl
A haldoklók szentségét.

(Ebben a pillanatban Prokesch balról belép és két asszonyt vezet be: Cameráta grófnőt és Terézt.)

Metternich (a most jövőkhöz). Csönd!...
Prokesch (súgva Terézhez és a grófnőhöz).
Elől
A fenséges császári ház... Igen...
És önök itt!... Megengedték
nekem!
E meghajolt fenséges főkön át,
Ahol a végzet üt komor tanyát,
E sápadt, félénk gyermekek fején
Keresztül, — itt, a hervadás helyén:
Megláthatják még egyszer!...
Teréz. Hála! Hála!...
Mária Lujza.
Csend! Csend!... Vigyázzon mindenki magára.
Ha nyilik majd az ajtó!... Néma
csend!
Egy főherczegnő.
A csöngetyű!... Csöngetnek odabent!...
Más főherczegnő.
A szentséget mutatják föl!...

(Mindenki letérdepel.)

Hartmann tábornok Vigyázat!...
A grófnő (állva maradt. Látva Metternichet, aki közvetlenül mellette szintén lehajlott, megérinti a karját.)
Metternich úr, önben semmi se
lázad?
Metternich (odafordul, ránéz és büszkén).

Nem!... Azt tettem, ami a kötelesség
Parancsa volt! Kellet, hogy rosszul essék
Magamnak is... Sokszor szivemre támadt
A részvét... De a császárt és hazámat
Jobban szeretem!...
A grófnő S most a könnyei
Nem hullanak?
Metternich (pillanatnyi hallgatás után).
Nem!...
(A csöngetyű újra megszólal.)
Az Agnus Dei!
Mária Lujza (Hartmann tábornokhoz, aki az ajtót félig kinyitja és a nyiláson át benéz).
Vigyázzon, hogy ne nyikorogjon!...
Lassan!...
Metternich (tompa hangon újra kezdi).
Nincs rá okom, hogy bűnbánóan forgassam
A szememet... De azt beismerem,
Hogy nagy herczeg volt!... És ha e helyen
Letérdelek most s meghajtom e főt,
(Térdét meghajtja.)
Nemcsak az Isten báránya előtt
Hajlom meg!...
Hartmann tábornok (néz a félig nyitott ajtón át).
A prelátus jön, — kezében
A szentelt ostya...
Mind (érzik, hogy a nagy pillanat közel).
Ó!...
Hartmann tábornok (keze az ajtón).
Csak lassan, szépen...
Egy pillanat még... most...
Mind Ó!...
Tábornok Kinyitom!...
(Az ajtó-szárnyakat nesztelenül szétlöki. Látszik a vidám kis szalon, ahol minden csupa porczellán. Látszanak a kék és fehér falak, a meggyujtott fajánsz-csillár, az ibolyabokréták, a ministránsfiúk, a tömjénfüst, a sárga viaszgyertyák, a csinosan diszített oltár és — térden állva, háttal a néző felé — a reichstadti herczeg és a főherczegnő, aki félkarját támogatólag a herczeg dereka körül tartja; azután a prelátus, aki közeledik hozzájuk; a szent ostya ott remeg már a ciborium fölött. Csönd és mély meghatottság percze. Mindenki letérdel, lélekzetét és könnyeit visszafojtva.)
Teréz (lassan emelkedik, hogy nézhessen a fejeken keresztül; odapillant, lát, — és zokogva tör ki belőle):
Így látni! Így!... A bánat földre nyom!
(Általános megdöbbenés, Hartmann tábornok az ajtót hirtelen behúzza. Mindenki föláll.)
A tábornok (gyorsan a főherczegekhez).
El, el! Hamar!... Vagy minden kárba vesz!...
A zokogást hallotta!...
(Mindnyájan a baloldali ajtó felé tódulnak; de a porczelláuszalon ajtaja hirtelen kinyilik, a herczeg megjelen a küszöbön, valamennyit ott látja maga előtt és egy hosszú pillantás után mely mindent megért):
Ah?... Helyes!...

M. B. Budapest. X. Pius pápa a sz. Búcsúk Gyülekezetének 1905. július 12-én kelt rendeletével ugyanazon búcsúkat engedélyezte az első sz. áldozáshoz járuló gyermekeknek, amelyeket XIII. Leo az újmisés papok első sz. miséjére engedélyezett u. m.:

1. *az újmiséseknek, illetve gyermekeknek* teljes búcsút, ha az első sz. áldozás előtt gyónnak és az első sz. mise vagy sz. áldozás előtt gyónnak és az első szentmise vagy első szent áldozás napján a szentatya szándékára imádkoznak.

2. *harmadízig való rokonaiknak* teljes búcsút, ha gyónnak, áldoznak, az első sz. misén vagy az első sz. áldozásnál jelen vannak és a szentatya szándékára imádkoznak.

3. *az összes* legalább áhitatos töredelmes szívvel *jelenlevő hiveknek* 7 évi és 7 negyvennapi búcsút.

Az Oltáregyesület elhunyt tagjai 1909. évben.

Özv. Lehotzky Józsefné, Malmarits Ignáczné Budapest, Melaga Katalin, Melich Katalin, Pietrov Matejkin Zsuzsa Bozók, Petsch Jozefin, Radovits János Budapest, Vrabel Mária Tatárszentgyörgy, Czakó János Tiszapüspöki, Franko Orem Kata, Gatten Vozár Kata Bozók, özv. Gombos Imréné, Gruber Konstantin, Heinrich Kálmánné Budapest, Hajnal Eszter Tiszapüspöki, Kováts Anna, Kudlács Zatykó Mária Bozók, Keesz Alajos Németújvár.

A kármelhegyi skapuláré könyve.

A jámbor társulatok között egyike a legismertebbeknek és legkedveltebbeknek a kármelita (barna) skapuláré társulat, melynek hazánkban százezernyi hivő serege van minden rangból és rendből. De bár a skapuláré méltó viseléséből származó nagy lelki hasznot mindenfelé tudják és sokszorosan tapasztalták, igen sokan mégsem ismerik, vagy legalább is nem kimerítőn, annak eredetét. Azért igen hálás munkára vállalkozott P. Fülöp Cyrill kármelita áldozópap és győri házfőnök, mikor egy most megjelent könyvében: «Kármelhegyi szent Szűz skapuláréjának eredete és Stock szent Simon élete» ezt bőven megírta. Szerző nagy gonddal és fáradhatatlan buzgalommal végezte úttörő munkáját szétszórt töredékek alapján. Különösen nagy hangya-szorgalomra vall a Kármelhegyét tárgyaló fejezet, melyet hat sikerült fotográfia után készült Kármelhegyéről vett kép diszít. A könyv megvilágítja a szombati kiváltságot; azzal a fejezettel pedig, mely a többi kiváltságokról szól, nagy hálára kötelezte szerző társulat tagjait. A belső tartalomhoz mindenkép méltó a külső kiállítás s a 253 oldalas, cimképpel ellátott könyv ára mégis csak 2 korona. Melegen ajánljuk olvasóinknak. Kapható a kiadóhivatalnál: «Pázmáneum nyomda és irodalmi vállalat, Budapest, VIII., Köztemető-út 8.» és a kármelita rend magyarhoni zárdáiban.

Mély tisztelettel kérjük az Oltáregyesületi terjesztőnőket, hogy az Örökimádásnak új előfizetőket szerezzenek.

IMA- ÉS ÉNEKGYÜJTEMÉNY.

Ének Szent István Magyarország első apostoli királyának, az első magyar templomok építőjének dicsőséges jobb kezéről.

(A †-tel jelzett versek négy első sora régi eredet. Az első vers 1484. évben Nürnbergben (Bajorország) nyomatott. A többi versek és verssorok, valamint a dallam a mult századból származnak.)

Oh dicsőséges szent jobb kéz,
Melyet magyar óhajtva néz;
Drága kincse népünknek,
Nagy öröme szivünknek.
Kérünk, áldd meg országunkat,
Királyunkat, mindnyájunkat.
Ó szent kéz, ó szent kéz, ó szent kéz,
Légy oltalmunk és örökös pajzsunk.

† Mikor te reád tekintünk,
Buzgóságra gerjed lelkünk,
Jut eszünkbe szentséged,
És sok jótéteményed.
Kérünk, áldd meg stb.

Hazánkból a pogányságot,
A bálványozó vakságot
Te irtád ki, s helyébe
Igaz hitet oltál be.
Kérünk, áldd meg stb.

Hogy az új nyáj pásztor nélkül,
Az új szőlő munkás nélkül
Ne legyen, volt fő gondod
S buzgó iparkodásod.
Kérünk, áldd meg stb.

Hivtál azért a külföldről,
A világnak több részéről
Papokat, pásztorokat
És serény munkásokat.
Kérünk, áldd meg stb.

Több püspöki méltóságot,
Apátság- és prépostságot
Alapítál javára,
Néped lelki hasznára.
Kérünk, áldd meg stb.

Mennyi ékes templomokat
Nem raktál, és klastromokat
Isten dicsőségére,
Néped üdvösségére?
Kérünk, áldd meg stb.

Boldogságos Szűzanyának
Mint magyarok Asszonyának
Fölajánlád hazánkat
S szenteléd koronánkat.
Kérünk, áldd meg stb.

† A te jóvoltod tengerként,
Nagy buzgóságod árvizként
Ömlött nemcsak hazánkra,
Hanem egész világra,
Kérünk, áldd meg stb.

Nyujtád Jeruzsálemre is,
Kiterjesztéd Rómára is
Adakozó jobbodat,
Irgalmas jóságodat.
Kérünk, áldd meg stb.

† Bús árváknak, özvegyeknek,
Szegényeknek, betegeknek
Ah mennyi sok jót tettél!
S rajtunk hányszor segítél!
Kérünk, áldd meg stb.

Éhezőnek táplálója,
Mezítlenek ruházója,
Valál Te országodban,
Sőt egész Európában.
Kérünk, áldd meg stb.

Ennyi jótéteményekért
S dicsőséges érdemekért
Kedves valál Istennek,
Kedves az embereknek.
Kérünk, áldd meg stb.

† Azért Isten több csodákkal,
Ritka rothadatlansággal
Dicsőíté kezedet,
Hirdeté szentségedet.
Kérünk, áldd meg stb.

Hogy szent László fölnyittatta
Koporsódat, s megvizsgálta:
Testednek egyéb tagja
Már eloszlatva vala.
Kérünk, áldd meg stb.

Szent Jobbod pedig épségben
Jutott kézbe. Örült minden
Ezen szent ereklyének,
E drága becsű kincsnek.
Kérünk, áldd meg stb.

Általvitetett Biharba,
Tétetett egy apátságba,
Melyet szent László szerzett,
És Szent Jobbnak nevezett.
Kérünk, áldd meg stb.

Ottan tisztelt buzgó néped,
Áldott hű magyar nemzeted,
Dicsőítvén tetteidet,
Nagy fényű érdemeidet.
Kérünk, áldd meg stb.

Mikor Mohácsnál elvesztünk,
Te is elvitettél tőlünk,
Tenger mellé távoztál,
És minket árván hagytál.
Kérünk, áldd meg stb.

De az Istennek jósága,
Teréziánk buzgósága
Visszahozta kincsünket,
És vele mindenünket.
Kérünk, áldd meg stb.

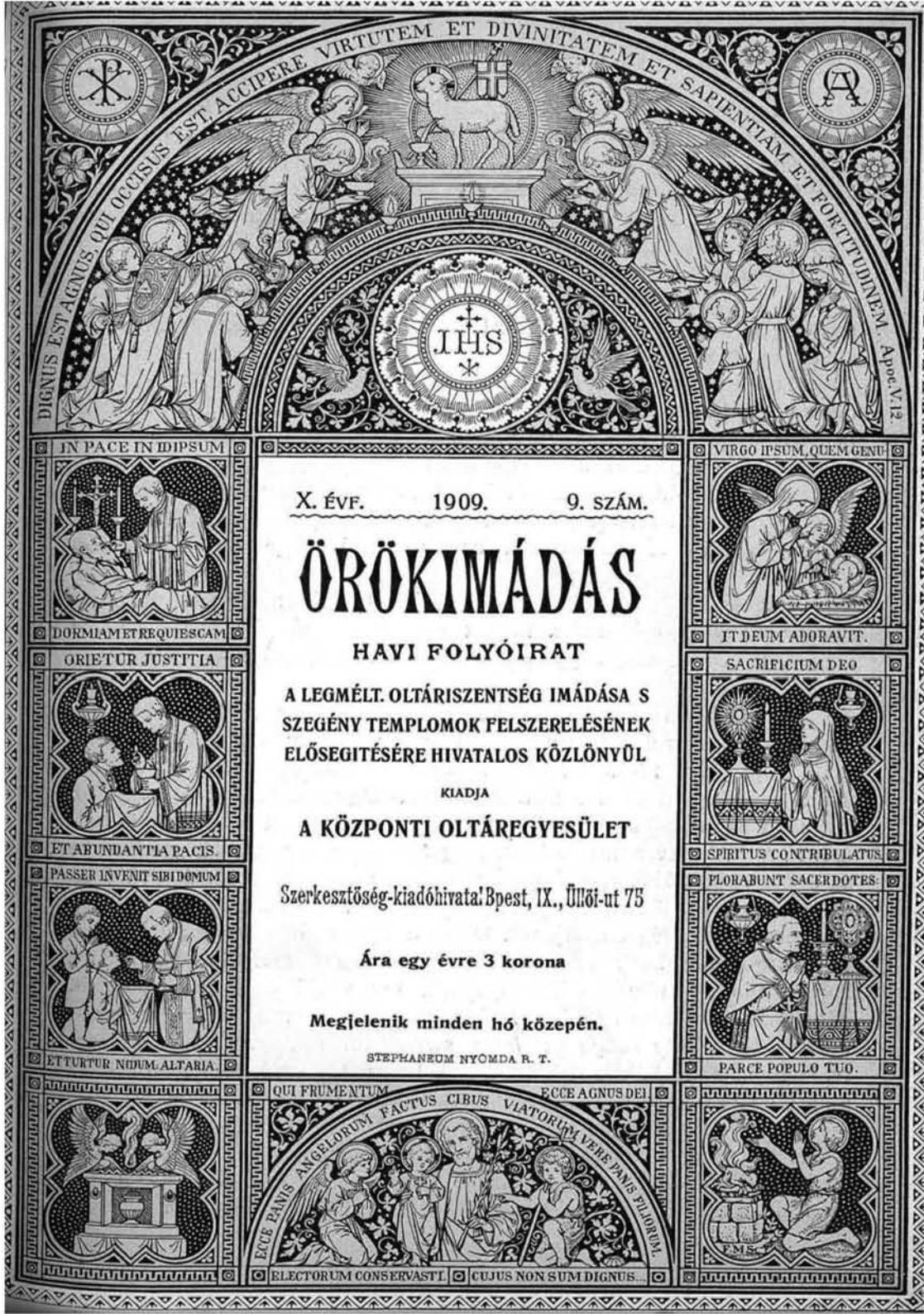
Tenger mellől Duna mellé,
Raguzából térsz Bécs felé,
Onnan Buda várába,
Hazánk fővárosába,
Kérünk, áldd meg stb.

Hogy ismét körünkben lakván,
Néped ölében nyugodván,
Buzgóbban tisztelhessünk,
S méltóbban dicsérhessünk.
Kérünk, áldd meg stb.

† Erről forró hálaadással,
Közönséges vigadással
Ma együtt emlékezünk,
És szivből örvendezünk.
Kérünk, áldd meg stb.

† Isten jóvoltát dicsérjük,
És általad arra kérjük:
Vezesse királyunkat,
Boldogítsa honunkat.
Kérünk, áldd meg stb.

Stephaneum nyomda r. t.


DIGNUS EST AGNUS QUI OCCISUS EST ACCIPERE VIRTUTEM ET DIVINITATEM ET SAPIENTIAM ET FORTITUDINEM. Apoc. V. 12.
IHS
IN PACE IN IDIPSUM
DORMIAM ET REQUIESCAM
VIRGO IPSUM, QUEM GENU
IT DEUM ADORAVIT.
X. ÉVF. 1909. 9. SZÁM.
ÖRÖKIMÁDÁS
HAVI FOLYÓIRAT
A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL
KIADJA
A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET
Szerkesztőség-kiadóhivatal: Bpest, IX., Üllői-ut 75
Ára egy évre 3 korona
Megjelenik minden hó közepén.
STEPHANEUM NYOMDA R. T.
ORIETUR JUSTITIA
ET ABUNDANTIA PACIS.
SACRIFICIUM DEO
SPIRITUS CONTRIBULATUS.
PASSER INVENIT SIBI DOMUM
ET TURTUR NIDUM, ALTARIA.
FLORABUNT SACERDOTES:
PARCE POPULO TUO.
QUI FRUMENTUM
ECCE AGNUS DEI
ECCE PANIS ANGELORUM FACTUS CIBUS VIATORUM VERE PANIS FILIORUM.
ELECTORUM CONSERVASTI.
CUJUS NON SUM DIGNUS...
F.M.S.

EGYESÜLETI ÉLET

Magyarországi Oltáregyesületek Országos Szövetsége. Ez a nagy eszme, a melynek érdekében lapunk egy évtized óta küzd, a megvalósulás felé közeledik. *Kánter* Károly prelátus a Budapest Középponti Oltáregyesület igazgatója a szegedi kulturpalotában lapunk vezérczikkében közlött hatalmas beszédét tartotta, melynek végén *Bonta* Károly dr. a következő határozati javaslatot olvasta föl:

Tekintettel arra, hogy az úgynevezett Oltáregyesületek már a tapasztalat szerint kiválóan alkalmasak arra, hogy a legfölségesebb Oltáriszentség iránti tiszteletet és ez által a katholikus hitéletet az egész vonalon fölkeltsék, ápolják és terjesszék.

Tekintettel továbbá arra, hogy az Oltáregyesületek hazánkban, sajnos oly nagy számban levő szegény templomok fölsegítésére szinte nélkülözhetetlenek, mondja ki a Katholikus Nagygyűlés, hogy szükségesnek tartja, hogy az Oltáregyesület a budapesti és az egyes egyházmegyei középponti Oltáregyesületek segítségével és velök szerves egységben lehetőleg az ország minden hitközségében sürgősen megalapítassanak és hogy az Oltáregyesületek régóta óhajtott országos szövetsége is minél előbb létesüljön.

Szegedi hangok. Örömmel közöljük az Oltáriszentség szellemétől és szeretetétől áthatott beszédet, melyet *Mayer* Márton gimnáziumi tanár a szegedi nővédőegyesületi gyűlésben mondott. A buzgó férfi így kezdette beszédét:

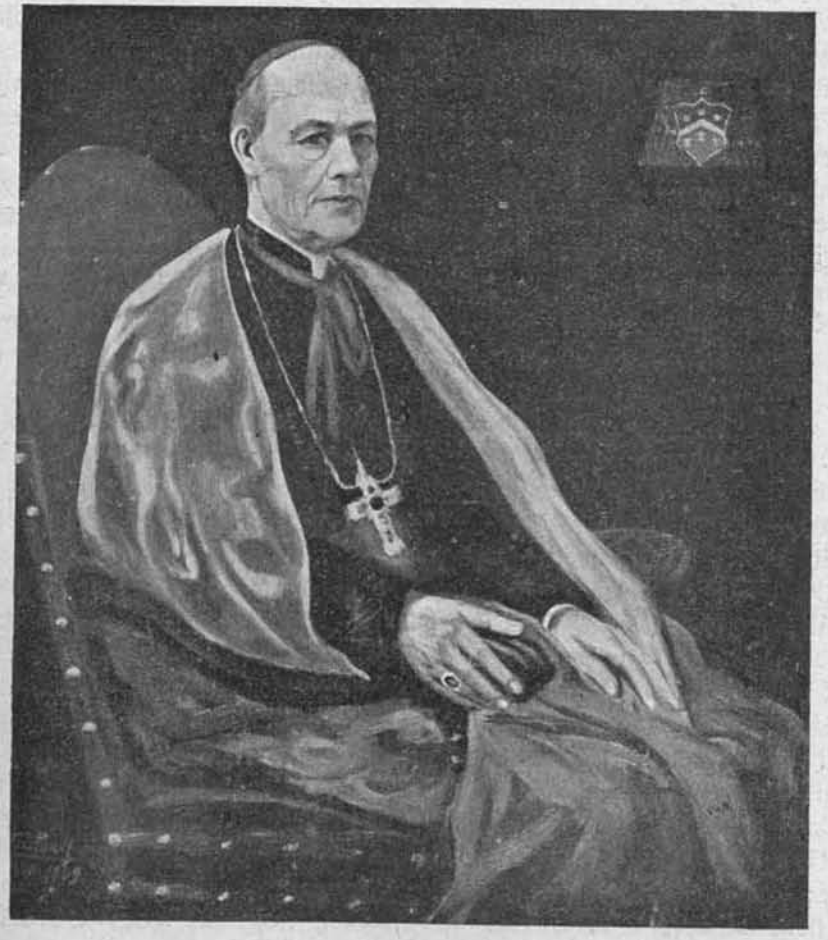
A tanításban olvasom, hogy Krisztus Urunk egy alkalommal példabeszédet mondott a mustármagról, mely igen kicsiny mag, ha jótalajba kerül, sugár fává nő s lombkoronája beárnyékozza az egész vidéket, a melyre az ég madarai szállanak pihenni. Úgy tudom, hogy ezzel az Egyházat akarta példázni, melynek kicsiny mustármagja a betlehemi bölcsőben volt, 30 éves munkájának, megváltá vére harmatának eredménye az egész világra kiterjedő Anyaszentegyház, mely árnyéka alá gyűjti az ég madarait a lelkeket, hogy megenyhüljenek, megtisztuljanak, békét s végre örök dicsőséget nyerjenek. De nem lépem túl a határt azt hiszem, ha azt mondom, hogy ez a mustármag nemcsak az Egyháznak példája, hanem minden katholikus intézménynek, így a mi egyesületünknek is. *Mustármag az Isten országa terjesztésének eszméje, melynek eszköze a karitás,* termékeny *talaja az Isten szeretetétől átitatott,* vágyódó, szerető munkálkodó lelkek. E két tényező hozza létre a kath. egyesületeket s ha nem is mindegyik növekedik oly terebélyes fává, mint az Egyház — hisz ez nem is lenne jó — de mindegyik a maga helyén betölti azt a szerepet, amit a Szahara tüzes pusztája közepén álló oázis a vándor karavánnal szemben betölt enyhülést, békét ad annak, ki lombja alá menekül.

X. ÉVFOLYAM. 1909. SZEPTEMBER 9. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Fegyverre! — Zichy Nándor. — *Makay Lajos:* Mária és Márta. — *Reviczky Aladár C. M.:* Szent Paszkál életrajza. — A kölni világkongresszus. — A XX. század legnagyobb körmenete. — Az Oltáriszentség diadalútja Szegeden. — *Tichy Sándor C. M.:* Az életből. — Krónika. — A pápa az Oltáriszentségért. — *M. L.:* Az Oltáriszentség. — Röptében a nagyvilág körül.



Vannutelli Vince pápai követ, a szentségi társulatok biboros védnöke.

FEGYVERRE!

Kánter Károly beszéde.

Szeged, 1909. aug. 30.

Méltóságos és főtisztelendő püspök úr!

Tisztelt szakosztály! Mélyen tisztelt hölgyeim és uram! Méltóztassanak megengedni, hogy az előadásomra kiszabott időben ne elméletileg, hanem gyakorlatilag szólhassak a számomra kitűzött tárgyról. Az egyháznak egy nagy diadaláról beszélek, mely nem régen folyt le a Rajna partján, a kölni eucharisztikus világkongresszusról. A jelen század katholikus életének a Szentséges Atya dekrétuma mellett ez volt legnagyobb eseménye. Tizenkilencz ilyen kongresszust tartottak már Európában és más világrészben, de a kölni fölülmulta valamennyit s mivel mindkettőn résztvettem, merem állítani, a rómait is. A gyülések a kölni domban folytak le német, franczia nyelven, más templomokban különböző nyelveken; s mindezt fölülmulta az eucharisztikus körmenet nagyszerűsége. Negyedfélórán tartott e diadalmenet s mondhatom, kétszázötvenezer ember vett részt rajta, köztük félmillió idegen. Ez a kereszténység nagy diadala volt. S mi volt a diadal fegyvere? Az Oltáriszentség. Ez nevelte föl Németország papjait és a papokkal a hivőket is. Hiszen itt folytak csaták az Oltáriszentségért, vértanúk éltek Kölnben, annak érsekét vitték börtönbe a kulturharc alatt, de a papság föleszmélt s megragadta a fegyvert az Oltáriszentséget. Oda sorakozott az imádkozók közé, először a fegyvert szerezte meg, hogy jól tudjon harczolni, először az eszközt szerezte meg, hogy jól tudjon dolgozni.

Az Eucharisztia papi társulatnak épen Németországban van legtöbb tagja. A papság rohan e társulatba, a papoknak szövetsége ez. Egyszerű kötelezettségük, hogy hetenkint egyszer menjenek a templomba, csak egyszer egy órát válaszszanak és azt az Oltáriszentség előtt töltsék. A németeket ebben követik a franczíák is, mert tudják, hogy hatalmas erejük titka ez. Ez a szent titok, a hol a pap megalázza magát teljesen, lenyúl a forráshoz, hogy fölüdítse lelkét Krisztusban, ki ott van a katholikus templomokban és nincs is másutt, csak a mi templomainkban. Ezért sietett a papság oda ahhoz a győzedelmes Krisztushoz, ahhoz az üdvözítő Krisztushoz s mikor nála volt, akkor érezte, mint tágította ki szivét, mint világította föl elméjét. S mikor a papság nagy lett, ez a Krisztus nagygyá tette a hiveket is. (Éljenzés.) Mert a nép látta nemcsak akkor, a mikor misézik, de látta őt akkor is, midőn az Oltáriszentség előtt imádkozik, abban az órában, midőn magát mestere előtt kipihente; sokszor este, sokszor éjjel, a lobogó mécs világánál, mert a buzgó pap nem talált más időt, csak az éjszakát, hogy az édes Üdvözítővel

egyedül beszélhessen: ő nappal mindig kötelessége után járt s a hivőkért dolgozott. S a hivők látták ezt, látták a dolognak titkát is: egy községnek lelkipásztora éjszaka az Oltáriszentség előtt: ez az, a mi beléjük is lelkesedést öntött és a papot követték a hivek s ők is hasonlóan cselekedtek s innen van az, hogy Németországban a hitbuzgalmi egyesületek oly hatalmas erővel működnek s hogy e társulatokba a hivők oly nagy számban mennek. Ott nem százakról, de százezerekről beszélnek.

Igy alakul ki az Oltáriszentség nagy országa, így termi a szentségtől megáldott föld a harczosok nagy számát, kik a halálba is elmennek Krisztusért. Hiszen Krisztus egészen a mienk. Krisztus ránk bízta magát teljesen, Krisztus egészen el lesz hagyatva, ha mi nem gondozzuk mi nem látogatjuk. Őt az Oltáriszentségben imádni, Őt meglátogatni, az élő szent áldozatban magunkhoz venni kötelességünk; azt, kit az emberi kebel nem volna képes magához venni, ha még oly szent is, nem merne magához venni, ha még olyan bűntelen is, magához veszi a harczra kész katholikus, még áldozatok árán is, mert Ő mondja, Ő parancsolja; int, kérlel, buzdít, fenyeget, büntet, ha nem megyünk Hozzá. Nemcsak akkor, amikor parancsolva van, hanem amikor a kegyelem megszállja szivünket, s amikor érezzük, hogy szükségünk van vigaszra, támogatásra. Hol keressünk vigaszt másutt? A világ zajában? Ott nincsen. A világ örömeiben vagy szórakozásaiban? Azok elperzselik, ezek kiszárítják a lelket. Csak egy helyen kap a lélek nyugodalmat, csak egy helyen talál vigaszt, irányt, eszméket, érzést, bátorságot, harczi kedvet s ez Krisztus az Oltáriszentségben. Legjobban megérdemli, hogy foglalkozzunk vele, küzdjünk érette és bátran hirdessük a világnak az Eucharistiát, annak nagy hatalmát, nagy befolyását. (Éljenzés.)

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! Ezeket a gondolatokat fakasztotta lelkemben mindaz, a mit Németország szent városában láttam a kölni eucharisztikus kongresszus alatt. Ha ott nem is voltunk mindannyian, beszélhetek egy más dologról, melyet mindannyian láttunk, beszélhetünk Szeged városáról, a tegnapi eucharisztikus körmenetről. Ott voltunk mindannyian, mert mindnyájunknak el kellett menni s láttuk mindannyian, kik itt vagyunk, az Oltáriszentség diadalát. Diadalünnep volt, fényes manifesztáczió, a katholikus öntudat föllobbanása Szeged városában. Ezért imádkozva, egyet imádva éreztük, hogy egyek vagyunk. (Úgy van! Úgy van!) Nincs oka panaszkodni senkinek, sem az egyházmegyének, sem főpásztorainknak, sem a katholikus szövetségnek, sem minékünk, mert a tegnapi körmenet Szegeden nem látott páratlan diadalünnep volt. A kölni napok lelkesítő emlékét elhoztuk ide édes hazánkba s megvallom, mondom, a tegnapi körmeneten ép úgy tudtam örülni, ép úgy tudtam lelkesedni; s-a két hatalmas ünnepélyt, mely Kölnben a Rajna

mellett s itt Szegeden a Tisza partján végbement, összehasonlítva, egy következtetést szeretnék levonni.

Mondtam, mi hozta létre Kölnben ezeket a napokat: az élő hit. S ez hozta létre a mi ünnepünket is. Hát lehetett volna-e a szegedi körmenetet oly nagy arányokban létesíteni, ha nem volna meg közöttünk az Oltáriszentségbe vetett élő hit?!

Ha nem tudnók azt, hogy életünk, boldogságunk, nemzeti nagylétünk az Eucharisztiától függ?! Szeged népét látva, láttuk a szivekben buzgó ősi hitet s láttuk, hogy tud ez a mi magyar népünk áldozni, imádkozni, tenni, lelkesedni az oltárért és annak lakójáért. S ezt az érzést, a mi tegnap megnyilatkozott, szeretném két kezemmel megragadni a magyar népben s a magyar papságban egyaránt. Vigyük ki ezt az érzést Szeged városából az egész országba, tovább, tovább s mindig mélyebbre s tisztítsuk meg nemzetünk életét ezzel a tűzzel, a mely nem emészt, hanem alkot és egyesít. Ragadjuk meg az egyesítő erőt és ragadjuk meg mindazon eszközöket, melyek az erőt kiaknázzák és gyümölcsözővé teszik. Minden egyesület, minden társulat megszentelője Jézus Krisztus, minden társulatnak lelke, szervező eleme az Oltáriszentség; legyen az férfitársulat, legyen az nőegyesület, legyen az papi társulat, szociális egyesület, legyen az bármi, legyen az sőt maga a politika is, nem fog az semmire sem menni, ha nincs összeforrva az Eucharisztiával, ha nem Krisztusért történik minden. Ha nem Krisztus lesz minden mindenben, akkor az a politika nem lesz más, mint kufár élet, önző haszonlesés, aljas önérdek. Nekünk a csillagokra kell néznünk, nekünk fölfelé kell tekintenünk, nem is fölfelé, hanem be a templomokba, oda az oltárra s onnan kell merítenünk eszméinket, tetterőnket s ernyedetlen munkánk sikerének biztosítékait. Krisztusnak kell lenni mindenütt; a nép minden rétegében, a családok szentélyében s az emberi szív csendes magányában. Tanulják meg őt szeretni a gyermekek is és áldozzanak. Látogassák meg ők is az Oltáriszentséget, legjobb barátjukat s nevelőjüket s ha a jövő nemzedéket biztosítjuk, biztosak lehetünk, hogy országunk katholikus fog maradni s *országunk* virágozni *fog*. (Éljenzés.) Ezt megemlítve még egy benyomásról óhajtok beszámolni, mit a Rajna mellett a kölni kongresszus alatt szereztem, egy benyomásról, mely előítéleteket döntött meg, galád hazugságokat hazudtolt meg százezrek előtt. Azt mondják, általános szóban, hogy mi katholikusok csak ájtatosságra valók vagyunk, csak imádkozni tudunk, s nem tudjuk a népet az anyagi lét terén gazdagabbá, egészségesebbé, boldogabbá tenni.

Nem áll! Ott láttuk, mikor az Oltáriszentséget ünnepeltük, hogy nem úgy van. Talán nekem is voltak kisértéseim, hogy a megrögzött előítéletnek higyjek, hogy mi a népet nem tudjuk boldogítani; de mást láttam a kölni dóm mellett és kiábrándultam előítéleteimből. Láttam katholikus népet s katholikus nép kezében élénk virágzó ipart, kereskedelmet, egészséges, életerős fajt és boldog társadalmat. És azt hiszem, ez azért van, mert az a rajnai nép az Egyház szellemében van nevelve, ezt a népet az Oltáriszentség ápolta, minden társadalmat mozgató tényezők legnagyobbika. (Éljenzés.) Nem kell nekünk új módszer, csak tegyünk úgy, a mint szivünk sugallja, a mint Krisztus ösztönöz s akkor nem lesz szükségünk hazánk boldogításához egy más fajra. (Derültség.) Az áldozás után Ő fogja szivünkbe hajtani vérét, Ő önti belénk a munkára kész lelkesedést és tiszta forrás fog csergedezni a szívben, a szívből átmegy ereinkbe, kezeinkbe, lábainkba, az egész emberbe. Aki így hallgat az Eucharisztia sugallataira s az ő szavát tettre váltja: boldoggá teszi magát, családját, a társadalmat és boldoggá teszi ezt a szegény magyar hazát. (Viharos éljenzés.)

Az Eucharisztiában rejlik a titok kulcsa, mint fogjuk nemzetünket, fajunkat regenerálni és a magyar katholiczizmust nemzetmentő munkájában diadalra segíteni. S hogy a magyar katholiczizmus mostani helyzetének e kulcsát megtalálhassuk, engedjék meg mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, hogy lelkem egész bensőségével ajánljam önöknek, karolják föl ama tényezőket, melyek fegyverünknek, az Oltáriszentség keresésére indítanak és megtalálására vezetnek.

Előbb mondottam, hogy a papságra nézve az Eucharisztia-társulat az, mely hivatva van ápolni a papságban az odaadó és önfeláldozó szellemet; önök számára is van, mélyen tisztelt hölgyeim és uraim, egy egyesület, nem kevésbbé hatalmas, mint az előbbi, egy egyesület, mely magában rejti az Eucharisztia minden áldását mindnyájunk számára. Itt találjuk mindazt, a mit mi az Eucharisztiától kérünk, kívánunk s amit csak az Eucharisztia nyujthat. Ez az Oltáregyesület. Az Oltáregyesület Krisztus szivéből fakadt, Krisztus szivéből táplálkozik; nem lát mást, csak magát Krisztust és Krisztusnak örök érdekeit e mulandó világban. Az Oltáregyesület férfiak és nők számára van; mindenki számára van; kötelezettsége könnyen teljesíthető; hónaponkint egy imaóra és évenkint csekély adomány a templomoknak; az egyesület buzdít bennünket a naponkénti szentmise hallgatására, nem elégszik meg azzal, hogy csak akkor áldozzunk, a mikor azt szentegyházunk parancsolja, hanem Szentséges Atyánk dekrétuma szellemében a gyakori áldozás elterjedését ápolja. Imádkozik, hogy a pápa szava teljesüljön, programmot ír zászlajára, a mely győzelmet jelent. Jöjjetek minél többen az Oltáriszentséghez, vegyétek és egyétek, töltekezzetek Krisztussal, hogy szivetek erős legyen! Ezt akarja, ezt kívánja, ezt követeli tőletek az Oltáregyesület.

A nélkül, hogy más egyesület emiatt működésében hiányt szenvedne,

az Oltáregyesület nagyrabecsüli, felérti, magáévá teszi lélekben más egyesületek hivatását, melyeknek lelket ad, sőt az a czélja, hogy azoknak lelket adjon, szellemet kölcsönözzön, éltető szervező szellemet.

Legyenek egyesületek, hisz az egyesületi eszméért küzd az Oltáregyesület is, legyenek társadalmi, hitbuzgó egyesületek, férfiak, nők, gyermekek számára, de egyet ne feledjenek ki, azt, a mi nélkül nem mennek semmire se: az Oltáriszentséget. S ezt adja nekik bőségesen, mint éltet lehelő lelket az Oltáregyesület. Sokan talán nem értik fel édes hazánkban az Oltáregyesület hivatását, voltak talán, kik ezt nem is tudva, már majdnem szakadást támasztottak benne a multban. De Te látod diadalmas Eucharisztia, hogy egyesületed Teéretted s a Téged imádók üdvéért dolgozik! Azért dolgozunk, hogy testvérek legyünk, hogy a magyar katholiczizmus sikerét ne várjuk mástól, mint az Oltáriszentségben fölnevelt erőteljes nép munkájától. (Éljenzés.) Egy igazi népegyesület, szent szövetségben Jézus szivével az Oltáriszentségben. S hogy ezt megvalósíthassuk, s hogy a katholikusokból harczra kész bátor elemeket neveljünk, hogy az Oltáregyesület a katholikus társadalmi akczió érdekében Isten dicsőségére annál biztosabban, annál sikeresebben működhessék, egyet ajánlok, mit meg kell valósítanunk, mert szövetkezésben van az erő, alakítsuk meg a hazai Oltáregyesületek és szentségi társulatok országos szövetségét! (Szünni nem akaró viharos taps és éljenzés.)

Egy szent szövetségről van szó, a melyben föl fogjuk érezni magunkat, mely az egyes szerveket nem fogja megbénítani, hanem azoknak, fejtől a szívig s tetőtől talpig új életerőt fog kölcsönözni. A lelkesedés újra lángra gyúl, még nagyobb erővel, mint eddig s Krisztusért imádkozni, dolgozni fog az új sereg, templomait föl fogja ruházni, mert az imádás és az emberi lelkek gyarapítása mellett ez az Oltáregyesület különös hivatása. Föl fogja ruházni azokat a szegény templomokat, hogy azokban ne legyenek rongyok, hogy mi papok ne legyünk kénytelenek, mint koldusok menni az oltár elé s ne igyuk ott a legszentebb vért egy oly kehelyből, melyből a patak vizét sem innák meg.

Oltáregyesület tedd meg kötelességedet! Jöjjenek ezerek meg ezerek ide munkáikhoz új erőt meríteni s az Oltáriszentségben munkáikért jutalmukat átvenni. S erős lesz a katholiczizmus, nagyobb arányokban lesz társadalmi működése s ha újra összejövünk alkotni katholikus nagygyűléseken, akkor fogjuk látni, hogy igazunk van, mert lehetetlen Jézusom, hogy amit nevedben mondunk, azt te ne áldd meg és ne tégy boldoggá saját magaddal minden embert és nemzetünket!

Befejezem beszédemet. A keresztény vallás háromszáz évig állott már fönn, de hatalmas volt még a pogányság is. Konstantin császár szemben állott a pogány sereggel. Érezte gyengeségét, fegyverről gondoskodott, az égre tekintett s ott látta fölírva: E jelben győzni fogsz! S e jel ott ragyogott az égen, a kereszt volt. És ezt a jelet tette zászlójára és győzött. Legyőzte a pogányságot. Mi is egy pogánysággal állunk szemben, a mi táborunk is ott van Szeged alatt, mi is egy segítőt keresünk, mert érezzük, hogy egymagunkban gyöngék vagyunk és feltünik a ragyogó jel, nem is jel, nem, sokkal több annál maga az élő valóság: Jézus Krisztus. Itt van közöttünk az Oltáriszentségben. O az, kiben győzünk, s csakis ő vele győzünk, csakis ő vele győzhetjük le az ujkor pogányait. Kezünkben a fegyver s a harczra késztető szó: E jelben győzni fogsz!

ZICHY NÁNDOR

A SZEGEDEN táborozó magyar katholiczizmus a nyolczvanéves Zichy Nándor grófot ünnepelte. Életét mindenki ismeri, érdemeit mindenki megkoszorúzza. Mi csak arra akarunk rámutatni, hogy mi adja neki e hosszú munkában kitartó életet. Feleletünk: a gyakori áldozás. Szóljon az ősz patriarcha maga és buzdítsa tettre az ifjú nemzedéket:

«És az Ige testté lőn és miköztünk lakozzék; és láttuk az ő dicsőségét, telve malasztal és igazsággal.» Midőn főtisztelendő uram levelét olvasom, önkéntelen szent János evangéliumára gondolok. Mi a törekvésünk, ha nem a Megváltóval való egyesülés? A nélkül nincs kereszténység. Törekvésünknek pedig a kegyszer biztosítja sikerét. A kegyszerek között a legméltóságosabb Oltáriszentség az, a melyet Krisztus urunk az ő egyházában a vele való egyesülésre rendelt. Igen természetesen a hitnélküli részesülés az Oltáriszentségben nem létezik. Annak szinleges



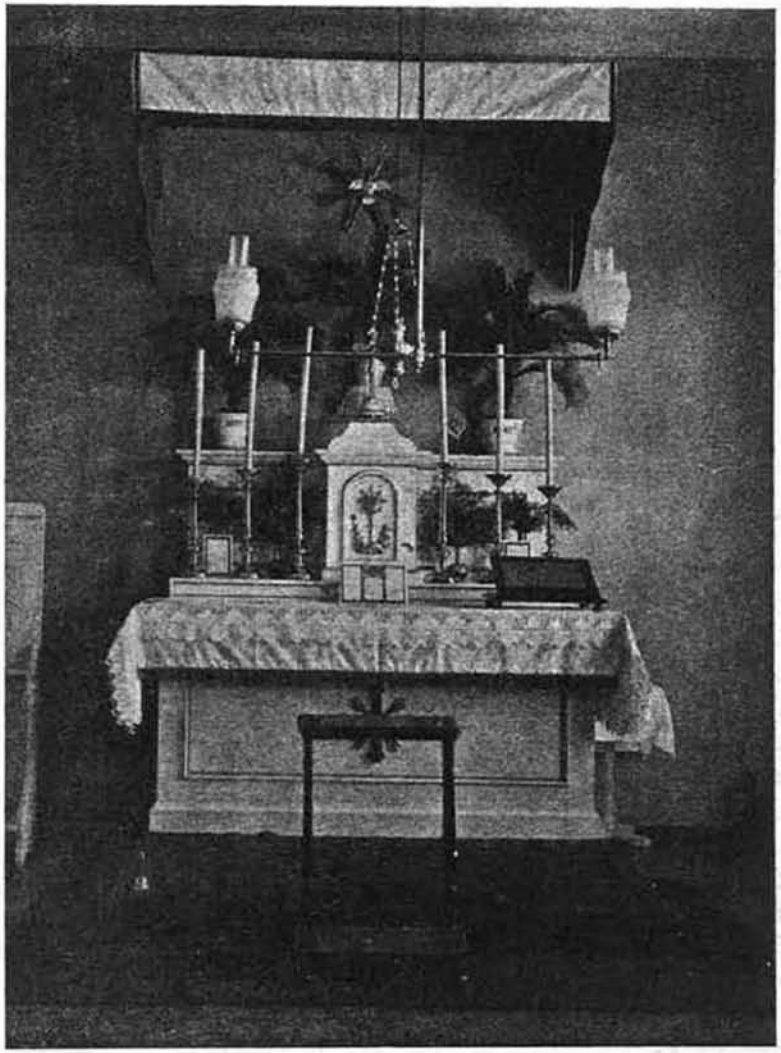
Zichy Nándor gróf, a gyakori áldozás apostola.

igénybevétele bűn. Az nem segít rajtunk, ellenkezőleg megátalkodottságra vezet. A ki azt mondja: gyengék, tökéletlenek vagyunk, az igenis számtalanszor botlik és sokszor vétkezik; ne éljünk tehát vissza az Oltáriszentségben való részesedés által Isten kegyelmével, mikor arra méltatlanok vagyunk. A bűnös tartson előbb penitenciát és gondolja meg, hogy csak az irgalom, nem pedig érdeme teszi őt méltóvá arra a kimondhatatlan nagy kegyelemre, hogy az Oltáriszentség vételében részesülhet. De azt is gondolja meg igaz keresztény hálatelt szívvel, hogy e szentség megujítja a malasztot, mely nélkül Krisztus Urunkat nem követhetjük s vele nem egyesülhetünk. Azért adjunk hálát Istennek, ha megengedi, hogy gyakran részesülhetünk a szent áldozás kegyelmeiben. Gondoljuk meg, hogy a ki a szentségbeni részesülést kerüli, az az egyház által nyujtott, Megváltónk által szerzett eszközökkel nem él. Úgy vélem, hogy a ki ezeket megérti és mégsem követi, vétkezik. Ezeket értette meg velem egy jóakaróm és szivesen ismétlem, ha másoknak ezzel szolgálatot tehetek.

Mária és Márta.

Huszár Károly a keresztény szocziálisták egyik vezérférfia czikket irt a magyar katholikus nőszövetség megalakítása érdekében. Azt olvasom ki a czikkből; Kárpátoktól le az Adriáig egyesüljenek az összes magyar nők azzal és azért, a kivel és a kiért hivatva vannak imádkozó kézzel dolgozni és dolgos kézzel imádkozni. Egyesüljenek Jézussal Jézusért. Nem csodálom, hogy egy keresztény szocziálista ad tápot az eszméknek, hisz ő tudja legjobban, hogy az Oltáriszentség az egység jele, a szeretet köteléke, minden szociális élet alapja. Tagadhatatlan, hogy a katholikus társadalom hatalmas fejlődési stádiumában van. Minden forrong körülöttünk, ellentétek csatáznak, de ez az élet jele, a forrongó kaosz, a melyből világ lesz. Telítve van minden: most kristályosodik ki a magyar katholikus társadalom. S ott látom mindennél fényesebben a kristálynak ragyogó magvát: az Oltáriszentséget. Ő körüle kell az atomoknak csoportosulniok, mert nélküle nem lesz edzett kristály a forrongó elemekből, csupán csak telített folyadék, mit a nap fölszívhat, a szél kiszáríthat. Itt az idő, hogy egyesüljünk az Oltáriszentség körül, s megértsük a rendíthetetlen szózatot: nélkülem nem mehettek semmire! Kanter Károly a szocziális akcziónak s az eucharisztikus mozgalomnak kiváló vezérférfia mondotta Szegeden a nevezetes szót, hogy társadalmi mozgalmainkat nemcsak a magasba kell építenünk, de mélyítenünk is kell, mert alap nélkül előbb-utóbb össze fog dőlni minden, mint a kártyavár. Minden szövetkezés eucharisztikus mozgalom. Ha ketten vagy hárman összejöttök az én nevemben, én közöttetek

vagyok! mondja az Úr Jézus evangeliuma. Minél szorosabban egyesülünk, annál inkább van Ő közöttünk. Az Oltáriszentség legyen czélja és eszköze minden katholikus intézménynek, ne csak magától értetődő czélja,



Bethánia szeretetház; a kath. nővédő otthon oltára. A közp. oltáregyesület ajándéka.

hanem bevallott czélja és bevallott eszköze; az Oltáriszentség legyen katholikus szocziális intézményeinek czimere, zászlója, pecsétje, tápereje, tőkéje, vagyona és ha kell fegyvere. Dolgoznia kell Máriának és Mártának egyaránt a bethániai lugasban s jól végzett munka után imádkoz-

niok kell nékik egyaránt, hogy e föld legdrágább vendége: Jézus Krisztus boldog legyen közöttünk, megáldja Máriát és Mártát, az Úr szeretetében boldogan ölelkező két testvéri szivet! *Makay Lajos.*

Szent Paszkál életrajza

TIZENHETEDIK FEJEZET.

Élet a halálban.

Paszkál, míg élt, alig ismerte őt valaki — csak szerzetestársai és szegényei; a mint meghalt: neve, élete, csodái ismeretesek lettek az egész világon. Más halandóról addig beszélnek, míg e földön él, ha meghal, elfeledik; száz év mulva már a nevét sem tudja senki, ha csak nem volt kiváló egyéniség. Paszkál, míg e földön élt, mint szerény ibolya, elrejtőzött a kolostor csendjében, midőn meghalt, milliók emlegetik még századok mulva is, pápák, püspökök és a papok százezrei végzik zsolozsmáját, életrajzát milliók olvassák s milliók fordulnak hozzá közbenjárásért.

Bár élethű festmény nem maradt utána, de elég, ha ismerjük fönséges lelkét és szent életét.

Hogy mégis magunk elé képzelhessük nemes alakját, megemlítjük, hogy középtermetű volt, arczkifejezésében jóság honolt, két kis szeméből okosság sugárzott s benne tűz lobogott: a pünkösdi buzgalom tüze, haja megőszült, háta kissé meggörnyedt nem az életévek, hanem a szigorú penitenczia súlya alatt, lábai megroskadtak a sok járástól, kezei megkérgesedtek a sok munkától, de arczszine az életerő, az örök fiatalság, az életszentség frissességében ragyogott. Egész arcza visszasugározta lelkének nyugodt, égi boldogságban, a kegyelemben és életszentségben tündöklő állapotát.

Ezt a testet, mely oly nagy kegyelmek hordozója volt, Isten megóvta a rothadás és feloszlás természettörvényétől. Midőn P. Ximenes, a tartomány főnöke nyolcz hónap mulva fölnyitotta a sírt, hogy a holttestet megnézze, azt teljesen ép, friss állapotban találta, mintha nem is hulla lett volna, hanem álomban szendergő szerzetes. A fülek és orrczimpák, melyek legelőször indulnak feloszlásnak, még nyolcz hónap mulva is teljesen épek voltak, tagjai pedig hajlékonyak. P. Ximenes és társai, midőn ezt szemlélték, térdre borultak, sírva fakadtak és hálát adtak érte Istennek — lelkük pedig égi örömmel és vigasztalással telt el. P. Ximenes tisztelettel csókolta meg Paszkál kezét, mely oly puha volt, mint egy gyermeknek keze. A balzsamos illat még egyre tartott. Ezen vizsgálatról jegyzőkönyvet vettek föl, mely a boldoggáavatási pör irataihoz csatoltatott.

Az 1594. évben július 22-én egy kiküldött előtt ismét felnyitották a sírt. A holttest bár feloszlásnak még most sem indult, de a bőr egyes helyein és az orron lehetett foltokat és némi enyészetet látni.

A harmadik vizsgálat, melynek ideje nincs följegyezve, a holttestet époly állapotban találta, mint a második vizsgálat. Tehát még évek mulva sem oszlott föl a szentnek földi maradványa.

A római Szentszék, mint minden ügyben, úgy ebben is, nagy körültekintést, megfontoltságot tanusított. Csak 1611-ben, tehát Paszkál halála után a 19. évben, küldte ki megbizottját, a segorbei püspököt, kinek elnök-



A kölni napokból. Vannutelli biboros a rajnai hidon.

lete alatt egy bizottság alakult, melynek tagjai szerzetesek, előkelő polgárok és orvosok voltak. A holttest megvizsgálása után az orvosok a következő jelentést adták ki:

«Mi alulirott orvosok eskü alatt, lelkiismeretünkre kijelentjük, hogy Baylon Paszkál szerzetestestvér teste romlatlan állapotban találtatott, mely csak természetfölötti módon magyarázható meg.»

A holttestből még mindig a régi balzsamos, kellemes illat áradt szét.

A nép szava, mely sokszor Isten szava, be nem várva Paszkál boldoggáavatási pörét, a szerzetestestvér sírját dicsőségesnek nyilvánította és úgy sietett oda, mint a kegyelemnek és áldásnak új forrásához. Az egész országból csak úgy tódultak a zarándokok Paszkál sírjához. A szál-

lodák képtelenek voltak a sok idegent befogadni, azért Villareal lakói nyitották meg házaikat és örömmel adtak szállást azoknak, kik a szentéletű testvér földi maradványait tisztelni jöttek. A szerzetesek alig győzték a sok munkát. Reggeltől estig gyóntattak, áldoztattak, a szent sírjához vezették és kiszolgálták a zarándokokat. A nagy tolakodás miatt kénytelenek voltak a szerzetesek egy új kápolnát építtetni Paszkál sírja elé, hogy ott ájtatosságát mindenki illő módon végezhesse.

A szent testvér hirneve áttörte csakhamar Spanyolország határait. Egész Európából, sőt Amerikából is zarándokoltak Paszkál sírjához. A spanyolok roppant büszkék szentjeikre s így nem volt nehéz az akkori óriási spanyol birtokokon Paszkál tiszteletét terjeszteni. Ehhez járult az, hogy ezen időben a ferenczrendiek is igen el voltak terjedve az egész világon. De mégis szent Paszkál tiszteletét legjobban terjesztették ama csodák, melyek az ő közbenjárása folytán történtek.

A fönti tiszteletet előmozdították Spanyolország királyai is. Igy első sorban II. Fülöp, ki 1593-ban P. Ximenest külön kihallgatáson fogadta, gyermekei jelenlétében elbeszéltette magának Paszkál életét és csodáit és megigérte, hogy a római udvarnál sürgetni fogja a boldoggáavatás pörét. Egyúttal kifejezte ama óhaját, hogy nagy megtiszteltetésnek venné ha Paszkál önsanyargató vaslánczát és kapucziumát birhatná. A tartományfőnök örömmel ajánlotta föl a királynak eme ereklyéket.

Spanyolország uralkodója nagyon jól tudta, hogy mily kimondhatatlan szerencse az országra, ha valakit, mint szentet tisztelhetnek, mert ezáltal a szentnek jó példája követőkre és közbenjárása az Úrnál sok meghallgattatásra talál. Azért mint jó politikus, de egyúttal mint buzgó katholikus, nagy súlyt fektetett az állam érdekében is a boldoggáavatás befejezésére.

Utóda, III. Fülöp sajátkezűleg kérte a római pápát, hogy Paszkált mielőbb iktatná a boldogok közé; később ugyancsak sürgette a szenttéavatást is. Hasonlókép buzgólkodott IV. Fülöp is.

III. Fülöp egész udvarával eljött Villarealba, hogy tiszteletét bemutathassa Baylon Paszkálnak. Vele jött a királyné, Albert főherczeg, helytartó, számtalan főúr és udvari méltóság. Előbb a kápolnában Paszkál sírja előtt imádkoztak, azután a templomban két szentmisét hallgattak. Szent Paszkál sírjából oly kellemes illat áradt szét, hogy a jelenlevők beismerték, hogy ilyen illatot még nem éreztek.

A királyi udvar jó példája igen sok előkelő urat vonzott szent Paszkál sírjához. Igy Lermes herczeget, Borromeus Frigyes és Massino Kamil biborosokat, Arragoniai Paszkál biborost, cordovai herczeget és utólag bekövetkezendő Gandia herczegét, ki egyúttal hálaját is kifejezé a szent iránt, mert családjának tagjait többször csodálatosan megsegítette. Fiának: Ferencz Didakusz Paszkálnak születésénél az édes anya fogadalmat tett,

hogy Villarealba zarándokol. Egy alkalommal a kis herczeg a vízbe esett, már közel volt a megfuláshoz, végre a halászok kimentették. Midőn magához tért, elbeszélte, hogy a legnagyobb veszélyben egy alkantarai szerzetes (Paszkál) őt a hullámok fölött tartotta s így megmenekült a megfulástól. Ezért hálából karrarai márványból készíttettek a szentnek szobrot és azt sírja fölé állíttatták.

II. Fülöp leánya, Izabella, ki Németalföld királynője lett, a flandrok közt, a franczia királynő pedig a franczíák közt terjesztették Paszkál tiszteletét. Ausztriában egyik főherczeg, ki Paszkál közbenjárására heves lázá-



A gárda és a legfölségesebb Oltáriszentség a kölni dóm előtt.

tól megszabadult, hozta be a szentnek tiszteletét, mely ekkor már az egész világon elterjedt, mint azt az 1625-ben Toledóban összejött ferenczrendi szerzetesek bizonyították. *Reviczky Aladár C. M.*

A kölni világkongresszus.

A KATHOLIKUS Rajnavidék metropolisa, Köln, ritka és nagy eseményeknek volt szinhelye augusztus első hetében. Poroszországnak nagyságára nézve ezen harmadik városában a világ minden részéből a katholikusok ezrei gyűltek egybe, hogy a fönséges kölni dóm oltárán székelő Üdvözítőnek bemutassák hálás és örömteli szívüknek benső imádá-

sos hódolatát és lelkesedéssel kisérjék végig a Legfölségesebbet diadalmas körmenetben Köln utcáin, melyből mi magyarok is kivettük részünket; tőlünk mintegy 14-en voltak ott, köztük két püspök: *Mailáth* Gusztáv gróf és *Fischer-Colbrie* Ágost, a középponti Oltáregyesület képviseletében *Kánter* Károly prelátus és *Makay* Lajos lapunk szerkesztője valamint *Reviczky* Aladár lapunk főmunkatársa. A magyarországi eucharisztikus papságot dr. *Hanauer* István pápai kamarás az Eucharisztia Társulat igazgatója képviselte. Az egyetemes katholikus világ hódolata a katholikus vallás egyik legnagyobb misztériuma, az Eucharisztia iránt ezekben a napokban valóban impozáns módon nyilatkozott meg. *Vannutelli* Vinczenzo biboros, pápai követ méltán elmondhatta, hogy ez a huszadik nemzetközi eucharisztikus kongresszus fölötte áll a tavaly Londonban lefolyt hasonló kongresszusnál.

Az aranyos Mainz. A rajnai út.

A kongresszus első nagyjelentőségű eseménye volt *Vannutelli* biborosnak és pápai követnek ünnepélyes fogadása Mainzban. Terv szerint hétfőn délután kellett volna a biborosnak megérkeznie. A pályaudvaron és a környékén összesereglett óriási tömeg már türelmetlenül várta a vonat megérkezését, amikor egyszerre a «Mainzer Journal» rikkancsai teli torokkal kiabálták, hogy a pápai követ Milanóban lekéste a vonatot és csak este féltizenegykor érkezik Mainzba. A nép türelmetlenkedni kezdett, de azért még mindig néhány ezer főnyi tömeg lelkes éljenzése fogadta a jelzett időben megérkező pápai követet. A papság élén dr. *Kirstein* mainzi püspök fogadta a biboros köv és kiséretét. Rövid, de annál szivélyesebb üdvözlés után a pápai követ a mainzi püspökkel együtt kocsiba ült s a nép viharos éljenzése között a püspöki palotába hajtatott. Itt dr. *Kirstein* püspök latin beszédben üdvözölte *Vannutellit*, a ki ugyancsak latin nyelven mondott köszönetet a meleg fogadtatásért.

A pápai követ az éjszakát a mainzi püspök palotájában töltötte. Kedden reggel misét mondott a mainzi dómban. Sajnos, a még tegnap egészen derült ég mára beborult és bár később az eső is kezdett lassan szitálni, mégis a parton a kiváncsiak ezrei tolongtak, a mikor a a «*Frauenlob*« nevű díszesen föllobogózott gőzös a pápai követtel elindult. A mainzik szünni nem akaró lelkes éljenzése, folytonos harangzúgás és mozsárdörgés között a «Frauenlob» lassan megindult velünk Köln felé.

Az ut Mainztól Kölnig valóságos diadalút volt. Hasábokat tölthetnék meg vele, ha elakarnám mondani mindazt a lelkesedést, a mely-



A kölni dóm előtt. A körmenet megindul.

lyel az utunkban érintett községek és városok lakossága a pápai követet üdvözölte. A merre a «Frauenlob» elhaladt, az esős idő daczára mindenütt fehérruhás nők, díszbe öltözött férfiak ezrével álltak a parton, kendőt lobogtattak, integettek, éljeneztek. Időnként apró motorcsónakok jöttek hajónk mellé s egy jó darabon elkisérték a «Frauenlob»-ot. Végre úgy déli egy óra felé Koblenz tünt föl előttünk a látóhatáron. Húsz perczczel két óra előtt föltünt a «*Rheingold*» nevű gőzös, a mely már reggel elindult Kölnből a pápai követ elé. A mikor a két gőzös egymás mellé ért, dörgő ágyúlövés hangzott föl, a mely százszorosan visszaverődött a környék szikláiról. Az öröm és lelkesedés leírhatatlan. A koblenzi harangok ércznyelvei egyre zúgják felénk az üdvözletet, a parton pedig fölhangzik a «Deutschland, Deutschland über alles» és «Ich bin ein Preusse». Ezalatt a «Rheingold» lassan oda állt a «Frauenlob» mellé, mire a pápai követ kiséretével együtt a «Rheingold»-ra ment át. Most már nem Mainz, hanem Köln vendége volt. A «Frauenlob»-nak már csak kisérő szerep jutott.

Hogy elhagytuk Koblenzet, a «Rheingold» fedélzetén megkezdődött a diszlakoma, amelyen 250-en vettek részt. A kölni fogadóbizottság elnöke, dr. *Blank* prépostkanonok franczianyelvű fölköszöntőt mondott Vannutellire, a ki szintén franczia nyelven válaszolt. Igy érkeztünk meg öt óra felé Königswinterbe, mely az első helyiség a kölni érseki egyházmegye területén. Itt a pápai követ kiséretével együtt partra szállt s a «Berliner Hof» nevű hotelben fogadta a város hódolatát. Itt *Kreuzwald* prelatus mondott latinnyelvű fölköszöntőt, melyre a pápai követ latin nyelven válaszolt. Megható volt a szinte véget érni nem akaró hódoló küldöttségek közepette két fehérruhás kis lány, a kik közül az egyik rövid latinnyelvű fölköszöntő mellett virágcsokrot nyujtott át a könnyekig meghatott Vannutellinek.

Utunkat ezután, folytonos esőben, megszakítás nélkül folytattuk. Az érintett helységek Rüngsdorf, Bonn, Graurheinhof, Hersel, Widdig, Rheidt, Lülsdorf, Wesseling, Godorf, Langel, Sürth, Weiss, Porz, Rodenkirchen stb. lakósai mindenütt lelkesen üdvözölték az elhaladó gőzöst. Bayenthalgürtelben már tisztán kivehettük a kölni harangok zúgását.

Isten hozott.

Végre a «Rheingold» Köln elé érkezett. A pápai követnek eddig is szakadatlan és ritka lelkes ünneplésben volt része, de a mi Kölnben várt rá, az minden képzeletet fölülmul. A parton szorongó tízezrek ajakán egyszerre harsant föl a szünni nem akaró éljenzés, a mikor a kisérő hajók közepén föltünt a «Rheingold» magas árbóczán a pápai zászló. A «Rheingold» kikötött. A hajó orrán föltünt Vannutelli óriási magas alakja biborszinű ruhájában. A német nyelven énekelt Te Deum utolsó akkordjai elhaltak s a néma csendben csak a harangok bugása hallatszik, amikor Vannuteli biboros egy pillantással végigméri az óriási tömeget, melyet jó egy fejjel fölülmul és áldást oszt. Azután a fogadására megjelent kölni káptalan kiséretében aranyos menyezet alatt a kölni dómhoz vezető díszkapu felé indult. A diszkapunál már várta *Fischer*, Köln biboros érseke, *Wallraf* főpolgármester a hatóságok fejeivel, továbbá egy egész sereg külföldi püspök és egyéb egyházi férfiak.

Félnyolcz óra volt, a mikor a pápai legátus a diszkapuhoz ért. Ekkor *Fischer* érsek latin nyelven, majd *Wallraff* főpolgármester németül üdvözölte, mire ő röviden válaszolt. Ezután a menet a dóm felé indult. Felejthetetlen pillanat volt, a mikor a pápai követ a fényes egyházi ruhákba öltözött kisérők közepette átlépte a hires kölni dóm ajtaját, a világ legszebb kapuját! Tündéri látvány! A gót ivek villanylámpákkal voltak segélyezve. A dómban néhány imát mondtak, majd Vannutelli áldást adott, mire a szertartás véget ért. Utána a pápai követ és a papság a kölni érseki palotába hajtatott. Ekkor félkilencz volt, de a dóm előtti téren még tizenegy után is óriási tömeg hullámzott. Ezzel a nap eseményei bezárultak.

A pápa és a császár.

Augusztus 4-én délután fél ötkor volt az eucharisztikus kongresszus ünnepélyes megnyitó gyülése és első nyilvános ülése. A kölni dóm oltáráról erre az alkalomra eltávolították a Sacramentumot, miáltal a dóm profán gyülekezési hellyé alakulhatott át, a melyben laikusok is szónokolhatnak és tetszésnyilvánítások is elhangozhatnak. A dóm művészi belső berendezésére való tekintetből mindenféle tarka diszítéstől elállottak. Csupán a főhajó magas szürke pilléreinek zord komolyságát enyhítették bibor alapon elhelyezett karcsú babérfákkal.

Miután az egyházfejedelmek a főhajóban számukra már előre kijelölt helyeiket elfoglalták, *Heylen* namuri püspök, az állandó eucharisztikus bizottság elnöke, a pápai követ nevében egy német nyelven mondott imával megnyitotta a kongresszust. Erre dr. *Jansen* esseni plébános fölolvasta a pápai bullát, mely *Vannutelli* Vincenzio biborost pápai követté nevezi ki. A beállott mély csendben *Vannutelli* emelkedett föl szólásra. Messze csengő, tiszta hangon kezdi meg: Laudetur Jesus Christus! Majd németül ismétli: Gelobt sei Jesus Christus! A jelenlevők áhítattal felelik rá: In Ewigkeit, Amen!

A pápai követ hosszú és mindvégig lebilincselő beszédében szólt a kongresszus jelentőségéről, hódolattal üdvözölte *Vilmos* császárt és *Fischer* érseket. Köszönetet mondott a szives fogadtatásért, a melybeu

őt, a Szentatya küldöttét nemcsak Köln, de az egész német katholikus világ fogadta s fölszólítva a jelenlevőket a közös munkálkodásra, áldást osztott.

Ezután a kongresszus nevében *Heylen* püspök köszönetet mondott a pápai követnek és ajánlotta, hogy a kongresszus táviratilag üdvözölje a Szentatyát. A javaslatot a kongresszus egyhangú lelkesedéssel elfogadta.

Most *Fischer* biboros érsek emelkedett szólásra. Talpraesett beszédében kiemelte, hogy a kongresszusnak semmiféle politikai tendenciája nincs, itt tisztán a katholikus világnak az Eucharisztia iránti hódolatának impozáns külső megnyilatkozásáról van szó.

Ezután *Wallraff* főpolgármester Köln város polgárai nevében üdvözölte a kongresszust. Beszédében afeletti örömének adott kifejezést, hogy épen Köln városát érte a szerencse, hogy a bekövetkező nagy események színhelyéül szolgálhat. Köln méltó lesz a beléje helyezett bizalomra.

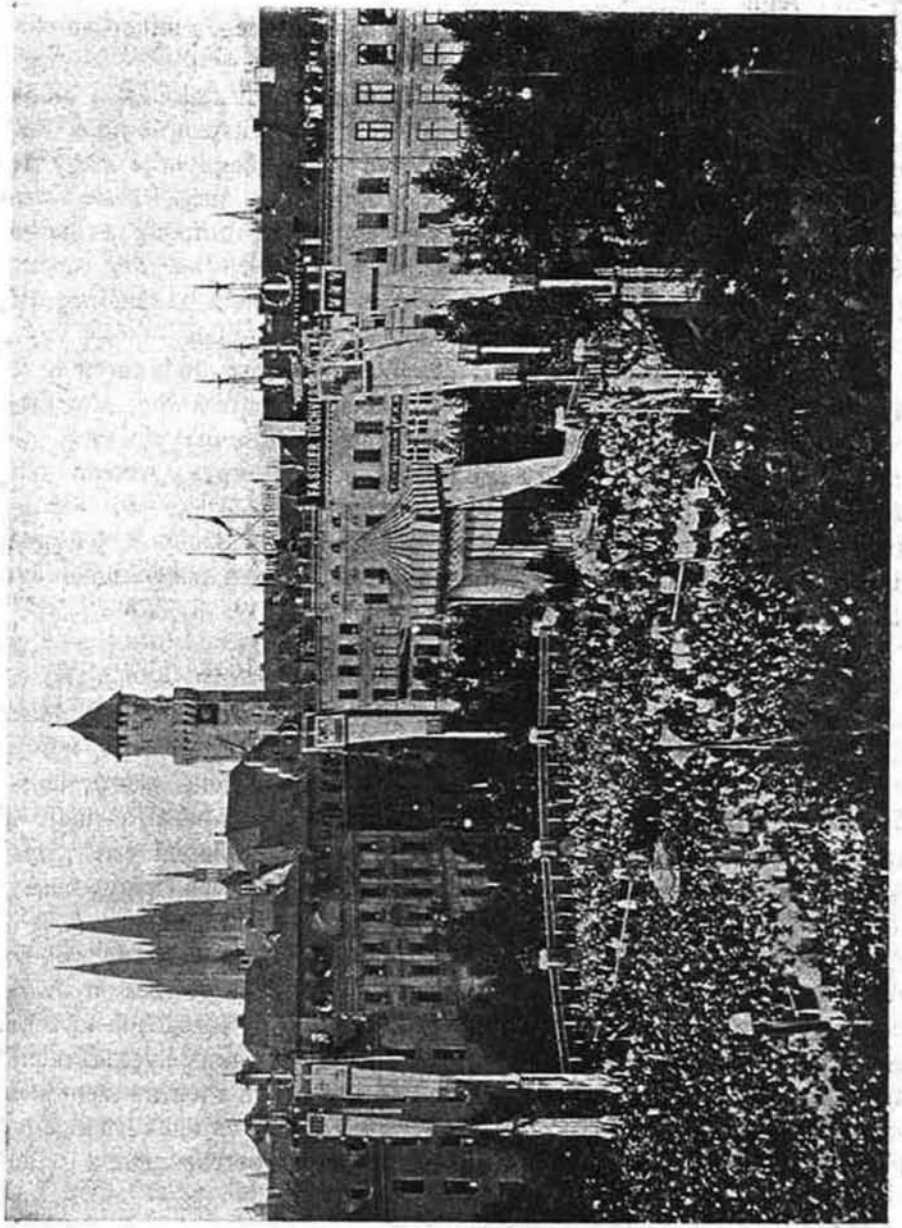
A hivatalos megnyitó beszédek után dr. Gerhard *Esser* bonni theologiai tanár vette át a szót, a ki «Az Oltáriszentség mint hittitok» czimen tartott előadást, melyet a jelenlevők mély figyelemmel hallgattak végig. Ezután egy világi ember, *Marx* düsseldorfi törvényszéki tanácsos «Az Oltáriszentségnek a nyilvános életben való megvallásáról» mondott rendkívüli tetszés mellett beszédet. A megnyitó ülés utolsó szónoka *Thellier de Poncheville*, a volt valenciennes-i képviselő volt, a ki franczia nyelven fejtegette az Eucharisztiának, mint a szeretet Sacramentumának szocziális jelentőségét.

Ugyanekkor tartották az első német- és olasznyelvű zárt szaküléseket. A *Hilpisch* prelatus elnőlete alatt lefolyt németnyelvű szakülésen dr. *Brandt* bonni egyetemi tanár az *Eucharisztia kultusz történeti fejlődéséről*, — *Ditges* kölni plébános az *Oltáriszentség tiszteletéről Köln és a Rajna mentén*, — P. Corbiniau *Wirz* O. S. B. pedig az *Oltáriszentség naponkénti látogatásáról*, — P. *Schäfer* S. V. D. *a gyakori szentáldozásról*. — *Janssen* néptanító *az Eucharisztia és a tanulóifjúság* czimen tartott előadást, végül pedig *Böhmer* Adolf bonni plébános szólt az *ifjúság első szentáldozásáról*. Az olasznyelvű szakülés csütörtök délelőtt tíz órakor folyt le, a melyen az összes olasz zarándokok és számos előkelő egyházi és világi személyiség vett részt.

A diadalmas katholiczizmus.

Csütörtök délután nyitotta meg *Heyler* püspök a dóm főhajójában a második nyilvános gyűlést. Melegen üdvözölte a súlyos betegségéből fölépült *Kopp* kardinálist, a ki szintén megjelent a kongresszuson.

Ezután *Ferrari* milanói kardinális lépett a szószékre, a ki Dante szép nyelvén fordult a kongresszushoz és a népeket és nemzeteket egyesítő



Szentséges áldás a díszsátorból. Háttérben a kölni dóm tornyai.

Eucharisztiáról szólott viharos tetszésnyilvánítások között. Utána dr. *Meyenberg* luzerni kanonok, a svájcziak Prohászkája mondott mesteri beszédet

az *Eucharisztia és az Egyház egysége* czimen. Majd hasonló lelkesedéssel beszéltek dr. *Gisler* és dr. *Douders*, végül pedig dr. *Mausbach*. A közönség mindvégig a legnagyobb lelkesedéssel és figyelemmel hallgatta a beszédeket s a lelkes hangulat még akkor sem szünt meg, a mikor az elnök hét órakor rövid imával bezárta a gyűlést.

Csütörtökön délelőtt volt az első franczianyelvű szakülés, a melyen szintén *Heyler* püspök elnökölt. Az ülés a minoritatemplomban folyt le és különösen *Fischer* érsek franczianyelvű szép megnyitója nagy lelkesedést keltett az egybegyűlt francziák között. Utána még P. *van Durne*, *Willems és Despois* abbé szónokoltak. Még reggel tartották az angolnyelvű szakülést, a melyen *Bourne* westminsteri érsek, *Thurston* jezsuitaatya és Msgr. *Brown* tartottak előadást. Az est folyamán az Oltáriszentség tiszteletére igen sokaktól látogatott ájtatosságokat tartottak.

A második zárt ülést péntek délelőrt tíz órakor nyitotta meg dr. *Selbst* mainzi theologiai tanár *Fischer* kardinális megbizásából. Az óriási termet zsúfolásig megtöltő közönséghez Franz *Kaufmann* stolbergi plébános szólt először, majd *Max* szász herczeg, freiburgi egyetemi tanár lépett a szószékre. Utána még P. Cl. *Blume*, P. *Dröder* és P. *Schlager* (Hollandia) keltettek nagy tetszést előadásukkal. Délután volt a Marcel-gimnázium aulájában az olaszok második zárt ülése, a mely szintén igen nagy látogatottságnak örvendett.

A három szent király sirja előtt.

Szombaton volt a harmadik nyilvános nagygyűlés, a melyet *Amette* párisi biboros érsek nyitott meg egy nagyhatású beszédben. A franczia püspöki kar képviselőjének lelkes szavait szünni nem akaró tapssal fogadta a közönség. Ezután P. Kilian *Müller* kapuczinus-atya, majd P. Andreas *Schmitt* dömés-atya, *Meyers* luxemburgi theologiai tanár, majd Mr. Orban de *Xivry* szenátor mondott franczia nyelven nagy hatással beszédet.

Végre a jelenlevők viharos éljenzése és perczekig tartó tapsai közt *Vannutelli* pápai követ lépett a szószékre, hogy a kongresszus nyilvános üléseit egy hosszabb latin beszéddel zárja le. Ezután közös ima következett, melyben a jelenlevők a vasárnap megtartandó ünnepélyes körmenethez kedvező időért könyörögtek. Az ima elhangoztával a három szent király sírja előtt a pápai követ áldást adott, melyet a jelenlevők térden állva fogadtak, mire az elnöklő namuri püspök úgy hét óra tájban berekesztette a gyűlést.

*

A teljesség kedvéért meg kell még említenem, hogy csütörtök délután tartották az irek is zárt ülésüket, a melyen igen sokan voltak jelen. A francziák második zárt ülésén pedig *Amette* párisi érsek keltett nagy lelkesedést a franczia egyház jelenlegi nehéz helyzetéről mondott beszédével.

Végül szombaton folyt le meg nem csappant érdeklődés mellett a harmadik zárt ülés, a melyen *von der Fuhr* szemináriumi igazgató a *szentmise hallgatásról*, *Dörner* aacheni plébános a *hétköznapi miselátogatásról*, gróf Friedrich *Spee* plébános a *nép templomi énekléséről*, *Odenthal* düreni plébános az *eucharisztikus körmenetekről*, *Hasse* aacheni főhadnagy a *hadfiak lelkigyakorlatairól*, végül dr. Walter *Rothes* pozeni akadémiai docens vetített képek kiséretében a *képzőművészeteknek az Eucharisztiához való viszonyáról* szólt. Ezután az elnök szivélyes szavakkal mondott köszönetet a püspöki karnak, a kongresszustagoknak a rendező bizottságoknak és a szónokoknak buzgó fáradozásukért és déli egy órakor bezárta az ülést. Igy múltak el a feledhetetlen napok.

A XX. század legnagyobb körmenete.

A VASÁRNAP délután félnégy órára tervezett eucharisztikus körmenet már az előjelekből is impozánsnak igérkezett. Mintha a szokottnál is tisztább, derültebb ég mosolygott volna Köln városára. Az emberek már a reggeli órákban ünnepi hangulatban hullámzottak fel-alá a virágokkal és lobogókkal elárasztott utczáin.

A legtöbb nép a *Domplatz*-on, a *Gereonstrasse*-n (itt van a gyönyörű érseki palota, melyben a pápai követ lakik) és a *Neumarkt*-on tolong. Mindenütt zöld lombokkal ékített díszkapuk, tribünök és oltárok, rajtuk a pápai és nemzeti szinű lobogók százai lengenek. A köz- és magánépületek balkonjain és frontjain girlandok, biborszinű drapériák és zászlók. A Mastricherstrasse bejáratánál gyönyörűen feldiszített oltár vonja magára a közfigyelmet. A Jézus Szive-templom mellett ugyancsak diszes oltár épült. A szemkápráztató fénynyel felruházott Neumarkt-téren emelkedik a hatalmas trónmennyezet, melynek csillogó keresztje 19 méternyiről tekint alá a térre. A mennyezetről két fehér selyemfüggöny csüng le 12 méter szélességben. A mennyezet alatt áll a gyönyörű oltár, melyhez értékes szőnyegekkel bevont öt lépcsőfok vezet föl. Általában a város lakossága egymással versenyezve törekedett arra, hogy a kongresszust berekesztő körmenet a nagyjelentőségű eseményhez méltó fénynyel tartassék meg.

A vidéki egyesületek már a délelőtt folyamán érkeztek meg és szinte véget nem érő sorokban vonultak zászlóikkal és jelvényeikkel a számukra kijelölt helyre. A hatóságok fejei és azok, a kik közvetlenül az Oltáriszentséget vivő legátus kiséretébe voltak beosztva, a nyomasztó hőség daczára már jóval délutáni három óra előtt szorongtak a dóm előtti téren.

Végre pont félnégy órakor a dóm főbejárójánál feltünt Vannutelli magas alakja Fischer, Ferrari és Mercier kardinálisok kiséretében.

Aztán orgonazúgás és harangbugás között lassan megindult a papság. Előbb a szerzetesek, majd a világi papság szakadatlan sora és az énekkarok. Infulás prelátusok, protonotáriusok pluvialéban, karingben és mitrával, 14 apát, 86 püspök, 4 érsek karingben, mitrával és pásztorbottal. Végül nagyszámú máltai lovag között az aranytól csillogó mennyezet alatt Vannutelli biboros vitte a Sanctissimumot. Közvetlen utána haladtak Ferrari, Mercier és Fischer kardinálisok. Ezután következtek a hatóságok és a többi világi előkelőségek.

Az impozáns menet énekelve lassan haladt a körúton a Neumarkt felé, a hol ünnepélyes áldás volt az Oltáriszentséggel. Pont hat óra volt, amikor a pápai követ az oltárra helyezte az Oltáriszentséget, mire az 1500 tagból álló négyhangú énekkar belefogott az *Quam suavis!* dallamába. Majd a *Tantum ergo* következett, mire a pápai követ az oltár felső lépcsőjéről áldást adott a szentséggel.

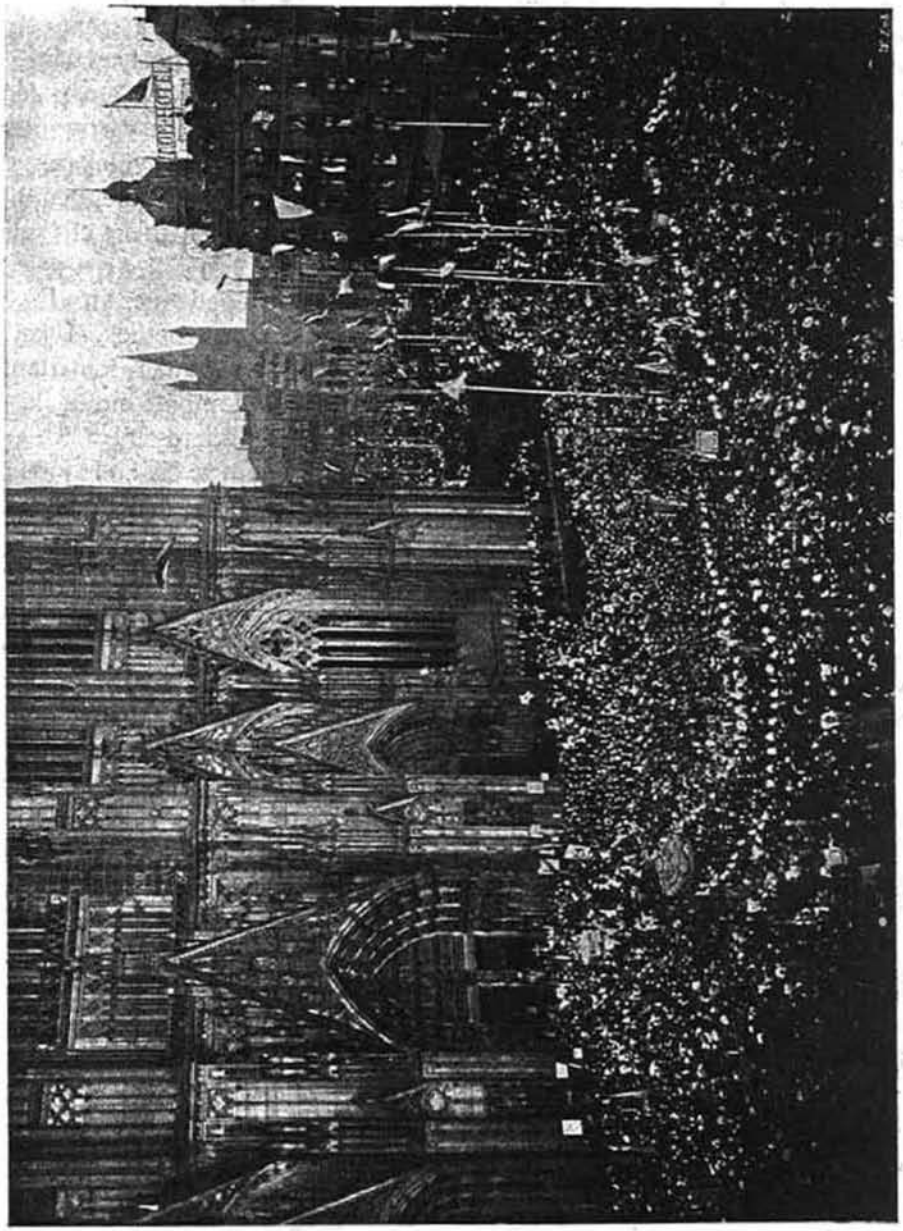
Ezután a menet a Te Deum német hangjai mellett visszaindult a dómba, a melynek nyugati bejárójához épen hét órakor érkezett a szentséget vivő biboros-követ. A dómban még egyszer felhangzott a Tantum ergo, aztán a pápai követ még egyszer áldást adott, mire a dómban és az előtte levő téren álló tízezrek ajkain fölcsendült a Te Deum. A mikor a pápai követ Fischer és Ferrari kardinálisok kiséretében a dómból az érseki palotába hajtatott, az utczán sorfalat álló tömeg lelkes éljenzéssel és kendőlobogtatással üdvözölte őket. Ezzel a lélekemelő ünnepségek véget értek. Viszontlátásra Monrealban.

Az Oltáriszentség diadalútja Szegeden.

Az eucharisztikus körmenet.

TÖRTÉNELMI eseménynek volt szintere a magyar Alföld szépséges fővárosa, mely ennyi magyart együtt csak ritkán láthatott szívben, lélekben egyetérezve. Szabadságharcz volt, zászlóbontás a szőke Tisza partjainál. A szabadságharcz vezére, Jézus Krisztus, elragadó, fényes, feledhetetlen nyelven beszélt Szeged népének: Szegednek népe nemzetem büszkesége. Szeged népe mint a Tisza tomboló árja hömpölygött el az Oltáriszentség előtt; most látom csak, hogy az Alföld búzavető népe mily ősbuzgó imádattal őrzi, tiszteli, imádja az angyalok kenyerét. Szeged szép város; világváros. Némely része Brüsselt, Párist hozza emlékezetbe. Gyönyörű terein villanyos ívlámpák között szépen fejlődhetett ki a körmenet, árnyas sétányok fái bólintgattak, az ősi harangok szólaltak meg s

fölhangzott a török idők mélabús donája s a szivek igaz magyar érzésben dobogtak, minden őseredeti volt.



A XX. század legnagyobb körmenete.

Vasárnap, augusztus 29-én, ugyanazon napon, melyen több száz évvel ezelőtt Mohácsnál a nemzet elbukott s Zápolya erdélyi vajda

Szegeden táborozott, jött össze Szegedre, a magyarok Moszkvájába a katholikusok tábora. Zápolya szegedi késedelmezését hazafiatlanságnak bélyegezték s a legenda szerint úgy büntette meg őt az Isten, hogy minden szentmisében Úrfelmutatáskor megvakult s nem láthatta a szent ostyát. Mi nem késedelmeskedtünk táborunkkal s jutalmunk a szent ostya látása lett. Az Oltáriszentség diadallal végigvonult Szeged utain. Tényleg a nap fénypontja az eucharisztikus körmenet volt, melyben az egész város intelligenciája és a nép ezrei vettek részt. Programm szerint a gyülekezés esti fél 7 órára volt kitűzve. De már délután öt órakor nagy tömegben hullámzott a nép a város azon utcáin, melyen a körmenetnek el kellett haladnia.

Este fél 7 órakor már alig lehetett járni Szeged utcáin. Ember ember hátán tolongott és az útvonalon, melyen a körmenetnek el kellett haladnia, a katonaság és rendőrség együttesen is alig tudta fentartani a rendet. A körmenet a belvárosi Szent-Demeter-templomból indult ki és az Iskola-, Kállay Albert-utczán át a Széchényi-téren keresztül a Szeged-Csongrádi Takaréktár és Üzletvezetőség palotája előtt a Tisza Lajos-körútra kanyarodott és ezután a Gizella-téren végighaladva tért vissza a templomba.

Felejthetetlen estéje volt ez Szegednek. Az ablakokban gyertyák égtek és alig volt ház, mely fel ne díszítette volna homlokzatát a triumfáló Ur Jézus tiszteletére. Szeged város katholikus közönsége ott hömpölygött a kivilágított utczákon; a nők nagyobbrészt fehér ünneplő- és a férfiak az esemény komolyságához illően fekete ruhában. Levett kalappal, mély hódolattal várta a tömeg az Oltáriszentséget vivő püspököt.

Pontban hat órakor megkondultak a város összes katholikus templomainak harangjai. A megnyitó ülésről jövő püspökök egyházi díszbe öltözve a belvárosi plébániatemplomba vonultak. A templom már zsúfolásig meg volt telve. A kivilágított oltárok előtt csoportosultak az egyes testületek, egyesületek és a papság.

Dr. *Városy* Gyula kalocsai érsek fényes asszisztenciával vonult az oltár elé és a tabernákulumból elővéve az Oltáriszentséget, megkezdődött a körmenet, melynek főrendezője a központ megbizásából *Kánter* Károly pápai prelátus, a budapesti központi oltáregyesület igazgatója volt.

A kar éneke után megindult a menet. Künn az utczán zászlóik alatt csoportosulva várták a különböző egyesületek az Oltáriszentséget. A rendezők egész serege buzgólkodott, hogy a körmenet teljes rendben folyjon le.

Háromnegyed hét óra volt, mikor a processziót vezető keresztvivő alszerpap megindult. Ott voltak a zászlóik alatt a piarista-gimnázium tanulói, az állami gimnázium növendékei, a Szegedi Katholikus Legényegylet, az Ujpesti Katholikus Legényegylet, a Marosvásárhelyi Katholikus Legényegylet, a Czeglédi Katholikus Kör, a Kiskundorozsmai Katholikus Népszövetség, a központi Oltáregylet, a Szegedi Munkás-Társulat, a Csongrádi Népegyesület, a Szegedi Katholikus Kör, a Kecskeméti Keresztény Munkás-Egylet, az Ujaradi Katholikus Ifjusági Egylet és Népszövetség, a Péterrévei Népszövetség, a Szeged Alsóvárosi Mezei Társaság, a Szeged Belvárosi Függetlenségi és 48-as Népkör, a Szeged Negyedik Kerületi Polgári Kör, a Szeged Belvárosi Földmívelő Egylet, a Szeged Rókusi Mezei Gazdasági Egyesület, a Szegedi Központi Társadalmi Kör, a Szegedi Patronage Egyesület. Ezután száztagú énekkar következett, mely az egész uton régi magyar, az Oltáriszentségről szóló egyházi énekeket énekelt. Az énekkar után hosszú sorban, kezükben égő gyertyával, ötszáz pap haladt. A papság után a püspöki kar jelenlevő tagjai következtek. Egymásután jöttek: Dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári, dr. Csernoch János csanádi, gróf Zichy Gyula pécsi, Radnai Farkas beszterczebányai és dr. sipeki Balázs Lajos rozsnyói püspökök. A püspöki kar tagjai után az egyházi segédlet jött, végül a mennyezet alatt hozta az Oltáriszentséget dr. Városy Gyula kalocsai érsek. Az Oltáriszentség után kezökben égő gyertyával jöttek: gróf Zichy János v. b. t. t., Rakovszky István a képviselőház alelnöke, dr. Nyári Béla, Jánoki-Madocsány Gyula, Gyuriss Emil, Csitári Béla orsz. képviselők és sokan mások a város intelligenciájából. Ott voltak: dr. Kelemen Béla főispán, dr. Lázár György polgármester, Somogyi Szilveszter főkapitány.

Az impozáns menetben több mint tizezer ember vett részt, 130 zászlóval. Az útvonalon, melyen a menet haladt, több mint huszonötezer ember szorongott.

Harangzúgás, a hivek áhitatos éneke és tömjénfüst között kivilágított utczákon haladt végig a triumfáló Krisztus. Este nyolcz órakor ért vissza a körmenet a belvárosi plébániatemplomba. A templom előtt az utászezred egy százada vont kordont Pleplár százados vezetésével.

A templom előtt lombsátor volt felállítva, mely előtt Városy érsek áldást adott az Oltáriszentséggel. A templomban Te Deum volt és utána áldás, odakünn pedig az utczákon még sokáig hangos volt a lelkes énektől Szegednek városa s a mennynek, földnek koronás királya végigtekintve a lelkesedésben tomboló áradaton, örömkönyek között mondotta: Szeged szebb, mint volt!

Istenem add, hogy szeresselek s szeretetem egyetlen jutalma legyen ez, hogy mindinkább szeresselek. (100 napi búcsú egyszer napjában.)

Szent Ignác.

Az életből.

Egy grófnőtől hallottam ez érdekes jelenetet. A «kispap» papnövendék teszi nála tisztelgő látogatását. Kezet akar csókolni az ősz matrónának. «Hagyja kérem, tisztelendő úr, majd én fogok önnek kezet csókolni, ha fölszentelik.» Mily szép lelkületre valló szavak! Becsüli a papban Krisztus szolgáját, s a növendékben Krisztus leendő szolgáját. Kiben van eleven hit, az csakis ily érzülettel tekinthet az Úr szolgájára s viszont ez bizonyára át lesz hatva a tudattól, hogy e tisztelet első sorban nem az ő személyének szól, hanem a méltóságnak, melylyel a fölszentelés alkalmával fölruházták. E méltóság természetfeletti, miért is természetfeletti életet kíván meg; nem közönséges hivatalnok azért a pap, hanem szent Pál szerint Krisztus szolgája, Isten titkainak — a szentségeknek — kiszolgáltatója; biró ő, ki törvényt ül, ítéletet hoz, felmentőt vagy marasztalót; közvetítő Isten és ember közt; ő a lelkek pásztora; próféta ő, ki Isten igéit, Isten akaratját hirdeti, és pedig nem saját tetszéséből, hanem isteni küldetésénél fogva: nem ti választottatok engem — mondja az Úr — hanem én választottalak titeket. Orvos ő, ki sebeket, lelkeket gyógyít s ezzel benső békét, lelki nyugalmat ad a felzaklatott lelkeknek, vigaszt nyujt a szomorkodónak, erőt a csüggedőnek, reményt a kétségbeeséssel küzködőnek, bizalmat önt a bűnös szenvedélyektől megostromolt szegény emberbe; új életet varázsol a családba, békét, egyetértést, szeretetet a hitvestársakba, rámutat az Istennek szentelt élet fönséges, boldogító voltára. Igen, a jó pap az az evangeliumi jópásztor, ki életét, egészségét, nyugalmát áldozza föl juhaiért. Benne «Christophoros»-t lát a hivő, mert csakugyan Krisztust hordja magánál, naponta veszi magához az Eucharisztiát, hogy annak szelleme hassa át az ő lelkületét s annak kegyelmei szolgáljanak erősségül nehéz feladatának lelkiismeretes betöltésében. Azért «alter Christus» ő, Krisztus képmása.

X. papi nevelő beszélte el nekem, hogy a herczeg, kinek gyermekeit neveli, díszbe öltözve, rendjeleivel ékesítve szolgál neki nem egyszer a szentmisében az egész nép nem csekély épülésére. Önkénytelenül is az jutott eszembe: Isten áldja meg őt érte!

Egy vidéki városkában pedig szerencsém volt megismerhetni azt az előkelő hivatalnokot, ki vasárnaponkint szolgál a miséző papnak, s a szentmise alatt megáldozik. Mennyi öröme van a lelkipásztornak, ha ily példákat lát s látja azt a számos buzgó keresztényt, kikben észrevehetőleg működik az Eucharisztia, mert nemcsak, hogy közelítenek Hozzá, hanem őszinte törekvéssel, hittel, szeretettel járulnak Hozzá; meglátszik rajtuk, hogy az «élet» kútforrásából merítettek; ez átalakítja egész valójukat, megnemesíti jellemüket, kedélyvilágukat, kedvesekké lesznek Isten és emberek előt,

Nagy Sándorról olvasom, hogy Jeruzsalembe jövet a főpap, Jaddus ment ki eléje hódoló küldöttséggel. Nagy Sándor, a mint a főpapot meglátta, kiszállott kocsijából, leborult előtte és annak minden óhaját teljesíté. Parmenionak, az ő kedvenczének, később ezt elmondotta: Nem Jaddusnak szólott az a tisztelet, hanem Istennek, kinek szolgája Jaddus... őt Istenért tisztelem.

Mennyivel inkább illeti meg ez a tisztelet az Úr szolgáját az igaz Egyházban. És pedig azért, mert egyedül ő jogosult arra, hogy az Isten igéjét hirdesse s így Isten akaratát az emberekkel közölje; mások csak bitorolják e jogot s mivel az emberek legnagyobb része fölületes gondolkozású, hát igen sokan nem teszik vizsgálódásuk tárgyává azt, hogy az a szónok kitől kapta a küldetését, a megbizatást. Ezért boldogul és pénzel annyi sok ezer úgynevezett hithirdető, kiknek az apostolok nem voltak elődeik s így rájuk nem is vonatkoztatható az isteni megbizatás: elmenvén az egész világra, tanitsatok minden nemzeteket... Ugyanez okból egyedül csak az Egyház szolgái jogosultak a kegyszerek, a szentségek kiszolgáltatására; egyedül ők közvetíthetik ezek által az isteni kegyelmet a hivekkel; egyedül ők bocsáthatják meg a bűnöket Isten helyett, egyedül ők illetékesek az új szövetség vérnélküli áldozatát bemutatni a Mindenhatónak, egy szóval egyedül ők papok s kivülük nincs papság. Ez nem vallási türelmetlenség, hanem igazság s az igazság nem türheti meg maga mellett a hamisságot, a tévelyt s midőn ezt teszi, akkor nem türelmetlenkedik, hanem csak következetes önmagához.

De ezen okokon kívül még különös tisztelettel viseltetem az Egyház hű papja iránt azért is, mert ő áldozat; s itt első sorban a latin szertartású, tehát a coelebs, nőtlen papságra gondolok, és pedig arra, mely az Egyház ezen gyönyörű, magasztos követelményét a maga teljességében — tehát érzelmeiben is — lelkiismeretes pontossággal teljesíti. Így lesz a jó pap Istennek kedves áldozatjává, mert azt adja az Úrnak, a mi a legértékesebb, a legnemesebb, tiszta szivet áldoz az Úrnak nap-nap után s ezzel az emberek előtt is világosság lesz ő, vos estis lux mundi «ti vagytok a világ világossága», mint Jézus mondotta s ez úgy fényeskedik az emberek előtt, hogy dicsőítik az Atyát, ki a mennyekben vagyon. Igy lesz a pap a föld sava, mely a lelki rothadástól óvja meg az embereket; így valósul meg a jó pap életében az evangeliumi ige: látványosságul szolgálunk a világnak, az angyaloknak s az embereknek. A világnak, mely telve van a test kultuszával, melynek a tudomány nevében hirdetik, hogy a megtartóztatás, az alantas szenvedélyek elfojtása káros hatással van a szervezetre. S ime ezek megmutatják, hogy ép az ellenkezője igaz, mert a tiszta férfi ellenállóképessége a betegséggel szemben sokkal fokozottabb mérvű, lelki- s kedélyvilága semmit sem veszít, csak nyer; ezek élő

czáfolatai azon skeptikus tannak, hogy az ily tiszta élet követelménye zsarnoki s e követelmény teljesítése képtelenség.

Az Egyházat a Szentlélek kormányozza, azért soha többet nem kíván tagjaitól, mint a mit joggal igényelhet. S a tiszta papok ezrei ezért csak áldani tudják az Egyházat, mely őket ilyformán számtalan csalódástól, keserűségtől, lelket ölő anyagi gondtól óvta meg. Kétségtelenül itt is áll, mit az isteni Mester mondott: Nálam nélkül semmit sem tehettek. Az Eucharisztiához kell menekülnie a megfertőztetett szívnek, hogy megtisztuljon s ott talál erőt a tiszta szív, hogy hűségét megőrizze. Mindent tehetek annak ereje által, ki engem megerősít, mondja szent Pál.

Az angyaloknak is látványosság az ily férfiú, ki Isten erejével mintegy angyalivá tud lenni. Hol látunk ily hősies életre példát az Egyházon kívül? Sehol. Az Egyház ellenben a tiszta szüzek, az érintetlenség számtalan példáit tudja fölmutatni, mi szintén hathatós érv az Egyház igaza s az Eucharisztia isteni volta mellett, mely nélkül állandó tiszta élet alig képzelhető. Ezért hathatós apologiája az Egyháznak a tiszta papság, melyet a romlatlan, a szenvedélyektől meg nem mételyezett s az előítéletektől félre nem vezetett ember önkénytelenül is csak tisztelni és becsülni tud. Innen magyarázható, hogy a romlatlan gyermeki lélek szeretettel vonzódik hozzá. És ha látjuk, hogy a tiszta s hivatásának magaslatán álló papság is ki van téve a gyülöletnek sokak részéről, úgy ennek okát szerintem a következőkben találhatjuk föl: a szív romlottsága, ferde előítéletek, a finom lelki műveltség hiánya, az elhanyagolt nevelés, durva kedélyvilág s korlátolt beszámíthatóság.

Azt szokás mondani: a harapós komondornak térj ki! Ha az Úr szolgája megrögzött rosszindulattal áll szemben, nem marad más hátra számára, mint kitérni ellenségei elől s imádkozni érettük... és bocsáss meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétetteknek! Keresse vigaszát, örömét, boldogságát az Eucharisztiában s a menynyiben ez meg van engedve, a jóknak hálájában; mindez bőven kárpótolja őt s tapasztalni fogja, hogy a rosszakarat abban a veremben fog elpusztulni, melyet más számára ásott. *Tichy Sándor C. M.*

KRÓNIKA

Mulatságos közlemények. Zordon, de ragyogó középkor. Szegeden vagyunk. Szegednek egyik legszebb terén áll Dugonics Andrásnak, a derék piaristának az «Etelka» szerzőjének szobra. Ennek a nagy gondolkodónak a nagyanyja volt az utolsó magyar boszorkány, a kit Szeged piaczán száz és egynéhány évvel ezelőtt elégettek; s mikor a máglya

tüze utolsót szippantott, azzal az utolsó szikrával hivatalosan is elmult a sötét középkor: S egyszerre csodák-csodája, a sötét középkor itt van újra! Lidérczeivel, bolygótüzével, seprűn lovagló boszorkányaival, az inkvizicziő borzalmaival, üstökben főlt macskafogókkal, Dugonics nagyanyjával, mintegy vadregényes Valpurgis éjszakája, hipp-hopp egy varázsszóra visszajött Szegedre s mindennek oka: a szentségimádó körmenet. Tessék komolyan nézni. Tegnap még egész természetes idő volt Szegeden: hétköznapi emberek, virágos parkok, automobil-bűz, tanyai por, fényes paloták, ügybuzgó rendőrök, kultúra, czivilizáczió; — és ma! — egy pillanat, a függöny lehull és a megrémült szegedi magyar előtt ott van a szemkápráztató látvány: A zordon, de ragyogó középkor!

Szegeden van egy újság a neve «Friss hirek». Ez szokatlan frissességgel vette észre a középkori fordulatot és az eucharisztikus körmenetről echt zsidó fantáziával ezen megható riportot közölte: *A körmenet.* Már fél hétkor indult el a körmenet, a mely érdekes, misztikus látványt nyujtott. Elmult, elfeledett századok emléke elevenedett föl a szertartás kisértetiességének és a vallási rajongás különösségének a tapasztalatán.

A merre a körmenet elvonult, a házak ablakait kivilágították. A ki részt vett a menetben — körülbelül 8—10 ezer ember — gyertyát tartott a kezében, énekelte az egyházi dalokat. A közepén haladt az Oltáriszentséggel Várossy Gyula kalocsai érsek, utána a többi püspökök, a néppárti képviselők, a két Zichy gróf és a szegedi katholikus kör vezetői, a kik mind tartották a gyertyát. A kalocsai érsek előtt vonult el vagy 800 pap, legnagyobbrészt karingbe öltözve, a mi rendkívül érdekessé tette az egyház katonáinak ezt a fölvonulását.

Áhitat, tömjénfüst, vakbuzgóság ülte meg a körmenetet, a melynek természetesen sokkal több nézője akadt. Az utczákon, a járdákon jobbról-balról legalább harminczezer ember bámulta és csodálta ezt a középkorból visszatért vakbuzgóságot, ezt a képzeletet fölülhaladó szertartást. Ritka látvány, érdemes volt megnézni.

Nyolcz óra is elmult, a mikor a menet befejezte az útját, a melyen a legnagyobb rendben haladt végig. A rendre különben nagyon figyeltek. A püspökök mellett kétoldalt katonák sorfala haladt, azonkívül egy század utász és negyven rendőr állott rendelkezésre. Nem is történt semmi baj.

A pápa az Oltáriszentségért.

A messinai és reggio calabriai katholikus templomok és intézmények ujjáépítésére kiküldött pápai bizottság már majdnem egészen befejezte a munkálatokat. Reggio-Calabriában több fatemplomot építtettek, melyben

4—500 hivő részére van hely. Reggioban 9-én nyitották meg a nyolczvan gyermek befogadására alkalmas gyermekmenhelyet, jelenleg a messinai hitközség ujjászervezésén munkálkodik a pápai bizottság. A napokban Rómában is földrengés volt az északa. A pápa maga mondja el benyomásait. Úgy érezte, mintha a föld megnyilt volna alatta és egy pillanat alatt egész életén átfutott. A messinai szerencsétlenek jutottak eszébe és a mihez legközelebb folyamodott: az az Oltáriszentséghez való ima volt.

Az Oltáriszentség.

Reviczky Aladár könyve.

Le a kalapokkal, uraim! Ez a kritika hangzott el a mult század irodalmi életének arénáján, midőn Jósika Miklós alakja tünt föl a láthatáron. Le a kalapokkal, uraim! Ezt mondjuk mi is, midőn Reviczky Aladárnak az Oltáriszentségről írt munkáját ismertetjük. Oly eleven e mű, hogy az Oltáriszentséget a maga nyelvén beszélteti. Ha olvassuk, Jézus ragad magával minket s minél tovább megyünk, annál jobban megismerjük Őt. S ez a könyv sikere.

Miért írtam ezen füzetet? kérdi az iró munkája elején. S mindjárt megfelel rá: Azért, hogy magyar testvéreim megismerjék, megszeressék a legméltóságosabb Oltáriszentséget, azután vágyódjanak vétele után. Sokszor gondolkozott afölött, hogy miért nem terjed jobban hazánkban a gyakori szentáldozás? És rájött: mert nem ismerik az Oltáriszentséget. Tehát az ismeretlen Isten, kinek nevét szent Pál írta a görögök oltárára, beszél e könyvben önmagáról. Mi az Oltáriszentség? ez a legelső kérdés, a mi e könyvben elhangzik s kapunk reá húsz-harmincz feleletet. Minden szó egy mondat, minden szó Isten irgalmáról beszél. Az egész könyv imádság formájában van megírva: Istennel beszélünk, ki úgy szerette a világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adá. Felvesszük a könyvet és olvassuk, jobban mondva imádkozzuk, s kibontakozik előttünk a fenséges dráma: az isteni szeretet örök csodája az Oltáriszentség. Búvárkodunk a könyvben, elmerülünk benne s jól érezzük magunkat, mint egy gót templom homályában, töltekezünk Krisztussal. Az Oltáriszentség nem agyrém, de történeti tény. Vonuljanak föl a tanuk. Mint a hősköltéményben a hősök, úgy vonulnak föl a szentatyák és egyháztanítók a katakombák homályából a felvilágosodás századáig. Ők beszélnek s minden mondásuk egy lánczszem: szilárd, erős, lebilincselő. Különböző lelkek, különböző tipusok, mindegyik más szépségét fedezi föl az Oltáriszentségnek. Itt van az Oltáriszentség lélektana. Mély benyomást tesz minden lélekre s összeolvad vele, mint két viaszdarab. Apostolok, vértanúk, hitvallók, tudósok, konvertiták különböző tipusai az Oltáriszentség világának. Mozaikszerű az egész, sokan szemére vetették ezt Reviczkynek; de én helyeslem ezt az irásmódot. Legjobban jellemezte vele az Oltáriszentséget: nem száraz bölcselet, hanem maga az élet, mely benyomásokat kelt a lélek minden pontján; megszólaltatja különböző változatban a lélek összes hurjait, s akárki beszél, mindenki csak egyet mond: hiszek az Oltáriszentség éltető jelenlétében. A sok tekintély egyértelmű nyilatkozata, a közmegegyezésnek ez a lesujtó nagyszerűsége gondolkozóba ejt mindenkit. Reviczky példákat is használ. Bemutatja, hogy az Oltáriszentség nem az indusok mozdulatlan bálványa, de az élő Isten, ki belé nyul a társadalom életébe. Miként Seneca emlékül hagyta barátai számára életének példáját, Jézus is ezt tette, de isteni módon. Életének élő példája az Oltáriszentség; egy élő történet, melyet utánzással értünk meg és tanulmányozhatunk legjobban. Krisztus az Oltáriszentség rendelésével az örök élet csiráit vetette el lelkünkbe; hatalmas tény, drámai mozzanat, fenséges, mint a világteremtés parancsa: legyen! Bámulatraméltó bölcsesség, mely így tudta a világba állítani önmagát. Ezen teremtő erőnek, ezen lüktető életnek legjobb jellemzése azon drámai nyelvezet, azon benyomásos vagy mondjuk impresszionista irásmodor, mit Reviczky használ. Valósággal imádkozik az a könyv s úgy beszél az Oltáriszentségről az elragadtatás hangján; a nyelv költői minden izében. Észrevétlenül meggyőz. Jörgensen dán iróval mi is felkiáltunk, midőn a különböző képeket olvassuk a Tarziczius történetétől a lourdesi gyógyulásokig: A szív nem csalhat meg ennyi embert! és hitünk, szeretetünk erősebb lesz. Visszamegyünk a forráshoz, az apostoli korhoz és belátjuk, hogy az Oltáriszentség maga a kereszténység; az Oltáriszentségben való élet maga a keresztény élet. Néhány lapon népszerű régiségtan beszél a szentségről, kár, hogy képek nincsenek mellette. Irodalmi emlékek, egy-egy mondat az apostoli szertartásokból mindjobban megismertet minket az Oltáriszentségben való mélységes, titokzatos élettel. A szerző mindinkább czélja felé halad: a szentáldozásra akarja birni a lelkeket. Elmondja boldog Vianneyval, hogy az áldozás a szeretet fürdője. Az áldozónak lelke úgy ringatódzik a szeretet balzsamában, mint a méh a virág kelyhében. Sürgeti az Oltáriszentség megismerését és kultuszát. Szentségimádás, szentmisehallgatás külön fejezetekben tárgyalva. A szertartásoknál való viselkedésre néhány megjegyzéssel gyakorlati oktatást ad, de ebben csak vázlatos és ezt hátránynak tartom. Az Oltáriszentség iránti viselkedés külső megnyilvánulásában nagyon félszeg s erre jobban és alaposan kell kioktatni az embereket. A szentmiséről röviden, de alaposan ír kis katekézist. Jól domborította ki, hogy a szentmise *egy és ugyanaz*, mint a kálvária áldozata és egyszersmind *egyedüli* áldozata az újszövetségnek. Katekézise szemléltető és gyönyörködtető. A szentmisehallgatás kötelezettségéről való tanítás ellentétes példák felsorolásával hat: lelkesítő és megdöbbentő példák. Beszél a szentmise gyümölcseiről. A mise kegyelmei mint virágszirmok hullanak a jelenlevők fejére, sokaknál elhervadnak, sokaknál gyümölcsökké lesznek. Az áldozás segít. Minél többször áldozik valaki, annál rohamosabban növekedik benne az Isten kegyelme és ezzel jó cselekedeteinek értéke. Szerző az áldozás sok hatásáról beszél: ennek átalakító erejét Voltaire, a hitgunyoló forradalmár is elismeri. Pedig az felületes ember volt. Ma a világot sokkal erősebb, mélyebb vágyak mozgatják, mint valaha. Élni akartok? Itt az élet az áldozásban. Ennek állandónak, gyakorinak, mindennapinak kell lennie. Szerző itt szivének egész erejével beszél és magával viszi az olvasót. Kár, hogy ezek után oly fejezetek jönnek, melyek inkább külön függelékbe volnának foglalandók: a szentségi ajtatosságok különböző formái, tisztítóhelyi lelkek segítése, engesztelés, egyesületi élet, irodalmi pártolás stb. Bár ez utóbbiról való közleményt hézagosnak találom, mégis olvasásuk alatt

kirajzolódnak lelkem előtt egy kitünő eucharisztikus vezérkönyv alapvonalai.

Van egy ajánlatom, kérésem is egyszersmind. Úgy tudom, van Reviczkynek a sok közül egy különösen nagyon jó könyve; a czime ez: Vissza a gyakori szentáldozáshoz. Nemcsak dicsérik, hirdetik, de olvassák is mindenütt és indulnak utána. Népszerű könyv és minden réteghez eljutott. Oka? Azt gondolom, ama könyvnek azon jeles tulajdonsága, hogy ama becses könyv külső alakjára és belső tartalmára nagyon hasonlít az *imakönyvhöz*. Ez kell a magyarnak, nem röpirat. Az imakönyvet nagyon veszik s ha megvették, el is olvassák. Reviczkynek mindnyájunkéval közös programmja a gyakori áldozás egy megfelelő imakönyvvel lesz megvalósítható. Vennének ilyent az emberek, de ha nincs. Külföldön van; Seeböck és mások megcsinálták, ha nem is mind jól. Nálunk vannak jó áldozási imakönyvek, de csak első áldozóknak. Reviczkynek imént ismertetett műve magvát képezhetné egy jó imakönyvnek, mely képekkel, utasításokkal stb. jól ellátva, nagyon jó imakönyv, kézikönyv és vezérkönyv lenne. Irja meg Reviczky a *Gyakori áldozás imakönyvét* s az eucharisztikus propagandában mi mindnyájan segítségére leszünk. *M. L.*

Röptében a nagyvilág körül.

Merénylet a bécsi Szent-István-templomban. A bécsi Szent-István-templomban a napokban délelőtt a tiz és fél órai misén hirtelen a hivők sorából kivált egy közepes korban levő férfi, a főoltár felé rohant *s egy hatalmas követ dobott a főoltár fölött lévő Mária képre.* A kő a képet megsértette s azután leesett, a nélkül, hogy emberben kárt tett volna. A szertartás egy időre megszakadt és a hivők hamarosan közrefogták a merénylőt és kivitték a templomból és egy rendőrnek adták át, a ki a rendőrségre vitte. Ott elmondotta, hogy *Sindelmayer* György negyvenötéves munkátalan ember. Már rég óta nem volt sem állása, sem keresete és e miatt való «kétségbeesésében» határozta el magát, hogy olyasmit követ el, a miért letartóztatják. A merényletet is azért követte el, hogy börtönbe jusson, a hol nem bántja a megélhetés gondja. A Szent-István-templom vagyonának kezelője a megsérült kép értékét harminczezer koronára becsüli. A képkijavítása körülbelül ötszáz koronába fog kerülni.

Jegesmedvék között. Nem Cook sarkutazásáról beszélünk csupán az angol Jégszigetről. Angliától északra esik egy nagy sziget «Iceland», mely körül minden évben három hónapon át körülbelül 300 bárka lakói halászgatnak. Mindegyik bárkán 25 ember tartózkodik. Nagyobbrészük katholikus. Hogy szent hitünk gyakorlásától ne legyenek megfosztva, egyik hajójukat kápolnának rendezték be. Vasárnaponkint e körül gyülekeznek, végig hallgatván az istentiszteletet. E bárka egyúttal kórház is, meg postahivatal is. Kérdés: hogyan gondoskodik lelkének állapotjáról az a félmillió magyar katholikus, a kik Amerika 2000 különböző helyen laknak széjjelszórva százával meg tán ezerével csoportosulva, akik közül mindössze csak harmincz telepnek van papja?

Szerkesztő: **Makay Lajos.**

Mikor átérezte az intelligenczia is, hogy a társadalmi bajokon, nyomoron csupán jótékony egyesülettel, mely kizárólag az anyagiak biztosításával akar boldogságot teremteni, sokra nem megyünk, hanem a *lelket* is meg kell menteni a *testtel*, mert egyik a másik nélkül a földön nem boldogulhat, akkor lehet szó arról, hogy most már bátran meg lehet nyitni a patronaget. Buzdításul szolgált nekünk a központ szava, melyet a mélyen tisztelt közönség előtt kell, hogy ismételjek, hogy a még kétkedőket megerősítsük!

A ki nem tudja részvét nélkül nézni az egyház tagjaiban szenvedő Krisztust, a sok szocziális bajt, a sok boldogtalan embert, béke nélkül élő családot, kivándorló magyarságot, elégedetlen munkaadókat, gyülölködő alkalmazottakat, Isten káromló, vagy elfeledő családapákat, kenyérkeresetre utalt és sokat szenvedő nőket, az jöjjön a táborunkba, mi ezeken a bajokon akarunk segíteni szeretettel, nyájas szóval, fáradozással, türelemmel, erős reménnyel, hogy Isten meg fog minket segíteni munkánkban.

S mialatt a megyéspüspök urunk átadta a megszentelt érmet minden patronessznak, azalatt könyörgött az érsek az elmuló világnak örök királynéjához, hogy segítse azokat álhatatosságra, a kik arra vállalkoztak, hogy harczosai lesznek e földön a lelkek érdekében.

S a tizenkét apostol között nem akadt judása az ügynek, még abban sem, hogy a kezdetkor szivünkön égő buzgóságból egy kicsinyet is engedtek volna, sőt szaporodott a tanítványok serege a patronessz jelöltekben.

S bizony a kis mustármagból fa növekedett már, a melynek két ága alatt a szegedi patronágeban sok lélek üdülést enyhe árnyékot talál.

Ma már sok igazi jóakarónk van, méltóságos védőinken kívül elsősorban diszelnökeink Szeged város hatósága s nagyszámú tagjaink, a kik a folyó hó 24-én tartott közgyűlésen egy szívvel-lélekkel fogadták el elnöknőnk lelkes inditványát; alakuljon át egyesületünk Szegedi Katholikus Nővédő-Egyesületté. Kérdezhetik önök, hogy mi czélja volt annak, hogy egy ifjú egyesület már átalakuljon?

Komoly, okos czélja és oka van. A kath. nővédelem városunkban későn kezdődött meg, másutt már szép eredményeket tud fölmutatni 1—2 év óta. Igazán áldásos eredménye a nővédelemnek ott lehet csak, a hol működése több irányú, mert hiszen a bajok, a melyek miatt létesült, maguk is sokfélék. Egyesületünk pedig mint Patronesszek Testülete csak egy irányban dolgozhatott, volna-e oktalanabb dolog annál, ha érezve erőnket a munkára, ismerve a bajokat, de egyúttal az eszközöket is, a melyekkel segíthetünk, nem dolgoznánk, csak azért, mert programmunk nem engedi meg.

Bizony sok örömben volt részünk azóta, hogy patronage-unk megnyilt. A vasárnap délutáni kellemes együttlétünkön kívül egyesületünk

történetében örökre felejthetetlen lesz az a pirosbetüs nap, a mikor fővédönk dr. *Csernoch* János megyés püspök úr, a ki mindig a legnagyobb jóindulattal viseltetett egyesületünk iránt, eljött közénk, hogy patronageunkat most már ünnepélyesen megnyissa s egyúttal fölolvassa a tizenkét patronesz-jelöltet patronessznek. A patronage ezen ünnepélyes megnyitóján sok buzdításban, bátorításban, lelkesítésben volt részünk, a miből láthattuk, hogy munkánkat helyesli Krisztus egyháza s így maga Krisztus. De nemcsak a patronesseknek, hanem az egybegyült közönségnek is felejthetetlen volt a jelenet, mert nem maradt szem könny nélkül, mikor a tizenkét patronessz ajkán fölcsendült az igéret: *Az Úr Jézusnak és Magyarország Nagyasszonyának szine elé járulva, ezennel ünnepélyesen fölajánlom tehetségeimet, erőmet és szolgálatomat az Országos Katholikus Nővédő-Egyesület istenes, lélekmentő intézményének.*

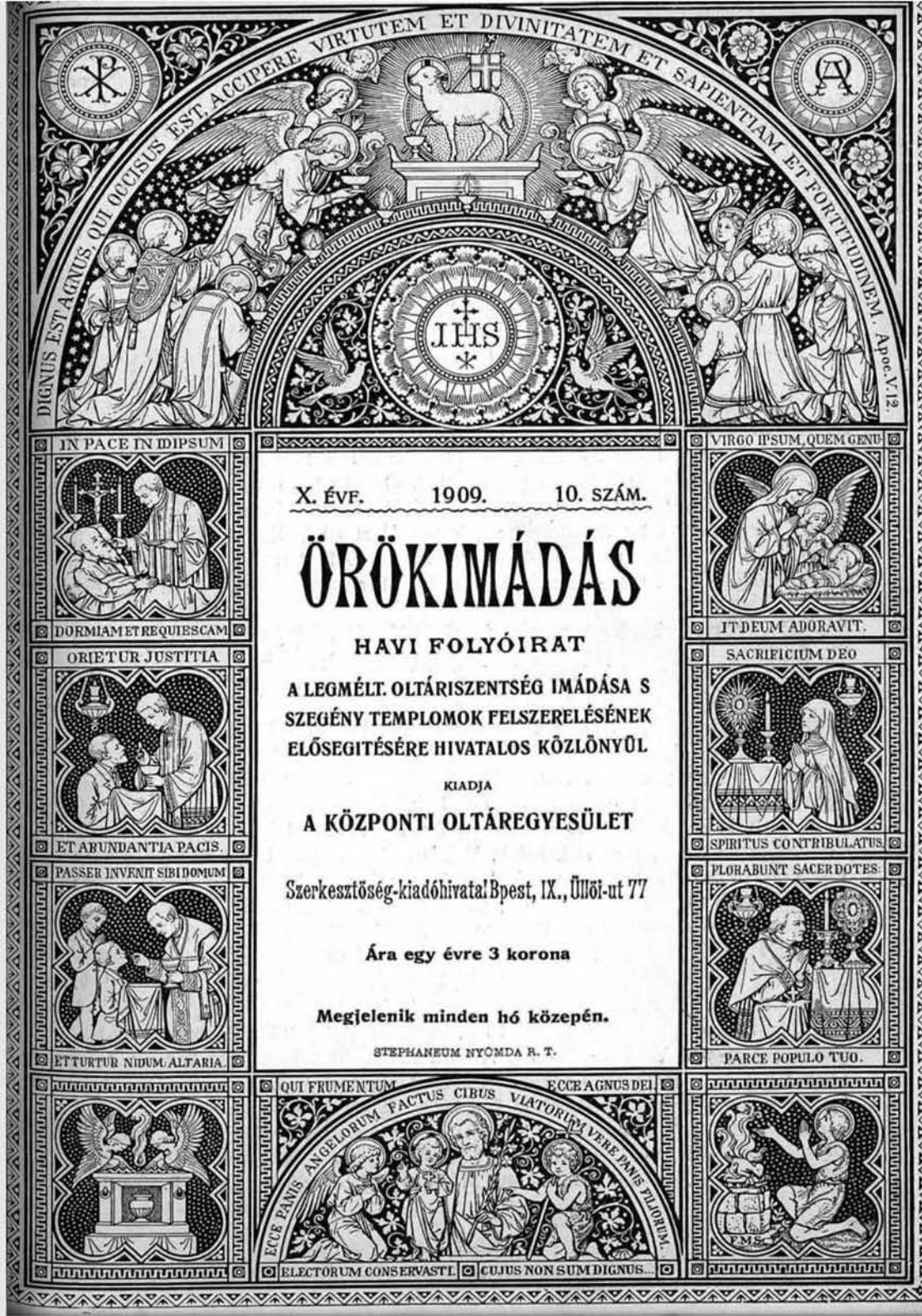
S mik azok az új irányok, melyeket ezután követni akarunk? Gyermekkórház, patronage, a törvények ellen vétő kiskorú bünösök megjavítása, a katholikus tisztviselőnők velünk kapcsolatos egyesületének megalakítása, a börtön-patronage, munkásnőotthonok, katholikus háziasszonyok szövetségének s jótékonysági szakosztály megalakítása.

Ám ezeket egyszerre megvalósítani nem lehet, mindegyikhez előbb szilárd alapot kell adnunk a közreműködőknek hitben, erényekben, munkakedvükben való megerősítésével, mert elhamarkodottsággal, ezen említett alapok nélkül semmi katholikus intézményt létrehozni nem szabad.

Vajha adná az Isten, hogy a mi mustármagunk befogadására szükséges termékeny talaj a szegedi katholikus nők lelkében folyton nagyobbodnék s a tabernakulumban lévő Oltáriszentséghez való vonzódás, járulás folytán, a kegyelmek harmatától öntözve, készségesebb, hajlandóbb legyen a Karitász iránt s rövidítené meg az időt, mely szükséges arra, hogy beárnyékolva a várost, vidéket, enyhülést, megelégedést hozna a szenvedőknek s boldog békét a működő, munkálkodó lelkeknek.

Hirek a központból. *Erzsébet királyné emlékezete.* Az Örökimádás templomában szeptember 10-én d. e. 10 órakor, Erzsébet királyné emlékezetére engesztelő szent miseáldozat tartatott, melyet Várady L. Árpád czimzetes püspök celebrált fényes segédlettel. A középponti Oltáregyesületet és az Örökimádás-templomegyletet őrgróf Pallavicini Edéné és Kiss Aladárné képviselte; jelen volt számos előkelőség. Délután 5 órakor engesztelő szentségimádás volt. A szertartásokon jelen voltak a papság részéről Kánter Károly praelátus kir. udvari plebános, Novák Lajos kanonok, hitoktatási felügyelő, Makay Lajos, Kerekes Béla, Hévey Gyula, Polgár Pál, Fray N., Bocsák Gyula, Rusu Sándor fővárosi hitoktatók, Lahocsinszky N. Szatmár, Meszlényi Zoltán Róma, Csizz Sándor Innsbruck, Sándor József Bécs stb. Az ünnepély fénypontja Várady püspök délutáni beszéde volt. Az Oltáriszentség az élet, út, igazság s kegyeletünk legszebb ajándéka a királyné halála napján. A beszéd után a délszaki növényekkel diszített oltárnál szentséges áldás volt, melylyel az emlékünnep véget ért.

Stephaneum nyomda r. t.



X. ÉVF. 1909. 10. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllői-ut 77

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó közepén.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

A munkácsi gör. kath. egyházmegyeben a budapesti központi Oltáregyesület czéljaira az 1908. évre a következő tagsági díjak és adományok folytak be: Szabó Erásztáe 2 k, Gebé Mária 24 f, Sztankaninecz Dénes 24 f, Galambos hitközség 2 k, Tornyos-Pálcza és Mezőladány 4 k, Bács-Aranyos 4 k 44 f, Gálszécs 23 k 74 f, Nagy-Mihály és Kis-Verbócz 18 k 80 f, Napkor 6 k 48 f, Szárazberek 16 k 24 f, Vécse 9 k 10 f, Bökény 10 k 58 f, Mária-Pócs 22 k 72 f, Isztaúcs 12 k 20 f, Kovácsrét 10 k 74 f, Szatmár-Németi 11 k, Nagy-Peleske 17 k 48 f, Mátyócz és Palló 28 k, Kiskolon 8 k 64 f, Levelek 18 k 96 f, Lasztócz 4 k 88 f, Antolócz 6 k 62 f, Oros 12 k 38 f, Tarujfalu 26 k 40 f, Bodrogkeresztur 12 k, A dolhai egyházkerület templomai 19 korona. Összesen: 308 korona 88 fillér. Dr. Mikita Sándor prépost-kanonok, e. m. megbizott.

Sümeg zalamegyei tagok évi járuléka: özv. Dőry Gézáné 2 k, özv. Dornay Kajetánné 1 k, Szijárto Béláné 1 k, Hencig Bálintné 1 k, özv. Csiszár Ferenczné 1 k, Csibor Róza 1 k, Kovács Zsigáné 1 k, Német Borbála 1 k, Csepreghi Magda 30 f, Eichinger Károlyné 40 f, Oszkai Julia 40 f, Horváth Rozália 24 f, Barát Mária 40 f, Bence Istvánné 24 f, Végh Mária 40 f, Tóth Ágnes 80 f, Nagy Teréz 24 f, Tót Orbánné 50 f, Pál Teréz 24 f, Scharf Teréz 24 f, Győry Magda 40 f, Csik Lajosné 40 f, Oszkainé 40 f, Marko Sándorné 40 f, Bognár Teréz 40 f, Német Pál 30 f, Nyérő Katalin 40 f, Szép Rozália 30 f, Moory Sándor 32 f, Schmiedhné 60 f, Varga Mári 40 f, Kovács Katalin 30 f, Sipos Erzsi 60 f, Kizmus Mária 40 f, Illés Mária 40 f, Partos 40 f, Bakos 40 f, Vitai Mihályné 40 f. Összesen: 20 korona 62 fillér.

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1909. június és julius hóban befolyt tagdíjak:

Janecsko Kálmánné 2 k, Szipőts Marianna 2 k, Jedely Anna 2 k, özv. Kristián Józsefné 2 k, N. N. 4 k, Mastny Emilia 1 k, özv. Lazarics Jánosné 2 k, Trettina Hermin 1 k, Rácz Gusztávné 40 f, Lang Teréz 48 f, Szinovics Katalin 40 f, Szöllősi Istvánné 25 f, Cserba Józsefné 25 f, Prenovzil Etel 2 k. Herfort Ilona gyüjtése: Elekes Rozália részéről 1 k, Szeyfried Boriska 4 k, Schmidt Ilonka 2 k, Harer Stefánia 60 f, összesen 7 k 60 f. Herfort Irén gyüjtése: Rojtsik Józsefné részéről 1 k, Kiss Pálné 4 k, Vojakovszky Rozália 1 k, Czinauer Amália 2 k, Szászkó Margit 2 k, Szabó Józsefné 60 f, összesen 10 k 60 f, Lipp Emma 2 k 40 f, özv. Seenger Béláné 10 k, Végh Rozália 10 k, Groszits Klára 3 k, a Meszleni Oltáregyesület 10 k, Horváth Gyula 24 f, Bódi János 24 f, Gittermann Teréz 2 k, Pelle Józsefné 1 k, özv. Kósa Lászlóné 3 k, Sehr Ferenczné 3 k Esztergom főegyházmegye területéről 258 k 40 f, Wladika Ottó és neje 2 k, dr. Tóth József kanonok Szécsi-Szigetről 12 k 64 f, Kisunyom 77 k 56 f, Bezerédy Dénesné 8 k, Szerdahely 10 k, összesen 108 k 29 f, Bántó Míhály 1 k, Koros Teréz 40 f, Vitai Rozál 40 f, Hosszú Mária 40 f, Dominek Sándor 1 k, Tót Katalin és Krizsán István 2 k, özv. Pavel Jánosné 1 k, Pietsch Róza 1 k 40 f, a baromlaki tagoktól 30 k 28 f, a kath. hitterjesztés útján a békésendrődi tagoktól 25 k 14 f, Szabó Mária 1 k, Stefancsik Aranka 1 k, Dravecz Teréz és Kelemen Mária 4 k, Csiky Vilmos plébános az ényi tagoktól 3 k 36 f, Parizek Teréz 1 k, Skorupa Anna 2 k, Hugai Mária 4 k, Jalovecki Mária 2 k. Skerlecz

X. ÉVFOLYAM. 1909. OKTÓBER 10. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Jubileumi hangok. — Az Oltáriszentség dalnoka. — *Sztáray Irma grófnő:* Erzsébet királyné kiséretében. — *Nagyfalusi Lajos:* Mindszentekre. — *Reviczky Aladár C. M.:* Élő lelkiismeret. — *Reviczky Aladár C. M.:* Szent Paszkál életrajza. — Főnyeremény. — Éjféli mise a Szent Péter-templomában. — *Nagyfalusi Lajos:* Halottak napjára. — Szentmise képekben. — *Tichy Sándor C. M.:* Oltáriszentség és hitvédelem. — Gyakori szentáldozás Madagaszkár szigetén. — Érdekes történetek. — Esperanto világnyelv és az Oltáriszentség. — Röpiében a nagyvilág körül. — Hasznos tudnivalók. — Egyesületi élet. — Szives figyelmébe. — Irodalom.

JUBILEUMI HANGOK

Valahányszor a tejjel-mézzel folyó Kánaánban ötven év betelt, hatalmas kürtöket fúttak meg Jézusnak ősei Izrael gyermekei s így adták tudtul az örvendetes eseményt egymásnak; a hegyeken örömtüzek égtek, a szegényeket fölsegélyezték, a rabokat kiváltották, örömmámorban úszott az ország, mert jubileum volt, az égnek ünnepe. Istent ünnepelték. Hozzá szóltak az ezüst harsonák, az Ő magasztalására hivogatott a tárogató, s az ébresztő dal mindenkinek szivét a hatalmas Isten szeretetére gyujtotta.

Jubileumra készülünk mi is. Istent ünnepeljük. Ötven év után hálát adunk neki, hogy szivünkbe költözött, s megengedte, hogy a szent czél, melyet angyali lelkek kitüztek, megvalósult.

A központi Oltáregyesület hazánk szivében ötvenéves jubileumát ünnepeli. Innen a szívből hatott el a vér, Krisztus imádandó vére, Krisztusnak áldozatkész szeretete az egész országba. 1859. november 6-án Veni Sancte volt az angolkisasszonyok belvárosi templomában s a Szentlélek, kinek erejéből az Ige testet öltött, erőt adott minékünk is, hogy az Ő kegyelmével testet öltsön a nagy eszme, melynek első hordozói Trautwein János a nagy piarista és gróf Cziráky Jánosné az ujabbkori magyar katholiczizmus buzgó hitvallói voltak. Ötven év mult el azóta. Hány millió fohász rebegett föl az égbe, hány százezer meg százezer imaóra mult el hódolatban, szeretetben, boldog beszélgetésben az Oltáriszentség előtt, hány ezer meg ezer templom nyert segélyt, hány új templom épült azóta az Oltáriszentség dicsőségére. Mindezt Jézus tudja. Az Oltáriszentségbe, mint valami emlékkönyvbe van mindez beírva. Jézus szive tudja mindannak

titkait, a mit érette buzgó lelkek cselekedtek. Krisztus helytartójának, a római pápának áldásával kezdjük meg november 6-án, az Oltáregyesület születése napján a jubileumi év ünnepségeit. Áldja meg az Úr Jézus ama százezreket, kik eme pillanatban egy félszázadnak fordulópontján az Oltáregyesületnek hűséges tagjai s az Oltáriszentségnek buzgó hitvallói.

Az Oltáriszentség dalnoka.

A KÖZÉPKOR századaiban lelkes trubadurok járták be a világot; városról-városra ének és zene követte nyomaikat, kedvet akartak önteni az elfásult szivekbe, a csatákban kifáradt emberekbe. Az Oltáriszentségnek is támadt egy dalnoka, szent Ferencz volt az, ki hétszáz évvel ezelőtt Krisztus öt szent sebével testén körüljárt és fölrázta az elfásult lelkeket. Dalolt, örökké dalolt, s szavára épültek föl a templomok az Oltáriszentség Istenének. Gazdag lovag volt, franciául beszélt, tornázott, vívott, tánczolt s az ifjúság kedvencze volt; csatázott s úgy került fogságba s ekkor kezdte érezni, hogy mily üres a világ, mily gazdag a lélek. A mulatságot unalmasnak találta s szemei az eget keresték, mely csillagporral van behintve, s az a csodálatos titkos irás a csillagok miriádjaiból mind Isten szeretetéről beszél. Amore, Amore, grida tutto il mondo, amore, amore ogni cosa clama!

Szeretet, szeretet, sugja minden e világon. Érezte, hogy a természet Isten élő ruhája, beszédes tanúja. Minden azt mutatja, hogy Isten van közöttünk. Él és szeret. Az Oltáriszentség boldogító közelléte, gondviselő kegyelme kiárad az egész világra, fűre, fára, madárdalra, harmatcsepp csillogására. Mindnyájan testvéreink ők, rokonunk az egész világ. Isten a mi atyánk. Ezt prédikálta szent Ferencz. S midőn atyja, a büszke kereskedő, ezért mint vallási rajongót a püspök elé viszi, a szent megérti a püspök szózatát, ledobja karmazsin keleti köntösét, fényes boglárjait atyja lábaihoz s midőn már mez nélkül állott ott, mint Krisztus a keresztfán, e pillanatban jegyezte el magának szegénységet s Krisztussal gazdagnak érezte magát s akkor tette a vallomást: Eddig azt mondtam: Atyám Pietro da Bernardone, ezentúl azt mondom: Miatyánk ki vagy a mennyekben. Fölvette az itáliai parasztok vörösbarna mezei ruháját, kötéllel köté át derekát s ment hirdetni Krisztus imádandó testét mindenüvé. Építsd föl romladozó egyházamat! hangzott Jézus parancsa s ő fölépíti a rombadőlt templomokat. A ki egy téglát hoz nekem, nagy jutalma lészen a mennyek országában, a ki kettőt hoz, kétszerte nagy jutalma lészen, s a ki hármat hoz, háromszor akkora. Jézus nem vet meg semmit, minden adomány kedves neki. Ő ki szegény volt, fölkarolta a szegény templomokat. Imádta Jézust,

s midőn szeretete tüzével fölgyujtotta a világot, hogy az Alverno hegye, melyen imádkozott, valósággal égni látszott, Jézus angyalszárnyakon lejött, megölelte, megcsókolta és így tartott ez az eucharistikus boldogság nehány perczig. Emlékül Jézus ott hagyta öt sebét Ferenczen s ez lett az ő czímere, a melyre büszke volt. Büszke volt alázatosságára, büszke volt Jézus testére és azt prédikálta, hogy necsak lélekben, de testben és vérben is legyünk Jézushoz hasonlóvá. Ezt cselekedjük az Ő emlékezetére. Az Oltáriszentség szeretete kisérte szent Ferenczet sírjáig. Az Oltáriszentség országát akarta látni e földön. Külön arra a czélra akarta nevelni rendjének ezreit, hogy azok világgá menjenek s mindenütt gondoskodjanak tiszta kelyhekről, tiszta ostyákról. Ime az Oltáregyesületek alapja, lelke és szelleme. Szivükre kötötte, vigyázzanak minden kis papirra, a melyre az Oltáriszentség és átváltoztatás szavai irva vannak. Oh ha erre gondolt, elragadtatásban volt s a dalnok szivének legszebb húrjain játszotta legszebb énekét: «Az emberiség bámul, a világ reszket, az ég örvend, ha Krisztus, az élő Isten egyszülött fia az oltáron a pap kezeiben megjelenik. Oh csodálatraméltó nagyság! Oh végtelen jóság! Oh fölülmulhatatlan alázatosság! A világmindenség Ura, az Isten, az Isten fia annyira lealacsonyítja magát, hogy a mi üdvösségünkért elrejti magát a kenyér szine alatt. A ki annyira szeretett, hogy teljesen átadta magát nekünk, azt nekünk is úgy kell szeretnünk, hogy mindenünket át kell adnunk neki.»

Erzsébet királyné kiséretében.

«Én e világból úgy szeretnék ellebbenni, mint a madár, mely fölszáll és eltünik az étherben, vagy mint a szálló füst, mely itt szemünk előtt kéklik és a következő pillanatban nincs többé!»

«Azt kivánnám, hogy lelkem, szivem egy kis nyilásán röppenne az ég felé.»

Erzsébet királyné szavai.

KEGYELET, vallásos ihlet, irói tehetség irta e könyvet Erzsébet királyné halálának tizenegyedik évfordulóján, egy évre rá, hogy az Örökimádás templomában először rebbent föl az ima őérette az oltáron trónoló mennyei királyhoz. Feledhetetlen bánatos röpke perczek, a te emlékeid vannak beírva az Örökimádás templomiveibe. Emlékezzünk reá, ki nékünk halálában is jót cselekedett s halála emlékéül közénk hozta az Örökimádás királyát. Szólaljon meg emléke abban a könyvben, melynek eladásából befolyó összeget a szerző az Oltáriszentség dicsőségére az Erzsébet örökimádási templom czéljaira ajánlja föl. Tekintsünk még egyszer vissza az Örökimádás templom égbenyuló tornyáról a genfi tó partjaira, hol az áldott emlékű királyné lelke az örökkévalóságba költözött.

Egy óra harminczöt percz volt pontosan, mikor a kapun kiléptünk.

Jó Isten! Hogy a reákövetkező öt percz nem tudott kiesni a Te időd folyásából!

A tó partján haladtunk előre, az én talpam alatt égett a föld. Épen a braunschweigi herczeg szobra mellett haladtunk, midőn a Királyné vidáman, mint a gondtalan gyermek, ki nem állja meg szó nélkül, ha valami a szemébe ötlik, rámutat a két fára:

— Nézze Irma, virítanak a gesztenyefák. Schönbrunnban is vannak ilyen kétszer virágzók s a Király azt írja, hogy azok is virágban vannak.

— Felség, a hajó jelez — szóltam s önkénytelen olvastam utána a csöngetésre következő tompa kondításokat... egy... kettő...

E pillanatban jóval előttünk meglátok egy embert, ki mintha kergetődznék, egy útszéli fa mögül kiugrik és a legközelebbi másikhoz rohan; innen átcsap a tó melletti vasrácshoz, majd újra egy fához s ekként a gyalogjárón keresztül-kasul cikkázva, felénk közeledik. Hát még ez is tartóztat! gondoltam, önkénytelen követve őt tekintetemmel, mikor ez újból a vasrácsot éri s onnan elugorva, rézsút felénk iramlik.

Önkénytelen tettem egy lépést előre s így fedtem előtte a Királynét, de ez most úgy tesz, mint ki nagyot botlik, előre lódul s ugyanekkor öklével a Királynéhoz sujt.

Mintha villám sujtotta volna, hangtalanul hanyatlott hátra a Királyné; és én lelkemet veszítve, egyetlen kétségbeesett kiáltással hajoltam fölébe.

Isten Atyám! Ha egykor szined előtt állok, számolván a lelkemmel, Te megemlékezel e rettenetes pillanatról.

A halál minden kínja átvonaglott rajtam s bénult ajkaim helyett lesujtott lelkem riadozva kiáltott megváltó Fiadhoz könyörületért.

És ekkor azt hittem, az ég nyilik meg nekem.

A Királyné fölemelte szemeit, szétnézett, tekintetéből látszott, hogy tiszta öntudatánál van s aztán támogatásommal lassan fölemelkedett a földről.

Egy kocsisember volt ebben segítségemre, áldja meg érte az Isten!

Csodának tetszett, a mint most kiegyenesedve ott állt előttem. Szemei fénylettek, arcza kipirult, gyönyörű hajfonatai az eséstől megbomladozva, lazán font koszorúként körítették fejét. Kimondhatatlan szép és fenséges volt.

Az örömre vált ijedtség elfulladt hangján kérdeztem tőle:

— Mit érez Felséged? Nem történt baja?

— Nem, felelt mosolyogva, semmi bajom sem történt!

Hogy abban a megátkozott kézben tőr is volt, e pillanatban sem O, sem én nem sejtettük.

Ezalatt minden oldalról összefutottak az emberek s a brutális támadáson szörnyűködve, részvéttel tudakolták ő Felségétől, hogy nem esett-e baja?

O a legszivesebb nyájassággal s kinek-kinek a saját nyelvén: németül, franciául, angolul köszönte meg a szivességét, erősítve, hogy semmi baja sincs és szives készséggel engedte meg, hogy beporosodott selyemruháját a kocsis végigkefélje.

Eközben odaért a Beau-Rivage portása, ki a kapuból látta a rettenetes jelenetet és sürgetőleg kért, hogy térjünk vissza a hôtelbe.

— Miért? — kérdé a Királyné, miközben haját igazgatta — hiszen nem történt semmi, inkább siessünk a hajóra.

Ezzel, bár haját rendbehozni nem igen sikerült, föltette kalapját, fogta legyezőjét és ernyőjét, a közönségnek nyájasan köszönt és megindultunk.

— Mondja, — mit akart tulajdonképen ez az ember? — kérdé útközben.

— Melyik, Felség, a hôtel portása?

— Nem, az a másik, az a rettenetes ember.

— Nem tudom, Felség, csak azt tudom, hogy egy elvetemedett gonosznak kell lennie.

— Talán az órámat akarta elvenni? — szólt egy kis gondolkodás után.

Frissen, ruganyosan járt mellettem; tartásán nem látszott töröttség, karomat nem fogadta el.

Kis idő mulva felém fordult.

— Ugy-e, most sápadt vagyok?

— Egy kissé, — feleltem, — talán az ijedtségtől.

Eközben a portás utánunk eredve mellém került s azt ujságolta, hogy a gonosztevőt elfogták.

— Mit mond? — kérdezte a Királyné!

Felelet közben rápillantva láttam, hogy arcza fájdalmasan elváltozik. Ijedten kértem, hogy mondja meg igazán, mit érez, nincs-e fájdalma s mialatt látszólag könnyen haladt előre, halálos aggodalommal csüngtem minden lépésén.

— Azt hiszem, a mellem fáj egy kicsit — szólt — de nem vagyok bizonyos benne.

A kikötőbe értünk. A hajóhidon még könnyü lépésekkel jött mellettem, de a mint a hajóra léptünk, hirtelen megszédült:

— Most a karját! — tördelte elfuló hangon.

Átkaroltam, de nem birtam fönntartani! fejét a mellemhez szorítva, rogytam térdre a padlón.

— Orvost! orvost! vizet! — kiáltottam a segítségemre sietó lakáj felé. A Királyné halotthalványan, csukott szemekkel feküdt karjaim között. A lakáj és mások rohanva jöttek a vízzel. Mikor meg-

locsoltam arczát és halántékát, szemhéjai fölnyiltak és én mögöttük ott láttam a halált.

Sokszor láttam és most fölismertem a megüvegesedő szemekben.

Ez a szörnyű súly, mely mintha a föld alá akarna nyomni, az ő súlya; ez a hidegség, mely a szivemet megdermeszti, az ő hidegsége.

Szívszélhüdésre gondoltam.

Ekkor egy úr figyelmeztetett, hogy a gép közelében vagyunk és jobb volna a hölgyet a födélzetre vinni, hol talán magához tér.

Két úr segítségével fölvittük tehát a födélzetre s végigfektettük a padon.

— Orvost, orvost, nincs orvos a hajón? — kiáltottam a körülünk állók felé, mire egy úr lépett hozzám és fölajánlá a felesége segítségét, ki félig-meddig orvos és ért a betegkezeléshez. Madame Dardelle vizet, eau de colognet hozatott és azonnal hozzálátott a Királyné élesztéséhez. O rendelkezett. Én fölvágtam füzőzsinórjait, mialatt egy irgalmas nővér homlokát dörzsölte eau de cologne-al.

Közben a hajó megindult: de ingása dacára észrevettem, hogy a Királyné emelkedni igyekszik, hogy füzőjét kihúzhassam alóla.

Most étherbe mártott cukorkát tettem a fogai közé s a remény egy sugara csillant föl bennem, mikor meghallottam, hogy egyet-kettőt harap rajta.

A mozgásban levő hajón hüvös szellő járt, hozzájárulván, hogy az iszonyú kétségek közt folyt élesztés eredménnyel járjon.

A Királyné lassan fölnyitotta szemeit és pár pillanatig úgy feküdt ott, szerte révedező tekintettel, mint a ki tájékozást keres az iránt, hogy hol van és mi történik vele. Azután lassan emelkedett és fölült. Eközben ketten segítettük és Ő az idegen hölgy felé fordulva, hallhatóan mondta: «Merci».

A lélek, mely ott áll a mesgyén, hol az üdvösség országa határos a kárhozatéval és várja, melyik nyilik meg neki, az érezhet olyat, mint én e pillanatban.

Egy biztató sugara hullt reám felülről a világosságnak, de lelkem már érzi a sötét hullámok hideg szelét, sejti, hogy jön a tengeréjszaka. A Királyné, bár megült a maga erejéből, nagyon törtnek látszott.

Szemei fályolozottak voltak és ingatagon tétovázva hordozták szomorú tekintetét.

A hajó közönsége, mely eddig körülünk csoportosult, hátra huzódott s csak négyen maradtunk a Királyné körül: Madame Dardelle, az apáca, én és a hű lakáj Zeilert, kinek magyarul adhattam utasításaimat.

A Királyné előtt térdelve, feszülten figyeltem arczára és fölfohászkodtam kegyelemért az éghez. Tekintete az eget kereste, majd a Dent du

Midin akadt meg s lassan lecsúszva, megpihent rajtam, hogy mindörökre bevésődjék a lelkembe.

— Hát most mi történt velem? — ezek voltak utolsó szavai; ekkor eszméletlenül lehanyatlott. Tudtam, hogy haldoklik. Levágtam Mária-kongregáció érmemet nyakamról s a szive fölé tettem és kértem a Szent Szüzet, hogy készítse el lelkét a nagy útra. Consolatrix afflictorum.

Eközben Madame Dardelle étherrel élesztette.

A Királynén egy kis fekete selyem figaró volt, melyet, hogy ezzel is könnyítsünk rajta, a mellén szét akartam nyitni. Mikor ennek összetartó szalagjait szétszakítottam, alatta a battiszt ingen, a szív közelében egy ezüstforint nagyságú barna foltot vettem észre. Mi ez? Egy pillanat mulva világosan állt előttem a megdermesztő valóság. Az inget félrehuzva, a szív táján egy kis háromszegletű sebet fedeztem fel, melyhez egy csepp aludt vér tapadt.

Luccheni agyonszúrta a Királynét.

És ott állva az iszonytató valóság előtt, fölemeltem a lelkemet a Mi Urunk Jézus Krisztushoz, értünk halálra kinzott Megváltónkhoz és nem kértem tőle mást, csak azt, hogy elbirhassam keresztemet.

Sztáray Irma grófnő.

MINDSZENTEKRE

Placare Christe...

Úr Krisztus! légy hozzánk kegyes,
Kikért esennen esdve esd
Trónodnak szent, szent zsámolyán:
Szentséges Pátrónának ajánl.

Ti is, ti boldog szellemek:
Kilenczkarú angyalsereg!
Őrizzetek a múlt, jelen
S jövő bajoktól szüntelen.

Próféták és apostolok,
Ha keblünk bűnbánón zokog:
Végbiránknál ti esdjetek
Föloldozó ítéletet.

Ó vértanúk bibor sora,
Hitvallók fényes tábora:
Minket, bús számüzötteket
Az égbe édesgessetek.

Hótiszta szüzi szép sereg,
Segéljetek — s kik leltetek
Rejtett remeteség helyet
Csillagtornáczos lakhelyet.

Hogy egy hit, béke lengje át
Minden hivők szent táborát;
Mindnyájunk nyája egy legyen:
Egy pásztor s egy akol legyen!

A mint egy az Atya, Fiú,
És Lelkök a Vigasztaló,
Kiknek minden szentek fölött
Egy áldás, hála, tisztelet. Ámen.

Nagyfalusi Lajos.

Élő lelkiismeret

Jerome K. Jerome, hires angol iró, szindarabot irt «A hátsó, harmadik emelet lakója megjelenik» czímmel. E darabban, melyet London lakossága páratlan lelkesedéssel fogadott, egy új lakó jelenik meg egy bérházban, melynek romlott és félig romlott, kapzsi, fondorkodó, csaló, léha, önző lakóira bámulatos benyomást gyakorol. Az idegen a hátsó, harmadik emelet üres szobáját bérli ki. Ettől a percztől kezdődik az egyszerű becsületesség csatája a jóság és szeretet fegyvereivel a züllött, romlott, vegyes gondolkozású, kevésbbé művelt tömeg ellenében. Valósággal mint a tiszta lelkiismeret jelenik meg mindenki előtt, kivel érintkezik. Csodálatosan őszinte, közvetlen, meleg, vonzó élet, a nemes egyszerűség, a tiszta, becsületes szándék oly erővel jut diadalra nyomról-nyomra, hogy a leggonoszabb szándék is lesütött fejjel sompolyog el az útból s megtisztultan kerül ismét szemünk elé. Közvetlen melegség árad az apróságokból s nagyarányú hatást vált ki az emberből. Az emberek önzők és gonoszak. Csakhogy ennek nem kellene így lennie. Lehet másként: jobban, igazabban, emberibben. Csak arra kell rávezetni az embereket, hogy a jó többet ér a rossznál. A jóság erő, melynek hatalma kiegyenlít mindent. Pedig a ház minden lakója próbát tesz rajta a mai világ furfangos eszközeivel. Mindhiába. Az idegen lesz a győztes. A lakók a jóság, szeretet és becsületesség tükrében meglátják önmagukat teljes undokságukban. Az idegen egy eszközt használ erre: az elröstelkedést. Az ő befolyása alatt megváltoznak a lakók s midőn a házból távozik, mindenki úgy érzi, hogy nem hiába volt itt. A ház lakóit gondolkozásban, érzésben, viselkedésben, cselekvésben átalakította, megnemesítette, fölemelte. Az idegen, mint élő lelkiismeret, átsurran a bérház lakóin; azután tovább megy házról-házra, mindenhova, ahol a szeretetteljes jóságra, igazságra, becsületességre szükség van.

És ugyan hol nem volna erre szükség?

E szindarabot igen találóan alkalmazhatjuk a szent áldozásra. Az idegen az Úr Jézus. A bérház az ember. A bérház lakói: az ember szenvedélyei, megrögzött hibái, rossz szokásai, hajlamai. Az Úr Jézus házról-házra, vagyis lélekről-lélekre akar járni a szent áldozásban. Mindenhatóságánál fogva megteheti és meg is teszi, hogy egy nap millió lélekben vesz magának lakást. Bérbe akarja venni minden egyes hivő lélek szívének hátsó harmadik emeleti kis lakását. Mint Jerome idegenje, ő is eredményes befolyást akar gyakorolni a lélek bérházának lakóira: a szenvedélyekre. Csak egyet kér: a szívnek ama bizonyos kis szobáját, melybe ő mindennap, vagy legalább gyakran betérhessen.

A szenvedélyek daczosan fogadják. Mindent elkövetnek, hogy az idegen rajtuk ne uralkodjék. Érzik, hogy nagy ellentét van köztük és az idegen közt. Az idegen türelmesen elviseli ezt. Tudja, hogy egyszerre, egy csapásra nem fogják magukat megadni. De azért csatáját kegyelmi fegyvereivel megkezdi s szünet nélkül folytatja a szenvedélyek ellen. Az érzékiség, hiúság, büszkeség, mértéktelenség, fösvénység, kapzsiság, önzés, irigység, harag, gyülölet és a többi szenvedélyek fölhasználják összes erejüket, hogy Krisztust legyőzzék. De Krisztus, mint az élő lelkiismeret, ha *naponkint, vagy legalább is sokszor szivükbe vonul a gyakori szent áldozásban,* kinyilatkoztatja magát s így szól a lélekhez: Nézz rám, mily szent, tökéletes, tiszta, bűn nélküli vagyok; nézd az én meleg, vonzó, elbájoló, emellett erőteljes, hatalmasan kifejlett életemet: neked is ilyenné kell lenned. S ez a folytonos közellét, egyesülés, egybeolvadás átalakítja az embert. A szenvedélyek ily egyéniséggel való gyakori egyesülés következtében erejüket, bizalmukat vesztik, meglátják, megismerik magukat teljes undokságukban, magukba szállnak s leteszik a fegyvert. Látják, hogy harczuk hiábavaló — az isteni erővel szemben.

Az eucharisztikus Úr Jézus szentsége, jósága, szeretete isteni és emberi egyénisége átsugárzik a vele egyesülő lélekbe s ez a hatalmas erő, a kegyelmek ereje kiegyenlít ott minden rendetlenséget, minden rossz hajlamot, szenvedélyt s a lélek azon veszi magát észre, hogy Krisztus a szent áldozásban nem hiába jár hozzá: átalakul lelki világa, mely folyton nemesedik, lelke finomul s gyengédebb lesz és egyszerre teljesen más, szellemibb, könnyebb, majdnem azt mondhatnám légiesebb és végtelenül értékesebb boldogság világában érzi és találja magát.

S Krisztus, ez élő lelkiismeret, ki így legyőzi a szenvedélyeket, mindazon lelkekhez szivesen eljár, kiknek szükségük van szeretetteljes jóságra, igazságra, becsületességre, természetfölötti életre s arra a bizonyos szellemi, könnyű, légies, s szóval ki nem fejezhető, csak érezhető és élvezhető boldogságra.

Ugyan kinek ne volna mindezekre szüksége?

* * *

Az így átalakult ember «idegene» lesz felebarátainak. A Krisztussal gyakran egyesülő olyasféle eredményeket fog felebarátainak életében előidézni, mint Jerome idegene. Az emberek észrevétlenül fogadják be majd őt lelkivilágukba s mint élő lelkiismeretbe tekintenek be naponta. E folytonos szemlélet lesz a kegyelem áthatő erejében és a jó példának követésében az átváltozás a szenvedélyek legyőzésével és új élet kezdésével.

Reviczky Aladár C. M.

Szent Paszkál életrajza

TIZENNYOLCZADIK FEJEZET.

A csodálatos kopogás.

Paszkál főleg halála után volt próféta. Jelekkel jövendölt. Sírjából kopogás hallatszott. S a kopogás erőssége vagy gyengesége szerint jelezte a szomorú vagy örvendetes eseményt.

1606-ban, midőn boldoggáavatási pöre megkezdődött, Paszkál koporsójából kopogás hallatszott, mintegy helyeselve megindított pörét. A szerzetesek, kik ezt hallották, csodálkoztak és megrémültek. A dolgot titokban tartották, csak a tartományfőnökkel közölték, ki alapos vizsgálat után a csodálatos eseményt valónak jelentette ki.

A kopogás igen sokszor ismétlődött. Spanyolország majdnem minden nevezetesebb ügyében, szerencsétlenségében vagy örömében, de egyébként is sok magánügyben tapasztalták ezt. És a kopogások oly érzést keltettek az emberben, milyent az egyes, utólag bekövetkezendő események előidéztek. Igy ha szerencsétlenséget jelzett a kopogás, a félelem érzete szállta meg a jelenlevőket, míg ha örvendetes dolgot jelzett, az öröm érzetét keltette föl.

Midőn a francziák Fuenterrabiát megszállták, Paszkál koporsójából kopogás hallatszott, de oly szeliden, tompán, lágyan, hogy a nép biztosra vette a győzelmet, mely nemsokára be is következett.

Más alkalommal éjjel 2 órától reggel 8 óráig száz kopogás történt, szintén lágyan, tompán. E kopogások jelezték a nápolyi katonáknak az országból való kivonulását.

Ugyanezen évben egyik éjjel a szerzetestestvérek erős zajra ébredtek föl. Paszkál sírjából százhuszonhat igen éles s félelmet keltő kopogás hallatszott. Néhány napra a francziák elfoglalták Torfosát, honnan a spanyol katonaságnak kivonulni kellett.

De a legrémítőbb kopogás 1640-ben, október havában történt. A kopogás oly erős volt, mintha ágyúkat sütöttek volna el. Ez jelezte a portugálok fölkelését, Spanyolországtól való elszakadásukat és a Braganzai herczegnek királylyá való kikiáltását.

Angolország és Spanyolország ez időben ellenséges viszonyban éltek. A valenciai érsek nyilvános imákat és körmeneteket rendelt, hogy Isten irgalmát leesdjék mindkét ország részére. Midőn a körmenet a villareali templomba ért s midőn ezen kérést énekelték:

«Hogy a keresztény királyoknak és fejedelmeknek békét és egyességet adni méltóztassál», a szentnek sírjából hatalmas kopogás hallatszott, mely jelezte, hogy Isten meghallgatta kérésüket.

A mily csodálatosan megjövendölte a hazáját érdeklő dolgokat, ép úgy mindazt, mi szerzetescsaládját érdekelte. P. Venamente tartományfőnök a csodálatos kopogás által oly dolgok ismeretére jutott, melyek nagy hasznára voltak az egész tartománynak.

Egyik káptalani ülés előtt a szerzetesek maguk közt beszélgettek P. Empernek tartományi főnökké való választásáról. Midőn erről P. Emper értesült, szent Paszkál sírjához ment s kérte őt, hogy akadályozná meg megválasztását. Gyenge kopogás biztosította kérése meghallgatása felől. És valóban: mindnyájok nagy meglepetésére másnak neve került ki győztesen az urnából.

P. Ferrernek két prédikáczió ja alatt fejezte ki Paszkál tetszését. Először, midőn a gazdag fösvényről és az evangéliumi szegényről beszélt. Paszkált fölszólította, hogy adjon jelt, vajjon helyesen beszél-e? Szórólszóra álljon itt a páter beszédének e része:

«Paszkál az égben van s nemcsak bejutott oda, hanem mint tulajdonjogot nyerte azt el. Paszkál világosan bizonyítja csodálatos kopogásával, hogy lelke időnként lejön testéhez, melynek hatalmat ad, hogy a csodálatos kopogást létrehozza. És honnan van ez a hatalma, ez a gazdagsága, ha nem abból az evangéliumi szegénységből, melyet ő a legnagyobb fokban gyakorolt?»

Erre a szent sírjából erős kopogás hallatszott. Ez bizonyította a szónok szavainak igazságát.

Néhány hónap mulva a páter a szentek tiszteletéről s szobrairól beszélve, említette, hogy például Rómában a szent Péter-templomban is vannak gyönyörű márványszobrok, de ezeknél értékesebb a villareali, mert ez él és beszél. Erre ismét hallatszott zörej.

Voltak sokan, kik ezen kopogásokban nem hittek s az egészet mesének tartották. Ezekkel szemben ama számtalan tanúra hivatkozhatunk, kik arról személyesen győződtek meg. Ide tartozik két jezsuita páter, kik szintén kételkedtek e kopogásokban. Elzarándokoltak Paszkál sírjához, hol ezen csodálatos dolgokról beszélgettek. Inkább hajoltak ama nézet felé, hogy e zörgések vagy csak képzelődések, vagy egyébként megmagyarázhatók. Ezt hallva a szentnek egy jámbor tisztelője: Mas Jozefa, ily könyörgéssel fordult Paszkálhoz: «Kedves szent, itt a pillanat, hogy erős zörejjel bizonyítsd be e két szerzetesnek az igazságot. Ha meghallgatsz engem, úgy megmagyarázom nekik e csodás jelenséget».

Erre oly erős zörej támadt, hogy a jelenlevők bámultak és megijedtek. Jozéfa erre elmondta imája meghallgattatását és a kopogásról sok egyéb érdekes dolgot. A két szerzetes könyezve térdelt le a szent sírjához és hálát adtak Istennek, hogy a csodát hallhatták. E két szerzetes lett e csoda legbuzgóbb védője.

P. Candel Diego, sarutlan karmelita nem adta meg magát oly könnyen. Neki háromszoros bizonyítás kellett, hogy e csodában higyjen. Miután elvállalta a szentről szóló dicsőítő beszédet, nem hagyhatta említés nélkül a szentnek ezen folytonos csodáját, melynek említését és magasztalását a nép föltétlenül elvárta. Azért letérdelt Paszkál sírja előtt s kérte őt, hogy ha valóban igaz eme csodás dolog, úgy tegye meg ezt a szent az ő kedvéért. Erre három kopogás hallatszott. Miután a páter újból kételkedett, hogy ez talán csak képzelődés volt, újra kérte a csodát, mely meg is történt. «Erősítsd meg hitemet — mondá a páter — egy harmadik bizonyítékkal, hogy ezt a szószékről is hirdethessem.» Nem hagyott magára váratni a harmadik bizonyíték sem.

Még egy szónoknak bizonyította be a szent ezen csodáját; ez Villaraja, valenciai kanonok volt, a villareali quardiánnak nagybátyja. A szentről tartott dicsőítő beszédjében a többek közt ezt mondta:

«Ezen szent csodatevő halott és mégis él, ha azoknak szavaiban tudunk hinni, kik azt állítják, hogy sírjában életjelt ad magáról. Távol legyen tőlem ezt tagadni, mégis én a magam részéről kételkedem benne».

Senki jobban nem boszankodott ezen szavakra, mint unokaöcscse, a páter quardián, ki azonnal szent Paszkálhoz fordult imáival, hogy e hibát jóvá tegye.

«Oh szent Paszkál» — mondá magában — «kérlek, gyógyítsd ki nagybátyámat kételyéből.»

A szent sírjából óriási kopogás hallatszott. A kanonok sírva fakadt s — mint a kolostor évkönyvei mondják — szemeivel visszavonta azt, mit ajkaival vétett.

A quardián is — P. Mihály — azok közé tartozott, kik e csodában kételkedtek. Még villareali küldetése előtt megfordult a kolostorban, hol Diego testvérnek, a szent unokaöcscsének közbenjárására háromszor hallotta a csodálatos kopogást. Ettől kezdve többé nem kételkedett.

P. Planes tartományfőnöksége idején két szerzetes éjjel-nappal fölváltva figyelték meg e kopogásokat mindaddig, míg az egyház el nem ismerte azok valódiságát. E bölcs intézkedés sok csodát mentett meg a feledéstől.

1727-ben a szentnek kápolnája oly sekrestyést kapott, ki bámulatra ragadta úgy a szerzeteseket, mint a hiveket s ez: az arandai gróf, ki Spanyolország egyik leghatalmasabb családjának volt sarja. A fiatal gróf a fönti évben a villareali kolostorba jött, hogy a nagyhetet imában s elmélkedésben együtt töltse a szerzetesekkel. Angyali áhitatával mindenkit elragadott. Husvéthétfőn, midőn a szerzetesek pihenni tértek, a gróf a szentnek kápolnájába ment és ott a rózsafüzért végezte. Alig kezdte el az első tizedet, a sírból háromszori kopogást hallott, mely minden «Üdvözlégy

Máriánál» ismétlődött. Mennyei érzelmekkel, szent lelkesedéssel s Paszkál testvértől mintegy buzdítva s egyúttal elismerését véve, imádkozta el a rózsafüzért. Azután a szentnek sírjához térdelt, hol két óráig imáiba elmerülve végezte a Szent iránti ájtatosságát. Erre lehivatta az összes szerzeteseket. A kápolna, mintha paradicsommá változott volna. Az átszellemült gróf ott térdelt a quardián előtt, kit arra kért, hogy engedné meg neki azt a nagy kegyet, hogy e kápolna tiszteletbeli sekrestyése lehessen. A páter quardián szép beszéd kiséretében átadta a grófnak a kápolna kulcsait s ezzel a kápolna gondozását.

A gróf, mielőtt elutazott volna, helyettest nevezett ki, kit megbizott, hogy az ő nevében végezze a sekrestyési teendőket a szentnek kápolnájában. Helyettese számára alapítványt tett.

E naptól kezdve a gróf ragyogó czimei közé fölvette azt, melyre ő legtöbbet adott s mely Isten előtt is a legtöbbet ért:

«Szent Paszkál kápolnájának örökös sekrestyése».

Reviczky Aladár C. M.

A főnyeremény

Danzoni, a nagy olasz költő, betegen is pontosan résztvett a vasárnapi szentmiséken. Ugyanis teljes tökéletesen meg volt győződve azok nagy haszna felől. Történt azonban, hogy egy vasárnap reggel óriási vihar és záporeső dühöngött odakinn, minek következtében a házbeliek visszatartották a költőt a templombameneteltől. Az öreg úr csak nagynehezen engedett a sok könyörgésnek és végül az erőszaknak, de aztán egész nap szomorú és rosszkedvű volt. Egy barátjának, a ki napközben meglátogatta, elpanaszolta bánatát.

— Emiatt kár búsulnod — felelte emez. — Inkább örülj, hogy hozzátartozóid oly figyelmesek irántad. Ily rút időben egy kutyát sem illik kizavarni, te pedig törődött csontjaiddal a templomban kivánkozol. Oktondiság!

— Az Istenre kérlek — jegyezte meg a költő — ne beszélj így! Gondold azt, hogy sorsjegyed van...

— Hogyan jut eszedbe most egy sorsjegy?

— Türelem! Tehát tegyük fel azt, hogy egy sorsjegyed van, a mely megütötte a főnyeremény. A boldogító hírt te csak ma reggel tudtad meg, valamint azt is, hogy ma van lejárata a főnyeremény átvételének. Nemde, bármily rút idő tombol odakinn, te azért útnak indulnál, hogy a pénzt fölvedd?

— Nagyon természetes — felelte a látogató. — Hasonlatod azonban nem talál, mert egy főnyeremény és egy mise között nagy különbség van. Vagy talán olyan balga vagy s azt hiszed, hogy egy mise fölér százezer lirával?

— Igen én azt hiszem! — erősíté a költő nagy komolysággal — de nem gondolnám, hogy ezért balga vagyok. Neked talán többet ér a pénz, mint a szentmise, nekem azonban nem. A világ összes aranyaiért nem adok oda egyetlen szentmisét. És bizony van okom boszusnak lenni, a miért a templomból elmaradtam, holott te a vagyon kedviért a viharral is szembeszállsz.

Manzoni barátja nem tudott több ellenvetést tenni és akarva, nem akarva legyőzöttnek érzé magát.

Ime, kedves olvasó, szolgáljon ez az eset példaképül neked, a ki talán lanyhán teljesíted keresztényi kötelességedet. Olykor tán te is elmulasztod kicsinyes okból a szentmisét. Szégyeld magad, a miért oly közönyös vagy a kegyelem leggazdagabb forrása iránt.

Éjféli mise a Szent Péter-templomában.

Érdekes történetet beszél el egy angol folyóirat, melynek föladata kikutatni Amerika fontos katholikus régiségeit. Mrs. Peterről, egy angol konzul özvegyéről szól a történet, a kit leányneven Washington Sárának hivtak, s a ki nagyanyai nénje volt Longworth Miklós képviselőnek, Roosewelt Alice férjének. Ez a hölgy különös felbuzdulást érzett magában arra, hogy még a római pápát is az üdvözítő protestáns felekezetbe téríti. Tiszteletre méltó meggyőződése oly erős volt, hogy cincinnati-i birtokára még kölcsönt is vett föl, csakhogy Rómába utazhasson. Odaérve, egy másik öreg protestáns barátnéja társaságában csupa kiváncsiságból elment a szent Péter-templom éjféli miséjére karácsonykor. A mint ott az ájtatoskodó nép közé vegyülve figyeli az istentiszteletet, egyszerre csak odaszól barátnéjának: «Ugyan milyen hatást gyakorol reád ez a mise?» Amannak válasza csöppet sem volt hizelgő, hanem inkább telve kálomista türelmetlenséggel. Peterné asszonyság szót sem szólt, mise után szépen hazament. Három héttel később mezitláb vett részt egy pápista proczesszión ugyanott, kezében szentelt gyertyát tartva Róma város utczáin! Azután szépen hazament, katholikussá lett, minden vagyonát az egyházra iratta és mint buzgó hivő fejezte be áldásos életét. A ki másnak vermet ás, maga esik bele...

HALOTTAK NAPJÁRA

Dies irae...

A bosszuló harag napja
A világot elolvasztja:
Mint a viaszt, széfomlasztja.

Ama tűz, a bűnnek díja,
Az ítélet napját hivja:
El nem marad, meg van irva.

Kiasznak a kínos gondtul,
Ha az igaz Biró indul,
Hogy ítéljen minden pontrul.

Élénkül a sirok zára
Harsonaszó csodájára:
Mindenható szózatára.

A természet meg a halál
Elbámul: hogy a por föláll
S számadóra vonva kiáll.

Az örökről irt könyv lapja
Egész világ elé tartja
Minden vétkét vizsgálatra.

Mikor Krisztus székébe ül,
Bűnök titka mind kiderül:
S egy sem marad büntetlenül.

Hová fussak haragjától?
Ki lesz, ki oft engem pártol:
Hol a szent sem lehet bátor.

Élet — halál — adó Isten,
Ó megközelithetetlen!
Irgalmad is mérhetetlen.

Ki kárhoztatsz és választasz,
Ingyen hozott üdvöt osztasz:
Szegény árvát ne kárhoztass!

Édes Jézus! ne feledjed,
Értem mivé kelle lenned,
Hogy ne kelljen elvesztened.

Értem jövél fáradozni,
Váltságomért vért áldozni:
Ó ne hagyj most elkárhozni!

Bűn szentigaz megtorlója!
Légy kegyelmem megadója:
Míg nincs a számadó óra.

Följajdulok bűnöm miatt,
Szégyen marja orczáimat:
Bocsásd meg undokságimat!

Ki Magdolnát feloldoztad,
És a latrot meghallgattad:
A reményt meg nem tagadtad.

Bár nem méltó könyörgésem,
De Te jobb, mint esdeklésem:
Hogy örök kin ne emésszen.

Hű juhaid közé számits,
És minden bajt messze háritsz:
És szent jobbod felől állits.

Ott, hol állnak az áldottak,
Nem a tűzre átkozottak,
Hanyatt-homlok kárhozattak.

Magamat a porba vetem,
Hamu e szív, sír e tetem:
Ne hagyj el az ítéleten:

Jaj! siralmak az a napja,
Mely hamvából feltámasztja
Ezt az embert ítéletre!

Tekints, Isten! kegyelmedre,
Úr Jézus! a holtaknak
Adj örök nyugodalmat. Ámen.

Nagyfalusi Lajos.

Szentmise

Demkovics Szertartástanából.



1. Lépcső imádság.



2. Szent leczke.



5. Oráte frátresz.



6. Urfölmutatás.

képekben.

Ismertetése Irodalom cz. rovatunkban.



3. Evangelium.



4. Fölajánlás.



7. Áldozás.



8. Áldás.

Oltáriszentség és hitvédelem.

Nemrég történt. Az egyetemi hallgató meglátogatja volt tanárát. Beszélgetésük tárgya az egyetemi élet. «Most hallom csak igazán a valódi tudományt, a föltevésnélküli tudományt; főtisztelendő úr Istenről beszélt nekem az iskolában...»

Az idők jele ez. Mindinkább tért hódít az a ferde felfogás, hogy az Istenben való hit és a tudomány egymást feszélyezi, holott épen az ellenkezője igaz, mert az Istenben való hitet a modern tudomány semminemű vivmánya nem képes megdönteni s ezt a hitet tudományos alapon ép úgy lehet bizonyítani, mint bármely más kérdést a bölcselet vagy természettudomány köréből. Ellenben hány kétesértékű elméletet fogadnak el igazság gyanánt a tudomány nevében s kérkednek a felvilágosodottság álruhájában, s ugyancsak a tudomány nevében letagadják a természetfölötti igazságokat, letagadják magát az Istent, s büszkén hangoztatják, hogy ők szabadgondolkozók, hogy őket már nem befolyásolja a hagyomány, a hit. Sokakat megtévesztenek ezek a nagyhangú «mi tudósok», főleg a még ki nem forrott ifjúság köréből, kikben hiányzik a komolyság s a szenvedélymentes itélőképesség, azért birálat nélkül fogadják el ama tanokat, első sorban azért, mert azok alapján vélnek kibujhatni a keresztény erkölcs kötelmei alól s annak helyébe állítanak holmi «közéleti erkölcs»-öt, mely elég tág fogalom s köntöse alatt sok erkölcsi éltévelyedés elfér.

Häckel, Vogt, Huxley stb. Darwin iskolájának túlzó követői, alkotó erővé tették a véletlent; tehát Isten helyébe a puszta véletlent állították s a ki nem volt velük egy nézeten, azt el sem ismerték tudósnak, ha különben erre több jogigénynyel birt is, mint ők.

A míg az emberek jobban vonzódtak az *Eucharistiához*, nem volt annyi hitetlenség. Mikor eltávoztak a *szentségi Jézustól*, szivük a bünös szenvedélyek lakóhelye lőn, ezért értelmük elhomályosult; innen magyarázható meg a hitetlenség; a meggyengült értelem s a megromlott szív a legegyszerűbb igazságokat nem ismerte föl, vagy nem akarta fölismerni, s inkább hihetetlen dolgokban hitt, mint észszerű és következetes okfejtésekben. Inkább elhitte, hogy van teremtmény Teremtő nélkül, tehát okozat ok nélkül; inkább elfogadnak ilyféle tételeket: Credo, quia absurdum — hiszem, mivel képtelenség. Hisznek babonában, mindenben, csak Istenben nem. Övéi közé jött az Úr s övéi Őt be nem fogadták, ezért lelki sötétségben maradtak; pedig anima naturaliter christiana, a lélek természetszerüleg keresztény, vagyis hivő, ha mégsem az, úgy okvetlenül megszünt benne az erkölcsi összhang, az a lélek meghasonlott önmagával, azért bátran ki merem mondani a tételt: a hitetlenséget rendesen a bűn előzi meg. Tehát nem a tudomány előrehaladottsága oka a hitetlenségnek. Hisz a legnagyobb tudósok hivők voltak. Csak néhányat említsünk föl: Ampére, Becquerel, Biot, Brewster, Desains, Despretz, Faraday, Fizeau, Foucault, Frauenhofer, Fresnel, Helmholtz, Joule, Laborde, Laplace, Maxwell, Mayer, Ohm, Palmieri, Jolly, Plateau, Regnault, Rive, Siemens, Thomson (Lord Kelvin), Volta — a fizika terén; Baucquelin, Berzelius, Chevreue, Davy, Dumas, Friedel, Henry, Liebig, Pasteur, Pelletier, Pelouze, Sainte-Claire Deville Károly — kiváló képviselői a tudománynak a vegytan köréből; Beneden, Bus de Gisgniss, David, Ehrenberg, Förster, Lacordaire, Latreille — az állattan terén; Bessel, Faye, Heis, Herschel, Kopernicus, Galilei, Inghirami, Kreil, Leverrier, Lamont, Olbers, Sechi, Vico — jeles csillagászok; Bischof, Buckland, Cuvier, Daubrée, Dumout, Fraas, Heer, Hitcock, Lapparent, Quenstedt, Sedgwick, Studer, Wagen — a földtan kitünő művelői; Braun, Linné, Castracane, Delessert, Jussien, Lennis, Martins Wigand — a növénytan jelesei; Agassiz, Hyrtl, Dupuytren, Pean — a bonctan terén elsőrangu tekintélyek; Bendant, Fuchs, Hausmann, Hany — az ásványtan terén tüntek ki,* de még hány jeleseit a tudománynak föl lehetne sorolni, kiket egyáltalán nem akadályozott meg a hit a szabadgondolkozásban, de igenis elősegített a helyes gondolkozásban, s azért jórészt ezeknek köszönhetjük, hogy beszélhetünk a tudomány szolid vivmányairól; a hitetlenek leginkább csak abban tüntek ki, hogy képtelen elméleteket találtak ki, melyek kellő bizonyítékok hiján pár évtized elmultával egyszerüen csődöt mondottak. Gondoljunk csak a Darwin által kitalált evolúciós — fejlődéses elméletre; komoly tudós ma már nem hisz abban, hogy az ember a majomtól származik; vagy gondoljunk Kant subjectivismusára, melylyel tagadja a tárgyi igazság, valóság létezését; ki hisz benne? A hitetlen tudósok még hitelt adnak neki, de érzik, hogy az sokáig nem tartható fenn, vagy emlékezzünk csak a determinismusra, mely a szabadakaratot tagadja; nem hiszem, hogy Lombroso már be nem látta volna elméletének tarthatatlanságát. Csodálatos az a szivósság, melylyel ezek az urak jobb ügyhöz méltó buzgósággal elveiket terjesztik. Találnak sokszor jóhiszemű követőket is, kik nem vesznek annyi fáradságot maguknak, hogy a keresztény apologetika terén is kutatnának, hol bizonyára megtalálnák az oly képtelen elvek és tanok tudományos cáfolatát is. Mivel nem képesek megfelelni ezen a tudomány mezébe öltöztetett ellenvetéseknek, kezdik hinni, hogy a kereszténység kénytelen lesz feladni egyik-másik tanát és ha egy dogmát felad, rombadől az egész tan. Fölösleges aggodalom!

A valódi tudomány a hitnek sohasem fog ellentmondani, mert mindkettő egy forrásból ered; Isten a kezdet és vég, melyben a hit és valódi tudomány feltalálják egymást. Szükséges tehát, hogy kellő hitvédelmi

* V. ö. J. H. Schütz: Moderne Phrasen.

ismeretekkel legyen felruházva a keresztény, főleg ha oly körben mozog, melyben a vallás elleni támadások nem ritkák. Ezért, szives olvasó, állandó rovatot fogsz ezentúl találni az «Örökimádás» lapjain, mely az Apologia egy-egy fejezetét fogja röviden tárgyalni kapcsolatban *az Eucharistiával.*

Miért így?

Azért, mert nemcsak száraz ismereteket akarunk nyujtani, hanem utalni akarunk egyszersmind az élet kútforrására, hogy innen merítsünk erőt, szeretetet, hogy itt teljünk meg buzgósággal, midőn értelmünk ismeretekkel gazdagodik. Egyszóval nemcsak tanítani akarunk, hanem nevelni is. A tudomány felfuvalkodtat, de az Eucharistia erényekkel telít, a tudomány kifáraszt, de az Eucharistia edz, nemesít, Isten szive szerinti jellemekké alakít át. És épen ez az, a mit célul tűztünk magunk elé, midőn e közlemények megirására elhatároztuk magunkat. A keresztények közt elméleti hivő sok akad, tehát olyan, ki nem kételkedik az Egyház tanításában s így eléldegél a nélkül, hogy Istenét igazán szeretni tudná, a nélkül, hogy az Egyház igazáért áldozatot hozni indíttatva érezné magát, nem érez vonzalmat az Eucharistia iránt, nem vágyódik annak többszöri vétele után, legföljebb egyszer egy esztendőben, akkor is Nikodémus módjára csak titkon jön Jézushoz, mert mit szólnak majd az ismerősök? kigunyolják, ha megtudják, hogy ő is «bigott»; hányan vannak, kik inkább a közeli városba mennek gyónni, áldozni, mert ott nem ismeri őket senki. Szomorú valóság! Ez ellen tenni kell! És pedig mindenki a saját hatáskörében apostolkodjék. Ellenségeink csak addig bátrak velünk szemben, míg gyáváknak bizonyulunk. Németországban a katholikus hitélet nemcsak a templom és családi ház szűk falai közé szorult, hanem áthatotta a társadalmat, úgy hogy ott nemcsak katholikus módon gondolkodnak, hanem nyiltan így beszélnek is s a mi a legfőbb, így cselekesznek is.

«Általános a panasz, hogy napjainkban egyre ritkábbak a — jellemek» irja egy jeles mű szerzője* művének előszavában. Pedig korunknak is ép úgy, mint minden századnak, nem annyira nagyeszű emberekre van szüksége, mint inkább nagy jellemekre s ha azt akarjuk, hogy az Egyház szomorú helyzete jobbra változzék s szebb jövőnek nézzen elébe, úgy első sorban neveljünk katholikus jellemeket, kik nem ismerik a megalkuvást az élet küzdelmeiben, mely megalkuvás sokszor az elvek feladásával jár; igenis neveljünk katholikus jellemeket, kik nem bujnak el a magán- vagy tudományos vallásosság hamis jelszavai mögé, hanem olyanokat képezzünk, kik megvallják Krisztust az emberek előtt s így dicsőítik az Atyát, ki a mennyekben van.

Tichy Sándor C. M.

* Bangha Béla S. J.: Jellemrajzok a katholikus Egyház életéből.

Gyakori szentáldozás Madagaszkár szigetén.

MADAGASZKÁR középső apostoli helynökségéből, Antananarivo-ból kapjuk az örvendetes tudósítást, hogy a keresztény kath. hit mély gyökereket vert s a gyakori áldozás folytán legszebb reményekkel kecsegtet épen azon a területen, a hol alig 50 évvel ezelőtt még széltében a legvadabb pogányság uralkodott.

A misszionáriusok nagyon jól ismerték a szentáldozás fontosságát, rendkívüli hatását a hitéletre, a lelkek megszentelésére, s azért kezdettől fogva a legnagyobb nyomatékkal ajánlották hiveiknek. A hónap első péntekét mindig fényes egyházi szertartással ünneplik, akárcsak vasárnap. A város vagy falu hivei csaknem teljes számmal jelennek meg a szentmisén és igen sokan járulnak a szentáldozáshoz, sőt még távolabbi környékről, gyakran hosszú utat téve meg, jönnek el a templomba.

Azonban a hithirdetők a havonkinti áldozással nem elégedtek meg, arra törekedtek, hogy hiveiket rávezessék a gyakori szentáldozásra s fáradságukat a legszebb siker koronázta: 1897-ben volt 70.000 áldozójuk, 1904-ben 218.000 és 1907-ben 417.000.

Hogy az olvasók még jobban lássák, mily rendkívüli üdvös hatással járt a gyakori szentáldozás a madagaszkári hivekre, csak azt hozom fel, a mit Amparibee-ben, a szent Mihály nevelőintézetben tapasztaltunk. Az itt nevelkedő gyermekek majd mint tanítók, majd mint tolmácsok vagy földmívelők vagy kereskedők fognak élni honfitársaik között, tehát az a célunk, hogy a keresztény hit gyakorlásában is legyenek környezetük mintaképei. Ezért nagy gonddal neveljük őket. Mindennap tartunk hittani oktatást s ha a gyermekek 5—6 év mulva elhagyják az intézetet, legalább is a kath. hitből alapos ismereteket szereztek magukat. Hogy ez az ismeret ne legyen puszta, száraz ismeret, hanem váljék erős meggyőződéssé s hassa át az egész életüket, az Oltáriszentséghez folyamodunk.

1903-ban és 1904-ben már kezdtenek hajlani a gyakori áldozásra. Azelőtt a buzgóbbak is csak vasárnap áldoztak. Később a házi- és napirendet megváltoztattuk, hogy hétközben is áldozhassanak. Azonban a gyakori áldozás még mindig csak a buzgóbb kongreganisták előjoga volt. A többiek két-, sőt háromhetenkint, némelyek csak havonkint áldoztak.

Midőn a gyakori szentáldozást sürgető pápai rendelet megjelent, óvatosan kellett eljárnunk; először is megismertettük velük a Szentatya szándékát, a gyakori áldozás módozatait s aztán kire ráhagytuk, hogy kövesse szive szándékát. Egy jórésze naponkint járult a szentáldozáshoz, a többiek 2—4-szer hetenkint vagy legalább is egyszer egy héten, ha pedig valamely intézetünkben jobban tisztelt szent ünnepe van, mindnyájan

tiszta szívvel fogadják magukba az édes Üdvözítőt. Ez nekik is, nekünk is egy kis áldozatba kerül, de ily nagy jótéteményért még nagyobb áldozatot sem sajnálnánk. A gyermekek t. i. ezáltal elveszítik a tanulási idő egy részét, továbbá nehézséget okoznak a hideg és száraz időszak (május—november) hűvös éjszakái; havat, jeget ugyan itt nem látunk, de a hőmérő mégis aránylag mélyre száll le. Már pedig a mi ifjaink ruházata elég fogyatékos, bár az itteni körülményeknek megfelelőleg még ez is fényűzés; három darabból áll: nadrág, ing és az ú. n. lamba, egy vállra vetett kendő, melyet könnyű pamutból készítenek. Mivel intézetünkben nincs kápolnánk, egyáltalán a tervezett épület jórésze fölépítetlen, egyelőre egy nedves, rosszul világított földalatti helyiségben gyülünk össze, s juniusban, mely a leghidegebb, már reggel félhatkor tartjuk a szentmisét. Még mi, meleg ruhákkal ellátott európaiak is szenvedünk a hidegtől, annál inkább az oly könnyen öltözködött benszülött ifjak. Mindez nem tartja őket vissza, hogy minél gyakrabban jelenjenek meg az Úr asztalánál.

A gyakori szentáldozásból származó áldásos eredmények mindnyájunkat kielégítenek. A gyermekek észrevehetőleg javultak viseletükben, egész maguktartásában. Továbbá egyre jobban áthatja őket a keresztény szellem. Megváltozott gondolkozásmódjuk, érzelmeik, nézeteik, szeretetük; a pogányokat annyira lenyügöző anyagiasság helyett gondolataikban, szavaikban egyre jobban megnyilatkozik szellemüknek és szivüknek emelkedettsége, gyengédsége oly fokban, a hogyan azt a keresztény szellemtől teljesen áthatott egyéneknél tapasztalhatjuk; szóval igazán és teljesen keresztényekké váltak.

Sok gyermeknek szülei még pogányok, a többiek szüleinek családja 30—40 éve keresztény, bár vannak köztük olyanok is, a kik egy-két évvel ezelőtt keresztelkedtek meg s a pogányság nyomai rajtuk még nagyon is meglátszanak. Elhagyják ugyan pogány szokásukat, de szivüket-lelküket csak lassan képesek a keresztény hit szerint átidomítani. Ezt a nagy munkát a kegyelem s különösen a gyakori szentáldozás viszi végbe.

A gyakori áldozás egyik legszembetünőbb eredménye a gyors változás, mely a misszionáriusok iránt való viselkedésükben történt. Azelőtt rendkívül félénkek, magukbazárkózottak voltak; idegenkedve, rettegve jelentek meg előttük. Az a nyiltság, egyszerű őszinteség, melylyel európai gyermekek elöljáróik iránt viseltetnek, náluk ismeretlen volt. A gyakori áldozás óta egészen megváltoztak. Arczuk barátságosabb, tekintetük szabadabb lett, nagyobb bizalommal közelítenek a hithirdetőhöz s elbeszélik örömeiket és fáradozásaikat.

Rajtuk is, mint máskor is bebizonyosodik, hogy az Oltáriszentség az «erősek kenyere». Intézetünkben nem oly nehéz jónak maradni, mert a bűnalkalmaktól szorgosan óvjuk őket s a hibásokat mindjárt megfeddjük. Azonban a szünidő alatt nagy a bűnalkalom, gyakran maguk a szülők, különösen a pogányok vezetik őket a bűnre. Ez ellen erősiti őket a szentáldozás, melyet a szünidőben sem hanyagolnak el. Egyik-másik igen hosszú utat tesz meg, hogy a legközelebbi missziótelep kápolnájában áldozhassék. 1907 szeptemberében egyik tehetséges jámbor tanítványunk 40 kilométerre fekvő falujából jött el hozzánk, hogy az Úr asztalához járulhasson.

Azért is örvendetes e buzgóság, mert ez ifjak mindegyike fontos tényező lehet még a keresztény hit elterjesztésében és megszilárdításában. A gyakori áldozás éleszti bennük ez apostoli szellemet is s buzdítja őket szüleik, embertársaik megtérítésére. Családjuk körében valóban mint apostolok és hitoktatók működnek.

Sőt a gyakori áldozás már többekben a papi pályára való hivatást is megérlelte. Három ifjú már tanulja a latin nyelvet, hogy később pappá lehessen. Mi tudjuk a legjobban, hogy mily nehéz egy még nemrég pogány gyermekből kath. papot nevelni. És ebben a nehéz munkában is segítségére van nevelőnek és növendéknek az Oltáriszentségben jelenlevő Úr Jézus.

Hitterjesztés Lapjai.

Érdekes történetek.

Jézus öröksége. Érdekes hír érkezett Amerikából. William Christie Herron tanár a cincinnati-i egyetemen példás földi élet után a napokban elhunyt és mint halála után kiderült: összes vagyonát — 250.000 dollárt — a Mindenhatóra hagyományozta... A cincinnati-i tanács tehát most nagyon is tanácstalanul áll, mert nem tudják, mit csináljanak az égi rendeltetésű örökséggel? A cincinnati-i érsekségnek mentőgondolata támadt, a mely esetleg ki fogja segíteni zavarából a töprengő tanácsot. A cincinnati-i érsek ugyanis a következő tetszetős megoldást ajánlja: Minthogy a pápa Krisztus földi helytartója, Krisztus pedig Isten fia: a földi örökség kétségtelenül Krisztus földi helytartóját — a pápát illeti meg. A tanács valószinűleg el fogja fogadni az érsek ajánlatát.

Gyermekkori napló. Lutheránus gyermek voltam s mivel saját lelkészünk nem volt, az iskolában a reformátusokhoz mentem Isten szellemét magamba szívni. Nem sokat kellett tanulni, csak épen azt kellett a kérdésekre tudni, a mit órán hallottunk. Tudásunk tehát szükkörű volt, de a rímes versikét, melyet a tiszteletes úrtól tanultunk (nyugodjék békében) nem felejtettük el és nem felejtem el soha:

«Kis mise, nagy mise,
Nem ér biz' az semmit se.»

Igy hangzik a tanítás, melylyel hitünkben megerősíttettek, s valóban jó nyakasok is voltunk és voltam, de csak addig, míg magam nem jártam az említett hittani leczke igazsága után. Ennek megtörténtével pedig búcsut vettem Kálvin és Luther tanításaitól (Isten kegyelméből) és a szentmise Tanítójának lettem tántoríthatatlan hive.

Vigasztalni szeretném ezzel azokat a katholikus testvéreimet, kiknek fáj a protestánsok sértő tanítása, hogy ne búsuljanak, mert a végtelen jóságú Isten nem engedi a lelkeket távolmaradni az igazi Egyháztól, hacsak nem saját akaratuk az, a kegyelmek visszautasításával és a vallással való nemtörődömséggel. *(Szent Ferencz Hirnöke.)*

Egy nászút emlékei. A blomsburgi szent Katalin kolostor apáczái gyönyörű oltárterítőt készítettek, a melynek érdekes története van. Az oltárdísz anyaga egy menyasszonyi ruhából került ki, melyet egy fiatal özvegy ajándékozott a kolostornak. A nászuton szerencsétlen véletlen folytán elveszítette férjét és akkor elhatározta, hogy az emlékére a menyasszonyi ruhából oltárterítőt csináltat. Az oltárdísz elkészítésén négy igen ügyes apácza másfél évig dolgozott. Hossza nyolcz láb, szélessége négy és a maga nemében valódi remekmű. A terítő három mezőre van osztva, a melyek mindegyike gyönyörű hímzéssel van ellátva. A jobboldali mezőn Keresztelő Szent János, a kolostor védőszentjének a képe látható, míg a baloldali mező a korán elhunyt férjet ábrázolja középkori lovagöltözetben, a mint a boldogságos Szűz előtt térdel és fölajánlja neki kardját. A középső mező is értékes, de sokkal egyszerűbb.

Esperanto világnyelv és az Oltáriszentség.

Zöld zászlón aranybetűkkel ragyog e szó: esperanto. Reményt jelent. Azt a hatalmas érzést, a melyet a paradicsomban oltott a Teremtő az ember szivébe, hogy soha el ne csüggedjen, hanem bizzék abban, a ki eljövendő és szeretettel váltja meg az embereket. A bűn rontotta meg az ember nyelvét s ennek a bűnnek hatalmát törte meg Jézus a Golgota véres áldozatában, melynek örök emléke az Oltáriszentség. Láttam nemrégiben egy anarchista folyóiratot esperanto nyelven írva. A folyóirat lapjain piros festékkel vérfoltok voltak odanyomva, lapról-lapra izgatva az olvasót a gyülöletre: a zsarnoknak és áldozatainak vérére. S egy eszmém tapadt e vérfolthoz. Azt mondottam: lesz idő, midőn az esperanto, az egy nyelven beszélő emberiség Krisztus vérével lesz átitatva, azzal a vérrel, mely ott folyt a Golgotán, ott hull le ma oltárainkról ajkainkra. S ez a vér az embereket összeforrasztó szeretet. A szeretet, mely egy nyelven beszél, testvérének vall mindenkit. Ennek a mindent egyesítő szeretetnek,

ennek a krisztusi vérnek áldását kérte nemes működésére az esperanto barczelonai kongresszusa. Szentmisével kezdődött a kongresszus. Jézus beszélt először s ezerek meg ezerek utána. Az esperanto is érzi, hogy a bűnt kell elvenni a világról, akkor az ajkakról is lehullanak a bilincsek, s ha majd krisztusi szeretet uralkodik, akkor kezd csak egy nyelven beszélni az ember.

Tehát Barczelonában vagyunk. Ágyúk, barrikádok, lerombolt templomok. Ki hitte volna, hogy midőn az anarkia az Oltáriszentség hajlékait szétrombolta, ugyanakkor az legyőzhetetlen marad s ennek a legyőzhetetlen Oltáriszentségnek védőszárnyai alatt indul meg a nyelveknek fényes ünnepe. S most átadjuk a szót a magyar esperantisták vezérférfiának, Marich Lászlónak:

Szinte álomnak tetszett nekem az a néhány nap, a mit Barcelonában töltöttem. Körülöttem nyüzsgő emberáradat hömpölygött. Nem is kellett valami gyakorlott szem ahhoz, hogy ki ne találjuk egyesek nemzetségét. Volt ott orosz, török, görög, gruz, majorka, bask, lengyel, cseh, bosnyák, skót, svéd, finn, máltai, braziliai, amerikai, hollandus, dán, arab, nem szólván a rengeteg sok német, franczia, angol, olasz, spanyol és katalón kongresszistákról. Az illetők nemzetségét ugyancsak az öltözék árulta el — a nyelv azonban az *egy* volt. Jelen soraimmal nem czélom az esperanto-kongresszus jelentőségét fejtegetni, csupán a katholikusok szerepét óhajtom vázolni. A kongresszus ünnepi Veni Sancte-val kezdődött. A misét Richardson pápai prelátus mondta, melyen a kongresszistáknak átadta ő Szentsége X. Pius pápa áldását. Az istentiszteletet ünnepi szentbeszéd követte esperantóul s ugyancsak esperantóul egyházi dalokat adott elő a barcelonai «Orpheonica» énekkara a mise alatt. A székesegyház minden zegét-zugát betöltötte a kongresszisták hatalmas tömege. Egy-egy sarokban japánt és törököt is láttunk. Igen örvendetes jelenségnek minősül az a körülmény, hogy a kongresszuson igen sok katholikus vett részt, közöttük sok pap. Sőt a 34 delegátus közül kettő pap volt. Szeptember hetedikén a «Joventut Catolica» gyönyörű dísztermében a «Katolika Unuigo Esperantista» nagygyűlése foglalta el az estét. Nyolczadikán reggel kilencz órakor a «Casa de la Caritat» templomában misét hallgattunk, a melyet patro Barilo ferenczrendi áldozár mondott. A mise után a templom udvarán ifjúsági ünnepély volt, a melynek kapcsán az iskolák növendékei az «Espero» cimű esperantista himnuszt énekeltek más dalokkal együtt. Volt szavalat és tánc is. Az ünnepély után a nagy parkba mentünk, a melyben a «Vörös keresztesek» mutatták be nagy készültséggel gyakorlataikat.

A kongresszus ideje alatt számtalan katholikus esperanto nyomtatvány fogyott el. Igen sokan megvették az «Espero katolika» kongresszusi számát, a melyben az érdekesnél-érdekesebb közlemények között különö-

sen feltűnést keltett a Barcelona történetéről írt tanulmány. Nevezetesek még a katholikus imakönyv, a Szerzetes Áldozata dr. Nobel fordításában, a katholikus énekfüzér, az imagyüjtemény, Georgi Ciklari gruz esperantista (Oroszország) «Kristo» című költeménye, a «Patro Nia» (Miatyánk) férfikarra zenekari kisérettel való megzenésítése, a katholikusoknak az eddigi kongresszuson való szereplése öt kötetben, a «Négy Evangelium» elbeszélés alakjában s az esperanto prédikációk. Ezerszámra osztogattak továbbá számtalan különféle plakátot s propaganda röpiratot. Tárgyalások folytatódtak továbbá a magyar esperanto lap, a «La Verda Standardo» szerkesztőségével, hogy jó volna a magyar katholikusok részére mellékletet adni a lapban, hogy így ezek részére is megkönnyíttessék a világ esperantó mozgalmában a Szeretet és Béke e nagy kulturevolucziójában való minél nagyobb tömegű csatlakozás. Ide iktatom már most is, hogy ha október hó 31-éig száz csatlakozó lesz, akkor a «La Verda Standardo» áldozatokkal bár, de megindítja a magyar katholikusok részére a katholikus irányú mellékletet. A csatlakozás évi 4 korona előzetes lefizetéssel jár, a melyért a csatlakozó tagja lesz a «La Verda Standardo» (hasonnevű Országos magyar esperanto egyesület) egyesületnek s egy évig kapja a lapot a melléklettel együtt. Csatlakozni lehet a «La Verda Standardo» szerkesztőségében. (Budapest IX., Üllői-út 59.) A kinek szüksége van fölvilágositó iratokra (Teljes nyelvtan és szótár, ismertető füzet, mutatványszám s olvasókönyv), annak a nevezett lap 54 fillérnyi összeg postautalványon való beküldése ellenében megküldi. Reménylem, hogy a magyar katholikusok sem fognak a külföld mögött maradni. Svájcznak, Franczіaországnak, Németországnak már megvan a katholikus esparanto folyóirata. Angliában ülésezik a bibliafordító bizottság stb. Eddig csak mi magyarok nem tettünk sokat. Olvasóim szives figyelmét fölhivom az esparanto mozgalomra s támogatását kérem. Áldozatot nem kérünk, csupán számos és tömeges csatlakozást, hogy az 1910-re tervezett s Budapesten tartandó keleteurópai nemzetközi kongresszus minél fényesebben sikerüljön.

Röptében a nagyvilág körül.

Arany szentségtartó drávaparti füzesekben. Szokatlan leletre akadtak négy hét előtt a Zákány melletti drávaparti füzesben. Egy ott játszadozó gyermek a fövenyben drágaművű arany szentségtartót talált. A csendőrség hosszas nyomozás után sem tudta megállapítani, hogy a szentségtartó templomrablásból került-e a föveny közé. A drága templomi dísz a csurgói főszolgabirósághoz került letétbe.

Az Oltáriszentség a gyárban. A németországi katholikus tanítók hivatalos lapjában, a «Monatschrift» szeptemberi számában olvastuk a következőket: Amerika egyik hatalmas gyárában fél órát engedélyeztek a munkásoknak naponkint a reggeli elköltésére. Egy hivatása magaslatán levő pap megbeszélte a munkásokkal, hogy ő, a mint a harang jelt ad a reggelire, megkezdi miséjét az egyik barakkban elhelyezett oltár előtt. Húsz perczig tart a szentmise, közben megáldoztatja hiveit s még a hátralevő tíz perczig alatt elköltik reggelijüket, közben halkan elmondják hálaimájukat. Igy aztán örömmel viselik kemény napszámjuk minden terhét. — Ez történik Amerikában. Vajjon nálunk mikor fognak naponkint áldozni, legalább azok, kiknél nem az idő rövidsége az akadály, hanem egy kis kényelem feláldozása kell csupán.

Szentségi hajó a Spree hullámain. A berlini protestáns konzisztóriumok egy idő óta a Spree folyón és a hozzátartozó csatornákon templomhajókat járatnak istentisztelet tartása czéljából. Ezek a protestáns templomhajók most versenytársat kapnak egy katholikus templomhajóban, melyet az itteni katholikus egyházi vezérférfiak nagy költséggel mindennel fölszereltek, a mi egy plébániatemplom fölszerélésére szükséges. Ez a katholikus templomhajó az eddigi két protestáns templomhajótól abban különbözik, hogy a míg ezek egyik helyről a másik helyre csak vontatógőzösök segítségével mozdulhattak, az új, a katholikus templomhajón hatalmas motor van, a mely egyúttal az orgonához is kellő erőt szolgáltat. Ez a katholikus templomhajó valóságos plébániatemplom, középpontja egy hajómissziós területnek, a melyhez 15.000 katholikus hivő tartozik, a kik eddig az Oltáriszentség áldásaiban nem részesültek.

Belépődíj a firenzei templomokban. A legutolsó községi választások során Firenze, a virágok városa, szocziálista vezetőséget kapott, mely alig ült be a nyeregbe, máris kimutatta a foga fehérét. Firenzében ugyanis a legtöbb templom a város támogatása, patronátusa alatt áll s erre a körülményre támaszkodva, az új rezsim azzal inaugurálta magát, hogy e városi jellegű templomokba a hivőknek csak díj lefizetése mellett engedi meg bizonyos kora reggeli órákon túl a belépést. Ez a hallatlan, jogtalan rendelkezés felháborította az egész lakosságot, melynek láttára sok városatya bűnbánólag úgy nyilatkozott, hogy ha a lakosság ez ellenszenvét előre sejtették volna, a polgármester javaslatát nem szavazták volna meg. A méltatlankodás nemcsak a városban, de egész Toscanában oly nagy és általános, hogy a határozat előreláthatólag csak papiroson marad meg.

A hol nem szabad misézni. A pápa ő szentsége Adria városát, püspökének vérlázító bántalmazása miatt kisebb egyházi átokkal sujtotta. Az adriai püspök még mindig betegen fekszik Rovigóban. Ő maga elmondta, hogy titkárával együtt négy rendőr fedezete alatt elment a pálva-

udvarra, mert azt hitte, hogy ott biztonságban lesz. De már az uton valóságos kőzáport indítottak ellene s a püspök fején több kőtől veszedelmesen megsérült. Ha a rendőrök nem támogatták volna, a csőcselék valószinűen agyonütötte volna. Ezek a jó emberek, így folytatta a püspök szomorú mosolygással, csak irántam való szeretetből bántak el így velem; Adria lakossága nem akar más püspököt s az ellen is tiltakozik, hogy engem Rovigóba helyezzenek át; így történt, hogy erőszakkal akart engem visszatartani. Adria művelt lakossága általánosan helyteleníti a püspök ellen intézett támadást. A városba csapatok érkeztek, hogy ujabb zavargásnak elejét vegyék. A templomok be vannak zárva és az összes harangok elnémultak. Misézni csak egyszer egy héten szabad zárt ajtók mögött, csupán azért, hogy a betegek számára kellő számú szent ostya szenteltessék.

Séta a kölni dómban. A hires kölni dóm szentélyének plenumát gyönyörű mozaikok borítják. Ezen mozaikképek legnagyobbrésze szimbolikus; vannak más határozott tárgyat ábrázoló képek is; egyben azonban mindnyájan megegyeznek: minden kép valami vonatkozással van a hires dómra. Közvetlenül a főoltár előtt elterülő rész minket, mint magyarokat is érdekel. Nyolcz mozaikban ugyanis a világ nyolcz leghiresebb temploma van, köztük a mi esztergomi bazilikánk is. Nem messze tőlük a nagy folyók szimbolikus képei láthatók. Ezeknek egyike gyakran szolgáltat alkalmat a Németországban élő magyaroknak, hogy megbosszantsák a féltékeny németeket. A Dunát szimbolizáló képnél ugyanis a következő körirat olvasható: Danubius monstrat iter ad terram sanctam. A magyarok a németek nagy bosszúságára úgy okoskodnak, hogy Németországból Magyarországba megy a Duna, tehát a kölni dóm mozaikjának «terra sancta» jelzője Magyarországra vonatkozik. A körirat helyes magyarázata az, hogy a német keresztes hadak Görögország—Kisázsián keresztül mentek Palesztinába és így számukra a Duna volt az útmutató. Az ilyen kötekedésnek azonban gyakran a magyar issza meg a levét; mert gyakran kapja tréfájára azt a tromfot, a melyet egy kölni polgár mondott: Van valami a dologban. Én is hasonlatosságot látok a Szentföld és Magyarország között. Az előbbi csak volt, a másik most is zsidóföld.

Hasznos tudnivalók.

Templomi tölgyfabutorok megujítása. Oltárok, prédikációs székek, ülőpadok stb., gyakran elpusztíthatlan tölgyfából készülnek ugyan, mégis idővel beszennyeződnek, foltosak lesznek. Ezen a harangozó is segíthet. Meleg sörrel kell megmosni azokat és megújulnak. Ha a mosás folytán elvesztik fényüket, újra forraljon fel sört s egy liternyi forró sörbe tyúktojás nagyságú viaszt, galambtojás nagyságú czukrot olvasszon föl. Ha ez a keverék lehül, finom ecsettel vékonyan vonja be vele a butort s ha megszárad a bevonat, gyapjútörlővel fényesre dörzsölje.

A leszakított virág eltartása. A kerti vagy mezei virágot bőségesen köthetjük csokorba, vízben az oltárra tehetjük dísznek. Hogy azonban a víz meg ne romoljon alatta, gyakran kell azt megújítanunk. Némely virág azonban még így is hamar hervad, összeesik. Az elhervadásnak egy franczia vegyész útmutatása alapján elejét vehetjük s negyven napig is frissen eltarthatjuk a virágot az edényben, ha a vízhez, melyben áll, naponkint három késhegyni ammóniaksavat teszünk.

EGYESÜLETI ÉLET

A Központi Oltáregyesület jubileuma. Az egyesület választmánya e hó 11-én d. u. 4 órakor tartotta az egyesület kistermében rendes havi közgyűlését. Jelenvoltak a többek között: Kánter Károly praelátus, igazgató, dr. Kiss Aladárné másodelnöknő, a Maria-Reparatrix zárda főnöknője, Heinrich Ferenczné, Makay Lajos, Cziráky Lujza grófnő, Eberling Józsefné, Koch Ferenczné stb. Igazgató bemutatja az eltávozott Maria de Salette főnöknő helyét elfoglaló Maria de Jerusalem anyát, az Örökimádás zárda új főnöknőjét. Jelenti, hogy Haász Emilia és Stipek Pálné a terjesztőnők sorába fölvétettek. Beszámol a kölni eucharisztikus kongresszusról és a beszterczebányai oltáregyesület zászlószenteléséről; majd fölolvassa a beszterczebányai oltáregyesület választmányának a központi oltáregyesülethez intézett köszönő sorait. Jelentést tesz a malaczkai eucharisztikus értekezletről, a nagylévárdi oltáregyesület ujjászervezéséről s a budapest-kőbányai oltáregyesület ügyeiről. Határozatba ment, hogy gróf Zichy Nándor tárnokmestert, az Örökimádás templom-egylet elnökét 80 éves születése napja alkalmából az egyesület üdvözölni fogja s az ünneplés napját november 14-ére, vasárnapra tűzték ki. Ez alkalomból az egyesület tagjai ünnepélyes szentmisén és áldozáson fognak megjelenni. — November 6-án reggel 9 órakor ünnepélyes szentmisével nyilik meg az egyesület ötvenéves jubileumi éve. A jubileumi év fénypontja az 1910 májusában tartandó háromnapos kiállitás, országos oltáregyesületi kongresszus és egyesületi háziünnepély lesz. A Szentatyát a jubileumi év kezdetén az egyesület üdvözölni fogja és az ünnepségekre áldását kéri. Az egyesület ötvenéves működéséről külön évkönyv fog beszámolni.

Központi hirek. Szeptember 19-én az Örökimádás templom felszentelésének emléknapján reggel 9 órakor ünnepélyes szentmise volt, melyet

Kánter Károly praelátus czelebrált. Délután *Tomcsányi* Lajos jézustársasági házfőnök tartotta az ünnepi beszédet, utána *Nemess* Antal pápai prelátus fényes segédlettel szentséges áldást adott. — Október 6-án *Trautwein* János piaristának az Oltáregyesület alapító igazgatójának halála évfordulóján közös oltáregyesületi istentisztelet tartatott. Október 10-én Magyarország Nagyasszonyának ünnepén az Örökimádás zárda kertjében *Kánter* Károly praelátus lourdesi Szűz Mária szobrát fényes ünnepség keretében beszentelte. *Skerlecz* Mária bárónő oltáregyesületi terjesztőnő a Maria-Reparatrix apácák társulatába lépett s próbévét a rend római házában tölti.

Zászlóbontás Beszterczebányán. Fényes ünnepség keretében áldotta meg szeptember 12-én a besztrezebányai egyházmegye apostoli lelkületű főpásztora, dr. Radnai Farkas, Beszterczebányán az ott egy év óta nagy sikerrel működő Oltáregyesület templomi, illetve körmeneti lobogóját. Az ünnepségre megjelent az anyaegyesület, a központi Oltáregyesület igazgatója Kánter Károly pápai praelatus, kir. várplébános, Kiss Aladárné alelnöknő, Koch titkárnő és Ghyczy Ida alapítványi hölgy. Reggel 9 órakor gyülekeztek az egyesületi tagok a róm. kath. plébánia udvarán. Kócsy Jánosné főerdőtanácsosné, az egyesület elnöknője, Wachenhusen Antalné ezredesné az egyesület alelnöknője, Girtler Antalné pénztárosnő, dr. Tilles Béláné, jegyzőnő, Discautiny Jánosné, Bittera Györgyné, Pajer Istvánné, Hollady Nándorné, Herritz Istvánné, Wanderka Henrikné, özv. Weisz Gyuláné, özv. Bömches Emilné, Sztraka Jánosné, özv. Klein Ödönné, Stubnya Mariska, Trexler Agata, Somossy Antalné, Bacskor Alajosné, Cotelly Honorátné. Maithán Luiza, Kreiziger Mariska úrnők választmányi hölgyek, illetve terjesztőnök és más úrhölgyek, egyesületi tagok nagy számmal. Azonkívül a káptalan képviseletében Gürtler József pápai praelátus, dr. Sztanyák Ferenc, Machovich Izidor kanonok. A ker. munkásegyesületet Bobok Arnold theol. tanár, lapszerkesztő, a kath. legényegyesületet Csanaky József lelkész, az ifjúsági kongregációkat Droppa József kanonok, vallástanár vezette. A zászlót maguk az úrnők készítették, melynek egyik oldalán négy angyal imádja a legfölségesebb Oltáriszentséget, a másik oldalán az «Agnus Dei» van művészileg kihimezve. A zászló 1200 korona értéket képvisel. A főmunkát Kócsy Jánosné, Nagy Erzsébet polg. iskolai tanárnő. Tilles Paula és Tilles Lea, Omaszta Paula végezték. Az egyesület által szétajándékozásra szánt kézi munkák is mind az úrnők és az iskolás leánykák munkái.

Szent Mihály napján van a városban az évi imádásnap, melyen már (4—4) állandóan imádták tagjaik óránkint fölváltva a szentségi Jézust; a vártemplom tömve volt ismét hallgatósággal. Onnan indult festői menetben a fölvonulás; elől a két Máriakongregáczió, melynek nyomán ott volt látható a katholikus legényegyesület, a katholikus

munkásegyesület, a szent olvasóegyesület, a katholikus olvasókör tagjai zászlójukkal s végül az Oltáregyesület tagjai, Beszterczebánya város intelligens publikuma. Az egész fölvonulás néma csöndben történt, jeléül annak a csöndes munkának, mely ez egyesületnek hivatása. A templomban történt elhelyezkedés után, az «Ecce Sacerdos» fenséges dallama mellett vonult be a főpásztor, ki maga áldotta meg az egyesületi úrnők által készített remek zászlót. A megáldást kisérő beszédben rámutatott a szónokló főpásztor azokra a fontos feladatokra, melyet ez az egyesület van hivatva megoldani. Nem letarolt mezők s romok lesznek láthatók e zászló nyomán — mondotta többek között a lánglelkű szónok — hanem tiszta szivek, Istenért, egyházért, hazáért lángoló lelkek. Az annyira óhajtott, e városban is epedve várt lelki megujulást várjuk e lobogó alatt küzdő lelkektől, e lelkeket éltető, munkájukban segítő szentségi Jézustól. A templomban lefolyt ünnepségek után a most már megszentelt zászló alatt vonult vissza ugyanolyan rendben a közönség a róm. kath. polgári leányiskola rajztermében, hogy ott várja az egyházi ruhanemű-kiállítás megnyitását. Egy évnek csendes munkáját, kis lányok — úrnők szorgalmas kézi munkáját láttuk itt. Drága csipkék, szép miseruhák s más egyházi szerelvények jelezték azt a szeretetet, mely ez egyesület tagjaiban Krisztus ügye iránt buzog. Az egyesület különben fiókegyesületét képezi a budapesti központi egyesületnek Kócsy Jánosné, főerdőtanácsosné buzgó elnöksége alatt. Maga iparkodik ellátni az egyházmegye szükségleteit s csak akkor kéri a központ segítségét, ha anyagi forrásai kiapadtak. Az anyaegyesülethez való ragaszkodásban birja életképességének csiráját. Adja Isten, hogy a főpásztor beszédében körvonalazott feladatának: az annyira kívánt lelki megujhodásnak meg is feleljen.

Ünnep után kaptuk e sorokat. A beszterczebányai Oltáregyesület folyó évi szept. 15-én tartott választmányi ülésében egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy jegyzőkönyvileg fejezi ki a Központi Egyesületnek őszinte háláját és köszönetét azért a nagy kitüntetésért, melyben zászlószentelési ünnepélyünkön való képviseltetésével bennünket részesíteni kegyes volt. Midőn a választmány e határozatát tisztelettel Méltóságoddal közölni szerencsénk van, fogadják egyszersmind a mi csekélységünk igaz köszönetét is. Adja Isten, hogy e felejthetetlen nap benyomásai soha el ne mosódjanak a mi lelkeinkben s így — alapszabályainkban vállalt föladataink hűséges betartásával — hálájuk meg az anyaegyesületnek velünk tanusított nagy jóságát.

Egyesületünket s magunkat buzgó imáiba ajánlva, a legmélyebb tisztelettel maradunk Beszterczebánya, 1909. szept. 21.

Kócsy Jánosné,
olt. egy. elnöknő.

Dr. Császik István,
egyesületi igazgató.

Az erdélyi oltáregyesület központja szeptember 12-én, Mária nevenapján, tartotta imádását. A gyűlésen sok fontos ügyet tárgyaltak. Megbeszélték az agitáczió módozatait az egylet érdekében. Az igazgató kegyeletes szavakkal emlékezett meg az elhunyt nagybuzgóságú tagokról. Érettük gyászmisét mondott. Szőnyegre került a jövő évi kiállítás ügye is; — az elnök munkálkodásra serkentette a tagokat. A szent beszédet dr. Péter Antal praefectus tartotta.

A nagyenyedi oltáregyesület június 29-i közgyűlése. Az enyediek fiatal, életerős fiókegyesülete június 29-én közgyűlést tartott. Egyleti igazgató rendkívül meleg szavakban emlékezik meg a tagok buzgóságáról, rámutat a jövő sikereinek zálogára: a mindennapi szentáldozásra s nagy lelkesedést keltő szavakkal buzdítja őket a kitartó munkára.

Az egyesület titkára felolvassa nagy körültekintéssel írt évi jelentését, feltárva az egyesület egy évi mozgalmas életét, melyben munka, tevékenység, áldozatkészség, eltávozás, tömörülés váltakoztak. Majd az egyesület rokonszenves mementóját tolmácsolja elhalt alapítója, Deli Ödön fölött. Az O. E. tagjai közül többen arra vállalkoztak, hogy az egyházi ruhákat kijavítják, átalakítják s a szükséghez képest kiegészítik. A nemes hölgyeket különös dicséret illeti érette — sajnos — nevüket helyszükében nem közölhetjük.

Végül az egyesület pénztárosa mutatta be példás pontossággal vezetett elszámolását.

Főgimnáziumi oltáregyesület Eperjesen. Északmagyarországnak történelmi nevezetességű városában az oltáregyesületeknek kezdettől fogva erős talaja volt. A munkakedvelő, szorgalmas polgárság immár az iskolában szívja magába az oltáregyesületektől táplált szellemet. Eperjesen az angolkisasszonyok zárdájának és intézetének is volt már eddig oltáregyesülete, most már a főgimnáziumi ifjúság is az Oltáriszentség zászlója alá szegődött. Az eszme megvalósítója *Szémán* István főgimnáziumi hittanár, kinek egyik munkáját lapunk hasábjain közöljük. Röviden közöljük a megalakulásról szóló első hiradást a következő levélben:

Egyházi és tanügyi főhatóságaink k. engedelmével 85 taggal megalakult intézetünk ifjúsága körében az Oltáregyesületet, amely az adoratión kívül a vallásos önképzést is czéljául tűzte ki. Midőn ezt mély tisztelettel jelentem, tudatom, hogy a központhoz óhajtunk csatlakozni, de mivel tanulókról van szó, csak a 24 filléres tagdijat fizethetjük. Alázattal kérnék a módozatokról kegyes értesítést és a hivatalos lap küldését. *Szémán* István, kir. kath. főgimn. r. hittanár. egyhm. s.-tanfelügyelő.

Szerkesztő: **Makay Lajos.**

bárónő gyüjtése: Pammer Gyuláné 24 f, Pirek Viktorné 60 f, Szabó Anna 24 f, özv. Roitschné 24 f, özv. Tuszovszki Gyuláné 2 k, báró Skerlecz Czara 3 k, özv. báró Skerlecz Károlyné 6 k, összesen 12 k 32 f. Jelinek Erzsi 2 k, Lengyel Teréz 1 k, Gassmayer Sarolta 2 k, Mandel Paulin 50 f, Benyovszky Gizella 1 k, Schwarz Mária 1 k, Vörös Gabriella 1 k, összesen 8 k 50 f. Göndöcs Katalin 5 k, Kresztits Mariska 3 k, Faragó Juli 60 f, özv. Gazder Józsefné 1 k, özv. Illés Józsefné 1 k, Geiszlinger Erzsébet 30 f, Biczó Józsefné 40 f, Csere Mihály 1 k, Strba Francziska és Ilona 8 k, Boldog Istvánné 2 k 40 f, Groszits Klára 4 k, Ékessy Mátyásné 2 k, Szalácsi Lujza 30 f, Zeisl Katalin 2 k, Gertner Alojzia 2 k, Danzinger Francziska 2 k, Mészáros Istvánné 24 f, Baross Istvánné 2 k, Renelt Terézia 1 k, Anda Mártonné a nagytárkányi tagoktól 2 k 64 f, Ignácz János plébános a buzitai és felsőlánczi hivektől 30 k, Paczenberger Teréz és Károlyné 1 k 60 f, Polák Erzsébet 1 k, Gedra Veronika 1 k, Tulner Katalin 2 k, Marutykó Klára 1 k, Tornyi László és neje 4 k, Szabó Paula 2 k, Walter Ferenczné 1 k, Balázs Matild 24 f, özv. Kormányos Jánosné 1 k, Sári Róza 28 f, Bartyalik Anna 28 f, Molnár Mária 30 f, Schwarz Anna és Margit 60 f, Zdrazsil Anna 1 k, Stefaits Irén 1 k, Fekete Magdolna 24 f, Gradl Anna 16 k, Kovács Erzsébet 4 k, Riegell Vinczéné 2 k, Kizdián Györgyné 1 k, Geöcze Erzsébet 40 f, Petróczi Jánosné 24 f, Tyukos Francziska 2 k, Váczi Ferenczné 2 k, Deli Mária 24 f, Aigner György és neje 1 k, özv. Windisch Jánosné 2 korona.

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól augusztus és szeptemberben befolyt tagdíjak:

Hlauschik Irma 1 k, Viktóra Katalin 1 k 20 f, Lutz Henriette 24 f, Bankovits Johanna 24 f, Pozsár Aranka és Margit 48 f, Brunkala Mátyás 2 k, özv. Kucsera Richardné 6 k, Groszdits Klára 4 k, Szabó Mária 2 k, dr. Mikita Sándor Munkács egyházmegye területéről 308 k 88 f, Tolt János és Éva 2 k, Pap Mária 40 f, Szlobodnyik Zsuzsanna 2 k, Handlovai tagoktól 4 k 50 f, özv. Siskó Mihályné 4 k, Bigai Istvánné 2 k 96 f, Csanádi Julia 3 k, Zollner Györgyné 24 f, Pintér Gusztáv 24 f, Boris Margit 1 k, Homoki Dezsőné 24 f, Balázs Lajosné 24 f, Róczi Borbála 1 k, Murin Jánosné 40 f, Juhász Amália 1 k, Szentner Jánosné 2 k, Bukotyin Julia 24 f, Molnár Mária 24 f, Tersch Károlyné 10 k, Kremer Samuné 4 k, Kremer Ilonka és Emil 4 k, Gorelovits István plébános a pattai fiókegyháztól 23 k 83 f, Langer Venczelné 4 k, Mertz Erzsébet 5 k, Sántha Pálné 24 f, özv. Klobusiczky Istvánné 2 k, gróf Csáky Gyuláné 4 k, Mészáros Sándorné 40 f, Tót Istvánné 40 f, Balog Juliska 40 f, Harmat Józsefné 40 f, Takács Jánosné 40 f, Nagy Pálné 40 f, Tót Mártonné 24 f, Alapi Lászlóné 24 f, Keller Jenőné 40 f, Belházy Emilné 2 korona.

Szives figyelmébe.

Az Örökimádás templomában november hó 6-án, reggel 9 órakor ünnepélyes szentmise nyitja meg az oltáregyesületi jubiláris évet. Délután 5 órakor szentbeszéd.

November 14-én, reggel 8 órakor, Zichy Nándor gróf tárnokmester

80 éves születésnapja alkalmából az Örökimádás templomában közös oltáregyesületi istentisztelet, szentmise és közös áldozás. Utána Zichy Nándor gróf üdvözlése.

November 19-én, Erzsébet napján, reggel 9 órakor, szentmise tartatik Erzsébet királyné emlékére ugyanott.

Meghivó. Október 15-én, pénteken, veszik kezdetüket az oltáregyesületi munkaórák, melyek minden pénteken 2-től 5 óráig tartanak. Fölkérjük Ő Nagyságát, hogy az Úr Jézus iránti szeretetének jelét adja, hozzájárulván munkájával a szegény templomok fentartásához. A konferenczia beszéd 4 órakor lesz. Az elnökség.

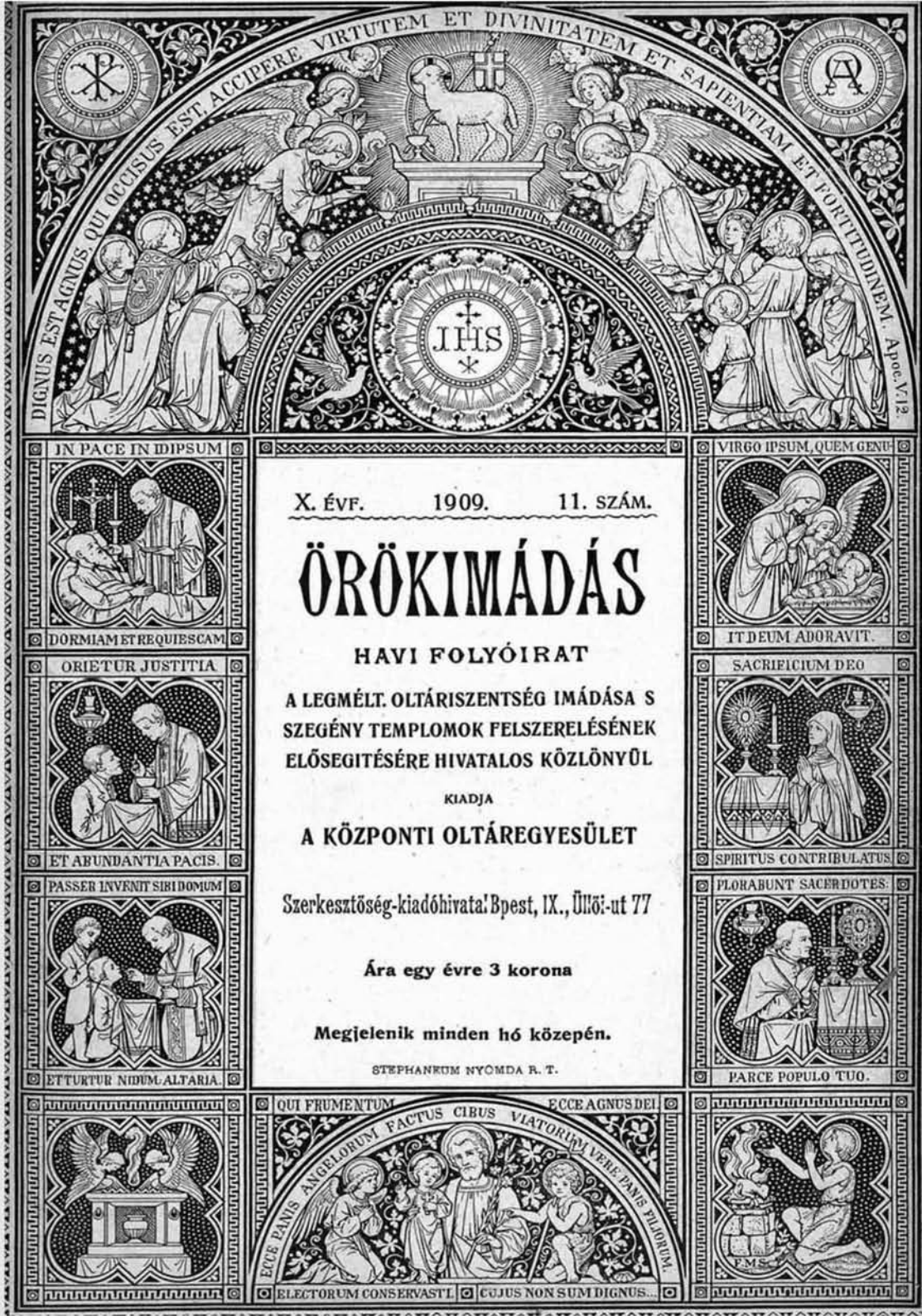
IRODALOM.

Szertartástan az Oltáriszentség szolgálatában. Róm. kath. szertartástan polgári iskolák számára. Irta: *Demkovics* Ágoston dr. hittanár. Budapest. Szent-István-Társulat. 1 korona.

Egyházunk szertartásai az Oltáriszentség hirnökei. Mint a napsugár kicsalja a földből a szerény ibolyát és hóvirágot, füveket, leveleket és a virágok ezreit, épen úgy az éltet sugárzó Oltáriszentség megteremtette a katholikus anyaszentegyházban azt a csodálatos szép világot, mit szertartásoknak nevezünk. Ha az Oltáriszentség Isten igéje, a szent szertartások annak visszhangjai. Hiszen Jézus életének mozzanataival vannak átszőve ezek a szertartások, csupa élet, csupa mozgalom, csupa jelbeszéd, az Oltáriszentségben élő Jézus szivének dobbanása, lelkének lehellete. A szertartások vonzzák az embereket a templomokba, s ha valaki érti azokat, szivesebben megy oda, otthonosan érzi magát bennük, könnyebben beszél Jézussal, érti a nyelvet, mely mindenkinek szól, szegény és gazdag egyaránt hozzáférkőzhetik. Az Oltáriszentségben való mélységes élet a szertartások ismerete nélkül lehetetlen. Azért üdvözöljük örömmel s ajánljuk örömmel olvasóinknak fentebbi szertartástant, mely áttekinthetőségénél, rövidségénél, kimerítő voltánál, könnyed előadásánál fogva nagyon alkalmas arra, hogy a szertartásokat az iskolán kívül magánuton is mindenki megismerhesse. Gazdag képei izléses külsőt adnak a könyvnek; lapunk hasábjain a szentmisét mutatjuk be magyarázó képekben.

Prohászka «Elmélkedései az Oltáriszentségről» németül. Dr. *Prohászka* Ottokár székesfehérvári megyés püspök «Elmélkedések az Evangeliumról» czimű műve, melynek első magyar kiadása már el is fogyott, legközelebb németül is meg fog jelenni — nem ugyan egész terjedelemben, de legalább egy részében. Báró Wense Róza udvarhölgy vállalkozott arra, hogy a nagy szellemi kincset magában rejtő könyvből 33 fejezetet lefordítson — főleg azon részből, a mely az Oltáriszentségről szól. Báró Wense Róza e vállalkozásával ki akarja vinni az ország határán túl a lánglelkű püspök elméjének eme fényes termékeit, hogy a lelkeket mindenütt igazi magaslatra emelvén, Krisztushoz közel juttassák. A 33 fejezetben foglalt elmélkedések egész kis könyvet fognak kitenni ezen a czimen: «Die Liebe bis an's Ende». A mű még ez évben, valószinűleg már novemberben meg fog jelenni s kapható lesz a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében is.

stephaneum nyomda r. t.



X. ÉVF. 1909. 11. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal: Bpest, IX., Üllői-ut 77

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó közepén.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

Az Oltáregyesület Örökimádás templomában (IX., Üllői-ut 75—77.) és más templomokban végbemenő szentségimádó ájtatosságok sorrendje.

A) **Állandó szentségimádás.** *Mindennap* az Örökimádás templomban reggel 7 órától esti 6 óráig, csütörtökön esti 8 óráig szentségimádás. Naponkint 7 órakor szentmise, 5 és egynegyed órakor szentséges áldás.

B) **Havi közös szentségimádás.** Minden hónap első vasárnapján: a) *a királyi udvari vártemplomban* délután 4 órakor szentségkitétel, 5 órakor szentbeszéd, utána szentséges áldás; b) *a Jézustársaság templomában* reggel 6 órakor szentségkitétel, délután 6 órakor szentbeszéd utána szentséges áldás; c) *Óbudán* a plébániatemplomban délután 3 órakor szentségkitétel, 4 órakor szentbeszéd, utána áldás. Minden hónap II. vasárnapján *az Üllői uti Örökimádás-templomban* közös istenitisztelet; reggel 7 órakor szentségkitétel, szentmise, 8 órakor szentmise és közös szentáldozás, délután 5 és egynegyed órakor szentbeszéd, utána szentséges áldás. Minden hónap III. vasárnapján: a) *az Erzsébetrendi apáczák templomában* (II., Viziváros, Főutca 41.) reggel 6 órakor szentségkitétel és szentmise, 8 órakor szentmise és közös szentáldozás, délután 5 órakor szentbeszéd, utána áldás; b) *Kőbányán a plébániatemplomban* (X. kerület) délelőtt 10 órakor szentségkitétel, délután 3 órakor szentbeszéd, utána szentséges áldás. Minden hónap IV. vasárnapján *a Szent-Ferenczrendi atyák belvárosi templomában* reggel 6 órától, esti 6 óráig.

Az Oltáregyesület tagja lehet *minden katholikus hivő,* aki: 1. nevét beiratja; 2. havonkint bárhol és bármikor egy imádásórát tart; 3. évenkint tetszésszerinti alamizsnát ad a szegény templomok fölruházására. *Beiratkozni lehet:* a) az Oltáregyesület Üllői-uti 77. sz. házának irodájában bármikor; b) a királyi udvari vártemplomban; c) Óbudán és Kőbányán, valamint az Erzsébetrendiek templomában a közös istenitiszteletek alkalmával. *Az Oltáregyesület képes folyóiratára, az «Örökimádás»-ra,* évi 3 koronával lehet előfizetni az Oltáregyesület irodájában. Ugyanott ájtatossági vezérkönyveket is lehet venni.

Az Oltáregyesület tagjait, valamint az összes hivőket kérjük, hogy minél gyakrabban látogassák az Örökimádás templomát, vegyenek részt a föntjelzett istenitiszteleteken és járuljanak a szentáldozáshoz. Az Oltáregyesület tagjai állandóan számtalan bucsúban részesülhetnek.

Oltáregyesületi egyházmegyei igazgatók:

Esztergom dr. Babura László, Vácz dr. Galcsek György igazgató, Székesfehérvár Szuborics Jenő kanonok, Kalocsa dr. Povischil Richard, Veszprém Pályi József, Besztercebánya dr. Császik István, Csanád Geiger Alajos plébános, Szombathely dr. Tóth József apátkanonok, Eger Debreczeni János kanonok, Szatmár Binder András kanonok, Rozsnyó Beliczky János, Szepes Dolyák Pál theol. tanár, Kassa Plent István plébános Kassamindsz., Eperjes dr. Repák Jenő, Nagyvárad I. sz. dr. Lestyán Endre, Nagyvárad g. sz. Popescu Péter c. esperes, Lugos g. sz. Boros János, Szamosujvár Bene Sándor kanonok, Munkács dr. Mikita Sándor Ungvár.

X. ÉVFOLYAM. 1909. NOVEMBER. 11. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Hozsanna! — *Szohurek Antal:* Eucharisztia. — Az Oltáregyesület jubileuma. — *Kánter Károly:* Munkára föl! — *Sztáray Irma grófnő:* Erzsébet királyné kiséretében. — *Makay Lajos:* Az örök szentségtartó. — *Reviczky Aladár C. M.:* Szent Paszkál életrajza. — Az Oltáriszentség vértanuja. — *Reviczky Aladár:* Szentséglátogatás. — *Clara adoratrix:* A tabernakulum. — *Értesítő:* Az Oltáriszentség és a bányászok. — *Tichy Sándor C. M.:* Oltáriszentség és hitvédelem. — *Gálfy Sándor:* Zászlóbontás Nagyváradon. — Egyesületi élet. — Röptében a nagyvilág körül.

HOZSANNA!

TÚLÁRADÓ örömmel, hangos hozsannával üdvözöljük az Oltáregyesületet jubileuma alkalmával. Ha van intézmény, vagy egyesület, mely önérzettel tekinthet vissza eredménydús multjára, bizonyára az Oltáregyesület teheti azt, mely kitartó, fárasztó munkával csodálatos eredményeket tud fölmutatni.

Tagjai az egyház segédcsapatát képezik, kik gyakorlatban viszik ki azt, mire az egyház szolgái buzdítanak: emelni az Úr Jézus dicsőségét oltárokon, templomokban és emberi szivekben, belevinni a köztudatba, hogy az élet központja az Oltáriszentség, hogy a küzködő, szenvedő, bánkódó lelkeknek egyedüli vigasza, támasza az Oltáriszentségben rejtőzködő Istenember.

Ebben a munkában oroszlánrészt vivott ki magának a központi Oltáregyesület, annak fáradhatatlan vezetői, terjesztőnői, kik immár ötven éve munkáikkal, anyagi áldozataikkal hervadhatatlan érdemeket szereztek maguknak.

Pillanatnyi lelkesedés következtében intézmények keletkeznek és legtöbbnyire rövid idő alatt megszünnek, daczára a kilátásba helyezett anyagi előnyöknek s az Oltáregyesület áll, erősödik, izmosodik minden anyagi előny kilátási nélkül, elismerést, jutalmat e földön nem várva, sőt a szerzett érdemeket palástolva egyedüli óhaja, vágya Krisztusért tenni, áldozni, önmagát megtagadni.

Ezen munkájában ezen szavakkal üdvözölte a székesfehérvári Oltáregyesület a jubiláris központi Oltáregyesület választmányát, vezetőit és

minden tagját s a mit Magyarország apostolának, Prohászka Ottokárnak, püspöki székhelyén a régi magyar koronázó város Oltáregyesülete írt, visszhangra talált az egész országban s fényesen megmutatta azt, hogy az Oltáriszentség rajongó szeretete, az iránta való áldozatkészség és mélységes hódolat, a melyet az ősi koronázó város templomában Magyarország első apostoli királya, Szent István és királynője, Boldog Gizella, hintett a magyar nép szivébe, még mindig él és nem szünik meg élni, míg Szent István jobb keze ott őrködik felettünk a nemzet szivében, hazánk fővárosában.

Ez a szimbolum is ünnepet ül most. A szent jobb őre egyszersmind az Oltáregyesületnek is őre, vezére és lelket adó szelleme. Szent István jobb keze áldja meg mindazokat, kik őt követik, áldja meg az oltáregyesületek tagjait, kik imádságban, munkában, adakozásban az élet, út és igazság felé utána haladnak.

EUCHARISZTIA

A gyors időknek zajló forgatagján
Uralmad örök, fenséges, csodás.
És meg-meg villog istenséged fénye,
Mint tüneményes égő látomás.
S hogy gyenge szemem elviselni birjon
Mi ittlétedet jelzi, oly szerény:
Templomok csöndjén derengő világú
Szeliden omló öröklámpa fény.

Az élet zaja odakünn morajlik,
Az eszmék lázas harca forr tovább,
S te észrevétlen' mozgatod erődet
És napról-napra alkotol csodát:
Hol tüze hamvad égő szenvedélynek,
Hol a lemondás néma könnye hull,
Hol térdre omol, ki kővel dobált meg
S kezd vallomásba, hogy te vagy az Úr!

Megérez lelkem, mint virág a napfényt,
Mert jelen vagy te millió helyen.
Kiáradsz a szűk tabernakulumból,
Mindent betöltő örök, végtelen!
S én templomodba meghatottan lépek,
A gondolat, hogy itt vagy, elborít,
És megremegtet félelmes erője,
S lelkem eléd hull, hisz, imádkozik...

Imádlak téged e parányiságból,
Ezer világot mozgató erő!
Merész tudásnak lohad büszkesége,
S megszégyenül itt minden bölcselő.
A szentség fénye ömlik szét valódon
És körülötted minden hófehér,
Te vagy a szívnek örök éhezését
Lecsillapító illatos kenyér!

Szohurek Antal.

Az Oltáregyesület jubileuma.

A BUDAPESTI központi Oltáregyesület, melyet Trautwein, kegyesrendi áldozár és gróf Cziráky Jánosné alapítottak és a mely 1859 november 6-án tartotta alakulása ünnepét, nagyobbszabású ünnepségekkel üli meg alapításának 50-ik esztendejét, a mely alkalomból a Szentséges Atyához hódoló föliratot intéznek, a mely Tomcsányi Lajos jézustársasági házfőnök klasszikus tollából került ki. A jubileum alkalmából a budapesti Oltáregyesület, mely az 50 év folyamán az ország minden egyházmegyéjében ruházott föl több-kevesebb templomot és létesített közvetve és közvetlenül oltáregyesületeket, fölhivást intéz hazánk összes oltáregyesületeihez a jubileumon, jelesen a májushavi kiállításon valón részvételre. A kiállítást három napi szentséges ájtatosságokkal fogják összekötni. Megfestetik azonkívül az alapító elnöknőnek, az Istenben boldogult gróf Cziráky Jánosnénak arczképét, melyet a kiállítással kapcsolatban lepleznek le.



Az angolkisasszonyok temploma Budapesten. Ötven évvel ezelőtt 1859. november 6-án e templomban tartotta az Oltáregyesület alapítási ünnepét.

A budapesti központi Oltáregyesület elnöksége reményli, hogy nemcsak a vele szerves egységben levő, hanem a többi oltáregyesület is mindannyian testvéri kezet és segítséget fognak nyujtani, hogy az ünnepségek és jelesen a kiállítás az ötvenéves jubileum jelentőségéhez méltó és impozáns legyen.

A jubileumi évet az egyesület azonban már most novemberben szentséges ájtatosságokkal vezette be, melyek november 5-én vették kezdetüket az Örökimádás templomban mondott előkészítő szentbeszéddel. A szentbeszédet *Makay* Lajos, lapunk szerkesztője tartotta. Az alakulás évfordulóján reggel 9 órakor az Örökimádás templomban ünnepies szentmisét celebrált *Kánter* Károly prelátus, királyi várplébános, az egyesület igazgatója fényes segédlettel. Délután 5 órakor ugyanott szentbeszédet mondott Kánter prelátus, melyet szentséges áldás és Te Deum követett.

November 7-én közös istentiszteletek voltak a királyi udvari vártemplomban és az ó-budai plébánia-templomban. A jubileumi ünnepségek a jövő évbe is belenyulnak és fénypontjuk az 1910 május havában rendezendő nagy oltáregyesületi kiállítás lesz, melynek előkészületei már javában folynak és mely tanuságot fog tenni a magyar egyházi műipar fejlettségéről.

Az ünnep alkalmával az Oltáregyesülethez számos üdvözlet érkezett. Az egyesület hódoló üdvözletére a pápa nevében Merry del Val biboros államtitkár a következő táviratot küldötte *őrgróf Pallavicini* Edéhéhez, a központi Oltáregyesület elnökasszonyához:

«Szentséges atyánk örvendetes szívvel nyujtja apostoli áldását a központi Oltáregyesületnek alapításának ötven éves évfordulóján.»

Rómából az anyatársulat is üdvözlőiratot küldött s résztvett édes hazánk örömében. Székesfehérvárról Szögyény-Marich Julia elnöknő és Szuborich J. igazgató küldötte az ősi koronázó város Oltáregyesületétől azt a klaszszikus programmszerű üdvözletet, melyet lapunk vezércikkében közöltünk. A Királyhágóntúlról a villámszárnyain jött az örvendetes üdvözlet: «A jubiláló központi Oltáregyesületet szívből üdvözli őszi közgyűléséből a kolozsvári Oltáregyesület.» Igy vett részt a jubileumban a többi oltáregyesület is, az Úr Jézus imádásában és buzgó vételében a testvériesülés szép ünnepe volt ez.

Munkára föl!

Az oltáregyesület terjesztőnőihez.

Nagy lelki örömmel és szivem mélyéből üdvözlöm az Úr Jézus nevében a mélyen tisztelt Úrnőket ezen a helyen, a melyen a nyári szünidők után ma először gyülekeztek össze, hogy kezük munkájával mutassák ki tiszteletüket, szeretetüket az Úr Jézus és érdeklődésüket az Oltáregyesület szent föladatai iránt.

Mélyen tisztelt Úrnők! Kegyetek ide nem ötletszerűen, hanem egészen öntudatosan, lelkük sugallatából és áldozatkészséggel jöttek össze. És ez így is van helyesen! Mert hiszen minden mű csak akkor kecsegtet tartóssággal, minden lelkesedés csak akkor nyujt biztosítékot, hogy le nem lohad és az áldozatkészségben is csak akkor lesz kitartás, ha tisztában vagyunk azzal, hogy miért lelkesedünk? miért munkálkodunk? miért hozunk áldozatokat? Ha eszünk és hitünk belátja, hogy az, a miért lelkesedünk, érdemes a lelkesedésre, sőt nálánál erre érdemesebb semmi sincsen, akkor nem lelohadni, hanem még fokozódni fog lelkesedésünk és vonzani másokat is, hogy kövessenek.

És valóban nem is lehet magasztosabb ok, mint az, a mely miatt kegyetek itt összejöttek. Hiszen kegyetek nem azért jöttek össze, hogy csak dolgozzunk, hanem azért, hogy dolgozzunk a legfölségesebb Oltáriszentségért. És hogy ezen elhatározásunkban kitartók legyünk, elhatároztam, hogy én ma a «legfölségesebb Oltáriszentség nagy jelentőségéről a katholikus egyházban» akarok kegyetekhez szólani.



Boone jezsuita, ki az 1848-iki forradalom évében először bontotta ki Európában az Oltáregyesületek zászlaját.

A ki a katholikus egyháznak mostani életét megfigyeli, az kétségtelenül meggyőződhetik arról, hogy a katholikus anyaszentegyház semmi iránt sem közönyös, a mi az Isten dicsőségét, a hitélet fejlesztését és a hivek lelki-testi gondozását előmozdítja. Az Isten dicsőségére és a hitélet fejlesztésére törekszik, a midőn papjait a szent tanok hirdetésére, a szentségek kiszolgáltatására, a hivek lelki gondozására kötelezi és buzdítja, a hitélet fokozására törekszik, a midőn az ájtatossági gyakorlatokat, a vallásos egyesületeket ajánlja és fejleszti, és a hivek anyagi javát akarja, a midőn a mindsűrűbben föltünő szocziális kérdések megoldásában előljár. Az egyház semmi hasznos mozgalomtól nem vonja magát vissza, sőt minden munkából derekasan kiveszi a maga részét. A hivek, a papság, a főpásztorok a szentséges atyával élükön tanácskoznak, szónokolnak, írnak, tesznek, buzdítanak az egész vonalon! Valóban bámulatos tevékenység mindenfelé!

Ámde, a midőn jóleső érzéssel látjuk az egyház tevékenységét mindenfelé, mégis mindezekből főleg az utóbbi évtizedekben egy lelkes, tüzes

mozgalmat látunk kimagaslani, melyet ép úgy Rómában, a katholikus egyház központjában, mint minden országban, a hol katholikusok számottevő arányban vannak, gyönyörrel szemlélhetünk; egy mozgalmat, amely megindulása óta hódító körutat tesz az egész világon; egy mozgalmat, amely a lelkes hiveket még nagyobb lelkesedésbe, a közömböseket fölbuzdulásba és az elhidegült, sőt már hitüket vesztett lelkeket ismét a hitéletbe vezette.

És mi ez a mozgalom? Mi is volna más, mélyen tisztelt Úrnők, mint az, mely a mult század 40-es éveiben indult ki Franciaországból és azóta folyton jobban terjed és ez a mozgalom: a legfölségesebb Oltáriszentség iránti lelkes tisztelet!

Hogy ezen eucharisztikus mozgalmak nagyságáról kellő fogalmunk legyen, elég lesz fölemlítenem, hogy habár az eucharisztia maga mindig egy és ugyanaz volt, habár maga az eucharisztia végtelen nagy és fönséges volt és önmagában és értékében nem növekedhetik, de nőtt és magasra lépett az iránta való tisztelet. A papság körében eucharisztikus társulatok alakultak, melyeknek csak egyike is jelenleg 90.000 tagot számlál. A hivek körében szentségi társulatok, jelesen az oltáregyesületek, melyeknek tagjait bátran milliókra tehetjük és a mi talán legfényesebb bizonyítéka az eucharisztia iránti nagy buzgóságnak, az utóbbi körülbelül harmincz év alatt száz és száz eucharisztikus gyülést (kongresszust) és ezek koronája gyanánt húsz nagy eucharisztikus világkongresszust tartottak, melyekre az egész világ katholikusai meg voltak híva! Ezek a világkongresszusok mutatják legjobban, hogy mi az egyházban az eucharisztia, a legfölségesebb Oltáriszentség!

Ezek a nagy kongresszusok ma már Franczia-, Olasz-, Belgiumban, Svájczban, Spanyolországban, Amerikában, Indiában, Jeruzsálemben, Rómában és az utóbbi időben Németországban tartattak és jövő évre ismét Amerikában fognak tartatni. Ezen kongresszusok évről-évre látogatottabbak, ezer és ezer részvevőről százezrekre nőtt a résztvevők száma, ugy hogy az utóbbi kölni kongresszuson legalább is félmillió lélek volt jelen!

Ép így nőtt a résztvevő papok és püspökök száma, a papoké ezrekre és a püspököké megközelíti már a százat, sőt az egyiket, a rómait, maga a szentséges Atya vezette. A napokon át tartott ünnepségek, a hatalmas körmenetek, a száz és száz előadás, minden, minden az Oltáriszentség tiszteletére szolgált.

És ez a hatalmas mozgalom, mely évről-évre növekszik, melyet a katholikus egyház egész erejével istápol, a melyre álmélkodással néznek a más vallásúak, mit jelent ez? Mit jelentene egyebet, mint azt, hogy a legfölségesebb Oltáriszentség a katholikus egyház legdrágább kincse, a katholikus hitéletnek forrása és a papok és hivek áhitatának legméltóbb tárgya, az ég és a földnek szemefénye!

És vajjon miért legdrágább kincse az eucharisztia az anyaszentegyháznak, miért szemefénye a papságnak és hiveknek egyaránt? Azért, mert az eucharisztia nem más, mint a földön köztünk élő Úr Jézus Krisztus, a Szentháromság emberré lett második személye, a boldogságos szűz Máriának fia, a mi Megváltónk, Üdvözítőnk, leendő Biránk és örökös Boldogságunk.

Ezt a Jézust szolgálja az anyaszentegyház, ezt szolgálja a papság és a hivek, ezért a Jézus Krisztusért vannak a papok és a világiak számára alakult szentséges társulatok, ezért az Úr Jézusért az Oltáregyesület, ezért az Úr Jézusért épültek a katholikus templomok, ezért az Úr Jézusért érdemes dolgozni, hajlékait, templomait díszíteni.

Mélyen tisztelt Úrnők! Ime látják, hogy kegyetek ezekkel a péntek délutáni munkaórákkal a legérdemesebb, a legbecsesebb és Jézusnak tetsző munkára vállalkoztak. Legyenek kitartók. Fokozódjék munkásságuk, ne aludjon ki lelkesedésük soha, de sohasem.

Kérjük az úrnőket, látogassák ezek után is szorgalmasan az Oltáregyesület munkaóráit! Úgy legyen! *Kánter Károly.*

Erzsébet királyné kiséretében.

(Folytatás.)

CSELEKEDNI kellett. Odakérettem a hajó kapitányát. «Uram — szóltam hozzá — hajóján Erzsébet osztrák császárné, Magyarország királynéja halálos sebben fekszik, nem szabad őt orvosi és lelki segítség nélkül meghalni hagyni; kérem, forduljon azonnal vissza.» A kapitány szó nélkül engedelmeskedett és Genfnek vett irányt.

Most két sürgönyt irtam, Berzeviczynek és Kromáznak. Ezeket Dardelle úr vette át, hogy partot érve, azonnal föladja.

A királyné haldokolt.

Odatérdeltem a pad elé, melyen feküdt és imádkoztam.

— Vége, vége! — hallottam minden oldalról.

Beérkeztünk a kikötőbe; a királynét rögtönzött hordágyra helyeztük, melyet hat ember emelt. Mielőtt megindultunk, leterítettem nagy, fekete köpenyével. Szeliden agonizált a küzdelem minden jele nélkül, de e pillanatban békétlenül fordította oldalt a fejét.

Megindultunk. Fejénél az egyik oldalon haladtam én, a másikon egy úr, ki a királyné fehér ernyőjét vitte, kifeszítve feje fölött.

Utánunk és körülöttünk fölizgatott embertömeg, mely a hajót visszatérni látva, szerencsétlenséget sejtett és összeszaladt.

Szívfacsaróan szomorú volt ez a bevonulás oda, honnét alig egy órája vidáman indult útnak a királyné. Szobájába érve, lefektettük az ágyra, Dr. Golay már helyben volt, kevés időre reá jött a másik orvos. Kivülök én, Madame Mayer, a fogadós neje és egy, a hotelben tartózkodó angol ápolónő voltunk jelen.

Dr. Golaynak megmutattam a sebet, ki azonban sondájával már nem birt belehatolni, mert a fűző eltávolítása után a sebszáj eredeti helyéről elcsuszott.

— Nincs semmi remény — szólt kis vártatva az orvos. — Én ezt úgy is tudtam, de mikor most rövid ridegséggel kimondani hallottam, dermesztő hideg járt át és fogvaczogva, gépiesen mondtam utána: «Semmi remény!»

És mégis kérve-kértem az orvosokat, kisértsék meg az élesztést. Hasztalan volt minden. Még élt, de már alig lélegzett.

Most jött a pap és megadta neki a generális abszolucziót. Volt-e akkor még benne élet? Vagy azon reményben szárnyalt föl az ő fönséges lelke, hogy nem várhatván meg a föloldozást, a menny küszöbén részesül majd a mindenek Urának áldásában.

Két óra negyven perczkor mondta ki az orvos a rettenetes szót. A legszebb, legnemesebb, legtöbbet szenvedett lélek hagyta el a földet s elröppentét csak egy komor szóval jelzik: Meghalt.

Én azt éreztem, hogy most egy, a végtelenbe elhallatszó keserves parancsnak kellene betölteni a léget és sírnának a jók, úgy, mint az én lelkem sír és jajgat az én áldott királyném után. Megváltó Jézusom, légy mellettem e nehéz órában! Nem szabad összeroskadnom! Nem szabad arra gondolnom, hogy milyen jó volna meghalni, utána menni és kisérni őt a halálba is.

Nem szabad vétkeznem.

Ő visszanéz és látja, hogy az ő hivő Irmája a fájdalom terhe alatt roskad és megtántorodik.

Szűzanyám segíts, hogy ne vétkezzem.

Aztán a királyra gondoltam. E szörnyű perczekben föl-fölmerült előttem jóságos alakja.

Mennyi szenvedést hord ő már a szivébe zárva. Hogy tetézi most a sors az eddigieket a legiszonyubbal!

És én látom a gondoktól terhelt ősz királyt, a mint a csapás alatt meghajtja fejét, a mint fájdalommal csordultig telt szívvel odaroskad imazsámolyára és imádkozik. Aztán látom fölemelkedni s egy temetővel a lelkében megindulni a kötelesség nehéz útján!

Nem! Nem szabad roskadoznom! Nem szabad vétkeznem!

Most eszembe jutott, hogy kerülő úton juthat a hir a királyhoz. Ennek nem szabad megtörténni. Minden erőmre szükségem volt, míg a a sürgönyt meg tudtam fogalmazni.

Paar grófnak szólt:

«Ő Felsége a királyné súlyosan megsebesült, kérem ezt a király ő Felségének kiméletesen megjelenteni».

Alig hogy a sürgöny elment, jelentkezett az osztrák-magyar konzul és fölajánlotta szolgálatát.

Elmondtam neki a szerencsétlenség részleteit és megkértem, hogy sürgönyözze meg a külügyminiszternek.

Ez egy mellékszobában történt.

Mikor visszatértem a királynéhoz, épen artériáját nyitották meg a karján. Egy csepp vér sem jött belőle.

Ezután az orvosok eltávoztak.

Odaálltam a királyné fejéhez. Vakító fehér arczáról sugárzott fénye az égi békének és nyugalomnak. A szörnyű átmenet, melytől rettegett, rövid volt s zavaros, mint egy hajnali álom, melyből ocsudva, már az üdvösség reggelének égi derűje vette körül.

A föld bilincsei lehullottak s az ég leánya most már szabadon szárnyalva siet az Úr trónusa felé, hogy elvegye jutalmát szenvedéseiért.

S e szinte légies test, hűséges társa a léleknek a szenvedésben, megérzi jobb felének boldog szabadulását s most már nyugodtan vár a megsemmisülésre. Idegszála sem rezzen többé.

Egy, a félig zárt pillák alól fölfelé irányzott tört pillantás s az ajk egy szelid mosolya, mely rajta még az életre emlékeztet. Ezekkel kisérte a boldogan elröppenő lelket, ezekkel bucsúzott tőle örökre.

Most keresztet vetettem reá és lecsuktam a szemeit.

Ezután olvasómat ujjai közé illesztve, áldott két kezét imára kulcsolva, a mellére tettem.

Az ápolónő segítségével, ahogy lehetett, elrendeztük a halottas szobát.

Melléje két oldalt két-két égő gyertyát állítottunk, fejéhez egy keresztet.

A szalonból áthoztuk az őszi rózsákat. Virítsanak körüle, most már nem emlékeztetik a mulandóságra.

Ezzel készen lévén, megfogalmaztam a második sürgönyt Paar grófnak:

«Ő Felsége, a királyné elköltözött».

Sztáray Irma grófnő.

Mentsd meg a lelkedet, mentsd meg a lelkedet, a mely Jézusnak oly sokba került.

Xavéri Szent Ferencz.

Az örök szentségtartó.

Az örök szentségtartó, melyen a föláldozott Istenember nyugodott: a szent kereszt, sohasem volt ismeretlen az emberiség előtt; egyrészről csodálat és imádás, másrészről gyalázat és megvetés környezte ezt a jelet minden időben. Mikor Kolumbus Amerika földjén partraszállott, oly otthonosnak érezte magát; a sziklákra keresztek voltak vésve mindenütt. Az inkák óriási birodalmában, ott hol a kondor a tűzhányók fölött röpül át az Andeseken, ott hol Anchieta József a nagy jezsuita hirdette később a keresztet, ott már régóta ösmerték ezt a jelet, pogány vonatkozásban, jobban mondva, a mint a természet rátanította a kereszt jelére a rézbőrű indiánokat s a naptól barnított ősi törzseket. Hiszen az emberi lélek természeténél fogva már keresztény, mondja Tertullián a keresztények ügyvédje, a harmadik század legnagyobb afrikai írója. Szerették a keresztet mindenütt, mely az ég áldását jelképezte. A vízszintes kar a mennybolt jelképe, a függőleges pedig a fölfelé törő ima és a lefelé jövő eső meg napsugár, mely megtermékenyíti a földet. Szerették tehát a keresztet és tisztelték ezt az óczeán szigetein, az egyenlítő alatt és fönn a sarkokon. Az Északi tenger örök-ködű földén a hatalmas Tor istent e jellel ábrázolták, az ősi germánok, mert mint mondották, az ő istenök ezzel a kereszttel mint kalapácscsal hozta létre a világot. De hagyjuk el a felhőkkel borított északot és menjünk le a világ legcsodásabb országába, Egyptomba, a hol tenyérnyi felhő sincs az égen, örökké csak napsugár mosolyog a Nilus termékeny völgyére, az évezredes piramisok hazájára. Menjünk föl a Niluson Assuánig közel Afrika nagy tavaihoz, ottan, hol a Nilus zuhatagai ordítanak belé a végtelen sivatagba, a zuhatagok szikláin föltaláljuk a diorit tömböket, a zöldesfeketés szienitot és megtaláljuk azokon a keresztet, az évezredes kereszteket, a mit még a Fáraók vésettek oda, talán épen Jézus Krisztus őseivel az egyptomi fogságban szenvedő zsidókkal. Az egyptomiak beállították a keresztet a templomokba és azt mondották: ez legyen a teremtés jele. Tagadhatatlan, hogy a pogányok kereszttisztelete a fönnen ragyogó napnak tiszteletével volt összefüggésben. Sőt a keresztbüntetés is, mely a későbbi fölfogás nyomán a keresztet a gyalázat jelévé avatta, tulajdonképen a fénylő, járó napkorong tiszteletével volt kapcsolatban. Mert hát mi volt a keresztbüntetés? Egy áldozat. A napnak áldozták föl azt, a kit a kereszten büntettek. Achajában, a hol a nap legszebben ragyogott le Görögországra, keresztrefeszítették a kiszemelt áldozatot, hiszen itt halt meg szent András apostol is; Karthagóban és Syrakusában keresztre feszítették a bünösöket, de a nap leáldoztakor levették az áldozatokat is. Igy cselekedett a zsidó nép fővezére,

a bibliai Jozsue, ki a napot megállította, hogy addig ragyogjon, míg a zsidók nem győznek s mikor már győztek, azonnal keresztrefeszítette a hős vezér a bálványimádó kánaáni királyokat. És már Tarquinius óta, ki a rómaiak hetedik és utolsó királya volt, de még később a római császárság fénykorában hányszor hangzott el Róma szigorú itélete: «Ibis ad crucem!» A keresztre mégy! Hágj a keresztre! ezt kiáltotta a biró az elitéltnek és az fölhágott reá s mikor fölhágott a keresztre erősített hágódeszkán, akkor odaszögezték, legtöbbször azonban odakötözték. A római rabszolgák nem birták már tűrni jármukat s a római köztársaság utolsó éveiben föllázadtak és háborút üzentek uraiknak. Vezérük, Spartacus és még ezeren meg ezeren a kereszten bünhődtek e miatt. És valóban, Róma csakis rabszolgáit, hadifoglyait és legnagyobb gonosztevőit feszítette keresztre. De a halálnemek klasszikus hazája, a fényes nap birodalma, a tűzimádó Perzsia. Midőn a hatalmas perzsa birodalom ötszáz évvel Krisztus Urunk születése előtt az Eufrát és Tigris folyó rónáira terjesztette ki uralmát, Jézus Krisztus ősapjának, Dávid király családjából származó Zorobábelnek, ki a zsidók két törzsét, Judát és Benjámint Palesztinába visszavezette, a Babylonban maradt tíz törzs aranyat küldött; Zorobábel koronát készíttetett belőle. A perzsa király udvarában ezt vakmerőségnek minősítették. Az alattvalónak bünhődnie kellett. Jeruzsálemből Perzsiába hurczolták, a hol kereszthalált kellett ellenségeitől és elnyomóitól szenvednie, azért, mert népét oly annyira szerette és fogságából visszaváltotta. Zorobábel csak halvány előképe volt késő unokájának, Jézus Krisztusnak, az Isten egyszülött fiának, a világ Megváltójának. Kereszten halt meg, mint Zorobábel s a római helytartó azt iratta keresztjére, hogy Ő a zsidók királya. De ez Ő halála, az Ő drága vére nemcsak egy nemzeté, mely őt halálakor megtagadta, hanem a világé, mely őt halálakor magába fogadta s a keresztáldozat örök emlékében, a szentmise-áldozatban a szent áldozásban mindnyájunknak közkincse. Valahányszor misére szólal meg a harangszó a templomok tornyain, a melyen a kereszt ékeskedik s ez a harangszó Krisztus halálára emlékeztet. A kereszt diadalát csak az esztelen tagadhatja vagy az, ki rosszat akar. Tagadja pogány és tagadja a zsidó. Hiszen szent Pál mondja már krisztusi hiveinek, hogy a kereszt a pogánynak dőreség, a zsidónak gyalázat. «Az Ő vére a fejünkön és a mi fiainkon!» ezt kiáltották a zsidók Pilátusnak, mikor az a keresztre kiszemelt ártatlan áldozatot nekik megmutatta. A zsidók keresztrefeszítették s mielőtt még a kereszténység a kereszten függő Istennek vérében megszületett volna, a zsidók úgyis ellentmondottak a kereszténységnek, a melynek ők a legősibb ellenségei.

Makay Lajos.

(Vége következik.)

Szent Paszkál életrajza

TIZENKILENCZEDIK FEJEZET.

Még csodálatosabb történetek.

P. Renes, a Szentnek egyik életrajzirója ezt mondja:

«Hogy ezen kegyelemben* mások is részesüljenek, Isten megengedte, hogy a Szentnek reliquiái és képei is oly csodálatos erővel birjanak, hogy a kopogás ezeknél is olykor hallható legyen».

A Szentnek képei visszhangozták a villareáli kopogást.

A szenttéavatási pörben kihallgatott valenciai tanuk számtalan ily dolgot beszélnek el. A ki ezeket olvassa, azt gondolná, hogy álmodik, ha a tanuk közt nem látná az érseket, az alkirályt s udvarát, nemkülönben az egész várost.

Don Antonio de Saavedra, az alkirály titkára, a rabszolgavásáron vett egy hatéves néger fiúcskát, kit szent Paszkál oltalma alá helyezett és kérte őt, hogy szerezze meg védenczének az igaz hitet. Öt hónap mulva a kis fiú kérte a keresztség szentségét. A hitigazságokat bámulatos könnyedséggel tanulta. Don Antonio hálából a fiúcskát Antal Paszkál névre keresztette és elvitte őt a Szentnek sirjához, kit buzgón kért, hogy a fiúnál megkezdett művet folytassa és mint atya, vezesse őt ez életben. Ennek jeléül a fiúnak nyakára szent Paszkál-reliquiát** függesztett. Két hónap mulva a kis Antal Paszkál lágy kopogást érzett a mellén. Ez a reliquiától eredt. Ezzel bizonyította szent Paszkál, hogy a fiúcskának gondját fogja viselni. A kopogás sokszor ismétlődött. Valahányszor ezt mondotta: «Dicsértessék a legméltóságosabb Oltáriszentség» — az ereklye kopogott.

Ép ebben az időben tartotta üléseit a Paszkál szenttéavatási-pör bírósága az érseki palotában. Az érsek ellátogatott az alkirályhoz, ki elbeszélte a kis Antal Paszkál ereklyéjének csodás kopogását. Az érsek hallgatott.

— Kételkedik excellenciád? — kérdé őt az alkirály.

— Azt épen nem, de... és egy csomó ellenvetést tett.

— Hivassuk be a gyermeket, excellenciád maga itélhet ebben a dologban.

A kis Antal Paszkál bejött s az érsek elé térdelt. Az alkirály igy szólt hozzá:

— Mutasd, fiam, ereklyédet és mondd az üdvözlést.

A fiúcska elővette drága kincsét és igy szólt:

— Dicsértessék a legméltóságosabb Oltáriszentség! Üdvözlégy szeplőtelenül fogantatott szűz Mária!

* A kopogás csodájában.

** A Szentnek lábcsontjából egy darabot.

Az ereklye erre kopogni kezdett. Az érsek tizenöt ütést olvasott; és úgy elérzékenyült, hogy az ereklyét megcsókolta és könnyezve mondta:

— Valóban, nagy az Isten az ő szentjeiben.

Isten kitüntette a kis Antal Paszkált is, mert mindazon Paszkál-képek és ereklyék, melyeket a kis fiú kezével érintett, ugyanazt a csodát hozták létre, mint a nyakában hordott ereklye. A szenttéavatási pör iratai közt oly sok csodás dolog említtetett, hogy ezek egy vastag kötetet tesznek ki, melyből csak a három legjelentősebbet közöljük.

A szentéletű P. Dannon Diego nyakában hordta a Szentnek ereklyéjét mely állandóan ketyegett, mint az óra. Halála előtt kijelentette P. Dannon, hogy szent Paszkál ereklyéje által sok kegyelemben részesült és csak a másvilágon fogják látni, hogy a csodálatos kopogásnak milyenek voltak hatásai lelkére.

P. Alfonz trinitárius és hires szónok szintén állandóan hordta a Szentnek ereklyéjét, mely által nagy kegyelmekben részesült. Midőn egyszer a kórusban imádkozott, tizenhat kopogást olvasott, mely őt oly nagy gyönyörrel töltötte el, hogy kicsinynek vélte a templomot ily mennyei örömoceán elviselésére.

P. Venavente Lajos, tartományfőnök bizonyítja, hogy, hogy a gravadai kolostor visitatiojánál a quardián elbeszélte, hogy Rubrio nevű korcsmárosnál van egy szent Paszkál-kép, mely sokszor kopog. Egy alkalommal ezt ő és rendtársa, P. Herrero is hallotta.

Május 17-én, a Szentnek ünnepén P. Irancon szent Paszkál oltáránál végezte szentmiséjét, mely alatt kérte Paszkál közbenjárását, hogy mielőb meghalhasson. A buzgó szerzetes imája után az oltárra kitett ereklyéből hallotta a kopogást, mely örömmel és azon tudattal töltötte el, hogy kérése meghallgattatott. Három hét mulva a szentek halálával mult ki.

Több kopogás összefüggésben van az Oltáriszentséggel. Ez is megmegerősíti az egyház hitét, mely szerint az Úr Jézus az átváltozás után valóban jelen van a kenyér és bor szine alatt.

A Szent, mint az Oltáriszentség őre, azon volt, hogy a Szentségnek megadassék a megillő imádás és tisztelet. Sírjában is védelmezi a szent Ostyában elrejtett Istennek jogát, melynek áthágóin viszont megboszulja magát. Egyszer a Szent sírjánál, közel az Oltáriszentséghez két, magáról megfeledkezett ember beszélgetett és felebarátait rágalmazta. A sírból erős ütés hallatszott. A két ember ügyet sem vetve erre, tovább társalgott. Ujból hallatszott az ütés. De ezt se vették semmibe. Erre oly erős és hosszantartó zörej keletkezett, hogy a két férfi leborulva kérte a Szentet, hogy értök bocsánatért esedezzék.

Az alcalai herceg kiséretével együtt oly tiszteletlenül lépett a templomba, midőn a pater quardián ép a szentmisét mondotta és oly han-

gosan beszélgetett, hogy viselkedése megütközést keltett. Az ájtatosságában megzavart quardián megparancsolta a Szentnek, hogy a szenthely s az istentisztelet megsértése miatt szerezzen elégtételt s a nagyurakat kötelességükre figyelmeztesse. A sírból hangzó erős ütés volt erre a felelet. A herceg és környezete megszégyenülve s megrettenve hallgatott el.

Egy nagy ünnepen, midőn az utolsó misét is befejezték, megjelent a templom egy apostata pap vezetése alatt egy rablóbanda.

— Lesz még mise? — kérdezte a szerencsétlen.

— Nem — felelé a quardián.

— Hogy embereim eleget tegyenek az egyház parancsának, misézem én.

Letette a pisztolyokat, fölvette az egyházi ruhákat és kiment az oltárhoz. A szerzetesek s a nép megbotránkozva s nagy fájdalommal nézték e nagy szentségtörést. A rablóvezér-apostata az átváltozáshoz ért. Az ostya fölött az átlényegülési szavat nem volt képes kimondani. Mintha nyelve megbénult volna. A nép észrevette a pap nagy zavarát és fölindulását. Elérkezett a kegyelem ideje. A végtelen isteni irgalom sugara érintette szivét. A hűtlen hosszú idő mulva először emelte szivét Istenhez, szent Paszkálhoz fordult, kérte őt, hogy eszközölné ki számára a kegyelmet, hogy a misét folytathassa. Ezen esetben megtér, penitenciát tart s életét megjavítja. Egy, a sírból jövő kopogás megnyitotta acélnál keményebb szivét a bűnbánat könnyeinek. Úgy a szent ostya, mint a kehely fölmutatásakor ujab kopogás volt hallható. S midőn a megtért bünös sirva és lehajolt fővel ment be a sekrestyébe, a hivek a kegyelem csodáját bámulták és mélyen meghatva adtak hálát az Úrnak. A bűnbánó kilenczedet tartott szent Paszkál tiszteletére. Ezalatt életgyónást végzett s a világról lemondva, örökös penitenciát tartva, fejezte be életét.

Ez egyike a legnagyobb csodáknak, mely a Szent közbenjárására történt.

Gróf Gonzaga Vespasián, valenciai alkirály a következőket beszélte el az egyházi bíróságnak: «A legünnepélyesebben bizonyítom a csodálatos kopogásoknak kétségbevonhatatlan valódiságát és azok természetfölötti jellegét. Ha a kopogások túlerősek voltak, úgy mindig valamely bekövetkezendő szerencsétlenséget jövendöltek, ellenkezőleg a gyengéd és lágy kopogások, melyek szerencsés dolognak hirnökei voltak. Ezt magam is többször tapasztaltam. 1668 május 10-én, éjjel két órakor feleségemmel borzasztó zajra ébredtünk föl, mintha ágyút sütöttek volna el a házban. Rögtön fölkeltve a cselédséget, átkutattuk az egész házat, de hiába. Ekkor feleségem ezt mondta: «Biztos vagyok, hogy ez szent Paszkál kopogása volt. A ferenczrendiektől kaptam egy szent Paszkál-képet, melyet ágyam fölé függesztettem». Másnap tudtam meg, hogy mit jelzett a kopogás.

get nagy sértés érte. Egy káplánt, ki izgatással volt vádolva s így ellene a letartóztatási parancs kiadva, a hatóság emberei ép a szent áldozás kiosztásakor fogtak el, de oly durván, hogy a szent ostyák az áldoztató-kehelyből a földre hulltak. A poroszlók még azt sem engedték meg, hogy a legméltóságosabb Oltáriszentséget a káplán a szentségházba tegye. E botrány hire csakhamar elterjedt az egész országban s mindenütt megtorlását követelték. Szent Paszkál, mint az Oltáriszentség lángbuzgalmú tisztelője, kopogással jelezte e botrányt s egyúttal figyelmeztetett, hogy szerezzenek elégtételt a Legszentebbnek.

Más alkalommal kis leányunk komornájának szent Paszkál-képe kopogott. Magam huszonöt ütést hallottam.

Az averai herczeg lázadását nekem kellett elnyomnom. A legnagyobb életveszélynek voltam kitéve. Feleségem életemért rettegett. A szent Paszkál-kép egyik éjjel lágyan kopogott. Feleségemben ez azon érzést keltette, hogy nem történik semmi bajom. Mióta minket szent Paszkál csodálatos kopogásával kitüntet, sok üdvös változás történt házunkban. A legfőbb az, hogy a szent áldozáshoz sokkal többször és nagyobb áhitattal járulunk, mint azelőtt.» Eddig az alkirály tudósítása.

De térjünk vissza a villareali kolostorba és csodáljuk meg, hogy a Szent mikép igyekezett még halálában is tisztelni az Oltáriszentséget. Ha az örök lámpa közel volt a kialváshoz, a sírból könnyű ütés jelezte ezt a sekrestyéstestvérnek. P. Ágoston miséje alatt — miután a ministránsnak az oltártól távozni kellett — úrfölmutatáskor a Szentnek sírjából melódikus kopogás hallatszott. Ezáltal jelezte a hiveknek a legszentebb pillanatot, hogy az Úr Jézust imádják. P. Carme kérte a Szentet, esdekelné ki neki a kegyelmet, hogy szent szerzetes lehessen. Midőn a páter miséjét végzé, úrfölmutatáskor kopogott a Szent. E csodás jel a miséző szivét mennyei örömökkel töltötte el. P. Castaneda tudni szerette volna, hogy a Szent örömmel venné-e, ha őt az emberek arra kérnék, hogy az Oltáriszentség iránt mind nagyobb tisztelettel és szeretettel viseltessenek. Kedves, szelid ütések jelezték a Szentnek örömét.

Ragyogó csodáinak még egy árnyalatáról kell megemlékeznünk. Paszkál, ki életében leírhatatlan szeretettel viseltetett a legméltóságosabb Oltáriszentség iránt, halálában is nagy vágya volt a Legszentebbet tisztelni és sírjában is, mint az Oltáriszentség imádója akart pihenni. Egy nap a sírból jövő lágy kopogások a szentségház ajtaját érintették. A hű tanítvány Mesterétől kihallgatást kért. A szent ostyából is kopogás volt hallható. És a Mester és tanítvány közt a hangoknak oly lágy és fönséges szimfóniái mentek végbe, hogy P. Diego, kinek ez kinyilatkoztatott, a mennyben képzelte magát. E szentéletű szerzetes miséje alatt, úrfölmutatás után megismétlődött e rendkívüli és kedves jelenet.

A kik ezen bámulatraméltó dolgokban kételkednének, olvassák figyelemmel D'Arta Kristófnak, a Szent egyik legjobb életrajzirójának eme megjegyzését: «Nekünk elég azt tudnunk, hogy az ilyen csodák ugyan nem okvetlenül szükségesek, de Isten nagyobb dicsőségére vezetnek. Ezek arra szolgálnak, hogy a zsidók, eretnekek istentelenek megszégyenüljenek, a bünösök megtérjenek, az igazak a hitben erősödjenek, a jámborságban előhaladjanak és a szem- és fültanúkra szintén bizonyos hatást gyakoroljanak».

Hogy tehát nem mindenki hiszi el ezen csodákat, az nem baj. De lesznek talán olvasóink között, akik megtérnek, kik megjobbítják életüket, kik az erényekben előhaladnak, kik a Szent iránt bizalomra gerjednek s kik a szenteknek, de első sorban Krisztusnak s a boldogságos Szűznek képeit, szobrait, ereklyéit jobban fogják tisztelni.

Spanyolországban és Dél-Itáliában még mainapság is előfordulnak ily csodás kopogások. Ezek közt a legmisztikusabb az a figyelmeztetés, mellyel *szent Paszkál tisztelőit három nappal előbb figyelmezteti halálukra.* Spanyolországban a csodás kopogások oly gyakoriak, hogy rajtok már senki sem csodálkozik. *Az Oltáriszentség kiváló Imádója előkészíti tisztelőit az isteni Útravaló vételére s így az örök boldogságot számukra biztosítja.* Ez a kegyelem a legértékesebb és így semmi sem alkalmasabb szent Paszkál, az Oltáregyesületek pátronusa tiszteletének terjesztésére, mint a fönti kegyelem elnyerése utáni őszinte vágy. *Reviczky Aladár.*

Az Oltáriszentség vértanúja.

Garcia Moreno.*

GARCIA MORENO, mint köztársasági elnök is mindennap elmélkedett és szentmisét hallgatott. Megesett, hogy napokon és éjeken át tartó lovaglásból hajnalban holtfáradtan érkezvén haza, első útja a templomba vezette, hol előbb misét hallgatott és csak azután tért pihenőre. Az olvasóimát naponként elmondta s ha éjente valahol az őserdő mélyén, az indiánok között kellett meghálnia, akkor is előbb letérdelt szárnysegédével s az indiánokkal együtt a puszta földre s elmondta az olvasót és esti imáit. Példásan megtartotta az egyházi bőjtöket is és minden megfeszített munkássága daczára, sohasem kért fölmentést alóluk.

Soha önérdemeiről szükség nélkül nem beszélt; azokkal szemben is szerény és méltányos volt, a kik alatta állottak. Keresztény alázatát jellemzi,

* Részlet e legujabban megjelent müből: *Jellemrajzok a katholikus egyház életéből.* Irta: *Bangha Béla* S. J. — Kapható Kalocsán a «Hirnök» kiadóhivatalában. 21 képpel. Ára füzve 3·40 K, kötve 4·40 K.

hogy midőn lelkiatyja ajánlkozott, hogy majd eljön az ő lakására, ha gyónni akar, nehogy mindannyiszor negyedórai utat kelljen megtennie a templomig, Garcia Moreno így felelt: «Már kérem, tisztelendő atyám, az csak a bünös dolga, hogy a birót fölkeresse, nem pedig a biróé, hogy a bünöshöz fáradjon». Ehhez hasonló vonásokat, sőt oly eseteket is bőven közöl Moreno életirója, Berthe, melyeket csak nagy szentek élettörténetében szoktunk keresni. A quitói műegyetem egyik külföldi származású tanára egy levelében így jellemzi az elnököt:

«Gyakran volt alkalmam Garcia Morenóval érintkezni s mindenkor épüléssel váltam meg tőle. Midőn néhányszor mezei birtokán meglátogattam, hol családjával üdülés végett tartózkodott, mindig a megtestesült kedélyesség volt, a nélkül azonban, hogy komolyságát megtagadta volna. Ha reggel a szentmise ideje megjött, Garcia Moreno bement a sekrestyébe, maga öltöztette fel a papot; aztán fogta a misekönyvet, kivitte az oltárhoz s a házi nép és falusi lakosság jelenlétében maga szolgált az áldozatnál. Oh, bár láthatná ön is az elnököt, az ő magas, impozáns alakját, azokat az acélhoz hasonló s mégis kellemes arczvonásokat; azonnal megértené, miért indít puszta megjelenésével mindenkit tiszteletre. Imaközben valódi istenfélelem, őszinte hit és égő áhitat látszott rajta. Látni és hallanivaló volt, midőn vasár- és ünnepnap szolgaszemélyzetének maga magyarázgatta a katekizmust, midőn nejével s fiacskájával együtt résztvett az istenitiszteleten, vagy midőn a szentséget beteghez kisérte, avagy nyilvános körmeneteken födetlen fővel, ájtatosan s nemes méltósággal követte tisztjei közepett a szentséget. A ki ilyenkor látta, megoldhatta a talányt, mely e rendkívüli férfiú egész lényében rejlett; láthatta, hogy élő hitében s mélyen vallásos jellemében gyökerezett az a titkos erő, mely egész környezetét lebüvölte s megigézte».

Nagyon természetes, hogy ily férfiú s ily élet látványa a katholikus vallás ellenségeiben gyülöletet és jókora aggodalmat keltett. Amerre Moreno hatása kiterjedt, mindenütt fölvirult a hit s erény uralma s a bűn és becstelenség egyre vesztette a teret. Nem csoda tehát, hogy Moreno mindenfelől folytonos heves támadás, gúny, szidalom s gyülölködés czéltáblája lett. O azonban megvetette mindezt s keresztény megadással tűrte a személyes bántalmakat. Érzületét ez irányban elárulja azon néhány sor, melylyel egy hasonló támadásokat szenvedő szerzetes ismerősét maga igyekezett vigasztalni: «Tegyen úgy, mint én — írja. — Tegye le a gúnyt a szent kereszt lábaihoz és bocsásson meg az ön ellen vétkezőknek! Kérjen Istentől nekem is erőt, hogy ne csak jót tegyek azokkal, kik szivük gyülöletének lávaárjait szóval és irásban reám zudítják, hanem hogy örüljek is Isten szine előtt, midőn Üdvözítőmmel némikép együtt szenvedhetek. Nagy szerencse s meg nem érdemelt tisztesség rám nézve, hogy miként a szer-

zetesrendek, püspökök, sőt a Szentatya maga, úgy én is magam ellen láthatom zúdulni a felforgató párt szitokárjait».

«Mily szerencse volna — mondá más alkalommal — mily szerencse és mekkora dicsőség, ha véremet onthatnám Jézus Krisztusért és egyházáért!»

Úgy is volt megírva, hogy vérét kellett ontania Krisztusért és egyházáért.

Ha olyan nagy kiterjedésű és természeti adományokban oly gazdag ország, mint Ekvádor, tartósabb időn át egy Garcia Moreno kormánya alatt él: a keresztény eszmék szabad kifejtésével mindenesetre csakhamar oly magasra jut jólét és társadalmi virágzás dolgában, mint egyetlen más ország sem az egész földkerekségen. És akkor példájára a délamerikai testvérállamok is fölbuzdulhattak volna a következetes keresztény államkormányzat elveinek követésére, a minek bizonnyal beláthatatlanul fontosak lettek volna a következményei. Ezt nem engedhették meg a szabadelvűek s a szabadkőművesek. Ekvádor föllendülése foszlánynyá tépte volna azt a vádat, hogy a kereszténység és főleg a katholikus egyház a művelődésnek állami fejlődésnek akadályozó kerékkötője. Meg kellett tehát dönteniök a katholikus kormányt Ekvádorban is csakúgy, mint annak idején Franciaés Spanyolországban, Portugáliában és Itáliában megdöntötték. Tudták, hogy ha aztán a katholikus kormány helyébe itt is a páholy kedve szerint való liberális kényurakat léptetik, ezek alatt a nép előbb-utóbb okvetetlenül ismét belekerül a nyomorba s a polgárháborúba s akkor majd ismét előállhatnak a váddal, hogy épen a katholikus országokban pusztít a folytonos inség és forradalom.

Már 1873-ban így írt Moreno egyik hivének: «Németországból érkezett tudósítás szerint a német páholyok meghagyták az amerikai páholyoknak, hogy eget és földet megmozgatva, buktassák meg az ekvádori kormányt». Hónapokkal halála előtt egyik legjobb barátjának, ki Quitóból elutazott, bucsúzásakor könnyes szemekkel előre mondta, hogy ezen életben nem fogják egymást többé viszontlátni. 1875 augusztus 4-én pedig ezt írta ugyanannak: «Meg fognak gyilkolni; de boldog vagyok, hogy hitemért meghalhatok. Viszontlátásra, hű barát, az égben!» Augusztus 5-én egy pap sürgősen kívánt az elnökkel beszélni és bebocsáttatván, kijelentette neki: «Elnök úr tudja ugyan, hogy a szabadkőművesek meg akarják gyilkolni; de azt aligha tudja, hogy a halálos ítéletet már a legközelebbi napokban végre akarják hajtani». Moreno válasza ez volt: «Oh, igen, már értesültem erről is; de érett megfontolás után beláttam, hogy mást nem tehetek, mint hogy készen állok a megjelenésre Isten szine előtt». Még halála előtti este közölte minisztereivel, hogy a németországi titkos társulatok meghagyására meggyilkolása már el van határozva; azután hozzátette: «Védekeznem lehetetlen; hiszen azok üldöznek, a kiknek szemében tüske az én keresztény érzületem. Ha rászánnám magamat arra, hogy tetszésük szerint cselekedjem, békén hagynának; én azonban épen akkor érdemelnék halált. Ezek az emberek nem félik az Istent s az ilyenek előtt életem soha sincs biztonságban. Nem tehetek róla: Isten parancsait követem és nem akarok más utakon járni, mint az övéin».

1875 augusztus 30-án ért volna véget Moreno elnöksége; de a választók, számszerint 23.000 már ezen év májusában egyhangulag ismét Morenót választották meg további hat évre elnökül. A kisebbségben levő liberális párt nem szavazott, előre látván vereségét. Moreno újabb elnöki működésére Krisztus helytartójának áldását kérte ki. Rómába küldött utolsó levelében ezeket írja: «Ma, midőn a szomszédos országok páholyai Németország bujtogatására már csak az eszközökről tanácskoznak, hogy engem megöljenek, miután hosszabb idő óta a legkülönfélébb sérelmekkel és utálatos rágalmakkal tetéztek, ugyancsak rászorulok az isteni oltalomra, hogy élni és halni kész legyek szent vallásunk és Istentől rám bizott drága köztársaságunk védelmére. Érhet-e nagyobb tisztesség, szentséges Atyám, mint látnom, hogy isteni Megváltómmal együtt magam is a gyalázat és üldöztetés tárgya lettem? Hát még ha Szentséged áldása azon kegyet is megnyeri nekem az égtől, hogy véremet onthassam azért, a ki Isten létére az övét kiontotta érettem a kereszten!»

(Folytatása következik.)

Szentséglátogatás

(Folytatás.)

A SZENTSÉGLÁTOGATÁS mi is könnyen megtehetjük. «A napkeleti bölcsek Perzsia szélső határától jöttek a betlehemi istállóba a gyermek Jézus látogatására és imádására és mi, kik nem vagyunk kénytelenek magunkat nagy út fáradalmainak kitenni, hogy templomainkban imádhassuk őt, vonakodnánk házainkból kilépni és érte néhány lépést tenni? Nem a legnagyobb hanyagság és égbekiáltó hálátlanság lenne ez?» — kiált föl aranyszájú szent János.

És nem hiába vannak nyitva a templomok reggeltől estig. Az egyház szándéka és Krisztus óhaja az, hogy hivei keressék föl őt napközben; nemcsak vasárnap, hanem hétköznapokon is. Protestáns testvéreink nem szokták napközben fölkeresni imaházaikat, mert nincs ott az Úr Jézus. A katholikusok Krisztusnak szentségi jelenlétének nagy kegyelmét némileg a gyakori szentséglátogatások által hálálhatják meg. «Nem illik, mondá

egy szent, hogy a szolga elmenjen urának trónja előtt a nélkül, hogy a legmélyebb hódolatát ne tanusítaná.»

Ha csak pár perczre is, nézzünk be mindennap az Úr házába, okunk volna rá talán elég...

S mit csináljunk ott?

Egy egyházi iró e kérdésre az Úr Jézus ajkaival adja a feleletet «Gyermekem! nem szükséges sokat tudnod, hogy tetszésemet megnyerjed. Ha igazán szeretsz engem, ez már elegendő. Beszélj velem egyszerűen, mint legmeghittebb barátoddal. Nincs senkid, a kit nekem ajánlani akarsz? Talán szüleidet, hitestársadat, gyermekeidet, testvéreidet, rokonaidat, barátaidat, jótevőidet, elüljáróidat, alattvalóidat? Mindegyiknél fejezd ki, hogy mit óhajtsz részükre. Kívánj tőlem igen sokat. Én szeretem a nagylelkeket. kik önmagukról megfeledkeznek. Nevezz meg előttem szegényeket, betegeket, a kiken szeretnél segíteni. Imádkozzál áhitattal valamennyiért. Minden imát meghallgatok, mely az én nevemben végeztetik. Nincsenek-e kegyelmek, melyeket magad részére megnyerni óhajtanál? Foglald össze lelked szükségleteit s mondd el egyszerűen: mily érzéki, kevély, önző, érzékenykedő, gyáva, lusta vagy, azután könyörögj, hogy mindentől megszabadítsalak, Édes gyermekem! ne félj, a mennyországban sok szent van, a kik tele voltak hibákkal, mint te, de hozzám kiáltottak esedezve s lassan-lassan megmenekültek minden hibától. Kérj tőlem testi-lelki jókat, egészséget, szorgalmat, tehetséget, sikert, mindezt megadom neked, ha örök üdvödre hasznos. Mit akarsz még? Csak mondd! Ha te tudnád, mennyire óhajtok én veled jót tenni! Mondd el gondolataidat, kívánságaidat, terveidet, vállalataidat, munkáidat, bajaidat és mindazt, mi sziveden fekszik, számláld el indítóokaidat, a kivitelhez szükséges eszközöket. Ha nem érsz czélt: mondd meg nekem. Én Ura vagyok a sziveknek s oda hajlítom azokat, a hová akarom. Megszerzem számodra mindazokat, kikre szükséged van. Vagy meggyőzlek kérésed helytelen voltáról. Vannak ellenségeid? Bocsáss meg. Megáldlak érte téged. Félsz valami szerencsétlenségtől? Talán gyötrő aggály nyugtalanítja lelkedet? Bizd magadat egészen gondviselésemre. Ime, itt vagyok én, látok mindent s nem hagylak el téged. Nincs-e valami örvendetes közlenivalód? Miért nem közölnéd velem is boldogságodat? Mondj el mindent, a mi tegnap óta megvigasztalt, örömödre szolgált. Látogatás volt az, melyet fogadtál? Levél, emléktárgy, melyet kaptál? Vagy megpróbáltatás, melyet jobban kiállottál, mint gondoltad? Mindezt énáltalam nyerted. Miért nem volnál hálás ezekért? A jótétemény hálára indít s a jótevő szivesen hallja, ha jótéteményeire emlékeztetik őt. Nem kell-e igéretet tenned nekem? Én lelked mélyébe látok. Az embereket rá lehet szedni, engem soha. Légy tehát őszinte. El vagy határozva arra, hogy kerülöd a rosszra vivő alkalmat? Hogy eltávolítod magadtól azt, mi bűnre csábít? Hogy a rossz ujságot nem olvasod? Hogy azzal a személylyel, ki lelked békéjét háborgatja, minden összeköttetést megszakítasz? — Jól van, édes gyermekem! Most menj dolgaidra. Holnap aztán jöjj ismét és hozz még szeretőbb s fogékonyabb szivet. Holnap új kegyelemben, új áldásban részesítlek.»

S ha rászoktatjuk magunkat a gyakori szentséglátogatásra, ez lesz egyik legkedvesebb, legkegyelemdusabb s legérdemszerzőbb időnk, melyet e földön töltünk.

Az a nagy tisztelet, melylyel az Oltáriszentség iránt viseltetnünk kell, nem engedi meg soha, hogy a Legszentebb előtt beszélgessünk vagy egyébként tiszteletlenül viseljük magunkat. E példa, melyet itt közlök, sokaknak okulására szolgálhat. Egy anya nyolcz éves leányával istentiszteletre ment. A kis leány, ki két év óta járt az apáczákhoz iskolába, igen összeszedetten, ájtatosan viselte magát. Édesanyja egyik ismerősével, ki szintén abban a padban ült, sokat beszélgetett. Összedugták a fejüket és suttogtak. Midőn hazafelé mentek, a kis leány így szólt: «Mama, szabad a templomban beszélgetni? Az iskolában nem szabad, a templom pedig még szentebb hely, mint az iskola. Ha a kedves testvér meglátta volna magukat, mindkettőjüket a sarokba állította volna.» A kislány fején találta a szöget,

Nem mindenki teheti, hogy mindennap végezzen szentséglátogatást. De a szeretet találékony. Szent Paszkál letérdelt a szabad ég alatt, a templom felé fordulva; de Ponte szentéletű áldozópap, midőn súlyos betegségében nem tudta a szobát elhagyni, szobájában végzé ájtatosságát, arra felé fordulva, hol az Oltáriszentség őriztetett. Betegségben, nagy elfoglaltság, messze távolság, éjjeli álmatlanság körülményei közt végezzük abban a helyben — de lelkileg az Oltáriszentség előtt — ájtatosságunkat, a hol épen vagyunk.

Ha a templom előtt elhaladunk, azon tudatban emeljük meg kalapunkat — vagy a nők hajtsák meg fejüket, vessenek keresztet — hogy benn van a mi Istenünk, Királyunk, ki szeretettel néz s áldását adja ránk, ha irányában tiszteletünket nyilvánítjuk.

A megdicsőült s a mennyekbe ment Úr Jézust szünös-szüntelen imádják az égben az angyalok és szentek, az Oltáriszentségbe elrejtve azt kívánja, hogy az emberek adják meg neki minél gyakrabban a köteles tiszteletet. Ne hagyjuk oly egyedül az eucharisztikus Üdvözítőt. Látogassuk meg sokszor. A mint a gyermek örömmel ragadja meg az alkalmat, hogy meglátogathassa szüleit, a jóbarát jóbarátját, a szolga urát, a jegyes jegyesét, úgy az istenszerető lélek is látogassa meg gyakran az ő Jézusát.

Reviczky Aladár.

A tabernakulum

MENNYI ÖRÖM, mennyi édesség rejlik az Istent igazán szerető lelkek részére ezen egyetlen szóban! Mi is tulajdonképen a tabernakulum? Az édes jó Jézusnak földi lakóháza, palotája, a szeretet börtöne, hol Ő a monstrancziában, a Szent Ostyának édes, titkos leple alatt, irántunk emberek iránt való szeretetből a világ végeig tartózkodik.

Azért, ha e szót említeni hallom, szent öröm fogja el szivemet.

Örvend a szerető ara, midőn elhalad kedves jegyesének háza előtt, távozóban is vissza-vissza tekint rá s lélekben üdvözli szerelmesét. Hogyan örvendjen a lélek, a hivő keresztény, midőn Urának-Istenének ez áldott hajlékát megpillantja!

Oh, mennyi kegyelem, mennyi áldás árad reánk a tabernakulumból!

Itt van jelen az a végtelenül jóságos Úr Jézus, az emberiség kegyes Megváltója az ég és föld, minden látható és láthatatlan dolgok teremtő Istene.

Itt idéz Ő éjjel-nappal s szeretettel hív magához minden lelket.

Azt lehet mondani: hogy egész életünk a tabernakulum körül megy végbe.

Keresztény lélek! Első szentáldozásod óta nincs életednek tán egyetlenegy oly napja sem, melyen meg ne fordultál volna előtte.

A te nagy napod, életed legboldogabb, legszebb napja ismertette meg veled a tabernakulumot s annak szentséges lakóját.

És azóta örömben, bánatban ide szoktál jönni. Innét várod a segélyt és vigasztalást, minden ügyeidben.

Itt szoktál kegyelemért esedezni: magad s mások számára, itt adsz hálát Istennek minden jótéteményeiért, melyeket Ő oly bőségesen áraszt reád.

Hát az élet kenyerét hányszor fogadtad már innét szivedbe?

Talán naponként áldozol? Oh keresztény lélek! akkor neked nagyon kell szeretned ezen áldott házacskát!

Ha a kitett Oltáriszentséget imádni akarod, akkor is ide jösz, itt borulsz térdeidre, itt találod föl a boldogságodat.

Midőn majd ott fekszel halálos ágyadon, oh mint epekedel, mint fohászkodol majd, hogy többé nem jöhetsz el ide s óhajtva óhajtod az örökélet zálogát, a mennyei útravalót innét.

Láthatod ugy-e, mennyire igaz az, amit mondottam: hogy az egész életünk a tabernakulum előtt megy végbe.

De maga az Úr Jézus is sehol annyi kegyelmet nem osztogat, mint épen itt. Ez az Ő kegyelmeinek kincsesháza.

Ide hivja a lelkeket. «Jöjjetek hozzám mindnyájan.» Itt óhajt velünk társalogni, minket vigasztalni, erősíteni, bátorítani.

Mondjuk azért sokszor égő szeretettel: Uram, szeretem a Te házad ékességét és dicsőséged lakóhelyét!

Kedves keresztény lélek, kövesd Jézusod hivó szavát, jöjj ide egész földi életeden át, nagy szeretettel, bánatban, örömben egyaránt s itt valóban meg is fogod találni azt, mire idő- és örökkévalóság szerint szükséged lesz.

Clara adoratrix.

Az Oltáriszentség és a bányászok.

EGY TÖRTÉNET az életből. Mint hatolt le a bányák mélyébe, mint jött el a tárnákba a gyakori áldozás gondolata. Egy magyar város lelkésze sokat járt-kelt, olvasott s tapasztalatai nyomán rájött, hogy korunk bajain a gyakori áldozás segít. Itt hozzá kell látni a munkához. S most beszéljen ő.

«S hozzáláttam a munkához. A legközelebbi vasárnapon a szentbeszédet megelőzőleg hosszasan imádkoztam a jó Isten kegyelmeért, a szentbeszédben pedig felolvastam s megmagyaráztam a mindennapi szentáldozásról szóló pápai dekrétumot. Azután pedig keresetlen szavakkal, a szeretet hangján fordultam hiveimhez: Kedvesim! Az Úr Jézus vágyódik szivetekbe térni. Ha szeretitek Ot, úgy teljesíteni fogjátok kívánságát és szivetekbe fogadjátok Ot gyakran, nagyon gyakran...»

S ezen egy beszéd megtörte a jeget. Nem szavaim, de az Úr kegyelme hatott.

S most boldog vagyok. Mindössze 700 hivem van. A mindennapi áldozók száma 80—100, a vasár- és ünnepnapokon áldozóké 200—250. Bányász hiveim, akik hétköznap már hajnalban 4 órakor a föld méhébe szállanak, már 3 órakor zörgetnek ablakomon, s elkisérnek a templomba, egyesülnek az Úr Jézussal, közösen, hangos szóval rövid hálaadó imát mondanak s vidám «Glück auf!»-al indulnak az akna felé.

Áldozócsütörtökön majdnem minden áldozni képes hivem áldozott. Lehettek vagy 500-an. És sírtunk örömünkben valamennyien. Gyermekek, szülők egyaránt. S jó magam is.

S hogy mit eredményez községemben a gyakori szentáldozás? Csak egy eredményre hivatkozom, mert ez leginkább szembeötlő: az iszákosság átkos szenvedélye nem dönti már testi-lelki nyomorba hiveimet. Azelőtt hirhedtek voltak iszákosságukról, most mintaképei a józan és mértékletes életmódnak. Alig akad hiveim között 10, aki pálinkát iszik. Ime a gyakori szentáldozás hatása! Leghatásosabb gyógyszere szocziális bajainknak.

Nemrég kezembe került egy naplótöredék, melyet másfélszáz évvel ezelőtt egyik Istenben boldogult elődöm irt. «Ha a jó Isten nem erősítene

kegyelmével, nem birnám el a keresztet, mely e községben vállaimra nehezedik. Hiveim gonoszak és megátalkodottak.» S így jellemzi hiveimet valamennyi elődöm a historia domus-ban. Nem fogott rajtuk semmi. Csökönyösek, gőgösek maradtak. Néhány évvel ezelőtt a faluba érkező misszionárius-atyákat majdnem kiverték. «Nem vagyunk pogányok, nem kell nekünk misszió», mondották.

De most, Istennek hála, renovata est facies. Kevés fáradság és nagy eredmény. Mert az Úr Jézus segít. Ha vasárnaponkint 200 szívbe tér, lehetetlen, hogy a községben a sátán uralkodjék. Csak nagy alázatossággal és szeretettel kell gyakran, igen gyakran a gyakori szentáldozásról prédikálni és kérni, összekulcsolt kezekkel kérni a hiveket, hogy ne idegenkedjenek az Úr asztalától.» *Értesítő.*

Oltáriszentség és hitvédelem.

Isten létezése.

Az erkölcsi élet s a társadalmi rend Isten létére utal, hol közvetlenül s nyiltan, hol pedig közvetve s burkoltan. A fölforgató elemek, kik oltárt s trónt ostromolnak, nagyon is jól tudják ezt, azért rosszul fölfogott érdekük kívánja, hogy Isten fogalmát kitöröljék az emberi tudás köréből. Innen magyarázható, hogy a hivatalos Franciaország a nagy forradalom idején törvényileg tagadta meg Istent s ujabban is a tankönyvekből kitörölte Isten nevét. A hitetlenségnek nincs szüksége Istenre, mindent Isten nélkül magyaráz meg, de csak látszatra sikerült ez, mert a Teremtőt nem pótolhatja semmiféle elmélet, legkevésbbé azonban oly elméletek, melyek hamis föltevésekből indulnak ki.

Van Isten, ez a legelső s legnagyobb igazság, melyet nemcsak hiszünk, hanem melyet a természetes ész világánál be is tudunk bizonyítani.

Hogyan? Isten-érvekkel és pedig:

A világ esetékes természetéből vont érvekkel. Esetékes az a mi nem szükségszerű. Az ember, a fa, növény stb. szóval minden a mi a világon van, nem szükségszerűen létezik, vagyis lehetséges volna világegyetem pl. fa, vagy növény nélkül is. Az egész világegyetemet csupa esetékes részek alkotják; tehát az egész világegyetem is esetékes és nem szükségszerű; mert az egésznek jellegét a részek határozzák meg. A hol pedig esetékes van ott kell szükségszerűnek is léteznie, mert e kettő kölcsönösen kiegészíti egymást s az esetékes mindig szükségszerűt tételez föl. Ha pedig az egész világ nem szükségképen létezik, úgy a világra nézve lehetséges volna a nem lét is; mivel pedig tényleg létezik, kellett lennie okának, mert általános érvényű tétel az, hogy semmi sincs ok nélkül:

tehát a világ létének is megvan az oka, mely létrehozta; ezt a létrehozó okát a világnak Istenben találjuk föl. Az esetékes lények *szükségszerű végső okot* követelnek, vagyis oly okot, mely létének okát önmagában birja; a világ esetékes, tehát kell lenni egy szükségszerű oknak, melyre nézve a nemlét ki van zárva; tehát a végső ok — Isten — mindig volt, van és lesz, mert ő szükségszerűleg létező, vagyis okvetlenül kellett és kell mindenkor léteznie. Ugyanis ha a végső ok is esetékes, úgy lehetséges volna, hogy ez létezzék; tehát ez esetben semmi sem létezett volna; de ez lehetetlen, mert ekkor nem volna meg a lehetséges megvalósítására az előföltétel; ugyanis semmiből semmi sem lesz; tehát a végső oknak szükségszerűen létezőnek kell lennie. Tehát Isten — a végső ok — szükségszerűen létező; nélküle a világ el sem képzelhető; nélküle a világ meg sem magyarázható. Van esetékes, tehát van szükségképen létező. Van világ, tehát van Isten.



Oltáriszentség és hitvédelem.

Hogy a Duna hídjait munkás kéz építé, senki sem vonja kétségbe, mivel *minden létezőnek megvan az oka;* hát akkor kérdem minő joggal, minő észérvek alapján vonhatják kétségbe, hogy a napnak, holdnak, csillagoknak, földünknek szintén volt alkotója? Látjuk tehát míly súlyos bűnt követnek el az istentagadók a józan ész ellen, a valódi tudomány ellen is, mely a józan észre támaszkodik; látjuk mennyire helytelen s tarthatatlan álláspontjuk, mellyel a nyilvánvaló igazságot is letagadni törekszenek. Igen, a józan ész s tudomány nevében követeljük, hogy higyjenek Istenben!

Még Darwin is hatalmas istenérvnek tekinti a csodálatos világmindenséget s az embert, ezen öntudatos teremtményt; mindez a puszta véletlen műve nem lehet. (Athenäum). Maxwell pedig, a hires fizikus, azt írja az atomokról, hogy azok öröktől fogva nem létezhetnek s létük okát önma-

gukban nem birják, hanem abban, ki nemcsak az eget és földet teremté, hanem az anyagot is.*

Egy másik istenérv a mozgásból vezethető le. A növekvés, az elváltozás, a kémiai folyamat a mozgás bizonyos neme; a sejtek mozgása. Ezenkívül az egész világ is a vonzás és taszítás erejénél fogva mozgásban van; a Kant-Laplace elmélet alapján — melyet elég tetszetősen támogat a tudomány — a világegyetem az ősködből fejlődött s ennek a fejlődésnek a mozgató, az elevenerő adta meg a kezdetet. Más szóval az ősköd kezdetben teljes nyugalomban volt, később mozgásnak indult; a taszítóerő folytán elváltak egyes már megsűrűsödött részek, állítólag így keletkeztek volna a nap, föld, csillagok. A ki tehát elfogadta az elméletet, annak el kell fogadnia oly mozgató erőt is, mely mozgásba hozta az ősködöt; általánosan elfogadott tétel, hogy minden a mi mozog, mástól lőn mozgásba hozva; a világegyetem, nap, föld, hold, csillagok pedig mozgásban vannak, hisz rendes pályájukat futják meg; tehát valami külső mozgatóerő hatott rájuk; öröktől fogva nem lehetnek mozgásban, mert esetékesek s mert örökösen mozgó lény (perpetuum mobile) nem létezik, mint ezt a tudomány megállapította; ezért az égi testek mozgása is idővel megszünik; a fizika szerint ugyanis minden mozgás megszünik a mint beállott az abszolut, a teljes hideg; (273°) a kihülési folyamat földünkön s az égi testeken állandóan folytatódik, míg ez az állapot be nem következik; földünk fölülete is izzó volt. Már pedig a minek vége lesz, annak kezdettel is kell birnia, vagyis nem lehet öröktől fogva a mozgás. Kell tehát lennie egy a világon kívül álló oknak, mely a mozgást megindította; ez tehát a tudomány követelménye s ez a legelső s legvégső mozgató erő maga az Isten; nincs más ily mozgató erő kívüle. Tehát van Isten!

A tudomány másik megdönthetetlen tétele: új élő lény csak a már meglevő élőlénytől származhatik; szerves lény csakis szervestől s soha szervetlentől. A földtan szerint pedig volt idő, a mikor még semmi élet sem volt a földön; a több ezer fokos hőben az élet elképzelhetetlen; a föld pedig izzó állapotban volt egykor, tehát nem is volt meg akkor az élet előfeltétele sem. Most azonban életet látunk a növényzetben, az állatvilágban s az emberekben. Honnét ez élet? Az anyagtól? Nem. Mert az anyag élettelen, tehát nem adhat életet, mert maga sem rendelkezik vele. Csakis oly lény adhatta az életet, mely maga is élettel birt. Tehát kellett lenni valami szükségszerű élő lénynek. Ez pedig nem volt más, mint Isten. Tehát ismét a tudomány, a fölvilágosodottság nevében követeljük az Istenben való hitet.

Klauzius, Helmholtz, Thomson világhirű természettudósok megállapították az entrópia törvényét, mely szerint az eleven erő, mely mozgásra indítja a nyugvó anyagot és a helyzeti erő, melyben meg van a képesség, hogy mozgásra indítson, átalakítható és átalakul idővel hővé; e szerint: «Ha a világegyetemben zavartalanul megmaradnak a fizikai folyamatok, minden erőkészlet hőbe megy át és minden hő teljes egyensúlyba jut».* Ugyanis olyan a hő természete, hogy egyenletességre törekszik.** De az erőknek ezen átalakulása, folyamata föltételez egy fensőbb lényt, ki ezen folyamatot megindította; örök időktől fogva ez a folyamat nem létezhetik, mert akkor az összes erőkészletek már régen hővé változtak volna át s ez a hő szintén már régen teljes egyensúlyba jutott volna, de ez esetben — mint Helmholtz mondja — «minden lehetséges természeti történés nyugvópontra jut» s a világegyetemben teljes mozdulatlanság áll be. De ez nem állott be még most sem, tehát az a folyamat, mely egyszersmint mozgás is, nem öröktől fogva létezik; a hol pedig ily folyamat vagy mozgás időben indult meg, ott mozgató erőnek is kellett lennie. A természettudományok tehát nemcsak teremtő, hanem mozgató erőt is követelnek, vagyis rávezetik az embert Isten létének fölismerésére s ez az Isten mindeneknek végső oka. — Vagy mondják meg nekünk az istentagadók: Istenen kívül ki vagy mi hozhatta létre az anyagot, a világegyetemet, ki vagy mi indíthatta meg a mozgást? Erre soha sem tudnak megfelelni. Ha észszerűen akarnának eljárni, le kellene tenniök az oktalan tagadás dicstelen fegyverét s az Egyházzal kellene vallaniok: Hiszek egy Istenben. Csakhogy ezt nem teszik, mert akkor ellenmondaniok kellene a bűnnek. Ezt pedig nem akarják, mert a szenvedély hatalmába kerültek. Ez az alapja tehát az istentagadásnak s nem a tudomány, nem a fölvilágosodottság.

Tichy Sándor.

(Folytatása következik.)

* Lásd J. H. Schütz i. m.

Zászlóbontás Nagyváradon.

Az egyház minden időben, de különösen korunkban sürgeti az egyesülést, tömörülést, hogy a különböző osztályhoz tartozó népek egy közös szervezett tábort alkossanak szent czéljaink igazaink megvédelmezésére önmagunk és mások megerősítésére. Ismeretes és már régen hangoztatott jelszó: «Egyesülésben rejlik az erő». Egy hadsereggel szemben, mely minden ténykedésében egységes és szervezett, nekünk is egy szervezett hadsereget kell szembe állítanunk. Zászlót zászló ellen, szervezetet szervezet ellen....

* Helmholtz. ** Lásd: Szuszay Antal, Apologetika. Dr. Reinstadler, Elem. Philos. Schol. vol. II.

Az egység, egyöntetüség minden eredménynek alapja, minden sikernek biztosítéka. Az egységesség az erőnknek és minden kitartó ellentállásnak a titka; az egységesség az az erős szikla, melyről a kor hitetlenségének, vallás és papgyülöletének még legerősebb és leghatalmasabb hullámai is tehetetlenül megtörnek, semmivé lesznek, az egység, az egyesülés biztosítja a győzelmet.

Az egyesülési eszmét az egyház mindig fölkarolta és támogatta, de nemcsak oly egyesületek létesítését sürgeti, mely csak külső tevékenységben merült ki és amellett megfeledkezik a benső erő folytonos fokozásáról, növeléséről, amelynek nagysága egyenes arányban áll a kültevékenység intenzivitásával. Ezt a benső erőt fokozó, növelőegyesületet sürgeti elsősorban az egyház. Ez a czélja az Oltáregyesületnek. Ez az egyesületek koronája. Ez neveli az erős lelkeket, nagy jellemeket, melyre a mai jellemszegény korunkban igen nagy szükség van. Az Oltáregylet ömleszt erőt, munkakedvet a többi egyesületekbe ez az egylet nevel kitartó munkás, tevékeny, életképes tagokat a többi egyesületek számára. A mai erőtlen, hitében hidegülő, vallásosságában sorvadó kornak leghatalmasabb gyógyítószere az Oltáregyesület.

Városunkban két kézzel ragadják meg a hatalmas gyógyítószert. Ezt fényesen igazolta az Oltáregyletnek október 31-én tartott alakuló gyülése a Kath. Körben.

Hosszú előkészületi idő előzte meg, míg a fölvetett nagy horderejü eszme testté lőn.

Nagy szükségét érezte Nagyvárad katholikussága az Oltáregylet megalakításának, ezt szembetünően igazolta ama impozáns embertömeg, mely a Kath. Kör összes helyiségeit zsufolásig megtöltötte.

A gyülést dr. Vucskics Gyula elnöklő esperes-plébános nyitotta meg. Nagy örömét fejezte ki afölött, hogy immár sikerül megalakítani az Oltáregyletet és lelkes szavakban fejtegeti annak kettős czélját: az Oltáriszentség tiszteletének imádásának föllendítését és a szegény templomok fölruházását. Utána az egyházmegyei hatóságtól kinevezett Oltáregyleti igazgató, dr. Lestyán Endre, intézett meleg szavakban ismertető, buzdító beszédet az Oltáriszentség legfontosabb hivatásáról, a testvéri szeretet oly annyira szükséges ápolásáról, a testvéri egyesülésről, az öntudatos kath. élet fölkeltéséről, ébrentartásáról és mélyítéséről, mindezeknek leghatalmasabb előmozditó eszköze az Oltáriszentség intenzivebb tisztelete. Ezt célozza az Oltáregyesület.

Az alapszabályok fölolvasásával a gyülés véget ért.

Az Oltáregyesület tehát, hála érte a szentségi Jézusnak, 480 taggal megalakult. A tisztviselők a következők: Elnöknő: Özv. *Grünwald* Henrikné. Alelnöknő: *Schwartz* Gusztávné. Pénztáros: *Vinkler* Jozefa. Ellenőr: özv. *Olasz* Ákosné. Jegyző: *Gálfy* Sándor. És 25 választmányi tag.

Indulj hódító utadra Oltáregyesület! Hódíts vissza minél több lelket Krisztusnak. Legyen állandó jelszavad: «Áldassék és végnélkül dicsőittessék a legméltóságosabb Oltáriszentség.» *Gálfy Sándor.*

EGYESÜLETI ÉLET

A kolozsvári Oltáregyesület őszi közgyülése. Az elnök örömmel üdvözölve a szép számban összegyült tagokat, megnyitja a közgyülést, melynek fontos tárgyai a következők voltak:

Az igazgató örömmel közli a gyülés tagjaival Oszentségének az Oltáregyesületekhez intézett gyönyörü szavait, melyeket szivökbe vésve, a pápai áldást fiúi hódolattal fogadják.

Zichy Nándor gróf őnagyméltóságát jubileuma alkalmával a közgyülés táviratilag üdvözli.

Elhatározza, hogy a budapesti központi Oltáregyesületet jubileuma alkalmával táviratilag üdvözli és ha meghivást kap, képviselteti magát az ünnepélyen.

Az idén is rendezni fog a kolozsvári Oltáregyesület kiállitást, melynek előkészitési munkálataira fölkéri a vezetőséget.

Az igazgató bejelenti, hogy az Oltáregyesület tagjai lelki életének bensőségesebbé tételére szentgyakorlatokat fognak tartani és vetített képekkel fölolvasásokat.

Minthogy Székesfehérvár lánglelkü püspöke igéretet tett szentbeszédek tartására, azért a közgyülés elhatározza, hogy vezetősége által a legmélyebb tisztelettel fogja meghivni az illusztris főpapot.

Az igazgató fölemlíti a ferenczrendi harmadrend élén álló igazgatók nyári kongresszusa jegyzőkönyvének azon részét, mely az Oltáregyesületet és általában az organizált társulatokat érinti és nagyon is érdekli. Sajnálattal tudatja, hogy a jegyzőkönyv szerint, mely a «Szent Ferencz Hirnöké»-nek májusi számában jelent meg, a harmadrend új tagjait csak azon föltétellel veszi föl, ha nem tagjai más organizált vallástársulatnak, p. o. az Oltáregyesületnek. Az igazgató indítványára a közgyülés elhatározza, hogy az Oltáregyesület létjogosultsága és nemes czélja tudatában nem reflektál semmire, csak a püspök úr őnagyméltósága és a központi vezetőség figyelmét hívja föl a harmadrend vezetőjének határozatára. A közgyülés, miután több templomfelszereléshez szükséges dolog elkészitését vagy megvételét határozta el, véget ért.

A győri táborozás. Az Eucharisztikus Társulat győregyházmegyei tagjai november hó 4-én igen látogatott kongresszust tartottak. Az ünnepség kilencz órakor pontifikális misével vette kezdetét, melyet dr. gróf *Széchényi* Miklós megyéspüspök czelebrált. A tanácskozás a nagyszeminárium dísztermében folyt le. Az elnöklő megyés püspök *Kutrovátz* Ernő fölszentelt püspököt és *Kánter* Károly pápai prelátust megkérte, hogy vele az elnöklést megosszák. Kánter Károly budavári plébános, prelátus X. Pius pápának a gyakori és mindennapi szentáldozásra vonatkozó rendeleteit fejtegette megkapó közvetlenséggel. Az ennek nyomán megindult eszmecserében többen vettek részt. *Mohl* Adolf tatai esperesplébános, egyházmegyei igazgató évi jelentését terjesztette elő a tájékozásul a kölni nemzetközi eucharisztikus kongresszuson egybegyűlt igazgatók külön gyűlésének határozatait ismertette. Dr. *Hanauer* István a budapesti központi papnevelő intézet lelkiigazgatója, a szentmiséről beszélt igen érdekesen és praktikusan. E kérdéshez dr. *Giesswein* Sándor szólt hozzá. Egy órakor a katholikus körben közös ebéd volt, melyen meleg szeretettel ünnepelték az Eucharisztia lelkes apostolát, a nevenapját ülő Kánter Károly prelátust. Három órakor szentséges litánia volt, melyet *Kutrovátz* Ernő fölszentelt püspök tartott; a prédikácziót *Wagner* Mihály nagyszemináriumi spirituális mondotta. Az egyházi éneket és zenét délelőtt és délután *Franek* Gábor vezetése alatt a székesegyházi kar látta el. Lapunk hasábjain közöljük az Eucharisztia cimű gyönyörű költeményt, melyet Szohurek Antal írt a kongresszus alkalmából.

Szent László városában. A Körös partjain magasan leng a zászló, a jubiláris Oltáregyesület zászlaja. Megindult már a munka mindenfelé. Más helyen közöljük a megalakulás történetét. Vasárnap november 7-én volt az első nyilvános szentségimádás, reggel 7-től délután 5-ig, utána szentbeszéd, litánia és szentségbetétel. I. vasárnap Ujváros on. II. vasárnap szilai városrészben. III. vasárnap velenczei városrészben lesz megtartva a szentségimádás. A munkadélutánok nemsokára megkezdődnek.

Hirek a központból. Az Oltáregyesület jubileumával lapunk czikkeiben foglalkoztunk. — Megindult újra az őszi munkaélet, a pénteki munkaórákon eddig, *Kánter* Károly, *Tomcsányi* Lajos és *Pokorny* N. tartottak konferenczíát.

November 4-én a magyar főúri világ ragyogó ünnepet ült. Két fiatal tagja családi boldogságának megalapítását ünnepelte. Gróf Keglevich Miklós tartotta esküvőjét az arisztokrata világ egyik, estélyeken ünnepelt, de a krisztusi jótékonyság terén, az Oltáregyesületben, meg a népkonyhák szegényei előtt is ismert kedves tagjával, gróf Almásy Emmával.

Az ünnepség tulajdonképen már délelőtt kezdődött — de mert ez a vallásos családnak benső ünnepe volt, tehát a nyilvánosság tudta nélkül —

midőn az ifjú jegyespár és a családtagok az Örökimádás templomában, délelőtt kilencz órakor szent misét hallgattak s a nagy nap reggelén az Úr asztalához járultak, hogy a keresztény család boldogságához szükséges kegyelmet kiesdjék és megszerezzék. A szent mise alatt az örökimádást végző apáczák énekeltek. A jegyesek és a család az Ave Mária és egyéb szent énekek hangjai mellett imádkoztak, a názárethi család anyjának közbenjárását kérve a boldogságukért.

Hirek a Dunántúlról. Egy ifjú Oltáregyesületről számolunk be olvasóinknak. Pápán, *Kauzli* Gyula vezetése alatt szép fejlődésnek indult az oltáregyesületi élet; az egyesületnek hatvan tagja van, kik a város hitéletének eddig is hűséges munkásai voltak s most kitüzve a szervezkedés zászlaját, beléptek a szentségi Jézus táborába.

Röptében a nagyvilág körül.

A montreali nemzetközi eucharisztikus kongresszus. Jövő év őszén az égbenyuló amerikai felhőkarczolók fogják látni az Oltáriszentség dicsőségét. A fényes ünnepségek, melyek a most ülésező első kanadai zsinaton Quebec-ben folynak, már előre sejtetni engedik ama még fényesebb ünnepélyeket, melyeknek Montreal lesz a jövő évben tartandó nemzetközi eucharisztikus kongresszus tanuja. Az előkészületek lázasan folynak. Papok s világiak versenyeznek egymással a buzgalomban, hogy sikerüljön a kongresszus, «a melyen az ifjú amerikai egyház az egész világ szemeláttára tanuskodni fog eleven hitéről», a mint a montreáli érsek mondotta.

A nagyszabású vállalkozásnak már összes szervező-bizottságai megalakultak. Franciaországból, Angliából, Belgiumból, Hollandiából mind több és több kongresszusi tag jelenti résztvevő szándékát s tudakozódik az utazás és az ott tartózkodás körülményei felől. A kanadai összes vasutak megigérték, hogy tetemes utiármérsékléseket fognak nyujtani a kongresszusra utazóknak. Lépések történtek ez irányban a nyugati, sőt az Egyesült-Államok vasuti társaságainál is s biztosra veszik, hogy sikerük lesz.

A montreáli érsek a kongresszus előkészítésére hatalmas körlevelet bocsátott ki, melyben utal korunk két nagy lelki betegségére, egyik a hitetlenség, másik az érzékiség elhatalmasodása. Ez ellen a két nagy csapás ellen Isten az emberiség javára buzgóságot támasztott az Oltáriszentség iránt. Ez isteni ébresztésnek gyümölcsei a nemzetközi eucharisztikus kongresszusok, melyek esztendőnként világhódolatot rendeznek majd egyik, majd másik nemzet körében az uralkodó Ostya iránt. Hirdetik és előkészítik az emberiség kebelében uralmát annak, ki minden nemzetet örökségben kapott. Azután rendeleteket ad ki a kongresszus előkészítésére:

1. a papság 1910 január 1-étől szeptember 12-éig minden misében mondjon imát az Oltáriszentségről. 2. Minden templomban és kápolnában vasárnaponként szentségimádás tartassék. 3. Katholikus intézetek és növendékeik gyakori áldozásaikat ajánlják föl a kongresszus sikereért. 4. Imádkozzák el a mindennapi áldozás elterjedéséért a Szentatyától kiadott imát. 5. A kongresszust egész Kanadában háromnapos népájtatosság és szentségi missió fogja megelőzni. 6. A kongresszust körmenet zárja be. 7. A kongresszus előkészítésére igazi amerikai módon külön vezérkönyvet fognak kiadni.

A megtagadott első áldozás. A franczia püspökök harczot vívnak a keresztény iskolákért s ez ügyben közös körlevelet bocsátottak ki. A pásztorlevél szerzőségét illető tiltakozásokkal egyidőben a franczia püspöki kar már precizirozza mindazokat a rendszabályokat, melyek az oktatásra vonatkozólag a kollektiv pásztorlevél folyamányai. Igy a grenoblei püspök, kihez számos kérelem intéztetett a rendszabályokat illetőleg, pásztorlevelében tudomására hozza a hiveknek, hogy azon szülőknek, kik az Egyháztól elitélt tankönyvnek használatát gyermekeiknek megengedik, az utolsó kenet föladását tagadják meg. Gyermekeik pedig felelőtlenségük daczára sem részesülhetnek az első áldozásban.

Káromkodás elleni liga Amerikában. New-Yorkban most halt meg 77 éves korában egy Terry István nevű közismert férfiú, a ki 50 évvel ezelőtt néhány ifjú barátjával együtt megalakította a «Jézus szent Neve» társulatot. E társulatnak egyetlen kötelessége az, hogy a tagjai sohase káromkodnak, sőt ellenkezőleg imádkoznak a káromkodókért. Haldoklásában a jámbor Terry István arra kérte környezetét, tegyék melléje azt az eredeti okmányt a koporsóba, mely okmányon a káromkodás kerülésére tett irásos fogadalmat. «Lehet — mondá — hogy ez a papirdarab lesz az én passzusom a mennyországba.» Társulatának tagjai most már Amerika minden városában el vannak terjedve s számuk meghaladja az egy milliót. Ime a legkívánatosabb egylet, mely haláleseti biztosítás fejében végtelenül nagy összeget fizet: az örök boldogságot!

Az amerikai hadsereg tábori miséje. A mult nyáron hatalmas tábori misének volt részese a brooklyni gyakorlótéren 12 ezer katona és 13 ezer czivil, összesen 23 ezer lélek. A misét a háborúban elesett vitézek lelki üdvéért mutatta be Rev. Mc. Donald Jenő katonakáplán négy más papnak segédlete mellett. Évenkint egyszer május havában szoktak ott ünnepies misét szolgáltatni az elesett katholikus honvédek lelkéért, tekintettel arra, hogy május 31-én szokott lenni a «Decoration Day» vagyis az Egyesült-Államok október 6-ának megfelelő gyászos napja.

Szerkesztő: **Makay Lajos.**

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól 1909. szept. és októberben befolyt tagdíjak:

Özv. Király Jánosné 4 k, Lévay Gyula 2 k, Rökk Ilka 4 k, Andrási Elekné 1 k, Kauf Teréz 40 f, gróf Wenckheim Gézáné 10 k, Blaskó Jánosné 5 k, a szenthuberti plébánia hivatal az oltáregy. tagok részéről 6 k, Bozóky Bonaventura és neje 4 k, Szethy Mária 4 k, Morvay Béláné 8 k, a nagyszöllősi tagoktól 22 k 10 f, dr. Tóth József egyházmegyei igazgató Rohoncz 50 k, Szombathely 13 k 84 f, Strém 19 k 68 f. össz. 83 k 52 f, Major Mihályné 30 f, Prihoda Mária 2 k, Lengyel Julia és Karolina 4 k, Jány Róza 2 k, Lapp Adél 2 k, Mayer Katalin 1 k, Gombás Mári 1 k, Német Róza 1 k, dr. Fuhrmann Ferencz és neje 18 k, özv. Moldován Antalné 6 k, özv. Krammer Ferenczné 6 k, Mackó Karolin 2 k, özv. Beszedits Dezsőné 2 k, özv. Huber Lajosné 2 k, Demetrovics Jánosné 6 k, Szalay Imréné 4 k, Iványi Éva 2 k, Petz Katalin 2 k, Kubanek Károly 2 k, Homoki Dezső 24 f, Mayforth Anna 3 k, Szelényi Gábor 1 k, Wagner Margit 4 k, Zakaleczky Julianna 4 k, Schraut Paula 2 k, Pecséry Ferenczné 2 k, Illés Katalin 2 k, Hideg Róza 1 k, Dénes Mária 1 k, Szőts Miklós és neje 2 k, Koróczky Kornélia 3 k, Csaplár Katalin 2 k, özv. Gombás Jánosné 1 k, Nádas Józsefné 2 k, Galba Józsefné 2 k, özv. Bárdy Istvánné 2 k, Szilágyi Lajos 2 k, özv. Eszéki Gyuláné 40 f, Gabriel Magdolna 60 f, Tretter György és neje 2 k, Tretter Magdolna 3 k, Obendorfer Anna és Erzsébet 5 k, Szilágyi Lajosné 2 k, Dancer Alojsia gyüjtése: Pavlai Gáborné 24 f, Tóth Lidia 2 k, Sax Róza 24 f, Bakos Istvánné 24 f, Gyurkóczy Éva 3 k, Bauer Mária 1 k, Müller Katalin 24 f, Hollik Mária 24 f, Krajnyák Anna 2 k, Bädel Katalin 24 f, Stein Anna 24 f, Jántcky Lujza 2 k, Marinovits Szilárdné 2 k, Páska Mária 2 k, Pintér Ilona 1 k, Vozacek Alojsia 1 k, Licskó Mária 40 f, Kralovánszky Katalin 2 k, Schrancz Terézia 24 f, Takács Julia 1 k, Oberhauser Eleonora 24 f, Pribil Katalin 2 k, össz. 23 k 56 f, Tihanyi Béláné 10 k, Kary Béláné 4 k, báró Rudnyánszky Józsefné 4 k, báró Pongrácz Julia 40 f, össz. 18 k 40 f. Kuthy Istvánné 2 k, özv. Machát Vincéné 2 k, özv. Fadgyas Rétey Benőné 4 k, Leinner Mihály és neje 4 k, Lafrankó Károly és neje 8 k, Lafrankó Margit 1 k, Bernhardt Mária 2 k, össz. 19 k. Ns. ft. dr. Tóth József úr Szombathely, Angyal György 1 k, Mayerbeck M. 10 k és az orbánfalvi tagoktól 25 k 60 f, Hegedüs Kálmán és neje 2 k, ft. Czvincsek János plébános úr a nagydivényi tagoktól 50 k, Aczél Margit 2 k, Szabó Mária 1 k, özv. Rudnyánszky Ferenczné 20 k, Csanádi Julia 3 k, Haász Emilia 10 k, Rocskai Mária 1 k, Muha Mária 4 k, Rachbauer Anna 2 k, Dubrovszky Jánosné 2 k, Gosztole Boriska 24 f, Vér Ilona 50 f, Kindlinger Borbála 2 k, a németújvári tagoktól 19 k 46 f, özv. Sáfár Ferenczné 2 k, Ettensperger Antónia 2 k, Mészáros Julia 2 k, Pap Mária 2 k, Dőry Gézáné a sümegi tagoktól 20 k 62 f, Máté Anna 4 k, Jeski Ferenczné 24 f, Pusztai Lipót és neje 4 k, Bachmayer György 2 k, Gregorits Jánosné 1 k, Csicsmann Istvánné 24 f, Pintér Endréné 2 k, Mohos Mária 2 k, Lukács Zsuzsanna 44 f, Járossy Biry 2 k, özv. Méhes Jánosné 6 k, Hornyák András 2 k, Danzinger Józsefné 2 k, Záretzki Anna 2 k, Rossasi Ilona 2 k, Kozó Mária 24 f, Csaba Julianna 24 f, Boros Istvánné 40 f, Krämer Géza és neje 20 k. Madaras Józsefné gyüjtése: Svarzl Józsefné 2 k, Strassenreiter Ignáczné 2 k, Brauch Károlyné 2 k, Holz-

warth Irén 2 k, össz. 8 k. Herfort Ilona gyüjtése: Mayer Károlyné 2 k, Nagy Aladárné 4 k, Vurst Ferenczné 2 k, Horváth Julia 24 f, özv. Szabó Józsefné 2 k, Vajner Gusztávné 2 k, özv. Kopetz Gusztávné 3 k, özv. Beck Józsefné 1 k, özv. Frész Józsefné 1 k, Frész Irma 1 k, Mezei József és neje 1 k, Herter Ilona és Ottilia 48 f, Heidler Ferenczné 2 k, Elekes Géza 1 k, Udvary Julia 1 k, össz. 23 k 72 f. Herfort Irén gyüjtése: Liszák Erzsébet 1 k, özv. Kováts Antalné 50 f, Sticker Amália és Anna 2 k, György Lászlóné 2 k, Nogel Imre és neje 1 k 20 f, Lisinszky István 1 k, Geosits Józsefné 2 k, özv. Gensler Mátyásné 80 f, özv. Mayer Ferenczné 1 k, össz. 11 k 50 f. Özv. Klär Józsefné gyüjtése: Richter Józsefné 2 k, Richter Margit 2 k, Bohn Mária 5 k, özv. Baltigh Zsigmondné 5 k, össz. 14 k. Knapp Konstancia 2 k, Weidinger Györgyné 4 k, Paczona Antalné 2 k, Tarninger Józsefné 3 k, Tremmel Borbála 1 k, Gubicza Aranka 2 k, Pausitz Mária 1 k, özv. Réz Andorné 2 k, Weisz Rozina 2 k, Springer Ferenczné 24 f, ft. Bócz Károly úr az aszósi tagoktól 24 k, a szetei plébánia hivataltól 2 k, Molnár Imre 2 k, Szomszéd Mári 1 k, Soltz Róza 1 k, Bellaágh Istvánné 6 k, Varga Vilma 4 k, Babosa Éva 24 f, özv. Pálinkás Mihályné 2 k, özv. Fuksz Ferenczné 6 k, özv. Erdődy Gyuláné 1 k, Kovács Gizella 1 k, Nagy Jánosné 4 k, Csere Mihály 1 k, Berger Gizella 4 k, Dudás Mária 16 k, Slovencsák Józsefné 1 k, Faragó Lajosné 4 k, Gazder Józsefné 2 k, Zaicsik János 2 k, Tomala Julia 40 f, Gürtler Anna 60 f, Sebestyén Lujza 24 f, Stern Irma 10 k, Kopp Józsefné 4 k, Adámovits Ádámné 4 k, Kopácsy Róza 4 k, Susztrovits Antalné 1 k, Csifaly Teréz 1 k, Lebanovics Anna 3 k, Bors Anna 1 k, Stankovics Ferenczné 24 f, Stankovics Mihályné 2 k, Kánitz Józsefné 3 k, özv. Radnai Jánosné 2 k, Nagy Sándorné 2 k, Radnai Gizella, Magda, Erzsébet és Mária 8 k, Takács Róza 2 k, Lachnit Teréz 4 k, Polonyi Karolin 1 k, báró Orczy Szeraphinné 4 k, özv. Pap Ferenczné 2 k, Deli Jánosné 1 k, Deli Andrásné 1 k, Petrus Jánosné 1 k, Bezon Gáborné 50 f, özv. Nánási Istvánné 3 k, Freitag Józsefné 1 k, Seres Lajosné 1 k, Ternyánszky Jánosné 1 k, Gertmeier János 1 k, Gertmeir Jánosné 1 k, özv. Zsurovits Sándorné 1 k, Zsurovits Mariska 1 k, özv. Szilvási Mihályné 60 f, Kováts Jánosné 1 k, Mihájlovits György 1 k, Malek Antalné 1 k, Pusztai Erzsébet 3 korona.

Szerkesztői üzenetek.

L. K. Vác. Itt küldöm az

ebéd előtti imát.

Mindenek szemei
Tebenned remélnek,
És Te adsz Úr Isten
Mindeneknek étket
Alkalmas időben.

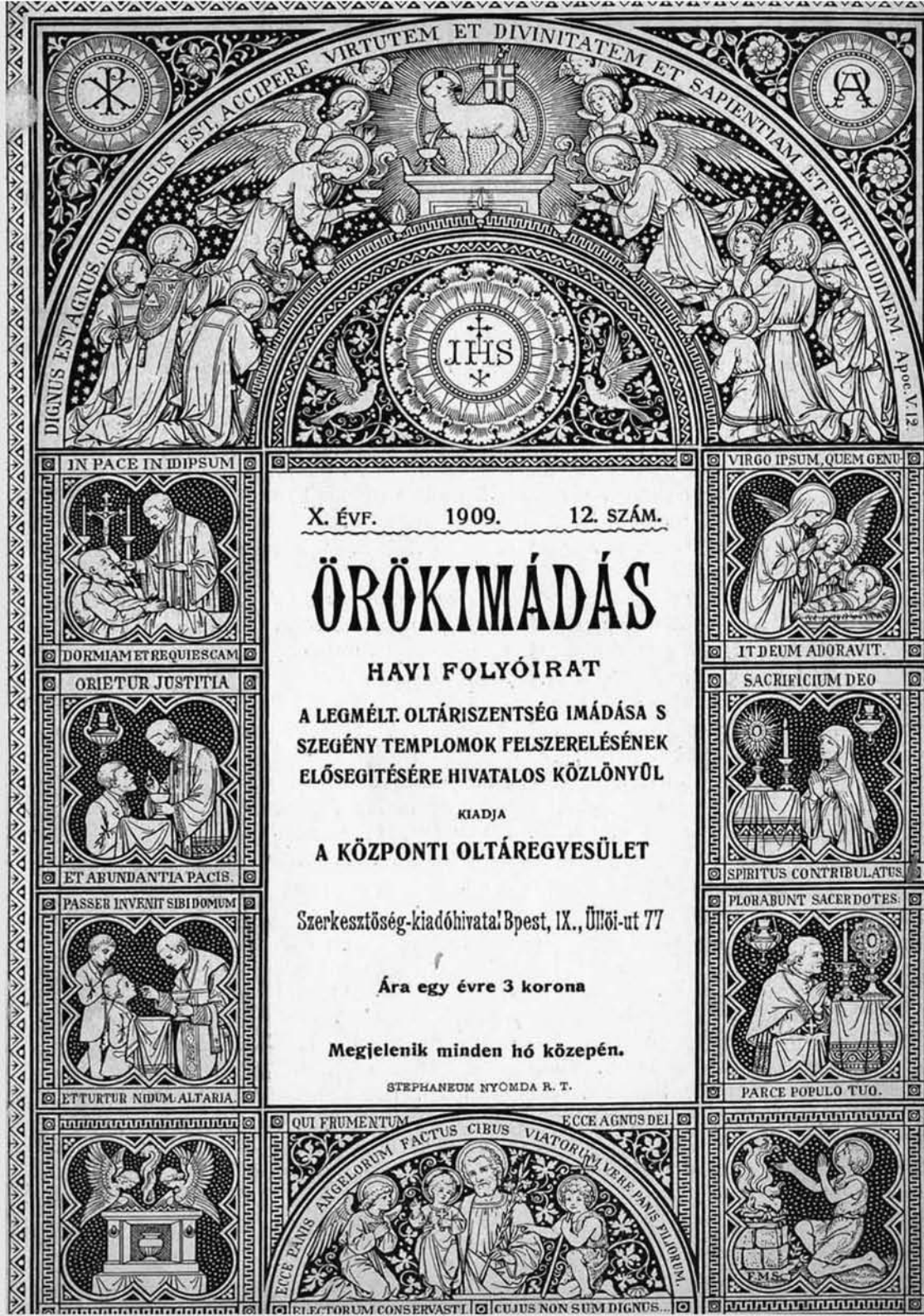
Áldásokat osztó
Karjaid kitárod
S a mit létrehoztál
Az egész világot
Betöltöd bőven.

Áldj meg most bennünket
S áldd meg ez eledelt
Te, kinek kegyével
Az ég és föld betelt
Mindörökké. Amen.

Sokszor hallottam azt a szép verset tőled, én is ismételem:

Kis kacsóid összetéve szépen
Imádkozzál édes gyermekem.

Stephaneum nyomda r. t.



X. ÉVF. 1909. 12. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGITÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYÜL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal: Bpest, IX., Üllői-ut 77

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó közepén.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

Az Oltáregyesület Örökimádás templomában (IX., Üllői-ut 75—77.) és más templomokban végbemenő szentségimádó ájtatosságok sorrendje.

A) **Állandó szentségimádás.** *Mindennap* az Örökimádás templomban reggel 7 órától esti 6 óráig, csütörtökön esti 8 óráig szentségimádás. Naponkint 7 órakor szentmise, 5 és egynegyed órakor szentséges áldás.

B) **Havi közös szentségimádás.** Minden hónap első vasárnapján: a) *a királyi udvari vártemplomban* délután 4 órakor szentségkitétel, 5 órakor szentbeszéd, utána szentséges áldás; b) *a Jézustársaság templomában* reggel 6 órakor szentségkitétel, délután 6 órakor szentbeszéd utána szentséges áldás; c) *Óbudán* a plébániatemplomban délután 3 órakor szentségkitétel, 4 órakor szentbeszéd, utána áldás. Minden hónap II. vasárnapján *az Üllői-uti Örökimádás-templomban* közös istenitisztelet; reggel 7 órakor szentségkitétel, szentmise, 8 órakor szentmise és közös szentáldozás, délután 5 és egynegyed órakor szentbeszéd, utána szentséges áldás. Minden hónap III. vasárnapján: a) *az Erzsébetrendi apáczák templomában* (II., Viziváros, Főutca 41.) reggel 6 órakor szentségkitétel és szentmise, 8 órakor szentmise és közös szentáldozás, délután 5 órakor szentbeszéd, utána áldás; b) *Kőbányán a plébániatemplomban* (X. kerület) délelőtt 10 órakor szentségkitétel, délután 3 órakor szentbeszéd, utána szentséges áldás. Minden hónap IV. vasárnapján *a Szent-Ferenczrendi atyák belvárosi templomában* reggel 6 órától, esti 6 óráig.

Az Oltáregyesület tagja lehet *minden katholikus hivő,* aki: 1. nevét beiratja; 2. havonkint bárhol és bármikor egy imádásórát tart; 3. évenkint tetszésszerinti alamizsnát ad a szegény templomok fölruházására. *Beiratkozni lehet:* a) az Oltáregyesület Üllői-uti 77. sz. házának irodájában bármikor; b) a királyi udvari vártemplomban; c) Óbudán és Kőbányán, valamint az Erzsébetrendiek templomában a közös istenitiszteletek alkalmával. *Az Oltáregyesület képes folyóiratára, az «Örökimádás»*-ra, évi 3 koronával lehet előfizetni az Oltáregyesület irodájában. Ugyanott ájtatossági vezérkönyveket is lehet venni.

Az Oltáregyesület tagjait, valamint az összes hivőket kérjük, hogy minél gyakrabban látogassák az Örökimádás templomát, vegyenek részt a föntjelzett istenitiszteleteken és járuljanak a szentáldozáshoz. Az Oltáregyesület tagjai állandóan számtalan bucsúban részesülhetnek.

Oltáregyesületi egyházmegyei igazgatók:

Esztergom dr. Babura László, Vácz dr. Galcsek György igazgató, Székesfehérvár Szuborics Jenő kanonok, Kalocsa dr. Povischil Richard, Veszprém Pályi József, Beszterczebánya dr. Császik István, Csanád Geiger Alajos plébános, Szombathely dr. Tóth József apátkanonok, Eger Debreczeni János kanonok, Szatmár Binder András kanonok, Rozsnyó Beliczky János, Szepes Dolyák Pál theol. tanár, Kassa Plent István plébános Kassamindsz., Eperjes dr. Repák Jenő, Nagyvárad I. sz. dr. Lestyán Endre, Nagyvárad g. sz. Popescu Peter c. esperes, Lugos g. sz. Boros János, Szamosujvár Bene Sándor kanonok, Munkács dr. Mikita Sándor Ungvár.

X. ÉVFOLYAM. 1909. DECEMBER. 12. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Jézus Krisztus. — Dávid király zsoltára. — Szent Ferenc karácsonya. — Az Oltáregyesület jubileuma. — *Sztáray Irma grófnő:* Erzsébet királyné kiséretében. — Indiai legenda. — *Timár Kálmán:* A bátai szent vér tisztelete. — Az oltár titka. — Az Oltáriszentség vértanuja. — *Reviczky Aladár:* Szent Paszkál életrajza. — A Narenta völgyében. — Az Oltáriszentség gondviselése. — *Dr. Makay Lajos:* Örök szentségtartó. — *Tichy Sándor C. M.:* Oltáriszentség és hitvédelem. — Röptében a nagyvilág körül. — Egy színésznő vallomásai. — Gyermekek világa. — Harc a templomokért. — Az asztali imádság. — Egyesületi élet. — A központi Oltáregyesület adományai 1909-ben.

Jézus Krisztus

KARÁCSONYESTE van. A harang hivó szava száll tova a légen, ünnepet ül ma a világ. Ünnepet ül az anyaszentegyház, mert az örök atyának egyszülött gyermeke szállott le a bünös földre és testet öltve magára, a mai napon megszületett. Emberré lett, hogy minket Istenné tegyen. Olyanok lesztek, mint az Isten, ezt mondá a paradicsom mennyei világában a csábító és ételt adott az ősszülőknek; utána valóban mindent megtudtak, megtudták az átkos valót, a bűnt, mely lelkükhöz tapadt s melytől csak az váltott meg minket, ki a mai napon megszületett. Paradicsomkertté lett u ra a világ, mióta ő itt van, szobámban zöldel a karácsonyfa, gazdag kincseivel. Az élet hatalmas fája ez. Jézus Krisztusnak, az Oltáriszentségben lakó Istennek örökszép ajándéka. Visszahozta nekünk a paradicsom örömét, erdőt varázsol lakhelyeinkre, ózondús fenyőfát, melynek illata mint a kegyelem árasztja be földi lakhelyünket. Örökzöld fa, a megváltás örök reményének, az örök Istennek hatalmas jelképe. Gyertyák gyúlnak ki rajta, mint csillagok az égen s fölfelé törő lángjaik vigan lobognak: Excelsior! Magasabbra, magasabbra! hol az egek harmatozzák az igazat. A karácsonyfa alatt gyermek mosolyog a jászolban, szemei mint a gyertyafény, ő a világ világossága. Csillag és virág s a gyermeknek szeme, ez az, mi a paradicsomból még megmaradt. De legdrágább e gyermeknek szeme: világít, éget, hivogat. Ártatlan s nem bünös, mint a kigyó szemei az ősi paradicsom fájánál. Az ő szeme hivogat s odavonz az élet fájához, mely nem lehet gonosz, hisz ártatlan gyermek van alatta. Olyanok lesztek, mint az Isten, kiáltja mifelénk s az örök élet paradicsomi fájának gyümölcsét tartja önnön kezében, testét adja a világnak váltságáért, megszületett: s míg a harangok konganak királyi jövetelére, ő megszólal az oltáron: Vegyétek és egyétek, ez az én testem.

DÁVID KIRÁLY ZSOLTÁRA

Mily kedvesek hajlékaid
Hatalmak Istene!
Szerelmedért lángolva itt
Sóhajt e szív heve.
Testem, lelkem sovárg s örül
Ez éltető Isten körül.

Hisz még a kis verébke is
E lájat kedveli,
Fészket kiván a gerle is,
Fiát, hogy keltse ki:
Oltárodat kívánom én
Isten! Dicső királyi lény!

Szent templomod tornácziban,
Boldogok a hivők,
Évszázadok folyásiban
Dicsérnek Téged ők.
Mert oltalmok levél nekik,
Magasra törnek lépteik.

Ezerszer boldog, aki hisz,
Jutalma mily gyönyör,
A siralom völgyében is
Folyton magasbra tör,
Míg végre meglát tégedet
Nagy Isten ös Sion felett.

Jákob hatalmas Istene
Hallgasd meg hév imám,
Nézz Krisztusod képére le,
Halld, szivem mit kiván,
Mert egy nap többet ér Ueled
Eltöltve más ezer felett.

Koldus kivánok lenni én
Éhezve tégedet,
Te templomod kőküszöbén
Siratva vétkemet.
Itt koldus inkább, mint király
Amott a bün tanyáinál.

Mert az igazság Istene
Irgalmat is szeret
Dicső kegyével tölti be
A tiszta szíveket.
Ó Isten szent hatalma itt!
Ó üdv! Nagy és dicső a hit.

Szent Ferenc karácsonya.

Az Oltáriszentségnek mélységes csodás szeretete arra ösztönözte szent Ferencet, hogy fölkeresse azokat a szent hantokat, melyeket Jézus lábai tapostak; fölkereste a szentföldet, elment Betlehembe is és rajongó szeretettel csókdosta a sziklakövet, mely a betlehemi barlangban sok száz évvel ezelőtt szomjasan szívta magába a kis Jézus ragyogó hófehér testéből kiáradó mennyei fényt. Azóta a sziklákat borostyán lepte el s miként annak levelei, úgy tapadtak oda, úgy csüngtek ott szent Ferenc karjai a szent köveken, melyeken a kis Jézus először nyugodott. Csodálatos éjszakákat élt át Betlehemben. Kigyúltak felette a miriád csillagok s ő milliószor királynak érezte magát, midőn Isten szeretetének oly nagy pazarlására gondolt. Elhatározta, hogy visszatér hazájába, hasonlóvá teszi azt a földet Jézus szülőföldjéhez. Csak jöjjön el karácsony éjszakája, odavarázsolja a mindenség közepébe a kisded jászolt, benne a kis Jézuskát, köréje állatokat, megelégedett kiskirályokat, imádatos buzgó lelkeket.

Meg is történt. Szent Ferenc halála előtt három esztendővel oly módon ülte meg karácsony éjszakáját, hogy olyant még nem látott eleddig a világ. Jézus 1223 éves volt. Szent Ferenc szépen készülődött az Úr Jézus születése napjára, sokáig tartogatta magában a titkot, míg végre előjött vele. Magához hivatta jó barátját és régi pártfogóját, Messer Giovanni Vellitát. Ez a jó olasz igen gazdag ember volt, aki szent Ferenc-

nek Greccio közelében Umbriának csodaszép ege alatt egy hegyes sziklás erdőséget ajándékozott oda a saját birtokából s fölajánlotta néki, hogy fogadja el az Istennek e csodaszép teremtményét magának s társainak lakóhelyül. Szent Ferenc néha-néha föl is ütötte tanyáját a csodaszép



helyen, oly otthonosan érezte magát ott, hiszen ott laktak testvérkéi a bóbitós pacsirták, kik mint mondá, legjobban hasonlítanak a kámzsás barátokhoz, mert őket is barnába öltöztette a Teremtő s a kis madárkák is barátcsuklyás bóbitát viselnek fejükön. Ez tetszett szent Ferencnek s versenyt dalolt a szántóföldön röpdeső pacsirtákkal s ha közben templomtornyon akadt meg a szeme, érzése hevében trillázott az éneke, mint a kis pacsirta torka. Ilyen jó kedve volt szent Ferencnek az Úr Jézus ezerkétszázhuszonharmadik születése napján is. Az nap épen Fonte Colombo hegycsúcsán imádkozott, midőn elébe került jóságos pártfogója, kit az nap magához kéretett.

— Messer Giovanni — mondá — együtt ünnepeljük-e meg a szent karácsony napját? Gondoltam valamit, meg is csinálhatjuk azt, ha akarod. Greccióban a klastrom mellett van egy kis sziklabarlang, fenyő van a tetején, forrás csörgedez alatta; ide állítasz majd egy szénával kirakott kis jászlat; ökör is legyen mellette, meg szamár is, mint Betlehemben volt s báránykák bégessenek. Szeretném igazán kedvemre megülni Isten fiának születése napját, magam szemeivel szeretném látni s magam szivével átélni, hogy mily szegényesen, egyszerűen született miértünk.

Messer Giovanni mindent megtett, amint szent Ferenc parancsolá. Éjféltájban Fonte Colombo felül gyertyával, fáklyával kezükben, hosszú sorban átjöttek a barátok a barlanghoz, szent Ferenc legelől s utána a szomszéd falvak valamennyien. A sok ezer meg ezer ember fáklyája úgy világított, mintha valóságos nap lett volna. Az erdők fái vöröses fényben ragyogtak, sötétlő lombjaikban a madárkák felébredtek s karácsonyi dalokat énekeltek. A szentmise megkezdődött. A jászol volt az oltár, benne volt a szentostya és az aranykehely, hogy ép úgy benn feküdjék az Úr Jézus teste, mint egykor Betlehemnek csodás éjszakáján. Mindenki odanézett s így látta mindenki, mintha kis gyermek aludnék ott édesen. Messer Giovanni maga is csodát látott, valóságos kis gyermeket, amint csendesen szunnyadott a jászol szalmájában. Azután odament szent Ferenc, szeretettel karjaiba emelte a kisded gyermeket s a kisded fölébredett, szent Ferenc arcába mosolygott, azután megsimogatta kicsiny kacsóival a szentnek aranyos szakállát és vörösbarna csuklyáját. Így látta ezt mindenki s nem is csodálkozott rajta senki sem. Hiszen Jézus mindeddig csak alvó gyermek volt az emberek szivében, álomba nyomták őt az emberek bűnei. Szent Ferenc volt, ki őt szavával fölkeltette.

Midőn az evangeliumot elénekelték, szent Ferenc szerpapi ruhában a barlang egy emelkedettebb helyére lépett. Ez volt a szószéke. Azután sírt, sírt, sokáig sírt: az emberek mind sírtak örömükben. Beszélni kezdett, tiszta csengő és szelid hangja odaért az emberek szivéhez, kik mindmegannyi megszelidült báránykák állottak ott a kis Jézus jászola körül. Szent

Ferenc azt prédikálta most az embereknek, hogy keressék ime a mennyei örömöket. Szavai az édességtől csordultak, midőn a szegény királyról beszélt, aki a mai éjszakán született, Jézus Krisztus Dávid városában. S valahányszor e nevet Jézus említeni akarta, megizlelé ajkait, mintha e név édességét akarná izlelni s Jézus helyett mindig csak az jött ajkaira: ez a betlehemi kis gyermek. S midőn e szót mondotta: Betlehem, szava olyan volt, mint a hárfa hangjai s mint az angyalok zenéje s panaszos volt, mint a hazavágyó bárányka bégetése.

Így beszélik el szent Ferenc karácsonyát az ő testvérei. S azon a helyen, ahol a kis jászol állott, később templomot építettek az ő tiszteletére. A jászol továbbra is ott maradt az oltáron, hogy ahonnan azelőtt oktalan barmok kapták eledelüket, a kis jászolból az üdv után sóvárgó bűnös ember oly mohó szeretettel fogadja be lelkének csodás táplálékát, a kisded Jézus ragyogó testét s vérét az Oltáriszentség csodálatos szineiben. *M. L.*

Az Oltáregyesület jubileuma

A BUDAPESTI központi Oltáregyesület választmánya november 22-én *Kánter* Károly prelátus és *Kiss* Aladárné másodelnöknő elnöklete alatt rendes havi gyűlését tartotta, melynek tárgya az Oltáregyesület jubileuma volt. Kánter Károly igazgató fölolvassa az üdvözlő leveleket és táviratokat. Lelkesedéssel fogadta a gyűlés a székesfehérvári Oltáregyesület programmszerű üdvözlő sorait, melyre a választmány *Szögyény* Marich Julia elnöknő címére a következő választ küldötte:

Méltóságos Elnökasszony! Nagy meghatottsággal vettük a székesfehérvári testvéroltáregyesületnek a budapesti központi oltáregyesülethez, fönnállása 50-ik évi jubileuma alkalmából intézett üdvözlő levelét, melyet ma tartott választmányi gyűlésünkön olvastunk föl úrnőink előtt.

Fogadja méltóságos Elnökasszony, fogadja a Nagytekintetű Választmány a meleghangú üdvözletért hálás köszönetünk kifejezését.

Mi sem kedvesebb választmányunknak, mint a jó kivánatok kifejezése épen a székesfehérvári oltáregyesület részéről, mely az irántunk való szives figyelem tanusításában mindig az elsők között volt és annak a testvéri kapocsnak megerősítésében, mely a székesfehérvári oltáregyesület keletkezése óta, a székesfehérvári oltáregyesület nagytekintetű vezetőségének bölcs és tapintatos irányítása folytán oltáregyesületeink között fönnállott. Ez a testvéri kapocs igen becses mielőttünk és oltáregyesületünk, úgy amint azt 50 évi fönnállása folyamán minden vele testvéri viszonyban levő oltáregyesület iránt tette, ezek után is törekedni fog, hogy ápolja ezt

a testvéri viszonyt, mely az egy és ugyanazon célú egyesületek között olyannyira helyénvaló. Gondja lesz oltáregyesületünknek arra is, hogy mindenkor segítségére legyen az összes egyházmegyei oltáregyesületeknek, hogy így a szerető együttműködés által annál hathatósabban mozdíttassék elő a cél, mely mindnyájunkra közös és amely nem egyéb, minthogy egyesületeink által minél inkább dicsőíttessék az édes Jézus, a legfölségesebb Oltáriszentségben!

Legyen szabad ezen kedves alkalmat megragadnunk és a székesfehérvári nagytekintetű oltáregyesület, annak nagyérdemű Vezetőségét és összes tagjait már most mély tisztelettel meghivni azon országos ünnepségekre, melyeket 50 éves fönnállása alkalmából a budapesti központi oltáregyesület 1910 május 6, 7, 8-án megtartani szándékozik.

Igen nagy örömünkre szolgálna, ha a székesfehérvári oltáregyesületet ezen ünnepeinken, úgy személyesen, mint az ünnepségekkel kapcsolatosan rendezendő kiállításra szánt templomi szerelvényekkel is képviselve láthatnának. A nagytekintetű vezetőséget már előre is biztosítjuk, hogy a kiállításunkra küldendő tárgyakat a nagytekintetű vezetőség által kijelölt templomoknak fogjuk juttatni.

Ezekután igazgató felolvassa a római anyaegyesület üdvözletét s az eperjesi főgimnáziumi ifjak oltáregyesületének *Széman* István elnök és *Andrejkovics* József főjegyző aláírásával küldött ezen üdvözletét:

Aluliroltak — egyesületünk nevében — őszinte örömmel és testvéries érzülettel üdvözöljük az anyaegyesületet jubileuma alkalmából s kérjük a Mindenhatót, hogy az Oltáriszentség tiszteletét ezen központi anyaegyesület buzgó vezetésével és bölcs irányításával, minden magyar családban lelki szükségletté és üdítő forrássá tegye, amelyből mindenkor bőven meríthessen az új *keresztény Magyarország*.

Erzsébet királyné kiséretében.

(Folytatás.)

És most már, ha leroskadok is, Te megbocsátod nekem, édes Jézusom, ki míg a Golgothára értél, háromszor rogytál meg a kereszt alatt, imádkoztam a halottas ágy előtt térdeimen.

Ekkor megjött a bíróság, hogy engem kihallgasson. Szédelegtem, mint a szélütött, de ennek meg kellett lennie.

A halottkém röviden végzett föladatával, mely után a bíróság a szalonban egy asztal körül helyezkedett el, míg én félre tőlük egy széken ültem. Miután a szokásos formaságok közt fölvették a származásomra vonatkozó adatokat, az elnök hozzám fordult:

— Grófnő, azt tudja ön, hogy amit itt bemond, azt eskü alatt mondja.

— Tudom.

Ezután a Királyné teljes nevét és címeit kellett tollba mondanom, majd a gyilkosságot és körülményeit a legapróbb részletekig. Kimondhatatlan gyötrelmes erőpróba volt ez. Mikor végeztek velem, az elnök megköszönte szomorú tanúskodásomat és arra kért, tennék az udvarnál sürgős lépéseket, legalább a részleges boncolás iránt, mert erre súlyt helyez a törvény.

Hogy teljes boncolásról szó sem lehet, azt már előzőleg kijelentettem.

A bíróság távozása után Berzeviczy hivatott a telefonhoz. Territetből beszélt. Szegény Berzeviczyt nem hagyta nyugodni az aggodalom és Caux-ból átment Territetbe, hogy így hamarább meglássa visszatérő Királynéját. Micsoda gyötrelmet állhat ez ki most! s hozzá még vesztegelni kénytelen, mert Genfbe csak este van vonatja.

«Az aggodalmas Berzeviczy» hányszor említette őt így a Királyné, mikor a genfi tartózkodás ellen ismételten szót tett.

És most már minden késő! Aggodalmait irtózatos módon igazolták az események.

Szaggatott kérdésekben és feleletekben folyt köztünk a beszéd, míg végre mindent megtudott.

Éreztem a dróton át, iderezgett hozzám a vihar, mely most e hűséges férfi lelkében dúlt.

Épen Paarhoz intézett sürgönyeim szövegét mondtam el, mikor hirtelen egy — jól vannal — megszakította a beszélgetést. Bizony elszédült szegény Berzeviczy e telefonozás közben, mint később megtudtam. E beszélgetés után azonnal hozzáfogtam és sürgönyt sürgöny után küldtem el a szomorú hirrel a Királyné gyermekeinek, testvéreinek s a legközelebbi magas rokonságnak.

Eközben új hatósági küldöttség jelent meg a halottas házban.

Megvizsgálták a testet és jegyzőkönyvet vettek föl.

Majd a katholikus papság jött el, élükön a freiburgi püspök, utána apácák, hogy a halott lelkiüdvéért imádkozzanak.

Végre ezek is elmentek és én magamra maradtam.

Oda ültem az én drága Királyném mellé. Életem leggyászosabb órái suhantak el fölöttem temetői csendben. Ez volt a mi utolsó együttlétünk kettesben. De milyen megközelíthetetlen az ellentét az én dúlt lelkem és az Ő nyugalma közt!

Nehéz óráiban hányszor talált vergődő lelke enyhülést az én lelkem derüjében, nyugalmában s ime most én földig sujtva vergődöm előtte s könnyárban úszó szemeim kétségbeesve tapadnak halvány arcára és úgy esdnek hozzá, hogy mutatná meg az irányt, mely az Isten akaratában való megnyugváshoz vezet.

És a vergődő léleknek van ereje egy utolsó vigasztaló szóra visszaidézni a föld körén túl szárnyaló lelket.

Síri csend van körülöttem, a hegyekről most ereszkedett alá az est. Mint az én lelkem a kétségbeeséssel, úgy küzdött a napvilág az árnnyal. A gyertyalángok vak fénnyel lobogtak, türelmetlenül várták a sötétséget.

Valami tompultság ereszkedett reám. Vergődő lelkem, mintha pillanatra fáradtan leeresztette volna szárnyait. Hosszasan belemeredve néztem a lángokba, melyek ideges rebbenésekkel égtek a ravatal fölött. Kisírt szemeim elkápráztak, szúró fájdalmat éreztem bennük s önkénytelen hunytam le pilláimat.

E pillanatban egész valóm átreszketett. Úgy rémlett, mintha hirtelen nevemen szólítottak volna. Hangot hallottam, lelkemben megcsendülő visszhangját egy távolból jött édes szónak: «Túl béke és boldogság van». Fölugrottam, a félszender elszállt pilláimról és úgy álltam az én édes Királyném előtt, mint annyiszor szolgálatkészen lesve ajkáról a szót.

De ajkai csukva voltak.

Csupán az én lelkem adta vissza kései visszhangját szavainak a halottasszoba síri csendjében.

És mégis felülről jött e hang, mint kijelentés, mint megerősítés.

Lelke most érhette el a megvilágosodás szent régióit s ime arcára hull a diadalmas fény, mosolyában a túlvilág igézetes derűjét látom. Odahajoltam fölébe és megcsókoltam áldott kezét.

Én édes angyali Királyném! Lepillantottál az én kétségbeesésemre s a magasból visszaküldted hozzám azt a vigasztaló szót, mellyel én vigasztaltalak. Te fölemelted a te hűséges Irmádat a porból, a csüggedés éjjeléből és odairányzod tekintetét az örök kegyelemre.

Teljes a te diadalod a szenvedéseken az utolsó áldozattal, melyen túl béke és boldogság van.

***

Este nyolc óra tájban megérkezett Berzeviczy és a személyzet, majd később Kuffstein gróf schweizi követünk.

Berzeviczyt nagyon törtnek láttam; ez az erős férfi is megingott a csapás alatt.

Tíz órakor ideiglenes koporsóba helyeztük a Királyné testét, mely alkalommal a Szűz Mária-érmet, melyet haldoklása kezdetén akasztottam nyakába, levettem róla, hogy átadhassam a Királynak. Éjfélen túl Berzeviczy és Kuffstein virrasztottak a Királyné mellett s én szobámba tértem, hogy megpróbáljam a pihenést.

Pihenés, nyugalom! Mikor lesz az?

***

Tizenegyedikén délután két órakor ment végbe a részleges boncolás, mert az engedély csak dél körül érkezett meg Bécsből.

Nekem jelen kellett lenni e szomorú aktusnál. A mellkast fölvágták, hogy a seb menetét megvizsgálhassák. A negyedik borda át volt törve, a tüdő és szív átszurva.

És én láttam az orvos kezében azt a szeretettel megtelt fájdalmas szivet, melyet úgy járt át, meg át a tör, mint ahogy a Mater Dolorosa átvert szivét festik.

S ezt túl kell élni!

«Én e világból úgy szeretnék ellebbenni, mint a madár, mely fölszáll és eltünik az étherben, vagy mint a szállófüst, mely itt szemünk előtt kéklik és a következő pillanatban nincs többé!» Eszembe jutott a Királyné e mondása, melynek szavaiban a költői lélek sóhajt föl, költői végét, könnyű szárnyalását esengvén; de azokban, melyeket halála előtt egy nappal Rothschild bárónénak mondott, csodás megérzés, majdnem prófécia nyilatkozott meg.

«Je voudrai, que mon âme s'envolasse vers le ciel par une toute petite ouverture du coeur. Azt kívánnám, hogy lelkem szivemnek egy kis nyilásán röppenne ég felé».

Ezt az egy kérését megadta az Isten. Befelé vérzett el; fájdalmai nem voltak és sejtelme nélkül a halálnak lépett a másvilág küszöbére.

Végignéztem a balzsamozást is. Sokszor voltam a leroskadásig, de egy pillantás az Ő nyugodt szép arcára, visszaadott magamnak. Csak tovább! az Isten nevében!

Másnap 12-én reggel tettem meg az én jóságos Királynémnak az utolsó szolgálatot. Felöltöztettem Őt a «szép» ruhájába, abba a fekete selyembe, melyet a merénylet napján viselt. Ezt nevezte Ő a szép ruhájának. A derekat, melyet abban a szörnyű órában úgy vágtunk le róla, egy fekete csipkeblouse helyettesítette.

Mikor így felöltöztettem, dr. Golay segítségével belefektettük végleges koporsójába, melyben teste pihenni fog.

Amikor így ránéztem, a Gyász fenséges génuszát véltem látni kiterítve.

Gyönyörű sugár alakja, mintha még megnőtt volna; alabástrom fehér homlokát sötéten fénylő koronaként körité fonatokban feltüzött dús haja s míg összefont ujjai közt megbujt a kis gyöngyházkereszt és olvasó, mellén egy nagy csokor fehér orchidea nyugodott, reáhajolván a hófehér asszony átvert szivére. Hát csak eljöttek hozzá a fehér virágok.

Most már tudom, mit mondtak neki az orchideák. S most én a szerencsétlen, miután ily szépen felkészítettem Őt, reá borulok mérhetetlen bánatommal, százszor megáldom és útnak bocsátom. Eddig kisértem, ezentúl már nem kisérem az én drága Királynémat. *Sztáray Irma grófnő.*

Indiai legenda

INDIÁNAK bűvös-bájos világába visz a mi történetünk. Az Oltáriszentség csodás világának ezeregyéjszakája ez, boldog éjszakák, melyek ott folytak le a Ganges partjain. A szent folyónál már ezredek óta mossa az indus lelkének bűneit, s egyre mossa, de mégis csak ott marad lelkén a folt, a nagy bűn, amelyben született s amit csak az égi harmat tud onnan lemosni. Mélabús lélekkel imádkozik, megfürdik, s amint kijön a vízből, pálmalevelekkel hüsíti magát, majd előjön a habokból a szent krokodilus és fehér fogait vicsorgatja reá, mintha ki akarná őt vigyorogni. Ilyen vadállatokkal van tele az a tikkasztó Kelet, az a rémes pogányvilág. Jól esik az utazónak, ha a szeme azon a békés kis kunyhón akad meg, mely hűs pálmafák árnyékában állott a folyó partjain. Keresztények laknak benne, kik mostan készülődnek a legcsodásabb éjszakára, karácsonynak ünnepére. A folyó hosszában keresztények kunyhói húzódnak el messzire, egész odáig, hol a sötét hegyi barlangok kezdődnek, az útvesztő, oszlopos pogány templomok. Közelükben hithirdető állomás van, fehértornyú templommal, melyre az indus keresztény oly áhitattal tekint, mintha maga a Himalája hóhazája volna. A kunyhóban, ahová benéztünk, betegen fekszik egy indus gyermek; arca bronzszinű, szeme villogó, ajka valami éneket dudol s meglátszik rajta, hogy nagyon, nagyon boldog. Karácsony lesz nemsokára. A pálmaerdők fölött a csillagok ragyognak, s onnan a csillagokból kell lejönnie annak, ki eltörli bűneit s harmatot hint szomjas, beteg lelkére. Karácsonykor lesz az első áldozás. A gangesparti gyerekek mind egybegyűlnek a hófehér tornyú templomba, vigan, boldogan, mint a pásztorok Betlehemben s imádják, megcsókolják az áldott kis Jézuskát. Valaki kopog. A gyékényajtó félrehajlik, a hűs esti szellő mint az ég lehellete fujdogál a beteg gyermek ágya körül s belép hófehér ruhában a hithirdető. Hallotta, hogy a gyermek is áldozni akar s csodálkozik; mert hisz a gyermek beteg volt, nem tanult s így nem is készült elő a nagy ünnepre, amelyre örül az egész falu s az indus gyermekek lármás serege. Az ősz pap kérdezi a gyermeket; mindent tud. Csodálkozik, mert sem apja, sem anyja nem tanította. A gyermek mosolyg s örül, hogy holnap fölkelhet s el szabad mennie neki is áldozni. Megigéri, hogy holnap elmond mindent, csak azt a boldog órát érje meg, akkor majd megsúgja az ő titkát. El is jött a nap. A gyermekek szép fehér ruhában áldozni mentek s áldozás után letérdepeltek s ott maradtak a templomban nap lenyugtáig. Ez Indiában így szokás. Napnyugtakor a mi fiúnk is visszajön testvérkéjével s a folyó partján mendegélve, vigan siet hazafelé. Otthon ezalatt nagy meglepetés várt reá. Az egész rokonság fogadta őt s keblére ölelte; mindenki megcsókolta ajkait, mellyel ő az édes Üdvözítőt fogadta. Ő pedig beszédes lett s elárulta a titkot, hogy miért tudta ő jobban a katekizmust, mint a többi gyermek, holott őt sem apja, sem anyja, sem az iskola nem tanította.

— Elmondok mindent — kezdette a gyermek. Féltem már, hogy nem áldozhatom pajtásaimmal; betegségem miatt még semmit sem tanultam. Föltérdeltem ágyamban és szűz Máriához folyamodtam segítségért. Nemsokára elaludtam és álmomban a kis Jézus édesanyját láttam magam mellett. Ágyam mellé a székre ült, megjelölte homlokomat a kereszttel és tanítani kezdett. S így jött el minden éjjel. Elbeszélte nékem, mint adta nékünk Jézus az utolsó vacsorán szent testét és vérét; elmondotta, hogy a szentmisében most is értünk áldozza föl magát mindennap; megtanított reá, hogyan kell Jézust imádnunk, hogyan kell térdet hajtanunk, hogyan kell a szentostyát magunkhoz vennünk, hogyan kell utána hálát adnunk és az áldozás napján példásan viselkednünk. Ha fáradt voltam, kezét fejem alá tette, ha nem értettem, akkor ismételte, amit mondott s úgy kérdezett, mint édesanyám szokta a katekizmust kérdezni; ha nagyon nehéz volt, megsimogatott és vigasztalt. S így ment ez minden éjszaka; amit éjjel tanultam, azt nappal ismételtem s örökké hálát adtam szűz Máriának, ki szivembe a kis Jézuskát elhozta. *M. L.*

A bátai szent vér tisztelete.

ELMERENGVE gondolunk vissza szent hajdanunkra. «Virágos kert vala hires Pannonia.» Pezsgő hitéletével szolgált rá magyar hazánk a «*Regnum Marianum*» megtisztelő címre.

Vallásos kegyelete elvitte a magyart a kereszténység fővárosába, Rómába, meg az Úr Jézus szülőföldjére, Palesztinába. Elzarándokolnak magyar őseink Máriaczellbe, Kölnbe, Aachenbe, sőt még a messze Compostellába is, szent Jakab fejereklyéjéhez.

Idehaza is voltak ilyen szent helyeink. Nemzeti kegyelettel zarándokolt el a magyar Váradra, szent László király sírjához. Csodájára jártak *Bátá* és *Kassa* Krisztus vére ereklyéjének. Az ősi kassai szent Erzsébet-dóm Krisztus vére ereklyéjéhez nemcsak a katholikus hivők zarándokolnak, hanem a szakadár oláhok és rutének is; számos áttérésnek szinhelye a kassai székesegyház. IX. Bonifácz pápa 1402 március 1-én búcsút engedélyez a kassai zarándokoknak. A búcsú napja szent Fülöp és Jakab apostolok ünnepe s az azt követő három hétköznap. A ki nevezett napokon a szentségek méltó fölvétele után a kassai dómban templomlátogatást végez s a templom ujjáépítésére tetszés szerint adakozik, az ugyanazon búcsúkban része-

sül, melyeket a velenczei szent Márk egyház és a Portiuncula-templom (Assisi mellett) birnak. A kassai szent Erzsébet-egyház rektorának s a búcsú napjaira általa választandó 12 gyóntatónak pedig azon kiváltságot engedélyezi a pápa, hogy nevezett napokon a gyónókat föloldhatják a föntartott esetek alól is, kivéve mikor szükségesnek látszik az apostoli Szentszék tekintélyéhez fordulni.[1]

Nem szünnek meg ezek a zarándoklatok a hitújítás korában sem. *Perényi* Péter méltatlanul elszenvedett bécsi fogságát megelőzőleg 1531-ben Lorettoba zarándokolt.[2] *Kálnay* Imre erdélyi főesperes meg 1527-ben fogadása szerint Czensztochovába készül. Nem fél — úgymond — Luther követőinek gúnyolódásától; nemsokára a Szentföldre is el fog zarándokolni.[3] Özvegy *Kőfaragó* Györgyné Magdolna asszony személyesen már nem teljesíthetvén fogadalmát, 1531 deczember 19-én kelt végrendeletében húsz arany forintot hagyományoz a kolozsvári dominikánusok perjelének, hogy azon egy jámbor ember a végrendelkező nevében római zarándoklatra küldessék.[4]

Őseink ezen buzgóságát ostorozza a kálvinista *Szkárosi Horvát* András «Az Istennek irgalmasságáról» szóló költeményében, melyet Tállyán írt 1546-ban.[5] Hogy is írhatna egy kálvinista a búcsújárásról másként, mint az irónia hangján. Ime:

Az Krisztus mondja: jertek én hozzám, mit futunk Rómában,
Bódogasszonyhoz Coloniába, onnat a nagy Ágba.
Bolcsós helyekre a szent Jakabhoz a Compostellába.

Az kinek nincsen annyi költsége, menjen csak *Bátára*,
Avagy *Kassára*, avagy Váraddá, avagy csak Darnóra,
De hol taníta minket az Krisztus ez fassangozásra?

Hivatkozik Bátára is. Holott 1546-ban már nem is volt meg Bátán az apátság hajdani kincse, a Krisztus vére ereklye.

Olvasóink előtt immár nem ismeretlen a bátai apátság Krisztus vére ereklyéje. Folyóiratunkban ismételten is szó volt a bátai szentségi csodáról.[6] Sajnos, valami sokat nem tudunk erről a szentségi csodáról. Csak épen magáról az eseményről értesülünk, a közelebbi körülményekről már nem. Annyit megtudunk a régi följegyzésekből, hogy a bátai apátsági

Monumenta Vaticana Hungariae. S. I. T. IV. pg. 417—418.

[2] Egyháztörténelmi emlékek a magyarországi hitújítás korából. II. kötet. Budapest 1904. 210 l.

[3] Id. m. I. kötet. Budapest 1903. 346. l.

[4] Id. m. II. 180. l.

[5] Szilády: Régi magyar költők tára. II. kötet. Budapest 1880. 204. l.

[6] Örökimádás 1907. évf. 55—56. és 361. l.

templomban megjelent a szent ostyában Krisztus vére testének egy darabkájával. A jelenség állandósult; több mint egy század folyamán észlelhető volt. A csodás esemény idejét *Sörös* Pongrácz, ki «A bátai apátság Krisztus-vére ereklyéje» címmel cikket írt Báta kincséről, legkésőbb a XIV. századba helyezi.[1]

A XV. századtól kezdve már általánosan elterjedt tiszteletnek örvend a bátai szent vér.

Megható például *Garai* János bán kegyelete a szent vér iránt. Midőn Garai 1415-ben Hervoja s a török ellen viselt hadjáratban súlyosan megsebesült s a törökök bilincsekbe verve magukkal hurczolták, a rabságban sinylődő Garai fogadást tesz, hogy szabadulása esetén elzarándokol Bátára a szent vérhez. Midőn kérése meghallgatást nyert, el is látogatott Bátára és szabadulása emlékére otthagyta rabbilincseit. Megható közvetlenséggel számolnak be Garai János esetéről történetiróink közül Bonfini és Turóczi.[2] Turóczi krónikáját földolgozta a lantos *Tinódi* Sebestyén «Zsigmond király és császárnak krónikája» cimű elbeszélésében, melyet Kassán írt 1552-ben. Érdekesen adják elő Tinódi versei[3] Garai János esetét:

Jó Garai János bán foglylyá esék,
Nagy kegyetlen fogságban ő tartaték,
Végre a tömlöczből kimeneködék,
Istentől szabadsága megadaték.

Ő sietséggel Báthára ment vala,
Mely vasakkal őt megvasazták vala,
A szent vérnél azt mind ott hagyta vala,
Ő miá szabadult — azt véli vala.

A bátai szent vér lelkes tisztelőinek sorában találjuk a Hunyadi-családot, kezdve a nagy Hunyadi Jánoson egész Corvin Jánosig. Hunyadi János, majd özvegye Szilágyi Erzsébet, Mátyás király, Beatrix királyné, Corvin János és özvegye akként mutatták ki tiszteletüket a bátai szent vér iránt, hogy szebbnél-szebb miseruhákkal s egyházi fölszereléssel ajándékozták meg a bátai monostort. A jó Hunyadi László még lefejeztetése előtt, utolsó perczeiben is megemlékezett a bátai szent vérről.

A XVI. századtól kezdve már csupa viszontagság a bátai szent vér története. A bátai apátság kegyuraságát 1512-ben II. Ulászló királytól *Perényi* Imre nádor nyerte el. Fia, Perényi János fegyveres embereivel rárontott a monostorra és szentségtörő kézzel elvitte a szent vér ereklyéjét

[1] Religio, 1907. évf. 38. l.

[2] Schwandtner: Scriptores rerum hungaricarum. T. I. pg. 230.

[3] Régi magyar költők tára. III. kötet, Budapest 1881. 344. l.

siklósi várába.[1] Ismétlődött itt a *győri* eset. A győri szentségi csoda hirére Eldezbach Bertold 1469-ben fegyveresekkel betört a templomba s elvitette a csodás szent ostyát Monyorókerékre. A király közbelépése folytán azonban visszakerül a bátai szent vér eredeti helyére, hol e merénylet után csak fokozódott a szent vér tisztelete.

Meghatva olvassuk, hogy midőn *Báthory* Endre 1521-ben naszádosaival a Dunán a déli végek védelmére indult, kiszállt Bátán, hogy ott búcsúban részesüljön.[2]

Tudjuk, hogy a végzetes mohácsi gyásznap előtt egynehány nappal épen Bátán nevezte ki a szerencsétlen II. Lajos király fővezérekül Tomory Pált és Szapolyai Györgyöt. Hogy milyen hő imák szállhattak ekkor a szentségi Úr Jézushoz győzelemért, azt elképzelhetjük. Csakhogy: ember tervez, Isten végez.

A mohácsi csatát követő harmadnapon a bátai benczések a töröktől tartva összeszedik az apátság kincseit, a szent vér ereklyét s a tiszteletére adományozott miseruhákat és bátai polgárok kiséretében Alsókra (ma Győrszentmárton) menekülnek. Értesülést szerezvén a menekülőkről Tolnai Máté főapát, a szerzeteseket egyházi kincseikkel egyetemben fölkisérteti Pannonhalmára. Megható a bátaiak ragaszkodása a szent vér tiszteletével kapcsolatos kincseikhez, melyeket még a főapát gondjaira se mernek jó lélekkel bizni. Végre mégis engednek s jegyzék ellenében átadják a megmentett holmikat. Igy legalább birjuk a bátai szent vér tiszteletére adományozott miseruhák jegyzékét.[3] A Hunyadiak adományain kívül vannak itt még miseruhák fölsorolva: Perényi Imre, Török Imre, Garai Jób, Nagy Ágoston bátai czivis, végül Geréb Péter és Kinizsi Pál özvegyei ajándékából. Többnyire damasztból (régi magyar nyelven: kamuka) és bársonyból készült miseruhák, gazdag aranyozással.

1529-ben a törökök Bátát is fölgyujtják. A végveszély azonban 1539-ben érte az apátságot. Ekkor megszünik ott a szerzetes-élet. Nyoma vész a szent vér ereklyének is. Későbbi följegyzések már csak mint a bátai apátság hajdani kincséről emlékeznek meg a szent vér nevezetes ereklyéjéről.

Protestáns részről sem hiányzanak a megemlékezések a bátai szent vérről, de természetesen csakis gúnyolódás és istenkáromlás kiséretében. Utóbbira hozhatunk föl egy korábbi példát is a hitujítás egyik érdekes aktájából. A lutheranizmussal vádolt *Scholcz* György hunyadi várnagy ügyében Hunyadon 1526 október 13-án fölvett vizsgálati jegyzőkönyv

[1] Religio 1907. évf. 39. l.
[2] Religio 1907. évf. 39. l.
[3] Egyháztörténeti emlékek... I. köt. 277—78. l.

szent szörnyűködéssel sorolja föl nevezettnek istenkáromlásait.[1] Többi közt ezeket is mondá: «hol van a bátai szent vér? ha csakugyan szent vér, hát miért engedte fölgyujtani s elpusztítani Bátát és Magyarországot?» Elég bamba káromlás! *Timár Kálmán.*

AZ OLTÁR TITKA

Szeretni, mint még eddig nem szerettek:
Szeretni Téged rendületlenül,
Hogy hozzád törjenek a gerjedelmek:
Mily édes vágy ez, szivem úgy hevül!
Tenálad nyugvás és öröm fakadnak,
Oltár felett megújuló csoda!
Titkos hatalmát szentséges szavadnak
A lángelme sem érti meg soha!

Nem válogatsz, kinek szivébe térj be,
Ha koldus is, ki bizva lép eléd
És bűnbánattal, remegéssel, félve
Vesz Téged, angyalok eledelét.
Királyok hulltak már előtted porba,
E tiszta oltár: trónusod előtt,
Mert látták, hogy hatalmuk elsodorja,
Ha lelkök nem a hitből kér erőt.

S volt kor: a lelket más eszmék uralták,
Rút eszmény ülte diadalmait
Erényt irtottak gőg, gyilok, bitófák,
Elrejtve föld alá vonult a hit;
De nem lazult a hivők lángja, héve,
E nagy Szentséget ott is tisztelék,
Homályos mécs világitott az éjbe
Tömjénfüstjéről áradott a lég.

Nincs üldözés ma — s mégis álnok élet!
Sötétben járnak ezrek útjai...
De fény dereng! E század újra éledt
Új daltól zengnek lelkünk húrjai.
Magasztosult szivben a hit kizsendül,
Emelkednek már oltár s egyletek.
Hivőknek ajkán buzgó ima csendül,
Szebb kort igérő szent előjelek!

Hány elme tér e biztató sugárhoz,
Belátva, hogy tudása kába láng,
Mely vért kiván és akkor is megátkoz
S mindenkit csalfa sülyedésbe ránt.
De ki bánattal, élő hittel térdel,
S megsemmisül ez áldozat előtt,
Új élet kél szivébe és remény
Az Úr felemelé a könnyezőt.

Ki éltet áldoz, életet nyer attól,
Ki a paránynak is törvényt adott
Ő gyémántnál is gazdagabb malaszttal
Hálálja meg a tiszta szent adót.
Azért eremben Érted forr a vérem
Szivem csak érted dobban — s jól tudom:
Kelljen bár gúny csatáját átalélnem
Te lész örök jutalmam, Jézusom!

Ignota.

Az Oltáriszentség vértanúja.

Garcia Moreno.

II.

Mindezek eléggé igazolják, hogy Garcia Moreno előrelátta meggyilkoltatását. Főleg az utolsó hónapokban számos, még határozottabb kijelentést is hallottak ajkáról. Elkészült a halálra, de félelmet, vagy nyugtalanságot nem érzett. Mások rettegtek és aggódtak miatta, különösen

[1] U. o. 287. l.

derék hitvese; a remegők közt csak ő maga állt nyugodtan, rendületlenül, mint a kinek semmi veszedelemtől sem kell tartania. Külsején semmi izgatottság, semmi változás nem volt észrevehető; a vészhirek és fenyegetések daczára utolsó perczéig szokott munkakedvvel és pontossággal végezte hivatalos teendőit. Barátai egyszer kérve figyelmeztették, hogy óvatosabb legyen s jobban vigyázzon magára; mire Moreno bámulatos egykedvűséggel s föltünő elszántsággal nyugtatta meg aggódó hiveit, oly halálmegvetéssel beszélve közeledő végéről, mely az első századok hitvallóira emlékeztet. «Ugyan, hát oly nagy baj-e az — így szólt hozzájuk vidáman s mosolyogva — ha a vándor végre is eléri czélját? baj-e, ha a hajós megpillantja a hazai partot? Én Istenre biztam sorsomat; ő majd akkor és úgy veszi el életemet, a mikor s a mint jónak látja». Egyetlen óvóintézkedése a halálra való készület volt: ez azonban nála nagyon kevésbe, semmi különösbe nem került. Rendkívüli eszközökkel nem gondoskodott élete biztonságáról, mert — mint egy főpapnak maga kifejtette — ellenfeleinek ördögi incselkedései ellen eléggé úgysem védheti sem katonai őrség, sem rendőrök, sem egyéb emberi oltalom. Jól tudta, hogy nemcsak egy-két személyes ellenfél incselkedik ellene, hanem egész szövetkezet, egész nemzetközi párt, melynek keze odaér mindenhová s mely nem nyilt sisakkal, hanem a sötétség minden fegyverével küzd ellene. Azért fölöslegesnek és czéltalannak tartott minden különös védekezést és férfias nyugalommal hozta meg élete áldozatát.

***

Előre is föl kell említenünk, hogy számos liberális lap azonnal Moreno meggyilkoltatása után azt a hazugságot sietett világgá hiresztelni, hogy a nagy férfiú merő magánboszú áldozataként esett el. Ez azonban furfangosan kieszelt irányzatos tényálláshamisítás volt. Már a magánboszúnak e föltünően egyöntetű hangsúlyozása is, melyre azonnal Moreno halála után mintegy jelszóra rázendített az egész világ szabadkőműves sajtója, gyanút kelthet s csak azt az ügyességet igazolja, melylyel a gyilkosság ördögi szervezői mindjárt arról is gondoskodtak, hogy a közvéleményt Moreno halálára vonatkozólag idejekorán megtéveszszék. Igaz, hogy Rayo és Polanco, a gyilkosság fővégrehajtói, magánboszúból is működtek; de Ekvádorban mindenki tudta, hogy az öt voltaképeni gyilkoson kívül a gyilkosságban még egészen más emberek is működtek közre és hogy a végrehajtással való megbizatás Peruból indult ki. Perui banjegyeket találtak a különben vagyontalan Rayo zsebében is. A perui követség s a kormányiroda utján, sőt a pápai delegátus palotát is fölhasználva, sikerült levelezésüket gyanútlanul folytatniok. De Peru sem volt az egyetlen mozgató középpont; a mi nemcsak Garcia Moreno fentebb említett nyilatkozataiból, hanem azon fenyegető jövendölésekből is sejthető,

melyeket hónapokkal előbb, még mikor Ekvádorban senkisem gondolt ilyesmire, hallattak a szabadkőműves lapok. Az «Indépendance belge» például azt hirdette, hogy «három vagy négy hónap alatt Ekvádorban oly dolgok fognak történni, melyekről majd az egész világ beszélni fog»; a szomszédos államok hirlapjai pedig már akkor leközölték Garcia Moreno megöletésének hirét, midőn a rémes tett még be sem következett. S így IX. Pius is csak az összes beavatottak kétségtelen meggyőződését fejezte ki, midőn az elnök borzalmas haláláról értesülvén, kijelentette, hogy Garcia Moreno katholikus érzülete és életmódja miatt szenvedett halált és «mint hitének s igaz keresztény honszeretetének áldozata esett el».

Az összeesküvők, kiket Urbina vezényelt Peruból, a perui követség házában tartották titkos összejöveteleiket. Már két izben kijelölték a gyilkos merénylet helyét és óráját; a gyilkosok is meg voltak már bizva; de véletlen események mindkét alkalommal az utolsó perczben megakadályozták a tett végrehajtását. Végre augusztus 6-át tűzték ki új határnapul s megállapodtak benne, hogy e napon a gyilkosok addig követik az elnököt, míg kedvező pillanatban végre nem hajthatják a merényletet. Ez a nap esetleg épen a hó első péntéke volt, melyet a szent Szív tiszteletére szokás szentelni. Moreno e nap reggelén már hajnali hat órakor szentmisét hallgatott és megáldozott. Déltájban újra elhagyta házát s a kormánypalota felé indult. Útközben még betért apósa házába és épen itt tartózkodó nejétől gyöngéden elbucsúzott. Mielőtt a kormánypalotába ment, benézett az ezzel átellenben levő székesegyházba s ott az Oltáriszentség előtt egy ideig térden állva imádkozott; azután fölkelt s a kormánypalota felé tartott. A gyilkosok most elérkezettnek látták az időt. A kormánypalota oszlopcsarnokának lépcsőzetén Rayo, az egyik összeesküvő közeledett feléje; köszöntött az elnöknek s aztán mögötte lépdelt fölfelé a lépcsőn. Az oszlopcsarnok második oszlopánál Rayo hirtelen kardot rántott, rávágott az elnök fejére és széthasította koponyáját. Moreno megfordult s a mellén levő táskából ki akarta rántani revolverét; rendes szokása ellenére azonban kabátja történetesen be volt gombolva s miközben így pisztolyát kereste, Rayo új csapással szétvagdalta Moreno jobb kezét s egész jobb karját. Ugyanekkor más három összeesküvő revolverből tüzelt reá. Moreno igyekezett az egyik oszlopon megtámaszkodva védekezni, de ereje megfogyatkozott s ő a lépcsőcsarnok széléről lezuhant az utcza kövezetére. Rayo utána rohant, hogy még jobban szétkászabolja. «Isten nem hal meg!» — kiáltotta oda gyilkosának megtörő hangon az elnök — ez volt egyetlen s utolsó szava. Mindez néhány másodpercz alatt folyt le. Moreno szárnysegéde azalatt elhozta az őrséget; mire Rayo menekülni próbált. Egy katona azonban utána iramodott és szuronynyal átdöfte; ugyanakkor golyó is röpült át Rayo fején, úgyhogy a gyilkos még előbb lépett az örök

Biró elé, mint áldozata. Zsebében ott találták a Judás-dijat is: nagy értékű perui bankutalványokat.

Az elnök már csak nehány perczig élt. Az összesereglett nép hangos jajveszékeléssel kisérte a haldoklót a székesegyház előcsarnokába, hová az őrök vitték. Ott a missiói kereszt lábánál, melyet alig egy éve saját vállán hordozott az elnök, ráadták még az utolsó kenetet s utána a nagy férfiú a keresztény államfők e gyönyörű példaképe, megszünt élni. (1875 augusztus 6.) Jézus Szive péntekén, a szentegyház ajtajában, a kereszt lábánál halt meg, úgy, a mint kivánta: vérével pecsételve meg esküjét és jelszavát: «Hitemért és hazámért!»

Három napig feküdt ravatalán a nagy halott porhüvelye, diszőrséggel környezve, a székesegyház hajójában. Egész Quito gyászba borult. Szakadatlanul jöttek a nép ezrei messze földről s egész körmeneteket alkotva, hogy meggyilkolt jótevőjüket, a szegények atyját, az elnyomottak oltalmát s a nép gondviselőjét még egyszer láthassák, bárha hidegen, merevülten s gyászravatalon. Ifjú országuk föllendülését, anyagi és erkölcsi ujjáébredésüket, földi s örök jólétük alapföltételeit köszönték neki. *B. B.*

Szent Paszkál életrajza

HUSZADIK FEJEZET.

Életében halott, halálában élő.

A HALÁLLAL mindennek vége van. Ezt hangoztatják a hitetlenek, kik tagadják a lélek halhatatlanságát. A fönti mondás csak félig igaz. Vége van annak, ami véges, de ami örök, mint a halhatatlan lélek, annak nincs vége. Vége van a hatalomnak, tiszteletnek, gazdagságnak, szépségnek, tehetségnek — a sír mindezt elnyeli. Megholt királynak senki sem kéri kegyét. Nagy emberek ereklyéi előtt senki sem borul le, hogy azokat különös módon tisztelje. Csak a szenteknél van kivétel. Azokat főleg haláluk után tisztelik; közbenjárásukat kérik, ereklyéink előtt leborulnak. Mindezt miért? Mert halhatatlan lelkük megdicsőült, mint Isten barátai az embereknek, sok kegyelmet kieszközölhetnek. Ezek haláluk napján kezdenek igazán élni, miként az egyház is születésnapnak hivja a szentek elhalálozási napját: az égi haza születésnapjának. E naptól kezdődik a világ végéig meg nem szünő munkálkodásuk, hirnevük, dicsőítésük.

Az isteni Mester, midőn a keresztfia fölmagasztaltatott, mindeneket magához vonzott. A szentek is, midőn szobraik az oltárokra helyeztetnek, magukhoz vonzzák a belőlük kiáradó csodálatos erőnél fogva a világ gyermekeit s megkezdődik itt a földön is halhatatlan életük. Népvándorlások indulnak dicsőséges sírjaikhoz, hogy közbenjárjanak mennyei és

földi javak szerzésében. S ők kegyelmeket és áldásokat osztogatnak s meg nem szünnek az emberiség örökös jótevői lenni.

Mi segítségül hivjuk őket s ők sietnek kéréseinket meghallgatni, mintha csak a földön volnának. Mi tanácsot kérünk tőlük s ők felvilágosítanak minket. Mi megmutatjuk nekik sebeinket s ők meggyógyítják azokat. Ruháiknak egy darabkája, csontjaiknak parányi kis része elég, hogy csoda történjék. A szentek, az Istennek kegyeltjei, bár elhagytak minket, mégis közelebb vannak hozzánk, mint földi zarándokságuk idejében voltak, ők inkább a mieink most, mint életükben.

Talán egy szentnek a halála után sem mutatkozik ez a dicsőséges élei olyannyira, mint szent Paszkálé után. Ezér különböző helyről jöttek



Szent Szilveszter. Dec. 31.



Szent Borbála. Dec. 4.

a nyilatkozatok, melyek csodás gyógyulásokról, imameghallgatásokról s egyéb kegyelmekről szóltak. A szent közbenjárására történt csodák százszámra mennek. A boldoggáavatási pörnél 175 csoda szerepelt. A szenttéavatási pörnél még több vétetett föl, melyek leirása kötetekre menne.

A sok közül csak egy-kettőt említünk, amelyekből meggyőződhetünk, hogy szentünknek mily nagy hatalma van a mennyek Királyának udvarában.

Dr. Benet orvos így szólt egy anyához, kinek fia igen közel állt a halálhoz:

— Gyermekén már senki sem segíthet. Ajánlja őt fel az Istennek.

Az édesanya Szentünk segítségében bízva, így felelt: — Doktor úr, gyermekemmel elmegyek az én doktoromhoz! Paszkál testvérhez.

— Azt jól teszi asszonyom. Kérje az ő közbenjárását.

A szegény asszony Paszkál sírjához ment, kinek ereklyéjével érintette kis betegét és a gyermek azonnal meggyógyult.

Egy atya így szólt az egyházi bírósághoz: «Mennyi pénzt adtunk ki, csakhogy beteg leányunkat meggyógyíttathassuk. Hiába. Egy nap szent Paszkált hivtuk segítségül. Megmondtam leányomnak, hogy őbenne jobban bizom, mint az összes orvosokban. S lányom egyszerre meggyógyult».

Egy szegény asszony azt a nyilatkozatot tette: «Csak csont és bőr voltam, inkább csontváznak látszottam, mint élő lénynek. Összes pénzemet orvosságokra költöttem. Végre szent Paszkálhoz fordultam. Éreztem, hogy erő jön testembe s e perctől fogva betegségem megszünt. A nép így kiáltott föl:

— Éljen Paszkál testvér! Halál az orvosságokra! Az egész gyógyszertáradat, jó asszony, dobd ki az ablakon!

Csakugyan. Az asszony lakására érve, a sok orvosságos üveget kidobálták, úgy hogy azok ezer darabra törtek.

Akiket szent Paszkál megsegített, csodálatosan meggyógyított, mintegy kötelességüknek tartották másokban is az iránta való nagy bizalmat fölkelteni. Ezek közt legbuzgóbb volt Saralla Katalin, ki — hogy úgy mondjuk — vadászott a betegekre, nyomorultakra és őket szent Paszkál sírjához vezette, vagy hozatta.

— Miután a szent engem csodálatosan meggyógyított — így szólt egykor — kötelességem, hogy szegény felebarátaimat ugyanazon szerencsében részesítsem.

Egy süket asszonyt rávett, hogy tartson szent Paszkál tiszteletére kilencedet. Az asszony ezt megtette. De eredmény nem látszott. Tartott egy második és harmadik kilencedet is, mely alatt minden este megkente füleit a szentnek sírja előtt függő mécsesből vett olajjal. Erre fülei megnyiltak a hallásnak és ezentúl többé azt el nem vesztette.

Számtalanok azon csodák, melyeket a szent az édesanyák kérésére teljesített, meggyógyítva beteg gyermekeiket.

Néha a betegeknek megjelent. Igy Hueskában egy kis leánynak, Ledesma Katalinnak, ki halálos betegségben feküdt. Katalin gyermeki hittel és bizalommal fordult szent Paszkálhoz. Egyszerre csak fölkiáltva, édesatyjához így szólt:

— Szent Paszkál megjelent, atyám, és meggyógyított engem.

Egy másik megjelenésről P. Cirujeda Jeromos, ferencrendi szerzetes, a következőkben számol be:

«Több mint egy hónap óta nagyfokú lázban feküdtem. Oly gyöngeség fogott el, hogy már fölgyógyulásomban kételkedni kezdtek. P. Ximenes, ki igen érdeklődött állapotom iránt, fölkeresett engem a riberai kolostorban.

— P. Provinciális, nagyon kérem, hozassa el szent Paszkál talárisát és tétesse ágyamra.

Amint ezt megtették, nagy bizalommal ragadtam meg azt mindkét kezemmel és könnytelt szemekkel megcsókoltam. Az ujoncmester fölolvasta erre a szentről szóló evangéliumot és elvégeztük a betegek imáját Bennem ezalatt oly érzés keletkezett, hogy biztosra vettem meggyógyulásomat. Erre rendtársaim magamra hagytak.

Éjfél felé ágyam előtt megjelent egy testvér a padló fölött lebegve.

— O, Paszkál testvér! — kiáltottam reá és sírva fakadtam — ó, Istennek nagy szolgája, esdekeld ki számomra az egészség kegyelmét és én megigérem neked, hogy egész életemben buzgón fogok az Ur Istennek szolgálni.

— Testvérem — válaszolá kedves mosollyal és kezét áldólag felém emelve — légy nyugodt! Meggyógyulsz szeptemberben, a szent Szüz ünnepén elhagyod a betegszobát és részt veszel a szentmisén.

Miután még egyszer megáldott, eltünt s vele együtt heves lázam is. Nemsokára egyik valenciai kolostorba küldhettek levegőváltozásra, honnan teljesen meggyógyulva térhettem haza.

Még két fontos dolgot kell fölemlítenünk. Az első az, hogy azon tanúk, kik a csodákat elbeszélték, valóban szavahihető emberek voltak. Erre különben nagyon ügyelt a boldoggá- és szenttéavatási ügyben kiküldött egyházi bíróság s csak szavahihető tanúk vallomását fogadták el eskü letétele mellett. A másik az, hogy vajjon a villareáli kolostor szerzeteseinek nem volt-e érdekükben az, hogy Paszkál sírjához az embereket összecsődítsék s ebből anyagi vagy egyéb hasznot merítsenek? Az összes tanúk egyhangúlag azt vallották, hogy a villareáli szerzetesek csak tiszteletet érdemelnek és ki van zárva minden földi érdek, anyagi haszon vagy a népzarándoklatokkal való visszaélés. A legszebb magasztaló szavakkal nyilatkoztak a zárda lakóiról; főleg kiemelték teljes önzetlenségüket.

— Pénzt el sem fogadtak — miként a tanúk vallották — mert annyira féltették legnagyobb kincsüket: a szent szegénységet, szent Ferenc atyjuk örökségét. Ma is csak épúgy gyüjtenek alamizsnát, melyből fönntartják magukat, mint annakelőtte.

Dr. Benet ezt mondotta róluk:

— A szerzetesek valódi rabszolgák lettek, mióta szent Paszkál csodákat művel. Éjjel-nappal kell nekik a betegekhez sietni, a szentnek ereklyéivel a betegeket megérinteni s fölöttük az evangéliumot olvasni. Napközben pedig a sok ember annyi dolgot ad nekik, hogy alig tudják szabályaikat megtartani.

De mégis érdekükben volt a szerzeteseknek, hogy az embereket a szent sírjához vonzzák, mert ez Isten dicsőségére, a szentnek nagyobb tiszteletére s a számtalan zarándok lelki üdvösségére szolgált. De ez az érdek nem önző — ellenkezőleg: szent, mely a legnagyobb elismerésben kell hogy részesüljön.

Reviczky Aladár.

A Narenta völgyében.

Karácsonveste van. A holdvilág méla fénye bevilágít a vadregényes hegyszakadékokba és ezüsttel hinti be a völgyeket. A szegényes viskókból világosság árad ki, mintha dicsfényben égnének; ide jön el Jézus. Szegénység és szegénység mindenütt, mintha Betlehemben s Názáretben volnánk. A törökök majdnem minden templomot elpusztítottak Bosznia és Hercegovina határain, némelyikre többször is rávetették magukat,



Az első és egyetlen Jézus Szive-templom Boszniában.

úgy mint a szívtelen ember, ki a fölépített fecskefészket újra meg újra elpusztítja. Nincs ország, hol oly kevés volna a templom, mint Boszniában s ami kevés van, az legtöbbnyire olyan épület, ami már senkinek sem kell. Doboj városában a városi plébánia-templom egy fából összetákolt katonai barakk, melyet a magyar bakák készítettek az okkupáció idején táborozáskor. Potóci helységben a templom egy muzulmán csapszéknek az istállója volt. Amily szegények a templomok kívülről, olyan azok belseje és berendezése is. Van egy plébánia-templom, mely már ötven éve fönnáll és csak a mult évben látott először vecsernyepalástot, ami valóságos ünnep volt; vannak templomok, hol csak egy fehér miseruha van, de az sem fehér már, hanem régi, használt volta miatt fekete.

Jézus Krisztus a bosnyák földnek legszegényebb lakója; oly szegény csak akkor volt, mikor a szentföldön járt. S szegénységében osztoznak papjai is. Állásuk, jövedelmük nincs, de azért örökké dolgoznak mindennapi s örökkévaló kenyerükért. Egy fiatal pap munkaközben halálosan megbetegedett; senki sem volt mellette. Ápolás, vigasztalás nélkül feküdt lócáján; mellette egy száraz cipó, melyről ő maga vágott időnként egy handzsárral egy-egy szeletet. Egy másik pap kórházban haldoklott. Az orvos megvizsgálta és kijelentette, hogy a betegség éhezés következménye. Volt egy pap, ki a mult télen a jezsuita hithirdető állomás főnökének e levelet



A Narenta völgyében.

írta: «Eleddig magam számára semmit sem kértem, sikerült koldulás nélkül is valahogy keresztültörnöm magamat. De ez az esztendő rettenetes; a nyári szárazság mindent elpusztított és híveimmel együtt éhezem. A ruhát, mely rajtam van, öt éve hordom már; ha segélyhez nem jutok, el kell adnom a lovamat, pedig a hűséges állat nélkülözhetetlen énnekem, ha az Úr testét viszem a betegek kunyhójába. Ha ennek meg kell történnie, harminc kilométernyi utat kell majd sokszor gyalogolnom. Isten után legnagyobb boldogságom volna egy télikabát. Fáj, hogy panaszkodom, de a nyomor oly nagy, hogy a misebort is egy jószívű török adja nekem ingyen az egész esztendőben.»

Az Oltáriszentség gondviselése.

Az oltárok Istennek őrtornyai. Onnan veti be fényét a világba, hogy azok, kik a bűn sötétségében s a halál árnyékában bolyonganak, megtalálják az utat ő hozzá, ki az út igazság és élet, a világ világossága, a szomorúak vigasztalója. Városaink, falvaink legrégibb lakója Ő. Az Oltáriszentség már itt volt, midőn barbár őseink hazát szereztek. Ő ismeri tájainkat, hegyet, völgyet, annak minden zugát ép úgy, mint az emberi sziv és gondolat minden titkos rejtekét. Minél tovább élek, minél tovább gondolkodom, annál inkább érzem, hogy egy titkos kéz vezeti életemet. S e kéz fogásáról, szorításáról érzem, hogy nem vagyok magam, hogy az a kéz milliókat vezet, milliók és milliók vágyait intézi, tartogatja. Ő az, ki bölcsen kormányoz, igazgat s e világot pusztulni nem engedi. Messze nyul ki e kéz s örökké dolgozik, az áldott titkos Gondviselés keze. Sok bűnös így nyert bünbocsánatot, sokan így tértek meg, O kereste fel őket, az Oltáriszentség, járt-kelt, a jó pásztor kereste elveszett juhocskáit. S ő nem válogat, néki egyforma minden, minden egyaránt drága, keresni jött, azt a mi elveszett.

Az ezernyolczszázötvenedik év karácsonyának előestéjén kocsi robogott végig London utczáin. Mindenütt boldogság uralkodott. Fenyő és fagyöngy diszitette az otthonokat s égő gyertyák mellett várták a kis Jézus születését. A kocsi robogott. Egy előkelő urat kellett a kocsisnak kivinnie a várostól messze fekvő norvodi árvaházba. Utasa Grant Tamás püspök volt. Hideg idő volt. Az átfázott kocsis erősen verte kezeit a hóna alá, hogy a mozgás által kissé felmelegedjék. A püspök látta, mit mivel a kocsisa, megsajnálta. Aztán azt gondolta magában, hátha a lelke is úgy didereg, mint a teste szegénynek? Kinyitotta a kocsi ablakát, néhány résztvevő szó után beszédbe eredt a fiakkerossal. Hamarosan kivette belőle, hogy már bizony tíz éve nem gyónt.

— Ugyebár barátom — szól a püspök egész barátságosan — a mai karácsony ünneppel más életet kezd? Megigéri-e nekem, hogy még e héten a szentségekhez járul?

— Püspököm — feleli az ir kocsis — semmit sem tennék olyan szivesen, csak időm volna rá. Egy szabad perczem nincsen, mindig a lovaimmal vagyok elfoglalva. Ha nem vagyok az utczán, akkor az istállóban kell lennem.

— Elhiszem, fiam — mond a püspök — hogy úgy van. De a hol meg van a jóakarat, ott az Uristen megmutatja az utat. Állítsa csak meg egy kicsit a lovakat.

A kocsi megállt s a kocsis azon veszi magát észre, hogy a püspök mellette ül a bakon.

— Látja, barátom, milyen jó az Isten. Maga nem kereshette föl a papot, azért ide, a helyébe küldte Isten a gyóntató atyát. Fogjunk tehát hozzá, végezzen buzgó őszinte gyónást. Időnk van elég, senki sem zavar bennünket.

A kocsis keresztet vetett magára s elkezdett gyónni. Igy mentek London felé. A lovak jól húztak. A csendes éjjelt semmi más nem zavarta, csak a kerekek zörgése és az ő beszédjük. Az égen a csillagok ragyogtak s az angyalok énekeltek: «Dicsőség magasságban Istennek s békesség a földön a jóakaratú embereknek!»

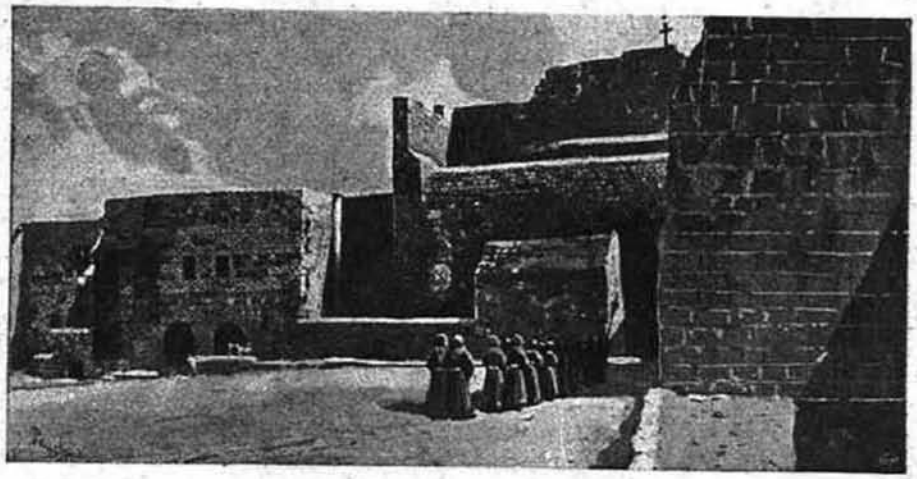
Örök szentségtartó

(Folytatás.)

Krisztus vére rájuk szállott. Jeruzsálem elpusztult, az ősi városban patakként ömlött a vér harminczhét évvel Krisztus kereszthalála után. Titus császár, kit szelidsége miatt az emberi nem gyönyörének neveznek, mint Vespasián császár hadvezére pusztította el Jeruzsálem városát s a templomot, mely Jézus testét be nem fogadta, úgy büntette a zsidókat, hogy a Golgota hegyén keresztrefeszítette őket, naponkint ötszázat, úgy hogy három hónap mulva Jeruzsálem környékén kipusztult az erdő, mert a fákból keresztet csináltak. Igy lakolt a zsidó nép Krisztus keresztjeért s most szétszórva és közöttünk, mint a kereszttáldozatnak élő tanujele.

Botrány volt nekik a kereszt, azért nem tudták szent Pálnak megbocsátani, hogy belőle, a legvérmesebb zsidóból, a kereszt követője lett. Konstantinápoly nagy patriarchái szent Germanus és aranyszájú szent János azt mondják, hogy Jeruzsálem nem láthatta a kereszten függő Megváltó arczát, mert az ő keresztje mi felénk nyugatra fordult: Erre lehelte ki lelkét s megáldotta a mi földünket s áldása nyomán élet fakadt. Lelkét reálehelte a földre és újjáteremtette a világot.

A szent kereszt megkezdette diadaltúját, az újjászületésnek, a haladásnak lett előfutára. A mit a világ előitéleteivel félszegségével állít, azt áthuzza a kereszt és azért mondják s ismétlik annyiszor, hogy a kereszt csak dőreség. Nem, ő harczot hirdet; ezt hozta le a földre. A béke int feléd, de harczolj érte. Mennyeknek országa erőszakot szenved s csak az erőszakosok ragadják el ezt. Harczot hirdet a kereszt, mindennek, a mi megrögzött, mindannak a mi félszeg, mindannak a mi pogány, harczot hirdet a kereszt a szeretetnek és alázatosságnak jegyében. Ő az erőnek, az isteni mindenhatóságnak, a mindent átalakító isteni segítségnek kifejezője. Ő alatta élet árad, mert hisz az Úr teste van rajta. Králik Richárd a nagy költő mondotta: «Két világnézet küzd egymással,



Bejárat a betlehemi születési templomba.

az egyik keresztény, a másik pogány. A pogány műveltség jelképe a körbecsavarodó kigyó, egy zárt alak, csupa zürzavar, kigyó, mely zavarában, kinos állapotában még farkát is harapja. Ez a mi a paradicsomi bűnre emlékeztet! ez a pogány világnézet. Korlátot nem ismerő céltalanság, egymásba folyó körvonal, sima kényelem, boldog, de ép oly kinzó öntudatlanság.

A másik jelkép a kereszténységé: ez a kereszt. Ez nem kényelmet, ez erőszakot hirdet, mert mennyek országa erőszakot szenved. Itt nincsen czéltalanság, de vannak ideálok, vannak czélok, vannak igazságok, van mit kifejezni, ott van a két vonal, mely egymást keresztezi; az egyik, mely a mélységben gyökerezik, az alázatosságban, a hitben, de fölfelé tör s az égfelé mutat, mert vannak ideáljai, tud reményleni a jövőben s bizik erejében. A másik vonal keresztezi ezt. A két kinyuló kar a szeretet, mely mindent magához ölel, mely összetartja az embereket, a családokat, az országokat, a tevékeny szeretet, mely nem teszi ölbe kezeit, hanem kitárja és dolgozik, forgatja a kalapácsot, a vésőt, a furót, a tűt, az ecsetet. Ilyenek vagyunk mi keresztények; már szent Ágoston utal reá. A kereszt a mi tanítónk, mintaképünk, világító fáklyánk és vezérünk: Ha megindul a körmenet virágvasárnapon, a kereszt megy elől, mert ez a fény, a mely vezet, világít, ez a tűz, mely éltet ad. A kereszt a szeretet kifejezője, hiszen az örök szeretet, Krisztus teste van rajta. Ha mi nem leszünk olyanok, mint a kereszt, ha nem lesz bennünk szeretet, mely világít és melegít, hideg és sötét lesz körülöttünk s kiesik munkás kezünkből a kalapács, kiesik a furó, kiesik a fürész, kiesik a tű, kiesik az ecset, megszünik a munka s megszünik az élet.

Erre vagyunk mi büszkék. Ezt hozta nekünk a kereszt; az ember annál nagyobb, mennél alázatosabb, annál több lenne a szolgálatkészség, annál több lenne a szeretet. Ezt hirdeti a kereszt bátran, mely megteremtette a keresztény szoczializmust s odazúgja a világnak e szavakat:

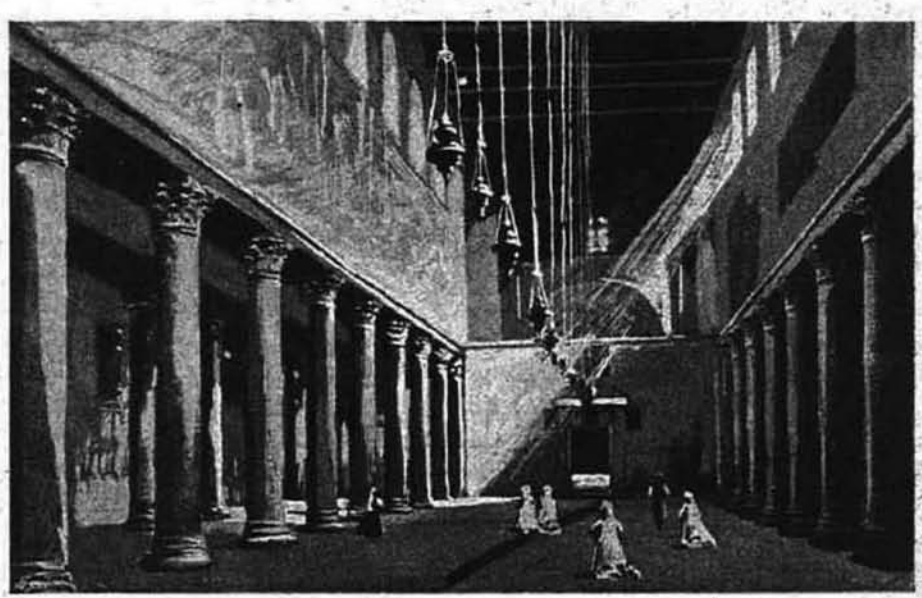
A kicsapongó istenek halottak,
Koruk lejárt a dölyfös boldogoknak.
A szenvedők birják aztán a földet
S édes öröm lészen hullatni könyet.
Az erdő hallgatag, szelid magánya,
A búsulóknak lesz vigasztalása.
Ki, szomorú nem volt az mind pogány,
Ő rendelé ezt így a Golgotán.
Ő, a ki jámbor, irgalmas, szelid
S elvette e világnak bűneit.

Dr. Makay Lajos.

Oltáriszentség és hítvédelem.

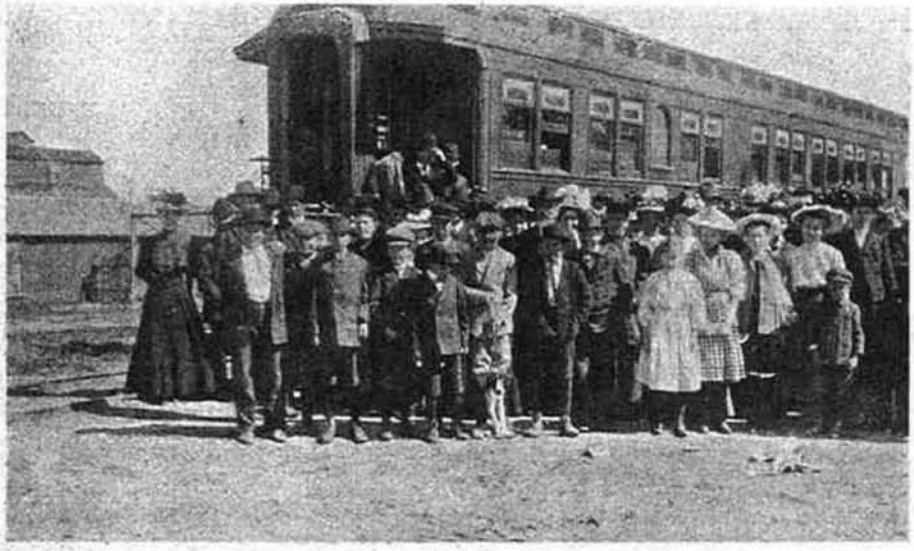
(Folytatás.)

Ajabb érvet szolgáltat a világegyetemben észlelhető csodálatos rend és célszerűség. Ki ne tudná, hogy mindez rendezőt s céltudatos, bölcs alkotót tételez föl. A véletlen nem alkot rendet s célszerűséget. Vegyük csak szemügyre az emberi test csodálatos szervezetét s tökéletes működését. A lélek az éltető, a parancsoló, a kormányzó. A testet elhagyja akkor, midőn az már annyira megromlott, hogy nem használhatja. A testben birja a legtökéletesebb szerveket, melyeket fölhasznál, hogy az életet a testben fönntarthassa. Fő szerve a szív, mellyel az élet savát, a vért az



A betlehemi Mária-templom belseje

erek rendkívül gazdag és érzékeny csatornahálózata segélyével a test minden részébe juttatja; az értelmi működés székhelye az agyvelő; ennek parancsait a gerincagy az ő számtalan elágazásaival, az idegekkel közvetíti a műhelyekbe, a test szerveibe; a hallószervek a hallóideg segélyével a hangbenyomásokat a központba, az agyba vezetik s így azok a lélek tudomására jutnak; a szemek, mint fényérzékeny lemezek, szines fölvételt eszközölnek a tárgyakról, tehát egészen hű képet nyernek, hacsak valami más külbehatás ezt meg nem akadályozza; a látóideg ezt a kész munkát szintén



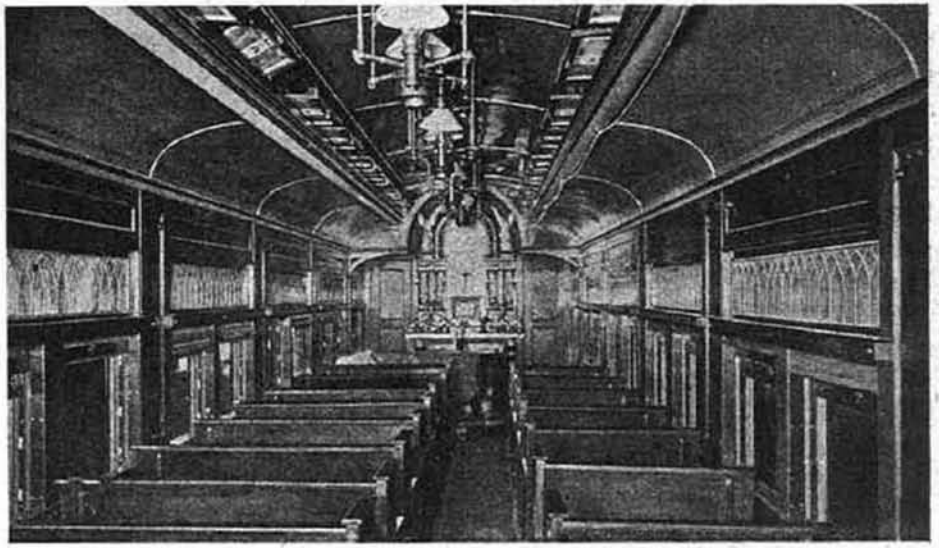
Karácsony a Passificon. Amerikai vasúti kápolna külseje.

az agynak szolgáltatja be; az emberi szervezet bir vegytani laboratóriummal is, itt a szaglás és izlés szervei vannak elfoglalva; önműködő szűrőtelepül a vese és bőr szolgál; a központi fűtőkészülék a gyomorrendszer, őrlőmalom a száj, ez fölaprózza a fűtéshez szükséges anyagot; zenehangszer — orgona — a gégefő, melynek a tüdő szolgáltatja a szükséges levegőt, a gégető és hangszálak az orgona ezüsthangú sípjai; ad is oly hangot, minőt semmi más hangszer felül nem múlhat, de még meg sem közelíthet; a csontváz és izomrendszer emelő és átviteli gépezet. A csontváz fölépítésében a modern hidépítés legszellemesebb találmányait már mind föltalálhatjuk.* Hát nem tételez föl mindez céltudatos, bölcs Teremtőt? A vak véletlen hol a világon hozott létre ily művet? Hisz még egy gyujtódobozt sem létesített.

V. ő.: Dr. Klug: Életkérdések. (Fordítás.)

Vagy nézzük az állatok ösztönét. Linné szerint a szarvasmarha azon füvek közül, melyekhez hozzáférhet, 276 fajtát eszik meg, míg 218-at érintetlenül hagy; a juh 728 fű közül 387 fajtát eszik meg; s az állat nem hibázza el étrendjét. Honnan van ez? Véletlen műve ez? Nem. Isten az ő akaratját közlé az állattal s ez ösztönszerüleg cselekszi meg azt.

Nézzük a csillagos eget! A földnek a naptól való távolsága 20 millió mérföld; a Véga csillag másodpercenként 15 kilométer sebességgel halad a mi földünk felé; a gyorsvonat másodpercenként 1—2 méternyi távol-



Az Oltáriszentség diadalútja. Amerikai vasúti kápolna belseje.

ságot tesz meg; s a Véga elképzelhetetlen sebessége ellenére is csak 280.000 év mulva fogja elérni a földet; s ezen rettenetes útjában a legnagyobb pontossággal halad, nem ütközik össze egy másik csillaggal, mely őt letéríthetné kijelölt útjáról. Mindez a véletlen műve? Lehetetlen. A nap térfogata 1,300.000-szer nagyobb mint földünké; oly hőforrás ez, mely lehetővé teszi az életet e földön. Platό, a pogány tudós, azt mondotta, hogy már az őskorban voltak olyanok, kik nyiltan megvallották: a természetben észlelhető szép berendezés szükségképen egy értelmes lény műve. Mi többet tudunk; tudjuk, hogy ezen értelmes lény Isten. Mindenütt a természetben a céleszmét látjuk, de ki oltotta az eszmét a természetbe s ki eszközölte azt, hogy a természet ennek megvalósításában eddig még soha sem hibázott? Csakis Isten.

Nézzük a növényvilágban mutatkozó célszerűséget. Az orchideák 400

neme s mintegy 6000 faja egészen a lepkékre s rovarokra van bízva; csak egyik faját az orchis pyramidalist, körülbelül 23 fajú pillangó keresi föl s eszközli rajta a termékenyítést ösztönszerüleg. Nem a véletlen müve ez, mert ez esetben ezek a növények már rég kipusztultak volna.*

Franciaországban a Languedoce, csatornában nagy mennyiségben tenyészik egy vízinövény, a vallisneri a superba; Budán a Lukácsfürdő melegvízforrásában 1876-ban honosult meg. Ennek virágai a víz alatt egy csigavonalakban hajlott száron nőnek. A megtermékenyítés idején — tehát máskor nem — a szár kiegyenesedik s a virágot a víz szine fölé emeli. Ha a beporzás megtörtént, a szár ismét összecsavarodik és az egész növény a víz alá merül, a hol tovább fejlődik. Hát mindez a véletlen müve? De nagy hitük van az istentagadóknak, hogy még ilyet is elhisznek! Igen, ők a legnagyobb képtelenséget is készséggel elhiszik, csak Isten létében nem akarnak hinni! Jóhiszeműséget nem igen tételezhetünk föl bennük.

Rousseau «Emil»-jében így nyilatkozik: «Micsoda oktalan föltevés az, hogy a világegyetemben észlelhető összhang a puszta véletlen által mozgatott anyagnak tervszerütlen szerkezetéből kimagyarázható... Miért is hiszem, hogy a világot hatalmas és bölcs Akarat kormányozza».

Dr. Thiele, a berlini egyetemen a bölcselet tanára, megnyitó előadásában így nyilatkozott: «Istenben és általa élünk, mozgunk és vagyunk».

Isten léte mellett bizonyít az emberiség közmegegyezése; ezért joggal irhatta már Cicero és Plutarchos is, hogy nincs a föld kerekségén nép, a melynek nem volna tudomása egy fensőbb Lényről; ugyanezt elmondhatjuk napjainkban is.

Találóan jegyzi meg Saussaye: «A minden fölfogást nélkülöző emberfajokról ugyanazt mondhatjuk, a mit a beszélőképesség és tűz nélkül szükölködőkről: ezeket csak bizonyos tudományos elméletekben találhatjuk föl, (Häckel) mert alkalmasnak látszik fölemlíteni őket, de a valóságban ezek nem léteznek». Az emberiség ezen közmegegyezéséből az következik, hogy a természetes, józan ész magától is rájön Isten létének ismeretére; máskülönben az emberiség ily közmeggyőződésre soha sem jutott volna. Ugyanis ezt a tudatot nem rábeszéléssel ébresztették az emberekben, mert ez esetben nem volna általános ez a tudat. A kivétel csak erősíti a szabályt; ha tehát találunk is kivételesen olyanokat, kik úgy gondolják, úgy vélik, hogy nincs Isten, ezek csekély száma nem változtat a fölállított általános tételen; joggal mondhatom pl. hogy télen hideg van, nyáron meleg van, dacára annak, hogy nyáron is akadhat kivételesen hideg nap s viszont télen is akadhat kellemes időjárás, pl. március 15. körül, pedig akkor még tél van. A kiváló tudós, M. Müller, oxfordi egyet. tanár szerint

* König Arthur: Természeti érvek Isten létéről.

100.000 ember közül alig akad egy, kinek ne volna vallása. A hol van vallás, ott létezik az istenség fogalma is.

Az istentagadók legnagyobb része pedig mellettünk bizonyít, midőn oly kitartással akarnák magukat s másokat meggyőzni arról, hogy nincs Isten; ez már mutatja, hogy nekik van tudomásuk Isten létéről; ha nem volna úgy közömbösen viselkednének. Azonkívül sokan a hitetlenek közül nem őszinték s nem vallják be különféle okokból, hogy szivük mélyén bennük is él a hit Isten létében. Miért támadják, miért káromolják ezek Istent? Mert hiszik, hogy van. Miért tagadják? Mert lelkükben megszólalt más hang, a benső sugalat: van Isten.

Joggal mondhatta Tylor: azon állítás, hogy vannak népek, melyek semmi vallással sem birnak csakis félreértett s komoly, tudományos alapot nélkülöző érvekből vehető.

Tagadhatatlan tény továbbá, hogy minden emberben föltalálható a lelkiismeret szava, mely örök, változhatatlan s egyetemes erkölcsi törvény létezéséről tanuskodik. Honnan e törvény? Az anyag ily törvény alkotására képtelen, úgyszintén a véletlen is, mert akkor nem volna általános e törvény; pedig tényleg az, mert minden emberben él a tudat, hogy van erkölcsi jó, mely követésre méltó s erkölcsi rossz, mely kerülendő. Ezen erkölcsi törvény értelmes s általános tekintélylyel biró törvényhozót tételez föl, máskép meg nem magyarázható. Vagyis más szóval kell lenni Istennek, ki e törvényt az emberek szivébe véste. Ez a józan észnek, a valódi tudománynak követelménye.

Azért már Kant is mondotta, hogy a csillagos ég fölöttünk s az erkölcsi törvény bennünk, tehát a vádoló és megnyugtató lelkiismeret, az embert Istenhez vezeti. Minek is vádolna lelkiismeretem, ha Isten nem léteznék s ugyan adta volna a törvényt, hogy a rosszat nem szabad cselekednem?

Akárhová nézünk, mindenütt Isten létének érveit találhatjuk föl s ha semmit sem nézünk, hanem csak helyen gondolkodunk s megfigyeljük lelkiismeretünket, okvetlen annak tudatára jövünk: van Isten!

Azért helyesen jegyezte meg Ritter, az ujabb természetrajz megalapítója: «... minden tudomány, bármennyire osztályozzuk is és bármily élesen határoljuk is azokat egymástól, legmélyebb mélyén csak egy: a teremtmény hymnusza a Teremtőhöz».* Bárhová megyünk, Istennel találkozunk.

Egyéb érveket is föl lehetne még említeni, pl. a lét teljességéből vett bizonyítékot Isten léte mellett, de lehetőleg röviden kell végeznünk. Jövő közleményünkben az istentagadók érveit fogjuk a tárgyi igazság

* L.: Dr. Prohászka O., A két világnézet. (Magyar Sion.)

fényénél megvilágítani. S hogy e közlemény célját teljesen elérje, hódoljunk meg a tudomány érveivel is fényesen igazolt Istenünk előtt, imádjuk Őt s szolgáljunk Neki. Föltaláljuk Őt az Eucharistiában, itt vár imádóira, híveire, itt bőségesebben osztja kegyeit, mint másutt, itt Ő egyszersmind lelki táplálékunk, hogy a hitkételyekkel szemben tántoríthatatlanul legyünk a szenvedélyekkel szemben állhatatosak a tiszta erkölcs utjain s megpróbáltatások s szenvedések közepette edzettek s erősek; itt találjuk meg Krisztust, ki egy lényegű az Atyával s Szentlélekkel s ez a Krisztus lesz vezérünk, mesterünk s lelkünk jó pásztora. *Tichy Sándor C. M.*

Röptében a nagyvilág körül.

Örömtüzek a Hegyalján. Mikor XIV. Benedek pápa tokaji borral misézett, megáldotta azt a földet, ahol oly drága kincs terem; s a derék tokajiak érezték is Isten áldását, mindenük megvolt: jó termés, jó hírnév, jókedv, munka, jóbarátság; csak egy hiányzott, egyért fájt a szivök: az örökkévaló kenyérnek, amelyért dolgoztak, nem volt méltó lakhelye. Tokajban új templomot építenek. Régi vágya teljesül ezzel a tokaji katholikus egyházközségnek, mert a régi templom omladozó falai már ugyancsak hirdették, hogy Isten dicsőségéhez méltó házat építsen a hivők serege. Novemberben ment végbe az ujonnan épülő templom alapkőletételi ünnepe. A megáldást ezernyi néptömeg jelenlétében Karniss István plébános végezte, ki az ünnepélyes aktus után szép beszédet intézett a megjelentekhez. A templom épitésére 110.000 koronát fordítanak és 1910. július havában lesz készen. Az új templom építése körül első sorban Karniss plébános szerzett érdemeket, aki köztiszteletben álló társadalmi tevékenysége körében mindent elkövetett az anyagi nehézségek legyőzésére.

India. Első áldozók katekizmus-versenye. A meliapori megyéspüspök kápolnát építtetett az indián árvaháznak. A kápolnába mindjárt beállították a Segítőszűz Mária szobrát. A kis indiánfiúk szivesebben ájtatoskodnak a kápolnában, mintsem a közeli püspöki templomban. Vetélkedve ékesítik a Szentséges Szűz oltárát és szobrát. A házat csak nemrég vették birtokukba a Szaléziak. Mikor idejöttek, húsz kisebb-nagyobb fiú még nem járult az első szentáldozáshoz. Az egyik kitanult tolvaj volt, mindent ellopott, amit a szeme meglátott, a másik naponként legalább egyszer verekedett, semmi szidás nem fogott rajta. Szentáldozás után egészen megváltoztak.

Nemrég katekizmusverseny volt közöttük. A versenyen megjelent a püspök, a fiúk énekkel fogadták. Másfél óráig tartott a verseny. A kérdezők másfél óráig forgatták a katekizmust. A győzhetetlent, vagyis aki a többit mind legyőzte feleletével, maga a püspök koszorúzta meg.

Vasárnapi mise és a tekintetes vármegye. Somogy vármegye a nemzeti eucharisztikus tradiciók letéteményese. Itt verte le Szent István király Jézus nevének ellenségeit és templomokat épített a füstölgő áldozatok romjain. A népben él ez a tudat s most is buzgó híve az állami élet összetartó erejének az Oltáriszentségnek. A vármegye alispánhelyettese a napokban köriratot bocsátott ki, mely hazai törvényeink szellemében a vasárnap megszentelését régi nagy időkhöz méltó lovagiassággal védi meg; a főjegyző körirata így hangzik:

«Valamennyi főszolgabiró úrnak! Tudomásomra jutott, hogy a községi és körjegyzők vasár- és ünnepnapokon azáltal, hogy feleket istentisztelet, mise alatt fogadnak, sőt megidéznek ügyeik letárgyalására, a lakosságot vallási kötelmeik teljesítésében sokban akadályozzák. Midőn ma a nemzetközi szociálizmus ugyis felforgatással fenyegeti a társadalmi rendet, fokozott buzgósággal kell a vallás megtartása fölött őrködni, mert egyedül a vallás vigasztaló igéi képesek a személyeket féken tartani. Ez okból fölhivom uraságtokat, miszerint a kör- és községi jegyzőket utasítsák, hogy feleknek egyházi istentiszteletek idején való elfoglalásától tartózkodjanak és általán erre, valamint a vasár- és ünnepnapi munkaszünetelésre vonatkozó rendelkezések megszegésére példát ne nyujtsanak, uraságtok annak betartását ellenőrizzék és a mulasztók ellen kellő megtorlással járjanak el. Kaposvár, 1909. november 11. Alispán helyett: *Plachner*, főjegyző.

A francia forradalom emlékei. Vége a szalonmiséknek. Mint a francia katholikus lapok jelzik, Pamiersben most temették el az utolsó «Chambristes»-et. E néven: «Chambristes» azokat a franciákat illették, kik Mgr. de Canlet janzenista városában a nagy forradalom idején a szentségeket nem fogadták el s az «assermentes» (pápahű) papok miséjére nem mentek el; a forradalom lezajlása után pedig egész napjainkig nem ismerték el a konkordatumos papokat. A chambristes-eknek száma egykoron igen nagy volt s különösen Poitiers-ben XIII. Leo alatt a városi tanácsot is hatalmukba kerítették. Lassan-lassan azonban ez is mint megannyi más szakadárság kiveszett és nyomtalanul eltünt. Az utolsó, most eltemetett chambriste-nak neve: Madame Lafont, tehát egy asszony; hetvenhat évet élt. Temetése természetesen egyházi asszisztencia nélkül folyt le.

Miben áll a Chambriste izmus? Abban, hogy miután papra és templomra nincs szükség, mindenki otthon a szobájában, innen a név is, önmaga végzi el a misét, egyéb istentiszteletet s önmagának szolgáltatja ki a szentségeket, maga magát áldoztatja meg stb. Egyszóval hitelvi szempontból semmi más különbség nem állott fönn, csupán az egyház pap küldetési jogát nem ismerték el. Mindenesetre érdekes, hogy ez a csodabogár több, mint egy századon át fönn tudott maradni; most azonban «az utolsó mohikánnal» bizonyára a föltámadás reménye nélkül örökre sírba szállott.

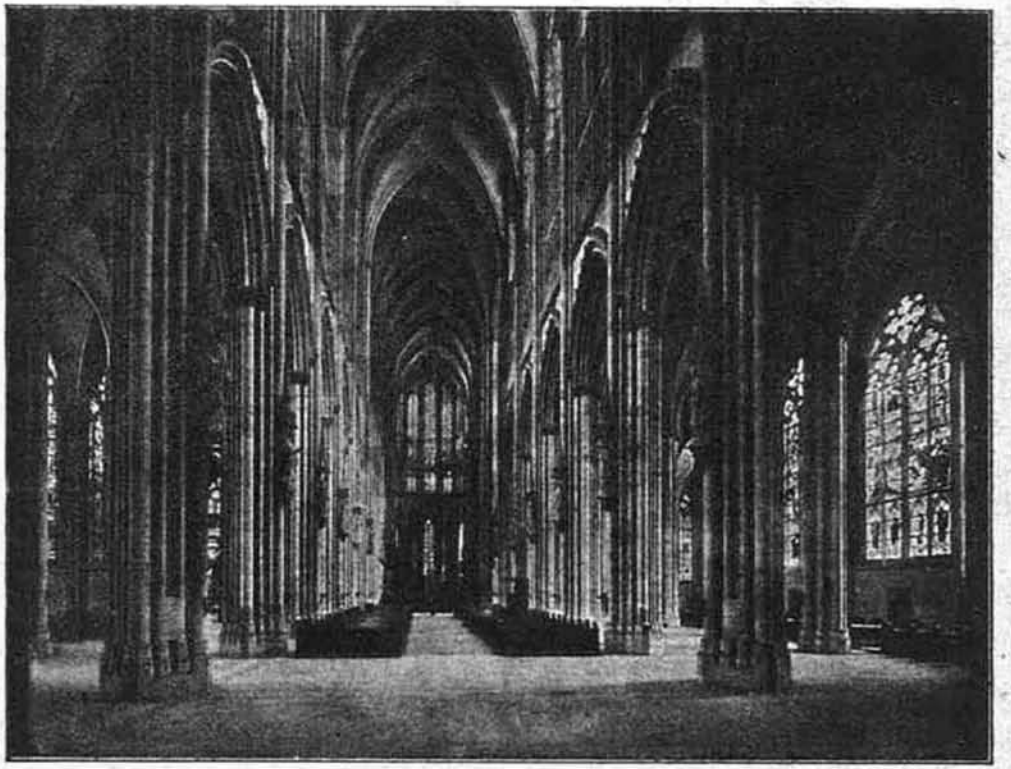
A londoni polgármester ebédelőtti imája. A város által a portugál királynak fölajánlott lunchön Sir John Knill lordmajor, udvari káplánjával az étkezés előtt s után hangosan elmondatta latinul az asztali imádságot. Nagyon régen nem történt már ily dolog a Guildhallban adott ebédek alkalmával. Amikor a katholikus John Knillt London polgármesterévé választották, a katholikusok és protestánsok sokat tanakodtak azon, vajjon az új lordmayor hivatalos minőségben részt fog-e venni a katholikus istentiszteleten. Erre a kérdésre Sir John Knill most vasárnap adta meg a választ, amikor nejével együtt hivatalos jelvényeivel és négylovas díszhintón elhajtatott a southwarki katholikus székesegyházba, ahol a southwarki püspök fényes segédlettel ünnepi nagymisét mondott. Angol katholikus körökben nagy örömmel fogadják, hogy London polgármestere hivatalos minőségben sem tagadja meg a katholikus voltát.

Messina jövője. Egy évvel ezelőtt borzasztó karácsonya volt Messinának; egy végzetes istenkáromlás rombadöntötte a szirének hazájának legszebb ékességét. Az engesztelés fogja Messinát ujjáalkotni: az Oltáriszentség imádása fogja azt ujjáteremteni. Egy égbenyuló torony fogja hirdetni az ég és föld békéjét. D'Arrigo messinai érsek az egyházi, városi és állami hivatalok képviselői jelenlétében, nagy ünnepély keretében tette le a messinai engesztelési templom alapkövét. A templom építésének eszméje Orione Alajos tartanai apáttól származik. Orione a földrengés után azonnal Messinába sietett s mikor meglátta a rombadőlt várost és a nagy nyomort, akkor fogamzott agyában, mintegy isteni sugallatra az engesztelési templom építkezésének magasztos gondolata. A gondolatot tett követte. Az apát úr ő Szentségének a pápának írt tervéről: A templom költségeit gyüjtés útján akarom megszerezni — írta egyebek közt. A szentegyházban négy oltárt szándékozom építeni és pedig Krisztus Urunk, Szűz Mária és szent József részére. Egy külön oltárt pedig a tisztító tűzben szenvedő lelkek javára. Végül kérte a pápát, hogy adja meg a templomnak, azon búcsut, amellyel a gregorián oltár a Szent-Cyriakus katakombában bir. Továbbá, hogy azok, akik a templomban az áldozás vagy bérmálás szentségében részesülnek a tisztítótűzben szenvedő lelkek részére teljes búcsut nyerjenek. A pápa külön audiencián fogadta Orione apátot, megáldotta tervét és megadta neki a kért engedményeket. Orione a templom részére már tekintélyes összeget gyüjtött s újabb terve az, hogy árvaházakat is fog építeni.

Amerikai kőszénbányák titkai. Egy szentségimádó pap csodás élettörténetéről szólnak e sorok. Látni fogjuk, mint nyúlt bele egy titkos áldott kéz a tárnák mélyébe s mint kereste ki magának a legszebb lelket, hogy vele lelkeket mentsen. Egy pap, ki kőszénmunkás volt s ki fekete gyémántokat bányászott a földből, hogy világosságot, melegséget

hozzon az embereknek. Most is azt teszi, csakhogy az oltárról hófehér ragyogó ostyákkal.

Érdekes vendége volt Mac Eachen Alajos Roderik Columbus egyházmegyei lelkész személyében a kalocsai érseknek. Mac Eachen (Makitsen) serdülő ifjú korában, apja betegsége miatt megszakította tanulmányait és hogy szüleit és testvéreit fönntartsa, hat éven keresztül Ochio állam területén



A kölni dóm belseje a három napkeleti bölcsnek sírjával. Oltárukon minden karácsonykor fényes szentségimádás tartatik. *(Ewige Anbetung című folyóiratból.)*

kőszénbányákban, mint bányamunkás dolgozott; majd folytatta tanulmányait s e célból átjött Innsbruckba és pappá lett. A kolombusi püspök a kiváló nyelvérzékkel megáldott ifjú papját hazánkba is elküldte, hol tizenegy hónap alatt a magyar és tót nyelvet teljesen elsajátította. Utóbb Bartonba küldte lelkésznek azzal, hogy ezenkívül még Mayuard, Fairpoint. Black Oak és Flushnig községekben is a hiveket lelki gondozásban részesítse. E helyek közül csak Bartonban volt kis kápolna. Templom, iskola, plébánia sehol. Fentartásáról magának kellett gondoskodnia. Mac Eachen

tehát a munkások közé elegyedett és iparkodott őket vallási kötelmeik teljesítésére birni. Magánházakba gyüjtötte össze, ott prédikált is, misézett nekik. Black Oakban meg épen a villanygyár gépei közt volt kénytelen kora reggel misézni és áldoztatni a munkásokat, hogy hét órára, mikor a munka kezdődik, már akadálytalanul dolgozhassanak. Mintegy öt-hatszáz magyar munkás van e községben, akik hamarosan megkedvelték őt, mert szivesen foglalkozott velük. A magyarokon kívül tótok, lengyelek, csehek, németek, olaszok, litvánok, franciák és amerikaiak vannak a hivei közt, akikkel mind saját anyanyelvén tud beszélni. Vasárnaponként mindig két misét mond és legalább négy nyelven prédikál, mert a különféle nemzetbeli hivek nagyon féltékenyek egymásra. Vigyáznia kell, hogy mindegyiknek egyformán jusson ki a prédikációból. A hitközségi gyüléseket is 4—5 nyelven kell tartani, mert a szegény bevándorlók legnagyobb része nem ért angolul.

A katholikus hivek összesen 3000-en vannak. A hivek buzgóságának növekedése szükségessé tette azt, hogy mind az öt helyen templomokat, továbbá két iskolát és egy zárdát s végül Bartonban lelkészlakot épitsen. Öt év alatt mindezt létesitette a hivek adományaiból. Jelenleg már csak 20.000 korona adósság áll fenn, ami körülbelül két év alatt fedezve lesz. Magától értetik, hogy ez óriási munkával járt, mi a 36 éves ember erejét is kimeríti. A fiatal papnak emiatt az orvosok légváltozást ajánlottak. Igy került vissza pár hónapra Városy érsekhez, kinek székesfehérvári püspöksége idején a magyar nyelvet elsajátította s most megerősödve, újból visszautazott Amerikába, hogy a szegény magyar kivándorlóknak legyen támasza.

Egy szinésznő vallomásai.

Sok művész kereste az örök szépet s megtalálta az oltáron. A szentély szinterén hatalmas drámai mozzanatok ragadták meg a művészi lelket és ellenállhatatlanul vonták az élet művészetének, az alakító művészetnek ősi forrásához, az Oltáriszentséghez. Sokat beszélnek most Franciaországban a párisi szinházakban jól ismert, amerikai származású miss Mary Garden énekesnő katolizálásáról.

Mi bemutatjuk a szinpadok kedveltjét olvasóinknak, hogy tanuljunk vallomásaiból, melyeket a szentmiséről tett. A Liberté szerkesztőjének ezeket felelte:

— Hogyan történhetett ez, kérdi ön? Egyszerűen úgy, hogy a katholikus vallás egészen elragadott. Protestáns vagyok, de a protestantizmus nagyon hideg valami. Nincs kultusza. Szertartásai nem melegítik föl a szivet. Míg kis leányok vagyunk, megtanuljuk, amit a szülők mondanak. De ha felnőttünk s oly korban vagyunk, hogy gondolkozunk, magunk választhatjuk meg magunknak a vallásunkat. Ez az egész.

Már régebben éreztem bizonyos meghatottságot, amint Madeleineben naponkint misét hallgattam. De az igazi meggyőződéshez Olaszországban jutottam, hol egy utazást tettem automobilon. Ha tudná, mennyi szép kápolna van ott! Oly jól érezzük, amint lelkünkben a legnagyobb szomorúság is megenyhül itt. És aztán, ebben az országban, ahol oly végtelen nagy a nyomorúság s oly vadképű emberek vannak, meglepett az is, amidőn láttam, mennyire képes a katholikus vallás a gonosztetteket megakadályozni. Katholikus akarok tehát lenni.

A Gaulois intervjúra meg igy felelt:

— Lássa, én mindig hivő lélek voltam. Protestánsnak születtem, de ennek a vallásnak szertartásai nem elégítették úgy ki lelkemet, mint ahogyan vártam.

A protestáns templom nem szólt lelkemhez. Hidegnek találtam, míg ha a Madeleineből távoztam, hova gyakran betértem, vagy a Notre-Dameban vettem részt valami szertartáson, bizonyos melegség fogott el, mely meghatotta lelkemet s egészen betöltött. Igy például nagy különbséget találtam a protestáns és a katholikus templomban végbement esküvő között. A mult évben Olaszországban jártam. Meglátogattam ezen ország leghiresebb templomait s lelkesedésem csak nyert erőben a katholikus vallás e nyilvános megnyilatkozásai előtt, melyek szárnyat adnak a képzeletnek s fölemelik a szivet. Egy izben barátaim előtt beszéltem eme meghatottságról, ezekről az érzelmekről, melyek itt elfogtak s egyikük azonnal azt kérdezte: Miért nem lesz tehát katholikus?

Foglalkozom e gondolattal — felelém s mióta bátorságot vettem magamnak, hogy ezt a vallomást tegyem, erősebbnek érzem magamat s elhatározásom megfogamzott.

A kérdésre: De csak nem akar búcsut mondani a szinháznak?

— Eszem ágában sincs — felelé — nagyon szeretem szinházamat és azt hiszem, hogy az ember lehet jó szinésznő és jó katholikus is egyúttal.

— És mikor szándékozik e lépést megtenni?

— Ha visszatértem Amerikából, mert a jövő szerdán elutazom. S ha ismét visszatértem Párisba, úgy fogom tanulni a katekizmusomat, mintha 15 éves lennék és meglátja, tökéletes hitujonc leszek. S úgy érzem, nagyon boldog fogok lenni, ha majd elmondhatom, hogy katholikus vagyok. És ha Strauss Rikárd Salomé-ját az operában elénekeltem, minden vágyam egy oly szerepben összpontosul, amelyben kifejezhetném az érzelmeket, melyek arra indítottak, hogy új vallásomat vegyem föl. *E. K.*

Gyermekek világa

AZT MONDJÁK, három dolog maradt meg az elvesztett paradicsomból: a csillag, a virág s a gyermek szeme. Ez a három környezi az Oltáriszentséget, az élet fáját, mely a parányi gyermeknek örök életet igér. A gyermeket leköti a rendkívüli, a csoda; azért szereti az Oltáriszentséget, az örökké megújuló csodát, szive-lelke hozzánő, mint repkény a fához és sajátos légkörében érzi magát. Őrül neki, mint a karácsonyfának, gyermeknek látja a kis Jézust is, ki ott szendereg az Oltáriszentség szineiben s ott nézi, ott bámulja, ott imádja szüntelen. A szentek gyermekkorukban nagyon szerettek időzni az Oltáriszentség előtt. Pillantsunk be a szent gyermekek játszóterére s lássuk a csodás, örökszép gyermeki világot.

Szent Terézia gyermekkorában órákhosszat térdelt a szentség előtt. S mikor már telidesteli volt a lelke a boldogság mámorával, elővette hegedűjét, letérdelt az oltár legfelső lépcsőjére és hegedült szépen, szivhez szólóan, amint az Isten néki adta, hol lassan, hol sebesebben s gyönyörködtette az Oltáriszentség kisded gyermekét. Elragadtatásában túlvilági hangokat csalt ki a húrokból, béke, nyugalom szállt szivébe s lelke egybeolvadt az isteni gyermek lelkével. Csodálatos világ, hol mindenki megtalálja lelke édes nyugalmát. A gyermek legjobban érti meg a gyermeket, s nem csoda, ha oly sok gyermekről olvassuk, hogy órákhosszat tudott időzni a kis Jézus bölcsője előtt, az öröklámpa fényénél.

Hétszáz évvel ezelőtt történt a szent Kölnben. Kis gyermek járogatott el a rajnaparti Mária-templomba. Hermann Józsefnek hivták; egyedüli öröme a templom Mária-szobra volt. Órákig elnézte az Istenanya kezében levő gyermeket s amije volt, szivesen megosztotta övele. Hozott neki virágot, játékot s minden tőle telhető ajándékot; letette azt a szobor elé s otthagyta emlékbe. Búsult, hogy a kis Jézus nem vette föl azokat. De egyszer azután meglepetés érte. Almát hozott a templomba, letérdelt, imádkozott s imája végén odanyujtotta a gyümölcsöt a kis Jézuskának. Szivesen mondott le róla, szivesen böjtölt érette. S ime, a kis Jézus megmozdul, kinyujtja kezét és megsimogatja, megáldja kis játszótársát s elfogadja az almát s mosolyog reá. Szűz Mária is helyeslőleg bólint fejével s a gyermek boldogan tartotta kezét Jézus kezében s a legszebb ajándékot adta át neki, amit adhatott: szivét, lelkét, egész életét. Szerzetes lett s most a szentek között tiszteli az Egyház.

Eymard, a szentségimádó papok társulatának alapítója gyermekkorában, mikor még csak három-négyéves volt, sokszor eltünt hazulról. Keresték, tűvé tették érte az egész házat, sehol. Végre estefelé megtalálták őt a templom padozatán kuporodva; mikor aztán kérdezték, mit keres itt, azt felelte: Jézuskát hallgatom. S el sem akart menni, s mikor elvonszolták, újra meg újra visszanézett, mert nem birta elfeledni a kis Jézus arcát.

A kis Majella Gellért legkedvesebb játszótársa az Oltáriszentség gyermeke volt. Sokszor elment az oltár elé s úgy érezte magát, mint az erdő hűsén, vagy a bársonyos pázsiton. Boldog örömmel nézte Jézuskát, s midőn a szentostya mindjobban megelevenedett előtte, mosolyogni kezdett, fogócskát, bujócskát játszott, s egyszer már annyira mulatott, hogy a kis Jézuskának azt találta mondani: Te kis bohó! Amiért azután a kis Jézus az ő arcát simogatta meg s így áldotta meg a kis játszótársat. Igazán bájos gyermekvilág.

Sevillában a gyermekek táncot járnak az Oltáriszentség előtt, zenélnek, énekelnek néki s gyönyörködtetik őt, mint karácsony éjjelén a pásztorok éneke, vagy a három napkeleti király ragyogó karaván jának mélabús zenéje.

M. L.

Harc a templomokért.

VIHAROS közgyülése volt november végén a főváros törvényhatósági bizottságának. Az angolkisasszonyok és a domonkosok házához építendő fővárosi templomok segélyezése volt tárgyalásra kitüzve. Küzdelembe került. Két világnézet csapott össze s harcot vitt egymással, harcot, melynek hullámai a városháza falain is kicsaptak s mozgásba hozták a szenvedelmeket. A harcból győzedelmesen emelkedett ki az emberi ideálok legmagasabbika, a legfölségesebb Oltáriszentség. Az evangélium szavai szerint ez a jel, kinek ellene mondanak. Hatalmas harc volt ez. Egy pillanatra lehullott a függöny s láttatni engedte a sziveket mozgató hatalmakat s a tömkelegbe bevilágított a társadalom összetartó erejének, az Oltáriszentségnek fénylő sugára; ez a sugár föllobbantotta a katholikus öntudatot és győzött az ügy! Győztél, Galileai!

A közgyülés folyamán dr. *Szalay* Mihály gúnyos hangon támadta a vallás-erkölcsös nevelést. Külföldi példákra hivatkozik, majd pedig a templomok ellen támad. Szalay szerint fölösleges a templom, mert imádkozni mindenütt lehet. Tiszteletlen hangon beszélt azután az Istenről és a szertartásokat gúnyolta. Tiltakozik minden fillér segély ellen, melyet templomokra szánnak. Nem akar hozzájárulni ahhoz, hogy fényes templomokat építsenek és nem fogja megengedni, hogy a város pénzén emeljenek templomot. Diplomatikus fogásnak mondja azt, hogy a tanács először a zsidó templom ügyét vitte a közgyülés elé, hogy így a katholikusok részére adandó segélyek akadálytalanul szavaztassanak meg. Elismeri, hogy a városnak vannak némi kegyúri kötelességei is, de szerinte ez nem

okolja meg azt, hogy segélyeket adjon a közgyűlés. Beszédét, melyet mindvégig zajos ellentmondás kisért, a következő gúnyos szavakkal végezte be: Nem azért vagyunk itt, hogy egymás hitéletét emeljük a város pénzén.

A beszéd végén csak néhány notórius demokrata szabadkőműves tapsolt. A többiek tartózkodtak a tetszésnyilvánítástól, látva a nagy fölháborodást, melyet Szalay vallástgyalázó beszéde keltett. Sokan még a beszéd alatt tüntetőleg kivonultak a közgyűlési teremből.

Dr. *Eulenburg* Salamon szólalt föl ezután és néhány megjegyzést tett Szalay kirohanásaira. A felekezeti iskoláknak történelmi alapjuk van. Ezt nem lehet egyszerűen szivaccsal letörölni. A külföldi példák és különösen az angol példa, melyre Szalay hivatkozott, épen azt bizonyítják. hogy más országokban a községek sokkal jobban méltányolják a felekezet, iskolák előnyeit és azokra sokkal több pénzt is áldoznak. A templomok ügyével sem lehet úgy elbánni, mint ahogy Szalay szeretné. Az eddigi gyakorlat fönntartását kívánja.

Kánter Károly prelátus kijelenti, hogy nekünk katholikusoknak a legszigorúbban állást kell foglalnunk azokkal a fölszólalásokkal szemben, melyek egy idő óta a közgyülési teremben elhangzottak. Megnyugtatásunkra szolgál azonban — mondotta — hogy meggyőződésünk szerint ezen fölszólalások nem a mi táborunkból hangzanak el. Nem a keresztény tábor hirdeti azon romboló elvet.

E percben óriási zaj támadt a közgyűlési teremben. A demokratapárt zsidó tagjai megérezték, hogy mire céloz Kánter és ezért iszonyú botránvt csaptak. A padokat verték és karban ordították:

— Hát melyik az a másik tábor?

— Nevezze meg!

Már-már úgy látszott, hogy a tárgyalást nem lehet folytatni, míg végre az elnöklő főpolgármesternek sikerült csöndet csinálni és Kánter folytathatta beszédét.

— Azon elvnek hive vagyok — mondotta — hogy minden törvényhatóság köteles a lakosság érdekeit szolgálni. A vallásos érzés ébrentartása és fejlesztése pedig elsőrendű érdeke a polgárságnak, mely ezzel közelebb jut földi boldogulásához és érdeke az országnak, mert vallástalan ember nem lehet a hazának hű polgára.

Erre megint találva érezték magukat a demokraták és irtózatos zsivajban törtek ki. A leghangosabb most dr. Szalay Mihály volt, aki pedig beszédében többször erélyesen megkövetelte, hogy respektálva szólásjogát, csöndben hallgassák meg. Ezt most más szónokkal szemben azonban nem akarta érvényesíteni és végre is az elnöknek kellett őt rendre inteni.

Kánter beszéde további során kijelentette, hogy nekünk katholikusoknak kivételes helyzetünk van. Történelmi jogaink vannak, melyeket a fővárosnak respektálnia kell. A katholikusoknak számarányuknak megfelelő számú templomuk a fővárosban nincsen. A VII. kerületben, ahol mintegy százezer katholikus hivő él, egyetlen egy katholikus templom van. *Feleki* Hugó (közbeszól): Nem kell templom! Kórházat kérünk! *Kánter* Károly: Vannak kórházaink is. Ott van az Erzsébet-kórház, ott vannak az irgalmasok. Tessék megnézni, hogy mennyit tesznek ezek és ott vannak az összes kórházakban a mi apácáink.

Mi hoztuk ide a vagyonunkat, mi emeltük föl ezt a várost. Tessék, gyakorolja a patronátusból folyó kötelességeit. Midőn a közgyűlés valamely szerzetnek templomépítésre segélyt ad, csak a patronátusi terheken könnyít. Én is azt tartom, hogy inkább nagyobb, mint fényes templomaink legyenek, de kérdem, hogy egy lipótvárosi bazilika nem disze és büszkesége-e a fővárosnak? Nincs értelmük ezen mesterségesen szitott ellentéteknek. Ha a valláserkölcsi nevelésről és a vallási buzgóság fejlesztéséről van szó, az egész főváros polgárságának együtt kell éreznie, mert ezek elsőrangú tényezők egy város egészséges fejlődésében. Ezen tényezők nélkül Budapestből sohasem lesz olyan világváros, mely gáncs nélkül állhat meg a külföld biráló szeme előtt.

A közgyűlés Kánter beszéde után percekig tapsolt és éljenzett s mi, kik egy évtized óta meggyőződéssel hirdetjük, hogy az eucharisztikus eszméket a társadalmi életbe is be kell vinni s a hatalmas zászlót a közélet arénáján kell diadalra juttatni: lelkesedéssel üdvözöljük az Oltáriszentségnek lelkes gárdáját s a gárda vezérét.

Az asztali imádság.

ARRAGONIAI ALFONZ király († 1458.) nagy szomorúságára észrevette, hogy nemes apródjai az asztali imát elhanyagolják. Meghívta tehát őket mind valamennyit ebédre és jelt adott az étkezés kezdetéhez. Az apródok közül egynek sem jutott eszébe, keresztet vetni és imádkozni. Egyszerre egy rongyos koldus jelent meg hivatlanul az asztalnál és se szó, se beszéd, leült s evett ivott. Az apródok megbotránkoztak e szemtelenségen s a királyra néztek, hogy nem utasítja-e ki a tolakodót. A király azonban, ki a koldus megjelenését titkon elrendelte, hallgatott. A hivatlan vendég jóllakás után köszönés nélkül távozott. «Utálatos ember!» mormogták az apródok. Ekkor Alfonz fölállt és így szólt: «A mily utálatos és szemtelen ez a koldus, épp olyanok voltatok eddig ti is. Mindennap leültök a mennyei atya asztalához, kérés nélkül és távoztok köszönés nélkül. Szégyeljétek magatokat».

EGYESÜLETI ÉLET

Nyolcvan év után. Szeptemberi számunkban külön cikkben ünnepeltük *Zichy* Nándor grófot, a gyakori áldozás apostolát. November 14-én, vasárnap az Örökimádás templomában az Oltáregyesület tagjai közös szent áldozást végeztek a jubileum alkalmából; nov. 18-án, a nagynevű apostol születésének évfordulóján az Oltáregyesület a következő táviratban üdvözölte:

A Budapesti Központi Oltáregyesület tagjai az Örökimádás templomban közös szent áldozásunkat és a mai közös isteni tiszteletet, összes ájtatosságait egy szív, egy lélekkel ajánljuk fel Excellenciádért, az egyház és haza nagy fiáért és a legfölségesebb Oltáriszentségnek hitvalló bajnokáért. A szentséges Üdvözítő áldja Excellenciádat. Őrgróf *Pallavicini* Edéné, elnök. *Kánter* Károly, igazgató..

Ugyanezen nap délelőtt a Vigadóban tartott díszgyűlésen az egyesület igazgatója, választmánya és terjesztőnői is résztvettek, lapunkat pedig a szerkesztő távollétében *Reviczky* Aladár, az «Örökimádás» főmunkatársa képviselte.

Magyar oltáregyesületek mennyei védasszonya. Sokszor emlékeztünk meg lapunk hasábjain *Gizella* királynéról, szent István király szentéletű nejéről. Templomainkat ő gondozta s kezének munkáját még ma is nem kisebb dolog hirdeti, mint az egy miseruhából készült magyar királyi koronázó palást.

A katholikus Magyarország bizonyára a legnagyobb örömmel veszi tudomásul, hogy *Henle* Ferenc Antal passaui püspök karöltve több kiváló egyházi férfiúval szent István első királyunk nejének, Gizella bajor hercegnőnek boldoggá avatását szorgalmazza a római Kuriánál. Gizella királynő hamvai állítólag Passauban nyugszanak, bár egyes tudósok ezt vita tárgyává teszik.

Szent István király nejének és szent Imre herceg anyjának emlékét a keresztény Magyarország első századaiban mindig hálás kegyelettel őrizték hazánkban. A XII. és XIII. században a magyar zarándokok, akik Aachenbe és egyéb nyugati búcsujáró helyekre mentek, szorgalmasan fölkeresték Gizella királyné sírját. II. Endre király egyik levelében már boldogemlékezetűnek mondja Gizella királynét.

Nemsokára megkezdik a boldoggáavatás hosszadalmas procedurájának előmunkálatait.

Az ország szivéből. *Erzsébet királyné emlékezete.* Az Erzsébet Örökimádás templomban november 19-én a királyné lelki üdveért mondott szentmisét *Kohl* Medárd püspök celebrálta, ki 9 órakor érkezett meg

Berger Márk kanonok kíséretében; a püspököt *Kánter* Károly prelátus fogadta. A szentmisén segédkeztek *Makay* Lajos, *Valkovits* József, *Hévey* Gyula, *Modla* S., *Horváth* József, *Rusu* Sándor, *Bocsák* Gyula, *Farda* L., *Pap* I. fővárosi hitoktatók. A szentmise után pedig egy Mária-Reperatrix apáca fogadalomtétele volt. Reggel 8 órakor *Krywald* Ottó hittanár mondott szentmisét az Erzsébet főleányiskola növendékeinek.

A kalocsai Oltáregyesület lelkigyakorlatai. November 10—14. napjain folytak le a kalocsai Oltáregylet lelkigyakorlatai *Bányik* Ignác Jézustársasági atya vezetése mellett. Megható volt mindjárt a bevezető elmélkedésben a szónoknak visszaemlékezése a kalocsai Oltáregyesület első szentgyakorlataira, melyeket 11 évvel ezelőtt ugyancsak Bányik atya tartott. Azóta mennyi buzgó oltáregyleti tag ment már haza — a másvilágra.

Szónok a lelkigyakorlatok nagymesterének, Loyola szent Ignácnak rendszeréhez alkalmazkodott a maga elmélkedéseiben. Természetesen a 7 elmélkedés alatt még a «via unitiva»-t is alig lehetett megjárni.

A lelkigyakorlatokon nemcsak oltáregyleti tagok, hanem más érdeklődők és résztvehettek. A város közönsége szép számmal meg is ragadta a lelki megujhodás ezen kedvező alkalmát; hűségesen ki is tartottak mindvégig. A közös szentáldozáson résztvevők száma ezúttal tetemesen gyarapodott.

Kár, hogy a befejező elmélkedés s vele együtt az apostoli áldás kiosztása épen összeesett a Népszövetség helyi csoportjának évi közgyűlésével. Igy a férfivilág, mert bizony az is képviselve volt a lelkigyakorlatokon, nem lehetett jelen a befejező ájtatosságon. *T. K.*

A Kárpátok között. A besztercebányai Oltáregyesület hatalmas agitációt fejt ki, hogy a Kárpátok bércein is kitüzze az Oltáregyesület zászlaját. Nemrégiben számoltunk be az impozáns zászlószentelésről, most örömmel jelentjük, hogy új tagok jelentkeztek a következő helyekről: Besztercebánya, Breznóbánya, Zólyomlipcse, Nagylócsa, Altárnok, Karvaly, Dallos, Kiszelfalu, Bartos, Geletnek, Poruba, Kanyánka, Lazán, Sátoraljaujhely, Tatárszentgyörgy, Eperjes, Pétervására, Atkár, Nagylévárd, Tópatak és Ipolyviskről. Föl a zászlóval magasra, egész világ hadd láthassa. Előre!

A központi Oltáregyesület adományai 1909-ben.

I. Az esztergomi egyházmegyében. Danek Vince, *Budapest:* A lengyel hívek X. ker. temploma számára: 1 nagyobb ciborium, 1 viola stola, 1 fehér vecsernyepalást stolával, 1 burza, 1 ciboriumköpenyke, egyh. ruhák javítása. — Hirsch Istvánné, *Budapest:* A tárnok-utcai nőegyesület házikápolnája. 2 alba, 2 karing, 6 vállkendő, 6 kehelytörlő, 6 corporale, 6 kéztörlő. — Báthay László, *Léva:*

1 vecsernyepalást, 2 diaconruha. — Dr. Molnár Antal, *Budapest:* A VI. ker. iskola kápolnája részére: 1 kehely patenával, 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 missale romanum. — Dr. Marczell Mihály, *Budapest:* A munkácsi-utcai iskola kápolna részére: 1 viola miseruha a hozzátartozókkal. — Grancsics Mihály, *Honi-Nádas:* A mater, a dalmadi és szántói filia részére: 1 viola vecsernyepalást stolával, 2 burza, 2 beteglátogatási szelence, 2 olajtartóval, 1 pacificale, 2 alba, 2 karing, 2 vállkendő, 2 corporale, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 3 oltárterítő, 1 antipendium. — Matyi Mihály, *Nagyabony:* 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal. — Dr. Herodek Antal, *Pozsony-Eperjes:* 1 kehely patenával. — Papanek Márk, *Vámosfalu:* 1 sárga miseruha a hozzátartozókkal. — Bussay Tivadar, *Budapest:* Az Aloysianum kápolnájának: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 velum, 1 füstölő tömjéntartóval, 1 alba. — Laub Lajos, *Vámos:* 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 ciboriumköpenyke, 1 burza, 1 beteglátogatási szelence, 1 olajtartóval — S. M. Katharina, *Budapest:* A szent József és Mária otthon házikápolnájának. 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 ciborium, 2 alba, 2 vállkendő, 2 corporale 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 2 palla, 1 öv. — Francsits Nándor, *Mohora:* Cserháthaláp filia részére: 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér-viola magánstola, 1 fehér-fekete magánstola, 1 velum, 1 gyászmisekönyv, 1 antipendium, 1 oltárterítő, 1 alba, 1 karing, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 2—2 corporale, 2 vállkendő, 2 ministránsing. — Gyürky Endre, *Vámos-Mikula:* 2 szines oltárvánkos, 6 vállkendő, 1 antipendium. — Bócz Károly, *Aszós:* 1 ünnepi viola miseruha a hozzátartozókkal, 1 alba, 2 vállkendő, 2 corporale. — Csémy Antal, *Alsó-Várad:* 1 viola-fehér magánstola, 1 ostyadoboz. — Pöetsch Hilária, *Budapest:* A Huba-utcai házikápolna részére: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal, 1 missale romanum. — Sr. Speciosa, *Budapest:* A vakok-intézeti kápolna részére: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal, 2 vörös ministránsruha, 2 fekete ministránsruha, 4 ministránsing. — Szakács Viktor, *Ujbars:* 1 ünnepi fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 ünnepi vörös miseruha a hozzátartozókkal, 1 ünnepi vörös miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér-viola magánstola. — Medlen István, *Brezova:* 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér vecsernyepalást stolával, 1 velum, 1 burza, 1 alba, 3 corporale, 6 kehelytörlő. — Zitta Schramm, *Selmeczbánya:* A szegényházi kápolna részére: 1 kehely patenával, 1 ciborium, 1 örőklámpa, 4 oltárgyertyatartó, 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 missale romanum, 6 corporale. — Jezsó János, *Mellek:* I. A mater részére: 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 4 vállkendő, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 1 oltárterítő. II. A zsitvagyarmati filia részére: 1 fekete palást stolával, 1 gyászmisekönyv, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 3 corporale. III. A lülei kápolna részére: 1 ünnepi vörös miseruha a hozzátartozókkal, 3 corporale, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 2 palla, 1 antipendium.

II. A nyitrai egyházmegyében. Jurácsek István, *Alsószúcs:* 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 6 corporale, 2 palla, 1 keresztelő ingecske.

III. A székesfehérvári egyházmegyében. Fanta Borgia, *Martonvásár:* Az intézeti kápolna részére: 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 2 vörös ministránsruha, 2 ministránsing. — S. M. Ethildis nővér, *Ercsi:* A házikápolna részére: 1 alba, 1 karing, 1 oltárcsipke.

IV. A kalocsai főegyházmegyében. Sr. Michaela, *Ó-Becse:* A szegényházi kápolna részére: 1 viola-fehér magánstola, 1 tálca ámpolnával.

V. A veszprémi egyházmegyében. P. Pohlinger Bekény, *Liszó:* 1 burza, 1 beteglátogatási szelence, 1 olajtartóval. — B. Barkóczy Ilona. *Kőröshegy:* 1 ciborium köpenyke. — Párkányi Norbert, *Csesznek:* 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 1 alba, 1 karing, 3 vállkendő, 1 oltárterítő, 1 antipendium. — Kauzli Gyula, *Nemesvid:* I. A mater részére: 1 köznapi miseruha a hozzátartozókkal, 1 alba. II. A nemesdédi filia részére: 1 ünnepi fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 alba. — Gerstner Ignácz, *Pápa-Teszér:* Bakony-Ság filia részére: 1 fekete palást stolával, 2 viola ministránsruha. — Tálos Ede, *Zsedlicskislak:* Simonfa filia részére: 1 monstrancia, 1 pacificale, 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 1 fekete palást stolával, 1 fehér-viola magánstola, 1 fehér-fekete magánstola, 1 burza, 2 készlet canontábla, 1 alba, 1 karing.

VI. A beszterczebányai egyházmegyében. Sr. Tokárz Ágnes, *Besztercebánya:* A korházi kápolna részére: 1 kehely patenával, 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal. — Sándory Gyula, *Doval:* I. A mater részére: 1 fehér vecsernyepalást stolával, 1 oltárterítő. II. A bullói filia részére: 1 missale romanum, 6 corporale. — Moser Tivadar, *Privigye:* Az Isteni szeretet leányai új házikápolnájának: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér magánstola, 1 viola magánstola, 1 alba, 1 karing, 2 vállkendő, 1 öv.

VII. A csanádi egyházmegyében. Rózsa József, *Mezőkovácsháza:* 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal. — Schribling József, *Arad:* Az iskolateremben tartandó isteni tisztelethez, 3 kehely patenával, 3 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 3 missale romanum, 3 készlet canontábla, 3 alba, 6 corporale, 6 kehelytörlő, 6 vállkendő. — Schlosser Mátyás, *Németszentmihály:* Az Erzsébet emléktemplom részére: 1 monstrancia, 1 ciborium, 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 2 alba, 2 karing, 4 ministransing, 4 corporale, 4 vállkendő, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 4 palla, 2 öv, 2 oltárterítő. — Lind Lénárd, *Temes-Józseffalva:* Gizellafalva új filiatemplom részére: 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér vecsernyepalást stolával, 1 velum, 1 viola-fehér magánstola, 2 vörös ministránsruha, 2 fekete ministránsruha, 2 alba, 1 karing, 6 corporale, 2 palla, 1 missale romanum, 1 preaparatio ad missam. — Zsidek Sándor, *Józova:* 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 1 velum, 1 ciborium köpenyke, 1 pacificale, 1 szenteltvíztartó hintővel, 1 alba, 1 karing. — A Miasszonyunkról nev. nővérek, *Temesvár-Józsefváros:* A püsp. árvaház kápolnájának: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 ciborium köpenyke, 1 fehér magánstola. — Wetzler Mátyás, *Bozovics:* 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola vecsernyepalást stolával.

VIII. A szombathelyi egyházmegyében. Németh Károly, *Meszlen:* 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola vecsernyepalást stolával, 1 oltárfeszület, 2 alba, 2 fekete ministránsruha, 1 missale romanum. — Thót József, *Zala-Egerszeg:* Az új kórházi kápolna részére: 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 1 alba, 1 karing, 2 vállkendő, 2 corporale, 6 kehelytörlő, 2 palla, 1 öv.

IX. A nagyváradi gk. egyházmegyében. Szőke János, *Érkeserű:* Az érsemjéni iskola oltárhoz: 1 kehely patenával, 1 ciborium, 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér-viola magánstola, 1 missale romanum, 1 alba, 2 karing, 3 vállkendő, 3 corporale, 3 palla, 1 öv, 1 oltárterítő. — Hazay Gyula, *Békés-Csaba:* Gerendás filia részére: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 alba, 2 ministránsing.

X. Az egri egyházmegyében. Baracius József, *Szendrő:* 2 alba, 2 karing, 4 ministránsing, 3 corporale, 6 kehelytörlő, 1 magánstola, 2 vörös ministránsruha, 2 oltárterítő, 1 antipendium. — Okváth Ferenc, *Recsk:* I. A mater részére: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér vecsernyepalást stolával, 1 velum, 1 ciborium köpenyke, 1 missale romanum. II. A mátraderecskei filia részére: 1 kehely patenával, 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola vecsernyepalást stolával, 1 alba.

XI. A rozsnyói egyházmegyében. Mester István, *Pelsőcz:* 1 monstrancia, 1 kehely patenával, 1 ciboriumköpenyke. — A páli szent Vincéről nev. nővérek, *Rozsnyó:* A házikápolna részére: 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 1 missale romanum. — Tribálcsik Sándor, *Szomolnok:* 2 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 1 ünnepi fehér vecsernyepalást stolával, 1 viola vecsernyepalást stolával, 2 vörös ministránsruha, 2 fekete ministránsruha, 1 szenteltvíztartó hintővel, 3 alba, 2 karing, 6 corporale, 1 antipendium.

XII. A szepesi egyházmegyében. Dideczky János, *Szepestótfalu:* I. Sörkút filia részére: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 missale romanum. II. Krig filia részére: 1 kehely patenával, 1 szenteltvíztartó hintővel, 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal. — Schürger Ödön, *Batizfalu:* I. A mater részére: 1 kehely patenával, 1 monstrancia, 1 pacificale. II. A gerlachfalvi filia részére: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal. — Csizmár András, *Lokca:* Breza filia részére: 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola miseruha a hozzátartozókkal. — Mayercsák Mihály, *Szepesmátyásfalva:* I. A gibelyi kápolna részére: 1 ciborium, 1 missale romanum, 1 alba, 1 karing, 3 corporale, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 1 ministránsing, 1 oltárterítő, 1 antipendium. II. Szent Rókuskápolna részére: 4 oltárgyertyatartó, 1 missale romanum, 3 corporale, 6 kehelytörlő, 1 oltárterítő, 1 antipendium. III. Szent Mihály kápolna részére: 2 oltárgyertyatartó, 2 ministránsing, 4 vállkendő, 1 oltárterítő, 1 antipendium.

XIII. A kassai egyházmegyében. Ignácz János, *Buzita:* I. A mater részére: 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 viola vecsernyepalást stolával. II. Felsőláncz filia részére: 2 vörös ministránsruha. — Harkabusz Imre, *Enyiczke:* I. Az Abaujszakalyi filia részére: 1 viola miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér palást stolával. II. A bocsárdi filia részére: 1 fekete palást stolával, 1 burza, 1 beteglátogatási szelencze, 1 olajtartóval, 1 pacificale, 1 füstölő, tömjéntartóval. — Dragoner Béla, *Paloncza:* 1 barokstylű monstrancia, 1 viola vecsernyepalást stolával, 1 karing. — Medveczky Imre, *Felső-Gagy:* I. A mater részére: 2 vörös ministránsruha, 2 ministránsing, 2 corporale. II. Vendégi filia részére: 1 készlet canontábla, 2 corporale. — Lojda József, *Bottyán:* 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér vecsernyepalást stolával, 2 alba, 2 karing, 4 ministránsing, 4 corporale, 2 oltárterítő, 1 antipendium. — Albrecht István, *Ináncs:* 1 ünnepi fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér vecsernyepalást stolával, 1 karing.

XIV. Misszió. Isty Glönb, *Dervent:* 1 ünnepi fehér miseruha a hozzátartozókkal. — Dr. Várady Árpád, *Budapest:* 1 ciborium, 1 oltárlámpa, 1 velum, 1 ciboriumköpenyke. — P. Vincent Vella, *Grozesti:* A magyar hitközség részére: 1 monstrancia, 1 fehér vecsernyepalást stolával, 1 velum, 1 füstölő, tömjéntartóval. — Rupp Antal, *Ópázua:* Új kápolna részére: 1 kehely patenával, 4 oltárgyertyatartó, 1 fehér miseruha a hozzátartozókkal, 1 fekete miseruha a hozzátartozókkal, 1 missale romanum, 1 alba, 1 karing, 2 vállkendő, 2 corporale, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 1 öv. — Ignatius Ephrem Bahmani, *Antiochia:* 1 kehely, 1 világos felon, 2 alba, 2 corporale, 2 vállkendő, 2 kehelytörlő, 2 kéztörlő.

XV. Az erdélyi egyházmegyében. P. Hartmann Tivadar, *Kőhalom:* 1 négy rúdu menyezet, 1 fehér vecsernyepalást stolával. — P. Kassay Kelemen, *Déva:* Az új fogházi kápolna részére: 1 kehely patenával, 1 vörös miseruha a hozzátartozókkal, 1 fehér magánstola, 1 vállkendő, 2 coporale, 6 kéztörlő, 1 antipendium.

XVI. A munkácsi gk. egyházmegyében. Ferencsik Tivadar, *Ujbárd:* 6 oltárgyertyatartó, 1 világos felon, 1 ciborium, 1 füstölő tömjéntartóval, 2 ámpolna. — Hudáky Gyula, *Hodász:* 1 világos felon, 1 kehely négy tartozékával, 1 chrisma-olajtartó, 1 alba, 1 corporale, 2 kéztörlő. — Kutka Szidor, *Tass:* 1 oltárkereszt, 1 beteglátogatási szelence, 1 olajtartóval, 1 burza, 1 oltárterítő, 2 oltárpárna. — Rakovszky Gyula, *Nyirmada:* 1 kehely négy tartozékával, 1 chrisma-olajtartó, 1 fehér felon, 1 oltárterítő, 1 corporale, 2 kéztörlő. — Legeza Sándor, *Királyháza:* 1 világos felon, 1 corporale, 2 kéztörlő. — Hranesák János, *Felsőpásztély:* Oroszmocsár filia rész: 1 ciborium, 1 világos felon, 1 beteglátogatási szelence, 1 olajtartó, 1 burza, 2 kéztörlő. — Legeza Miklós, *Kárász:* 1 ciborium, 1 világos felon, 4 oltárgyertyatartó, 1 alba, 2 vállkendő, 1 oltárterítő. — Jaszenák Ágoston, *Nagypásztély:* 1 fekete felon, 1 füstölő, tömjéntartóval, 1 corporale, 2 kéztörlő. — Sereghy Emil, *Tarackőz:* I. A mater részére: 1 fehér felon, 1 fekete felon, 1 beteglátogatási szelence, 1 olajtartóval, 1 burza. II. A nagykirvai filia részére: 4 oltárgyertyatartó, 1 alba, 2 vállkendő, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 1 oltárterítő. — Szócska János, *Bácsaranyos:* A tiszaadonyi filia részére: 1 világos felon, 1 lándzsa, 1 kézikereszt, 1 corporale. — Tóth János, *Bodrogkeresztúr:* 1 fekete felon, 1 örőklámpa, 1 beteglátogatási szelence, 1 olajtartóval, 2 oltárterítő, 1 antipendium. — Komporday Károly, *Bező:* Magasrév filia részére: 4 oltárgyertyatartó.

XVII. A lugosi gk. egyházmegyében. Porutin Viktor, *Román-Oravicza:* 1 sárga felon, 1 oltárterítő, 1 corporale, 2 kéztörlő. — Munteami György, *Nagykomlós:* 1 tabernaculum, 1 oltárterítő, 2 tabern. coporale. — Popa József, *Nagy-Zorlencz:* 1 vörös felon, 1 alba, 1 corporale, 2 kehelytörlő. — Jaucu Livius, *Visság:* 1 fekete felon, 1 csillár. — Vacarescu János, *Hissziás:* 1 fekete felon, 2 oltárgyertyatartó, 1 alba, 2 kéztörlő.

XVIII. Az eperjesi egyházmegyében. Rusznyák Pál, *Györgyös:* 1 fekete felon, 1 szenteltvíztartó hintővel, 6 kéztörlő, 1 corporale. — Dr. Szamandray Simon, *Eperjes:* A papnöveldei kápolna részére: 2 világos diaconruha, 1 oltárterítő.

XIX. A szamosujvári gk. egyházmegyében. Darabanth Gyula, *Burjánháza:* 1 oltárterítő. — Sima Lőrinc, *Felső-Szék:* 1 zöld felon. — Deák Emil, *Bogdánháza:* 1 kehely négy hozzátartozékkal, 1 füstölő tömjéntartóval, 1 oltárterítő.

1 tabernaculum, 2. tabern. corporale. — Pap Gyula, *Ér-Ghirott:* 1 sárga felon, 1 alba, 2 corporale, 2 vállkendő, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 1 öv. — Ghetie Vazul, *Sereden:* 1 fehér felon, 2 ministránsing, 2 kéztörlő. — Sima Sándor, *Perecsen:* 1 kehely négy tartozékával, 1 fekete felon, 4 oltárgyertyatartó, 2 corporale, 4 vállkendő, 6 kéztörlő, 1 oltárterítő, 2 oltárpárna. — Major Viktor, *Kööd:* 1 kehely négy tartozékával, 1 fekete felon, 2 corporale, 2 vállkendő, 6 kehelytörlő, 6 kéztörlő, 1 kendőcske. — Darabanth Ágoston, *Tisza-Fejéregyháza:* 1 kehely négy tartozékával, 1 ciborium, 1 fekete felon, 1 ciboriumköpenyke, 1 burza, 1 beteglátogatási szelence, 1 olajtartóval, 1 oltárkereszt.

Kimutatás az 1909. évben elajándékozott összes tárgyakról: 49 alba, 1 áldozó kés, 14 antipendium, 10 beteglátogatási készülék, 12 burza, 7 ciboriumköpenyke, 2 chrisma és olajtartó, 1 csillár, 111 corporale, 4 diaconruha, 23 felon a hozzátartozókkal, 4 füstölő tömjéntartóval, 2 gyászmisekönyv, 1 imatábla (praeparatio admissam), 27 karing, 22 kehely felszerelve, 19 kehelyfedő (palla), 110 kehelytörlő (purificatorium), 124 kéztörlő (lavabo), 16 magánstola, 1 menyezet, 16 magánstola, 16 missale romanum, 71 miseruha a hozzátartozókkal, 4 oltárfeszület, 38 drb oltárgyertyatartó, 29 oltárterítő, 6 drb oltárvánkos, 32 oltárszolgai karing, 24 oltárszolgai öltöny, 1 ostyadoboz, 4 örüklámpa, 8 öv, 6 pacificale, 4 szenteltvíztartó hintővel, 12 szentségtartó (ciborium), 5 szentségmutató (monstrancia), 2 tabernaculum, 4 tabern. coporale, 2 tálca ámpolnával, 67 vállkendő (humerale), 23 vecsernyepalást stolával, 8 velum.

A katholikus olvasóközönséghez.

Az Örökimádás új évfolyamába lép. Tizenegy éve immár, hogy kitartással, hűséggel és becsülettel szolgáljuk a szeplőtelen zászlót, a melynek jelszava ez: Oltáriszentség! Katholikus öntudat!

Ez újesztendő küszöbén új előfizetésre szólítjuk fel a katholikus olvasóközönséget, azon szent meggyőződéssel, hogy a folyton növekedő érdeklődés és pártolás mellett mindinkább tartalmasabbá, változatossá és érdekessé tehetjük lapunkat, hogy az újabban fellendülő katholikus sajtó igényeinek megfelelve a lelkek ezreit az eucharisztikus Úr Jézus imádására vezessük!

Az évi előfizetés továbbra is csak 3 korona.

Aki tíz új előfizetőt gyüjt és az összeget beküldi, ingyen kapja meg az oltáregyesületek ötvenéves jubileumára az 1910. év folyamán kiadandó remek kiállitású emlékkönyvünket.

Az Oltáriszentség áldása legyen mindnyájunkon!

Boldog karácsonyi ünnepeket kiván,

Budapest, 1909 dec. 15. az Örökimádás szerkesztősége.

Szerkesztő: **Dr. Makay Lajos.**

Katholikus Szemle. A Szent-István-Társulat megbizásából szerkeszti *Mihályfi Ákos* dr. egyetemi tanár. Most jelent meg ezen elsőrangú katholikus folyóirat ez idei utolsó füzete, mely első lapján azon művészi plakett másolatát közli, amellyel a Szent-István-Társulat Zichy Nándor gróf elnökét 80-ik születésnapja alkalmából megtisztelte. A füzet első közleményei is Zichy Nándor gróf jubileumával foglalkoznak. Közölve van Városy Gyula érsek úrnak a Szent-István-Társulat díszközgyűlését megnyitó beszéde, Erdősi Károly Kontor Elek által megzenésített Örömdala és Giessvein Sándor dr. tanulmánya: gróf Zichy Nándor és a Szent-István-Társulat, amelyben Giesswein Zichy Nándor gondolatvilágát a Katholikus Szemlében megjelent cikkeiből (a 15 éven keresztül megjelent Időszaki Szemlékből) állítja az olvasók elé plasztikusan. A többi közlemények a következők: *Radványi Teofil dr.:* A szinpad. Negyedik, befejező közlemény. *Tóth Mike S. J.:* Az anabaptisták és Delpini. *Csapó Mária:* A herczegasszony folyója. Elbeszélés románból. (Carmen Sylva után.) *Sziklay János:* Az utolsó lantos. Költemény. *b. j.:* Újabb regényeink. *gd.:* Folyóiratok Szemléje. A füzetet gazdag irodalmi és kritikai rovat egészíti ki. A Katholikus Szemlét a Szent-István-Társulat rendes tagjai a tagilletmény része gyanánt kapják; nem-tagoknak előfizetési ára egy évre 10 kor. Előfizetések, valamint a tagságra való jelentkezések nem a Katholikus Szemle szerkesztőjéhez, hanem a Szent-István-Társulat *igazgatóságához* (Budapest, VIII., Szentkirályi-utcza 28.) intézendők. A Szent-István-Társulatnak rendes tagja lehet minden művelt férfi vagy nő, aki ebbeli szándékát a Társulatnál bejelenti. Rendes tagsági díj egy évre 10 korona.

«Borromeus» hitszónoklati folyóirat (Győr: előfizetési ára 8 kor.) most megjelent vaskos füzetével megkezdette XXIV.-ik évfolyamát. Az ádventi és karácsonyi időszakra közöl igen tartalmas szentbeszédeket és keresztény-oktatásokat, melyekben alaposan, világosan és korszerűen olyan fontos hitigazságokat fejteget népszerűen, hogy kitünő segédeszközül szolgál a lelkipásztoroknak hiveik karácsonyhoz illő lelkületének a kifejlesztésére. Őszinte jóakarattal ajánljuk minden lelkipásztornak ezt a gondosan szerkesztett, érdemes folyóiratot. Az első füzet tartalma ez: Előkészület karácsonyra. Köves Kálmán, vágfarkasdi plébánostól. 1. Ádvent I. vasárnapjára: Az ádvent és a vele kapcsolatos dolgok. 2. Ádvent II. vasárnapjára: Szilárd, nemes jellem. 3. Ádvent III. vasárnapjára: Helyes önismeret. 4. Ádvent IV. vasárnapjára: Készítsétek el az Úr útját! 5. Boldogasszony szeplőtelen fogantatása ünnepére: A szeplőtelen fogantatás hitczikkelye s a belőle folyó tanulságok. Jakab Ferencz, győri tanítóképezdei tanártól. 6. Karácsony ünnepére: A szent karácsony. Köves Kálmán, vágfarkasdi plébánostól. 7. Szent István első vértanú ünnepére: A szeretet áldozata Káplán-tól. Alkalmiak: A négy sarkalatos erény. (Oktató szentbeszédek ádventre.) Dr. Tóth József, szombathelyi apátkanonoktól. 8. I. A ker. okosságról. 9. II. A ker. igazságosságról. 10. III. A ker. mértékletességről. 11. IV. A ker. erősségről. 12. Szent Miklós püspök ünnepére: A szent élet útja-módja. Plébános-tól. 13. Szilveszter-estére. Hálaadás és számadás. Gerebenics Sándor, szerkesztőtől.

Erdélyi Oltáregyesületi Lap legutóbbi száma változatos gazdag tartalma a következő: Megszivlelésül. — A tépelődő lélek megnyugvása Jézusnál az oltár előtt. — Az örüklámpa. — Megtérés. — Hirtelen halál. — Boldogasszony bemutatása. — Egy oltáregyesületnek dolgozó család. — A két hegy. — Az élet —

és a szent áldozás. — Édes jó Anyám. — Az élet tavaszában. — Ika. — A városban. — Különfélék.

Imádkozzunk az Oltáregyesület elhunyt tagjaiért. Bohus Helena Békéscsaba, Fekete Magdolna, Gregorits János, Győri Ferenczné Budapest, Géczi György Mezőzombor, Markó Antalné Budapest, Olá Antal, Pónyi Péterné Salgótarján, Petrovszki Judit Békéscsaba, Somoda Paulin Budapest, Bocsi Katalin, Katona Julianna, Kovács Julianna, Nagy Magdolna, Bojtos Mária, Molnár Anna, Bocsi Ágnes, Bársi Ágnes, Tóth Erzsébet, Mizvik Lujza, Ferencz Teréz, Ferencz Julianna, Puzsi Julianna, Jakab Zsuzsanna, Zvara Teréz, Sály Zsuzsanna, Erdélyi Anna, Kovács Erzsébet, Orcskai Anna, Mile Erzsébet, Tarjányi Amália.

Az Oltáregyesület rendes tagjaitól az 1908. évben befolyt tagdíjak: Ottinger Károlyné 1 k, Ottinger Lajoska 2 k, Ottinger Ilonka 1 k, Ottinger Irén 1 k, Ottinger Nándorné 1 k, Wermes Mihályné 1 k, Winkler Erzsébet 1 k, Kramarik Karola 1 k, Sziver Lujza 1 k, Platon Constantin 1 k, Brankner Veron 2 k, Perger Józsefné 1 k, Grosz Róza 1 k, Hornyik Ottila 1 k, Icelsperger Kati 1 k, Fok Ferenczné 1 k, Fok Mariska 1 k, Szöllősi Ilona 1 k, Alegszi Ilona 1 k, Komjáti Ilona 1 k, Jeszenczky Róza 1 k, Almássy Zsuzsi 1 k, Kiss Józsefné 1 k, Mészáros Mihályné 1 k, Seregi Györgyné 1 k, Balogh Istvánné 1 k, Bodnár Istvánné 1 k, Krizsák Andrásné 1 k, Farkas Ilona 1 k, Fejes Lina 1 k, Bene Mari 1 k, Pucher Istvánné 10 k, Kostka Irén 4 k, Kostka Pálné 4 k, Bodogh Zsigmondné 4 k, Ámán Jánosné 2 k, Wederber Józsefné 2 k, Picke Józsefné 2 k, Stámpfel Józsefné 6 k, Fekete Emerencia 2 k, Jordán Ferenczné 4 k, Jordán Magda 4 k, Bálind Ernőné 4 k, Pesthy Árpádné 4 k, Pesthy Margit 2 k, Spett Mici 2 k, Tóthfalusy Eszter 2 k, Fok Emma 1 k, Madár Teréz 30 f, Tonhaiser Verona 30 f, Lang Mária 30 f, Köberling Mária 30 f, Latzko Erzsi 30 f, Laslob Verona 30 f, Laslob Mária 30 f, Laslob Erzsi 30 f, Wohland Ilona 30 f, Schnűrer Ilona 30 f, Schuster Erzsi 30 f, Rosenberger Katalin 30 f, Kuretz Erzsi 30 f, Weis Katalin 30 f, Grolmus Ilona 30 f, Köberling Anna 30 f, Pogal Anna 30 f, Storzer Julia 30 f, Grolmus Katalin 30 f, Melitschko Mária 30 f, Klein Katalin 30 f, Tohnheiser Katalin 30 f, Schnűrer Mária 30 f, Tonheiser Verona 30 f, Zahai Verona 30 f, Plai Anna 30 f, Fleischer Katalin 30 f, Rosenberger Erzsi 30 f, Tonhaiser Erzsi 30 f, Kuretz Anna 30 f, Rosenberger Erzsi 30 f, handlovai tagoktól 9 k 30 f.

Évi jelentés a battonyai «Fiók Oltáregyesületnek» 1908. okt.-től 1909. okt.-ig kifejtett működéséről. Agócs Rozália 24 f, András Mária 24 f, Árpád Henrikné 2 k, Árvay Jánosné sz. Győri Terézia 2 k, özv. Babits Rudolfné 2 k, Babits Rezsőné 2 k, Balta Zoltánné 2 k, özv. Balta Gyuláné 2 k, Baur Jánosné 2 k, Baur Etel 24 f, Biszelt Mihályné 2 k, özv. Bertók Istvánné 24 f, Bodor József 2 k, Bóka Andrásné 24 f, Boros Dezsőné 2 k, Bukovetz Anna 24 f, Bunda Istvánné sz. Győri Viktória 24 f, Cabai Rozál 24 f, Cakó Kálmánné 24 f Cuth Piroska 24 f, Dudra Endre 2 k, Dömjén Lajosné 24 f, özv. Dr. Elesánszky Béláné 2 k, Fazekas Erzsébet 24 f, Fazekas Rozália 24 f, Fazekas Ferenczné 2 k, Fazekas Jánosné sz. F. Kis Terézia (Meghalt!) 24 f, Fekete Rókusné 2 k, Fekete Erzsike 2 k, Fodor Manóné sz. Hervay Vilma 2 k, Fodor Annuska 2 k, Fodor Rozika 2 k, Forster Elvira 2 k, özv. Fukcins Istvánné 24 f, Gargya Béláné 2 k.

(Folytatása következik.)